

53004

T. C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
Temel İslam Bilimleri Bölümü
İslam Hukuku Anabilim Dalı

30 NUMARALI
ADANA ŞER'İYE SİCİL DEFTERİ

1115/1703-1171/1757

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman: Prof. Dr. Zahit AKSU

53004

Hazırlayan: M. Zahit YILDIRIM

MALATYA 1996

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
T.C. MALATYA ŞER'İYE SİCİL DEFTERİ

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	IV
KISALTMALAR ve TRANSKRİPSİYON İŞARETLERİ.....	VI
GİRİŞ.....	VII

I. BÖLÜM

A. ŞER'İYE SİCİLLERİNİN TARİFİ, ÇEŞİTLERİ, HUKUKİ AÇIDAN ÖNEMİ.....	VIII
1. Tarifi ve Çeşitleri.....	VIII
2. Şer'İye Sicillerinin Hukuki Bakımdan Önemi.....	IX
a. Eski Hukuk Bakımından.....	IX
b. Yeni Hukuk Bakımından.....	X
B. ŞER'İYE SİCİLLERİNİN TÜRK KÜLTÜRÜ AÇISINDAN ÖNEMİ	X
1. Hukuk Tarihi Açısından.....	X
2. Amme Hukuku Açısından.....	XII
3. Genel Tarih Açısından.....	XIII
4. İktisat Tarihi Açısından.....	XIV
5. Sosyal Yapı ve İdarî Teşkilat Açısından.....	XV
6. Askeri Açısından.....	XVI
C. ŞER'İYE SİCİLLERİNİN FİZİKİ VE MUHTEVA BAKIMINDAN ÖZELLİKLERİ.....	XVII
D. ŞER'İYE SİCİLLERİNİN GENEL ÖZELLİKLERİ VE TANZİMATTAN SONRAKİ GELİŞMELER.....	XVIII
E. KADILAR.....	XIX
F. ŞER'İYE SİCİLLERİNDEKİ BELGE ÇEŞİTLERİ.....	XXIII
1- Kadılar Tarafından İnşa Edilerek Yazılan Kayıtlar.....	XXIII
a. İ'lâm ve Özellikleri:	XXIII
b. Hücetler ve Özellikleri.....	XXVI
c. Maruzlar.....	XXIV
d. Müraseleler.....	XXIV
2. Üst Makamlardan Gelen Belgeler.....	XXX
a. Padişah'tan Gelen Emir, Berat ve Fermanlar.....	XXX
b. Sadrazam, Kadıasker, Beylerbeyi ve Valilerden Gelen Buyruhdular.....	XXXI

III

c. Tezkireler, Temessükler ve Diğer Kayıtlar.....	XXXI
G. ŞER'İYE SİCİLLERİNİN BUGÜNKÜ DURUMU VE DEĞERLENDİRME.....	XXXII
H. ADANA HAKKINDA GENEL BİLGİ.....	XXXIII
I. 30 NUMARALI ADANA ŞER'İYE SİCİLİ DEFTERİ.....	XXXVII

II. BÖLÜM

A-DEFTERDE BULUNAN BELGE ÇEŞİTLERİ.....	XXXIX
B-BELGELERİN KONULARINA GÖRE TASNİFİ.....	XL
C-DEFTERDE BULUNAN BAZI TERİMLERİN ANLAMLARI.....	XII

III. BÖLÜM

KATALOG-BELGELERİN ÖZETLERİ.....	1
----------------------------------	---

IV. BÖLÜM

METİN-TRANSKRİPSİYON.....	83
SONUÇ.....	472
İNDEKS.....	473

V. BÖLÜM

BİBLİYOGRAFYA.....	497
EKLER-ÖRNEK BELGELERİN FOTOKOPİLERİ.....	498

Ö n s ö z

İslam Hukukunun nazariyatıyla ilgili olarak günümüze binlerce denebilecek kadar eser ulaşmasına rağmen, Osmanlı'nın ilk dönemleri ile daha eski devirlere ve diğer müslüman devletlerin hukuk uygulamalarına ait ne yazık ki elimize herhangi bir belge, doküman ulaşmamıştır.

Onbeş asırlık bir geçmişe sahip İslam Hukuku'nun tarihi boyunca bize kadar intikal etmiş hukuk tatbikatını oluşturan malzemeler de ancak Osmanlı döneminin yaklaşık olarak son beş asrına ait şer'îye sicilleridir. İslam hukukunun tatbikatını oluşturan ve güvenilirlik, süreklilik, geniş bir alanda ve çok sayıda millet ve dine mensup toplumlara uygulanması bakımından dünyada bir benzeri olmayan şer'îye sicilleri bu yönleriyle orijinal bir hukuk külliyyatıdır. Onun bu orijinalitesi bir çok yönden ortaya konabilir: Günümüzde mevcut devlet ve milletlerin bir çoklarının geçmişlerine ait arşivleri, kültürel birikimleri vardır. Ancak bunlar ne süreklilik yönünden, ne muhteva yönünden ve ne de düzenlilik bakımından Osmanlı Devletinden bize intikal eden şer'îye sicilleri kadar önemlidir. Burada şunu da üzülererek ifade etmekte fayda vardır ki, bugünkü mevcut şer'îye sicilleri Osmanlı'nın hükümran olduğu o geniş coğrafyadaki bütün idarî birimlerin hepsini ihtiva etmemektedir. Bir çoğu bugün bizlere yabancı olan devletlerin elinde kaldığı gibi bir o kadarı da çeşitli nedenlerle yok olmuştur.

Osmanlı Devleti'nin hukuk sistemiyle ilgili olarak çok şeyler söylenmiştir ve söylenmeye de devam edilmektedir. Ancak bu söylenenlerin bir çoğu nazariyelere ve afakî görüşlere dayandığı gibi, arşiv belgelerine dayananları da vardır. Fakat Osmanlı'nın hukuk sistemiyle ilgili doğru tesbitler yapabilmek ve bu tesbitleri sağlam temellere dayandırabilmek sadece ve sadece ondan bizlere intikal etmiş olan Şer'îye sicillerinin incelenmesiyle mümkün olabilir. Aksi halde ileri sürülecek görüşler havada kalmaya ve sübjektif olmaya mahkumdur.

Bu görüşten yola çıkarak biz de Osmanlı Hukuk Sistemi'nin anlaşılmasına katkıda bulunmak gayesiyle şer'îye sicilleri üzerinde çalışmayı lüzumlu gördük. Çalışmamızı yaparken de varmak istediğimiz noktayı şu şekilde sıralayabiliriz:

1- Çalıştığımız defterde bulunan belgelerin, mümkün olduğu kadar, doğru ve eksiksiz olarak okunması. Bu amaçla defterin fotokopisinde iyi okunamıyan kısımlarını orijinali üzerinde okumak üzere iki defa ve üç hafta süreyle Milli Kütüphanesi'nde çalıştık.

2- Okunan belgelerin muhtevasını en özlü ve güzel bir şekilde ihtiva eden kataloglarını, yani özetlerini yapmak.

3- Şer'îye sicilleri ve içinde bulunan belgeler ile bunları tutan kadılar hakkında fazla detaylarına inmeden genel bilgiler vermek.

4- Tam transkripsiyon yapmak istedik. Ancak kullandığımız bilgisayarda çalışabilen bir transkripsiyon programını çabalarımıza rağmen bulamadık. Elle bu işaretleri koymayı da metni bozacağı endişesiyle koymadık. Bu sebeple bilgisayardaki mevcut imkanlara göre basit

transkripsiyon işaretlerini, yani hemze (') ayın ('), nazal (ñ) ve uzun (â,) (î) ve (û)' yu kullandık.

5- Defterde geçen yer, şahıs ¹ ve müessese isimlerini de havi ve defterin anlaşılmasına katkıda bulunacak tarzda analitik indeksini çıkarmak,.

6- Defterde bulunan belgelerin cinslerine ve konularına göre tasnifini yapmak.

7- Belgelerde geçen bazı terimlerin anlamlarını açıklayan kısa bir lügatçe vermek.

Bu sıraladığımız konuların daha derinliğine olarak incelenmesi, veya bunların dışında da bir takım çalışmalar yapılabileceği söylenebilir. Ancak defterin muhtevasının çok farklı belgelerden oluşması, sahife ve belge sayısının bir yüksek lisans çalışması süresine sığmayacak kadar fazla olması, bizi bu söylediklerimizi yapmaktan alıkoymuştur. Buna rağmen çalışmamızın mümkün olduğu kadar kusursuz olması için elimizden gelen çabayı gösterdik. Fakat yine de hata, eksik ve yanlışlarımız mutlaka vardır. Bu türlü kusurlarımızın hoş görülmesi temennisiyle.

Adana Defteri çalışma nedenine gelince: Şüphesiz öncelikle kendi memleketimiz olan Darende ve Malatya'nın defterini çalışmayı düşündük. Ancak Darende'nin şer' iye sicili defteri olduğunu henüz tesbit edemedik. Malatya'nın ise tez projesini verdiğimiz günkü bilgilere göre mevcut altı defteri çalışılmış durumdaydı. Biz de uzun yıllar Adana'da kalmış olmamız nedeniyle, özellikle yer isimlerinin okunmasında faydalı olacağını düşünerek Adana defteri çalışmaya karar verdik.

Bu çalışmamda muhterem hocam Prof. Dr. Zahit AKSU'nun da yol gösterici tavsiyeleri önemli rol oynamıştır. Bu sebeple ve çalışmalarım esnasında gösterdiği değerli rehberliğinden dolayı kendilerine teşekkür etmeyi eda edilmesi gerekli bir vazife olarak görmekteyim. Ayrıca bu cümleden olmak üzere kendilerinin değerli bilgilerinden istifade ettiğim değerli hocam Doç. Dr. Mustafa ÖZTÜRK'e ve tashih esnasındaki yardımlarından dolayı Araştırma Görevlisi Talip ATMACA'ya ve bu çalışmamda emeği geçen bütün arkadaşlara teşekkür etmeyi de bir borç bilirim.

Malatya 1996

Mehmet Zahit YILDIRIM

¹ Şahıs isimlerinin indeksini çıkarırken uyduğumuz prensip, padişah, sadrazamdan başlayıp ferraş, kayyum gibi en ufak dahi görevi olan kişileri indekse almaktır.

KISALTMALAR v e TRANSKRİPSİYON İŞARETLERİ

a.g.e.	: adı geçen eser
a.g.m.	: adı geçen makale
AÜDTCF	: Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi
AÜİF	: Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları
bkz.	: bakınız
blg.	: belge
c.	: cilt
çev.	: çeviren
k.	: karye
kz.	: kaza
md.	: madde
mv.	: mevki'
mz.	: mezraa
nh.	: nahiye
no.	: numara
ODTÜ	: Orta Doğu Teknik Üniversitesi
s.	: sahife
sn.	: sancak
TDAV	: Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Yayınları
TDVİA	: Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi
TTK.	: Türk Tarih Kurumu Yayınları
VGM.	: Vakıflar Genel Müdürlüğü Neşriyatı
İA	: İslam Ansiklopedisi
İİAV	: İslâmî İlimler Araştırma Vakfı Yayınları

TRANSKRİPSİYON İŞARETLERİ

‘	: Ayın
’	: Hemze
â	: Uzun a
î	: Uzun i
û	: Uzun u
[]	: metnin aslında olmayan kelimeleri belirlemek için

G i r i Ő

İslam Hukukunu uygulayan Osmanlı Devleti'nin yargı organı olan Şer'î mahkemeler, devletin son bulmasıyla birlikte tarihe karışmakla beraber, devletin muhtelif devirlerdeki hukuki, iktisadi, dini, askeri, tarihi ve idari müesseseleri ve o zamanki toplum yapısı hakkında bize çok değerli tarihi belgeler de bırakmıştır. Bu belgeler dil, din ve renk farkı gözetilmeksizin bütün insanlarla ilgili olayları ve bu olayları ihtiva ilgilendiren mahkeme kararlarını ve idare düzenlemeleri ihtiva eden Şer'îye sicilleridir. Bu siciller XV. asrın yarısından başlayarak XX. asrın ilk çeyreğine kadarki uzun bir zaman dilimi içinde yaklaşık olarak beşyüz yıllık Türk tarihini, Türk iktisadını, Türk siyâsî, sosyal ve hukûkî hayatını yakından ilgilendirmekte ve kısaca Türk kültür ve tarihinin temel kaynaklarının başında gelmektedir. Eski Hıristiyan tarihlerine temel teşkil eden kilise kayıtları ve Çinlilerin sülâle kayıtları demek olan Őû'lar ne derece önemliyse, bizim eski mahkemelerimizin kayıtlarını ihtiva eden Şer'îye sicilleri de onlar kadar, hatta onlardan daha önemlidir ve bir kaç kat daha güvenilirdir. Bu belgeler tetkik edilmedikçe XV. ve XX. asır arasındaki Türk kültür ve tarihine ait verilecek bilgiler ve hükümler eksik kalacaktır. Eski mahkeme kararlarının tutanak defterleri demek olan Şer'îye sicillerinin önemi ve kapsamı günümüzdeki mahkemelerin kararlarından daha çoktur. Çünkü Osmanlı Devleti'nde, herhangi bir beylerbeyine, eyâlete sancak veya kazaya devletin yetkili organları tarafından gönderilen ve hüküm adı verilen emirlerin sadece bazı askeri kararlar dışında tamamı Şer'î mahkemeleri temsil eden kadılara yazılırdı. Çünkü kadılar hem hukuki işlere memurdular ve hem de devletin, buldukları yerlerdeki idari görevlerini yürütmekle görevli memuru idiler².

² Ahmet Akgündüz, Şer'îye Sicilleri, T.D.A.V. Yayınları, İstanbul 1988, s. 11

A. ŞER'İYE SİCİLLERİNİN TARİFİ, ÇEŞİTLERİ, HUKUKİ AÇIDAN ÖNEMİ

1. Tarifi ve Çeşitleri:

Şer'îye sicillerinin tarifi konusunda kesin bir birlik olmamakla beraber biz burada lügat manasını verdikten sonra genel kabul görmüş iki tarifi zikredeceğiz..

a. **Sicil:** Lügatte okumak, kaydetmek, karar vermektir. Terim olarak; insanlarla ilgili bütün hukuki olayları, kadıların verdikleri karar suretlerini, hüccetlerini ve yargıyı ilgilendiren çeşitli yazılı kayıtları ihtiva eden defterlere şer'îye sicilleri, kadı defterleri, mahkeme defterleri, zabt-ı vekâyi' sicilleri veya sicillât defterleri denmektedir ³.

Bir diğer tarif: Kadıların verdikleri i'lâm, hüccet ve cezalarla, görevleri gereği tuttıkları çeşitli kayıtları ihtiva eden defterlere şer'îye sicilleri, kadı defterleri, mahkeme defterleri ve zabt-ı vekâyi' sicilleri ismi verilmektedir. Bunların ma'rûzlara, i'lâmlara, hüccetlere aile hukukuna, terikeye, izinnameye, emir ve fermanlara, vekâlet ve kefâletlere ait ayrı ayrı tutulmuş olanları olduğu gibi çeşitli vesikaları bir arada karışık olarak bulunduranları da vardır. Çalışmış olduğumuz bu defter ikinci şıktaki karışık belge bulunduran defterlere güzel bir örnektir. Şer'î mahkemeler tarafından verilen her çeşit i'lâm, hüccet ve şer'î evrak, istisnâsız ve asıllarına uygun olarak bu defterlere kaydedilmişlerdir.

Şer'îye sicilleri ile ilgili önemli iki kavram daha vardır: Mahdar ve sâkk-ı şer'î kavramları. Bunları da açıkladıktan sonra şer'îye sicillerinin fizik ve muhteva yönünden özelliklerini belirteceğiz.

b. **Mahdar:** Lügatte huzur ve hazır olmak ⁴ demektir. terim olarak iki manası bulunmaktadır:

Birinci olarak: hukuki bir dava ile ilgili kayıtlar; tarafların iddialarını ve dellillerini ihtiva eden ancak kadının kararına esas teşkil etmeyen yazılı beyanlardır. kadı, taraflarla ilgili bilgiyi hatırlamak ve müzakere etmek üzere yazılı hale getirir, fakat vereceği karara bu yazılı kayıtları ihtiva eden dava dosyasındaki bilgiler esas teşkil etmez. Bazan mahdar kelimesinin sicille eş anlamlı olarak kullanıldığı da olmuştur ⁵.

İkinci olarak: Herhangi bir mesele hakkında düzenlenen yazılı belgenin muhtevasının doğruluğunu i'lâm için, belgenin altında, meclisde hazır bulunan ve meseleye vakıf olan başta subaşı, çavuş ve muhız gibi şahısların yazılı olarak tahrir ettikleri şahadet beyanlarına ve imzalarına da mahdar denir. Bazan bu yazılı şahitlik beyanlarını ihtiva eden belgeye de mahdar adı verilir ve bu durumda hüccet ile eş anlamlı olur. Şer'îye sicillerinde bu ikinci manada

³ Halit Ongan, Ankara'nın 1 Numaralı Şer'îye Sicili, A.Ü.D.T.C.F. Yayınları Ankara 1958, s. 1; Ahmed Akgündüz a.g.e., s. 17

⁴ Şemsettin Sâmî, Kâmûs-ı Türkî, s. 1302

⁵ Abdülaziz Bayındır, İslam Muhakeme Hukuku, İ.İ.A.V. Yayınları, İstanbul 1986, s. 1.

mahdarlar çokça bulunduğu gibi, sözkonusu tabirin sicillerde sık sık kullanıldığı da görülmektedir. Bu manadaki mahdarlar, bir çeşit emniyet ve adli soruşturma zabıtları mahiyetindedirler.

c. Sakk-ı Şer'î: Sâkk kelimesi, farsça çek kelimesinin arapçalaştırılmış halidir ve sözlükte berat, hüccet ⁶, temessük, tapu tezkiresi ve kısaca yazılı belge manalarını ifade eder. terim olarak ise şer'î mahkemelerin sicile kaydettiği veya yazılı olarak tarafların eline verdiği her çeşit belgenin yazılmasında ve düzenlenmesinde takip edilen yazım usulüne veya bu çeşit belgelere Sakk-ı Şer'î denmektedir ⁷.

Başta i'lâm ve hüccetler olmak üzere bütün kayıtların tanzim ve tahrir şekillerini açıklayan numuneler yazılarak sakk kitapları te'lif edilmiş ve şer'îye sicillerindeki kayıtların tanzimi meselesi düzenli ve sağlam bir kaideye oturtulmuştur. Her kadının şer'î (kanûnî) şartlara uygun sakk düzenleyemeyeceği göz önüne alınarak, kadıların işlerini kolaylaştırmak için bazı değerli âlimler tarafından değişik şer'î muamelelerin ne suretle yazılması icab edeceğine dair aynı mevzuun muhtelif şekillerine ait numunelik sakklar yazılmıştır. Bu kitaplar arasında Dürrü's-Sukûk, El-Cami'u's-Sâkk'ı ... sayabiliriz.

İslam hukukunda yazılı muamelelerde takip edilecek usul, fıkıh kitaplarında "eş-Şurût", "Kitâbü'l-Mahâdir ve's-Sicillât" başlıkları altında izah edilmiş ve bu usulü türkçeleştiren Osmanlı Şer'îye Mahkemeleri, yazılı muameleleri daha standart hale getirmiştir.

2. Şer'îye Sicillerinin Hukuki Bakımdan Önemi

Şer'îye sicillerinin hukuki açıdan ne gibi bir değer taşıdığını, mahkemelerde delil olarak kullanılıp kullanılmıyacağını, kadıların bunlara dayanarak karar verip veremeyeceğini eski ve yeni hukukumuz açısından incelemek gerekir.

a. Eski Hukuk Bakımından

Eski hukukumuzda yazının yazıya, mührün de mühüre benzeyebileceği, yani tahrifi mümkün olduğundan yazılı deliller temelde bir hükme temel teşkil edecek delillerden sayılmazdı. Mecelle bunu "Yalnız hat ve hatem ile amel olunmaz ⁸" şeklinde özetlemiştir. Çünkü o zaman kriminoloji ilmi yok idi. Dolayısıyla bir yazının kime ait olduğunu kesin olarak bulmak mümkün değildi. Bundan dolayı genel olarak yazılı deliller tahrif ve sahtekarlık şaibesinden uzak değildi. Ancak bu genel kaidenin önemli bir istisnası vardır: Yazı, tahrif ve sahtekarlık şüphesi sözkonusu olmayacak şekilde sağlam ise kadının kararına esas teşkil

⁶ Şemsettin Sâmî, a.g.e., s. 829.

⁷ Ahmet Akgündüz, a.g.e., s. 18.

⁸ Ali Himmeth Berki, Açıklamalı Mecelle (Mecelle-i Ahkâm-ı Adliye), Hikmet Yayınları, İstanbul 1978, s. 390, md. 1736.

edebilir. Bu şekilde güvenilir bir delille sabit olan bir davanın başka bir yönden sübutuna ihtiyaç kalmaz. Bu manada kesin yazılı delillere misal olarak mecelle iki şeyi zikreder:

Birincisi; Padişah beratları ve tapu tahrir defterlerindeki kayıtlar (kuyud-ı defter-i hakâmî) tahriften uzak oldukları için yazılı ve kesin delil olarak kabul edilir.

İkincisi; hile ve fesaddan yani tahrif ve sahtekarlıktan uzak kalacak şekilde tutulan şer'îye sicilleri ile de amel olunur. Yani bunlar da yazılı ve kesin delil olarak kabul edilebilirler. Kadı bunlara dayanarak hüküm verebilir⁹.

b. Yeni Hukuk Bakımından

1926 tarihli "Kanun-ı Medeni'nin Nasıl Uygulanacağına Dair Çıkarılan Tatbikat Kanunu'na göre Medeni Kanunun yürürlüğe girme tarihinden önceki, yani 4 Ekim 1926 tarihinden evvelki olayların hukuki hükümleri, sözkonusu olaylar hangi kanun yürürlükteyken meydana gelmiş ise yine o kanuna tabi olacaktır. Dolayısıyla 1926 yılından evvelki yargılamalarda o zamanki hukukun hükümlerine göre karar verilecektir. 1926'dan sonra da kazıyye-i muhkeme olarak kabul edilecektir. Kısaca eski hukukun hükümleri çerçevesinde tanzim olunan hüccet ve ilamlarla mükteseb bir hak meydana gelmişse buna aynen itibar edilecektir. Olaylar ve günümüzdeki davalarla ilgisi çok az da olsa şer'îye sicillerindeki kayıtların günümüz hukuku açısından arzettiği önem ortadadır.

B. ŞER'İYE SİCİLLERİNİN TÜRK KÜLTÜRÜ ACISINDAN ÖNEMİ

1. Hukuk Tarihi Açısından

Günümüzde her konuda olduğu gibi Osmanlı dönemi hukukumuz hakkında da birbirine zıt ve birçoğu araştırmaya dayanmayan afakî görüşler mevcuttur. Bazıları Osmanlı'daki hukuk sisteminin islâmî olmadığını, tamamen örf'e dayandığını iddia ederlerken örfün İslam hukuku içerisindeki yerini unutmuş görünmektedirler. Diğer bazı kimseler ise Osmanlı hukukunun İslam'a tamamen uygun olduğunu ifade etmektedirler¹⁰. İşte bu görüşlerin hangisinin ne

⁹ a.g.e., md. 1737, 1738.

¹⁰ Prof. Joseph Schacht, Osmanlı Hukuku'nu İlk Abbasi devrinden sonra kurulan devletlerden fiili tatbikatı kutsal hukukun hükmüne tabi tutma gayretleri, neticeleri bakımından en dikkate değer ve bir zaman içerisinde en başarılı olarak görmektedir. Yine o Osmanlı Türklerinin müslüman olmalarını İslam hukuk tarihinde çok önemli bir olay olarak görmektedir. Zira İslama yeni girmiş ve tarihin bağlarından azade oldukları için Türkler, İslamı, uzun bir süre onu tanımış olan milletlerden daha ciddiye almışlardır diyerek Türklerin İslam'a verdikleri değeri şöylece anlatmaktadır: ...Osmanlı sultanları, bilhassa Selim I. (1512-1520) ile Süleyman I (1520-1566) ve bunları takib edenler, dindar hükümdar olma arzuları bakımından ilk Abbasi halifelerinden daha ciddi idiler. Bu Osmanlı sultanları, Türklerin daima önem verdikleri Hanefi mezhebine uygun olan İslam Hukukunu, ilk Abbasi devrinden beri büyük maddî medeniyeti olan bir cemiyette her zaman sahip olduğu nüfuz bakımından en yüksek derecesine ulaştırmışlardır. Onlar, adâletin tevziini tamamiyle şeriate dayandırmışlardır. Joseph Schacht, İslam Hukukuna Giriş (An Introduction to Islamic Law), çev. Mehmed Dağ-Abdülkadir Sener, A.Ü.İ.F. Yayınları., Ankara 1986, s. 97-98.

derece doğru veya yanlış olduğunu, bugün elimizde mevcut olan ve Osmanlı hukukunun pratik ve uygulamasını oluşturan şer'îye sicillerinin araştırılması ile anlaşılabilir. Bu sicillerin tedkikiyle Osmanlı hukukunun kaynakları, şer'-i şerif dedikleri İslam hukukunu ne dereceye kadar uyguladıkları, padişahların ve ulu'l-emr denilen devlet yetkililerinin yasama yetkilerinin sınırları Kur'an ve Sünnet'te kesin bir şekilde zikredilmeyen ve ictehad ile zamanın ulu'l-emrinin içi boş yasama yetkisine terkedilen örfi hukukun uygulama alanları bütün açıklığıyla ortaya çıkacaktır. Bunlar incelenmeden Osmanlı hukuku hakkında verilen hükümler, peşin ve gayr-ı ilmilik vasfından pek kurtulamıyacaktır. Zira tatbikat nazari bilgileri doğrulayan müşahhas delillerdir.

Şer'îye sicilleri etraflıca incelendiğinde görülecektir ki hukukun gerçek ve tüzel kişilerin (vakıflar) bilindiğini, ehliyet, gaiblik, şahsi haklar ve benzeri konulara dair şer'î hükümlerin aynen uygulandığını anlamaktayız. Ameliyat olan şahsın, ameliyatı yapacak doktora, şahsiyet haklarından olan kişinin vücut bütünlüğü üzerinde sahip olduğu hakka riayet edilerek ameliyata izin verildiğini ve bu iznin mahkemece zabta geçirildiğini şer'îye sicillerindeki kayıtlardan anlıyoruz.

b. Aile hukuku ile ilgili kararlar ve sicil kayıtlarından eski Türk aile yapısını, nişanlanma, evlenme ve benzeri müesseselerin nasıl işlediğini, tamamen erkeğe ait gibi sanılan boşanma hakkının kadın tarafından da nasıl kullanıldığını, şiddetli geçimsizliğin veya mecbubluğun (cinsi yönden yetersizlik) ¹¹ kadına evliliği sona erdirmeye hakkını verdiğini, karı-koca arasındaki mal ayrılığı rejimini, karı-kocanın çocuklar üzerindeki hak ve vazifelerini, mehir olarak hangi eşyaların verildiğini ve tarihin muhtelif dönemlerinde bir Türk ailesinde hangi şeylerin önem arzettiğini ve en önemlisi de mecbûrî olmasa da evlenme akdinin sicile kaydedildiğini görüyoruz.

c. Miras hukukuna ait kayıtların çoğunluğunu miras sözleşmeleri (tehâruc), devletin mirasçılığı ve terike taksimleri teşkil etmektedir. Hem terike taksimi ve hem de vasiyetle ilgili kayıtlardan, muhtelif devirlerdeki Türk ailelerinin refah seviyelerini, kullandıkları eşyaları ve fertlerin sahip oldukları mal varlıklarını öğrenmek mümkündür. Bu konuda da tamamen şer'î hükümlerin uygulandığını görüyoruz.

d. Eşya, borçlar ve ticaret hukukuna ait kararlar içiçedir ve nazari planda "mu'amelât" adı altında toplandığı gibi uygulamada da bunları birbirinden tamamen ayırmak mümkün değildir. Eşya hukuku ile ilgili kararlardan, mülkiyet hakkının, din, dil ve ırk farkı gözetilmeksizin belli şartlar altında tanındığını, bunun yanında bu hakkın bazı amme veya hususi hukuk kayıtlarıyla kayıtlanabildiğini, sınırlı aynı hakların bütün çeşitleriyle bilindiğini, tapu sicili sistemi yerine hüccetli şer'î sicil sisteminin kullanıldığını öğreniyoruz. Borçlar

¹¹ 1 Numaralı Gümüşhane (Şiran) Şer'îye Sicili, s. 64, Hüküm No. 28

hukuku ile ilgili kararlardan, 470 yıllık tarihimize akdin bütün çeşitlerinin bilindiğini, vakıf paralar dışında faiz mu'amelesine benzeyen muamelelerin bile kabul edilmediğini ve akitlerle karşılıklı rıza beyanının esas kabul edildiği anlaşılmaktadır. Ticaret hukukunun ve özellikle şirketler hukukunun satım akdi ve şirket akdi içinde mütalaa edildiğini ve muhtelif devirlerde değişik ticari örf ve adetlerin yerleştiğini müşahede ediyoruz. Her üç hukuk dalında da şer'î hükümlerin esas alındığını belirtmekte de yarar vardır.

e. Devletler hukuku alanında ahvâl-i şahsiyye ve ibadet konuları dışında zimmilere de kendi rızalarıyla (zimmi olmak bu rızayı ifade eder) İslam hukukunun uygulandığını, başta aile ve miras hukuku olmak üzere kendi dinleri gereği olan konularda kendi hukuklarının tatbik edildiğini, mesela evlenme akdinin icrası, boşanma ve terikenin taksimi gibi hususlarda tamamen din serbestliğinin bulunduğunu görüyoruz. İçki içme gibi hususi olan bazı konular dışında, eşya, borçlar ve ticaret hukuku sahalarında müslim-gayr-i müslim ayırımı yapılmadığını görüyoruz¹².

2. Amme Hukuku Açısından

Şer'îye sicillerinin hukuk tarihi açısından asıl önemi, kamu hukuku alanında kendini göstermektedir. Zira bu konuda çok değişik görüşlerin bulunduğu görülmektedir. Bu konunun daha yakından tedkikinde hukuk tarihimize açısından büyük yarar vardır.

(a) Ceza hukuku alanındaki kararlardan Osmanlı Devleti'nin bu konuda İslam Hukukunun hükümlerini uyguladığını, ancak konunun kendi özelliği içinde iyi değerlendirilmesi gerektiğini anlıyoruz. Bilindiği gibi İslam Hukukunda suç ve cezalar üç ana gruba ayrılmaktadır: **Birincisi**; Kur'an ve Hadis'te açık olarak miktarı ve vasıfları tayin edilen hadd cezalarıdır. Bunlar iffete iftira (hadd-i kazf), hırsızlık(hadd-i sirkat), yol kesme (kat'-ı tarîk), zina (hadd-i zina) ve içki içme (hadd-i şîrb) suç ve cezalarıdır. Şartlar olduğu hallerde Osmanlı Devleti'nin bu suçlara dair cezaları aynen uyguladığını, şer'îye sicilleri göstermektedir. **İkincisi**; şahsa karşı işlenen suçlardır. Bunlar hakkında şer'î hükümlerin öngördüğü kısas¹³, diyet ve diğer şer'î tazminatların aynen uygulandığını, katilin veya maktulün dinine, diline ve ırkına itibar edilmediğini, yine şer'îye sicillerinden öğreniyoruz. **Üçüncüsü**; zikredilenlerin dışında kalan suçlar ve bunların cezalarıdır. İslam ve Osmanlı hukukunda bunlara tazir ve siyaset cezaları denmekte ve tazir ile siyaset cezalarının takdiri kadıya ve zamanın sınırlı yetkili yasama organı olan ulu'l-emre terkedilmiştir. Fatih, Kanuni, IV. Murad ve III. Ahmed kanunnamelerindeki cezai hükümler ve Tanzimattan sonra çıkarılan ceza kanunnameleri, hep tazir cezaları ve şer'î hükümlerin devlete bıraktığı suç ve cezaları tanzim amacıyla hazırlanmıştır. Şer'îye sicillerinde bu tip tazir cezaları için bazen "kanun üzere

¹² Ahmet Akgündüz, a.g.e., s. 14.

¹³ bkz. araştırma konumuz olan 30 Numaralı Adana Şer'îye Sicili, orijinal s. 62, bel. no. 94

tazir cezası” ifadeleri açıkça kullanılmaktadır. İçki içme ve iffete iftira cezası dışında zikredilen cezaların gayr-i müslimler hakkında da aynen tatbik edildiğini, yine mevcut şer‘iye sicilleri ifade etmektedir.

(b) Usul hukuku ile ilgili kararlar ve sicil kayıtları, Osmanlı Devleti'nin bu konuda da şer‘î hükümleri uyguladığını, ancak icihad hukuku veya örfi hukuk denen hukuki hükümleri de yeri geldikçe nazar-ı itibara aldığını göstermektedir. Zira şer‘iye sicillerinde, en çok müracaat edilen isbat vasıtası şahitlik veya davalının ikrarıdır. Şahitlik müessesesine verilen önemden dolayı, sicillerin çoğu muhteviyatını, hukuki durum veya muamelelerin şahitler huzurunda mahkemece kayda geçirilmesi demek olan hüccetler teşkil etmektedir. Bu arada, şer‘iye sicillerinden, Osmanlı hukukunda, ceza ve hukuk usulü ayırımı yapılmadığını, ancak ceza davalarında genel esaslar dışında bazı farklı usullerin uygulandığını görüyoruz. Mesela şüpheden sanığın yararlanması veya şahitlerin bazı davalarda çok sıkı soruşturulması ve sayılarının iki kata çıkarılması meseleleri buna misal olarak zikredilebilir.

(c) Şer‘iye sicillerinin tedkikinden icra ve iflas hukukunun temel esaslarının Osmanlı döneminde de bilindiğini, çavuşlar ve subaşılardan bir görevinin de icra memurluğu olduğunu öğreniyoruz.

(d) Şer‘iye sicillerindeki kayıtların önemli bir kısmını da mali hukuka dair mahkeme kararları ve hüccetlerle, idare hukukuna ait fermanlar, beratlar, buyrulduklar, mektuplar, tezkire ve benzeri kayıtlar teşkil etmektedir.

Kısaca söylemek gerekirse şer‘iye sicilleri tedkik edilmeden Osmanlı hukuku hakkında hatta bir yerde İslam hukukunun beş asırlık büyük bir bölümü hakkında yapılan her araştırma ve verilen her hüküm eksik kalmış olur. Zira hukukun mücerred kaidelerini tam olarak kavramanın yolu, tatbikatı öğrenmekten geçer. Aksi takdirde yapılan izahlar kuru bir iddia olmaktan öteye geçmez. Bu arada şer‘iye sicillerinin icihad hukuku, diğer bir tabirle örfi hukuk açısından da değerli bir kaynak olduğu burada zikredilmelidir. Meselâ örfi hukukun bir meyvesi olan gedik ve narh müesseseleri, en ayrıntılı ve güzel şekliyle, ancak bu sicillerin tedkikinden sonra ortaya konulabilir.

3. Genel Tarih Açısından

Osmanlı tarihinin kaynakları arasında şer‘iye sicillerinin birinci derecede önemli bir kaynak olduğunda şüphe yoktur. Kadıların devlet merkeziyle yaptıkları resmi yazışmaları, halkın şikayet ve dileklerini, mahalli idarelere ait hukuki düzenlemeler olarak kabul edilen ferman ve hükümleri, en önemlisi de ait olduğu mahallin sosyal, kültürel ve iktisadi hayatını yansıtan mahkeme kararlarını ihtiva eden bu siciller incelenmeden, Osmanlı Devleti'nin siyasi, idari, sosyal tarihini hakkıyla ortaya koymak mümkün değildir. Sicillerin her konuda tarihe temel kaynak olacağına şüphe bulunmamakla beraber özellikle şu konularda baş vurulacak tek

kaynaktır; son zamanlarda ortaya çıkan şehir tarihleri ve yurdun çeşitli yerlerindeki mahalli hayata ait ilmi araştırmaların birinci derecede kaynağı şer'îye sicilleridir. Özellikle bir bölgenin tarihi ve iktisadi şahsiyetini ve bütünlüğünü ortaya çıkarmak gayesiyle kaleme alınan bu çeşit tarihler, geçmişî bütün canlılığıyla yeniden yaşatan şer'îye sicilleri incelenerek bu değerli tarih malzemesi tahlil edilerek senteze gidilmedikçe, daima eksik ve kısır kalmaya mahkumdur. Zaten vakıa da bunu doğrulamaktadır. Sadece Türkiye sınırları içinde yar alan topraklar değil, belki Osmanlı Devleti'nden ayrılan ve bugün sınırlarımız dışında bulunan toprakların da gerçek tarihi bu vesikalar incelendikten sonra yazılabilir. Nitekim Dr. C. Truhelka¹⁴ tarafından yayımlanan Yaiça (Jaica) kadısına ait sicil defteri, şer'îye sicillerinin bir tarih malzemesi olarak ifade ettiği değeri ortaya koymuş ve bu yayını, Avrupalı tarihçiler arasında büyük ilgi uyandırmıştır.

Sicillerin genel tarihe katkıları, önemli tarihi olayların, tarihi şahsiyetlerin, mahalli yer adlarının ve önemli tarihi müesseselerin bütün ayrıntılarıyla doğru olarak tesbitinde de birinci derecede önem arzedecektir. Değişik tarihlerde İstanbul'da meydana gelen büyük yangınlarla ilgili, orijinal belge niteliğinde tarihi malzeme, şer'îye sicilleri dışında mevcut değildir. Tarih kitaplarındaki bu yangın hadiseleriyle ilgili bilgileri, bütün ayrıntılarıyla tasdik eden ve aydınlatan belgeler şer'îye sicillerinde kayıtlı olan ve kadılara hitaben yazılan ferman ve buyruklardır. Zira kadılar, bugünkü belediyelerin ifa ettiği hizmetlerin de çoğunu bir çoğunu ifa ile sorumludurlar. Ayrıca şeyhülislam, kadıaskerler ve sadrazamlar gibi büyük devlet adamlarının hayat hikayelerini bütün ayrıntılarıyla ortaya çıkarabilmek için sicillere müracaat etmek gerekir. Zira sicillerde kimin nereye tayin edildiği, hangi tarihte, hangi vasıfla, nasıl bir devlet hizmeti ifa ettiği mutlaka kaydedilmekteydi. Şer'îye sicillerinin, bütün Osmanlı Ülkesi'nin yer isimlerini tesbitte, hatta mahalle isimlerinin tayininde bile mühim rol oynadığını söylemeye gerek yoktur. Mesela Gaziantep 1 ve 2 numaralı şer'îye sicillerini tedkik eden kimse, Kanuni Sultan Süleyman devrinde Antep'te mevcut mahalle, köy ve kaza isimlerini en ince teferruatına kadar doğru olarak öğrenecektir. Yine Yusuf Halacoğlu'nun Türkiye Diyânet Vakfı İslam Ansiklopedisi'de belirttiğine göre Adana'nın isimlerini saydığı yirmi dört * mahallesi vardır. Bizim üzerinde çalıştığımız bu deftere göre ise bu eski mahalleler çok az farklarla isimlerini korumakla berâber mahalle sayısı yirmi sekiz artarak elli ikiye * çıkmıştır.

¹⁴ Halit Ongan, a.g.e, s. XV'de 17 numaralı dipnot.

* Halaçoğlu, Yusuf, T.D.V. İ.A. "Adana" md. c. I., s. 350.

* Çalışma konumuz olan bu defterde mahallelere göre yapılan bir çok vergi tevzi defteri vardır ve buralarda mahallelerin tek tek isimleri zikredilmektedir. Bir belgede en fazla 45 mahalle ismi vardır. bkz. blg. no. 240. Ancak bütün belgeler dikkate alındığında bu rakam elli ikiye ulaşmaktadır.

4. İktisat Tarihi Açısından

Her şer'îye sicili, bulunduğu yerin iktisadî hayatına dair birinci elden orijinal tarih vesikalarıdır. XV. ila XX. asırlar arasında Türk halkının ve özellikle de Anadolu halkının hayat ve geçim tarzı, memlekete dışarıdan giren ve yine memleketten dışarı çıkan yani ithalat ve ihracat konusu olan eşya, Anadolu halkının yetiştirdiği tarım ürünleri, Anadolu'da mevcut meslek ve san'at çeşitleri, halktan toplanan vergiler, devletin memurlara ödediği tahsisatlar hukuk ve ceza davalarındaki tazminatların miktarı ve cinsi, para arzı ve çeşitleri, para, enflasyon ve develüasyonun gerçek manada tarihi seyri ve kısaca hem makro ve hem de mikro iktisada dair bütün mevzular, doğru olarak ve yerli yerinde, ancak şer'îye sicillerindeki kayıtlardan öğrenilebilir. Özellikle narh ve gedikle ilgili kayıtlar iktisat tarihi açısından birinci derecede rol oynar.

Burada şunu belirtmekte fayda vardır: Elde mevcut Osmanlı tarihlerindeki olaylar, genellikle merkez teşkilatına, değişik ama belirli rütbe ve memuriyetlerin verilmesine, savaş ilanına ve isyanlara dairdir. Fakat o dönemlerdeki halk tabakasının hayatlarından, geçim tarzlarından, çalışma şartlarından ve onların çalışma alanlarıyla ızdıraplarından bahsetmemektedir. Halbuki elde mevcut binlerce şer'îye sicilleri değişik vesilelerle Anadolu'nun en ücrâ köşelerindeki vatandaşların hayatlarını aksettirmekte, tamamen olmasa da en azından Anadolu köylüsü ile olan yabancılığımızı bir dereceye kadar izale etmektedir. Gerçekten, Kayseri'nin filan köyündeki filan şahsın terikesini, şer'îye sicillerinden tetkik ederseniz, Anadolu köylüsünün o dönemde sahip olduğu refah düzeyini ve ma'ruz kaldığı sıkıntıları az da olsa hissedersiniz.

Şer'îye sicillerinin iktisat tarihi açısından açıklanan önemini teyit amacıyla iki araştırmayı misal olarak zikredebiliriz Bunlardan birinde, araştırmacı, Ankara'nın ticaret yollarını, nüfusunu, halkın beslenme imkanlarını ve gelir düzeyini, Ankara'da mevcut küçük el sanatlarını ve tiftik ipliğinden dokunan sof üretimini, bütün ayrıntılarına Ankara şer'îye sicillerine dayanarak ortaya koyabilmektedir. İkinci araştırmada ise, araştırmacı, dış ve iç ödemeler aracı olarak Anadolu halkının "kitâbü'l-kâdî=kadının yazılı hücceti" ve "süftece"yi kullandığını yine şer'îye sicillerine dayanarak bütün ayrıntılarıyla açıklamaktadır¹⁵.

5. Sosyal Yapı ve İdarî Teşkilat Açısından

Şer'îye sicilleri, eski idari teşkilatımızın birçok ünitelerini aydınlatması açısından da tetkike değer vesikalardır. Özellikle kaza, sancak ve eyalet taksimatı, beylerbeyilik, sancakbeyliği, kethüdalık ve voyvodalık gibi idari; kadılık, naiblik, muhızrlık, mübaşirlik, bostancıbaşılık, çavuşluk ve subaşılık gibi adli müesseselerin hem idari yapısını, hem de ifa ettikleri fonksiyonlarını şer'îye sicillerindeki kayıtlardan çıkarmak mümkündür. Vakıf, gedik,

¹⁵ Ahmet Akgündüz, a.g.e., s. 16.

narh ve benzeri sosyal ve iktisadi müesseselerin bütün ayrıntılarıyla öğrenilebileceğini ifade etmek gerekir. Müşahhas bir misal olarak şunu zikredebiliriz; İbnü'l-Emin Mahmud Kemal İnal ve arkadaşı, Evkaf Nezareti'nin teşkilat tarihini, özellikle arşiv vesikası bulunmayan zamanlandaki Evkaf Nezareti'nin yapısını sicillerde yer alan vakfiyelerden yararlanarak kaleme almışlardır. Osmanlı belediye teşkilatını kaleme alan Osman Nuri Ergin'in Mecelle-i Umûr-ı Belediye'sindeki birinci kaynak da yine şer'îye sicilleridir. Özellikle belediye tarihini anlatan birinci cildi, şer'îye sicillerinin ışığında kaleme alınmıştır denilebilir.

Türk halkının aile yapısı, ticari ahlakı ve benzeri sosyal yapıyı ilgilendiren meselelerde de sicillerin aydınlatıcı rolü büyüktür.

6. Askeri Açıdan

Şer'îye sicillerinin bir diğer özelliği de harp tarihi ve askeri konularla ilgili olarak ihtiva ettiği tafsilatlı kayıtlardır. Osmanlı ordusu sefere çıktığında, hem Anadolu ve hem de Rumeli'ye ait muhtelif konak yerlerinde, hem asker, hem de erzak ve benzeri ihtiyaçların tedariki yoluna gidilmiştir. Savaş yapılmadan önce, sefer hazırlıklarına dair beylerbeyi ve sancakbeylerine yazılı emirler gönderildiği gibi, gemi, kürekçi, topçu, toparabacısı, levent, at, deve, cephanes, mühimmat, zahire ve benzeri ihtiyaçların karşılanması için de kadınlara yazılı emirler ve fermanlar gönderilirdi. Gönderilen bu emir ve fermanların içerisinde, savaşın kime karşı ve hangi sebeple açıldığı izah edilir ve konuyla ilgili şeyhülislam fetvası hatırlatılarak halkın savaşın zaruretine inanmaları temin edilirdi. Kısaca, 470 yıllık harp tarihimizi, bütün tafsilatıyla şer'îye sicillerinin genellikle sonlarında yer alan ve kadınlara hitaben yazılan emirlerde bulmak mümkündür. Meselâ bugüne kadar sırrı tam olarak çözülemeyen Yavuz Sultan Selim'in Mısır Seferi ve Tih Çölü'nü tahmin edilemez bir kolaylıkla ve üstün bir ikmal sistemiyle geçişi, şayet mevcut olsaydı, şer'îye sicilleri kayıtlarından az da olsa öğrenilebilirdi. Yapılan bir araştırmada Osmanlı Padişahı III. Mehmed'in Macaristan ve Avusturya Seferi'ne çıkabilmek için Anadolu'dan nasıl asker topladığı ve Eflak isyanı ile zorlaşan bunalımlı dönemde savaşla ilgili olarak halka ne gibi yazılı emirler gönderdiği Bursa şer'îye sicilleri esas alınarak ortaya konmaktadır. 470 yıllık harp tarihimiz de buna kıyaslanırsa, askeri tarih açısından şer'îye sicillerinin arzettiği önem daha iyi anlaşılır. Gerçekten şer'îye sicilleri, askeri hareketleri bütün ayrıntılarıyla aydınlatmak, ordunun teşkilat ve durumunu göstermek bakımından vak'anüvislerde ve diğer kaynaklarda rastlanmayan birçok tafsilatı ihtiva etmektedir¹⁶.

¹⁶ Ahmet Akgündüz, a.g.e., s. 17.

C. ŞER'İYE SİCİLLERİNİN FİZİKİ VE MUHTEVA BAKIMINDAN ÖZELLİKLERİ

Şer'îye sicil defterlerinin kadıların her gittikleri yere götürülebilmeleri için ince ve uzun oldukları görülür. Kadının cebine sığacak kadar küçük olanları da vardır. Ancak hepsinin böyle olduğunu söylemek yanlış olur. Çünkü, böyle küçük ebatlarda olanları olduğu gibi, son tarihlerde boyutları 25x50'ye varanları ve ağırlığı yaklaşık üç dört kilogramı bulanları da vardır. Dolayısıyla standart bir ölçü vermek zordur. Defterin ebatları mahkemelere ve dönemlere göre değişiklikler gösterir. Ancak özellikle XVIII. y.y.dan sonraki defterler umumiyetle büyük boyutludurlar.

Yazıları çok zaman ta'lik ve ta'lik kırması denen yazı stili ile yazılmıştır. Ancak son devirlerdeki defterler umumiyetle rik'a olarak tutulmuştur. Yazılar katiplerin bilgi ve kabiliyetlerine göre de değişmektedir. Çok düzgün ve güzel yazılı defterler olduğu gibi, yazısı bozuk defterler de vardır; hatta imla yönünden hatalarla dolu (günümüzün dizgicilerinin sık sık yaptıkları gibi) bir kelimedede harflerin takdim tehir ettiği çok zaman görülebilir. Bazan (ب) ile yazılacak bir kelime (ب) ile, (ب) harfi ile yazılması gereken bir kelime (ب) veya (ب) v.b. şekilde yazılmış hükümlerle dolu defterler de vardır. Ayrıca defterlerin birçoğu bakımsızlık ve ilgisizlik yüzünden yıpranmış durumdadır. Defterlerin birçoğunun da rutubet, kitap kurtları, bilgisiz kişilerin tutumları yüzünden sahifeleri kopuk ve yırtık haldedir. Ciltleri de dağılmış vaziyettedir.

Çoğunlukla defterlerin üzerlerinde kadıların isimleri mevcuttur. Şer'îye sicillerinin tedkikinden bir kadının göreve başlar başlamaz ilk işi, adını, sanını ve vazifeye başladığı tarihi bu defterin ilk sahifesına yazmak olduğu ve vazifesi sona erince de sözkonusu defteri bizzat kendisi veya emini vasıtasıyla halefi olan kadıya devir ve teslim ¹⁷ ettiği anlaşılmaktadır. Kendiliğinden teslim etmezse, bir sonraki kadı sözkonusu sicil defterini selefinden talep ederdi. Bu defterlerin, devlet malı, kadının kendi parası veya ilgililerden alınan harçlarla temin edilmesi teslim mecburiyetini ortadan kaldırmazdı. ¹⁸.

¹⁷ Ali Himmet Berki, a.g.e., s.413

¹⁸ Ahmet Akgündüz, a.g.e., s. 18; Ancak bazan kadıların kendi suçlarını örtmek veya başka birtakım zorba kişiler yaptıkları haksızlıkları gizlemek için bu defterleri imha ettikleri de vakidir. bkz. Halit Ongan, a.g.e., s. IX vd.

D. ŞER'İYE SİCİLLERİNİN GENEL ÖZELLİKLERİ VE TANZİMATTAN SONRAKİ GELİŞMELER

Osmanlı şer'î mahkemelerinde yapılan yazılı işlemlerin hepsi saklanmamıştır. Saklanması gereken şer'îye sicilleri de bugünkü mahkeme zabıtlarına pek benzememektedir. Eski tarihli sicillerde vakıf tescili dışındaki bütün kayıtların genellikle bir sahifenin yarısını geçmediği, hatta çoğu zaman bir sahifeye beş-altı bazan yedi-sekiz işlemin kaydedildiği müşahade olunmaktadır. Eski defterler, kadının cübbesinin cebine sığacak ölçüde küçük, dar ve uzuncadır. Ancak tanzimattan sonra mahkemelerin son kararlarında, şahitleri gizli ve açık olarak tezkiye eden kişilerin isim ve adresleri yazılmış ve gerekçe daha geniş tutulmuş olduğundan i'lamlar daha çok yer kaplamışlardır. Bu dönemde mahkeme defterleri de eskilerinden daha büyük hacimdedirler¹⁹.

Şer'îye sicillerinin mahkemece tutulup muhafaza edilmesi bir ihtiyaçtan doğmuştur. Çünkü kadı, i'lam ve senetlerin bir nüshasını hak sahiplerine vereceğinden, evrak üzerinde sahtekarlık yapılması ihtimali ortaya çıkar. Halbuki i'lam ve senetleri kendi koruması altında olan defterlere kaydettiği takdirde ihtiyaç halinde ona müracaat edebilir.

Bütün sicil defterlerinin başında genellikle dili arapça olan dibace yani giriş kısmı vardır. Burada şer'î hükümlere ve bunları vaz' eden Allah ve Peygamberine saygı arzedilmekte, daha sonra sicil tutan kadının ismi ve vazife ünvanı kaydedilmektedir. Çoğu kere sicili tutan kadının berat veya buyruldu su da defterin baş tarafına yazılmaktadır. Her kadı değişikliğinde bu dibacenin de değiştiğini, ancak dibacelerde de muayyen birr üslup kullanıldığını görmekteyiz.

Bütün şer'îye sicillerinde kadıların kullandığı imza ve mühürlerin de bir birlik arzettiği ve sakk kitaplarında atılacak imza ve kullanılacak mühürler hakkında da nunumeneler zikredildiğini hatırlatmak gerekir.

Şer'îye sicillerinin korunmasına dikkat edilmiş olmakla beraber zamanla bunların önemli bir kısmının kaybolduğu ve bugün ülkemizde koruma altında bulunan şer'îye sicilleri esas mevcut yekuna göre çok az sayıda olduğu bir gerçektir.

Şer'îye sicillerinin tasnifi konusunda çeşitli görüşler ileri sürülmüştür. Belge çeşidine göre tasnif usulü pek benimsenmemiştir. İstanbul Müftülük Arşivi'nde bulunan siciller konularına göre dört kısma ayrılmıştır:

- a- Vasi tayinine ilişkin kayıtlar,
- b- Vakıflar için müteveli tayinine ilişkin kayıtlar,
- c- Nafaka takdirine ait kayıtlar ve son olarak da,

¹⁹ Abdülaziz Bayındır, a.g.e., s. 2.

d-Karar ihtiva eden ilamlar.

Tanzimattan sonra her sahada meydana gelen değişikliklerden şer'îye sicilleri de nasibini almıştır. 13 Safer 1276/1859 tarihli "Bilumum Mahakim-i Şer'îyye Hakkındaki Nizamname"de şer'îye sicillerine dolaylı olarak değinilmiş ve sadece alınacak harçlar tesbit edilmiştir. Şer'îye sicilleriyle alakalı asıl hukuki düzenleme 15 Zilhicce 1290/1874 tarihli "Sicillât-ı Şer'îyye ve Zabt-ı De'âvî Cerîdeleri Hakkında Talimât"la yapılmıştır²⁰.

Şer'î mahkemeler tarafından verilen her çeşit yazılı belgenin aslı mutlaka sicile kaydedilir ve kaydedildiğine dair kaydedenin (mukayyid efendi) özel mührü basılırdı. İhtiyaç duyulduğunda sicillere müracaat edileceğinden yazılar mutlaka okunaklı olacaktır. Sicil defterinde silinti kazıntı bulunmayacak ve satır aralarına hiçbir şey ilave edilmeyecektir; edilirse kadı tasdik edip mühürleyecektir.

Kayıtlar arasındaki aralık fazla olmayacak ve şahıslara verilen asılları ile sicillerdeki kayıtlar mutlaka mukabele edilecektir.

Sonradan yapılan müracaat veya mukayeselerde, asılda ve sicilde eksiklik yahut fazlalık sözkonusu olursa suçlular cezalandırılacaktır.

Bütün şer'î mahkemelerde sicillerin korunması için hususi bir sandık bulundurulacak ve siciller her akşam bu sandığa konulduktan sonra mukayyid efendi tarafından mühürlenecektir.

Kadınların görev süreleri sona erince, sicil, hususi mührüyle tasdik edilecek ve durum tesbit olunacaktır.

4 Cemaziyelula 1296/1879 tarihinde ise, mahkemelerin kesin delil olacak şekilde şer'îye mahkemeleri tarafından i'lam ve hüccetlerin nasıl düzenleneceğine dair "Bilâ-beyyine Mazmûnuyla Amel Ve Hüküm Caiz Olabilecek Surette Senedât-ı Şer'îyyenin Tanzimine Dair Talimât" neşredilmiştir²¹.

E. KADILAR

İslam Hukuk tarihinde mahkemelere gelen davalara hüküm vermekle görevli kişiler hakkında ilk devirlerden beri hem hakim hem de kadı tabiri beraber kullanıla gelmiştir. Bu sebeple biz de duruma göre her ikisini de kullanmakta bir beis görmedik. Hakimlerin vazifeleri ile ilgili olarak şu tesbit yapılmıştır: Hakimlerin esas vazifeleri hukuk kaidelerini sosyal münasebetlere tatbik etmek ve fertlerin sübjektif haklarının korunmasını temin eden tedbirleri almaktır. Bu itibarla hakim olacakların hukuk ilmüne derin vukufı, sosyal münasebetlerin

²⁰ Ahmet Akgündüz, a.g.e., s. 20.

²¹ Ahmet Akgündüz, a.g.e., s. 20.

gereklerini ve halkın ihtiyaçlarını, örf ve adetlerini anlayacak derecede umumi kültürleri nihayet harici tesirlere mukavemet edecek derecede karakter, ahlak ve seciyeleri bulunması gerekir, kaza fonksiyonunun mes'uliyeti fazla olduğu için, bu fonksiyonu ifa edecek şahıslarda teknik, manevi, ahlaki vasıflar aranır²².

İlk devirlerde hakim yetiştiren herhangi bir okul mevcut değildi, fakat Peygamber ve onun seçkin arkadaşlarından ilim öğrenenler bu görevlerde istihdam ediliyordu. Hz. Peygamber ve Halifeler, hakimleri tayin ederken onların üstün vasıflarını bildikleri halde yine de hakimlik stajı mahiyetinde bir imtihandan geçirerek onların hakikaten kaza fonksiyonu ifa etmeye ehil ve layık olup olmadıklarını tesbit ediyorlardı. Muaz, Şureyh, Ali ve Kaab b. Sur yapılan imtihanlarda muvaffak olarak hakimliğe tayin edilmişlerdir. Sonraki asırlarda yaşayan hukukçular, hakim adayında hangi evsafın bulunması lazım geldiğini tesbit etmişlerdir. Maverdi, ebu Ya'lâ el-Ferrâ, Nüvedydî, Kâsânî ve Serahsî gibi müellifler hakimlerin şahıslarında bulunması gerekli vasıfları aşağıdaki maddeler halinde sıralamışlardır:

- 1- İslam,
- 2- Erkek olması,
- 3- Büluğ ve akıl,
- 4- Hürriyet,
- 5- Adalet,
- 6- İlim (Hukuk bilgisi),
- 7- Göz, dil, kulak gibi duyu organlarının sağlam ve sıhhatli olması²³

Osmanlı Devletindeki şer'î mahkemelerde şer'î ve hukukî bütün meseleler Hanefi Mezhebi²⁴ üzere hal ve fasl edilirdi. Bu şer'î mahkemelerden başka da mahkeme yoktu. Aynı zamanda şehir ve kasabaların belyediye işleri bugünkü noterler gibi vekâletnâmeler, alım ve satım muamelelerinin tanzimi de bunlara aitti. Hükümetin mahallî herhangi bir iş hakkında göndermiş olduğu fermanların infaz ve tatbiki de bu kadılar vasıtasıyla olurdu.

Osmanlı Devletinin kuruluşu sırasında en büyük kadılık evvela İznik ve sonra Bursa kadılığı olup zabtedilen yerlerde de ikinci ve üçüncü derecelerde kadılıklar ihdâs olunmuştu. Daha sonraki mülkiye teşkilatımızda kaymakamlarla idare edilen mahaller, evvela kadılarla idare edildikleri için buralara kaza denilerek bu isim zamanımıza kadar gelmiş ve sonra ilçe adını almıştır. Kadı, şer'î ve hukukî hükümleri tatbik edici demek olup aynı zamanda

²² Fahrettin Atar, İslam Adliye Teşkilatı, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 3. baskı, Ankara 1991, s. 99.

²³ Fahrettin Atar, a.g.e., s. 102.

²⁴ Joseph Schacht, a.g.e., s. 97-98.

hükümetin emirlerini de yerine getiren makamdı. Kadınlara Hâkimü'ş-şer'î ve daha sonra ale'l-ıtlâk hâkim denilmiştir²⁵

Kadılar, medrese tahsili görüp icâzet alarak mülâzemet edenlerden tayin edilirdi. Medreseden çıkıp kadıasker divanına mülâzemet edenler, müderris olmak istemeyip kadılık etmek isterlerse doğrudan kaza kadılıklarına tayin edildikleri gibi bir müddet müderrislik edip sonra kadı olmak isteyenler de müderrisliklerinin derecesine göre kaza, sancak veya eyâletlerden birinin kezâ kadısı olabiliirdi²⁶.

Kadıların mesleğe başlayıp şeyhüislamlığa kadar yükselmeleri şu tertib ile olurdu: Kadı olmak için bütün medrese tahsilini tamamlayıp icazet alan kimselerin adı, icazet alış sırasıyla deftere yazılır ve bunlara mülâzım denirdi. Mülâzımlar için üç yol vardı: Tedris, kaza ve idare. Tedris yolunu seçen, en küçük medresede başlamak üzere Müderris olur, kaza yolunu seçen en küçük idarî birlikten başlamak şartıyla Kadı olur, idare yolunu seçenlere ise, yirmibin akçelik zeamet verilirdi.

Kadılar, yavaş yavaş ve zamanla terfi ederek nahiye, kaza ve sancak kadılığına kadar çıkarlardı. Daha fazla yükselmek için tekrar medreseye dönerek bir müddet müderrislik etmek ve Tetümme medresesine kadar çıkmak lâzımdı. Tetümme müderrisliğinden eyâlet kadısı olunur, eyâlet kadıları terfi ederlerse Bilâd-ı hamse, Hameyn kadılığına yükselirdi. Bundan sonra gelen derece Galata, İstanbul Kadılığı, Anadolu Kadıaskerliği, Rumeli Kadıaskerliği idi. Rumeli kadıaskerleri terfi ederlerse şeyhülislam olurlardı. Eyâlet kadılarına mevâlî, İstanbul, Edirne, Bursa kadılarına taht kadıları denirdi. Sahn müderrisleri isterlerse def'aten taht kadısı olurlardı.

Kadılık, Mansıb ve Pâye olmak üzere iki kısımdı. Bir makam bilfiil işgal olunur ve orada vazife görülürse buna mansıb, bilfiil işgal olunmaz, sadece rütbe derecesi olarak ismen kullanılırsa Paye denirdi. Osmanlı İmparatorluğu'nda kadılıkların mansıb ve pâyeleri şöyle idi:

1- Mansıblar: Nâhiye kadısı, Sancak kadısı, Vilâyet kadısı denilen Mevleviyet (Mevleviyet ayrıca iki kısımdı. Birincisi Bağdat, Antep, Bosna, Erzurum, Maraş, Trablusgarb, Beyrut, Kürdistan, Rusçuk, Sivas, Adana, Çankırı ve Mahreç mevleviyetleri hariç olmak üzere diğer vilâyet kadılıkları, öbürü ise bu saydığımız vilâyet kadılıkları idi. Bunlara Devriye mevleviyeti ve bu mansıplara sahip olanlara devriye mevâlisi denirdi); İzmir, Selânik, Yenişehir feneri, Hanya, Kudüs-i Şerîf, Haleb, Trabzon, Sofya, Üsküdar, Havass-ı refi'adan ibâret Mahreç veya bilâd-ı aşere mevleviyetleri; Mısır, Şam, Edirne, Bursa, Filibe'den mürekkep Bilâd-ı hamse mevleviyetleri; Hameyn, yani Mekke ve Medine kadılıkları, Galata kadılığı, Anadolu kadıaskerliği, Rumeli kadıaskerliği.

²⁵ İ. H. Uzunçarşılı, Osmanlı Devletinin İlmiye Teşkilatı, T. T. K. Yayınları, 3. baskı, Ankara 1988, s. 83

²⁶ İ. H. Uzunçarşılı a.g.e. s. 87.

2- Payeler: İzmir pây-e-i mücerredi, Edirne pây-e-i mücerredi, Devriye mevleviyeti, Bilâd-ı hamse mevleviyeti, Galata pâyesi, İstanbul pâyesi, Anadolu pâyesi, Rumeli pâyesi, Pây-e-i Fetvâ.

Pây-e sâhipleri ertesi yıldaki silsilede o pâyenin bilfiil mansıbını alırlardı. Rumeli kadiaskeri terfi ederse Müftü, yani Şeyhülislam olurdu²⁷.

²⁷ Midhat Sertoğlu, Osmanlı Tarih Lügati, ikinci baskı, Enderun Kitabevi, İstanbul 1986, Kadı md.

F. ŞER'İYE SİCİLLERİNDEKİ BELGE ÇEŞİTLERİ

Şer'îye sicillerinde bulunan belge çeşitleri çok ve çeşitlidir. Osmanlı toplum hayatının en üstünü ilgilendiren olaylar (padişahların vefatı, şehzade ve hanım sultanların doğumu²⁸ v.b.)dan tutun da bazı fetva makamlarından alınan fetva suretleri ile tayin emirlerine ve vazifeye mübaşeret kayıtlarına, yangın, sel, fırtına, zelzele, don, kar, dolu²⁹ ve pamuk hasadına başlanması gibi günlük olaylara kadar her şeyi ihtiva eder. Genel olarak ifade etmek gerekirse sicillerde; ilam, hüccet, maruz, ferman, berat, emr-i şerif, buyruldu, mektup, mahzar, tezkire, mürâsele ve benzeri belgeler bulunur.

Şer'îye sicil defterlerinde mevcut olan yazılı kayıtları öncelikle iki ana gruba ayırabiliriz:

1- Kadılar Tarafından İnşa Edilerek Yazılan Kayıtlar

Kadılar tarafından inşa edilen kayıtlar da kadıların hem adli hem idari görevleri olması sebebiyle kendi aralarında ikiye ayrılabilir:

Birinci gruba kadının adlî görevi gereği yazdığı i'lamlar, hüccetler, vakfiyeler, maruzlar, müraseleler ve diğer kayıtlar girer.

İkinci gruptakiler de Kadının idari göreviyle alakalı olarak tuttuğu kayıtlar ise; memur ve müderris tayini, resmi binaların keşif ve tamiri, vakıfların murakabesi ve vakıf binalarının kiraya verilmesi, vergi ve cizyelerin toplanması, esnaf teftişi, narh koyma, yiğitbaşı ve kethüda tayini, mukataa teftişi gibi kayıtlardır.

Şimdi bu belgeleri tek tek inceleyelim.

a. İ'lâm ve özellikleri

Sözlük anlamı bildirmek demektir. Terim olarak ise, şer'î bir hükmü ve altında kararı veren kadının imza ve mührünü taşıyan yazılı belgeye i'lâm³⁰ denilmektedir. Bir diğer tarifi

²⁸ Şehzade veya sultanın doğması dolayısıyla keyfiyet toplar atılmak suretiyle İstanbul'da ilan edildiği gibi memleketin her tarafına da fermanlar gönderilir ve her mahallin şer'î mahkemelerinde sicillere kaydolunarak toplar atılıp şenlikler yapılırdı. İ.H. Uzunçarşılı, Osmanlı Devleti'nin Saray Teşkilatı, T.T.K. II. baskı, Ankara 1984, s. 108; ayrıca bkz. Blg. no. 67

²⁹ Halit Ongan, a.g.e., s. X.

³⁰ Burada şöyle bir farklı tarifi zikretmek de yerinde olur kanaatindeyiz: İ. H. Uzunçarşılı, adı geçen eserinde İlam ve hücceti şu şekilde tarif etmektedir:..kadının herhangi bir mesele hakkında yaptığı tahkikatın kendi imzası altında merciine veya vaki suale cevaben arzylemesine (İlâm) denilir. İlâmlar re'sen veya vaki sual üzerine bildirilir. meselâ bir kaza halkının yolsuz bir meseleden şikayet yollu kadıya müracaat ile dertlerini hükümete arzetmesini istemeleri gibi. Eğer kadı bu şikayetteki haksızlığa şahid olmuşsa ilâmda onu da zikrederdi.

Hüccete gelince:

Hüccet lügatte delil, bir fiilin sabit olduğuna medar olan nesne demektir.

Şer'î mahkemelerde bir davanın şahidler huzuriyle onları dinledikten sonra kadının verdiği hükmü havi ilamdır.

şöyledir: İ'lâm; kadının bir davada şeri'ata göre verdiği hükmünü ve üstünde imza ve mührünü taşıyan bir vesikadır. Her i'lâm belgesi, davacının davasını, dayandığı delilleri, davalının cevabını ve eğer müdafaada bulunmuşsa dayandığı delilleri ve sonuç bölümünde de gerekçeli kararı, kararın nasıl verildiğine dair kayıtları ihtiva eder. İ'lamları diğer şer'îye sicil kayıtlarından ayıran en önemli özellik, kadının verdiği kararı ihtiva etmesidir. Kadının kararını ihtiva eden her belge i'lamdır; hüccet ma'rûz veya bir başka belge değildir. Ancak örfî anlamda altında kadının imza ve mührünü taşıyan her belgeye, hüküm ihtiva etsin etmesin i'lâm denildiğini, bu sebeple Başbakanlık Osmanlı Arşivi'ndeki bir çok ma'rûzların i'lâm diye kayda geçirildiğini hatırlatmak yerinde olur.

Şer'îye mahkemelerinde yargı görevini ifa eden kadı, yargılamayı tamamladıktan sonra mevcut dava dosyasını esas alarak şer'î hükümlere göre kararını verir. Verdiği kararı önce taraflara şifahi olarak anlatır. Daha sonra verilen kararın gerekçelerini de ihtiva eden bir i'lâm tanzim eder. Hem davacıya hem de davalıya icab ederse birer suretini verir. Bir suretini de sicile kayd eder. Kadı i'lâmı tanzim edeceği zaman bütün tutanakları tetkik etmeli ve verilecek i'lâmın dava dosyasındaki kayıtlara aykırı olmamasına özen göstermelidir ³¹.

Şer'î bir i'lâmın hazırlanması için, zabıt ceridesinde yazılı bulunan dava tutanağı esas alınarak i'lâm müsveddesi sakk-ı şer'î kaidelerine göre kaleme alınacaktır. Müsvedde yazılırken zabıt suretlerinin bazı ifadelerinde kısmen değişiklik yapmak mümkün ise de, davanın seyrini değiştirecek farklılıklara yer verilmeyecektir. Taraflardan biri şahitleri olmadığını ifade ederse durum aynen i'lâmda dercolunacak ve "ikame-i beyyineden ızhâr-ı acz" tabiri ile yetinilmeyecektir.

Zabıt katibinin kaleme aldığı i'lâm müsveddesi ilgili mercilere (sadreyî katibi, mümeyyiz-i evvel ve baş katip gibi) tashih edildikten sonra kadıya takdim edilir. Kadının tedkiki ve "yazıla" kaydını düşmesinden sonra i'lâm kaleme alınacaktır. Zabıt katibi ve ilgili memurlar i'lâmı tedkik edip arkasını paraf edecektir. Kadı son mütalaayı da yaptıktan sonra ilâm sicile kaydolunacaktır. Hüccetlerin tanzimi de aynı esaslara tabi tutulmuştur

1296/1878 tarihinden önce yazılan i'lamlar ile bu tarihten sonra yazılanlar arasında üslup, ifade ve şekil açısından bir fark yoktur. Sadece daha önce var olan esaslar yazılı hale getirilmiştir. İlamların özellikleri şunlardır:

1) Kadının imzası ve mührü, hüccetlerin tam aksine ilamların alt tarafında yer alır ³². Bu durum hem konuyla ilgili eserlerde hem de hukuki düzenlemelerde açıkça belirtilmiştir.

İlamla hüccet arasındaki fark, hüccette şahitlerin huzuriyle görülen davada kadının ilâmı altında şahitlerin imzalarının bulunması ve verilen kararın şer'an sabit olmasıdır. İlamda ise böyle bir hal olmayıp vaki halin yalnız arz ve ifadesidir. İ. H. Uzunçarşılı a.g.e. s. 108.

³¹ Ahmet Akgündüz, a.g.e., s. 29.

³² Abdülaziz Bayındır'a göre ise tam aksine kadı mühürleri ilamların üst tarafındadır bkz. a.g.e., s. 3.

Uygulamalarda da buna uyulmuştur. Aksi iddialar belgelerin birbirine karıştırılmasından ileri gelmektedir³³. İmza kadının kendi elyazısıyla yazmış olduğu ismi ile künyesinden ibarettir. Mühür ise aynen imza gibi kadının ismini, babasının ismini ve bazan da kısa bir dua cümlesini ihtiva eder.

2) Tarafların ve dava yerinin formüle edilmiş ifadelerle tanıtılması. Bu kısım hüccetlerden farksızdır. İ'lamda evvela davacının adresi, adı, babasının adı yazılır. Eğer davacı başka bir beldeden ise memleketi belirtilir ve davanın görüldüğü yere ne için geldiği, halen nerede oturduğu kaydedilir. Davalının ise adı, varsa meşhur olduğu ünvanı ve babasının adı yazılır. Adrese pek temas edilmez.

3) Davacının iddiası yani dava konusu da eksiksiz olarak zikredilmelidir. Davacının zabta geçirilmiş olan ifadeleri incelenmeli, mükerrer olanlar ve i'lamı ilgilendirmeyen kısımlar çıkarılmalı ve davacının muhtelif celselerde ileri sürdüğü iddia ve ifadeleri bir yerde toplanmalıdır. Kısaca i'lamın bu kısmında eksiksiz ve fazlasız olarak davacının iddiası yer almalıdır.

4) Davalının cevabı yani karşı davası, def'i ve itirazları da i'lamda zikredilmelidir. Burada şu nokta unutulmamalıdır: Davalı, davacının iddiasını ya kabul eder veya reddeder. Yahut iddiayı hükümsüz bırakacak şekilde karşı da'va (def') açar. Bu üç şekilden her biri i'lamda belirtilir. Davalı iddi'ayı tamamen reddetmişse durum i'lamda "ğibbe's-su'âl ve 'akîbe'l-inkâr..." ve benzeri formüle bir ifadeyle belirtilir.

5) İ'lam'da yeralması gereken hususlardan birisi de kararın gerekçesi demek olan isbat vasıtalarıdır. İddiayı isbat edecek vasıta demek olan delil, i'lamda genellikle "ğibbe's-su'âl ve 'akîbe'l-inkâr müdde'î-i mezbûrdan müdde'âsına mutâbık beyyine taleb olundukda..." ifadesiyle istenir. İsbat vasıtalarına göre kullanılan ifade de değişik olacaktır. 1- İsbat vasıtası davalının ikrarı ise bunun aynen yazılması gerekir. "... bi-tav'ihî ikrâr ve i'tirâf etmegin..." kalıbı kullanılır. 2- İsbat vasıtası yazılı delil ise kadı bunları i'lamda aynen derc etmelidir. Fakat yazılı delillerin davayı ilgilendirmeyen yönleri varsa bunların yazılmaları gerekmez. 3- İsbat vasıtası şahitlik ise durum eski ve yeni devre ait i'lamlarda farklılık göstermektedir. İlk dönemlerde şahitlerin isimleri, cinsiyetleri, mensub oldukları din ve buldukları adres i'lama yazılır ve şahitlerin davalıyı tanıdıklarına işaret olunduktan sonra şahadet beyanları aynen kaydedilirdi. Son devre ait i'lamlarda bu konunun üzerine daha ciddi olarak durulmuş ve şahitlerin gizil ve açık tezkiye edildiklerinin yazılmasından başka tezkiye edenlerin durumları i'lama kaydedilmeye başlanmıştır. 4- Davanın isbat vasıtası yemin veya yeminden kaçma ise kadı teklif ettiği yeminin suretini i'lamda göstermesi gerekir. Zira teklif olunan yeminin usulüne uygun olmaması ve dolayısıyla davalının yemin etmesi veya yeminden kaçmasının

³³ Ahmet Akgündüz, a.g.e., s. 30.

hükme esas teşkil edememesi ihtimali olabilir. Bütün şer'îye sicillerinde, davalı veya davacının dini inancının yeminin şeklinde etkili olduğu görülmektedir. Yani herkese dini inancına uygu yemin ettirilmiştir³⁴

6) Bundan sonra kadı, i'lam metninin sonunda, davacının isbat vasıtasına göre ayrı ayrı kalıp ifadelerle kararını açıklar. Eğer i'lamlardaki isbat vasıtası ikrar ise kadı kararını ifade de "ilzam" ibaresini kullanır. "... redd ve teslim etmek üzere merkû Ali Ağ'a'ya lizam olunduğu..." gibi. Eğer davada isbat vasıtası şahitlik ise bu durumda kararda "tenbih" ifadesi kullanılır. "... def' ve teslîme vekîl-i merkûm...ye olduğu..." gibi. Her ikisinde de "hükmolundu, kaza olundu..." gibi ifadeler de kullanılabilir. Bütün bunlar kadının, "hükmettim, iddia olunan şeyi ver" demek gibi sözlerle dava konusu olan şeyin davalıya ilzam kılınması demek olan ve "kaza-i ilzam" yahut kaza-i istihkak" denilen karar çeşidi için kullanılan ifadelerdir. kadının davacıyı "hakın yoktur", münaza'a etmemelisin" gibi sözlerle davadan men' ettiği ve "kaza-i terk" denilen kararlarda ise "mu'arazadan men'olunduğu", "bî-vech-i şer'î mu'arazadan men'olunduğu..." gibi ifadeler kullanır.

7) Tarih ya arapça olarak yazı ile yazılır veya bugünkü tarih atma şekline benzer bir şekilde önce rakamla gün, sonra yazıyla ay ve tekrar rakamla sene yazılırdı: " Fî 28 Şa'bâni'l-Mu'azzam sene 1169" gibi.

8) İ'lamlarda hüccetlerde olduğu gibi sonda şuhûdü'l-hâl başlığı altında şahitler listesinin verilmesi şart değildir. İsbat vasıtası şahitlik ise i'lamın başında veya sonunda şahitlerin ismi yazılabilir. İlk dönemlerde tıpkı hüccetlerde olduğu gibi i'lamlarda da sonda şahitlerin isimlerinin yazıldığını görüyoruz. Son zamanlarda özellikle ikrar ve yemine dayanan i'lamlarda şahitler zikredilmemektedir.

Kısaca sıralamak gerekirse i'lamlar şu unsurlardan meydana gelir:

(a) Kadının imza ve mührü, (b) davacının adı ve adresi, (c) davalının adı ve adresi, (d) dava konusu, (e) davacının cevabı, (f) beyyine talebi, (g) isbat veya yemin, (h) şahitler hakkında güvenilirlik soruşturması (adil olup-olmadıkları), (I) hüküm, (j) tarih, (k) şuhûdü'l-hâl.

2. Hüccetler ve Özellikleri

Hüccet, sözlükte delil ve bir fiilin sabit olduğuna vesile olan şey demektir. Osmanlı hukuk terminolojisinde ise hüccetin iki manası vardır: **Birincisi**; şahitlik, ikrar, yemin veya yeminden nükûl (yeminden kaçma) gibi bir davayı isbat eden hukuki delillerdir. Bu manada beyyinenin müradifidir. **İkincisi**; şer'îye sicillerindeki manasıdır. Hakim huzurunda ikrar ve takrir ve akit ve vasî tayini ve bir hususa izin verilmesi gibi hükmü ihtiva etmiyen hususlar

³⁴ Abdülaziz Bayındır, a.g.e., s. 9.

hakkında kullanılır bir tabirdir ³⁵. Tanzimattan sonraki Osmanlı mevzuatında hüccet tabiri yerine senet mefhumu da kullanılmıştır. Şer'î hüccetlere senedât-ı şer'îye denmiştir. Halk dilinde, hükmü ihtiva etsin etmesin üst tarafında kadının imza ve mührünü taşıyan her belgeye hüccet dene gelmiştir ³⁶.

Hüccetlerin i'amlardan farkını belirtmek gerekirse; hüccetler, mahkemelerin noterlik çalışmalarının ürünüdür. Bunlarda kadının hükmü bulunmaz. Halbuki i'amlarda mutlaka kadının hükmü olmalıdır.

Taraflara verilen hüccetlerin bir sureti sicile kaydolunur. Ancak hücceti veren kadının ismi ve mührü sicil defterindeki surette bulunmaz ³⁷.

Şer'îye sicillerinde kayıtlı bulunan hüccetler bey', nafaka, vasiyet, vekalet, ikrâr, istidane, sulh, vasi ve kayyım tayini, hibe ve teslim, tahmil-i şahadet, ısbat-ı rüşd, ibra, akd-i müzâra'a, akd-i müsâkât, mudârebe ve daha bir çok isimle hüccetler tanzim edilmiştir. Bunların herbiri gerektiğinde bir vesika olarak kullanılmaktadır.

Hüccet metinlerinin ortak özellikleri:

(1) Taraflara verilen hüccetlerin üst tarafında hücceti veren kadının imzası ve mührü mutlaka bulunur.

Halbuki sicil defterindeki hüccetlerin başında bulunmaz. Bunlarda kadıların imza ve mürüleri; sadece sicilin baş tarafında veya kadının göreve başladığı tarihin baş kısmında kaydedilir.

(2) Tarafların adı ve adresleri her çeşit şüpheyi ortadan kaldıracak şekilde açıklanır.

(3) Hüccetin konusunu teşkil eden mal veya mülk bütün tafsilatıyla tanıtılır.

(4) Hukuki muamelenin şekli, şartları ve varsa teslim tesellüm işlemleri beyan edilir.

(5) İkrarda bulunan tarafın karşı tarafı ibra ettiği ve konunun çekişme ve dava konusu yapılamıyacağı te'yiden belirtilir. Lehine ikrar yapılan taraf da ikrar beyanını tasdik edince, taleb üzerine durumun sicile kaydedildiği zikredilir.

(6) Her muamelede olduğu gibi hüccetlerin sonunda da tarih yıl, ay, gün ve bazen de günün belli bir dilimi halinde mutlaka zikredilir.

(7) Ve hüccetin altına mutlaka "şuhudül-hâl = durumun şahitleri" veya "şuhud-ı muhızır" başlığı ile hukuki muameleye şahit olanların isimleri ve ünvanları kaydedilir.

Hüccetlerin başında genellikle şu ifadeler yer alır: Ya hüccetin düzenlendiği mahkemenin bulunduğu şehir ismi zikredilerek başlanır. Mahkemenin bulunduğu şehir "mahrûse", "mahmiye" veya "medine" kelimelerinden biriyle tavsif edilir. Mesela başlangıç

³⁵ Mehmet Zeki Pakalın, Osmanlı Tarih Deyim ve Terimleri Sözlüğü, Hüccet md., c. I. s. 865.

³⁶ Ahmet Akgündüz, a.g.e., s. 21.

³⁷ Abdülaziz Bayındır, a.g.e., s. 12.

ifadeleri şunlardır: “Mahrûse-i Galata muzafatından...”, “Mahmiye-i İstanbul'da Bekirpaşa Mahallesi'nde...”, “Medine-i Adana'da ...” gibi. Veya daha ziyade keşif ve muayene hüccetlerinde olduğu gibi “Zikr-i âtî hususu mahallinde keşif ve muayene ve tahrir için ...”, veya “Husus-ı atiyi'l-beyanın mahallinde keşif ve tahriri iltimas olunmağın...” şeklinde başlar. Yahut da “Budur ki...”, “Oldur ki...”, “Sebeb-i tahrir-i kitâb oldur ki...”, “Sebeb-i tahrir-i hurûf ...” ve benzeri ifadeler ile başlar.

c. Maruzlar

Şer'îye sicillerinde hüccet ve i'lamlardan farklı ve genellikle ifade ve şekil bakımından i'lamlarla karıştırılarak gelen bir belge çeşidi de maruzlardır. Maruz kelime anlamı itibariyle arzedilen şey demektir. Terim olarak ise biri asıl diğeri tali olmak üzere iki manası vardır.

Tali manası şudur: İ'lamların çoğu icra makamına hitaben yazılarak onlara arzedildiğinden i'amlara da maruz adı verilebilmektedir. Mesela İstanbul Müftülüğü Şer'î Sicililer Arşivi'ndeki hususi maruz defterleri birer i'lamat defterleridir. Zaten kataloglarda da i'lamat defteri olarak kayda geçirilmiştir. Ancak bu ma'ruzların içerisinde asıl anlamıyla maruz olanlar da vardır. Hicri XI. asırdan itibaren çoğu i'amlar “Ma'rûz-ı dâ'î-i devlet-i 'aliyeleridir ki...” diye başlamaktadır. Bazı, araştırmacılar, özellikle ceza hukukuna ait olan ve başında ma'ruz diye yazılı bulunan i'amları, naibler tarafından kadılara arzedilen soruşturma zabıtları olarak vasıflandırmışlardır. Bu yerinde bir tesbit değildir. Zira bunlar ceza hukukuna ait mahkeme i'amlarıdır ve naibler tarafından icra makamlarına (padişaha, sadrazama) arzedilmiş kararlardır. Zira önemli kararların icra makamlarına arzedilmesi usulü Fatih kanunnamesinde yer aldığı gibi Osmanlı Devleti'nin son zamanlarına kadar aynı anane sürdürülmüştür. Takvim-i vekayi'in her sayısında irade-i seniyye ye arzedilip tasdik edilen kısas kararlarına rastlamak mümkündür. Ayrıca sakk-ı şer'î kitaplarındaki i'lam örnekleriyle ma'ruz diye kaydedilen i'amlar tıpatıp benzerlik arz etmektedir. Ma'ruzun farklı bir belge olarak asıl manası şudur: Kadı tarafından kaleme alındığı halde kadının kararını ihtiva etmeyen ve hüccet gibi hukuki bir durumun tesbiti açısından yazılı bir delil olarak kabul edilemeyen ve sadece kadının icra makamlarına idari bir durumu arzettiği yazılı kayıtlara veya halkın icra makamlarına yahut kadıya hitaben yazdığı şikayet dilekçelerine denir. Kısaca astın üste yazdığı bir isteği veya bir durumun arzını havi yazılı belge ve kayıtlardır.

Buna maruz dendiği gibi arıza veya arz da denir ve genellikle çoğulu olan ma'rûzat kullanılır.

Kadı tarafından kaleme alınan maruzların bazan maruz diye kaydedilen i'amlardan farkı, bunların kadının kararını ihtiva etmemesidir. Kadı bu tip maruzlarda şu konuları ilgili icra makamlarına arzederek: Vezirler, çevredeki kadılar veya müftülerin hüsn-i halini arzederek

bunların taltifini talep edebilir (hüsn-i hal maruzları); şaki ve benzeri kimselerin su-i halini arz ederek gereğinin yapılmasını talep eder (su-i hal maruzları); boşalan görevleri icra makamlarına bildirir (cihet-i mahlule maruzları); ferağ edilen veya kaldırılan görevleri (cihetleri) arz eder (cihat-ı mefruğa maruzları); merkezi idareden kendisine gönderilen emirlerin ulaştığını bildirir; mülazemete dahil olan kadı ve alimlerin durumunu arz eder; tutukluların salıverilmesi, vali ve kadıların vefatı veya berat talebi gibi muhtelif mevzuların arzını ihtiva eder ³⁸.

Başka bir görüşe göre maruzlar; halk tarafından mahkemelere çeşitli konularda yapılan şikayetler, kadının emriyle görevliler tarafından yapılan keşif ve tahkikat raporları, naiblerin daha çok ceza konularında yürüttükleri soruşturma ve kadının tasvibine bağlı olarak verdikleri hükümler ve kadıların, bir üstlerine arz ettikleri konular hep maruz başlığı altında sicil defterlerine kaydedilmiş bulunmaktadır. Muhakemenin safhalarıyla ilgili daha geniş bilgi, kaza dahilinde işlenen suçlar ve yapılan gayr-ı meşru davranışlar ancak bu maruzların incelenmesiyle tesbit edilebilir. Cezaların derhal infaz olunması ve bu konuda çoğunlukla taraflara bir vesika düzenlenip verilmemesi sebebiyle tarafların sulh olmaları dışında cezalarla ilgili bir kayda, hüccet ve i'lamlar arasında rastlamak çok zordur.

Maruzlar, bazı i'lam ve hüccet defterlerinin ortasında veya sonunda bulunmaktadır. Ancak daha çok bu konuda müstakil sicillerin tutulduğu görülmektedir. Bugüne kadar bu konuda araştırma yapılmadığından Osmanlı hukuku hakkında yapılan değerlendirmeler isabetsiz olmaktadır. Mesela bazıları Osmanlı kadılarının sadece medeni hukukla ilgilendiğini, cezaların başka mercilerce uygulanmış olabileceğini ileri sürerlerken, bazıları da, Osmanlı toplumunda cezayı gerektirecek darvının çok az olduğunu, bu yüzden sicillerde ceza davalarına rastlanmadığını söylemektedirler. Maruz defterlerinin farkına varılmasıyla her iki görüş sahiplerinin tahminlerinin de gerçeklere uymadığı ortaya çıkmıştır. Bu defterlerde kadıların ceza davalarına da baktıkları ve şeriate uygun cezalar verdikleri görülmektedir ³⁹.

d. Müraseleler

Kadılar, yukarıda zikredilen yazılı belgeler dışında da bazı resmî yazışmalarda bulunabilirler. Mesela merkezden gelen bir ferman veya buyruldu üzerine, herhangi bir sanığın yakalanması için mahallin voyvodasına veya kethüdasına resmi bir yazı yazabilirler. Yahut tayin edildikleri kadılık görevini yine resmi bir yazı ile herhangi bir naibe⁴⁰ devredebilirler. İşte şer'îye sicillerinde yer alan ve kadının kendisine denk veya daha aşağı rütbedeki şahıs veya makamlara hitaben kaleme aldığı yazılı belgelere mürasele veya çoğulu olan müraselat adı

³⁸ Ahmet Akgündüz, a.g.e., s. 37.

³⁹ Abdülaziz Bayındır, a.g.e., s. 19.

⁴⁰ Mehmet Zeki Pakalın, a.g.e., c.II.

verilmektedir. Müraseleler, genellikle ya sanığın mahkemeye celbi isteğini havi veya değişik konulara dair olabilirler.

2. Üst Makamlardan Gelen Belgeler

Bu belgeler kadıların kendileri tarafından üretilmeyip, belki kendilerine hitaben gönderildiği için sicile kaydedilen fermanlar, tayin beratları, buyruhdular ve diğer hüküm çeşitleridir.

Şer'îye sicillerinde bulunan kayıtların hepsi kadılar tarafından düzenlenmemiştir. Siciller içerisinde kadıların düzenledikleri i'lam, hüccet, ma'ruz, mürasele vs. dışında bir de üst makamlardan gelip kadılar tarafından birer suretleri sicillere kaydedilen belgeler de vardır. Zira merkezde ve hem de taşrada herhangi bir beylerbeyine, eyalete, sancak veya kazaya merkezi idare tarafından gönderilen ve hüküm denilen yazılı emirlerin çoğunluğu hep kadılara hitaben yazılırdı. Kadılar şer'î işlere memur oldukları gibi buldukları yerlerde yürütme gücünü de üzerlerine almışlardı. Kadı da kendisine padişah tarafından gönderilen fermanları, beratları ve benzeri emirleri, sadrazam, beylerbeyi ve kadiaskerlerden gelen buyruhdular ve ilgili devlet teşkilatlarından kendisine gönderilen diğer yazılı belgeleri şer'îye sicillerine kaydederlerdi. Şimdi kadıların sicillere kaydettikleri bu belgelere de kısaca göz atalım:

a. Padişah'tan Gelen Emir, Berat ve Fermanlar

Bunlar iki grupta toplanabilir;

Birincisi: Padişahın İslam hukuku tarafından kendisine tanınan içi boş yasama yetkisine dayanarak veya icra kuvvetinin başı olarak kaleme aldığı veya şer'îye sicillerinde "evamir ve feramin" diye zikredilen hükümlerdir. Padişah ya ihtilafı olan bir şer'î meselede mevcut görüşlerden birini tercih ettiğini kadıya bildirir; ya şer'î hükümlerin icrasını teyit için yazılı emirler gönderir veya düzenleme yetkisi bulunan sahalarda bazı düzenleyici kaideleri Divan-ı Hümayun'un telhisi üzerine tanzim eder ve durumu kadıya bildirir. Şer'îye sicillerinde bulunan ve İstanbul kadılığında yapıldığı gibi bazen kendileri için hususi defter tutulan bu kayıtlar Osmanlı hukukunun da başta gelen kaynaklarındandır. Müstakil bir defter tutulmadığı zaman, bazen şer'îye sicillerinin başına, bazen ortasına, bazen de diğer kayıtlardan ayrılması için ters olarak sicillere kaydedilirdi.

İkincisi: Yine padişah'tan sadır olan ancak birinci gruptaki gibi umumi değil hususi şahısları ilgilendiren ve vazife tevcihi, timar tevzii, ticaret imamet müezzinlik v.s. beratları ve nişanlarıdır. Bilindiği gibi Osmanlı Devleti'nde kadılık, imamlık, hatiplik, miri arazi mutasarrıflığı veya benzeri görevler, kadiaskerlik ve sadrazamlık gibi makamların inhası ve padişahın ferman ve beratları ile şahıslara tevdi edilmektedir. İşte bu ferman ve beratların bir

sureti iligili yerdeki şer'îye sicillerine mutlaka kaydedilmektedir. Ayrıca belli şahıslara verilen muafiyet ve ticaret beratları da bu grubun içinde yüklü bir yer tutmaktadır.

b. Sadrazam, Kadıasker, Beylerbeyi ve Valilerden Gelen Buyruhdular

Osmanlı Devleti'nde padişahın bir nevi vekil-i mutlakı bulunan sadrazamlardır. Sadrazamlar padişahların emirlerine dayanarak, bazı hususları kadıya hatırlatabilirler. İşte şer'îye sicillerinde bulunan kayıtlardan biri de sadrazamların yazılı emirleri demek olan bu buyruhdulardır. Kadılara sadrazamlardan ayrı olarak kadıasker, beylerbeyi veya valilerden de buyruhdular gelebilir. Kadılar bunları da sicile kaydetmekle görevliydi.

c. Tezkireler, Temessükler ve Diğer Kayıtlar

Tezkireler: Şer'îye sicillerinde yer alan ve kadıların dışındaki makamlar tarafından kaleme alınan diğer bir belge çeşidi de tezkire ve temessüklerdir. Osmanlı diplomatikasında, daha ziyade üstten alta veya aynı seviyedeki makamlararası yazılan ve resmi bir konuyu ihtiva eden belgelere tezkire denmektedir. Aslında aynı şehir ve kasabada bulunan resmi dairelerin birinden diğerine yazdıkları yazılara tezkire, şehirlerarası yazışmalara ise tahrirat denmesi son zamanlarda adet haline gelmiştir.

Temessükler: Sözlükte bir işi sıkı tutmak demek olan temessük kelimesinin terim olarak birçok manaları vardır. Borç için alınan senede temessük dendiği gibi, muahede ve sulhname gibi şeylerde devlet veya muahedeyi yapan hükmi şahıslar tarafından verilen mühürlü kağıtlara da denir. Şer'îye sicillerinde temessükün manası ise şudur: Miri arazide ve gayr-ı sahih vakıflarda tasarruf hakkı sahiplerine yetkili makam veya şahıslar tarafından verilen belge demektir. Yani temessük tasarruf vesikası demek olur ki, sonraları tapu tabiri bunun yerine geçmiştir. Yetkili makam ve şahıslar, vakıf mütevellileri, mültezimler, muhassıllar veya muhasebe kalemlerinin biri olabilir.

Diğer kayıtlar: Şer'îye sicillerinde yukarıda zikredilenlerin dışında da kayıtlar mevcuttur. Ancak zikredilen kayıtlar sicillerdeki kayıtların % 90'ını oluşturduğundan ve geriye kalanlar fazla önem arzetmediğinden bahsetmeden geçiyoruz.

V. ŞER'İYE SİCİLLERİNİN BUGÜNKÜ DURUMU VE DEĞERLENDİRME

Osmanlı Devleti'nin son bulmasıyla birlikte 55 eyalet ve 600 küstür liva ve kaza merkezlerindeki şer'îye sicilleri de unutulmak üzere harabelere ve bodrum katlarına mahkum edilmiştir. Türkiye Cumhuriyeti sınırları dışında kalanların akıbeti kesin olarak bilinmemektedir. Ancak konu ile ilgili araştırmalardan. Sofya Milli Kütüphanesi'nde, Üsküp'te Makedonya Tarihi Enstitüsü'nde, Yunanistan'da Selanik'teki Makedonya Enstitüsü'nde, Kıbrıs'ta, Kahire'de, Şam'da ve Basra'da Osmanlı devrinden kalma şer'îye sicillerinin varlığından bahsedilmektedir. Ancak burada üzümlere kaydetmek gerekir ki, Bosna-Hersek'te bulunan diğer tarihi eserler gibi, kütüphanelerde bulunan eski Osmanlı kitapları ve şer'îye sicilleri de Sırp vahşetinden nasibini alarak yok olmuşlardır.

Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde kalan şer'îye sicilleri için de pek iyimser şeyler söylenemez. Zira 1312/1894 yılında Sultan II. Abdülhamid'in emriyle kurulmuş olan ve sadece İstanbul ve çevresindeki mahkemelere ait sicilleri ihtiva eden (Şer'îye Sicilleri Arşivi) dışında bu siciller için hususi arşiv kurulmamıştır. Cumhuriyet kurulduktan sonra şer'îye sicillerinin Adliye Vekaleti'nin emri altında vilayet ve kaza merkezlerindeki mahkeme anbarlarına konulduğunu, 1935'de Adliye Vekili Rüşdü Saracoğlu'na bu sicillerin korunması gerektiği, hiç olmazsa hicri 1300 tarihine kadar olanlarının mahalli kütüphanelere verilmesi ve oralarda muhafaza edilmesinin istendiğini görüyoruz ⁴¹.

Bu tarih hazineleri, uzun süre adliye anbarlarında saklandıktan sonra sağlam kalanlar Maarif Vekaleti'nin 3 Kasım 1941 tarih ve 4018/2182 sayılı emirleriyle Etnoğrafya Müzelerinde toplanmış ve 1990'lara kadar bu şekilde gelmiştir. 1990'da Kültür Bakanlığı'nun teşkil ettiği bir heyet tarafından müzelerde bulunan bu sicillerin bir çatı altında toplanması için çalışma başlatılmıştır. Prof. Dr. Zahit Aksu başkanlığındaki bu heyetin çalışması neticesinde Milli Kütüphane'de onbin civarında defter toplanmıştır. Bir o kadarı da İstanbul Müftülüğü Şer'î Siciller Arşivi'nde bulunmaktadır. Bununla beraber bütün şer'îye sicillerinin bu iki merkezde toplandığı söylenemez. Zira İstanbul Vakıflar Bölge Müdürlüğü Arşivi'nde Selanik, Girid ve bunların kazalarına ait 120'den fazla defter vardır. Ayrıca birer ikişer olmak üzere bazı üniversite kütüphanelerinde de şer'îye sicil defteri bulunmaktadır ⁴². Bununla beraber Konya, Çankırı gibi bazı vilayetlerde az sayıda da olsa şer'îye sicil defterlerinin varlığından söz edilmektedir. Bugün sevindirici olan bir gelişme ise yeni kurulan üniversitelerin de katkılarıyla Türkiye genelinde şer'îye sicilleri üzerine yapılan ilmi çalışmalar gün geçtikçe artarak devam etmesidir.

⁴¹ Ahmet Akgündüz, a.g.e., s. 61.

⁴² İnönü Üniversitesi Kütüphanesi'nde ve O.D.T.Ü. Kütüphanesin'de Malatya'ya ait olmak üzere ikişer adet defter bulunmaktadır.

ADANA HAKKINDA GENEL BİLGİ

Adana'nın tarihi

Adana'nın tarihi hakkında bilgi verirken eski çağlara kadar inmeyi pek gerekli bulmuyoruz. Biz burada daha çok Adana'nın İslam orduları tarafından fethedildikten sonraki tarihini belirtmeyi özellikle de Osmanlı dönemindeki Adana hakkında bilgi vermeyi daha uygun buluyoruz.

Adana Akdeniz bölgesinin birinci, Türkiye'nin dördüncü büyük şehridir. Seyhan nehrinin Toroslar'dan Çukurova'ya indiği yerde deniz seviyesinden 23 m. yükseklikte kurulmuştur. Büyük ve canlı kesimi Seyhan'ın sağ (batı) kıyısında bulunursa da sonraki gelişmelerle nehrin sol kıyısına da taşarak sahasını genişletmiştir ⁴³.

İslâmî kaynaklarda Erdene, Edene, Ezene, Azana, ve Batana şeklinde geçen, Osmanlı döneminin ilk zamanlarında ise (ادنه) veya (ادنا) imlasıyla, Tanzimat'tan sonra da Edirne ile karıştırılmaması için (ادنا) şeklinde yazılan Adana'ya ⁴⁴ İslam orduları ilk defa VII. asırda, halife Ömer zamanında geldiler. Fakat burası asıl Emevî halifesi Abdülmelik zamanında fethedildi. Adana havalisinin İslam-Türk grupları tarafından iskanı, Abbâsîler zamanında Harun Reşid döneminde Horasanlı kumandan Ebû Süleym et-Türki tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu gruplar, muhafız olarak, şehirlere yerleştirildi ve kendilerine arazi de verildi. X. asırda Rumlar ve XI. asırda Selçuklular ve sonra haçlılar eline geçen Adana, XII. asırda bir aralık Konya Selçuklularının eline geçmiş ise de, onlarda da kalmamış. Bizans imparatorluğu ile Kilikya Ermeni prensliği arasında elden ele geçmiş ve nihâyet Ermeniler'de kalıp, XIV. asrın ortasından itibaren, Mısır Memluklerine ve bunlara bağlı olan Türkmenler'in uçok koluna mensup Yüregir ulusu reislerinden Ramazan âilesine intikal etmiştir ⁴⁵. 1432'de Adana'dan geçen Bertrandon de la Broquière, şehrin Harûnürreşid zamanında Ebû Süleyman adında bir Türkmen kölesi tarafından tahkim edildiğini ve halkının Türkmen olduğunu kaydetmektedir ⁴⁶. XV. asırda bu küçük siyâsî teşekkül Osmanlı imparatorluğu ile Mısır kölemenleri arasında, bir tampon-devlet rolünü oynuyordu. XVI. asırda Adana, Yavuz Sultan Selim'in Mısır seferi sırasında, Osmanlı Devleti'ne ilhak olundu. Bununla beraber eyâletin idâresi, daha bir müddet, Ramazan-oğullarının elinde kaldı. 1530 yılında Adana'dan geçmiş olan Bedre'd-Dîn el-Ğâzî Adana'yı, yeşillik içinde, küçük ve güzel bir şehir diye tasvir eder. Adana etrafındaki bahçeler o zamanda dahi Suriye'nin Hama şehrindekiler gibi, nehir kenarına kurulmuş su dolapları ile sulanmakta idi.

⁴³ T.D.V. İ.A. Adana Md. c. I., s. 348.

⁴⁴ a.g.e., s. 349.

⁴⁵ Besim Darkot, İ.A. Adana md. c.I., s. 128-129

⁴⁶ T.D.V. İ.A. Adana Md. c. I., s. 350.

Evliyâ Çelebi 1671(1082) de, Hicaz'a giderken, Adana'yı ziyâret etmiş ve şehir hakkında dikkate şayan malûmât vermiştir. Ona göre, Adana'nın dört köşeli ve sağlam, 500 adım muhitinde, 7 kuleli iki kapılı bir kalesi vardı. Bu kale şark tarafında doğrudan doğruya ırmakla, diğer üç cihette de hendeklerle kuşatılmıştı. Şehir kalenin garb ve şimalinde ovaya yayılmış olup, hepside kerpiçten 8700 ev, beşi büyük 70 cami, 130 dükkan ve 17 han, bir kapalı çarşı ihtiva ediyordu. Seyyah şehrin sur ile kuşatılmış olmadığını, fakat sokak başlarında geceleyin kapatılan kapılar bulunduğunu söylüyor. Sokakların toprak yollar içinde olduğunu, fakat çarşı ve pazar içinde, duvar kenarlarında yaya kaldırımları bulunduğunu da ilave ediyor. Şehrin etrafı bağ ve bahçelerle kuşatılmış olup, bunlar ırmaktan su çıkartan dolaplarla sulanıyordu. Şehrin su ihtiyacı da Ramazanoğulları hayratı olan büyük bir dolap ve ayrıca mahalle aralarındaki kuyulardan çekilen su ile karşılanıyordu. Evliya Çelebi Adana'nın mahsulleri arasında limon, turunç, zeytin, incir, nar, şeker kamışı ve pamuğu sayıyor ve buradan her yere pamuk gittiğini, şehir halkının ekserisinin kazançlarını pamuk mahsulü ile temin ettiklerini söylüyor. Halkın Türkmenlerden mürekkep olup, ayrıca Arap, Rum, Ermeni ve Yahudi de bulunduğunu kaydediyor⁴⁷.

Osmanlı hâkimiyetindeki Adana, zaman zaman Halep eyâletine bağlı bir sancak olarak, bazan da müstakil bir eyalet halinde Osmanlı idâri teşkilatında yer almıştır. Nitekim 1608-1833⁴⁸ yılları arasında mütesellimlik şeklinde idare edilen Adana, 1867'de Kozan, Cebelberek ve İç-il sancaklarının birleştirilmesiyle bir eyâlet hâline getirilmiştir.⁴⁹ .. XIX. asrın ilk yarısında devlete isyan eden Mısır Vâlisi Mehmed Ali Paşa tarafından istilâ edilerek, bir aralık Mısır ordularının mumumî karagâhı olmuş ve Kütahya muahedesi (1833) Suriye ile Adana Eyâletini Mısır'a bağlamış ise de Londra muahedesi (1840 T.D.V. İ. Ansiklopedisi'nde 1841'de) Adana'yı Osmanlı Devleti'ne iade etmiştir. 1865-66 yıllarında ise, Ahmed Cevdet ve Derviş Paşalar başkanlığında teşkil edilen Fırka-i Islâhiye, birer derebeyi gibi hareket eden bölgedeki beyleri ve onlara bağlı aşiretleri itaat altına alarak devlet otoritesini yeniden kurmuştur.⁵⁰ Şehir bu sıralarda, bilhassa pamuk ziraatinin terakkisi ve 1886'da kendisini Mersin İskelesi'ne bağlayan demir yolunun inşası ile inkişaf etmekte idi. XIX. asır sonlarında nüfusu 30.000 kadar tahmin ediliyordu. Bu nüfus içinde ekseriyeti teşkil eden Türklerden başka, bir miktar Ermeni, Arap, Rum, Yahudi ve Süryani bulunuyordu. Ayrıca, yazın muayyen aylarında, şehir nüfusu, pamuk hasadı için Suriye'den ve diğer komşu bölgelerden gelen 15-20.000 işçi ile artıyordu. 1909 ilkbaharında şehrin mühim bir kısmı, büyük bir yangın neticesinde, harab olmuştu. 1914-1918 harp seneleri içinde, Toros ve Gavurdağı (Amanus)

⁴⁷ Besim Darkot, İ.A. Adana md. c.I., s. 128.

⁴⁸ Defterde geçen fermanlara göre Adana müstakil bir eyalettir ve Beylerbeyisi vardır.

⁴⁹ a.g.e., c. I., s. 350

⁵⁰ T.D.V. İ.A. Adana Md. c. I., s. 350

tünellerinin açılması neticesinde, Adana bir taraftan Konya üzerinden İstanbul'a, diğer taraftan da, Haleb üzerinde Suriye'ye demiryolu ile bağlandı ⁵¹. I. Dünya Savaşı sonunda 24 Aralık 1918'de Fransızlar tarafından işgal edilen Adana, halkın şiddetli mukâvemeti neticesinde iki yıllık bir Fransız hakimiyetinden sonra, 1921'de Ankara İtilafnâmesi ile Türkiye'ye teslim edilmiş ve 5 Ocak 1922'de Fransızlar, kendilerine yardımcı olan Ermenilerle birlikte ⁵². şehri terketmişlerdir ki, bu tarih bugün, Adana'nın kurtuluş bayramı olarak, her sene kutlanmaktadır.

İlk çağlardan Osmanlı dönemine kadar kesin bir nüfus kaydına rastlanmayan Adana'ya ilk Türk-islam unsularının yerleştirilmesi, daha önce de belirtildiği gibi Abbâsîler zamanında Ebû Süleym et-Türkî tarafından gerçekleştirilmiştir. Adana'nın Türkler tarafından fethinden sonraki nüfusu hakkında ise ancak Osmanlılar döneminde sağlam bilgilere rastlanmaktadır. Bununla birlikte Osmanlı öncesinde, 1071'den itibaren Çukurova'ya Oğuzlar'dan Kayıhan, Bayat, Döğer, Yazır, Dodurga, Avşar, Beydili, Bayındır, Salur, Peçenek, Çepni, Yapar, İğdir, Kınık ve Yüregir kollarına mensup topluluk ve aşiretlerin yerleştirildiği kaynaklarda zikredilmektedir. Nitekim Osmanlı fethinden hemen sonra 1519'da yapılan tahrirde bu gruplara bağlı cemaatlerin bölgede bulunduğu görülmektedir (BA. TD, nr. 69). Bu tahrirden Adana'nın Haleb'e bağlı bir sancak olduğu anlaşılıyor. 1536-1537 yıllarında ise Adana sancağı, Adana, Yüregir, Sarıçam, Dündarlu-Bulgarlı, Hacılı, Ayas, Karaisalı ile Kınık nahiyelerinden teşekkül etmekteydi. Bu yıllarda Adana'da Akça veya Ağca Mescid, Câmî'-i Cedîd-i Halil Bey, Debbâğân (Depebağ), Karasofu (Ahilü), Kasarcılı, Çukurmescid, Câmî'-i Atık, Keçeci (İsâ Hacıoğlu) Mescidi, Yukarı Mahalle (Hâmid Hacı) Mescidi, Kantaroğlu Mescidi, Hacı Fakihoğlu, Kadı Mescidi, Baytemür Mescidi, Burnukara Mescidi, Su Gedüğü (Selim Bey) Mescidi, Saçlı Ahmed ⁵³, Bâb-ı Tarsus, Yarköy, Sâdât Mescidi, Zâviye-i Yârân Dede, Tabakhâne, Emirlü, Ramazan Ağa Mescidi ve Kayalubağ olmak üzere yirmidört mahalle bulunuyordu. Bu tarihte şehirde 763 hâne 855 mücerred (bekâr) müslüman, doksan iki hâne 141 mücerred gayri müslim vardı. Aynı tarihte Adana Nâhiyesi'nde elli bir mezraa ile bir köyde 925 hâne ile 320 mücerred müslüman nüfus ziraat yapıyordu. 1536-1537'de bütün Adana sancağı'nda vergi hânesi olarak toplam 13.755 hâne bulunuyordu ki bu da yaklaşık 80.-90.000 arasında bir nüfusa tekâbül etmektedir (BA. TD, nr. 177; BA. TD, nr. 450). 1547'de şehirde 640 hâne 113 müslüman, 112 hâne kırkyedi mücerred gayri müslim, Adana Nahiyesinde ise kırk yedi mezraada ziraat yapan 845 hâne 206 mücerred müslüman nüfus kaydedilmiştir ki, Adana sancağının Yüregir, Sarıçam, Dündarlu-Bulgarlı, Hacılı ve Karaisalı nahiyelerinde 411 mezraada oturan 12.714 hane 3257 mücerredle birlikte sancakta (Ayas, Berendi, ve Kınık

⁵¹ Besim Darkot, İ.A. Adana md. c.I., s. 128-129

⁵² T.D.V. İ.A. Adana Md. c. I., s. 350

⁵³ İncelemiş olduğumuz 30 Numaralı Adana Şer'îye Sicilinde geçtiğine göre Saçlı Hamid olması gerekir.

kazaları hariç), yaklaşık olarak 70-80.000 civarında bir nüfus bulunuyordu. Bunun ise ancak 607'si gayri müslim unsurlardan teşekkül etmekteydi (BA. TD, nr. 254).

1872 yılında ise 11.825 hanenin mevcut olduğu ve toplam 30.024 kişinin yaşadığı bu şehirde yedi fabrika, otuzbeş sıbyan mektebi, otuzbeş medrese, altı tekke, doksan mağaza, 1978 dükkan, elli beş değirmen, dört hamam, yirmi yedi han, beş kilise, otuz sekiz mescid ve yirmi cami bulunuyordu. Aynı tarihte Adana, Kozan, Cebelibereket ve İç-il sancaklarından teşekkül eden Adana Vilayetinin toplam nüfusu 157.503'e ulaşmıştı. Bu nüfusun 138.554'ü Müslüman, 19.049'u da gayri müslimdi. Bu sırada vilayetde 128 mescid, seksen dokuz cami, otuz altı kilise, 226 sıbyan mektebi, seksen dokuz da medrese mevcuttu (bk. Salnâme, sene 1289), Kâmûstü'l-a'lâm'da ise şehirde 20.000 nüfus olduğu kaydediliyor. 1890-1891 yıllarında Adana Kazasında 58.049 Müslüman ve 12.616 gayri müslim olmak üzere toplam 70.655; bütün vilayette ise 341.376 müslüman, 32.989 Ermeni, Rum ve Süryânî yaşıyordu (bk. Salnâme, sene 1308). 1891 yılında Vital Cuinet tarafından yapılan istatistiğe göre ise Adana Kazasında 93.955 kişi bulunuyordu. Bunun 74.878'i Türk, 19.077'si gayri müslim olarak gösterilmiştir. Aynı müellif tarafından vilayet nüfusu 403.439 olarak tesbit edilmiş, bunun 346.308'inin Türkler'den, 51.982'sinin Rum ve Ermeniler'den teşekkül ettiği kaydedilmiştir. 1918 yılı sonunda Fransızlar tarafından yapılan bir istatistikte ise Adana Kazasında 79.099 Müslüman, 23.393 gayri müslim bulunduğu ve aynı tarihte Kozan, Cebelibereket, İç-il sancaklarıyla birlikte Adana vilâyetinin nüfusunun 445.725 olduğu ve bu nüfusun 372.689'unun müslümanlardan, 73.036'sinin da Ermeni, Rum, Yahudi ve diğer unsurlardan meydana geldiği kaydedilmiştir (bk. La Province d'Adana, s. 88-89). Bu gayri müslim nüfus, Adana ve Çukurova'nın kurtuluşuyla sonuçlanan mücadele sonunda, birlikte hareket ettikleri Fransız kuvvetlerinin bölgeyi terk ettikleri sırada onlarla beraber gitmiş ve çeşitli ülkelere göç etmişlerdir.

30 Numaralı Adana Şer'ıye Sicili Defteri:

İncelemiş olduğumuz defterin mikrofilm başlığında şu bilgiler bulunmaktadır: Defter Adana'nın merkez ilçesine aittir.

Başladığı tarih	: 17 Şevval 1137.
Bittiği tarih	: 11 Rebi'i'l-evvel 1170.
Belge sayısı	: 311
Sahife sayısı	: 235
Ebadı	: 15.5 X 42.5
Cildi	: Sırtı siyah meşin, pandizot bez kaplı

Ancak defterin aslına baktığımızda burada verilen bilgilerin ebad ve ciltle ilgili olanları hariç hepsinin eksik veya hatalı olduğunu görüyoruz. Buradaki yanlış ve eksik olan hususları maddeler halinde şu şekilde belirtebiliriz:

1. Defterin başladığı ⁵⁴ tarih 17 Şevval 1137 değil, 28 Cemaziye'l-ülâ 1115⁵⁵'tir.
2. Defterde en son tarihli belge 11 Rebi'i'l-evvel 1170 değil, 20 S. 1171⁵⁶'tir.
3. Defterdeki belge sayısı bizim tesbitimize göre 424'tür.
4. Defterin birinci, ikinci, altıncı, sekizinci, yüzellinci olmak üzere toplam beş sahifesi tamamlanmış boştur. Ayrıca bazı sahifelerin altlarında da üçte birine yakın kısımları boştur. Ancak bu boşluklar sonradan ekleme yapılmasını önlemek amacıyla "ıbtal" veya "battal" yazılarak iptal edilmiştir.
5. Deftere sahife numarası verilirken ilk tarihli belgelerden başlanmayıp 1169-70 tarihli belgelerden başlanılmıştır.
6. Belgelere numara verilirken de yine sıralamaya dikkat edilmemiş; meselâ 80. numaradan sonra 90 diye, 357'den sonra 258 diye numaralamaya devam edilmiştir. Buraya kadar saydığımız hatalar defterin müzede ya da Milli Kütüphane'de iken yapıldığını tahmin ettiğimiz yanlışlardır. Bir de defterdeki belgelerin kronolojik sırada olmayışından, en ilk tarihli belge ile en son tarihli belge arasındaki uzun zaman farkından ve belgelerin -istisnaları saymazsak- birbirine yakın olan üç tarihte ⁵⁷ kümelenmesinden üç ayrı deftere ait sahifelerin her nasılsa biraraya getirilerek ciltlendiği fahiş bir hatadan söz etmek gerekir. Ancak bu hatanın ne zaman yapıldığını tahmin edemiyoruz. Buna hata dememizi icab ettiren sebepler şunlardır:

⁵⁴ Biz burada başladığı tarih derken defter içinde bulunan en eski tarihli belgeyi kastediyoruz.

⁵⁵ Bkz. blg. no: 64.

⁵⁶ Bkz. blg. no: 49

⁵⁷ Bu üç ayrı tarih sırasıyla şunlardır: 1115-19; 1135-39 ve 1169-1170'tir. Ancak bunların arasındaki 1133, 1153 ve 1171 tarihlerine ait az da olsa belge vardır.

a. Kronolojik sırası birbirini takip eden diğer sağlam defterlere bakıldığında 54 yıl gibi uzun bir zaman dilimine ait belgeleri ihtiva eden ve belgelere arasında bu kadar boşluklar bulunan başka bir defter bulmak sanırız imkansızdır.

b. Birbirine yaklaşık üç tarihte kümeleşen belgeler kendi aralarında da kronoloji takip etmemektedir.

c. Ferman, berat, buyruldu vs. belgelerle i'lam, hüccet vb. belgeler birbirlerine karışmış durumdadır.

Defterin fiziki özellikleriyle ilgili olarak yaptığımız bu tesbitten sonra şunu ifade etmek yerinde olur kanaatindeyiz; bu defterlerin tasnifini, eski Türkçeyi iyi bilen ve anlayan kişilere, yani ehline yaptırmak bir zarurettir.

Defterin sahife numaralaması son tarihli belgelerden yapılmış olmasına rağmen değiştirmedik. Ancak belge numaraları tarafımızdan yeniden yapılmıştır. Çünkü daha önce de belirtildiği gibi bir çok eksiklik ve yanlışlık vardı. Bazı belgelere numara verilmediği gibi bazan da bir belge iki ayrı belge zannedilerek ayrı ayrı numaralanmıştı.

Defterin 166-176./179-201/ 213-217/231-233 sahifelerindeki belgeler ters olarak görülmektedir. Bu da defterin toplama bir defter olması ihtimalini kuvvetlendiren bir durumdur. Çünkü defalarca ve karışık belgeleri bu şekilde yazmanın mantığını açıklama güçtür. Bazı defterlerin başından davaların, sonunda ise ferman, berat vs.nin yazıldığı görülür. Ancak buradaki durum oldukça farklıdır.

Defterdeki bu karışıklıktan dolayı 295 numaralı belgeden sonra bir sahifede bitmeyen belgelerin baş taraflarının bulunduğu sahife numaralarının, son taraflarının bulunduğu sahife numarasından büyük olduğu görülecektir. İşte bu, hem yanlış yerden sahife numarası vermenin ve hem de defterdeki ters yazılı sahifelerin aralıklarla dört defa tekrar etmesinden kaynaklanmaktadır.

Belgeleri transkrip yaparken bir sahifedan uzun tutan belgelerin veya sahifenin yarısından başlayıp sonraki sahifeda devam eden belgelerin metin içinde yeni bir sahifeye geçildiğini belirtmek için [s.] işaretini kullandık.

Şayet belgelerde okuyamadığımız kelimeler varsa () işareti veya ... kullandık

Doğru okunduğundan emin olamadığımız kelimelerden sonra (?) işaretini koyduk.

Belgede katip hatası veya eksikliği varsa ya da siyak ve sibaktan olması gerekip de olmayan kelimeleri [] köşeli parantez işareti içerisinde verdik.

Vakfiye hüccetlerinde ve diğer bir iki belgede geçen ayetlerin sure ve ayet numaralarını dipnot halinde belirttik.

Yine gerekli gördüğümüz yerlerde metnin altına dipnotlar halinde açıklamalar koyduk.

Defterde Bulunan Belge Çeşitleri

- avarızhane defteri**, 43; 44; 203
berat, 62; 65; 68; 69; 70; 72; 74; 75; 77;
 81; 82; 123; 126; 129; 130; 131; 150;
 159; 160; 166; 170; 173; 176; 177; 178;
 180; 306; 312; 315; 330; 332; 333; 335;
 336; 342; 382; 386; 387
bey' hücceti, 33; 46; 99; 101; 105; 111;
 115; 192; 198; 199; 201; 207; 210; 211;
 212; 213; 214; 217; 218; 229; 231; 235;
 241; 242; 244; 245; 248; 255; 262; 265;
 266; 268; 277; 359; 361; 364; 370; 390;
 401
 bulunan hayvan nafakası, 413
boşanma hüccetleri, 97
buyruldu, 58; 61; 88; 93; 125; 158; 164;
 167; 184; 220; 223; 280; 282; 283; 288;
 289; 297; 309; 313; 331; 349; 355; 373;
 374; 375; 377; 378; 380; 381
cetvel, 35
cizye beratı, 59
defter, 208; 276; 368
elçi masârıfi, 417
emir, 78; 87; 152; 296; 380
erzak listesi, 2
eşya listesi, 23
Ferman, 60; 63; 66; 67; 79; 80; 83; 84; 85;
 89; 91; 124; 128; 132; 135; 137; 139;
 140; 141; 143; 144; 145; 148; 151; 153;
 154; 155; 157; 162; 165; 169; 172; 174;
 181; 182; 183; 185; 186; 187; 188; 201;
 208; 222; 278; 285; 286; 287; 292; 293;
 295; 296; 298; 300; 301; 302; 303; 304;
 305; 310; 311; 314; 316; 317; 318; 319;
 321; 322; 323; 325; 326; 328; 329; 334;
 338; 343; 347; 348; 350; 352; 353; 354;
 356; 372; 383; 385
hanların isimleri, 420
hüccet, 1; 6; 12; 15; 17; 22; 25; 26; 27; 41;
 48; 50; 52; 107; 144; 156; 161; 204; 205;
 206; 226; 227; 259; 358; 394; 395; 396;
 415; 423; 424
hüküm, 64; 337
ibra hücceti, 32
ihtida kaydı, 3
ilam, 11; 16; 18; 19; 21; 29; 38; 39; 40; 42;
 47; 53; 54; 94; 98; 104; 106; 110; 117;
 120; 225; 243; 253; 391; 392; 393
imdad-ı seferiyye defteri, 275; 407
murâbaha virmek üzere istikrâz, 416
kayıt, 5; 4; 7; 8; 249; 414; 418; 421; 422
kefalet, 410
kuru gıda listesi, 403
kuruşa kiralandığı, 409
maruz, 405
mektub, 73; 86; 90; 92; 122; 127; 133;
 136; 142; 146; 149; 153; 163; 171; 175;
 189; 190; 219; 250; 252; 279; 284; 290;
 291; 290; 320; 324; 327; 341; 345; 346;
 351; 357; 376; 384
metrukat defteri, 112; 119; 121
müfredat defteri, 200
muhallefat defteri, 56; 404
mukataa beratı, 168
nasb ve tayin, 28
nişan, 147
ödeme temessükü, 406
Revğan-ı mum, 412
salyane defteri, 179; 194; 209; 224; 233;
 240; 246; 369; 402
salyane tevzi' defteri, 114; 271; 272; 273
sulh hücceti, 100; 228; 256
temessük, 364
terike defteri, 13; 30; 31; 95; 102; 108;
 191; 195; 196; 197; 215; 216; 234; 236;
 237; 254; 257; 260; 261; 263; 264; 267;
 269; 270; 274; 294; 360; 362; 397; 399;
 400
tevzi' defteri, 24; 36; 96; 118; 238; 239;
 411
tezkire, 281; 340; 388; 389
tımar tezkiresi, 134; 379
vakfiye hücceti, 14; 20; 37; 45; 51; 55; 109;
 116; 247; 363; 366; 367
vakfiyesi ortaya çıkan bahçe, 408
vekalet hücceti, 34; 221; 230; 258
vesayet hücceti, 49; 103; 113; 193; 202;
 398
yazı, 9; 10
zabt senedi, 307; 308
zabt temessükü, 71; 138
şerh, 419

Belgelerin Konularına Göre Tasnifi

Belgenin Cinsi.	Sıra no.	Belgenin konusu	Belge numarası
Beratlar	1	Ferraşlık görevi verilmesi	62, 75, 81, 126, 160, 178
	2	Mimarlık görevi verilmesi	65, 82
	3	Vakıf mütevelliliği görevinin verilmesi	69, 177, 330
	4	Mukataa mutasarrıflığı görevi verilmesi	70, 168
	5	Müezzinlik beratı verilmesi	72, 77
	6	Dellalbaşılık beratı verilmesi	74
	7	Mu'allimlik beratı verilmesi	123, 131, 150, 312
	8	Müderrislik beratı verilmesi	129
	9	Köşker şeyhliği verilmesi	130
	10	Vakıf nazırlık beratı verilmesi	156
	11	İmamet beratı verilmesi	166, 306, 332, 333, 382
	12	Cüz okuyuculuğu beratı verilmesi	170
	13	Dua okuyuculuğu beratı verilmesi	173
	14	Danışmendlik beratı verilmesi	176
	15	Culhalar esnafı şeyhliği beratı verilmesi	180
	16	Cizyedarlık beratı verilmesi	59, 315
	17	Vazife tevcihi	335
	18	Murahhasa ve Keteğosluk beratı	336, 386
	19	Müderrisin gelirinin başka cihetden verilmesi	342
	20	Buk'adarlık beratı verilmesi	387
	21	Kadılık beratı verilmesi	8, 250
Buyrulduklar	1	İskan yerlerini terkeden aşiret reayaları	58, 61, 282
	2	Kiralananacak develerin zamanında hazır olması	88
	3	Cami, mescid, evkaf ve sair kuruluşların mütevellilerinin muhasebelerinin görülmesi	93
	4	Vekil kaymakam tayini	125
	5	Bir yaralının yarasının keşfi	158
	6	Toplanan develerin iadesi	164, 380, 381
	7	Para götüren görevlinin emniyetinin sağl.	167

Belgenin Cinsi.	Sıra no.	Belgenin konusu	Belge numarası
Buyrulduklar	8	Eşkıyalarca öldürülen kişinin kölesinin ve parasının varislerine teslimi, suçluların yakalanması	184
	9	Valinin yol masrafları için para toplanması	220, 297
	10	Mütesellim tayini	223, 355, 375
	11	Yeniçerilere zabıt ve kethüdayeri tayini	280
	12	Gemi inşası için gerekli demirin gönderilmesi	283
	13	Askere satılacak zahire hayvan vs. temini	288
	14	Gemi inşası için bıçakçı temini	289
	15	Toplara koşulacak camuzların temini	309
	16	Mühimmat nakli için deve temini	313, 373
	17	Önemli işlere memur kişilere beygir temininde zorluk çıkarılmaması	331
	18	Surre-i Hümayun'un ve hacıların yol emniyetinin sağlanması	349
	19	Deve toplama işine memur mübaşirlerin para alıp-almadıklarının tesbit edilmesi	374
	20	Sahiplerine iade edilen develerin tekrar toplanması ve Gence seraskeri emrine gönderilmesi	377
	21	Ölen mübaşirin eşya ve beygirlerinin tesbitden sonra şer'i vekiline teslim edilmesi	378
Emirler	1	Yerlerini terkeden reayanın eski yerlerine döndürülmeleri	78
	2	Reayadan defterde yazılandan fazla para alınmaması	87
	3	Sürgün cezasının affı	152
Fermanlar	1	İskan yerlerini terkeden aşiretlerin eski yerlerine döndürülmeleri	60, 79, 287, 347
	2	Mahkemeyi basanların yakalanmaları	63
	3	Emlak ve arazisi olmayandan avarız alınmaması	66
	4	Şehzadenin doğumu münasebetiyle şenlikler yapılması	67
	5	Vergi vermeyen aşiretlerden miri malın tahsili	80
	6	Bazı aşiretlerin derbentçi olarak iskanı	83
	7	Mukataa ve diğer gelirlerin toplanmasına ehemmiyet verilmesi	84
	8	Mukataa mallarının bakayasının ve gelecek iki senenin peşinlerinin tahsili	85
	9	Surre-i Hümayun ve hacıların yol emniyetlerinin sağlanması	89, 301, 302, 348, 350

Belgenin cinsi	Sıra no.	Belgenin Konusu	Belgenin numarası
Fermanlar	10	Kıbrıs'a sürülen kişilerin nakli için tedbir alınması	91, 183
	11	Mütesellimin tekrar görevlendirildiği	124
	12	Adana'daki üç mukataanın tasarruf şeklinin bildirilmesi	128
	13	Mutasarrıfı katlolunan mukataanın önceki mutasarrıfına verilmesi	132
	14	Mukataa mutasarrıflarının sık sık değiştirilmemesi	135
	15	Sadrazamın uhdesinde olan mukataanın kalemiyye akçelerinin tahsili	137
	16	Defter'de yanlış kaydedilen mukataanın kaydının düzeltilmesi	139, 141
	17	Mukataa mutasarrıfının değiştirildiği	140
	18	İsyandan dolayı katledilen kişinin mallarının müsadere edilip İstanbul'a nakli	143, 148, 165
	19	Fitne çıkararak kişinin edebiyatla oturması, affadıldığı	144, 153
	20	Çıkan fitnede ahalinin üzerine düşen görev yaptığından rencide edilmemesi	145
	21	Şehid çocuklarının elinden alınan mukataanın tekrar kendilerine iadesi	151
	22	Eşkıyalık yapan aşiretin Rakka'ya iskamı	154, 155
	23	At ve mübaşirin emniyetinin sağlanması	157
	24	Mevacibi ödemeyen kişilerden bu paranın tahsili	162
	25	Avrupalı rahiplerin ifsadlarının men'i	169
	26	Düzeni bozulan menzile beygir temini	172
	27	Cephane nakli için hayvan temini	174, 300, 310, 314
	28	Zeamet ve timar erlerinin görev yerlerine gitmeleri	181
	29	Yörtüklerden ehl-i örf tarafından fazladan vergi alınmaması	182
	30	Asker yazımı	185, 187, 292, 338
	31	Yazılacak askere tayinat verilmesi	186, 303, 338, 353
	32	Asker yazımı işinin ehil kişilere verilmesi	188
	33	Adana Beylerbeyiliğine tayin	222, 297, 354
	34	Gönderilen paranın emniyetinin sağlanması	278, 305, 316, 318, 319, 326, 343, 385
	35	Gemi inşası için demir gönderilmesi	285
	36	Raiyyet rüsumunun tahsil edilmesi	286

Belgenin çeşidi	Sıra no.	Belgenin Konusu	Belgenin numarası
Fermanlar	37	Mukataa malının tahsil edilmesi	293
	38	İsfahan seferi için yapılacak hazırlıklar	295, 296
	39	Gence'deki askerlerin mevaciblerinin ödenmesi	304
	40	Sefer hazırlığı görevine başlaması	311
	41	Fitnenin önlenip, miri malın tahsili	317
	42	Deve temini için avarız ve menzil bedelinin tahsili	321
	43	Bazı zeamet ve timar erbabının kayıtlarının düşülmesi	322, 323
	44	Askerin azalmasına sebep olan kişilerin dirliklerinin ellerinden alınacağı	325
	45	İmdâd-ı Seferiyyenin tahsili	328
	46	Mütesellim tayini	329
	47	Haksız olarak mukataa malı toplayan kişiden bunun geri alınması	334
	48	Eşkiyaya fırsat verilmeden yokedilmeleri	352, 383
	49	Asker yazımını ihmal edenlerin cezalandırılacakları	356
	50	Sahiplerine iade edilen develerin tekrar toplanıp Erzurum tarafına gönderilmesi	372
Hükümler	1	Reayanın fazla vergi ile rencide edilmemesi	64
	2	Mahbusun affedildiği	337
Mektuplar	1	Zabit ve kethüdayeri tayini	73
	2	Müftünün görevinde ibkası	86
	3	Surre-i Hümayun ve hacıların yol emniyetlerinin sağlanması	90, 351
	4	Nefyedilen kişilerin yolda kaçmamaları için gerekli tedbirin alınması	92
	5	İsyan eden eşkiyaların yakalanmaları	122
	6	Tebriz'in fethi	127
	7	Mutasarrıfı katlolunan mukataanın önceki sahibine verilmesi	133
	8	Mukataanın mektupta ismi yazılı olan kişiye zabtettirilmesi	136
	9	Adana Serdarlığı'na tayin	142
	10	Karışıklık sonucu olan zayıatın ahali tarafından büyük ölçüde tazmin edildiği	146
	11	Katlolunan Arpacıoğlu'nun ve oğlu Hüseyin'in mallarının tesbitinde dikkatli olunması	149

Belgenin Cinsi	Sıra no.	Belgenin Konusu	Belgenin numarası
Mektuplar	12	Nefyedilen Yazıcı Hasan'ın affedildiği	153
	13	Nakiblikte ibka	163
	14	Avrupalı rahiplerin ifsadlarının men'i	171
	15	Cephane nakli için hayvan temini	175, 299
	16	Asker toplama işinde acele edilmesi	189
	17	Asker toplama görevinin ehil kişilere verilmesi	190, 341
	18	Mütesellim tayini	219
	19	Ahaliye şer'î hükümleri icra etmesi	251
	20	Askeri kassamlık görevlendirmesi	252
	21	Zabit ve kethüdeyeri tayini	279
	22	Gemi yapımı için isetenecek demirin gönderilmesi	284
	23	Yazılacak askerin bir an önce görev yerlerine gönderilmeleri	290, 291
	24	Avarız ve menzil bedelinin tahsili	320
	25	Bayrakları altında bulunmayanların dirliklerinin başkasına verileceği	324
	26	İmdâd-ı Seferiyyenin tahsili	327
	27	Yeniçerilerin fedakarlıklarının padişahın hoşuna gittiği	345
	28	Asker toplamakla görevli mübaşirin emirlerine uyulması	346
	29	erdengeçti bayraklarının hemen açılması	357
	30	Sahiplerine iade edilen develerin tekrar toplanıp Gence seraskeri emrine gönderilmesi	376
	31	Eşkriyanın haklarından gelinmesi	384
İlamlar	1	Miras talebinden men	11
	2	Borcun faiz kısmının alınamayacağı	16
	3	Katili belli olmayan maktulün diyetinin cesedin bulunduğu ev sahibine ait olduğu	17
	4	Beytülmal'dan miras talebi	18, 225
	5	Evlâd-ı utekâlık iddiası	19
	6	Vakıf mütevelliliği davasından men	21
	7	Miras talebinden men	29
	8	Gayri menkul için muarazadan men	38, 39
	9	Yaralayıp ölüme sebep olmaktan dolayı diyet cezası	40

Belgenin Cinsi	Sıra no.	Belgenin Konusu	Belge numarası
İlamlar	10	Arazi anlaşmazlığında davalının el çektirilmesi	42, 54, 117
	11	Zimminin zimmiden alacak iddiasından men'i	47
	12	Kıyas davasından men	53
	13	Verilen kıyas cezasının ne şekilde uygulanacağı	94
	14	Gayri menkul için muarazadan men	98
	15	Vakıf arazisine müdahaleden men	104
	16	Vakıf evini işgalden men	106
	17	Vakıf nezareti iddiasından men	110
	18	Mültezimin aynî öşr talebinden men'i	120
	19	Katili belli olmayan maktulün diyetinin cesedin bulunduğu mahalle ahalisine ait olduğu	243
	20	vesayeten alacak davasının davalı aleyhine karara bağlanması	253
	21	Zimminin Beytülmal'den miras talebi	391
	22	Alacak davasının davalı aleyhine karara bağlanması	392
	23	Kayıp beygirin sahibine iadesi	393
	24	Müslümanın g. müslimi öldürmesi	50
Hüccetler	1	Borç para alındığına dair	6,
	2	Miras malını korumak için kayyımlık	12
	3	Müzevirlik yapan kişinin bir daha yapmayacağına dair	107
	4	Ticari anlaşmazlıkla ilgili sulh hücceti	26
	5	Zira'at ortaklığından dolayı zimmeti ibra	41
	6	Öldürülen kişilerin alacaklarının borçlulardan tahsil olunduğu	156
	7	İstanbul'a götürülecek paranın teslim alındığı	161
	8	Menzil hücceti	204, 206, 358
	9	Ahalinin fitne ve fesad erbabının yakalanmasına yardım edecekleri	205
	10	Menzil parasının voyvodadan alındığı	226, 227
	11	İki kardeşin kazançlarının tesbiti	258
	12	Borç için kefalet	394
	13	Borç olarak para alındığına dair	395, 396

Belgenin Cinsi	Sıra no.	Belgenin Konusu	Belge numarası
Bey' hüccetleri	1	Müslümanın müslümana ev satışı	33, 46, 99, 192, 198, 231, 235, 242, 255, 265, 277, 370
	2	Müslümanın gayri müslime ev satışı	210
	3	Gayri müslimin müslümana ev satışı	101, 229, 266
	4	Gayri müslimin gayri müslime ev satışı	105, 111,
	5	Müslümanın müslümana bahçe satışı	115,
	6	Müsadere edilen mal, mülk ve eşya satışı	199, 201, 211, 212, 213, 214, 217, 218, 401
	7	Miras malının mirasçılarca satışı	241, 245
	8	Müslümanın müslümana dükkan satışı	207, 244, 359
	9	Müslümanın müslümana g. menkul satışı	262,
	10	Müslümanın müslümana han satışı	268,
	11	Müslümanın müslümana değirmen-bahçe satışı	361, 364
Boşanma (hal')	1	Aralarında hüsn-i muaşeret olmaması	97
	2	Mehir, nafaka vs. den kocanın zimmetini ibra	25
İbra	1	Miras davasının anlaşarak sulh olması sebebiyle birbirlerinin zimmetlerini ibra	15, 32, 48
	2	G. müslim maktulün diyetinin, çocuklarının vasisi olan babası tarafından küçük bir miktar üzerinde anlaşarak halli	100
	3	Dem ve diyet davasından sulh olup zimmeti ibra	22, 52
	4	Mirasçılardan mirasçılardan mukataa talebi davasının sulh yoluyla halli	228
	5	Katil kölenin mirasçılara diyet olarak verilip köle sahibinin zimmetinin ibrası	256
Kefalet hücceti	1	Naibin aylığına iki kişinin kefil ıldığı	410
	2	Dede Efendi'nin elli deve için bin kuruş taahhüd ettiği	422
	3	Deve ücretinin alındığı	423
Vakfiye hücceti	1	Evin vakıf olarak tescili	14, 20, 37, 45, 51, 55, 109, 116, 247, 363, 366, 367
	2	Ev ve tarlanın vakıf kaydının yapıldığı	1
Vekâlet hücceti	1	Miras malını teslim almak için vekalet	34, 221, 230, 259
Vesayet hücceti	1	Dedenin torunları için vasi olması	49
	2	Vasilikte hıyaneti sabit olan annenin azledilip, amcanın vasi olması	103
	3	Teyzenin vasilikten ferağati üzerine annenin vasi olarak tayini	113

Belgenin cinsi	Sıra no.	Belgenin konusu	Belge numarası
Vesayet hücceti	4	Miras malını korumak üzere annenin oğluna vasi olması	193, 202
	5	Amcanın vasi olarak tayini	398
Defterler	Sıra no.	Konusu	Belge numarası
Avarızhane def.	1	Avarız ve menzil bedelinin tevzii	43, 44, 203, 276
İmdâd-ı Sef. Def.	1	İmdad-ı seferiyyenin tevzii	238, 240, 275, 407, 411
Terike Defteri	1	Ölen kişinin bıraktığı mal, mülk, eşya vs.	13, 27, 30, 31, 56, 95, 102, 108, 112, 119, 121, 191, 195, 196, 197, 200, 208, 215, 216, 234, 236, 237, 254, 257, 260, 261, 263, 264, 267, 269, 270, 274, 294, 360, 362, 397, 399, 400
Tevzi Defteri	1	Valinin dairesine verilecek arpa tevzii	24,
	2	Valiye verilecek İ. Hazariyye diğer masrafların tevzii	36, 96,
	3	Menzili malı bakayasının ve diğer masrafların tevzii	114, 118, 194, 209, 224, 246, 272, 273
	4	Deve tevzii	239, 368
	5	Vilayet masraflarının tevzii	179,
	6	Deve ücreti ve diğer masrafların tevzii	233, 369, 402
Müteferrik Blg.	Sıra no.	Belgenin Konusu	Belgenin numarası
	1	Bulunan hayvanın nafakası	413
	2	Elçi masarifi için para alındığı	417
	3	Turnacıbaşıya verilen erzak listesi	2
	4	Firar eden kişinin eşyasının listesi	23
	5	Adana'da bulunan hanların isimleri	420
	6	İmdâdiyye için faizli borç alındığı	416
	7	İhtida	3
	8	Pamuk hasadına başlandığı	4
	9	Valinin yeni görev yerine yolcu olduğu	5
	10	Kadının göreve başlama kaydı	249
	11	Esnafın un için para aldığı	414
	12	Zavarcıların zavar için zamin oldukları	418

Belgenin Cinsi	Sıra no.	Belgenin Konusu	Belge numarası
Müteferrik Blg.	13	Satın alınan develer için kime ne verildiği	421
	14	Dede Efendi'nin elli deve ücreti vereceği	422
Kayıt	15	Yurtan ve Dervişpaşa Mh.nin kiralandığı	409
Maruz	16	Deve başbuğu tayini	405
Temessük	17	İmdâd-ı seferiyyenin tahsil edildiği	406
Liste	18	Esnafın verdiği yiyecek listesi	403
Zabt temessükü	19	mukataanın mültezime verilmesi	71, 307, 308
	20	Satın alınan tarlanın zabt senedi	138
Şerh	21	Mescidin yenilenme esnasında hazır olduğu	419
Temessük	22	Ahalinin mukataa mutasarrıfına olan borçlarının ödiyecekleri	365
Tayin	23	Mahkemeye muhızır tayini	28
Nişan	24	Mukataa nişanının verilmesi	147
Tezkire	25	Miri malın ödenip sened alınması	281
	26	Asker toplama işinin ehil kişilere verilmesi	340
	27	Kadı ve müftü tayini	388, 389

D e f t e r d e g e ç e n b a z ı t e r i m l e r i n m a n a l a r ı

Avarız: Fevkalâde ahval ve bilhassa harb sebebiyle tahsil olunan vergiye verilen addır. Bu makamda avarız-ı divâniyye tabiri kullanılmıştır. İlk zamanlarda muvakkat ve harp açığını kapatmak için tarh edilmiş olan avarız vergisi bir aralık emlak vergilerine bu namla zam yapılmak suretiyle mukannen bir şekil almış ve daha sonra mâlî muzayaka artınca tekrar ve bu defa lüzum görüldükçe tarh ve tevzi olmuştur ⁵⁸.

Avarızhane: Avarız vergisi alınan evler için kullanılan bir tabirdir.

Avarızhane defteri: Avarız vergilerinin hânelere göre dağıtımını gösteren tevzi cetveli.

Berat: Arapça bir kelime olarak lügat manası yazılı kağıt ve mektup demek olan bu tabir Osmanlı Devleti teşkilatında bazı vazife, hizmet ve memuriyetlere, tayin edilenlere vazifelerini icra salahiyetini tevdi etmek üzere, padişahın tuğrası ile verilen mezuniyet veya tayin emirleri hakkında kullanılan bir ıstılahtır. Berat'a biti, berât-ı şerîf, nişan, nişân-ı şerîf, hüküm de denirdi...

Berat, adî bir emir veya tezkire gibi değildi. Divani yazı ile yazılır, tuğra da basılırdı...⁵⁹.

Berat, imâmet, hitâbet, tevliyet, ferraşlık, mu'allimlik gibi bir cihetin tevcihine veya bir rütbe ve nişan veya imtiyaz verilmesine dair çıkan padişah fermanıdır ⁶⁰

Buyruldu: Küçük bir makamdan büyük bir makama veyahut bir şahıs tarafından herhangi resmî bir makama sunulan kağıt üzerine o makam sahibi tarafından emir mahiyetinde yazılan yazı için kullanılır bir tâbirdir. Eskiden defterdar, kaptan paşa, beylerbeyi, vâli veya emsâli memurların bir iş hakkında sadrazama yazdıkları kağıtlara sadrazam tarafından yazılan yazılar birer buyruldu idi. Yine büyük makam sahipleri tarafından kendi memuriyet daireleri dâhilindeki memurlara, emir mahiyetinde yazılan tamimlere de "buyruldu" denilirdi. Buyruldukların sonu "deyu" ile biterdi ⁶¹.

Cizye: Müslüman memleketlerinde eskiden Hıristiyan tebeadan korunmaları karşılığında alınan baş vergisi. Müslümanlar bir Hıristiyan memleketine vardıkları zaman üç şey teklif ederler ve bunlardan birisinin kabul edilmesini isterlerdi: 1- Müslümanlığı kabulü, 2-

⁵⁸ Mehmet Zeki Pakalın, a.g.e., Avarız md. c. I, s.112

⁵⁹ Mehmet Zeki Pakalın, a.g.e., Berat md. c. I. s. 205.

⁶⁰ Ali Himmet Berki, Vakfa Dair Yazılan Eserlerle Vakfiye ve Benzeri Vesikalarda Geçen İstilah ve Tabirler, V.G. M. Neşriyatı, Ankara, 1966, s. 22.

⁶¹ Mehmet Zeki Pakalın, a.g.e., c.I., s. 248

Harb, 3- Cizye. Cizyeyi kabul eden Hıristiyanlar tebea sayılır, devletin mutlak himâyesine girerler; dinlerinde, âdetlerinde, günlük yaşayışlarında, sanat ve ticâretlerinde serbest kalırlardı. Hz. Ömer zamanında cizye şu şekilde tayin edilmişti: Yılda bir kere olmak üzere en zenginlerden 48 dirhem gümüş, orta hallilerden 24 dirhem gümüş, fakirlerden 12 dirhem gümüş. Osmanlılar da bu usulü kabul etmişler ve cizyeyi a'lâ (yüksek), evsat (orta) ve ednâ (küçük) olmak üzere üçe ayırmışlardı. Bu da 1, 2, 4 altın ve 12, 24, 48 kuruş olarak alınırdı... Bu miktarların para rayicine göre değiştiği olurdu. Cizyeyi yalnız erkekler öderdi. Çocuk ve kadınlardan alınmazdı. Bu verginin tahsili maliye teşkilatına bırakılmaz, hazine adına özel tathsildarlar veya mültezimler tarafından toplanırdı ⁶²

Cizye Beratı: Bir kişiye, cizyeye müstahak olan ehl-i zimmetden cizye vergisini toplama görevinin padişah tarafından verildiğine dair berat.

Eda temessükü: Ödeme pusulası; bir borcun ödendiğine dair kayıt.

Emr-i Âlî: Padişah tarafından verilen emir yerinde kullanılır bir tabirdir ⁶³

Ferman: Bir iş veya maslahat siparişini mutazammın padişah tarafından verilen yazılı emir manasına gelir bir tabirdir. Ferman kelimesi, İslâmiyeti kabul etmelerinden sonra İlhânîler tarafından kullanılmış, daha sonra Osmanlılara geçmiştir...

Ferman kelimesini tamamiyle benimseyen Osmanlılar da, bu kelimenin resmî manası her hangi bir iş hakkında padişahın alâmet-i şerîfe denilen tuğralı emri demektir. Bu emre hükümdardan sâdır olduğu için, fermân-ı hümâyûn, fermân-ı şerif de denilirdi ⁶⁴.

İ. H. Uzunçarşılı hoca fermanların şu yedi unsurdan meydana geldiğini yazıyor: 1- Ferman lafzının zikri, 2- mürselünileyhin ismini kendi mevkiine münasib dua ve sena ile zikretmek, 3- fermanın gönderilmesinin sebebi, 4- mürsilin arzusunu mürselünileyhe emretmek, 5- murad olunan şeyi tasrih eylemek, 6- itmam ve muvaffakiyetine dua ile nihayet vermek, 7- Tarih ile fermanın gönderildiği mahallin adını zikretmek ⁶⁵.

Hüccet: Eskiden, bir hükmü havi olsun olmasın hâkim tarafından bir hukukî hâdiseye dair tanzim olunan vesikalara hüccet denirken, sonraları hâkim huzurunda ikrar ve takriri, akidleri ve vasî tayini ve bir hususa izin itası gibi, hükmü ihtiva etmeyen vâkıalar hakkında yazılan vesikalara ıstılah olmuştur. Hüccetlerde hâkimin mührü vesikanın üstünde, ilamlarda ise altında bulunur ⁶⁶.

⁶² Midhat Sertoğlu, Osmanlı Tarih Lügati, ikinci baskı, Enderun Kitabevi, İstanbul 1986, Cizye md., s. 67

⁶³ Mehmet Zeki Pakalın, a.g.e., Emr-i Âlî md. c. I. s. 528.

⁶⁴ Mehmet Zeki Pakalın, a.g.e., Ferman md. c. I. s. 606.

⁶⁵ İ.H.Uzunçarşılı, Osmanlı Devletinin Saray Teşkilatı, T.T.K. Yayınları, ikinci baskı, Ankara 1984, s. 281.

⁶⁶ Ali Himmet Berki, a.g.e., s. 8.

Hüküm-i Şerif: Padişahlar tarafından emri mutazammın olarak yazılan kağıtlar hakkında kullanılır bir tabirdir. Sadece hüküm denildiği gibi, hüküm-i hümayûn da denirdi.

Hüküm: Divân-ı Hümayûn'da sâdır olan kararlar hakkında kullanılır bir tabirdir. Divân-ı Hümayûn sadrazamın reisliği altında vezirlerle devlet erkanından mürekkep olmak üzere Topkapı Sarayı'nda kubbe altında toplanır, eldeki işler hakkında müzâkerede bulunularak kararlar verilirdi. İşte bu kararlara hüküm denilirdi. Kararlar sırasıyla "Ahkâm Defteri" adı verilen defterlere geçirilirdi. Sonraları hüküm tabirleri Bâb-ı Âli'den yazılan kararlara da teşmil edilmiştir⁶⁷.

İmdadiyye: Muhârebe zamanlarında harp masraflarını karşılamak, sulh vaktinde de bütçe açığını kapatmak için halktan alınan örfi vergi. Harp zamanında alınana "imdâd-ı seferiyye", sulh zamanında bütçe açığını kapatmak için alınana ise "imdâd-ı hazariyye" denir.

Metrukat defteri: Ölen kişilerin geride bıraktıkları malların kadı veya naibi tarafından yazılıp tesbit edilen menkul, gayri merkul malvarlığı ile borçlarını gösterir defter.

Muhallefat defteri: Ölünün kalan eşyası hakkında tutulan defterin adıdır. Buna terike defteri de denirdi. Bu defter, muhallefât memuru veya kadı tarafından tutulurdu. Muhallefat defteri, ölünün küçük çocuk bırakmış olması yahut öldüğü yerde kimsesinin bulunmaması halinde tutulurdu⁶⁸.

Mutasarrıf: Eski Osmanlı teşkilatında vilâyetler sancaklara, sancaklar kazalara, kazalar nahiyelere ayrılmıştı. Vilâyetler beğlerbeğlerin, sancaklar sancakbeğlerinin idâresinde idi. Bunlar hem idârî hem de askerî âmirlerdi. Tanzimattan sonra yeni teşkilatta idârî ve askeri sancakbeğliği birbirinden ayrılmış, sancakbeğliği kaldırılarak yerine Mutasarrıf ünvanlı memurlar tayin olunmuştur. Yani bir kaç kaza bir mutasarrıflığa, birkaç mutasarrıflık bir vilâyete bağlı olmak üzere yeni idârî teşkilât kurulmuştu⁶⁹.

Müfredat defteri: Ölen kişinin mal varlığının ve bıraktığı eşyanın tek tek tesbit edilerek gösterildiği defter.

Mütesellim: Tanzimattan evvel vali ve mutasarrıfların uhdelerinde bulunan sancak ve kazaların idaresine memur edilenler hakkında kullanılır bir tabirdir. Lügat manası teslim olan şeyi alıp kabul eden demektir. Bunlara "Voyvoda" denilirdi. II. Mahmut zamanından merkeziyyet susulü tesis edilinceye kadar vezirlerle mîr-i mîrân gibi mansıb sahiplerinin ekserisi sefere gittikleri zaman mansıplarını "Mütesellim" ile idâre ederlerdi. Bunların aidatları mütesellimler tarafından toplanır ve kendilerine gönderilirdi⁷⁰.

⁶⁷ Mehmet Zeki Pakalın, a.g.e.

⁶⁸ Mehmet Zeki Pakalın, a.g.e., c.II., s. 564.

⁶⁹ Midhat Sertoğlu, Osmanlı Tarih Lügatı, ikinci baskı, Enderun Kitabevi, İstanbul 1986, Mutasarrıf md., s. 230.

⁷⁰ Mehmet Zeki Pakalın, a.g.e., c.II., s. 639.

Salyane: Tanzimattan evvel bir kısım memurlarla müstahdemlere senelik olarak verilen vazife (ücret) demektir. Hicrî onüçüncü, Milâdî ondokuzuncu asra gelinceye kadar Osmanlı Devleti'nin doğrudan doğruya istifâ eylediği vardât (tahsil ettiği gelir) madenler, tuzlalar hasılatından ve vergiye bağlanan devletlerle mümtaz (idarede imtiyazlı) eyaletlerden “maktuât” adıyla alınan vergiler⁷¹

Salyane tevzi' defteri: Salyâne vergisinin bir vilayetin merkez mahalleleriyle, kaza, nahiye ya da karyelerine isabet eden miktarları gösterir defter.

Tevzi' defteri: 18. Yüzyıl başlarından itibaren eyâletlerin mahallî masrafları için toplanacak vergiler, her bölgenin kadısı ile halk mümessilleri (ahâlî-i memleket, vücûh-ı ahâlî, vücûh-ı memleket vs.) nce müştereken tesbit olunarak devlet merkezine bildirilir ve merkez tarafından tetkik ve tashih olunduktan sonra yürürlüğe girerdi. Bu vergiler, senede iki defa, Kasım ve Hidrellez'de defterleri hazırlanarak buna göre tahsil olunurdu. İşte bunlara Tevzi Defteri denirdi. Bu defter mucibince alınan vergiler eyâletitin idârî masrafları, Vâli, mütesellim, Voyvoda, köy muhtarları masrafları, mîrî binâ, yol, köprü, suyolu inşâ ve tamirlerine ati masraflar için kullanılırdı. bunlar hâricinde idârî âmirler tarafından ve ekseriya keyfî vergiler için tertip olunan defterlere **Aralık Tevzii** denirdi ki, 1830 yılında bir fermanla kat'î surette ilgâ ve men olunmuştur⁷².

Sürsat: Ordu sefere giderken civar köyler halkı ordunun geçeceği yollara zahire getirmek ve bunu rayiç fiyat üzerinden satmak ile mükelleftiler. Sonraları bu mükellefiyete bedel (olarak) kendilerinden muayyen bir vergi alınmakla iktifa olundu. Sattıkları zahireye sürsat zahiresi, verdikleri paraya ise sürsat bedeliyesi denilirdi⁷³.

Vakfiye hücceti: Vakfa dair vâkıfın takrîr ve hakimın mürâfa'a ve hükmünü hâvi tanzim olunan hüccettir⁷⁴.

Voyvoda: Devlet tarafınan iltizama verilen bir yerin vergilerini toplamaya memur edilmiş kimselerle, vezirlerin kendi haslarının yıllık gelirini tahsil için gönderdikleri kimselere de voyvoda denirdi. Kelimenin aslı Slavca olup voy - voda sözlerinden mürekkeptir ve asker sürücü demektir⁷⁵.

⁷¹ Daha geniş bilgi için bkz. Mehmet Zeki Pakalın, a.g.e., c.III., s. 111-112.

⁷² Midhat Sertoğlu, a.g.e., Tevzi Defteri md., s. 337.

⁷³ Midhat Sertoğlu, a.g.e., Sürsat md. s. 319

⁷⁴ Ali Himmət Berki, a.g.e., s. 57.

⁷⁵ Midhat Sertoğlu, a.g.e., Voyvoda md., s. 358.

Katalog-Belgelerin Özetleri

Sahife no : 3

Belge no: 1

Adana'nın Yurtan Mahallesi'nde İbrâhîm Çavuş'un kızı Emine'nin Medîne-i Münevvere fakirlerine vakfettiği ve mütevellîliğine Kara Ali Efendioğlu'nun tayin olunduğu menzilin teferruatını belirten hüccet.

1-10 B. 1133

Sahife no : 3

Belge no: 2

Şehir Vekili Hüseyin'in tezkiresiyle Turnacıbaşı Ahmed Ağa'ya esnafın verdiği iki aylık erzak miktarını ve çeşidini gösteren liste.

Tarihsiz

Sahife no : 4

Belge no: 3

Kansafzâde Mahallesi'nden ismi Vanes olan kişinin ihtida edip Mehmed ismini aldığı.

17 Ş. 1169

Sahife no : 5

Belge no: 4

1169 senesi zilkadesinin altıncı ve 15 Temmuz Pazartesi günü pamuk hasadına başlandığının kaydı.

6. Z. 1169

Sahife no : 5

Belge no: 5

1169 senesi zilkadesinin 21'inde Adana eski Valisi Şehsüvarzade Mustafa Paşa'nın yeni görev yeri olan Musul'a yolcu olduğu.

21. Z. 1169

Sahife no : 5

Belge no: 6

Seyyid Mustafa ile Hüseyin'in han sahiblerinden, Karakışla Nahiyesi'nin mal avârızına mahsûben borç olarak aldıkları ve mahallinden tahsil edildiğinde ödeyeceklerini bildirdikleri senedin para ödendiğinde iptal edilmesine dair kayıt.

22 Ş. 1170

Sahife no : 5

Belge no: 7

Daha önceden adet olduğu üzere Beytülharam'a giden surre emini ağaya Adana Menzilcisi Abdükadir Beşe tarafından yirmibir adet beygir verildiğine dair kayıt. 22 Ş. 1170

Sahife no : 5

Belge no: 8

Mustafa'nın Karaisalı Kadılığı'ndan refolunub, yerine daha önce kadı olan Mevlânâ el-Hâc Mehmed Yümni'nin tayin olunduğuna dair kayıt. Ca. 1169

Sahife no : 7

Belge no: 9

Anadolu Kadıaskeri Şeyh Mehmed Said'in, Mehmed Yümni Efendi'ye Karaisalı Kadılığı'na ta'yin olunduğunu bildiren yazısı. C. 1169

Sahife no : 7

Belge no: 10

Adana ve Karaisalı Kadısı olan Mevlâna el-Hac Mehmed Yümni Efendi'nin Askeri Kassamlık işleriyle de görevlendirildiğine dair Anadolu Kadıaskeri Şeyh Mehmed Said'in yazısı. [1169]

Sahife no : 9

Belge no: 11

Adana'nın Ağamescid Mahallesi'nden olup ölen Halil oğlu Mehmed'in hanımı Emine'nin, kocasının babasından kendisine tevarüsen geçtiğini iddia edip Seyyid Musa'nın elinde olan evdeki hissesini almak için açtığı davada haksız olduğu ve kocasının hayatta iken bu evi Seyyid Musa'ya sattığına dair ilam. 15 B. 1169

Sahife no : 10

Belge no: 12

Adana'nın Sugediği Mahallesi'nden olup ölen Abdullah oğlu Ahmed Efendi'nin veraseti hanımı Hatice ile amcası oğlu nerede olduğu belli olmayan Mustafa'ya ait olduğu, mes'elelerinin dört sehm olup, dörtte biri Hadice'nin ve dörtte üçünün ise Mustafa'nın olduğu, Mustafa kayıp olduğundan malını korumak ve zabt etmek için hasren varisi olan Ali kızı Şemsi'nin kayyım nasbolunduğuna dair hüccet. 28. B. 1169

Sahife no : 10

Belge no: 13

Adana'nın Sugediği Mahallesi'nden olub ölen Abdullah oğlu Ahmed'in hanımı Hadice ile amcası oğlu Mustafa'ya inhisarı şer'an sabit olan terikesinin teferruatını gösterir terike defteri.

13 B. 1169

Sahife no : 11

Belge no: 14

Adana'nın Ağamehmed Mahallesi'nden Mustafa kızı Kamile tarafından es-Seyyid Mustafa Efendi vekaletiyle meclis-i şer'de kendisine ait evi vakıf olarak tescil için Abdi oğlu es-Seyyid Mahmud'u Müteveli nasb ve tayin ettiği ve menzilin hududunu ve teferruatını belirten **vakfiye hücceti**.

24 B. 1169

Sahife no : 12

Belge no: 15

Adana'nın Hankurbu Mahallesi'nde Mustafa kızı Emine'nin, 24 sene önce ölen anabir kadeşi Ahmed'den ırsen kendisine ait olub Kara Bayramoğlu diye meşhur Mehmed oğlu el-Hac Mustafa'nın zabtettiğini iddia ettiği terikeden sulhçuların aracılığıyla sulh oldukları ve iddiasından vazgeçip Mustafa'nın zimmetini ibra ettiğine dair **hüccet**.

21-30 B. 1169

Sahife no : 12

Belge no: 16

El-Hac Ali Ağa oğlu es-Seyyid el-Hac İsmail'in, Ali oğlu İbrahim ve Mustafa oğlu İbrahim'e verdiği borctan dolayı onu onbirbuçuk miktarından fazla, faiz olarak aldığı seksenbeş kuruşu iade etmesi için tenbih edildiğine dair **ilam**.

21-30 B. 1169

Sahife no : 13

Belge no: 17

Adana'nın Yarbaşı Mahallesi sakinlerinden Mehmed bin Bekir'in evi içinde öldürülmüş olarak bulunan Hüsne'nin annesi, Halil kızı Emine ile şabb-ı emred (bıyıkları yeri terlemiş, genç) kardeşi Mustafa'nın, ev sahibi Mehmed, mahalle imamı ve mütevellisi ile diğer bazı kimseler hakkında açtığı diyet davasında, Mehmed'in, cesedin kendi evi içinde bulunduğunu ikrar etmesiyle diyyetin ona lazım gelip diğerlerine herhangi bir şey terettüb etmiyeceğine dair **.i'lam**

1 Ş. 1169

Sahife no : 13

Belge no: 18

Hankurbu Mahallesi'nden iken yaylakda ölen Fatma'nın verasetine, bilinen varisi yoktur diye el koyan Beytülmal Emîni Osman Ağa hakkında dava açıb miras talebinde bulunan ve varis olduklarını isbat eden Adana'nın Cîsr-i Kebir ötesinde Egmeler Köyü'nden Hammiyyet ve Ayşe'nin miraslarının kendilerine verilmesine dair **ilam**. Selh B. 1169

Sahife no : 14

Belge no: 19

Kürt Bayramoğlu Mehmed Paşa'nın utekâsından (cariyeden doğub azad olan köle) olduğunu iddia edip vakfından hisse talep eden Ali oğlu Hasan Beşe'nin evlad-ı utekadan olduğuna dair delil gösteremediğinden davadan men edildiğine dair **ilam**.1 Ş. 1169

Sahife no : 14

Belge no: 20

Adana'nın Neccaran Mahallesi'nden Cennet Hatun'un, es-Seyyid İbrahim'in vekaletiyle kendisine ait evini vakıf olarak tescil için müracaat ve mütevelliliğine Müderris Mercanzade Hüseyin Efendi'yi tayin ettiğine dair **vakfiye hücceti**. 13 Ş. 1169

Sahife no : 15

Belge no: 21

Adana'nın Emirli Mahallesi'nden Mirza Çelebi'nin üç bahçe, üç dükkan ve bir evden oluşan vakfına mütevellî olan Molla Ali hakkında vakfın evladından olmayıp kendilerinin evladdan olduğunu iddia eden Medine, Kerime, Emine ve Fatma'nın vekilleri olan Molla Beşe, Abdülcelil, Abdullah ve Seyyid Hasan adlı kişilerin, müvekkilelerinin evlâd-ı vâkıfdan olduklarına dair delil getiremediklerinden ve Molla Ali de kendisinin evladdan olduğunu şahitlerle isbat ettiğinden davadan menlerine dair **i'lam**. 1 Ş. 1169

Sahife no : 16

Belge no: 22

Aslen Siverekli olub Adana'da Pınarönü adlı mahalde arkadaşı Rıdvan tarafından bıçakla yaralanıp yaranın tesirinden ölen Mustafa'nın murisleri olan annesi Reyhan, kız kardeşleri Ayşe ve Fatma ile amcazadeleri Kara Mehmed'in araya sulhçuların girmesiyle hadd davasından diyet mukabelesinde vazgeçtiklerine dair **hüccet**. Evail L. 1169

Sahife no : 16

Belge no: 23

Bostan kurbünde olub firar eden Tütüncü Deli Ahmed adlı kişinin dükkanında bulunan eşyanın marifet-i şer'le yazılan listesi. 1170

Sahife no : 17

Belge no: 24

Adana Valisi Mustafa Paşa'nın dairesine akçesiyle verilen arpanın Adana'nın mahallelerine ve Yüreğir kazası ile Canib-i Şehir Nahiyesi'nin hisselerine düşen miktarı gösterir tevzi' cetveli. 1 L. 1169

Sahife no : 18

Belge no: 25

Kendisini üç talak ile boşayan kocası Ali'den mehir, nafaka-i iddet ve me'ûnet-i süknâsı karşılığında bir ev alıp, eski kocasının zimmetini ibra eden Harabbağçe Mahallesi'nden Meryem'in ikrarını havi hüccet. 20. L. 1169

Sahife no : 18

Belge no: 26

Amasyalı tüccar taifesinden olub misafiren Adana'da bulunan İsmail'in, Molla Tayalızade el-Hac Hasan Ağa ve kardeşi Ali Ağa'da poliçe karşılığı olan alacağının bir kısmına karşılık verdiği malın 512 kuruşluk miktarı ayn-ı fahiş (kötü mal) olduğundan nizalaştıkları, araya sulhçuların girmesiyle 256 kuruşluk mal ile sulh oldukları ve senedleri iade ettiğine dair hüccet. 18 L. 1169

Sahife no : 19

Belge no: 27

Adana'nın Alidede Mahallesi'nden olub ölen Halil oğlu Mustafa'nın mirasçılarını ve terikesinin mirasçılara taksimini gösteren terike defteri 20 Za. 1169

Sahife no : 19

Belge no: 28

Adana'nın Hacıhamid mahallesi'nden Ömer oğlu el-Hac Ali'nin Adana Mahkemesi'nde muhızır nasb ve tayin olunduğu. 20. Za. 1169

Sahife no : 20

Belge no: 29

Adana'nın Sofubağçe Mahallesi'nden olup vefat eden Paşa Mustafa'nın veraseti hanımı Cemile, kız kardeşi Huri ve amcası oğlu Seyyid Ahmed'e ait olduğu, Huri Hanım'ın vefat edip verasetinin amcazadesi Seyyid Ahmed'e ait olduğu, ayrıca Seyyid Ahmed'in Huri Hanım'ın hasren varisi olup Abdurrahman oğlu Kanber'in elinde olan Cemile ve Huri hatunlardan kendisine intikal etmesi gerektiğini iddia ettiği ev, bağ, bahçe ve tarlaların kendisine ait olmadığı, Cemile ve Huri hatunların bu emlakı hayatlarında Kanber'e kendi rızalarıyla ve bedeli mukabilinde ferağat ettiklerine dair **ilam**. Evail-i Ramazan 1169

Sahife no : 21

Belge no: 30

Adana'nın Sarıyakub Mahallesi'nden varissiz olarak ölen Abdullah oğlu Ali Beşe'nin terikesinin dörtte birinin zevce-i metrukesine ve dörtte üçünün ise Beytülmal'a ait olduğu ve terikesinin teferruatını gösterir **terike defteri**. 20-30 M. 1170

Sahife no : 22

Belge no: 31

Aslen Vanlı olup Adana'da varissiz olarak ölen Abdullah oğlu İbrahim Ağa'nın mirasının Beytülmal'a ait olduğu ve terikesinin teferruatını gösterir **terike defteri**. 8 M 1170

Sahife no : 22

Belge no: 32

Adana'nın Neccârân Mahallesi'nden olup ölen Mehmed oğlu Hacı Mehmed'in verasetinin zevcesi Abdullah, kızları Emine ve Fatma ile oğulları Hacı Ali ve Mehmed'e ait olduğu, yine Hacı Mehmed'in kız kardeşi Ayşe'nin kocasında olan yirmi kuruşluk alacağını oğlu Hacı Ali kendi tarafından asâleten ve annesi, kız ve erkek kardeşleri adlarına vekaleten dava edip araya sulhçuların girmesiyle akd-ı sulh ederek eniştelерinin zimmetlerini ibra ettiklerine dair **hüccet**.

(Belgenin tarih kısmı da dahil son kısmından birazı eksiktir.)

Sahife no : 23

Belge no: 33

Adana'nın Paşanebi Mahallesi'nden Ali oğlu Mustafa annesinden kendisine irsen intikal eden evini Cami-i Atik Mahallesi'nden Ser-muhzıran Ahmed Ağa'ya sattığına dair **bey' hücceti**. 15 S. 1170

Sahife no : 24

Belge no: 34

Antakya'nın Mukbil Mahallesi'nden olup ölen es-Seyyid Mustafa Efendi oğlu es-Seyyid Ebu Bekir'in veraseti, kızı Fati ile zevcesi Fatma'ya münhasıra olduğu, adı geçenlerin murislerinin Adana'da bulunan mal ve parasını kendilerine ulaştırmak üzere Uncular Mahallesi'nden Mustafa oğlu el-Hâc Mehmed Ağa'yı vekil tayin ettiklerine dair vekalet hücceti. 17 S. 1170

Sahife no : 24

Belge no: 35

Antakya'nın Mukbil Mahallesi'nden olup ölen es-Seyyid Ebu Bekir'in, Adana'da olup varislerine ulaştırılmak üzere, vekilleri olan el-Hac Mehmed Ağa'ya Beytülmal emini tarafından teslim olunan mal ve parasının cins ve miktarını gösterir cetvel. 25 S. 1170

Sahife no : 25

Belge no: 36

Adana Valisi Mustafa Paşa'ya verilecek imdâd-ı hazariyye ve diğer çeşitli masraf ve vergileri havi Adana'nın merkez mahallelerine ve taşra kazaları ile nahiyelerine isabet eden salyane miktarını gösteren tevzi' defteri. 25 B. 1170

Sahife no : 27

Belge no: 37

Adana'nın Kassabbekir Mahallesi'nden Ulu Döne'nin, Ahmed vekaletiyle kendisine ait olan evini vakıf olarak tescil ettirib mütevelliliğine Mehmed Efendi'yi nasb ve tayin ettiğine dair vakfiye hücceti. 1 Ra. 1170

Sahife no : 28

Belge no: 38

Adana'nın Debbâğan Mahallesi İmam'ı es-Seyyid Mehmed Efendi'nin, dedesi Hasan Fakih'in vakfedip babası Hasan Efendi'nin mülk-i mevrusumdur diyerek şer'î be'yle İslam Efendi'ye sattığı ve ondan da mehrine karşılık olarak Selver Hatun'a intikal eden menzili, tevliyet ve tasarrufun kendisine geçmesiyle, yeniden vakıf olarak kendi tasarrufuna verilmesi iddiasıyla açtığı davada vakfiyeti isbat edemeyip ayrıca Selver Hatun'un da zikri geçen evin yandıktan sonra kendisinin yeniden yaptırarak mutasarrıf olduğunu ifade etmesi üzerine Seyyid Mehmed'in muarazadan men'ine dair ilam. 11 Ra. 1170

Sahife no : 29

Belge no: 39

Adana'nın Debbağan Mahallesi İmam'ı es-Seyyid Mehmed Efendi'nin, dedesi Hasan Fakih'in vakfedip babası Hasan Efendi'nin mülk-i mevrusumdur diyerek şer'î be'yle Veli Beşe'ye sattığı ve ondan Hasan Beşe'ye intikal eden dükkanın, tevliyet ve tasarrufun kendisine geçmesiyle, yeniden vakıf olarak kendi tasarrufuna verilmesi iddiasıyla açtığı davada vakfiyeti isbat edemeyip, ayrıca Hasan Beşe'nin dükkanı kendisinin yeniden yaptırdığını ve satışın olduğu tarihten dava tarihine gelene kadar hiç kimsenin müdahale ve davası olmadan mutasarrıf olduğunu ifade etmesi üzerine, Seyyid Mehmed'in muarazadan men'ine dair **ilam**. 11 Ra. 1170

Sahife no : 30

Belge no: 40

Cirid oyunu esnâsında kaza'en Nasuh oğlu Ali tarafından bıçak darbesiyle yaralanıp yarının tesirinden ölen Adana'nın Canib-i Şehir Nahiyesi'nin Kavaklı Köyü'nden Hasan'ın varisleri zevcesi Zeyneb, küçk oğlu Şahin ve küçük kızı Meryem'in vekil ve vasileri olan Mehmed'in davası üzerine, Ali'nin olayı itiraf etmesinden dolayı müceb-i şer'îsinin icrasına hüküm verildiğine dair **ilam**. 29. Ra. 1170

Sahife no : 30

Belge no: 41

Adana'nın Kassabbekir Mahallesi'nden olub babası Seyyid Mehmed ile aralarında olan şirket-i müzâra'a (ziraat ortaklığı)'ndan dolayı 45 kuruşluk bir gümüş raht karşılığında babasının zimmetini ibra ettiğine dair Seyyid Mahmud'un verdiği **hüccet**. 4. R. 1170

Sahife no : 31

Belge no: 42

Adana'nın Canib-i Şehir Nahiyesi'nin Boğalu Mezra'ası'ndan Hacı Mehmed ve Mustafa Beşe'nin, kendilerine ait tarlaları tapu senedi ile Kara Hasan'a tefvîz eden Ali hakkında açtıkları davada, tapu senetleri ve şahitlerle davalarını isbat etmelerinden dolayı Ali'nin tarlaları teslim etmesine ve Kara Hasan'ın da tarlalardan el çektirilmesine dair **ilam**.

16 R. 1170

Sahife no : 32

Belge no: 43

Adana Valisi Mustafa Paşa'nın uhdesinde olan Adana Sancağı'nın hane-i avarızı ve bedel-i menzilinın sancağın nahiye ve kazalarına isabet eden hanelerini gösterir **defter**. R. 1170

Sahife no : 32

Belge no: 44

Adana Valisi Mustafa Paşa'nın uhdesinde olan Adana Sancağı'nın hane-i avarızı ve bedel-i menzilin Adana'nın mahallelerine isabet hanelerini gösterir **defter**. R. 1170

Sahife no : 33

Belge no: 45

Saçlıhamid Mahallesi'nden Emine'nin Hüseyin Beşe vekâletiyle Ali oğlu Ahmed'i müteveli nasb ve ta'yin ederek kendisine ait evleri vakıf olarak tescil ettirdiğini gösterir **vakıf hücceti**. 11-20 Ca. 1170

Sahife no : 34

Belge no: 46

Adana'nın Hamamkurbu Mahallesi'nden Vebib ve kardeşi Eyyub'un, babaları Vebib'den kendilerine intikal eden evlerini Mehmed'e sattıklarını gösterir **bey' hücceti**.

5 C. 1170

Sahife no : 34

Belge no: 47

Adana'da Hân-ı Cedîd'de kalan Anderyas'ın Abram'da alacaklı olduğu yüzelli kuruş için delil ve şahit gösteremeyip yeminden de kaçınmasıyla, davasının lağv, kizb ve müşâbih-i tezvîr olduğuna dair **ilam**.

14 C. 1170

Sahife no : 35

Belge no: 48

Adana'nın Kayalıbağ Mahallesi'nden Fatma'nın annesinin annesinden kendisine intikal ettiğini iddia ettiği evde olan hissesine karşılık, araya sulhçuların girmesiyle, dayısı es-Seyyid İsmail'den on kuruş olarak zimmetini İbra ettiğine dair **hüccet**.

14 C. 1170

Sahife no : 35

Belge no: 49

Adana'nın Cami'-i Cedîd Mahallesi'nden olup ölen İbrahim'in çocuklarına dedeleri Usta Ali'nin vasi olarak nasb ve ta'yin edildiği ve çocukların yiyecek ve giyeceklerine harcanmak

üzere kendisine herbir çocuk için günlük beş akçe sarfetme salahiyeti verildiğine dair **vesayet hücceti**.
20 S. 1171

Sahife no : 36

Belge no: 50

Adana'nın Sis (Kozan) Kasabası'ndan Hosik oğlu Medyas, Gabriel ve Berkos adlı zimmi kardeşler, yine aynı kasabadan Ali, Mustafa ve Abdurrahman'ın, kendilerinin hasren varisleri olan Mikail'i Hordem Yaylağı'nda katlettiklerini iddia edip şahit göstererek iddialarını isbat ettiklerine dair **i'lam**.
1. B. 1170

Sahife no : 37

Belge no: 51

Adana'nın Durmuşfakih Mahallesi'nden Gögeş'in kendisine ait evi, Abdullah'ı mütevellî nasb ve ta'yin edip es-Seyyid Yusuf Efendi'ye meşruta olmak üzere vakıf olarak tescil ettirdiğini gösterir **vakfiye hücceti**.
1. B. 1170

Sahife no : 38

Belge no: 52

Yeniil Kazası dahilinde ve Adana sahillerinde olan Çiğdemli Aşireti'nden İsmail'in, Tarsus'un Kusun Kazası'ndan Egin Afşarı Cemaati'nden İbrahim üzerine dava açıp, davalının oğlu Mustafa'nın Akşar Köyü'nde Emir Süleyman'ın evinde iken elindeki tüfeğin boşanarak kazaen oğlu Ebu Bekir'i öldürdüğünden dolayı dem ve diyetini talep ettiği, araya sulhçuların girmesiyle bir mushaf-ı şerif, bir gümüş kılıç, bir beygir, bir çuka niş ve nakid on kuruş karşılığında anlaşılıp bu hususa dair bütün davalardan vazgeçtiğini bildirir **hüccet**.
7 B. 1170

Sahife no : 39

Belge no: 53

Yeniil Kazası dahilinde Şambayadı Cemaati'nden Hüseyin oğlu Hasan'ın yine aynı cemaatten Şeyhli Mahallesi'nde olup Adana'da oturan Mustafa'nın kendi dişlerini kırdığı iddiasıyla açtığı davada delil ve şahit gösteremediğinden davadan menedildiğine dair **ilam**.
18 B. 1170

Sahife no : 39

Belge no: 54

Adana'nın Debbâğan Mahallesi'nden Zübeyde tarafından Mustafa vekaletiyle es-Seyyid Ali hakkında açılan davada, evvelki kocası Seyyid Halil'in ölümüne kadar tasarrufunda olup nizalaştıklarında sulhçuların araya girmeleriyle 20 dönüm tarla üzerine sulh oldukları, ancak, çocuklarına intikal eden tarlayı mezkur Ali'nin tekrar mutasarrıf olup, sulhu inkar ederek, çocukların tasarrufuna mani olduğunu bildirdiği ve davasını da şahitlerle isbat ettiğinden, Ali'nin mezkur tarla ile alakasının olmadığı ve tarlanın önceden olduğu gibi yetimlerin tasarrufuna verilmesine dair **ilam**. Evasıt R. 1170

Sahife no : 40

Belge no: 55

Adana'nın Yarbaşı Mahallesi'nden Cennet'in kendisine ait evi, Ali Efendi'yi mütevellî nasb ve ta'yin edip Çukurmescid Mahallesi'nden es-Seyyid Abdülhadi'ye meşruta olmak üzere vakıf olarak tescil ettirdiğini gösterir **vakfiye hücceti**. 1. Ş. 1170

Sahife no : 41

Belge no: 56

Aslen Harputlu olup Adana'da Cereknanoğlu Hanı'nda misafir iken borçları terikesinden fazla olarak ölen Mehmed oğlu Mahmud Beşe'nin muhallefatının Beytülmal Emîni Ebu Bekir Beşe önünde tesbit olunub borçlulara teslim olunan **muhallefat defteri**. 16. S. 1170

Sahife no : 42

Belge no: 57

Bu belge 182 numaralı belgenin devamı olduğundan burada özeti yapılmamıştır.

Sahife no : 42

Belge no: 58

Humus Sancağı'nda iskan olunub yerlerini terk eden Emirli ve tevabii türkmenlerinin buldukları yerlerden hiç kimse tarafından himaye edilmiyerek kaldırılıp, yeniden eski iskan yerlerine döndürülmeleri hususunda Trablüşşam, Haleb, Ruha, Diyarbekir, Erzurum, Trabzon, Sivas, Karaman ve Kütahya eyaletleriyle İzmid, Saruhan, ve Menteşe livaları; Kayseri, Kengiri (Çankırı), Adana, Bor, manisa, İzmir, Tire ve Bozok kadılarına ve mütesellimlerine vs. Sadriazam **buyruldusu**. 14. L. 1137

Sahife no : 43

Belge no: 59

Adana, Sis (Kozan), Tarsus ve İçil sancaklarıyla tabi kazalarında oturan ve gelip-geçen ehl-i zimmet reayanın cizyelerini toplama işinin, Seyyid Mustafa kefaletiyle kardeşi, Zennecizade Seyyid Osman'ın uhdesine verildiği, Beytülmal'ın kazaen ve ictihaden meşru gelirlerinden olan bu cizyenin, toplanırken cizyedarların re'ayaya adil davranıp zulmetmemeleri, cizye malının reayadan dört taksit ile alındığı gibi cizyedarlardan da dört taksitle alınması, cizyeye müstahak olmayanlardan cizye alınmaması gibi hususları havi **Cizye Beratı.**

1138

Sahife no : 44

Belge no: 60

Tavayif-i iskandan Afşar, Cerid, Musacalu, Bayındır, Cağzağanlı, Dokuz, Hacıvazoğlu, Barak, Tacirli, Begdili, Kirişli, Çeçeli, Kabahayme (?), İlbeğlü, Harneblelü (?), Batılı, Modatlu, Mamosi, Lekvanik, Kızılkoyunlu, Cihanbeğlü aşiretlerinden olup, iskan oldukları yerlerden herhangi bir şekilde firar, edip başka yerlere yerleşerek, iskan nizamının bozulmasına sebep olan 'aşiret ve cemaatlerin iskan yerleri olan Rakka'ya döndürülmeleri hususuna Rakka Valisi Yusuf Paşa'nın memur olduğu, bu hususda gereken diğer valilere emirler gönderildiği gibi Adana Valisi Ebu Bekir'e de, Yusuf Paşa'ya gereken her türlü yardımı yapması hususunda **Ferman.**

11-20 R. 1170

Sahife no : 45

Belge no: 61

Rakka havalisine iskan olunan Türkmen ve Ekrad taifeleri firarilerinin iskan yerlerine döndürülmeleri işinde Anadolu yakasında olan bütün vali, mir-i miran, ümera, evkaf ve havass zabitleri, kabile ve aşiret boybeglerinin kendisine yardıma me'mûr olduğu gibi, Adana Beglerbegisi Ebu Bekir Paşa'nın da bu hususda gerekli titizliği göstererek Adana ve havalisinde mevcut olan İlbeğlü ve Musacalu vs. Lekvanik ekradı hariç olmak üzere Türkmen ve Ekrad taifesinden bir ferdi gizlemeyip iskan yerlerine ulaştırılmasına ihtimam etmesi hususunda Rakka Valisi Yusuf Paşa'nın **buyruldu.**

3 Ş. 1117

Sahife no : 46

Belge no: 62

Adana'da vaki Ramazanoğlu Halil Bey Evkafı'ndan olmak üzere Ramazanoğlu Piri Mehmed Paşa Cami-i şerifi'ne yevmî bir akçe vazife ile ferraş olan Mustafa'nın ölmesiyle, yerine vakfın Mütevellisi Feyzullah'ın arzı mucibince diğer Mustafa'nın ferraş olduğuna dair **berat**.

21-30 B. 1117

Sahife no : 46

Belge no: 63

Ramazanoğlu Yaylağı'nda irca-i ahkam-ı şer'iyye eden Yüregir ve Kusun Kadısı İbrahim'in mahkemesini basarak, kendisine ve yanında çalışanlara cevr ve eziyet edip elinde olan mal, eşya ve parasını gasbeden Güftelioğlu İsmail ve etbandan Kansafzade Abdullah, Gülek Kalesi Dizdarı Nurullah ve Kethüda Hasan'ın, ahvallerinin Divan-ı Hümayun'da görölmek üzere Ömer avuş ile İstanbul'a gönderilmeleri hususunda Adana beylebeyisi ile Adana kadısına **ferman**.

21-30 C. 1117

Sahife no : 47

Belge no: 64

Adana'nın Yüregir Kazası'ndan Cemaat-i Koyunculu Karyesi ahalisinin, üzerlerine edası lazımgelen vergileri ödedikleri halde, Maraşlı Zülkadiroğlu'nun, kendilerini yerlerinden kaldırmakla tehdit ederek rencide ettiğini ve valilerin dahi iskan akçesi adıyla kendilerinden para istediklerini bildirmeleri üzerine, durum vaki' olduğu gibi ise adı geçenlerin menedilmeleri hususunda Adana valisi ile Yüregir kadısına **hüküm**.

28. Ca. 1115

Sahife no : 48

Belge no: 65

Adana'da bulunan neccar ve ehl-i hirefin üzerlerine Mimar olan el-Hac 'Ali'nin, hizmette tembelliği olduğundan refolunub yerine Artin'in Mimar olduğuna dair **berat**. Evail-i B. 1117

Sahife no : 48

Belge no: 66

Adana sakinlerinden Hüseyin, Ali, Halil, Habib, Mehmed ve Mahmud adlı kişilerin, on seneden fazla zamandan beri Adana'da oturup üzerlerine lazımgelen avarız ve sair vergileri sakin oldukları mahalle ahalisi ile beraber ödedikleri halde Karakışla Nahiyesi, kanun hilafına

bazan tekalif talebinde ve bazan da sizi karyimizde kaldırırız dediklerini bildirdiklerinden, eğer bilfiil tasarruflarında avarız ve sair tekalif alınmak icab eder emlak ve arazileri yok ise rencide ettirilmemeleri hususunda Adana valisi ile Adana kadısına **ferman**. 25 Za. 1116

Sahife no : 49

Belge no: 67

Bir şahzadenin doğumu münasebetiyle bütün Osmanlı Memleketi'nde olduğu gibi Adana'da da mescid ve minberlerde dualar okunması, on gün on gece şenlikler yapılması, şehirlerin süslenip kale burçlarında top ve tüfek şenlikleri edilmesi, ancak bundan dolayı reaya ve berayanın ve fukaranın rencide ve remide ettirilmemesi hususunda **ferman**. Evail-i ř. 1117

Sahife no : 50

Belge no: 68

Başbakı kulu Ali'nin malikane mutasarrıfı olduğu Adana Sancağı'nda vaki Kıbrıs Beylerbeyleri hasları ile yine Adana ve Tarsus sancaklarında vaki Birecik Sancağıbeyi haslarını kendi hüsn-i rızasıyla İstanbul'da Rumeli ve Anadolu kazaskerlerinin huzurlarında, halen Emiri'l-Hâc olan Mehmed lehine ferağat ettiği, adı geçen Mehmed'in varub zikrolunan bu hasları tasarruf etmesine dair **berat**. 15 B. 1117

Sahife no : 51

Belge no: 69

Adana'da Mestanoğlu Mescidi Vakfı'nın mütevellisi İbrahim'in ref'iyle mutasarrıf olan Kamile Hatun'un rızasıyla kardeşi İbrahim'e tevcih olunduğuna dair **berat**. 4. B. 1117

Sahife no : 51

Belge no: 70

Adana'nın Yüregir Nahiyesi'nde İkilise ve Karaisalı Nahiyesi'nde Tackürek ve Dokuzkündak ve Danakıran Mukataası'nın malikane mutasarrıfı olan Osman ve Ebu Bekir'in Seyfullah vekaletiyle kendi hüsn-i rızasıyla İstanbul'da Rumeli ve Anadolu kazaskerlerinin huzurlarında, İsmail'e ferağ-ı kat'î ile ferağat ettiği, adı geçen İsmail'in varub zikrolunan bu hasları tasarruf etmesine dair **berat**. 10 B. 1117

Sahife no : 52

Belge no: 71

Adana Eyaleti'nin ispençe ve tevabi'i mukataasını 1117 senesi martından tamamına degin zabt etmek üzere İsmail Ağa'nın uhdesine verip, kendisi de dahil hiç kimsenin müdahalede bulunmamasına dair Sadaret Kethüdası Osman'ın verdiği **zabt temessükü**. Evail N. 1117

Sahife no : 52

Belge no: 72

Halil Halife'nin, Adana'da Feyzullah Efendi'nin yaptırdığı camiye Mahfil Müezzini olduğuna dair **berat**. 1-10 N. 1117

Sahife no : 53

Belge no: 73

İsmail Halil Efendi'nin, Adana tevabi ve nahiyesinde bulunan altı bölük yoldaşlarının üzerlerine zabıt ve kethüdayeri tayin olduğundan işinde istihdam olunması ve altı bölük yoldaşlarının da İsmail Halil Efendi'yi zabıt ve kethüdayeri, bilip emrine muhalif iş yapmamaları hususunda Yeniçeri ağalarından Mehmed Ali, Ali, Osman, İsmail Halim ve Mehmed imzalarını havi **mektub**. 21-29

Sahife no : 54

Belge no: 74

Adana Çarşısı'da Dellalbaşı olan Abdurrahman'ın hizmette ehil olmayıp ihaneti zahir olduğundan refolunub yerine Hüseyin'in dellalbaşı olduğuna dair **berat**. Evasıt-ı Ş. 1117

Sahife no : 54

Belge no: 75

Mehmed'in tekrar Adana'da Ramazanoğlu Halil Bey ve Piri Paşa'nın yaptırdıkları camide ferraş olduğuna dair **berat**. Evasıt Ş. 1117

Sahife no : 54

Belge no: 76

Bkz. Belge no 78

Sahife no : 54

Belge no: 77

Abdüselam'ın Adana'da vaki musallaya müezzin olduğuna dair **berat**. Evasıt Ş. 1117

Sahife no : 55

Belge no: 78

Defter'de ra'yyet ve rai'yyeti oğullarından olan bazı reayanın eski karyelerini bırakıp askeri ve evkaf karyelerine yerleştiklerinden, eski yerlerine iskan için ferman isteyen Dindarlı Mukataası voyvodasının arz-ı haline binaen, şayet böyle başka köylere yerleşmiş olan reaya yerleşeli on seneyi geçmiş ise yerlerinden oynatılmamaları, on sene geçmemiş ise eski yerlerine döndürülmeleri hususunda Adana kadısına **emr-i hûmâyûn**. Evasıt L. 1117

Sahife no : 55

Belge no: 79

Divan-ı Hûmâyûn'da Ruznâmçe-i Evvel Es-Seyyid Bahri'nin, malikane uhdesinde olan Danişmendlü Türkmeni cemaatlerinden Cevanşir, Süleymanlu-i Kebir ve Sağır ve ğayri cemaatlardan bazılarının iskan olundukları yerden kalkarak Tarbluşşam, Haleb, Maraş ve Adana vilayetlerine gidip yerleştikleri, bu durumun hem kendilerinin perişan olmalarına ve hem de mal-ı mirinin azalıp, iskan nizamının bozulmasına sebep olduğundan, bu gibiler her nerede bulunurlar ise evlerinin daha önce iskan olundukları yerlere nakli ve kendilerinin de verdikleri hüccet mucebince kalebend edilmeleri, ayrıca beher cemaatten 2500'er kuruş nüzüllerinin tahsil olunması hususunda Şam Eyaleti'ne mutasarrıf olan vezire, Trablüşşam, Haleb, Maraş ve Adana kadılarına **ferman**. 16 R. 1116

Sahife no : 56

Belge no: 80

Divan-ı Hûmâyûn'da Ruznâmçe-i Evvel Es-Seyyid Bahri'nin malikane uhdesinde olan Danişmendlü Türkmeni cemaatlerinden Cevanşir, Süleymanlu-i Kebir ve Sağır ve ğayri cemaatlarından bazıları "bizler sipahi ve kuşçu olduk diye" mâl-ı mîrîyi vermediklerinden, bunun her nasıl olursa olsun, tahsil olunması hususunda Anadolu Eyaleti valisine, adı geçen cemaatlerin buldukları yerlerin kadılarına **ferman**. 16 R. 1116

Sahife no : 57

Belge no: 81

Adana'da Feyzullah Efendi'nin yaptırdığı caminin ferraşlığının, Yusuf Halife'ye tevcih olduğuna dair **berat**. 19 Z. 1116

Sahife no : 57

Belge no: 82

Adana'daki neccar ve ehl-i hırefin üzerlerine mimar olan Artin'in refolunub bu görevin el-Hac Ali'ye tevcih edildiğine dair **berat**. Evasıtı L. 1117

Sahife no : 57

Belge no: 83

Misis'den Demirkapı'ya kadar olan yolda gidip gelenlerin eşkıyaya karşı can ve mal güvenliğini sağlama işinin, İfraz-ı Zülkadiriyye Türkmeni'nden 24 aded cemaate verilip bu cemaatlerin derbentçi olarak Korukulağı'nda iskan olunmaları; bu görev karşılığı olarak da kendilerine ekib biçmek ve sekizde bir öşrünü de vermek üzere verilen arazinin sınırlarını belirten **ferman**. 15 L. 1117

Sahife no : 58

Belge no: 84

Kapukulları, kale tamirleri, Tersane-i Amire masarısı, kalyon leventleri salyaneleri ve levazımat-ı mühimmeleri vs. için çok paraya ihtiyaç olduğu halde, Adana Beylerbeyliği'nde olan mukataat ve zimem-i sairenin tahsilinde gerekli ehemmiyetin gösterilmediği, bu gelirlere bir an önce tahsil edilerek emin kimselerle Hazine-i Amire'ye gönderilmesi, şayet bu hususta direnen ve inad eden olursa onları da mübaşir vasıtasıyla İstanbul'a göndermesi hususunda Adana beylerbeyisine **ferman**. Tarihsiz.

Sahife no : 58

Belge no: 85

Kapukullarının ihracı için çok paraya ihtiyaç olduğu, defterde yazılı mukataaların malikane mutasarrıflarının ve sair mîrî emvâl tahsildarlarının yüzonbeş, yüzonaltı ve yüzonyedi senesi mallarından zimmetlerine ve yüzonyedi ve yüzonsekiz senesi mallarının peşinlerinin bir an önce tahsil edilerek emin kimselerle Hazine-i Amire'ye gönderilmesi, bu hususta direnen ve inad eden olursa hapsedilmeleri, şayet yine de inad ederlerse mübaşir vasıtasıyla İstanbul'a göndermesi hususunda Adana beylerbeyisine **ferman**. 15. Za. 1117

Sahife no : 59

Belge no: 86

Önceden Adana Müftüsü olup hacrolunan Mustafa Efendi'nin, ahalinin isteği üzerine yeniden müftü olarak ibka olunduğuna dair es-Seyyid Ali'nin yazısı. Evail Za. 1117

Sahife no : 59

Belge no: 87

Türkmen taifesinden olup yüzde paraya tabi olan Cevanşir Cemaati'nin Ocaklı Cemati'nden Mehmed Hasan'ın, kardeşlerinden ve amcalarından yirmişiş otuzar kuruş olarak, fazla para alındığını şikayet etmesi üzerine, Türkmen Defteri'nde dedeleri ismi yazılı olanlardan defterde yazılı olandan fazla para talep edilmemesi hususunda Anadolu müfettişi ile Adana kadısına **emir**. (Belgenin sonu eksik ve tarihsiz.)

Sahife no : 60

Belge no: 88

Cephanenin nakli için Ağcakoyunlu Cemaati'nden bin devenin kiralanması hususunda gecikmeler olacağı tahmin edildiğinden, gecikme olmadan develerin zamanıyla İskenderun'da hazır edilmeleri için Türkmen Voyvodası Burhan Ağa'ya Haleb Valisi'nin **buyruldu**.

16 Ş. 1138

Sahife no : 60

Belge no: 89

Surre-i Hümayun ve beraberinde olan hacıların, yol emniyetlerinin sağlanması için gereken tedbirlerin alınarak Hama mütesellimine teslim edilmesi hususunda, Adana Beylerbeyisi ile Adana-Hama yolu üzerinde olan kazaların kadılarına **ferman**. Evasıt C. 1138

Sahife no : 61

Belge no: 90

Surre-i Hümayun'un Adana'dan Hama'ya emin ve salim ulaştırılması için Adana beylerbeyisi ile yol üzerinde olan kazaların kadılarına **sadrızamın mektubu**.

Tarihsiz.

Sahife no : 61

Belge no: 91

Suçlarından dolayı Adana Kalesi'ne haps ve kalebend olunan dokuz kişinin Kıbrıs'a sürülüp cezirebend olunmaları ferman olunduğundan, bu hususa mübaşir tayin edilen İbrahim Çavuş'a gerekli yardımın yapılıp suçluların yolculuk esnasında kaçmamaları için tedbir alınması hususunda Adana'dan Kıbrıs'a kadar yol üzerinde olan kazaların kadılarına **ferman**.

Evahır B. 1138

Sahife no : 61

Belge no: 92

Suçlarından dolayı Adana Kalesin'de haps ve kalebend olan dokuz kişinin, İbrahim Çavuş'un mübaşeretiyle Kıbrıs'a götürülüp orada cezirebend olunmaları emrolunduğundan, yolda firar etmemeleri için gerekli tedbirlerin alınması hususunda Yeniçeri Ağası Hasan'ın yol üzerindeki kadılara **mektubu**. Evahır B. 1138

Sahife no : 61

Belge no: 93

Adana'da bulunan cami, mescid, tekke, zaviye ve evkafların mütevellilerinin muhasebelerinin görülmemiş olması dedi-koduya sebep olduğundan, hesaplarının görülmesi için tayin olunan mübaşir marifetiyle mütevellilerin huzur-ı şer'a çağırılıp hesaplarının görülmesi hususunda Adana kadısına **buyruldu**. 23. Ş. 1138

Sahife no : 62

Belge no: 94

Adana'nın Debbâğın Mahallesi'nden olup Yüreğir Kazası'nın Körsora (?) Karyesi'nde koza harmanında es-Seyyid Ömer'in dişini kıran Süleyman'a kısas, bu filde kendisine yardım eden Sufi İbrahim ile Abdülğani'ye de te'dib cezasının verildiğine dair **ilam**. 18 M. 1136

Sahife no : 62

Belge no: 95

Adana'nın Kayalıbağ Mahallesi'nden olup ölen Kamile'nin veraseti min-ciheti'l-'usûbeti'n-nesebbiye Mehmed'e ait olduğunu ve metrukatını gösterir **terike defteri**. 17.S. 1136

Sahife no : 63

Belge no: 96

Adana Valisi Ali Paşa'ya Adana Sancağı'ndan verilmesi kararlaştırılan imdad-ı hazariyenin ikinci taksitinin Adana'nın kaza, nahiye ve merkez mahallelerine isabet eden miktarlarını gösteren **tevzi cetveli**. 23 M. 1136

Sahife no : 64

Belge no: 97

Adana'nın Bab-ı Tarsus Mahallesi'nden Pirizade Hüseyin Efendi ile aralarında hüsn-i muaşeret olmadığından dolayı anlaşarak hul' olan Ferahlı Hatun'un **boşanma hücceti**.

21 M. 1136

Sahife no : 64

Belge no: 98

Kayınpederi İbrahim'in ölmesi sebebiyle, kayınvalidesinin elinde olan evde, kocasının da ölmesiyle hisse talep eden Adana'nın Emirlere Mahallesi'nden Raziye'nin, adı geçen evi kocası İbrahim Efendi hayatta iken kendi malıyla kendi adına satın aldığı iddia ve isbat eden Fatma Hanım'a karşı, muarazadan men edildiğine dair **ilam**.

11 M. 1136

Sahife no : 65

Belge no: 99

Adana'nın Dervişpaşazadebahçesi Mahallesi'nden İbrahim adlı kişinin kendisine ait olan evini es-Seyyid Mehmed'e sattığına dair **bey' hücceti**.

24 M. 1136

Sahife no : 66

Belge no: 100

Aslen Harputlu olan Menko'yu 1135 senesinde Adana'nın Mermerli ve Bab-ı Tarsus Mahalleleri arasında öldüren Mustafa ile, maktulün çocuklarının vasisi ve eşinin vekili olup, sonradan İslam ile şereflenip Mustafa ismini alan babasının, mürafaalarında kâtile kısas gerektiği, ancak veresesinin gelememesinden dolayı bunun gerçekleşemeyip diyet-i kamileyi de tam olarak ödemeye katilin gücü yetmediğinden, makul bir miktar üzerinden sulh olup katilin zimmetini ibra ettiğine dair **sulh hücceti**.

23 M. 1136

Sahife no : 66

Belge no: 101

Adana'nın Zimmiyan Mahallesi'nin mülhakatı olan Çırac Mahallesi'nden Esib'in kendine ait mülk evini Mustafa'ya sattığına dair **bey' hücceti**.

3 S. 1136

Sahife no : 66

Belge no: 102

Adana'nın Hacıfakih Mahallesi'nden Ali Efendi'nin odasında ölen Bilecikli el-Hac Ali'nin, varisi olmadığından terikesinin Beytülmal'a ait olup Ali Efendi marifetiyle yazılan **terike defteri.**

7 S. 1136

Sahife no : 67

Belge no: 103

Adana'nın Çınarlı Mahallesi'nden olup ölen Yusuf'un, oğlu İbrahim'e, kendisinden ve amcaları Osman ve Şeyh Mehmed ile Mehmed'in kızı Raziye ve teyzesi Emine'den intikal eden mallarını, kendisi büyüünceye kadar vasi tayin olunan annesinin, vasilikte hıyaneti sabit olduğundan azledilip, yerine amcası Ali'nin vasi nasbolunduğuna dair **vesayet hücceti.**

5 S. 1136

Sahife no : 68

Belge no: 104

Adana'nın Cami-i Atik Mahallesi Evkafı ile Hatice Hatun Evkafı'nın Mütevellisi olan Hüseyin Çelebi, Abdülaziz Halife hakkında dava açıp, Hatice Hatun Evkafı'na ait dükkana el koyduğunu iddia ettiği, Abdülaziz Halife ise müdafaasında, adı geçen dükkanın zamanla yıkılıp arsası boş kaldığından, babası Abdüllütif hayatta iken mütevelliden izin alarak, vakfa yıllık arsa kirası verip, kendi mülkü olmak üzere dükkan yaptırarak mutasarrif olduğu, babasının ölmesiyle de kendisine geçtiğini bildirmesi üzerine, müteveli, vakfiye şartları arasında “vakfın lehine dükkan yapmaya imkan varken, mütevellinin kendi nefsi için bina yaptırmasının mümkün olamayacağı”na dair fetva ibraz edip fetva icabınca dükkanın yıkılmasına karar verildiği, bunun üzerine de Abdülaziz Halife dükkanı kendi isteğiyle vakfa teslim ettiğine dair **ilam.**

9 S. 1136

Sahife no : 69

Belge no: 105

Adana'nın Saçlıhamid Mahallesi'nden Manok kendi mülki olan evini kardeşi Toros'a sattığına dair **bey' hücceti.**

7. S. 1136

Sahife no : 69

Belge no: 106

Adana'da Ramazanoğlu Piri Mehmed Paşa ve Halil Bey Evkafı'nın Mütevellisi olan Nuri Beyzade Mehmed Bey, Cami Mahallesi'nden olup vakfa ait olan evde oturan Sarı Molla Hüseyin hakkında dava açıp, vakıf menziline el koyduğunu bildirdiğinde, mezkur Molla Hüseyin oturduğu evin daha önce vakfa ait olduğunu kabul edip ancak babası Molla Veli hayatta iken o zamanki Mütevelli Osman Bey'in izniyle evi vakfın arsasına yıllık kira ödeyerek kendi nefsi için yapıp onun ölmesiyle de kendisine intikal ettiğini iddia ettiği ancak, iddiasına delil getiremediğinden evi boşaltması hususunda **ilam**. 18 S. 1136

Sahife no : 69

Belge no: 107

Adana'da Yüregir Kazası ahalisinin işlerini görmek için vekil olan es-Seyyid Hüseyin Çelebi'nin, Cennetbucağı Köyü'nden Sarı Abdullah hakkında dava açıp, adı geçenin olur olmaz mütesellim, naib, kışlakçı vs. ehl-i örf yanına gidip fakir ve zayıf kişiler hakkında yalan suçlamada bulunup mağdur olmalarına sebep olduğu şahitlerle isbat olunduğundan, kendisinin “bir daha böyle bir suçlamada bulunursam Matbah-ı Amire'ye beşyüz kuruş nezrim olsun.” ddediğine dair **hüccet**. 15 S. 1136

Sahife no : 70

Belge no: 108

Aslen Bor'un karaca Mahallesi'nden olup, Adana'da Çarşı Hanı'nda ölen, el-Hac Hasan Beşe'nin muhallelfatını varislerine götürmek üzere, vasi-i muhtarı olan es-seyyid Hasan'a teslim olunan **terike defteri**. 17 S. 1136

Sahife no : 70

Belge no: 109

Adana'nın Sufibahçe Mahallesi'nden Ayşe'nin, el-Hac Ahmed vekaletiyle el-Hac Ömer'i Mütevelli tayin edip kendisine ait evini vakıf olarak kayıt ve tescil ettirdiğine dair **vakfiye hücceti**. 21 S. 1136

Sahife no : 71

Belge no: 110

Tarsus'un Ulaş Karyesi'nden Mahmud, Rüstem Bey Vakfı'na Mütevelli olan Ahmed'in üzerine dava açıp, vâkıfın, vakfının tevliyet ve nezaretini batn-ı evvelde olan evladına şart

koşub kendisinin vakıfa en yakın evladdan olduğu halde, Ahmed'in gayri kanuni bir yolla üzerine berat ettirdiğini bildirmesi üzerine, yapılan muhakemede Mahmud evlad-ı vakıfın en yakını olduğunu isbat eden bir hüccet ibraz ettiği, ancak Ahmed'in altı sene önce kabul ettiği bu hüccetteki şahitlerin şahitliklerinden daha sonra vazgeçtiklerini bildirerek kabul etmemesi üzerine, kadının, önceki ikrarı kabul edip tevliyet ve tasarrufu Mahmud'a verdiğine dair **ilam**.

21 S. 1136

Sahife no : 72

Belge no: 111

Adana'nın Bab-1 Tarsus Mahallesi'nden Miser'in oğulları Anders ve Boğos'un babalarından kendilerine kalan miras hisselerini, anneleri Marta ile kız kardeşleri küçük Maryem'e sattıklarına dair **bey' hücceti**.

evail-i Ra. 1136

Sahife no : 72

Belge no: 112

Adana'nın Çukumescid Mahallesi'nden olup ölen Emine'nin verasetinin, eşi Halil, Keşşaf Abdullah ve Küçük oğulları es-Seyyid Mehmed'in oğulları Seyyid Osman ve İbrahim'e ait olup, çocukların vasileri olan es-Seyyid Abdullah Halim ile Halil'in istekleriyle tekrar yazılan **metrukat defteri**.

26 S. 1136

Sahife no : 73

Belge no: 113

Adana'nın Ağamehmed Mahallesi'nden Elif'in vasisi olan halası Mü'mine'nin, vasilikten ferağat etmesi üzerine, yerine Fatma'nın hakim tarafından vasi nasbolunduğuna dair **vesayet hücceti**.

3. R. 1136

Sahife no : 73

Belge no: 114

1135 senesine mahsub olmak üzere Adana'nın merkez nahiye ve kazalarına tevzi olunan menzil vs. masrafları gösterir **salyane tevzi defteri**.

Evasıt S. 1136

Sahife no : 73

Belge no: 115

Bor'un Vusta Mahallesi'nden olup Adana'da Çarşı Hanı'nda ikamet eden Mustafa, kendisine ait olan Bor'un Akkız Mahallesi'ndeki bahçesini Naib Hasan Efendi'nin oğlu Mehmed Efendi'ye sattığına dair **bey' hücceti**.

14. Ş. 11135

Sahife no : 74

Belge no: 116

Adana'nın Kayalıbağ Mahallesi'nden olup ölen Hamza'nın verasetinin dörtte birinin eşi Raziye ve dörtte üçünün de kızı Ayşe'ye ait olduğu, adı geçen varislerin el-Hac Hüseyin vekaletiyle, murisleri olan Hamza'nın, kendilerine intikal eden evleri hayatta iken vakfetmek için müracaat ettiği, ancak tescil ettiremeden öldüğünü bildirip kendilerinin de aynı evleri aynı şartlarla vakfettiklerini ve vakfın tescilinin yapıldığına dair **vakfiye hücceti**.8 Ra. 1136

Sahife no : 74

Belge no: 117

Hatice Hatun'un kocası Hasan Ağa vekaletiyle es-Seyyid Yahya aleyhine açtığı davada, Yahya'nın, tasarrufu kendisine ait olan tarlaya haksız yere el koyduğunu şahitlerle isbat ettiğinden el çektilmesine dair **ilam**. 8. Ra. 1136

Sahife no : 75

Belge no: 118

1135'den baki kalan menzil malı ile diğer masrafların toplamının Adana'nın mahallelerine isabet eden miktarları gösterir **vergi tevzi defteri**. 4. Ra. 1136

Sahife no : 76

Belge no: 119

Adana'nın Debbağan Mahallesi'nden olup ölen Ümmügülsüm'ün, verasetinin kocası Abdülbaki Çelebi ile annesi Şahbaz'ı azad (itak) eden es-Seyyid Ali Efendi'nin büyük oğlu es-Seyyid Halil Ağa'ya münhasır olduğu ve murislerinin iltimasıyla yazılıp satılan **metrukatının defteri**. 22 Ra. 1136

Sahife no : 77

Belge no: 120

Adana'nın Tıraşlı Mezraası ziraatçilerinin, kendilerinden aynı öşür almayarak akçe talebinde bulunan, sipahi es-Seyyid Mehmed Ağa'yı dava edip, sipahilerin ziraatçilerden aynı öşür alıp, akçe alamıyacaklarına dair fetva ibraz etmeleriyle, adı geçen sipahinin aynı öşür alıp akçe talebinde bulunmaktan men'ine dair **ilam**. 6. R. 1136

Sahife no : 77

Belge no: 121

Adana'nın Neccaran Mahallesi'nden olup ölen Haçar'ın verasetinin eşi Turfanda, küçük kızı Şami ile doğacak çocuğuna ait olduğu ve varislerine şeriatça tayin edilen vasileri Ağya oğlu Toros'un isteğiyle yazılan metrukâtının listesi. 9. R. 1136

Sahife no : 78

Belge no: 122

Adana Beylerbeyisi Mehmed Paşa'ya isyan eden Arpacıoğlu Hüseyin ve Balcıoğlu Mustafa ile diğer eşkıyaların yakalanarak muhakeme edilip, suçları sabit olanların cezalarının uygulanması, çalınan ve gasbedilen mal ve eşyanın geri alınıp, paşanın adamlarından haksız olarak öldürülenlerden diyeti gerekenlerin diyeti, kısas lazım olanların kısas ve imdad-ı seferiyyeden tahsil olunamıyarak kalan kısım var ise tahsil olunup durumun İstanbul'a bildirilmesi hususunda Adana kadısına **sadrazamın mektubu**. Tarihsiz

Sahife no : 78

Belge no: 123

Adana'nın Yurtan Mahallesi'nde Koca Ali Efendi'nin Mektebi'nde muallim olan Abdurrahman öldüğünden, muallimliğın Mehmed'e tevcih olunduğu, ancak Abdurrahman'ın kardeşi Eyyüb'ün müdahale ederek üzerine berat ettirdiğinden Eyyüb'ün refolunup Mehmed'e tekrar tevcih olunduğu hususunda **berat**. Ş. 1137

Sahife no : 79

Belge no: 124

Adana'da Mütesellim olan Ömer hakkında kadı ve ahali ilam ve mahzar göndermeleri üzerine mütesellimlik görevinin tekrar Ömer'e verildiğine dair **ferman**. 11-20 Z. 1137

Sahife no : 79

Belge no: 125

Kızıldağ Yaylağı'na giden Hacı Ömer'in, oradan dönünceye kadar yerine İsmail Ağa'yı vekil tayin ettiğine dair Adana kadısına **buyruldu**. 4. Z. 1137

Sahife no : 79

Belge no: 126

Adana'da Ramazanoğlu Halil Bey ve Piri Mehmed Paşa Evkafı'ndan, Cami-i Atik'de ferraş olan Mustafa'nın, camiin kilimlerini çalarak hıyaneti sabit olduğundan, görevden alınıp bu görevin İbrahim Halife'ye tevcih edildiğine dair **berat**. Evasıt M. 1138

Sahife no : 80

Belge no: 127

Tebriz Ser-askeri Abdullah Paşa'nın komutasında kızılbaşlarla yapılan savaşta, Osmanlı Ordusu'nun muzaffer olup Tebriz'i fethettiği, bu haberin ahaliye ilan edilmesi için Adana kadısına **sadrzamin mektubu**. 26 Z.

Sahife no : 80

Belge no: 128

Adana'daki Resm-i Kassaran Mukataası, Resm-i Kassaran, Mahsul-i Yüregir ve Basmacıyan olarak üç bölüm olup, üçü birden malikane olarak verildiği halde, Mehmed'in beratına Basmacıyan rüsumu dahil edilmeyip, Adana Sancağı mutasarrıfları kendileri zabtedip ğadrettiklerinden, muhakeme olunarak eskiden adıgeçen mukataalar ne şekilde zabtolunuyor ise bildirilmesi hususunda Adana kadısına **ferman**. 20 Za. 1137

Sahife no : 81

Belge no: 129

Adana'da Ramazanoğlu Halil Bey Vakfı'nda müderris olan Ahmed vefat ettiğinden bu görevin Mevlana Üveys'e tevcih edildiğine dair **berat**. 12 S. 1138

Sahife no : 81

Belge no: 130

Adana'daki köşker taifesinin şeyhi olan Seyyid Mustafa'nın şeyhliğini elinden alan Yusufun bu görevden alınarak görevin tekrar adıgeçene verilmesine dair **berat**. 11-20 M. 1138

Sahife no : 81

Belge no: 131

Adana'nın Yurtan Mahallesi'nden Koca Ali'nin Muallimhanesi'nde Sıbyan Muallimi olan Eyyüb'e, haricten müdahale ederek muallimliğini elinden alan Mehmed'in, bu görevden alınarak Eyyüb'ün görevine döndürülmesine dair **berat**. 11-20 M. 1138

Sahife no : 82

Belge no: 132

Adana'nın Küçükkend ve Ayaklıkilise Mukataaları'nın Mutasarrıfı Arpacızade Hüseyin katlolunduğundan, mültezimi ile etbainın perişan ve miri malın da zayi olmaması için otuzyedi senesi Mutasarrıfı olan Mustafa'ya zabtettirilmesi hususunda Adana kadısı ile mütesellimine **ferman.** 13 M. 1138

Sahife no : 82

Belge no: 133

Adana'da Küçükkend ve Ayaklıkilise Mukataaları'nın Mustafa'ya zabtettirilmesi hususunda Adana kadısı ile mütesellimine **sadrazam mektubu.**

Sahife no : 82

Belge no: 134

Adana Sancağı'nın Yüregir Nahiyesi'nde Başbilmez Mezraası'nda, kendi tasarrufunda olan timarında hüsn-i rızasıyla el çeken İsmail'in timarının, Ömer'e tevcih olduğuna dair **timar tezkiresi.** 1 Ra. 1138

Sahife no : 83

Belge no: 135

Mukataalar tevcih olunurken reayanın ve miri malın gözetilerek malikane mutasarrıflarının sık sık değiştirilmemesi, Adana Sancağı'nda Ayaklıkilise ve Küçükkend Mukataaları'nın mutasarrıfı olan Arpacıoğlu Hüseyin ölüp, mukataasının müzayede sonunda Mustafa'ya kaldığından zabt etmek üzere kendisine verildiğine dair **ferman.** 3 S. 1138

Sahife no : 84

Belge no: 136

Adana Sancağı'nda Ayaklıkilise ve Küçükkend Mukataaları'nın 1138 senesinde malikane uhdesinde olduğu, ayrıca 1137 senesinin de hesabını görüp malını Hazine-i Amire'ye teslim etmek üzere fermanla kendi üzerinde olduğunu bildirip, senedi taşıyan kişiye bu malları tahsil ve zabt hususunda müdahale edilmemesine dair Voyvoda Mustafa'nın **mektubu.**

(Tarihsiz)

Sahife no : 85

Belge no: 137

Sadrazam Damad İbrahim Paşa'nın uhdesinde olan Adana'daki bazı mukataaların 35, 36 ve 37 senelerine ait kalemiye akçelerinin mutasarrıflardan acil olarak tahsil edilip gönderilmesi hususunda Adana Eyaleti'ndeki kadılara **ferman**. 15 M. 1138

Sahife no : 85

Belge no: 138

Kendileri katlolunup malları müsadere edilen Arpacıoğlu Hüseyin ve oğlu Abdülcelil'in, Adana'nın Canib-i Şehr Nahiyesi'nin Karayusuflu Köyü'ndeki menkul ve gayri-menkul mallarının görevli mübaşir tarafından Mustafa'ya satıldığından, adı geçene müdahale edilmemesine dair **zabt temessükü**. 11 Ra. 1138

Sahife no : 86

Belge no: 139

Başmuhasebe Defteri'nde Gerdan diye yanlış olarak kaydedilip, Mustafa'nın uhdesine verilen, aslında tekaüd Mehmed'in beratına dahil olan Karaisalı'nın Küçükikizce Mezraası'nın, Defter-i Hakani'deki icmal ve mufassal defterlerinde bu isimle bir köy ve mezraa olmadığından, Mehmed'e zabtettirilip Mustafa'nın önceden almış olduğu öşrün geri alınması hususunda Adana beylerbeyisi ile Adana ve Karaisalı kadılarına **ferman**. 11-20 Za. 1137

Sahife no : 87

Belge no: 140

Karaisalı, Kumaşlı ve Hacılı Mukataaları'nın malikane olarak Başdefterdar İbrahim'in üzerinde olup, öşr ve vergilerini toplamakla görevli olan Davud bu işi yapamadığından Hacı Mahmud'un görevlendirildiği, başkasının müdahale ettirilmemesi hususunda Adana, Karaisalı, Kumaşlı ve Hacılı kadılarına **ferman**. 15. Z. 1137

Sahife no : 87

Belge no: 141

Başmuhasebe Defteri'nde yanlış olarak Gerdan kaydolunan Gerzan Mezraası'nın, hâs mukataası dahilinde olmayıp, tekaüd Mehmed'in zeameti dahilinde olduğundan, hâs mutasarrıflarının müdahalelerinin men'i ve Başmuhasebe'deki kayıtlarının da Defter-i Hakani'ye uydurulması hususunda Adana beylerbeyisi ile Adana ve karaisalı kadılarına **ferman**. 5 Z. 1137

Sahife no : 88

Belge no: 142

Adana Serdarlığı'na el-Hac Mustafa Ağa'nın nasb ve tayin olunduğu, adigeçenin bu görevde istihdam edilerek burada bulunan askerlerin kendisinin emirlerine itaat etmeleri, askerlerden varissiz olarak ölenlerin miraslarının Beytülmal'a teslim ettirilmesi hususunda Adana kadısına Yeniçeri Ağası Hasan'ın **mektubu**. 1 S. 1138

Sahife no : 89

Belge no: 143

Devlete isyan ettiğinden dolayı cezası icra olunan Arpacıoğlu Hüseyin ve oğlu Abdülcelil'in, Adana ve Tarsus'da bulunan bütün mallarının hazineye teslim için toplanması, ahalden alacaklarını iddia ve isbat edenlerin alacaklarının teslimi için mübaşir Kel Ahmed, Adana kadısı Ahmed ve Mütesselim Ömer'e **ferman**. Evası S. 1138

Sahife no : 90

Belge no: 144

Üsküdar'da Hacı Paşa Sarayı'nda oturup, Adana'ya mektuplar yazarak fitne çıkaran Veli Vaiz'in Adana'ya gönderilip edebiyetle oturması, aksi halde nefy ve kalebend cezasına çarptırılacağına kendisine anlatılarak durumun tesbiti için hüccet alınması hususunda Divan-ı Hümayun Çavuşbaşı Vekili İsmail'e **ferman**. Evail S. 1138

Sahife no : 90

Belge no: 145

Adana'da karışıklıklarda telef olan mal, eşya ve hayvanlar ile öldürülen kişilerin diyetleri için, ahalinin, yirmibin kuruş para ve Mehmed Paşa'nın halktan borç olarak aldığı ikibinbeşyüz kuruşun senedini meccânen vermeyi taahhüd ettiği, ancak belde ahalisinin ve ehl-i ırz kişilerin affedilmelerini istedikleri, bu isteklerinin padişah tarafından kabul edildiği ve bu hususlar için ahalinin mültezim tarafından rencide edilmemesine dair **ferman**. Evail S. 1138

Sahife no : 91

Belge no: 146

Adana'da vukubulan fitne ve fesad esnasında telef olan eşya, hayvan ve maktullerin diyetleri mukabelesinde, ahalinin taahhüd ettikleri yirmibin kuruşun tahsil olup Mehmed Paşa'nın devlete olan borcu için hazineye ve yine adigeçen paşanın ahalden aldığı paranın

senedinin ve imdad-ı seferiyye malının mübaşir Kel Ahmed'e teslim olunarak durumun sicile kaydedilmesi hususunda Adana kadısı ile mütesellimine **sadrızamın mektubu**.

Sahife no : 91

Belge no: 147

Mîrî mukataalar, der-uhde edenlerin üzerinde istikrarlı olarak kalmayıp devamlı el değiştirdiğinden reyanın zayıf düşüp miri malın zayı olduğu, bundan sonra bu gibi köy ve mukataaların başkasına verilmemek üzere malikane olarak bir miktar muaccele ile satılması, miri malı zamanında ödeyenlerden başka bir para talep edilmemesi ve bu gibi mukataaların sahibinin izni olmadan başkasına satılmaması, yine bu mukataalardan herhangi birisi boşaldığında ölenin varisleri var ise varislerine, yok ise müzayedeye çıkarılarak en fazla talibine verilmesi, bu cümleden olmak üzere Adana'da kimsenin üzerinde olmayan Kuzgun Mezraası'nın yapılan müzayede sonunda altmış kuruş muaccele ile Ahmed ve Osman'a te'bîden malikane olarak varıldığına dair **nişan**. 14 M. 1138

Sahife no : 93

Belge no: 148

Fitne ve fesatdan dolayı katlolunan Arpacıoğlu Hüseyin ve oğlu Abdülcelil'in mal ve eşyasını satıp, parasını hazineye götürmekle görevlendirilen Kapıcıbaşı Ahmed'e, bu hususa azami dikkat gösterilerek, zerre miktarı bir mal ve paranın zayı edilmeden ortaya çıkarılıp nakli mümkün olmayanlarının satılarak parasını İstanbul'a götürmesi için Silahşör Ahmed'in bir mektupla gönderildiğine dair **ferman**. Evahir S. 1138

Sahife no : 93

Belge no: 149

Arpacıoğlu Hüseyin ve oğlu Abdülcelil'in para, mal ve eşyasını ortaya çıkarıp hazineye teslim etmekle görevli Kel Ahmed Ağa'ya, bu konuda çok dikkatli olması için te'kid-i emirle Ali Paşa'nın oğlu Silahşör Ahmed Bey'in gönderildiğine dair Sadrazam İbrahim'in **mektubu**.

Sahife no : 93

Belge no: 150

Adana'da Ramazanoğlu Pîrî Mehmed Paşa Vakıf Mektebi'nde Muallim olan es-Seyyid Ahmed Halife ölüp, görevin Süleyman Halife'ye verildiğine dair **berat**. 18 Ca. 1139

Sahife no : 94

Belge no: 151

Adana'da Taife-i Bozdoğan Mukataası İbrahim'in uhdesinde iken kendisi şehiden vefat ettiği, mukataayı da Mehmed'in iltizam edip malını tahsil ettikten sonra İbrahim'e bir akçe vermeden öldüğünün İbrahim'in yetimleri Ahmed ve Hatice tarafından bildirilmesi üzerine, mukataa malının Mehmed'in varislerinden alınarak yetimlere verilmesi hususunda Adana kadısı ile mübaşir Kel Ahmed Ağa'ya **ferman**. 8 za. 1137

Sahife no : 94

Belge no: 152

Kötü haline binaen sürgün cezasına çarptırılan Adana eski Serdarı Yazıcı Hasan'ın Adana'da kendi halinde oturmak şartıyla affedildiğine dair Adana kadısına **emr-i şerif**.

Evail S. 1138

Sahife no : 94

Belge no: 153

Kötü haline binaen sürgün cezasına çarptırılan Yazıcı Hasan'ın affedildiğine dair ferman mucebince Yeniçeri Ağası Hasan'ın, Adana kadısı ile serdarına **mektubu**. Evail S. 1138

Sahife no : 95

Belge no: 154

Kayseri, Niğde ve Ankara civarlarında yol kesip eşkıyalık yapan Lekvanik Ekradı Aşireti'nin Rakka'ya iskan edilmesi hususuyla görevlendirildiğine dair Konya Mütesseslimi Ali'ye **ferman**. Evasıt Z. 1137

Sahife no : 96

Belge no: 155

Lekvanik Ekradı Mukataası'nın, aşireti Rakka'ya götürüp iskan etmek şartıyla kendisine verildiği, bu hususta Kayseri, Aksaray ve Niğde mütesellimlerinin kendisine yardımcı olarak görevlendirildikleri, adı geçen aşiretin kabilelerinden bir ferdinin kaçıp gizlenmelerine fırsat vermeden Rakka'ya götürüp yerleştirilmeleri hususunda Konya Mütesseslimi Ali'ye **ferman**.

Evail Z. 1138

Sahife no : 98

Belge no: 156

Arpacioğlu Hüseyn ve oğlu Abdülcelil'in, Abdullah Çelebi ve Arabzade İsmail Ağa'da olan alacaklarının devlet adına tahsil ettiğini belirten Kapucıbaşı Ahmed'in **ikrarı**. 9 R. 1138

Sahife no : 98

Belge no: 157

Rakka'dan İstanbul'a getirilecek atların mübaşir ile emin ve salim olarak ulaştırılmaları hususunda, Rakka'dan İstanbul'a kadar yol üzerindeki kazaların kadıları, kethüdayerleri, yeniçeri serdarı vekilleri ve ayan-ı vilayete **ferman**. Evail S. 1138

Sahife no : 98

Belge no: 158

Hamamda dövülen kadının ölmek üzere olduğu bildirildiğinden tayin olunan mübaşir ve naib marifetleriyle yarasının keşf ve yaralayanın teftişı ve şer'î icabının bildirilmesi hususunda Adana kadısına **buyruldu**. 25 Ş. 1138

Sahife no : 99

Belge no: 159

Ramaznoğlu Piri Mehmed Paşa ve Halil Bey Evkafları'nın Nazırı olan Ahmed'in, vakfın mütevellisi Mehmed'in garazkarane tutumu sebebiyle nazırlık kaydının silinerek ğadre uğratıldığı Adana kadısı tarafından bildirilip teftiş neticesi durumun doğru olduğu anlaşıldığından adıgeçenin görevine döndürülmesine dair **berat**. 18 L. 1137

Sahife no : 100

Belge no: 160

Ramazanoğlu Piri Mehmed Paşa Cami'î Atikri'nda ferraş olan Ali ölüp, yerine müteveli tezkiresiyle ferraş olan Mustafa'nın hırsızlığı sabit olduğundan refolunub yerine İbrahim Halife'nin ferraş olduğuna dair **berat**. 28 M. 1138

Sahife no : 101

Belge no: 161

Şam'dan İstanbul'a gönderilecek olan hazineyi Şam Defterdarı Ali Efendi'den aldıklarını belirten Seyyid Yusuf bin Mehmed, Mehmed bin İsmail ve el-Hac Abdullah bin İsmail'in ikrarlarını havi **hüccet**. 15 R. 1138

Sahife no : 101

Belge no: 162

Adana Kalesi neferlerinin mevaciblerini vermiyen Çeltik Enharı Mukataası Emîni Ali ve Veli'den, bu paranın tahsil edilerek adı geçenlere verilmesi hususunda Adana kadısı ile Adana nizamına memur Kel Ahmed'e **ferman**. 28 R. 1138

Sahife no : 101

Belge no: 163

Adana'da bulunan Hz. Peygamber sülalesine mensub kişilerin üzerlerine Kaymakam olan es-Seyyid Ali Efendi'ye, bu görevde ibka olunduğunu ve kendisinin hiçbir kimseye seyyidlik alameti vermemesi hususunda Nakib Zeynelabidin'in **mektubu**. 12 Ca. 1138

Sahife no : 102

Belge no: 164

Adana'da çıkan mübaşirlerin develerle beraber döndürülerek, develerin sahiplerine teslim edilip geri dönülmesi hususunda **buyruldu**. 28 Ş. 1138

Sahife no : 102

Belge no: 165

Adana'daki karışıklıkların elebaşısı olduğundan dolayı idam edilen Arpacıoğlu Hüseyin ile oğlu Abdülcelil'in emlak, mal ve parasından İstanbul'a naklinde güçlük olanlarının değer bahalarıyla satılıp, parasının ve kıymetli olup nakli mümkün olanlarının ise olduğu gibi Hazine-i Amire'ye teslim için getirilmesi hususunda mübaşir Kel Ahmed'e **ferman**. 12 Ra. 1138

Sahife no : 102

Belge no: 166

Adana'da Mestanoğlu Mescid-i Şerifi'nde İmam olan Ahmed Halife'nin, imamet görevini elinden alıp ğadreden Feyzullah'ın refolunarak adıgeçenin yeniden görevine dönmesine dair **berat**. Evahir R. 1138

Sahife no : 103

Belge no: 167

Mısır'dan İstanbul'a hazine götürmekte olan Abdullah Efendi'nin, gerekli ihtimam ve saygının gösterilerek, İstanbul'a emin ve salim olarak ulaştırılması hususunda Şam'dan

Üsküdar'a kadar olan yol üzerindeki kazaların kadıları vs. görevlilere Şam Beylerbeyisi İsmail Paşa'nın buyruldu su. 19 Ca. 1138

Sahife no : 103

Belge no: 168

Şam, Haleb, Diyarbakır, Mardin, Adana, Malatya, Antep, Tokat vs. bazı yerlerdeki mukataaların der-uhde edenlerce sık sık satılarak el değıştirmesi, reayanın zayıf düşmesine ve miri malın azalmasına sebep olduğundan, bu gibi mukataaların bir miktar muaccele ile satılarak el değıştirmesinin önlenmesi; bu nizamda değışiklik gerektiğinde yeni durumun daha faydalı olduğunu bizzat sadrazamların padişaha arzetmeleri; sistemi kontrol yetkisinin şeyhülislam, kadıasker ve nakibüleşrafta olduğu; mukataa sahiplerinden aidatlarını düzenli olarak ödeyenlerin fazla para talebiyle rencide edilmemeleri; bu gibi mukataaların ölüm veya ferağat sebebiyle boşalması durumunda müzayedeye çıkarılıp en fazla artırana verilmesi ve bu cümleden olmak üzere Adana'nın Canib-i Şehir Nahiyesi'nde Hereketlü ve Hıdırlı mezraalarına yarım hisse olarak tasarruf eden Mehmed'in ölmesiyle, hissesinin Ruznamçeci Salih'e verildiğine dair mukataa berati. 5 R. 1138

Sahife no : 105

Belge no: 169

Bazı yabancı rahiplerin ortaya çıkıp Devleti Aliyye'nin reayası olan Rum, Ermeni, Süryani, Maruni vb. zimmiler arasında gezerek kendi mezheplerine döndürmek için iğva ve ifsatlarda buldukları, bu gibi kişilerin konsolosların olduğu şehirlerin dışarısına çıkışlarına meydan verilmemesi ve buldukları yerlerde de zimmiler arasındaki hile ve fesatlarının önlenmesi hususunda Adana beylerbeyisi ile kadısına ferman. Evasıt Ra. 1138

Sahife no : 106

Belge no: 170

Adana'da Ramazanoğlu Halil Bey ve Piri Paşa Vakfı'nda günlük iki cüz okumakla vazifeli Ahmed öldüğünden bu görevin Şeyh Mehmed'e verildiğine dair berat.Evasıt S. 1138

Sahife no : 106

Belge no: 171

Memalik-i Mahruse'de ortaya çıkıp ehl-i zimmet reayayı eski mezheplerinden kendi mezheplerine döndürmek için propaganda yapan rahiplerin iğva ve ifsatlarının ve Devlet-i

Aliyye içinde seyahat etmelerinin önlenmesi hususunda Adana kadısı ile mütesellimine Sadrazam İbrahim'in mektubu. Tarihsiz

Sahife no : 106

Belge no: 172

Beygirleri olmadığından düzeni bozulan Yayla Menzili'nin gelirinin, öteden beri Tarsus ahali tarafından temin edildiğinden, Tarsus müteselliminin bizzat giderek yeteri kadar beygir temin ettirmesi hususunda Adana kadısı ile Tarsus eminine **ferman**. 2 M. 1138

Sahife no : 106

Belge no: 173

Ramazanoğlu Piri Mehmed Paşa ve Halil Bey Evkafı'nda dua okuyuculuğu görevine mutasarrıf olan İbrahim öldüğünden görevin Şeyh Mehmed'e verildiğine dair **berat**. 14 B. 1137

Sahife no : 107

Belge no: 174

İskenderun'dan Bağdad'a naklolunacak cephanenin nakli için gereken hayvanların ücretlerinin Haleb Muhassılı Osman tarafından verilerek, Adana ve Tarsus havalisinden temin edilip, İskenderun'da hazır bulundurulmaları hususunda Adana ve Tarsus mütesellimlerine **ferman**. 13 C. 1138

Sahife no : 107

Belge no: 175

Basra ve Kurna kalelerine konulmak için İstanbul'dan gönderilen cephanenin, İskenderun'dan Bağdad'a nakli için gereken hayvanların, gönderilen fermanda açıklandığı gibi temin edilip, hazır bulundurulmasına dikkat edilmesi hususunda Adana ve Tarsus mütesellimlerine Sadrazam İbrahim'in mektubu. Tarihsiz

Sahife no : 107

Belge no: 176

Ramazanoğlu Piri Mehmed Paşa ve Halil Bey Camii Medresesi'nde Danışmend olan Şeyh Yahya'nın görevine müdahale edip ğadreden Abdullah'ın ref'olunarak Şeyh Yahya'nın yeniden görevini tasarruf etmesine dair **berat**. Evahir Ca. 1138

Sahife no : 108

Belge no: 177

Ramazanoğlu Piri Mehmed Paşa ve Halil Bey veled-i Ramazan Evkafı tevliyetinin, yarı yarıya olarak, vâkıfın evladından olan Hüseyin ve Hacı Davud'a verildiğine dair **berat**.

25 Ca. 1138

Sahife no : 108

Belge no: 178

Adana'da Cafer Paşa'nın yaptırdığı camide ferraş olan Mehmed'in beratını gizleterek, görevin kendisine verilmesini sağlayan diğer Mehmed'in refolunarak vazifenin tekrar önceki Mustafa oğlu Mehmed'e verildiğine dair **berat**.

Evail Ş. 1137

Sahife no : 109

Belge no: 179

Başlı eksik olan bu belgenin “Adana Valiliği'nin bir yıllık giderlerini ve bu giderlerin Adana'nın merkez mahallelerine dağıtımını gösteren **salyane defteri**” olduğu anlaşılmaktadır.

Sahife no : 110

Belge no: 180

Adana'daki culhalar esnafı meşihatına on yıldır mutasarrıf olan Mehmed'in elinden alıp ğadreden Hüseyin'in, ref'olunarak görevin yeniden Mehmed'e verilmesine dair **berat**.

29 Ca. 1138

Sahife no : 110

Belge no: 181

Hemedan ve Dursitan taraflarındaki askerin Seraskeri olan Ahmad Paşa'nın emri altında görev yapmak üzere vazfelendirilen, Adana'daki zeamet ve timar erlerinin görev yerlerine gitmeleri için Adana Sancaklarındaki alaybeyilerine **ferman**.

Evaisit C. 1138

Sahife no : 111

Belge no: 182

Padişahın kızkardeşi Hatice Sultan ve Kethüdası Mehmed'in ortaklaşa malikane olarak uhdelerinde olan Tahrir-i Cedid-i Yörügân Mukataası reayası, üzerlerine yazılı olan miri malı ve diğer vergileri ödedikleri halde, malikane mutasarrıfları, valiler, sancak paşaları, mütesellimler vs. bazı görevlilerce çeşitli adlarla vergi talebinde bulunarak rencide edildikleri, böyle konar-göçer taifesinden olan reayadan fazaldan para istenmemesi hususunda Adana

beylerbeyisi, Karaman ve Maraş vâilileri, Tarsus, Sis ve İçil mutasarrıfları ve bu taifenin bulunduğu yerlerin kadılarına **ferman**. 15 Ca. 1138

Sahife no : 112

Belge no: 183

Adana'da çıkan ihtilalde, fesat ve şakilik yaptıklarından dolayı, Adana Kalesi'nde hapsolunan bazı kişilerin bir daha Adana'ya gelmemek üzere Kıbrıs'a sürülmeleri hususunda Lefkoşa kadısı ile Adana Kalesi dizdarına **ferman**. Evahır B. 1138

Sahife no : 112

Belge no: 184

Haleb'teki kardeşi Ahmed'i ziyartetten dönerken katledilen Yörük Hasan Paşa'nın yeğeni Hüseyin'e, kardeşi tarafından verilip cesedi üzerinde çıkmayan parasının tazmin edilip, kölesiyle beraber varislerine teslim edilmesi ve bu olayda suçları olanların da yakalanarak hapsolünmek üzere gönderilmesi hususunda Haleb valsinin, Adana kadısı ile mütesellimine **buyruldu**. 26 Ş. 1138

Sahife no : 113

Belge no: 185

Hemedan ve Loristan taraflarında görevlendirilmek üzere yazılması gereken beşyüz toparabacısı askerinin bir an önce yazılarak vazife mahallerine gönderilmeleri, bu hususa hiçbir kimseyi müdahale ettirmeyip itiraza da meydan verilmemesi, ancak bu bahane ile şeriat ve kanuna aykırı işler yapılmaması hususunda Haleb kadısı ile İznikmid, Bolu, Gerede, Koçhisar, Tosya, Ankara, Merzifon, Amasya, Tokad, Sivas, Malatya, Harput, Musul, Şehr-i zol, Adana, Payas ve Antakya havalilerinde olan kadılara, yeniçeri serdarlarına ve ayan-ı vilayete **ferman**. Evasıt. C. 1138

Sahife no : 113

Belge no: 186

Hemedan Seraskeri Ahmed Paşa'nın emrinde bulunmak üzere, yazılması ferman olunan beşyüz toparabacısı askerinin, peyderpey Üsküdar'dan Haleb'e gönderildikçe, mevcudlarına göre yiyecek ve tayinatlarının verilip karşılığında zabitlerden sened alınması hususunda Üsküdar'dan Haleb'e kadar olan yol üzerindeki kazaların kadılarına **ferman**. (Belgenin sonu eksiktir.)

Sahife no : 114

Belge no: 187

Hemedan Seraskeri Ahmed Paşa'nın emrinde bulunmak üzere, Anadolu'nun orta ve sağ kollarında yazılması emrolunan ve her bayrağı yüzellişer askerden olmak üzere yüz aded yeniçeri serdengeçti bayrağının açılıp, askerlerinin yazılması, hergün yazılan asker sayısına göre kendilerinin ve eşyalarını taşıyacak hayvanlarının yiyeceklerinin temini, bu konuda kaza ahalileri ve tahsildarların zorluk çıkarmamaları hususunda Hemedan'a kadar olan orta yol üzerindeki kadılar, vilayetlerin görevlileri ve bu işle vazifeli mübaşire **ferman**. 15 C. 1139

Sahife no : 114

Belge no: 188

Hemedan seraskeri maiyyetine gidecek serdengeçti bayraklarını açarken bayrakların, ehil ve bu işin üstesinden gelmeğe kudreti olanlara verilmesi, bayrak verilen kişilerin de şayet görevden kaçarlarsa isimlerinin bildirilmesi hususunda Mübaşir Osman'a **ferman**. Evasıt C. 1138

Sahife no : 115

Belge no: 189

Hemedan Seraskeri Ahmed Paşa'nın emrine gönderilecek olan onbeşbin yeniçeri serdengeçti askerlerinin, bir an önce tamamlanarak vazife mahallerine gönderilmeleri hususunda Anadolu'nun orta ve sağ kollarındaki kadılara, vilayet ayanına ve ocak ihtiyarlarına sadrazamın **mektubu**. Tarihsiz

Sahife no : 115

Belge no: 190

Hemedan Seraskeri Ahmed Paşa'nın emrine gönderilecek askeri toplamak için Adana'dan, malen ve bedenen muktedir iki kişiye padişah bayrağı verip, yüzellişer kişi tamamlattırıp bir an önce görev yerlerine gönderilmeleri hususunda Adana Kadısı, yeniçeri serdari, ocak ihtiyarları, ayan-ı vilayet ve işerlerine Yeniçeri Ocağı Başçavuşu Osman Molla'nın **mektubu**.

Sahife no : 116

Belge no: 191

Adana'nın Kantaran Mahallesi'nden olup ölen Abdullah'ın verasetinin, eşi Fatma, annesi Kıymet, küçük oğlu Musa ve küçük kızları Emine ile Ayşe'ye ait olduğu, taksimden önce anne

Kıymet'in de vefatıyla mirasının büyük oğulları Hüseyin, Ali ve Mustafa ile büyük kızı Ayşe'ye ait olup muhalefatlarını ve terikenin taksimini gösterir **terike defteri**. 4 S. 1138

Sahife no : 117

Belge no: 192

Debbağan Mahallesi'nden İbrahim ve Bektaş adlı kardeşler kendi mülkleri olan evlerini yine aynı mahalleden es-Seyyid Mehmed Çelebi'ye sattıklarına dair **bey' hücceti**. 22 Ca. 1138

Sahife no : 117

Belge no: 193

Adana'nın Durmuşfakih Mahallesi'nden Sunullah'a, babasından kalan mallarını korumak ve işlerini görmek için annesi Medine'nin vasi tayin olduğuna dair **vesayet hücceti**. 5 Ca. 1138

Sahife no : 118

Belge no: 194

Adana'nın merkez mahallelerine isabet eden 1137 senesi menzil akçesi ve salyane bedelinin miktarlarını gösteren **salyane defteri**. 12 Ca. 1138

Sahife no : 118

Belge no: 195

Adana'nın Serracan Mahallesi'nden olup ölen Abdulhalim'in mirasının, eşi Fatma ile küçük oğlu Hüseyin'e ait olduğu ve kalan metrukatını gösterir **terike defteri**. 16 B. 1139

Sahife no : 119

Belge no: 196

Aslen Harputlu olup varissiz olarak Adana'nın Bab-ı Tarsus Mahallesi'nde vefat eden es-Seyyid Haşim'in terikesinin, çarşıda satılıp parasının Beytülmal Emni Ömer Ağa tarafından teslim alındığını ve terikesinin cins ve miktarını gösterir **terike defteri**. 13 C. 1138

Sahife no : 120

Belge no: 197

Adana'nın Paşanebi Mahallesi'nden olup ölen İsmail kızı Şerife'nin küçük oğlu Mehmed'e, annesinden kalan malın Mübaşir Ahmed Ağa tarafından vasisi olan Ali'ye teslim edildiğine dair **terike defteri**. 15 Ra. 1138

Sahife no : 120

Belge no: 198

Adana'nın Mestanzade Mahallesi'nden Molla Ahmed'in kendisine ait evi yine aynı mahalleden Hatice Hanım'a sattığına dair **bey' hücceti**. 7. Ş. 1138

Sahife no : 121

Belge no: 199

Kendileri katlolunup malları müsadere edilen Arpacıoğlu Hüseyin ve oğlu Abdülcelil'in, Tarsus'un Çaycabucağı adlı yerde bulunan mal ve eşyasının, Mübaşir Kel Ahmed Ağa tarafından Şeyh Süleyman Efendi ve es-Seyyid Mustafa Ağa'ya satılıp paralarının teslim alındığına dair **bey' hücceti**. 20 R. 1138

Sahife no : 121

Belge no: 200

Aslen İstanbul'un Kassab'ivaz Mahallesi'nden olup Adana'da görevli iken ölen Abdullah'ın eşyasının şer'i olarak yazılıp çarşıda müzayede ile satılan **müfredat defteri**. 18 Za. 1138

Sahife no : 122

Belge no: 201

İsyan etmelerinden dolayı katlolunup, bütün mallarına elkonulması için ferman çıkan Arpacıoğlu Hüseyin ve oğlu Abdülcelil'in, mallarını tesbit edip nakledilemeyenlerini satmakla görevli Mübaşir Kel Ahmed Ağa tarafından, Karaisalı'nın Kızıldağ Yaylağı'nda olan evlerinin değer bahasıyla Ömer Ağa'ya satılıp, parasının teslim alındığına dair **bey' hücceti**. 20 Ra. 1138

Belge no: 202

Adana'nın Mermerli Mahallesi'nden olup ölen Muslihalioğlu Mustafa Beşe'nin küçük oğlu Mahmud'a, kendisinden kalan malını hıfz ve halini zabt için annesi Fatma'nın vasi tayin olduğuna dair **vesayet hücceti**. 20 C. 1138

Sahife no : 123

Belge no: 203

1138 senesine mahsuben Adana Sancağı'nın avarızhanesi ve menzil bedelinin Defterdar Ahmed Paşa oğlu Ömer Paşa'ya ihale edildiği ve Adana'nın kazalarıyla merkez mahallelerine isabet eden hane miktarını gösterir **defter**. 6 B. 1138

Sahife no : 123

Belge no: 204

Adana menzilhiliğinin, ahalinin vekilleri ve ileri gelen kişilerce Abdülaziz Ağa'ya kiraya verildiğine dair hüccet. 20 B. 1138

Sahife no : 124

Belge no: 205

Adana Beylerbeyisi Mehmed Paşa'ya isyan edip firar edenlerden şayet geri dönerler olur ise, ittifakla yakalayıp vali veya mütesellime teslim edecekleri; yakalanması mümkün olmayanları da ihbar edecekleri ve şayet ihbar etmezler de bir daha böyle fitne ve fesada rıza gösterirlerse Hazine-i Amire'ye yirmibeşbin kuruş ödeyeceklerini taahhüd eden Adana ahalisinin verdiği hüccet. 27 Ca. 1138

Sahife no : 125

Belge no: 206

Adana menzihinin 1138 senesi martının başından şubatı sonuna kadar Mehmed Ağa, es-Seyyid Mustafa ve Mehmed Ali'ye kiralandığına dair hüccet. 9 B. 1138

Sahife no : 125

Belge no: 207

Adana'nın Emirler Mahallesi'nden Mahmud Ağa'nın kendi mülkü olan iki dükkan ve iki odasını es-Seyyid el-Hâc Ali'ye sattığına dair bey' hücceti. 1 R. 1138

Sahife no : 126

Belge no: 208

Adana Beylerbeyisi Mehmed Paşa'ya isyan ettiklerinden dolayı katlolunup, mallarının Beytülmal için müsadere olunması hususunda ferman çıkan Arpacıoğlu Hüseyin ve oğlu Abdülcelil'in, bu işle görevli Mübaşir Kel Ahmed Ağa tarafından ortaya çıkarılıp nakli mümkün olmadığından müzeyede ile satılan mal, mülk, eşya ve sairelerinin defteri. 27 Ca. 1138

Sahife no : 132

Belge no: 209

Adana menzihinin 1137 senesi ilk taksitinden kalan kısmının ve diğer vergilerden merkez mahallelerine isabet eden miktarlarını gösteren salyane defteri. 20 Ca. 1138

Sahife no : 132

Belge no: 210

Adana'nın Alidede Mahallesi'nden es-Seyyid el-Hac Ahmed Çelebi'nin, kendi mülkü olan evini Ermeni Kesir'e sattığına dair **bey' hücceti**. 23 C. 1138

Sahife no : 133

Belge no: 211

Adana'nın Paşanebi Mahallesi'nden olup isyanlarından dolayı kotlolunarak mallarının Beytülmal için müsadere edilmesi hakkında ferman çıkan Arpacıoğlu Hüseyin ve oğlu Abdülcelil'in, Mirzaçelebi sokağındaki bahçe ve hayvanlarının yapılan müzayede sonunda Yusuf Ağa'ya satılıp, parasının teslim alındığına dair **bey' hücceti**. 16 Câ. 1138

Sahife no : 133

Belge no: 212

Arpacıoğlu Hüseyin Ağa'nın muhalefatından olup, Dindarlı Nahiyesi'nin Eğlence Suyu ile dönen değirmende olan hissesinin ve değirmene bitişik tarlasının, yapılan müzayede sonucunda Ömer Ağa'ya satılıp, parasının hazine adına teslim alındığına dair **bey' hücceti**.

26 R. 1138

Sahife no : 134

Belge no: 213

Arpacıoğlu Hüseyin Ağa'nın muhalefatından olup, Dindarlı Nahiyesi'nin İlaldı Mezraası'nda bulunan çift, öküz, tarla vs. malının, yapılan müzayede sonucunda Ömer Ağa'ya satılıp, parasının hazine adına teslim alındığına dair **bey' hücceti**. 20 R. 1138

Sahife no : 134

Belge no: 214

Arpacıoğlu Hüseyin Ağa'nın Yurtan Mahallesi'ndeki iki ev ve bir ekmekçi dükkanının, yapılan müzayede sonucunda Murtaza, Seyyid Mahmud ve İmam Hanifi adlı kişilere satılıp, parasının hazine adına teslim alındığına dair **bey' hücceti**. 1 C. 1138

Sahife no : 135

Belge no: 215

Adana'nın Mermerli mahallesi'nden olup ölen Muslihaliolu Mustafa Beşe'nin mirasının, eşi Fatma ile küçük oğlu Mahmud'a ait olup terikesini gösterir **terike defter**. 10 C. 1138

Sahife no : 135

Belge no: 216

Adana'nın Saçlıhamid Mahallesi'nden es-Seyyid el-Hâc Ali Çelebi'nin mirasının, eşi Fatma, annesi Zeyneb, küçük oğlu Nasuh ve küçük kızı Zeyneb'e ait olup terikesinin müfredatını gösterir **terike defteri**. 12 C. 1138

Sahife no : 136

Belge no: 217

Katlolunan Arpacıoğlu Hüseyin ve oğlu Abdülcelil'in, Yüregir Kazası'nın Karadopur Köyü'nde bulunan mal, mülk ve eşyasının yapılan müzayede neticesinde Seyyid Ali'ye satılıp parasının hazine adına teslim alındığına dair **bey' hücceti**. 20 R. 1138

Sahife no : 136

Belge no: 218

Katlolunan Arpacıoğlu Hüseyin ve oğlu Abdülcelil'in, Canib-i Şehir Nahiyesi'nin Ağba adlı yerde bulunan koyun, keçi, sığır vs. hayvanlarının, yapılan müzayede neticesinde Seyyid Ali'ye satılıp, parasının Hazine adına teslim alındığına dair **bey' hücceti**. 25 R. 1138

Sahife no : 137

Belge no: 219

Adana Beylerbeyliği Ömer Paşa'ya verildiğinden kendisi gelene kadar Hacı Ömer'in Mütesellim olarak görevlendirildiğine dair Sadrazam İbrahim'in **mektubu**. Tarihsiz

Sahife no : 137

Belge no: 220

Adana mütesellimliğine tayin olunan el-Hâc Ömer Ağa'ya, Adana'ya hareket masrafı olarak ilk toplanacak gelirlerden dörtbin kuruş göndermesi ve mütesellimlik işlerine önem vermesi hususunda Adana Beylerbeyisi Ömer Paşa'nın **buyruldu**.

Sahife no : 137

Belge no: 221

Manastır'ın Urum Mahallesi'nden olup Adana'da ölen İse'nin verasetinin eşi Katrin, çocukları Tana, Horusna, Katoris, Fosra, Minta ve Yasefe ait olup, küçük çocukların vasisi olan Minta'nın, diğer mirasçılarca da kendilerine kalan malları almak üzere vekil tayin edildiğine dair **vekalet hücceti**. Evail B. 1138

Sahife no : 138

Belge no: 222

Eskiden Bağdad Defterdarı olan Amed Paşazade Ömer'e, Hemedan Seraskeri Ahmed Paşa'nın emrinde bulunmak şartıyla Adana beylebeyiliğinin tevcih olunduğuna dair **ferman**.

Evahir Ca. 1138

Sahife no : 138

Belge no: 223

Adana Beylebeyisi Ömer Paşa'nın, Hacı Ömer Ağa'nın kendisi adına mütesellim olarak tayin olunduğundan, mütesellimlik işinde görevlendirilip kendisine gereken yardımın yapılması hususunda, Adana kadısı ile vilayet görevlilerine **buyruldu**. 27 Ca. 1138

Sahife no : 138

Belge no: 224

Adana menziline 1138 senesi ilk taksiti ile diğer masrafların Adana'nın merkez, nahiye ve kazalarına isabet eden miktarlarını gösterir **salyane defteri**. 10 B. 1138

Sahife no : 139

Belge no: 225

Adana'nın Yüregir Kazası'nın Sazak Köyü'nden Mehmed'in, Eskihamam Mahallesi'nden olup vefat eden Safiye Hanım'ın mirasına Beytülmal'a ait olduğu iddiasıyla el koyan Mütesellim Hacı Ömer'i dava edip, Safiye Hanım'ın mirasçısı olduğunu isbat ettiğine dair **ilam**.

11 B. 1138

Sahife no : 139

Belge no: 226

Karaisalı Mukataası'ndan Kurdkulağı Menzili'ne tahsis edilen paranın, mukataanın voyvodası olan Mahmud Ağa ile ahaliden Molla Ahmed, Nasuh ve Mehmed'den tamamen alındığına dair menzilci İbrahim Ağa'nın verdiği **hüccet**. 8 B. 1138

Sahife no : 139

Belge no: 227

Karaisalı Mukataası'ndan Kurdkulağı Menzili'ne tahsis edilen paranın, vekil Mahmud Ağa ve ahaliden Molla Ahmed, Nasuh ve Mehmed'den tamamen alındığına dair menzilci Abdülaziz Ağa'nın verdiği **hüccet**. 15 Ş. 1138

Sahife no : 140

Belge no: 228

Rumeli Vilayeti'nin Malkara Kazası'na bağı Habbaz Köyü'nden olup, vefat eden Abaza İbrahim'in verasetinin, hanımları Ayşe ve Şahbaz ile küçük çocukları Ahmed ve Hatice'ye münhasıra olup, Ahmed ve Hatice'nin vasileri olan Ömer Ağa'nın, Abaza İbrahim'in Bozdoğan Mukataasını der-uhde eden Tuzsuzoğlu Mehmed Ağa'dan olan alacağını alamadan, her ikisinin de ölmesiyle, varislerinden bunu talep etmesi üzerine, adigeçenin mirasçılarının iddia edilen borcun bir kısmını murislerinin sağılığında İbrahim Ağa'ya ödediğini isbat ettikleri, kalan kısmını da belli bir miktar üzerine anlaşarak davadan vazgeçtiklerine dair **sulh hücceti**.

20 Ra. 1138

Sahife no : 140

Belge no: 229

Adana'nın Neccaran Mahallesi'nden Ermeni Marat'ın kendisine ait olan mülk evini Hüseyin Ağa'ya sattığına dair **bey' hücceti**.

24 B. 1138

Sahife no : 141

Belge no: 230

Kayseri'nin Talas Köyü'nden olup Adana'da Alioğlu Hanı'nda ölen Arzaman'ın verasetinin eşi ve çocuklarına ait olup çocukların vasileri olan anneleri Horem tarafından Beytülmal emininin elkoyduğu miraslarını almak üzere Kazer'i vekil tayin ettiğine dair **vekalet hücceti**.

15 B. 1138

Sahife no : 141

Belge no: 231

Adana'nın Durmuşfakih Mahallesi'nden Seyyid Yusuf, Ayşe ve Selime'nin mülkleri olan evi Yörüklü Hüseyin Çelebi'ye sattıklarına dair **bey' hücceti**.

6 Ş. 1138

Sahife no : 141

Belge no: 232

Bu belge mükerrer kaydedildiğinden özeti yapılmamıştır. Bkz. Belge no: 238

Sahife no : 142

Belge no: 233

Hemedan Seraskeri Ahmed Paşa'nın emrindeki askerlerin ihtiyacı olan tayinat ve cephanenin nakli için Adana'dan çıkarılacak develerin ücretlerini ve diğer masrafların merkezdeki mahallelere isabet eden miktarını gösteren **salyane defteri**.

16 B. 1138

Sahife no : 142

Belge no: 234

Adana'nın Yğrtan Mahallesi'nden olup vefat eden Mehmed'in mirasının, eşi Hayme, oğlu Ömer ve kızı Hatice'ye ait olduğunu ve teferruatını gösterir **terike defteri.** 13 L. 1138

Sahife no : 143

Belge no: 235

Adana'da Kal'a İmamı es-Seyyid Abdurrahim'in, Çukurmescid Mahallesi'nde olan evini Dindarlı Nahiyesi'nin Arablı Köyü'nden es-Seyyid Süleyman ve Seyyid Ömer'e sattığına dair **bey' hücceti.** 12 Ş. 1138

Sahife no : 143

Belge no: 236

Adana'nın Eskihamam Mahallesi'nden olup vefat eden Süleyman Bey'in mirasının, eşi Şerife ile küçük çocukları Ömer ve Fatma'ya ait olduğunu ve terikesinin teferruatını gösterir **terike defteri.** 9 Ş. 1138

Sahife no : 144

Belge no: 237

Adana'nın Kassabbekir Mahallesi'nden olup vefat eden Hacı Hüseyin'in mirasının, eşi Cemile, kızı Fatma, sulbi oğlunun küçük kızı Ayşe ve min-ciheti'l-usubeti'n-nesebiyye amcası Hacı Mehmed'e ait olduğunu ve terikesinin teferruatını gösterir **terike defteri.** 6 Ş. 1138

Sahife no : 144

Belge no: 238

Maiyyetiyle beraber Şark Seferi'nde görevli olan Adana Valisi Ömer Paşa'ya, orta hadden verilecek imdad-ı seferiyye vergisinin Adana'nın merkezi, nahiyeleri ve kazalarına isabet eden miktarlarını gösterir **tevzi' defteri.** 3 Ş. 1138

Sahife no : 145

Belge no: 239

Hemedan Seraskeri Ahmed Paşa'nın maiyyetine memur askerlerin tayinatları için, Musul'dan zahire naklinde kullanılmak üzere temin edilmesi emrolunan develerin Adana, Tarsus ve Sis Sancakları'nın kaza ve nahiyelerine dağıtımını gösterir **tevzi defteri.** 10 B. 1138

Sahife no : 145

Belge no: 240

Adana Eyaleti Mutasarrıfı Ömer Paşa'ya verilecek imdâd-ı seferiyyenin ve diğer masrafların Adana'nın merkez mahallelerine isabet eden miktarları gösterir **salyane defteri**.

15 Ş. 1138

Sahife no : 146

Belge no: 241

Adana'nın Eskihamam Mahallesi'nde iken ölen Safiye Hanım'dan kocası Seyyid Halil Ağa ve anası tarafından varisi olan Mehmed'e irsen intikal eden Mermerli Mahallesi'ndeki dört aded dükkan ve yedi odalı hanı, adı geçen mirasçılardan Seyyid Hacı Ali Ağa ve Seyyid Hacı Ramazan Ağa'ya sattıklarına dair **bey' hücceti**.

16 Ş. 1138

Sahife no : 146

Belge no: 242

Adana'nın Yüregir Kazası'nın Mentaş Köyü'nden Mustafa ve Hasan adlı kardeşlerin Mestanzade Mahallesi'ndeki mülk evlerini Osman'a sattıklarına dair **bey hücceti**. 23 L. 1138

Sahife no : 147

Belge no: 243

Adana'nın Ağamehmed Mahallesi'nde öldürülen Halime'nin oğulları Mustafa Beşe ve Mehmed'in, İmam Osman Efendi, Kör Hacı Mehmed, es-Seyyid Abbas ve Çolakoğlu Halil'den, annelerinin dem ve diyetini dava ettikleri, ancak davalarını isbat edememeleri üzerine bu kez mahalleliyi dava edip kasame-i diyet talebinde buldukları, mahalle ahalisinden elli kişiye yaptırılan yemin neticesinde ahalinin maktulü kendilerinin öldürmediklerini ve katilini de bilmediklerini ifade etmeleri üzerine, diyetin bütün mahalle ahalisine ödetilmesine hükümlü olduğuna dair **ilam**.

5 N. 1138

Sahife no : 147

Belge no: 244

Adana'nın Karasoku Mahallesi'nden Seyyid Hacı Ramazan ve Halhal Mahallesi'nden seyyid Hacı Ali Çelebi, Mermerli Mahallesi'ndeki mülk dükkanlarını, vekili Hüseyin Ağa'nın vasıtasıyla Sadrazam Mektupçusu Halil Efendi'ye sattıklarına dair **bey' hücceti**. 22 L. 1138

Sahife no : 148

Belge no: 245

Vefat eden Mehmed Paşa'nın kızı Safiye Hanım'dan, kocası es-Seyyid Halil Ağa ve ana tarafından akrabası Mehmed'e yarı yarıya olarak intikal eden, Eskihamam Mahallesi'ndeki hanı, adı geçen sadrazam mektupçusu Halil adına vekili Hüseyin Ağa'ya sattıklarına dair **bey' hücceti.** 21 L. 1138

Sahife no : 148

Belge no: 246

Adana menziline ilk taksitinden merkeze isabet eden kısmın ve diğer masrafların mahallelere isabet eden miktarlarını gösteren **salyane defteri.** 26 L. 1138

Sahife no : 149

Belge no: 247

Adana'nın Sarıyakub Mahallesi'nden Döne'nin, kendi malı ve mülkü olan evini, Hacı Ahmed'i müteveli tayin ederek vakfettiğine dair **vakıf hücceti.** 17 L. 1138

Sahife no : 149

Belge no: 248

Adana'nın Zimmiyan Mahallesi mülhakatından Hatrılyas Mahallesi'nden Kuyumcu Kaplan'ın kendisine ait olan evini, Terkis'in vekaletiyle, eşi Turfanda'ya sattığına dair **bey' hücceti.** 7 B. 1138

Sahife no : 150 İptal

Sahife no : 151

Belge no: 249

15 Şevval 1137'de göreve başlayan yeni Kadı Ahmed'in olayları kaydetmeye başladığını belirten kayıt

Sahife no : 151

Belge no: 250

Adana kadısı Çevganizâde Mustafa'nın fermanla azladilip yerine Mevlânâ Ahmed'in kadı tayin olduğuna dair **tayin beratı.** N.1137

Sahife no: 151

Belge no: 251

Adana Kadısı Çevganizade Mustafa'nın azliyle, yerine kendisinin tayin olunduğunu bildirip, iki senelik görev müddetince ahali arasında şer'i hükümleri icra etmesini isteyen Anadolu Kadıaskeri Ataullah'ın, yeni Kadı Ahmed Efendi'ye **mektubu.** L. 1138

Sahife no : 151

Belge no: 252

Adana Kazası'nın askeri kassamlık görevinin de kendisine tevdi edildiğine dair Adana Kadısı Ahmed Efendi'ye Anadolu Kadıaskeri Ataullah'ın **mektubu.** L. 1138

Sahife no : 152

Belge no: 253

Adana'nın Eskihamam Mahallesi'nden Hüseyin Çelebi, anabir kardeşi Abdullah hayatta iken, kendisini çocuklarına vasi tayin edip daha sonra vefat ettiğinden, müteveffânın Kazzaz Yusuf'ta olan alacağını talep ve dava etmesi üzerine, adıgeçen borçlunun Hüseyin Çelebi'nin vasiliğini inkar ettiği, ancak Hüseyin Çelebi'nin vasiliğini isbat etmesiyle Yusuf'un borcunu ödemesine dair **ilam.** 4 S. 1138

Sahife no : 152

Belge no: 254

Adana'nın Hocavezir Mahallesi'nden olup ölen Kara Mehmed'in verasetinin, eşi Meryem ile oğulları İbrahim ve Mehmed, kızları Fatma, Emine, Eşe ve Elife isabet ait olduğunu ve mirasın teferruatını gösterir **terike defteri.** 16 S. 1138

Sahife no : 153

Belge no: 255

Adana'nın Cami-i Cedid Mahallesi'nden Danyal'ın annesinden kendisine ırsen intikal eden evini, Hacı Mustafa'ya sattığına dair **bey' hücceti.** 23 S. 1138

Sahife no : 153

Belge no: 256

Adana'nın Canib-i Şehir Nahiyesi'nin Koyuncu Köyü'nden, Camuscu Hacı Mehmed'in kölesi Bilal tarafından öldürülen, Hacı Mustafa'nın varislerinin, Hacı Mehmed muvacehesinde Bilal'i dava etmeleri üzerine, araya sulhçuların girmesiyle köle Bilal'in maktulün mirasçularına verilmesi karşılığında Hacı Mehmed'in zimmetini ibra ettiklerine dair **sulh hücceti.** 2 Ra. 1138

Sahife no : 153

Belge no: 257

Adana'nın Kassabbekir Mahallesi'nden olup vefat eden Molla Hasan'ın mirasının, eşi Server ve oğulları Musa ile Hasan'a ait olduğunu ve teferruatını gösterir **terike defteri**.

4 Ra. 1138

Sahife no : 154

Belge no: 258

Adana'nın Serracan Mahallesi'nden es-Seyyid Ali Efendi, es-Seyyid Ebu Bekir ve es-Seyyid Abdülhalim Ebu Muharrem adlı kardeşlerin kendi çalışmalarlarıyla kazandıkları eşyanın miktarını gösterir **hüccet**.

10 B. 1138

Sahife no : 154

Belge no: 259

Üsküdar'ın Hayreddinçavuş Mahallesi'nden olup Misis'de misafir olarak bulunduğu sırada ölen Mehmed Ağa'nın verasetinin, eşi Hibetullah ile oğulları Ömer ve Mahmud, kızları Fatma ve Ayşe'ye ait olduğu; çocuklar küçük olduğundan annelerinin onlara vasi tayin edildiği ve Hibetullah Hanım'ın kocasından kendilerine kalan malı alıp getirmek üzere kendi adına asaleten ve çocukları adına vesayeten Mustafa Bey'i vekil tayin ettiğine dair **vekalet hücceti**.

10 Za. 1138

Sahife no : 155

Belge no: 260

Erzurum Valisi ve Gence Seraskeri olan Mustafa Paşa'nın emrine gönderilmek üzere, Adana ve kazaları ile bazı aşiretlerden toplanacak develerin tahsili için, Haleb Valisi Ahmed Paşa tarafından mübaşir tayin edilen Osman Bey'in, Tarsus ve civarında bulunan aşiretlerden toplanacak develeri tahsil için giderken, Kısrakalanı adlı yerde eceliyle öldüğü ve yazıcısı Hacı Mustafa ve Musa vs. görevlilerin getirip Adana'da teslim ettikleri **terikesinin defteri**.

22 Za. 1138

Sahife no : 156

Belge no: 261

Adana'nın Eskihamam Mahallesi'nden olup ölen Mehmed Paşa'nın kızı Safiye Hanım'ın mirasçıları, kocası es-Seyyid Halil Ağa ve ana cihetinden akrabası Mehmed'in talebleriyle yazılıp, çarşıda satılan muhalefatını gösterir **terike defteri**.

1 B. 1138

Sahife no : 157

Belge no: 262

Aslen Kayserili olup Adana'da misafir olarak ikamet eden Haseki Ali Ağa, Arpacıoğlu Hüseyin⁷⁵ muhalefatından iken kendisinin satın aldığı, Canib-i Şehir Nahiyesi'nin Kaşlıburçak Köyü'ndeki hayvan, tarla ve bahçeyi Adana Serdarı Hacı Mustafa Ağa'ya sattığına dair **bey' hücceti.**

10 R. 1138

Sahife no : 158

Belge no: 263

Adana'nın Kassabbekir Mahallesi'nden olup ölen Hüseyin Beşe'nin verasetinin, annesi Ayşe, eşi Elif ve kızı Ayşe ile Elif'den doğacak çocuğuna ait olup, terikesinin müfredatını ve taksimini gösterir **terike defteri.**

15 R. 1138

Sahife no : 158

Belge no: 264

Adana'nın Neccaran Mahallesi'nden olup ölen Çadırcı Usta Hasan'ın mirasının, eşi Mü'mine, kızı Fatma ve ana-baba bir kardeşi Mahmud'a ait olup mirasının teferruatını ve taksimini gösterir **terike defteri.**

14 R. 1138

Sahife no : 159

Belge no: 265

Adana'nın Yurtan Mahallesi'nden olup ölen Arabzade İsmail Ağa'nın verasetinin, eşi Fatma ve kızı Ayşe'ye ait olup adı geçenler, murislerinden kendilerine intikal eden Emirler Mahallesi'ndeki iki adet evi, Hacı Mustafa Ağa'ya satıp bedelini ölenin borcuyla takas ettiklerine dair **bey' hücceti.**

20 Ca. 1139

Sahife no : 159

Belge no: 266

Adana'nın Karasokı Mahallesi'nden Asdor ve Tekye Mahallesi'nden Şame'nin vekili Kesir kendi mülkleri olan evlerini Hüseyin Beşe'ye sattıklarına dair **bey' hücceti.**

29 Ca. 1139

Sahife no : 160

Belge no: 267

Adana'nın Sugedigi Mahallesi'nden olup ölen Fatma'nın mirasının, kocası Hacı Ahmed, küçük kızı Hatice ve kardeşi Hasan'a ait olup, terikenin teferruatını ve taksimini gösterir **terike defteri.**

4 S. 1139

⁷⁵ Arpacıoğlu ile ilgili bkz. Blg. no: 122, 135, 138, 143, 148, 149, 156, 165, 199, 201, 208, 211, 212, 213, 214, 217, 218 ve 401

Sahife no : 161

Belge no: 268

Adana'nın Bab-ı Tarsus Mahallesi'nden Abdülaziz Ağa, Hacıfakih Mahallesi'nde bulunan mülk hanımı, es-Seyyid Hası Ali Ağa'ya sattığına dair **bey' hücceti.** 1 R. 1139

Sahife no : 161

Belge no: 269

Adana'nın Kassabbekir Mahallesi'nden olup ölen Hacı Mehmed'in verasetinin, eşi Eşe, amcası oğulları Hasan ile Ali adlı kardeşlere ait olduğunu ve terikenin teferruatıyla ve taksimini gösterir **terike defteri.** 1 Ca. 1139

Sahife no : 162

Belge no: 270

Adana'nın Debbağan Mahallesi'nin mülhakatından Hammaloğlu Mahallesi'nden iken ölen Deli Bogos Haçer'in verasetinin, eşi Şamir, çocukları Hacır, Bedros, Artin, Serkis ve Ağa'ya ait olduğunu, mirasın teferruatını ve taksimini gösterir **terike defteri.** 6 Ca. 1139

Sahife no : 162

Belge no: 271

Adana menziline ikinci taksitinin ve diğer masrafların Adana'nın merkez, nahiye ve kazalarına isabet eden miktarları gösterir **salyane tevzi' defteri.** 10 R. 1139

Sahife no : 163

Belge no: 272

Adana menziline ikinci taksitinden ve diğer vilayet masraflarından merkeze isabet edip mahallelere tevziini gösteren **salyane tevzi defteri.** 10 R. 1139

Sahife no : 163

Belge no: 273

1138 senesinde Adana'ya vali olarak tayin olunan Ömer Paşa'nın, geldiğinde kendisine verilen zahire parası, menzil malının ilk taksitinden kalan kısmının ve diğer vilayet masraflarının Adana'nın merkez mahallelerine tevziini gösteren **salyane tevzi defteri.** 13 C. 1138

Sahife no : 164

Belge no: 274

Adana'nın Paşanebi Mahallesi'nden olup ölen Abdürrezzak'ın mirasının, eşi Ümmügülsüm ile küçük oğlu Ebu Bekir'e ait olduğunu, terikesinin teferruatını ve taksimini gösterir **terike defteri.** 20 C. 1139

Sahife no : 164

Belge no: 275

Adana Valisi ve Hemedan Muhafızı olan Mehmed Paşa'ya verilmesi hakkında ferman çıkan imdad-ı seferiyye vergisinin, Adana'nın merkezi, nahiyeleri ve kazalarına dağıtımını gösterir **imdad-ı seferiyye defteri.** 16 C. 1139

Sahife no : 165

Belge no: 276

Adana Sancağı'nın 1139 senesi avarızhanesi ve menzil bedeli beraber olarak, Adana Valisi ve Hemedan Muhafızı Mehmed Paşa'ya der-uhde, bulunduğu, bu avarızhanelerin Adana, Canib-i Şehir ve Karakışla Nahiyeleri'yle Yüregir ve Sarıçam Kazaları'na isabet eden avarızhanesi miktarlarını gösterir **defter.** 25 C. 1139

Sahife no : 165

Belge no: 277

Adana'nın Eskihamam Mahallesi'nden Elifin, kendi mülkü olan evini, Adana Serdari Hacı Mustafa Ağa'ya sattığına dair **bey' hücceti.** 26 B. 1139

Sahife no : 166

Belge no: 278

Haleb Valisi Ahmed Paşa'ya gönderilen paranın emin ve salim olarak kendisine ulaştırılması için, gerekli tedbirlerin alınması hususunda Üsküdar'dan Haleb'e varınca yol üzerinde bulunan kazaların kadılarına **ferman.** 22 B. 1139

Sahife no : 166

Belge no: 279

Yeniçeri ağalarının, Yüzdoksanüç bölükde ondört akçe ulufeye mutasarrıf olan Ali'nin, Adana ve Tarsus'da bulunan altı bölük yoldaşlarının üzerine zabıt ve kethüdayeri tayin olduğundan, kendisinin bu görevde istihdam ettirilmesine dair Adana kadısına; itaat etmeleri hususunda altı bölük yoldaşlarına ve zikrolunan askerlerden şer'i suçları ve töhmet altında

olanlarının kanunlar ve nizamlar çerçevesinde cezalandırılmaları hususunda, Kethüdayeri tayin olunan Ali'ye **mektubları**. Evahir B. 1139

Sahife no : 167

Belge no: 280

Birecik'e gönderilecek ikiyüz kantar demirin bir an önce gönderilmesi hususunda Adana ve Sis kadıları ile Adana mütesellimi ve Demir Madeni Mukataası'nın voyvodasına Haleb valisinin **buyruldu**. 14 Ş. 1139

Sahife no : 167

Belge no: 281

1138 senesi mal-ı mirisini Süleyman Ağa'ya ödeyip elinden mühürlü sened almaları hususunda Karnıtlı, Şarklı ve Abdallı Cemaatleri ihtiyarlarına Humus Aşiret İskanı Emiri Mehmed'in **tezkiresi**. 1138

Sahife no : 167

Belge no: 282

Rum tarafından getirilip Humus Sancağı'na iskan edilen aşiretlerden perişan olanlarının, yerlerine döndürülmeleri için, defalarca emirlerle kaldırılıp evvelki yerlerine iskan olunmuş iken bazılarının firar etmeleri sebebiyle nizamın bozulup miri malın azalmasına sebep olduğundan, bu gibilerin her nerede bulunurlarsa zimmetlerindeki miri malın tahsil edilerek eski iskan mahallelerine yerleştirilmeleri hususunda, Humus Sancağı İskanı Türkmenleri reayası bulunan yerlerin kadılarına, eyalet ve sancak mütesellimlerine ve Türkmen beyleri ile ihtiyarlarına **buyruldu**. 21 L. 1139

Sahife no : 168

Belge no: 283

İsfahan seraskeri Ahmed Paşa'nın emrindeki askerlerin zahirelerini taşımak üzere, Birecik'de inşa edilecek gemiler için, gerekli olan ham demirin bir an önce hayvanlara yüklenerek gönderilmesi hususunda Adana kadısı ile Maden-i Ahengüyen Mukataası voyvodasına **buyruldu**. 10 Ş. 1139

Sahife no : 168

Belge no: 284

Birecik İskelesi'nde yapılacak gemiler için Haleb Valisi tarafından her ne kadar ham demir istenirse geciktirilmeden gönderilmesi hususundaki fermana binaen, Sadrazam İbrahim'in gerekli özen ve dikkatin gösterilmesini isteyen te'kidi **mektubu**. Tarihsiz

Sahife no : 168

Belge no: 285

Birecik'de inşa edilecek gemiler için gerekli olan ham demirin kimseye verilmeden bir an önce hayvanlara yüklenip, Birecik'e gönderilmesi hususunda Adana kadısı ile Maden-i Ahengüyen Mukataası voyvodasına **ferman**. 11 B. 1139

Sahife no : 169

Belge no: 286

Üsküdar'daki Atik Valide Sultan Evkafı'na dahil olan Yeniil ve Haleb Türkmenleri hasları reayalarından bazılarının, askerilik ve kale kulluğu iddiasında bulunup, vakıf için vermeleri gereken raiyyet rüsümünü ödemediklerini bildiren Darü's-saade Ağası ve Haremeyn Evkafı Nazırı Hacı Beşir Ağa'nın arzı üzerine, Ağcakoyunlu Cemaati'ne mensub bu reayadan, üzerlerine ödemeleri gereken vergilerin tahsil edilip, kanun ve şeriata muhalif işlere meydan verilmemesi hususunda adı geçen cemaatin reayalarının bulunduğu yerlerin kadılarına ve Yeniil voyvodasına **ferman**. 10 B. 1139

Sahife no : 169

Belge no: 287

Darü's-saade Ağası ve Haremeyn Evkafı Nazırı Hacı Beşir Ağa'nın, Üsküdar'daki Atik Valide Sultan Evkafı olan Yeniil haslarına tabi Ağcakoyunlu Cemaati reayalarından bazılarının aile ve çocuklarıyla, eski cemaatleri içinden çıkıp Konya, Adana, Maraş ve o havalide bazı yerlere yerleşerek geride kalan reayaya gadrolduğunu bildirmesi üzerine, bu gibilerin buldukları yerlerden kaldırılıp önceki mahallerine iskan edilmeleri ve kesinlikle bir ferde müsamaha gösterilmemesi hususunda Haleb, Adana, Maraş kadılarıyla Konya ve diğer bazı yerlerin naiblerine **ferman**. 9 B. 1139

Sahife no : 170

Belge no: 288

İsfahan'a gönderilmek üzere İskenderun İskelesi'ne çıkacak olan Mısır Askeri'ne satılmak üzere at, beygir, deve vs. mühimmat ile zahirenin iskelede hazır olarak bekletilmesi için, gereğinin yapılması hususunda, Adana ve kazalarında olan kadılarla sancak mütsellimleri, voyvodalar, kethüdayerleri, yeniçeri serdarları, vilayet işereleri, aşiret ve kabileler boybeyleri ve kethüdalarına Haleb valisinin **buyruldusu**. 10 L. 1139

Sahife no : 170

Belge no: 289

Birecik'de inşa olunacak çok sayıda geminin kerestesinin kesimi için, fazlaca bıçakçıya ihtiyaç olduğundan, Adana'da her ne kadar bıçakçı varsa hepsinin aletleriyle Birecik'e gönderilmesi hususundaki emr-i şerife binaen, tekid için Haleb valisinin Adana kadısı ile vilayet görevlileri ve a'yana buyruldusu. 29 N. 1139

Sahife no : 170

Belge no: 290

Sadrazam İbrahim'in, İsfahan Seraskeri Ahmed Paşa'nın emrinde hizmet etmek, hizmetten sonra isimleri her nerede kayıtlı ise İstanbul'a naklolunup terakki verilmek ve her bir bayrağında yüzelli asker mevcut olmak üzere onbeş aded yeniçeri bayrağı açılıp, askerlerinin bir an önce tamamlanarak görev mahalline gönderilmeleri hususunda Konya, Adana, Tarsus, Antakya, Kilis, Urfa v.s. yerlerin kadıları ile Kayserili Cafer Ağa'ya mektubu.

Sahife no : 171

Belge no: 291

İsfahan Seraskeri Ahmed Paşa'nın emrinde hizmet etmek, hizmetten sonra isimleri her nerede kayıtlı ise İstanbul'a naklolunup terakki verilmek ve her bir bayrağında yüzelli asker mevcut olmak üzere, onbeş aded yeniçeri bayrağı açılıp, askerlerinin bir an önce tamamlanarak görev mahalline gönderilmeleri hususunda Konya, Adana, Tarsus, Antakya, Kilis, Urfa v.s. yerlerin kadıları ile Kayserili Cafer Ağa'ya Yeniçeri Ağası Hasan'ın mektubu. Evahir Ca. 1139

Sahife no : 172

Belge no: 292

İsfahan Seraskeri Ahmed Paşa'nın emrinde hizmet etmek, hizmetten sonra isimleri her nerede kayıtlı ise İstanbul'a naklolunup terakki verilmek ve her bir bayrağında yüzelli asker mevcut olmak üzere, onbeş aded yeniçeri bayrağı açılıp, askerlerinin bir an önce tamamlanarak görev mahalline gönderilmeleri hususunda Kayseri, Konya, Adana, Tarsus, Antakya, Kilis, Urfa v.s. yerlerin kadıları ile Kayserili Cafer Ağa, Adana Serdarı Aziz Ağa, yeniçeri serdarları, serdengeçti ve ocak ihtiyarlarına ferman. Evahir Ca. 1139

Sahife no : 173

Belge no: 293

Tebriz Seraskeri Ali Paşa Divan-ı Hümayun'a arzuhal sunup, malikane olarak uhdesinde olan Sis ve tevabii mukataaların 1137 ve 38 seneleri malından kalan üçbin kuruşu, ödemekten

imtina eden Yusuf'tan, bu paranın tahsil edilmesini talep ettiğinden, tahsili hususunda Adana Kadısı ile mütesellimine **ferman**. 7 B. 1139

Sahife no : 173

Belge no: 294

Aslen Nahşevan'ın Kapan Köyü'nden olup Adana'da Şeyhzade Hanı'nda misafir olarak ikamet etmekte iken ölen Nazar'ın, varisi olmadığından, terikesinin Beytülmal'a ait olduğunu ve teferruatını gösteren **terike defteri**. 9 L. 1139

Sahife no : 174

Belge no: 295

İsfahan'a yapılacak sefer için gerekli zahirenin naklinde kullanılmak üzere Birecik'te inşa edilecek gemilerin yaptırılmasına Dergah-ı Mualla Kapucubaşlarından Hüseyin'in, gemilere gerekli kerestenin kestirilmesine Abdi Paşa'nın oğlu Ali'nin mübaşir tayin olunduğu; Haleb, Maraş ve Rakka havalisinde zahire alımı için de adamlar görevlendirildiği; yine İstanbul'dan gemilerle gelecek mühimmatın Kirmanşah'a kadar nakli için gereken deve, katır, camuz ve beygirlerin alımı ve yolların temizlenerek genişletilmesi hususları için Dergah-ı Mualla Kapucubaşlarından Mehmed'in tayin olunduğu; askerinin ve toparabacılarının reyaya zorluk çektirilmeden kolaylıkla görev yerlerine varmaları için konakladıkları yerlerde ihtiyaçlarının karşılanıp karşılığında zabıtların sened vermeleri hususlarında defalarca ferman gönderildiği; ancak bu işlerin herbirisinin başlıbaşına ehemmiyet verilmesi gereken büyük bir iş olduğundan tek elden sevk ve idare edilerek tayin edilen görevlilerce kolaylıkla yürütülmesi için, Haleb Valisi Ahmed Paşa'nın müstakil olarak bu işle vazifelendirildiği, diğer görevlilerin onun emir ve görüşlerine harfiyyen uymaları v.s. hususlarda Haleb kadısı ile Haleb, Adana, Maraş, Rakka eyaletlerindeki kazaların kadılarına; Anteb ve Maraş naiblerine, Haleb muhassılına, Rışvanoğlu, İfraz-ı Zülkadiriyye, Yeniil ve Anteb voyvodalarına ve diğer görevlilere **ferman**.

Evail C. 1139

Sahife no : 175

Belge no: 296

İsfahan üzerine yapılacak seferin hazırlığını yapmak üzere Haleb Valisi Ahmed Paşa görevlendirildiğinden, yazılacak asker ve satın alınacak zahire hususunda, kendisinin emir ve görüşlerine harfiyyen uyulup sefer hazırlığı için gerekli ehemmiyetin gösterilmesi, kendisine karşı gelip sefer işlerinin aksamasına sebep olanlara da gereken cezanın verilmesi vs. hususlarda Adana, Maraş, Haleb, Diyarbakır valilerine; yine bu vilayetlerdeki kadılara, mütesellimlere, vilayet işlerine **ferman**. Evahir C. 1139

Sahife no : 175

Belge no: 297

Hemedan Kalesi'nin muhafazası şartıyla ve Kırşehir Sancağı'nın ilhakıyla Adana Eyaleti'nin kendisine tevcih edildiği ve Ali Efendi'nin de kendisi adına mütesellim tayin edildiğini bildirip, adı geçenin mütesellimlik işinde istihdamını ve halkın korunmasını isteyen Adana Valisi Mehmed Paşa'nın, Adana kadısına ve mütesellimine **buyruldu**. 24 C. 1139

Sahife no : 175

Belge no: 298

Hemedan Kalesi'nin muhafazası şartı ve Kırşehir Sancağı ilhakıyla Adana Eyaleti'nin Mehmed Paşa'ya tevcih olduğuna dair **ferman**. Evasıt Ca. 1139

Sahife no : 176

Belge no: 299

İsfahan seferi için İskenderun İskelesi'nden mühimmat naklinde kullanılmak üzere çok sayıda hayvana ihtiyaç olduğundan, bu konu Haleb Valisi Ahmed Paşa ve mübaşir Mehmed Bey tarafından her ne mikdar deve, camuz vs. hayvan talep olunursa temininde ihtimam gösterilmesi hususunda Adana kadısı, mütesellimi ve ayan-ı vilayetin işlerine Sadrazam İbrahim'in **mektubu**. Tarihsiz.

Sahife no : 177

Belge no: 300

İsfahan seferi için İskenderun İskelesi'nden mühimmat naklinde kullanılmak üzere çok sayıda hayvana ihtiyaç olduğundan bu konuda Haleb Valisi Ahmed Paşa ve mübaşir Mehmed Bey tarafından her ne mikdar deve, camuz vs. talep olunacak hayvanların Haleb'deki Türkmenler, Ağcakoyunlu Cemaati, sahil arabaları kabilelerinden temininde ihtimam gösterilmesi hususunda Adana kadısı, mütesellimi ve ayan-ı vilayetin işlerine **ferman**. 25 Ca. 1139

Sahife no : 178

Belge no: 301

Mekke-Medine ahalisine her sene gönderilmesi adet olan Surre-i Hümayun ve hacıların yol emniyetlerinin sağlanması hususunda Adana mütesellimine, Adana-Hama yolu üzerindeki kazaların kadularına, kethüdayerlerine, yeniçeri serdarlarına ve vilayet işlerine **ferman**.

Evail B. 1139

Sahife no : 178

Belge no: 302

Paşaların çoğunluğunun sefere iştirak etmeleri sebebiyle Surre-i Hümayun ve hacıların yol emniyetlerine, önceki senelere göre daha fazla önem verilmesi hususunda Üsküdar'dan Şam'a kadar olan yol üzerindeki kethüdayerlerine **ferman**. Evail B. 1139

Sahife no : 179

Belge no: 303

İsfahan Seraskeri Ahmed Paşa'nın maiyyetinde bulunmak üzere, İstanbul'dan gönderilecek ikibin askerin yiyecek ve binek ihtiyaçlarının, kazalar ahalilerince, vergilerine takas olunmak üzere karşılanması hususunda Üsküdar'dan İskenderun'a kadar olan yol üzerindeki kazaların kadılarına, voyvodalarına, yeniçeri serdarlarına ve vilayet işerlerine **ferman**. 20 C. 1139

Sahife no : 180

Belge no: 304

Gence ve Şirvan seraskerinin emrinde hizmet eden terakkili sipahi askerlerinin reşen⁷⁶ paralarının bir an önce tahsil edilip görevli mübaşire verilerek gönderilmesi hususunda Adana kadısına, mütesellimine ve Hazinedar Yegen Ahmed'e **ferman**. 10 B. 1139

Sahife no : 180

Belge no: 305

İfraz Voyvodası Ali'nin marifetiyle yazılacak leventlerin masrafları için gönderilen hazinenin, emin ve salim olarak, kendisine ulaştırılması için gerekli yol emniyetinin sağlanması hususunda İfraz Voyvodası Ali'nin bulunduğu yere kadar olan yol üzerindeki kazaların kadılarına, mütesellimlere, voyvodalara ve vilayet işerlerine **ferman**. 15 Ca. 1139

Sahife no : 181

Belge no: 306

Adana'nın Sugedigi Mahallesi'ndeki Tekye Camii imametinin, Abdürrezzak'ın ölümü üzerine Hüseyin Halife'ye verildiğine dair **berat**. Evahir Ş. 1139

⁷⁶ Reşen: Receb, Şaban ve Ramazan aylarının harlerle ifade edilen rumuzudur. Yani askerin üçüncü üç aylık maaşlarına verilen addır.

Sahife no : 181

Belge no: 307

Adana ihtisabı ve tevabii mukataası ber-vech-i malikane uhdelerinde olan Hacı Süleyman ile Mustafa Çavuş'un, mukataayı Ömer Ağa'ya iltizam ettiklerine dair verdikleri **zabt senedi**.

Mart 1139

Sahife no : 181

Belge no: 308

Adana'nın İспенçe mukataası malikane mutasarrıfı Hacı Salih'in mukataanın zabtını Ömer Ağa'ya verdiği dair **zabt senedi**.

Mart 1139

Sahife no : 181

Belge no: 309

Hemedan tarafına naklolunacak toplar ve hamire havanlara koşulmak üzere satın alınması emrolunan camuzların, mübaşir Haleb Muhassılı Osman'ın adamı vasıtasıyla bir an önce satın alınıp gönderilmesi hususunda Antakya, İskenderun, Payas ve Adana Eyaleti'ndeki kazaların kadılarına Haleb Valisi'nin **buyruldu**.

28 C. 1139

Sahife no : 182

Belge no: 310

Hemedan Seraskeri Ahmed Paşa'nın maiyyetinde bulunmak üzere İstanbul'dan gönderilecek topların ve havanların, İskenderun'dan sefer mahalline götürülmesi için gereken camuzların bir an önce satın alınıp İskenderun İskelesi'nde hazır bulundurulması hususunda Haleb valisine ve kadısına, Muhassıl Osman'a, Antakya, İskenderun, Payas ve Adana kadılarına **ferman**.

26 Ca. 1139

Sahife no : 183

Belge no: 311

Hemedan taraflarına naklolunacak top ve havanlar vs. Harb levazımının tedarik ve nakliyesi ile Haleb Valisi Ahmed Paşa'nın, kendisinin de onun emrinde vazife yapmak üzere görevlendirildiğinden bir an önce Ahmed Paşa'nın yanına gidip her ne vazife verir ise yapması vs. Hususlarda Dergah-ı Mualla Kapucubaşlılarından Mehmed'e **ferman**.

21 Ca. 1139

Sahife no : 184

Belge no: 312

Adana'nın Hankurbu Mahallesi'nden Alanoğlu Mehmed'in Mektebi'nde, mekteb hocası olan Ali Halife'ye haksızlık yapan Hasan'ın refolunup görevin yeniden Ali Halife'ye verildiğine dair **berat**.

Evast Ca. 1139

Sahife no : 184

Belge no: 313

İsfahan Seraskeri Ahmed Paşa'nın maiyyetinde bulunmak üzere İstanbul'dan gemilerle İskenderun'a gelecek cebhane ve tophane mühimmatının nakli için gerekli develerden binikiyüzünün, Adana Eyaleti ve Yeniil Türkmenlerinden ücretleri Mübaşir Mehmed Mey marifetiyle, Haleb muhassılı Osman elinden verilmek üzere, temin edilmesi hususunda Haleb Valisi Ahmed Paşa'nın Adana, Tarsus, Sis, Misis, Yeniil ve Adana'nın diğer kazalarındaki kadılara; Adana ve sancaklarındaki mütesellimlere vs. görevlilere **buyruldu**. 27 C. 1139

Sahife no : 185

Belge no: 314

İsfahan üzerine yapılacak sefer için gerekli cebhane ve tophane mühimmatının naklinde kullanılmak üzere satın alınması gereken deve, katır, camız vb. yük hayvanlarının Haleb Valisi Ahmed Paşa'nın marifeti ve Dergah-ı Mualla Kapucubaşlarından Mehmed'in mübaşeretiyile acele olarak tedarik ve tahsil olunması, mühimmatın geçeceği yolların temizlenip genişletilmesi vs. hususlarda Uzeyr Sancakbeyine, Adana, Tarsus, Sis, Kars (Kadirli), Ruha, İfraz, Kilis ve Yeniil kadılarına; Anteb naibine; Adana, Tarsus, Sis, Misis, Kars, Rakka, İfraz, Kilis, A'zaz ve Anteb voyvodalarına ve vilayet işerlerine **ferman**. 21 Ca. 1139

Sahife no : 187

Belge no: 315

Adana, Tarsus, Sis ve İçil Sancaklarında ve tabi kazaları ile köylerinde yerleşik ve gelip-geçen ehl-i zimmet taifesinden alınacak cizye vergisinin vilayetinin Yegen Ahmed'e tevcih olduğunu ve zimmi taifesinden herbir kişiye bir evrak verilerek kağıdsız kimse kalmasına meydan verilmemesi, cizyenin bunlardan (a'la, evsat ve edna olarak) üç sınıf itibariyle ve dört taksitte tahsil edilmesini; reyanın aynı altın vermeye zorlanmamasını, herkesten haline göre cizye alınıp kimseye zulüm yapılmaması vs. hususları havi **berat**. 1139

Sahife no : 188

Belge no: 316

Tahrir olunacak leventlerin masrafları için gönderilen paranın emin ve salim olarak müteveffa Osman Paşa'nın Başağası Süleyman'a ulaştırılması için yol üzerindeki kadılara, mütesellimlere, voyvodalara vs. görevlilere **ferman**. 25 Ca. 1139

Sahife no : 188

Belge no: 317

Adana'da Dündarlı Mukataası reayasının Turasanlı Cemaati'nden şakilikle meşhur Kara Yakub'un; reayaya “sizler dağlarda oturun. Mâl-ı mirinizi vermeksizin sizleri muaf ve müsellemler ... ettiririm” diyerek reaya arasında fitneye sebep olduğu şikayeti üzerine, fitnesinin önlenip reaya üzerinde bulunan miri malın tahsili hususunda Adana ve Dündarlı kadılarıyla Adana mütesellimine **ferman**. 28 C. 1139

Sahife no : 189

Belge no: 318

Zahire alımı için Siverek'e gidecek olan hazinenin emin ve salim olarak yerine ulaştırılması hususunda İstanbul'dan Siverek'e kadar olan yol üzerindeki kazaların kadılarına, voyvodalara, mütesellimlere, yeniçeri serdarlarına, kale dizdarlarına ve diğer görevlilere **ferman**. 28 C. 1139

Sahife no : 189

Belge no: 319

Genc Ali marifetiyle Rakka'da yazılacak leventlerin masrafı için gönderilen hazinenin emin ve salim olarak ulaştırılması için yol üzerindeki kadılara, mütesellimlere, voyvodalara, yeniçeri serdarlarına ve sair görevlilere **ferman**. 25 Ca. 1139

Sahife no : 190

Belge no: 320

Hemedan Seraskeri Ahmed Paşa'nın maiyyetinde zahire ve mühimmat naklinde kullanılmak üzere Karaman'da çıkarılması emrolunan develerin ücretleri için Adana Sancağı avarız ve menzıl bedelinin 1139 senesi malından havale olunan paranın bir an önce tahsil olunarak görevli memura ödenmesi hususunda Sadrazam İbrahim'in **mektubu**. Tarihsiz

Sahife no : 190

Belge no: 321

Hemedan Seraskeri Ahmed Paşa'nın maiyyetine gönderilecek askere verilecek tayinat ve cebhanenin naklinde kullanılmak üzere, Karaman'ın sancaklarında çıkarılacak develerin ücretlerinin, Adana Sancağı avarız ve menzıl bedelinden havale olunduğuna binaen, bu paranın bir an önce tahsil edilip Mübaşir Osman'a teslimi hususunda Adana kadısı ile mütesellimine **ferman**. 15 Ca. 1139

Sahife no : 191

Belge no: 322

Tarsus'un Kusun Nahiyesi'nden 23 bin akçe zeamete mutasarrıf Süleyman, Ulaş Nahiyesi'nden 23964 akçe zeamete mutasarrıf Hasan, Maraş'tan 3780 akçe timara mutasarrıf Hüseyin, Birecik'ten 52400 akçe zeamete mutasarrıf Hasan Veziriazam İbrahim Paşa'nın; Tarsus'un Kuştimur Nahiyesi'nden 25900 akçe zeamete mutasarrıf Musa Hemedan Seraskeri Ahmed Paşa'nın; İçil Sancağı Gülnar Nahiyesi'nden 33635 akçe zeamete mutasarrıf Mustafa Kozbekçi ve Birecik'ten 17 bin akçe timara mutasarrıf Ahmed Bosna Valisi Abdullah Paşa'nın hizmetlerinde olmak üzere tezkirelerine şerh verildiğinden kaydlarının terkinin hususunda Adana valisine **ferman**.

20 Ca. 1139

Sahife no : 191

Belge no: 323

İçil Sancağı'nın Ermenek Nahiyesi'nin Lori Köyü'nden Ali oğlu Mehmed, Silifke Nahiyesi'nin Akviran Köyünden Musa veled-i Halil, tevcih tarihleri gelip cebelü bedeliyelerini refettirmeleri gerekirken ettirmediklerinden, cebelü kaydlarının terkin edilip sancaklarının alaybeyileri ile sefere eşmek üzere kaydlarına şerh verilmesi hususunda Adana valisine **ferman**.

Evail C. 1139

Sahife no : 192

Belge no: 324

Emr-i şerifde isimleri zikredilen züema ve timar erbabının Defter-i Hakani'deki kayıtlarına verdirdikleri şerhleri ref ve terkin olduğundan, alaybeyileri ile bayrakları altında mevcut bulunmayanların zeamet ve timarlarının başkasına verilmesi kararlaştırıldığı, durumun kendilerine bildirilmesi hususunda Adan Eyaleti'ndeki kadılara Sadrazam İbrahim'in **mektubu**.

Tarihsiz.

Sahife no : 192

Belge no: 325

Tarsus'un Kusun Nahiyesi'nden Süleyman, Ulaş Nahiyesi'nden Hasan, Lüskür Nahiyesi'nden Musa, İçil Sancağı'nın Gülnar Nahiyesi'nden Mustafa Kozbekçi memur oldukları sefere gitmemek üzere, ber-takritle kaydlarına şerh verdirip, İslam askerinin azalmasına sebebiyet verdiklerinden eğer alaybeyileri bayrağı altında mevcut bulunmazlarsa zeamet ve timarlarının başkasına verileceğinin kendilerine bildirilmesi hususunda Adana Eyaleti'ndeki kadılara **ferman**.

Evail C. 1139

Sahife no : 193

Belge no: 326

Zahire alımı için Maraş'a gönderilen hazinenin emin ve salim olarak ulaştırılması için İstanbul-Maraş Yolu üzerindeki kadılara, mütesellimlere, voyvodalara, kethüdayerlerine, yeniçeri serdarlarına, kale dizdarlarına vs. Görevlilere **ferman**. 23 Ca. 1139

Sahife no : 193

Belge no: 327

Kırşehir Sancağı ilhakıyla Adana Valisi olup Hemedan Muhafızı olan Mehmed Paşa'ya verilegelen imdad-ı seferiyyesinin tahsil ettirilmesi hususunda Adana Eyaleti'deki kadılara ve ayan-ı vilayete Sadrazam İbrahim'in **mektubu**.

Sahife no : 193

Belge no: 328

Kırşehir Sancağı ilhakıyla Adana Valisi olup Hemedan Muhafızı olan Mehmed Paşa'ya verilegelen imdad-ı seferiyyesinin tahsil ettirilmesi hususunda Adana Eyaleti'deki kadılara ve ayan-ı vilayete **ferman**. Evasıt C. 1139

Sahife no : 194

Belge no: 329

Hemedan Muhafızı ve Adana Valisi Mehmed Paşa, es-Seyyid Ali Efendi'yi Adana'ya mütesellim nasb ve tayin ettiğini arzemesi, üzerine adı geçenin bu işde istihdam ettirilip mahsulat ve rüsumatı tahsil ettirerek başkasını müdahale ettirmemeleri hususunda Adana Eyaleti'ndeki kadılara ve ayan-ı vilayete **ferman**. Evasıt Ca.

Sahife no : 194

Belge no: 330

Adana'daki Mestanoğlu Mescidi Vakfı'nın mütevellisi olan Abdullah öldüğünden yerine oğlu Seyyid Osman'ın mütevellî tayin olunduğuna dair **berat**. 14 Ca. 1139

Sahife no : 195

Belge no: 331

Üsküdar'dan umur-ı mühimmeye memur olanlar ve hazine getirenler Adana'ya gelip menzilhanede beygir talebinde bulunup memur oldukları işin gereği acele ettiklerinde, menzilhanelerin beygir yok diyerek geri çevirdiklerinden, devlet işlerinin tehirine sebep olunduğu, böyle ihmal ile iş yapmadan her ne yol ile olur ise olsun bu gibi taleplerin geri çevrilmemesi

hususunda Haleb'den Adana'ya kadar olan yol üzerindeki kadılara, mütesellimlere, voyvodalara vs. görevlilere Haleb valisinin **buyruldu**. 21 C. 1139

Sahife no : 195

Belge no: 332

Adana'da Saçlıhamid Mescidi'nde İmam olan Abdullah Halife adlı kişinin başka bir çok görevi olduğundan imamet görevini terkettiği, bundan dolayı azlolunarak yerine Ahmed Halife'nin tayin olunduğuna dair **berat**. 29 Za. 1138

Sahife no : 195

Belge no: 333

Adana'nın Sufibağçesi Mahallesi'nden es-Seyyid Ali adlı kişinin yaptırdığı mescidde müşterek İmam olan Musa Halife vazifesini kendi rızasıyla Ahmed Halife'ye fariğ olduğundan yerine Ahmed Halife'nin imam olup diğer Musa ile mutasarrıf olmasına dair **berat**.

Evahir S. 1139

Sahife no : 196

Belge no: 334

Müteferrika Mustafa'nın malikane olarak uhdesinde olan Poş Mukataası mülhakatından Karaisalı'nın Gerdan Mezraası'na müdahale edip üç yıllık mahsulünü zabteden Topal Mehmed'den bu mahsultin alınıp bir daha böyle bir duruma meydan verilmemesi hususunda Adana ve Karaisalı kadılarıyla Adana mütesellimine **ferman**. Evail R.1139

Sahife no : 196

Belge no: 335

Adana'da Hasan Ağa Camii avlusunda Kürt Bayramoğlu Mehmed Paşa'nın yaptırdığı odada günlük iki akçe vazifeye mutasarrıf olan Abdullah Halife vazifesini kendi rızasıyla Şeyh Mehmed'e fariğ olduğundan Şeyh Mehmed'in tasarruf etmesine dair **berat**.Evail Z. 1138

Sahife no : 197

Belge no: 336

Vilayet-i Sis, Adana, Haleb ve tevabii Ermeni Murahhasa ve Ketegosluğu'nun Kirkor rahip'in refinden Evannes rahibe tevcih olunduğuna dair **berat**. 25 S. 1139

Sahife no : 197

Belge no: 337

Adana sakinlerinden Saliha Hatun'un, Müteferrika Mustafa: "Poş Mukataası mülhakatından Karaisalı'nın Gerdan Mezraası'nın üç senelik mahsulünü fuzuli olarak zabtetti" diyerek hem güzeşte mahsulu talebinde bulunduğu ve hem de oğlu Mehmed'i hapsedtiğini bildirip affedilmesini istediğinden affolunup güzeşte mahsul istenmemesine dair Adana kadısı, mütesellimi ve kale dizdarına **hüküm**. Evahir Ra. 1139

Sahife no : 198

Belge no: 338

Hemedan Seraskeri Ahmed Paşa'nın maiyyetinde bulunmak üzere Yeniçeri Ocağı Başçavuşu Osman marifetiyle yüz aded yeniçeri serdengeçti bayrağı açılıp her bayrağında yüzelli asker bulunması; bu bayraklara her gün ne mikdar asker yazılır ise gün begün tayinatlarının kazalar ahalilerince vergilerine takas olmak üzere karşılanması; tekalifsiz kazalarda ise tahsilatın miri tahsildarlarca ödenmesi; kaza ahalileri ve miri tahsildarların bu tayinatı vermeyerek sefer işlerinin aksamasına yol açmamaları v.s. hususlarda Anadolu'nun orta ve sağ kol üzerinden Ahmed Paşa'nın bulunduğu yere kadar olan yol üzerindeki kadılara, miri tahsildarlara, yeniçeri serdarlarına v.s. görevlilere **ferman**. 15 C. 1138

Sahife no : 198

Belge no: 339

Bu belgenin sonu eksiktir. Mevcut olan kısmı ise bir önceki belge ile harfi hafine aynı olduğundan ayrıca özeti yapılmamıştır.⁷⁷

Sahife no : 199

Belge no: 340

Bağdad Valisi olub Hemedan ve Ioristan Seraskeri olan Ahmed Paşa'nın emrindeki asker sayısını artırmak üzere Anadolu'nun orta ve sağ kollarında yazılacak askerlerin yazımı işine Başçavuş Osman Ağa'nın mübaşir tayin olunduğu; bayrak verilecek kişilerin işin üstesinden gelmeğe kadir kişilerden olmasına dikkat edilmesi; yazılacak askerin bir an önce görev yerlerine gönderilmeleri hususlarında Anadolu'nun orta ve sağ kollarındaki kadılara, yeniçeri serdarlarına, ocak ihtiyarlarına v.s. görevlilere Yeniçeri Ağası Hasan'ın **tezkiresi**. Evasıt C: 1138

⁷⁷ bkz. Belge no: 338 ve 344

Sahife no : 199

Belge no: 341

Hemedan seraskeri maiyyetine gönderilmek üzere açılacak serdengeçti bayraklarının ehil kişilere verilmesi, kendilerine bayrak verildiğinde kaçınan olursa isimlerinin bildirilmesi hususlarında bu işle görevli mübaşir Osman Ağa'ya Yeniçeri Ağası Hasan'ın **mektubu**.

Evasıt C. 1138

Sahife no : 200

Belge no: 342

Adana Mukataası'ndan günlük on akçeye mutasarrıf olan Veyis Dersiam'ın vazifesinin Adana Boyahanesi Mukataası'ndan olmak üzere değiştirildiğine dair **berat**. 5 Ra. 1138

Sahife no : 200

Belge no: 343

Haleb'den İstanbul'a gönderilecek hazinenin emin ve salim olarak ulaştırılması için gereken tedbirlerin alınması hususunda Haleb'den İstanbul'a kadar olan yol üzerindeki kadılara, yeniçeri serdarlarına, vilayet işerlerine ve kura zabitlerine **ferman**. Evahir N. 1138

Sahife no : 200

Belge no: 344

Bu belge 337 numaralı belge ile harfi hafine aynı olduğundan ayrıca özeti yapılmamıştır.

Sahife no : 201

Belge no: 345

Birkaç yıldan beri İran tarafına asker gönderilip zaferler kazanıldığı, özellikle yeniçeri askerlerinin fedakarane cansiperane geyretleriyle şeriata muhalif ve Hz. Peygamber'in sünnetine muğayir olan kızılbaşların temizlenmesinde gösterdikleri şecaatin padişahın hoşuna gittiğini bildiren Yeniçeri Ağası Hasan'ın Anadolu'nun orta ve sağ kollarındaki serdarlara, eski ve yeni mütekaid serdengeçti ağalarına ve bayrakdarlarına, ocak ihtiyarlarına ve ayan-ı vilayete **mektubu**.

Evasıt C. 1138

Sahife no : 201

Belge no: 346

Hemedan ve Loristan seraskeri maiyyetine gönderilmek üzere açılacak serdengeçti bayraklarını açmaya memur olan Osman Ağa bir kazaya gelip de etrafda olan kazalara elinde olan emr-i şerifin muhtevasını anlatmak için haberciler gönderip her kimi çağırırsa çağrılanın

icabet etmesi ve her kime de bayrak verirse bayrağının askerlerini tamamlayıp memur olduğu yere gitmeleri hususunda Anadolu'nun orta ve sağ kollarındaki yeniçeri serdarlarına, serdengeçti ağalarına, bayrakdarlarına ve ocak ihtiyarlarına Yeniçeri Ağası Hasan'ın **mektubu**.

Evasıt C. 1138

Sahife no : 202

Belge no: 347

Tebriiz Seraskeri Ali Paşa'nın malikane olarak uhdesinde olan Sis ve tevabii reayalarından Hızırılı Cemaati'nin reayaları yerlerini terkedip Adana'ya yerleştikleri, dolayısıyla geride kalanların avarızhaneyi ödemekte zorlandıklarından bu reayanın eski yerlerine dönörlümleri hususunda Adana Sancağı'ndaki kadılara **ferman**. 8 B. 1139

Sahife no : 202

Belge no: 348

Tahrir-i Cedid Yörüklerine tabi Karasaçlı Cemaati'nin, miri mallarını azaltmak için Karahızırılı Cemaati'ni Kabasakal Cemaati'nden kaydettirip Sis Kazası ahalilerine haksızlık yaptıkları; Yörük voyvodalarının bunlara müdahaleleri icab etmezken "Sizler Kabasakal Yörükleri'ndensiniz. Sizleri yeniden tahrir ederiz." diyerek tehdid edip zulmen paralarını aldıklarını Sis kadısının bildirmesi üzerine durumun Başmuhasebe Defterleri'ne uygun olarak düzeltilmesi hususunda Sis kadısı ile Adana mütesellimine **ferman**. 5 B. 1139

Sahife no : 203

Belge no: 349

Mekke ve Medine'ye her sene gönderilmesi adet olan Surre-i Hümayun'un ve beraberindeki hacıların, yol emniyetlerinin sağlanması hususunda gereken tedbirlerin alınması için, Konya'dan Adana'ya kadar olan yol üzerindeki kadılara, naiblere, voyvodalara, yeniçeri serdarlarına, ayan-ı vilayet ve işerlerine Karaman valisinin **buyruldu**. 13 Ş. 1139

Sahife no : 204

Belge no: 350

Harameyn ahalisine her sene gönderilmesi adet olan Surre-i Hümayun'un ve beraberindeki hacıların emniyetle yolculuk yapmaları için, gereken tedbirlerin alınması hususunda Karaman Valisi İbrahim Paşa'ya, Üsküdar'dan Şam'a kadar olan yol üzerindeki diğer valilere, beylerbeylerine, kadılara, kethüdayerlerine, yeniçeri serdarlarına, has ve evkaf zabıtlarına, ayan-ı vilayet ve işerlerine **ferman**. Evail C. 1139

Sahife no : 205

Belge no: 351

Surre-i hümayun ve hacıların yol emniyetlerinin sağlanması için paşalara, beylere, Üsküdar'dan Şam'a kadar olan yolun sağ ve solundaki kadılara v.s. görevlilere Sadrazam İbrahim'in mektubu.

Sahife no : 205

Belge no: 352

Paşaların ekserisinin seferde olması münasbetiyle levendat eşkıyasının ve içlerinde fesat ve şekavet olan diğer yaramazların fırsat bulup yolculara ve vilayet sakinlerine zarar vermeleri muhtemel olduğundan bunların bir araya gelip çoğalmalarına fırsat verilmeden buldukları yerlerde haklarından gelinmesi hususunda Adana mütesellimine **ferman**. Evahir B. 1139

Sahife no : 206

Belge no: 353

İsfahan Seraskeri Ahmed Paşa'nın maiyyetinde bulunmak üzere Konya, Larende, Kayseri, Adana, Tarsus, Antakya ve Kilis havalilerinde bayrakları açılacak yeniçeri serdengeçtilerinin, İstanbul'dan Diyarbakır'a ve oradan da Adana'ya kadar olan yolculukları esnasındaki zahirelerinin devlet tarafından verileceği; ancak askerlerin yazıldıkları yerlerden buralara gelinceye kadar gereken zahire ve hayvan ihtiyaçlarının buldukları yerlerin kazaları ahalilerince vergilerine takas olmak üzere karşılanması hususunda Konya, Larende, Kayseri, Adana, Tarsus, Antakya, Kilis ve Rakka kadılarına, kethüdayerlerine, yeniçeri serdarlarına ve vilayet işerlerine **ferman**. 12 C. 1139

Sahife no : 206

Belge no: 354

Adana valiliğinin Karaman Valisi İbrahim Paşa'ya tevcih olduğuna dair **ferman**.

Evahir Ş. 1139

Sahife no : 207

Belge no: 355

Adana valiliğinin kendisine tevcih olduğunu bildirip Yusuf Bey'i mütesellim olarak nasbettğine dair Vali İbrahim Paşa'nın Adana kadısına **buyruldu**. 12 N. 1139

Sahife no : 207

Belge no: 356

Açılması daha önce ferman olunan serdengeçti bayraklarının henüz açılmadığından cezaya müstahak oldukları; daha fazla vakit geçirilmeden bayrakların açılıp askerlerinin bir an önce tamamlanarak görev mahallerine gönderilmeleri hususunda Konya, Larende, Kayseri, Adana, Tarsus, Antakya, Kilis ve diğer yerlerin kadılarına, Mübaşir Mehmed'e, serdengeçti ağalarına, serdarlara, ocak ihtiyarlarına v.s. görevlilere **ferman**. Evail N. 1139

Sahife no : 208

Belge no: 357

Açılması daha önce ferman olunan serdengeçti bayraklarının henüz açılmadığından cezaya müstahak oldukları; daha fazla vakit geçirilmeden bayrakların açılıp askerlerinin bir an önce tamamlanarak görev mahallerine gönderilmeleri hususunda Konya, Larende, Kayseri, Adana, Tarsus, Antakya, Kilis ve diğer yerlerin kadılarına, Mübaşir Mehmed'e, serdengeçti ağalarına, serdarlara, ocak ihtiyarlarına v.s. görevlilere Yeniçeri Ağası Hasan'ın **mektubu**.

Evail N. 1139

Sahife no : 209 Battal

Sahife no : 210 Battal

Sahife no : 211

Belge no: 358

Adana menziline 1139 senesi martı başından itibaren Molla Mustafa ve es-Seyyid İbrahim'e kiralandığına dair **hüccet**. 1 Ş. 1139

Sahife no : 211

Belge no: 359

Adana'nın Yurtan Mahallesi'nden Hüseyin Beşe ve kardeşi Fatma'nın kendi mülkleri olan debbağan dükkanlarını Hacı Ali Ağa'ya sattıklarına dair **bey' hücceti**. 1 Ş. 1139

Sahife no : 212

Belge no: 360

Adana'nın Hacıfakih Mahallesi'nden iken ölen Meknuhzade diye meşhur Mehmed Ağa'nın verasetinin eşi Cennet, kızı Ayşe ve oğlu Mahmud'a ait olup taksimden önce Cennet'in de ölmesiyle, onun mirasının da kızı Ayşe ile torunu Mahmud'a ait olduğunu ve terikenin teferruatıyla taksimin gösteren **terike defteri**. 1 M. 1139

Sahife no : 213

Belge no: 361

Adanalı olup İstanbul'da Laleliçeşme'de misafir olarak oturan Ömer Ağa, Şabanzade Hüseyin ile Adana'nın Dünderlı Nahiyesi'nin Nehr-i Eğlence üzerinde yarı yarıya ortak oldukları üç göz değirmende olan hisselerini ve bir adet dut bahçesini Mustafa Ağa'ya sattığına dair bey' hücceti. 18 Ş. 1139

Sahife no : 213

Belge no: 362

Adana'nın Yurtan Mahallesi'nden olup ölen Arabzade İsmail Ağa'nın verasetinin eşi Fatma ile kızı Ayşe'ye münhasıra olduğu ve terikenin taksimi ile teferruatını gösteren terike defteri. 20 Za. 1139

Sahife no : 214

Belge no: 363

Adana Kalesi sakinlerinden Asiye'nin, kendi mülkü olan evini Hacı Abdurrahman'ı müteveli tayin ederek vakfettiğine dair vakfiye hücceti. 20 Ş. 1138

Sahife no : 214

Belge no: 364

Mehmed Paşa'nın mühürdarı olan Mustafa Ağa'nın kendi mülkü olan Adana'nın Dünderlı Nahiyesi'nde Eğlence Nehri kenarındaki üç göz değirmende olan yarı hissesini Mehmed Paşa adına vekili Mehmed Said'e sattığına dair bey' hücceti. 20 Ş. 1139

Sahife no : 215

Belge no: 365

Adana'nın Dünderlı Nahiyesi Mukataası ahalilerinin mukataa mutasarrıfı Hasan Ağa'ya mukataa malından kalan borçlarını otuzbir güne kadar ödeyeceklerine dair verdikleri temessük. 23 Ş. 1139

Sahife no : 215

Belge no: 366

Adana'nın Durmuşfakih Mahallesi'nden es-seyyid mustafa Ağa kendi mülkü olan evini es-Seyyid İsa Efendi'yi müteveli tayin ederek vakfettiğine dari vakfiye hücceti. 28 Ş. 1139

Sahife no : 216

Belge no: 367

Adana'nın Eskihamam Mahallesi'nden Hüseyin, kendi mülkü olan evini es-Seyyid Mahmud Çelebi'yi müteveli tayin ederek vakfettiğine dair **vakfiye hücceti.** 25 Ş. 1139

Sahife no : 216

Belge no: 368

1139 senesinde İskenderun İskelesi'nden Birecik'e, oradan da Kirmanşah'a naklolunacak mühimmat için Adana Eyaleti'nden ve Yeniil Türkmenlerinden istenen develerin Adana'nın kaza ve nahiyelerine isabet eden miktarlarını gösterir **defter.** 1 Ş.1139

Sahife no : 217

Belge no: 369

İskenderun'dan Kirmanşah'a gönderilecek mühimmatın nakli için gereken develer salyanesinden Adana'nın merkezine isabet eden yedibinbeşyüz kuruş ve diğer masrafların mahallelelere tevziini gösterir **salyane defteri.** 13 Ş. 1139

Sahife no : 217

Belge no: 370

Adana'nın Hankurbu Mahallesi'nden Mehmed, kendi mülkü olan evini Abdullah ve Ahmed adlı kardeşlere sattığına dair **bey' hücceti.** 16 Ş. 1139

Sahife no : 218

Belge no: 371

Bu belge 339 numaralı belgenin devamıdır. Bkz. Belge no: 339

Sahife no : 218

Belge no: 372

Hemedan seraskeri emrine gönderilecek mühimmatın naklinde kullanılmak üzere Adana Eyaleti'nde ve nahiyelerinde toplanıp, Haleb'de toplananların yeterli olması sebebiyle, sahiplerine iade edilen develerin, Şirvan'a gidecek olan Erzurum Valisi ve Gence Seraskeri Mustafa Paşa'nın emrine gönderilmesi hususunda Adana, Tarsus, Sis, Misis ve diğer kazaların kadılarına, Adana ve Tarsus mütesellimlerine ve vilayet işlerine **ferman.**7 Z. 1138

Sahife no : 219

Belge no: 373

Gence seraskeri emrine gönderilmek üzere ücretleri Haleb muhassılı tarafından verilip Adana tarafından bin adet devenin toplanması işine Dergah-ı Ali gediklilerinden Hüseyin Ağa

ve Haleb valisi tarafından da Osman Bey'in görevlendirildiğinden develerin bir an önce toplanarak istenilen yere gönderilmesi hususunda Adana kethüdayerine, yeniçeri serdarına, ayan-ı vilayete ve işlerine Haleb Valisi Ahmed Paşa'nın **buyruldu**.28 Za. 1138

Sahife no : 219

Belge no: 374

Ölen mübaşir Osman ile Dergah Ali gedikli Hüseyin Ağa'nın ittifakla develeri tenzil ve affederek ahalden para aldıklarından hangisi aldı ise sahiplerine iade edilmesi hususunda Adana kadısına Haleb valisinin **buyruldu**.

Sahife no : 219

Belge no: 375

Es-Seyyid Ali Efendi'nin Adana'ya mütesellim nasbolduğuna dair Adana valisinin **buyruldu**. 10 Z. 1138

Sahife no : 220

Belge no: 376

Hemedan'a gönderilecek mühimmat için toplanıp, tekrar sahiplerine iade edilen develerin, Gence seraskeri emrine gönderilmesi hususundaki fermana binaen acele edilmesi hususunda Sadrazam İbrahim'in **mektubu**.

Sahife no : 220

Belge no: 377

Hemedan Seraskeri Ahmed Paşa'nın emrine gönderilecek mühimmatın naklinde kullanılmak üzere, Adana Eyaleti'nden tedarik olunup, ihtiyaç olmaması üzerine sahiplerine iade edilen develerin, tekrar toplanıp Gence Seraskeri Mustafa Paşa'nın emrine gönderilmesi işiyle görevlendirilen Mübaşir Hüseyin Ağa'nın, develerin geciktirilmeden gönderilmesi hususunda Adana, Tarsus, Sis ve Misis kadılarına; Adana, Tarsus ve Sis mütesellimlerine, ayan-ı vilayet ve işlerine **buyruldu**. 1. Za. 1138

Sahife no : 221

Belge no: 378

Adana kadısının ölen Mübaşir Osman Bey'in hususi eşyaları ve beygirlerinin deftere yazılıp koruma altına alındığını bildirmesi üzerine adigeçenin metrukatının tesbitden sonra şer'i vekili olan Mehmed Ağa'ya teslim edilmesini isteyen Haleb Valisi Ahmed Paşa'nın **buyruldu**. 27 Za. 1138

Sahife no : 221

Belge no: 379

Adana Sancağı'nda ve nahiyesinde binbeşyüz akçe timara mutasarrıf olan Osman'ın, daha önce Adana Beylerbeyisi olan Mehmed Paşa'ya isyan eden Balcıoğlu adlı şakinin arkadaşı olduğundan, timarının elinden alınıp Mustafa'ya verildiğine dair **timar tezkiresi**. 3 N. 1138

Sahife no : 221

Belge no: 380

Adana'da deve tahsiline mübaşir olan Murtaza Ağa'ya toplayacağı develerin fukara üzerinden affedildiği hususunda emr-i şerif çıktığından bırakıp gelmesi hususunda Haleb Vlasi Ahmed Paşa'nın **buyruldu**susu. 1 S. 1139

Sahife no : 222

Belge no: 381

Gence seraskeri emrine gönderilmek üzere Adana Eyaleti'nden istenen beşyüz devenin tahsilinden vazgeçildiğinden, şayet toplanmış ise sahiplerine iade edilmesi; toplanmadı ise toplamaktan el çekip İstanbul'dan ve Haleb'ten gelen mübaşirleri geldikleri yerlere göndermeleri hususunda, Haleb Valisi Ahmed Paşa'nın Adana kadısına, mütesellimine ve ayan-ı vilayete **buyruldu**susu. 1 S. 1139

Sahife no : 222

Belge no: 382

Adana'nın Sufibahçesi Mahallesi'nde Hotluoğlu Mescidi'nde imam olup, Ömer tarafından imameti elinden alınan es-seyyid Osman Halife'nin şikayeti üzerine imametin tekrar kendisine verildiğine dair **berat**. 9 S. 1139

Sahife no : 223

Belge no: 383

Paşaların ekserisinin seferde olması münasebetiyle levendat taifesinin çoğunluğu ulufe ve bahşişlerini alıp sefere gittikleri, ancak birer ikişer firar ettikleri, köşede bucakta saklananlar da memleketin idarecilerden boş olmasını fırsat bilip, ortaya çıkarak, fesat ve şekavete başladıklarından bu gibilerin her nerede görülür ise malları katledenlerin olmak üzere haklarından gelinmesi; bunlara fırsat vermemek için memleketin devamlı kontrol altında tutulması v.s. hususlarda Anadolu'nun orta kolundaki vezirlere, beylerbeylerine, valilere, sancakbeylerine, mütesellimlere, kethüdayerlerine, yeniçeri serdarlarına ve sair görevlilere **ferman**. Evail S. 1139

Sahife no : 224

Belge no: 384

Halka ve yolculara zulmeden levendat, Kürt, Türkmen ve sair eşkıyadan her kim olur ise olsun haklarından gelinmesi hususundaki fermana binaen Sadrazam İbrahim'in, paşalara, beylere, kadılarına v.s. görevlilere **mektubu**.

Sahife no : 224

Belge no: 385

İstanbul'dan Rakka'ya levendat masrafları için gönderilecek hazinenin emin ve salim olarak ulaşması için gereken tedbirlerin alınması hususunda İstanbul-Rakka yolu üzerindeki kadılarına, mütesellimlere, voyvodalara, kethüdayerlerine, yeniçeri serdarlarına, kale dizdarlarına, neferat ağalarına, kura zabitlerine, ayan-ı vilayet ve işerlerine **ferman**.20 Ca. 1139

Sahife no : 225

Belge no: 386

Vilayet-i sis, Adana, Haleb ve tevabii Ermenileri Keteğos ve Murahhası olan Kirkor'un refedilip yerine Evannes adlı rahibin Keteğos ve Murahhas olduğuna dair **berat**. 5 S.1139

Sahife no : 225

Belge no: 387

Adana'da Kassabbekir Mahallesi'nde Hacı Mehmed'in yaptırdığı buk'anın buk'adarı olan Ahmed'in ölümüyle, yerine oğlu diğer Ahmed buk'adar olduğu, ancak elindeki beratını zayı ettiğinden tekraren verilen **berat**. Evail C. 1138

Sahife no : 226

Belge no: 388

Adana Kazası askeri kassamlık işlerinin Kadı Ahmed Efendi'ye tevfiz olunduğuna dair Anadolu Kadıaskeri Salih'in **tezkiresi**. 1 L. 1137

Sahife no : 226

Belge no: 389

Adana'da müftü olan Ali'nin görevden alınıp yerine Seyyid Abdulkadir Efendi'nin müftü olduğuna dair Şeyhüislam Abdullah'ın **tezkiresi**. Evail C. 1139

Sahife no : 226

Belge no: 390

Adana'nın Durmuşfakih Mahallesi'nden Hatice Hatun'un, vekili İmam Hacı Murtaza Efendi vasıtasıyla, kendi mülkü olan evini Seyyid Hacı Ramazan'a sattığına dair **bey' hücceti**.

24 B. 1139

Sahife no : 227

Belge no: 391

Aslen Harput'un Ahur Köyü'nden olup Adana'da misafir olarak ikamet etmekte iken ölen Ermiya'nın kardeşi Hikas, varisi olmadığı iddiasıyla, terikeye Beytülmal adına el koyan Beytülmal Emini Hacı Ömer Ağa'yı dava edip, ölenin kardeşi olduğunu da şahitlerle isbat ettiğinden, terikenin kendisine verilmesine dair **ilam**.

19 L. 1137

Sahife no : 227

Belge no: 392

Adana'nın Paşanebi Mahallesi'nden Hacı Hüseyin Ağa'nın vekili Mehmed Ağa, Alidede Mahallesi'nden Mehmed'i dava edip, müvekkilinden üç ay önce aldığı binbeşyüz kuruşu ödemekten kaçındığını iddia etmesi üzerine, Mehmed'in borcu ikrar ettiği, ikrarı gereğince ödemesine dair **ilam**.

23 L. 1139

Sahife no : 227

Belge no: 393

Adana'nın Şeyhzade Mahallesi'nden Mehmed, Mestanzade Mahallesi'nden Ali'yi dava edip, birbuçuk sene önce kaybettiği beygirini kendisinin elinde bulduğunu iddia etmesi üzerine, Ali'nin zikredilen beygiri altı ay önce Torunoğlu Ahmed'den aldığını iddia ettiği, ancak, Mehmed beygirin kendisinin olduğunu şahitlerle isbat etmesinden dolayı beygirin Mehmed'e teslim edilmesine dair **ilam**.

28 L. 1137

Sahife no : 228

Belge no: 394

Adana'nın Alidede Mahallesi'nden Ali, Paşanebi Mahallesi'nden Hüseyin Ağa'nın vekili Said, müvekkilinin kendisinde olan binbeşyüz kuruşunu kardeşi Mehmed'deki alacağından talep ettiği, kardeşi Mehmed'in de Hüseyin Ağa'ya binbeşyüz kuruş borcu olduğunu ikrar etmesiyle meblağın ödenmesine şeri hüküm verildiğinden ödemeye kefil bil-mal oldum dediğine dair **hüccet**.

24 L. 1137

Sahife no : 228

Belge no: 395

Adana Mütessellimi olan Hacı Ömer Ağa'nın, Nükübü'l-eşraf Kaymakamı Seyyid Ali Efendi ve Serdar Vekili Hacı Mustafa Ağa'lardan otuzbir gün vade ile ikibinotuz kuruş borç aldığına dair verdiği **hüccet.** 28 L. 1137

Sahife no : 228

Belge no: 396

Eskiden Adana Mütessellimi olan Hacı Ömer Ağa'nın esnaftan Seyyid Mehmed, Seyyid Ebubekir, Hacı Memiş, Yağcı Mehmed adlı kişilere yediyüzotuz kuruş borcu olduğunu ikrar ederek verdiği **hüccet.** 8 L. 1137

Sahife no : 229

Belge no: 397

Sivaslı olup Adana'da Balcızade Hanı'nda ikamet ederken varissiz olarak ölen Yasefin mirasının Beytülmal'a ait olduğu ve terikesinin teferruatını gösterir **terike defteri.** 6 Za. 1137

Sahife no : 229

Belge no: 398

Adana'nın Şeyhzade Mahallesi'nden olup ölen Hüseyin Beşe'den ve daha sonra ölen eşi Server'den küçük oğulları Ali'ye miras kalan mallarını korumak için amcası Hasan'ın vasi nasbolduğuna dair **vesayet hücceti.** 20 M. 1138

Sahife no : 230

Belge no: 399

Başı eksik olduğundan kimin olduğu anlaşılamıyan bu belge kendisi ölüp eşi ve iki oğluna kalan bir kişinin mirasının taksimini ve teferruatını gösteren **terike defteri.**

Sahife no : 230

Belge no: 400

Aslen İstanbul'un Elimermer Mahallesi'nden Deli Müezzın odaları sakinlerinden olup Adana'da Dergah-ı Ali Kapucıbaşılardan Ahmed Ağa'nın hizmetinde iken ölen Halil'in, Ahmed Ağa marifetiyle müzeyedeye çıkarılıp satılarak, parası, aynı mahalleden Mehmed Çelebi'ye verilen **terike defteri.** 15 Ca. 1138

Sahife no : 231

Belge no: 401

Kendisi katlolunup malları müsadere edilen Arpacıoğlu Hüseyin Ağa'nın Maden Kazası'na tabi Tekfur yaylağı'nda İshakpınarı mevkiindeki bir evinin ve on dönümlük bağının Mübaşır Ahmed Ağa marifetiyle yapılan müzayede sonucunda Hacı Abdurrahman Efendi'ye satıldığına dair **bey' hücceti.** 10 Ra. 1138

Sahife no : 231

Belge no: 402

Adana menziline 1137 senesi ikinci taksiti ile diğer vergilerin Adana'nın merkezi, nahiyeleri ve kazalarına isabet eden miktarlarını gösteren **salyane defteri.** 17 R. 1138

Sahife no : 232

Belge no: 403

Başı eksik olan bu belgenin muhtevsından esnafın verdiği erzakın cins ve miktarını gösteren yemek ve kuru gıda listesi listesi olduğu anlaşılmaktadır.

Sahife no : 232

Belge no: 404

Kayseri'nin Talas Köyü'nden olup Adana'da Abdülaziz Ağa Hanı'nda ölen Mırat'ın hayatında vasi-i muhtarı tayin ettiği amcası oğlu Agop'a teslim olunan **muhallefatının defteri.**

17 Ca. 1138

Sahife no : 232

Belge no: 405

İskenderun İskelesi'nden mühimmat nakli için Misis'e isabet eden devaleri İskenderun'a götürmek üzere Ahmed'in başbuğ olup Ahmed'e kefil olan ahalinin isimlerini havi Misis Naibi İbrahim'in **maruzu.**

Sahife no : 233

Belge no: 406

İçil Sancağı Mutasarrıfı Zeynelabidin Paşa tarafından Gülnar maa Kürretü'n-Nuri Kazası ahailerinden Ömer Paşa'nın imdad-ı seferiyyesi olarak tahsil edilip mübaşire teslim ettiği 865 kuruşluk eşyanın **ödeme temessükü.** 24 Z. 1138

Sahife no : 233

Belge no: 407

Mamuriye Kazası'nın Adana ahalisinin imdad-ı seferiyyesinin listesi

Sahife no : 233

Belge no: 408

Mirzaçelebi Sokağı'nda Mehmed'in oturduğu bahçenin Ağazer adlı zimminin vekiliyle satın alınıp sicilde vakfiyesi ortaya çıkan bahçe olduğu

Sahife no : 234

Belge no: 409

Yurtan Mahallesi'nin otuz ve Dervişpaşa Mahallesi'nin yirmi kuruşa kiralandığı.

Sahife no : 234

Belge no: 410

Dindarlı Naibi es-Seyyid Mehmed Efendi'nin aylığı kırkbeş kuruşa Hacı Mehmed ve Osman Beşe'nin kefil oldukları.

Sahife no : 234

Belge no: 411

1153 senesinin martı ve muharremine mahsub olmak üzere Yakup Paşa'ya verilecek ikinci taksitin ahalinin bilgisiyle tevzi olunan defteri.

Sahife no : 234

Belge no: 412

Revğan-ı mum Otar veled-i Bedros fi 4 şevvâl sene 1153

'Atalar Şeyhi Safer veled-i Yasef fi 4 şevvâl sene 1153

Sahife no: 234

Belge no: 413

Al Beygirin Yurtan Mahallesi'nden Murad'a günlük beş para nafaka ile teslim olunduğu.

13 Ş. 1153

Sahife no: 234

Belge no: 414

Battal Ağa'dan esnafın üç kantar has un için altmışbeş kuruş aldıkları ve mumculara da balmumu için kırkbeş kuruş verildiğine dair kayıt.

Sahife no: 234

Belge no: 415

Battal Mehmed Ağa'nın vilâyete elçi salyânesinden toplanan undan bin kuruş ikiyüz kıl arpa pahâsı olmak üzere aldığı belirten **hüccet**. 10 L. 1153

Sahife no: 234

Belge no: 416

Çavuşbaşının Mehmed Ağa'ya mübâya'a için dörtyüzseksenaltı gurûş virildiği.

Adana Vâlîsi Ya'kûb Paşa Hazretleri'nin imdâdiyyesi için Burusalıoğlu tarafından yüzaltmış istikrâz olunub yigirmibeş kuruş murâbaha virmek üzere cümle ma'rifetiyle bu mahalle kaydolundu.

Sahife no: 234

Belge no: 417

Kethüdâyerinden ikiyüzelli gurûş elçi masârıfı için alınmıştır.

Sahife no: 234

Belge no: 418

Zavarcılarının () veliyy-i ni'am tarafına virdiği zavadan dört batman zavarda mısır batman zavar cümle a'yân zâmin oldukları kayd şod.

Sahife no: 234

Belge no: 419

'Alidede Mahallesi Mescid-i Şerîfi'nin İmâmı İbrâhîm Halîfe mutasarrıf olduğu mescidi hîn-i tecdîdde hâzır olmak üzere (?) işbu mahalle şerh virildi.

Sahife no: 235

Belge no: 420

Adana olan hanların isimlerini havi **liste**.

Sahife no: 235

Belge no: 421

Satın alınan develer için kimlere ne kadar para verildiğini belirten Adana kadısının **kaydı**

Sahife no: 235

Belge no: 422

Dede Efendi'nin elli deve için bin kuruş taahhüd ettiğine dair **kayıt**. 5 Z. 1153

Sahife no: 235

Belge no: 423

Şambayadı 'Aşireti'nden Hüseyin, Mehmed, Mustafa, Parmaksızoğlu Mustafa onsekiz deve ücreti olarak 360 kuruşu Dede Efendi elinden aldıklarını ifade eden **hüccet.** 5 Z. 1153

Sahife no: 235

Belge no: 424

Ağamehmed Mahallesi'nden Hacı 'Osman ve 'Ali Beşe, kırk gün önce Anahıl Kasabası'ndan Hızır Beşe'den yigirmiyedi yük bir dink unu yükü onar kuruştan ve iki kuruş da faiz vermek üzere satın almakta anlaştıkları, ancak alışverişlerinin faiz nedeniyle fasid olmasından dolayı borçlarını un olarak ödemek istediklerine dair **hüccet.** 25 Za. 1153

Metin - T r a n s k r i p s i y o n

Sahife no : 1 İbtâl

Sahife no : 2 İbtâl

Sahife no : 3

Belge no: 1

Medîne-i Adana'da Yurtan Mahallesi'nde sâkine sâhibetü'l-hayr Emine Hâtun ibnet-i İbrâhîm Çavuş'un Medîne-i Münevvere fukarâsına vakfeyletiği mahalle-i mezbûrede vâki' menzildir ki zikrolunur. Mütevellisi Kara 'Ali Efendi'nin oğludur. Bir bâb tahtâni beyt ve bir bâb fevkâni beyt ve bir matbah ve bir dam ve bir mikdâr bağçe ve hâriciye bir bâb tahtânî oda ve bir ahur ve bir örtme ve bir mikdâr havlu ve yine babası müteveffâ-yı mezbûrdan müntekil tahmînen kırk dönüm bağçedir ki def'a-i sâniyemizde lede's-şer' Medîne-i Münevvere fukarâsına vakf olduğu zâhir olmağla def'a-i ûlâmızda tahrir olunan evkâf-ı sâlifinin zeyline ketbolundu. Hurrere fi-ğurre-i rebî'ü'l-ahir sene 33

Sahife no : 3

Belge no: 2

Sâbıkâ şehir Vekili Emir Hüseyin'in tezkiresiyle Turnacıbaşı Ahmed Ağa'ya esnafın iki aylık virdiği ta'ayyünât defteridir ki bi'l-cümle ağalar efendiler hazretleri ma'rifetiyle sicill-i mahfûza kayd ve hîn-i iktizâda deftere idhâl olunmak üzere işbu mahalle şerh virildi.

Pirinç	kahve	fülfül
kantar	kıyye	dirhem
1	10	200
kıymet	kıymet	kıymet
ğurûş	ğurûş	ğurûş
22.5	19	
Yekûn-ı		'attârân
ğurûş		
43.5		
Esnâf-ı		kassâbân
lahm	mum	yekûn
kıyye	47	ğurûş
14		22.5
Esnâf-ı		bakkâlân

sebze bahâ	nân-ı 'azîz	revğan fi para	şem'-i revğan	soğan nohud	hatab bahâ
ğurûş	ğurûş	kıyye 25	kıyye	ğurûş	ğurûş
6	12	44	10	5	15
		kıymet	ğurûş		
		ğurûş	5		
		28.5			

Yekûn _____
 ğurûş
 38.5
 Mîn-haysü'l- _____ mecmû'
 Yekûn _____
 136.5 Yalnız yüzotuzaltıbuçuk ğurûşdur
 Mahalle-i Hacı Hamid
 şa'ır
 kile 5

Sahife no : 4

Belge no: 3

Kansafzâde Mahallesi'nden hâl-i dalâletinde ismi Vanes olan kimesne bâtlî dininden rücû' ve Dîn-i Hakk'ı kabûl etmekle ismi Mehmed tesmiye olunduğu kayd-şod.

Fî 17 Şevvâl sene [1]169

Sahife no : 5

Belge no: 4

İşbu biñyüzaltmışdokuz senesi mâh-ı zi'l-ka'de-i şerifenin altıncı ve mâh-ı temmuzun onbeşinci yevm-i isneyn günü penbe hasadı vukû'u kayd-şod. Fî târîh-i mezkûr

Sahife no : 5

Belge no: 5

İşbu biñyüzaltmışdokuz senesi mâh-ı zi'l-ka'de-i şerifenin yigirmibirinci günü sâbıkâ Adana Valisi Vezîr-i mükerrrem Şehsüvârzâde Mustafa Paşa Hazretleri Adana'dan mansıbı olan Musul cânibine râhî olduğu işbu mahalle koydolundu. Fî 21 zi'l-ka'de sene [1]169

Sahife no : 5

Belge no: 6

Vech-i tahrîr budur ki, İşbu biñyüzaltmışdokuz senesine mahsûb olmak üzere Karakışla Nâhiyesi'nin mal 'avârızı olan üzyüzdoksanaltı ğurûş Adana derûnunda hânât ashâblarından ahz olunmağla inşâ'llâhü Te'âlâ meblağ-ı mezbûr üçyüzdoksanaltı ğurûş mahallinden tahsîl ve edâ ve teslîm olundukda vilâyet için hânât ashâblarına deynimdir. İnşâ'llâhü Te'âlâ meblağ-ı mezbûr edâ ve teslîm olundukda işbu memhûr temessükümdür. Şakkoluna.

Bende
 Seyyid
 Mustafa
 Alemdâr Refiki

Bende
 Hüseyin
 Vekîl-i Fukarâ-i
 Adana

Sahife no : 5

Belge no: 7

Bâ-Fermân-ı Âlî medîne-i Adana menzilineñ sene-i sâbıkan mu'tâd-ı kadîm virile gelen bârgir-i âzim-i Beytül'-Harâm olan emîn-i surre ağaya medîne-i mezbûr menzilcisi Abdülkadir Beşe yigirmibir bârgir teslim itdiği işbu mahalle kayd-şod. Hurrîre fi 22 Şa'bân sene [1]170

Sahife: 6 battal

Sahife no : 7

Belge no: 8

Fî cumâdi'l-ûlâ sene tis'in ve sittîn ve mi'e ve elf

Adana ma'a Karâisâlu Mutasarrıfı Mustafa gâyet teşehhürâtdan ref' ve yeri muvakkati olduğu kâdî'-asker-i esbak rûz-nâmçesinde mukayyed sâbıkâ ser-levha-i cânib-i yemîn olan eşrâf-ı kuzât-ı kirâm zevi'l-ihtirâmdan sezâvâr-ı 'inâyet-i şehri-yârî ve şâyeste-i mükerrermet-i tâcdârî Mevlânâ el-Hâc Mehmed Yümnî dâ'îlerine ber-tevcîh-i esbak ibkâ olunub sene-i mezbûre recebi'l-ferdi guresinden müddet-i örfiye-i kâmile mutasarrıf olmak recâsına ba'de'l-'arz sadaka buyruldu.

Sahife no : 7

Belge no: 9

İzzet-me'âb Şerî'at-nisâb Mevlânâ el-Hâc Mehmed Yümnî Efendi Kâm-yâb. Ba'de't-tahiyyeti'l-vâfiyye inhâ olunur ki, Adana ma'a Karâisâlu Mutasarrıfı Mustafa işbu sene tis'a ve sittîn ve mi'e ve elf cemâziye'l-âhiresi gâyetinden ref' ve yeri muvakkati olduğu kâdî'-asker-i esbak rûz-nâmçesine mukayyed sâbıkâ ser-levha-i cânib-i yemîn olub eşrâf-ı kuzât-ı kirâm zevi'l-ihtirâmdan sezâvâr-ı inâyet-i şehri-yârî ve şâyeste-i mükerrermet-i tâcdârî olmañla ber-tevcîh-i esbak saña tencîz ve ibkâ olunmuşdur. Gerekdir ki, kazâ-i merkûmu sene-i mezbûre recebi'l-ferdi guresinden müddet-i 'örfiye-i kâmile mutasarrıf olup beyne'l-ahâlî icrâ-yı ahkâm-şer'-i âlî eylesiñ, ve's-selâm.

el-Fakîr Şeyh Mehmed Sa'id
el-Kadî bi-'asker-i Anadolu

Sahife no : 7

Belge no: 10

İzzet-me'âb Şerî'at-nisâb Adana ma'a Karâisâlu kâdîsı Mevlânâ el-Hâc Mehmed Yümnî Efendi kâm-yâb. Ba'de't-tahiyyeti'l-vâfiyye inhâ olunur ki,

İşbu sene tis'a ve sittîn ve mi'e ve elf recebi'l-ferdi guresinden kazâ-i mezbûrun umûr-ı kısmet-i askeriyyesi saña tevfiiz ve sipâriş olunmuşdur. Gerekdir ki, kazâ-i mezbûrede vâki'

olan mevtâ-yı askeriyye muhalledâtını tahrîr ve terkîm ve beyne'l-verese bi'l-farîzati's-şer'îyye tevzî' ve taksîm eylesin ve's-selâm.

el-Fakîr Şeyh Mehmed Sa'îd

el-Kadî bi-'asker-i Anadolu

Sahife: 8 battal

Sahife no : 9

Belge no: 11

Medîne-i Adana mahallâtından Ağamescid Mahallesi sükkânından iken bundan akdem fevtolan Mehmed bin Halîl'in verâseti zevce-i menkûhesi Emine bint-i 'Ömer nâm hâtun ile sulbi oğlu Halîl'e ve anası diğeri Emine bint-i Bekir nâm hâtuna münhasıra olup kable'l-kısme sağîr-i mezbûr Halîl dahî fevt olup verâseti anası mezbûre Emine ile li-ümm karındaşı 'Abdurrahman bin Mehmed'e inhisârı lede's-şer'-i şerîf zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra verese-i mezkûreden zâtı ta'rîf-i şer'îyye ile mu'arrefe zevce-i mezbûre Emine nâm hâtun meclis-i şer'-i hâtır-ı lâzimü't-tevkîrde işbu hâfîzü'l-kitâb Seyyid Mûsâ bin Mehmed nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb işbu merkûm Mûsâ'nın zevcesi ğâ'ib-i ani'l-meclis 'Âyişe bint-i Halîl, zevcim müteveffâ-yı mezbûr Mehmed ile li-ebeveyn karındaşlar olup mahalle-i mezbûrede vâki' beyne'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmetü'l-hudûd bir bâb fevkânî ve tahtânî ve bir bâb tahtânî oda ve bir mikdâr havluyu müştamil bir bâb menzil babaları müteveffâ-yı mezbûr Halîl'den kendülere ve valideleri diğeri Emine'ye müntekil ve müşâ'an mülkleri iken zevcim mezbûr Mehmed fevt oldukda verâseti vâlidesine isâbet eden hissesinden mâ-'adâ bana ve sadrî oğlum Abdurrahman nâm sağîre intikâl itmekle menzil-i mezkûrde hissesi mefrûzamı taleb iderim. Sü'âl olunub takrîri tahrîr ve müceb-i şer'îsi icrâ olunmak matlûbumdur didikde ğıbbe's-sü'âl merkûm Seyyid Mûsâ cevâbında "müdde'îyye-i mezbûrenin takrîr-i meşrûhası üzre ikrâr, lâkin müteveffâ-yı mezbûr Mehmed menzil-i mezkûrde hissesini almış senesinde Serdar Hüseyin Ağa konağında bir re's at ile yetmiş ğurûşa bana bey' ve temlîk idüb ben dahî iştirâ ve kabûl ve semeni olan meblağ-ı mezbûr ve atı kendüye def' ve teslîm eyledim. Ol vechile menzil-i mezkûr mülkiyyet üzre tasarruf iderim" deyü def'le mukâbele itmeğın ısrâ-ı istintâk ve'l-inkâr dâfi'-i mezbûr Seyyid Mûsâ'dan def'-i meşrûhasına mutâbık beyyine taleb olundukda 'udûl-i ahrâr-ı ricâlden Seyyid Mustafa bin Halîl ve Seyyid İsmâ'îl bin Ömer nâm kimesneler li-ecli's-şahâde meclis-i şer'a hâzırân olup istişhâd olundukda fi'l-hakîka müteveffâ-yı mezbûr Mehmed târîh-i () mezkûrede Serdar Hüseyin Ağa konağında menzil-i mezkûrdan hissesini bir at ile yetmiş ğurûşa işbu merkûm Seyyid Mûsâ'ya bey' ve teslîm ve temlîk idüb atı ve semenini ahz ve kabz eyledi. Bizler bu husûsa bu vech üzre şahîdleriz. Şahâdet dahî ideriz deyü herbirleri edâ-yı şahâdet-i şer'îyye idüb ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şahâdetleri makbûle olmağın mücebiyle müdde'îyye-i mezbûre Emine bî-vech-i şer'î

mu'ârazadan men' birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketbolundu. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hâmisi aşara min-şehri recebi'l-ferd li-seneti tis'a ve sittîn ve mi'ete ve elf.

Şühûdü'l-				Hal
Salınoğlu Seyyid Ahmed	Osman Efendi	Seyyid İbrâhîm Hakkı	Hüseyin Efendi Mercanzâde	Ahmed Ağa Mîr- alay-ı Adana
Es-Seyyid Hüseyin Ağa Serdâr-ı Adana		El-Hâc Mehmed Ğazzâz		ve gayruhüm

Sahife no : 10

Belge no: 12

Medîne-i Adana mahallâtından Sugediği Mahallesi sükkânından iken bundan akdem fevt olan Ahmed Efendi bin 'Abdullah nâm kimesnenin verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Hatice bint-i Mehmed nâm hâtun ile li-ebeveyn 'ammizâdesi ğâ'ib-i ani'l-beled Mustafa bin Mehmed nâm kimesneye inhisârı lede'ş-şer'-i şerîf zâhir ve mütehakkık olub asl-ı mes'eleleri dört sehmden olub rub'ı zevce-i mezbûre Hadice'ye ve sülüs-i erbâ'ı mezbûr Mustafa'ya isâbet ve intikâl itmekle ğâ'ib-i mezbûr Mustafa'ya müteveffâ-yı mezbûrdan ırs-ı şer'le intikâl iden ber-müceb-i defter-i kassâm emvâl ve eşyâsım zabt ve hıfz ve hırâsete kâbel-i şer'den bir kayyım nasb ve ta'yîn olunmak ehemmi ve lâzım olmağla işbu hâfizatü'l-kitâb Şemsi bint-i 'Ali nâm hâtun ğâ'ib-i merkûmun li-ebeveyn kız karındaşı kızı ve hasren vârisi olub emvâlini zabt ve hıfza ahakk ve elyak olduğu zeyl-i kitâbda mektûbü'l-esâmî müslimîn ve müslimât haber virmeleriyle hâkim-i mevki'-ı sadr-ı kitâb tûbâ-lehû ve hüsn-i me'âb efendi hazretleri dahî bu mezbûre Şemsi Hâtun 'ı ber-müceb-i defter-i kassâm ğâ'ib-i merkûm Mustafa'nın emvâl ve eşyâsım zabt ve hıfza kayyım nasb ve ta'yîn eyledikte merkûm dahî kemâ-hüve hakkıhî merâsimisini edâya müte'ahhid olmağın hâzihi'l-vesika bi't-taleb ketb ve yedine i'tâ olundu. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâmîni ve'l-ısrîne min-şehri recebi'l-ferd li-seneti tis'a ve sittîn ve mi'ete ve elf.

Şühûdü'l-				Hal
El-Hâc Mehmed Efendi Tellalzâde	Emîne bint-i Ahmed	Molla Yusuf birâder-i merkûm	Ümmüğüstüm bint-i	Zeyneb bint-i Hacı Bekir
Ayişe bint-i Mehmed	Hacı Hüseyin Ser-muhzırân	Kâtib 'Abdullah Efendi	Ahmed Ser- muhzırân	

Sahife no : 10

Belge no: 13

Budur ki,

Medîne-i Adana mahallâtından Sugediği Mahallesi sükkânından iken bundan akdem Fevt olan Ahmed Efendi ibn-i 'Abdullah Efendi'nin verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Hatice

bint-i Mehmed nâm hâtun ile li-ebeveyn ammizâdesi ğâ'ib-i ani'l-beled Mustafa bin Mehmed nâm kimesneye inhisârı şer'an zâhir ve mütehakkık olmağın terike-yi müteveffâ-yı mezbûrdur ki ber-vech-i âti zikrolunur. Hurrîre fi'l-yemi's-sâlisi aşara min-şehri recebi'l-ferd li-seneti tis'a ve sittîn ve mi'e ve elf.

Mahelle-i mezbûrede vâki 'beyne'l ahâlî ve'l-cirân ma'lûmetü'l-hudûd bir bâb tâhtânî oda ve bir sofa ve bir mikdâr havluyı müştemil müşterek bir bâb menzil kıymeti . ğurûş 120	Un kapanı Mescidi tahtında iki bâb dükkân ve bir bâb mağaza kıymeti . ğurûş 250	köhne çakşır 'aded 1 ğurûş 1	alaca entari (?) 1 ğurûş 4.5
---	---	---------------------------------------	---------------------------------------

Beyaz köhne entari 2 ğurûş 0.75	gömlek ve distâr 1 1 ğurûş 2	köhne çuka don 1 ğurûş 0.75	kavuk ma'a distâr ğurûş 1	müsta'mel nân küreği 1 ğurûş 3
--	---------------------------------------	--------------------------------------	---------------------------------	---

kütüb cild 'aded 48 ğurûş 5	mefrûş kilim 3 ğurûş 3	bir kat yatak 1 ğurûş 5	tüfenk ma'a silah 1 ğurûş 2.25	piştov 1 ğurûş 1.25
--------------------------------------	---------------------------------	----------------------------------	---	------------------------------

Görde kılıç 1 ğurûş 1 Yekûn	evân-ı nühâsiye kıyye 18 ğurûş 18 ğurûş 449	kütahya çanağı ve filcan ğurûş 0.5	nukûd ğurûş 16.25	tecemmülâthâne ğurûş 5
---	--	--	-------------------------	------------------------------

Minhe'l-

ihrâcât

Techîz-tekfin ber-müceb-i vasiyet ğurûş 40	resm-i kısmet-i âdî ğurûş 11.5	nâzırıye ğurûş 1.5	kâtibiye çukadariye ihdâriye ğurûş 7
--	--------------------------------------	--------------------------	---

Sahhu'l-

bâkî

ğurûş

389

Hisse-i zevce-i mezbûr
97 ğurûş 10 para

Hisse-i ğâ'ib-i mezbûr bin ammi Mustafa
291 ğurûş 30 para

Sahife no : 11

Belge no: 14

Ağamehmed Mahallesinde Kamile Hâtun'un vakfiyesi

Elhamdülillâhi'l-vâkıfı alâ külli hâl. 'Âlimü'l-ğaybi ve's-şahâdeti'l-kebîri'l-müte'âl. Ve's-selâtü ve's-selâmü 'alâ-Muhammedini'l-meb'ûsi li-beyâni'l-harâmi ve'l-halâl. Ve 'alâ-âlihî ve

eshâbihi hayri'l-eshâbi ve hayri'l-âl. Emmâ ba'dü; işbu kitâb-ı sıhhat-nisâbın tahrîr ve inşâsına bâ'is ve bâdî budur ki, medîne-i Adana'da Ağamehmed Mahallesi sâkinelerinden olub muhadderâtdan olmağla meclis-i şer'a huzûrî mütekarrere olan Kamile bint-i Mustafa nâm hâtun tarafından vakf-ı âtiyî'z-zikri vech-i câyi üzre ikrâra vekîli olduğı zât-ı mezbûreyi bilma'rifeti's-şer'îye 'ârifân olan Abdurrahman Efendi ibn-i Süleymân ve es-Seyyid Mehmed bin Mustafa nâm kimesneler şahâdetleriyle sâbit ve sübût-ı vekâletine hükm-i şer'î lâhik olan es-Seyyid Mustafa Efendi ibn-i Zeynelabidin nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i hâtır-ı lâzîmi'tevkîrde vakf-ı atiyî'l-beyâna li-ecli't-tescîl ve li-emri'l-itmâm ve't-tekmîl mütevellî nasb ve ta'yîn eylediğı es-Seyyid Mahmud bin 'Abdi nâm kimesne mahzarında bil-vekâle ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb müvekkilemin zevc-i sâbıkı na'lbend es-Seyyid 'Ali Çelebi'den müntekil silk-i mülk-i sarf-ı sahîhasında münselike olub mahalle-i mezbûrda vâki' kibleten es-Seyyid Osman Ağa menzili ve şarkan Kulezâde (?) menzili ve şimâlen ba'zan Kuruca ve ba'zan tarîk-ı hâs ve garben Seyyid Hüseyin Çelebi menzili ile mahdûd iki bâb fevkânî beyt ve bir bâb tahtânî beyt ve bir mikdâr havlu ve kenîf ve şikârî (?) müstemil mülk menzili müvekkilem mezbûre Kamile Hâtun vakf-ı sahîh-i şer'î ile vakf ve habs-i sarîh-i mer'î habs eyledi ki, evvelâ kendi hayâtda oldukça sâkine ve mutasarrıfa ve mütevellîye ve ba'de vefâtihâ mahalle-i mezbûrede

vâki' Şeyhzâde binâ eylediğı câmi'-i şerîfde her kim imâm ve hatib olur ise müğayyirü't-ta'mîr ve't-termîm fazla ğallesine mutasarrıf olub zevcimi hayr du'â ile yâd eyleyeler deyü fâriğan ani's-şevâğil menzil-i mahdûd-ı mezkûrî mütevellî-i merkûma teslim ol dahî sâ'ir evkâf mütevellîleri gibi kabz ve tesellüm eyledi didikde gibe't-tasdîkî's-şer'î vâkıfa-i mezbûre cânib-i vifâkdan semt-i şikâka âzim olub vakf-ı akar Hazret-i İmâm-ı Azam ve hümâmü efham katında sahîh lâkin gayri-lâzım olmağla vakf-ı mezbûrdan rücû'a mesâğ-ı şer'î olmağla vakıfdan rücû' ve kemâ-fi'l-evvel müvekkilemin mülkine istirdâd ve hükm taleb iderim didikde mütevellî-i merkûm dahî kendüye lâzım ve mahalle mülâyim cevâb-ı bâ-savâba 'âzim olub vakfiyet-i 'akar hazret-i İmâm-ı A'zam ve Hümâm-i efham katında lüzûmdan 'ârî ise İmâmeyni'l-Hümâmeyn hazretleri katında sıhhat ve lüzûmdan müfârakat itmemele sahîh ve lâzım olmağla anların kavli şerîfleri üzre vakf-ı mezkûrun sıhhatine hüküm taleb iderim deyü hâkim-i hâsim-i mevki'-i sadr-ı kitâb tûbâ lehû ve hüsn-i me'âb efendi hazretleri huzûrunda müterâfi'ân ve fasl-ı hasma tâlibân olduklarında hâkim mûmâ-ileyh dahî cânibeynin deliline nazar ve mennâ'an li'l-hayr olmakdan hazer ve mücânebet idüb İmâmeyni'l-Hümâmeyn kavli şerîfleri üzre menzil-i mahdûd-ı mezkûrın evvelâ vakfiyetine ve sâniyen şart ve kuyûdunun sıhhat ve lüzûmuna hükm-i muhkem-i şer'î ve kazâ-yı mübrem-i me'î idüb naks ve nakîza mecâl-i muhâl oldu. "Fe-men-beddelehû ba'de mâ-semi'hû fe-innemâ ismühû 'ale'l-lezîne yübeddilûneh. İnn'Allâhe semî'un 'âlmî"¹. Ve ecra'l-vâkıfî 'ale'l-hayyi['l-kerîm] cerâ zalik. Ve hurrîre fi'l-yevmi'r-râbi'ı ve'l-işrîn. Mîn-şehri receb li-seneti tis'a ve sittîn ve mi'ete ve elf.

¹ Bakara 181

Şuhûdü'l-				hâl	
'Abdullah Efendi Kâtib	es-Seyyid Hüseyin Ser-muhzırân	Savukzâde (?) Hacı Mehmed	Molla İbrâhîm bin Mahmud	Maraşlı Süleyman	
İsmâ'îl Efendi	'Osman Ağa Dekserzâde	Mehmed Efendi Kâtib ağazâde	ve gayrühüm		

Sahife no : 12

Belge no: 15

Kara Bayram oğlu Mustafa Beşe'niñ

Medîne-i Adana mahallâtından Hankurbu Mahallesi sâkinelerinden Emine bint-i Mustafa nâm hâturn meclis-i şer'-i hatîr-ı lâ[zimi]'t-tevkîrde Kara Bayramoğlu dimekle şehîr işbu râfî'u'l-kitâb el-Hâc Mustafa bin Mehmed nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb târîh-i kitâbdan yigirmidört sene mukaddem li-ümm karındaşım Ahmed fevt olub verâseti li-ebeveyn er karındaşım ğâ'ib-i ani'l-beled Mehmed nâm kimesne ile bana münhasıra olmağla müteveffâ-yı mezbûrun mahalle-i Neccârân'da ve Kassâbbekir Mahallesi'nde beyne'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmetü'l-hudûd dört bâb menâzil ve tecemmülâthâne ve Kestel ve Hurmalu nâm karyelerde dört çift ve sekiz bârgirini işbu merkûm fuzûlî zabt itmekle terike-i mezkûreden hisse-i irsiyyemi ve ğâ'ib-i mezkûrun hissesine kayyım nasb olmak taleb iderim. Su'âl olunub takrîri tahrîr ve müceb-i şer'îsi icrâ olunmak matlûbumdur didikde ğibbe's-su'âl merkûm Hacı Mustafa cevâbında müdde'iyeye-i mezbûrenin li-ümm karındaşım müteveffâ Ahmed hayatında bir dükkanda berber san'atında ale'l-iştirak kesb ider iken fevtoldukda kırkdört senesinde ğâ'ib-i mezbûr Mehmed mûrisi müteveffâ-yı mezbûr Ahmed'in 'indinde olan eşyâsından hisse-i irsiyyesini iddi'â ve otuz ğurûş mukâbelesinde husûs-ı mezbûra müte'allık 'âmme da'vâdan zimmetimi ibrâ eyledi deyü târîh-i mezkûre ile müverreh ve hâkim-i vakt imzâsıyla mumzâ ibrâz eylediği hüccet-i şer'iyeye ile defi'le mukâbele eyledikde ısr'e'l-istintâk ve'l-inkâr dâfi'-i mezbûrdan beyyine taleb olundukda beynlerine muslihûn tavassut idüb on ğurûş mukâbelesinde inşâ'-i akd-ı sulh eylediklerinde sonra müdde'iyeye-i mezbûre Emine meclis-i şer'a gelüb karındaşım ğâ'ib-i mezbûr Mehmed'in hisse-i irsiyyesini ahz ve iştiğâl eylediğini ba'de'l-ikrâr kendi hissesi olan bedel-i sulh on ğurûşu ahz ve kabz idüb husûs-ı mezkûra müte'allık 'âmme da'vâdan mezbûr Hacı Mustafa'nın zimmetini ibrâ ve ıskât-ı hakk eyledim deyü tâyi'an ikrâr ve i'tirâf itmekle ğibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketbolundu. Hurrîre fi-selhu recebi'l-ferd li-seneti tis'a ve sittîn ve mi'e ve elf.

Şuhûdü'l-					hâl	
Fahru'l-'ulemâ Hüseyin Efendi Mercanzâde	Hasan Ağa Mercanzâde	Cabir Ağa	Mûsâ Ağa	'Abdullah Efendi Kâtib	Ahmed Ser- muhzırân	

Sahife no : 12**Belge no: 16**

Medîne-i Adana mahallâtından Mermerli Mahallesi sükkânından işbu râfi'âni'l-kitâb İbrâhîm ve Mustafa ibn-i 'Ali nâm kimesneler meclis-i şer'-i hafîr-i lâzimü't-tevkîrde, es-Seyyid el-Hâc İsmâ'îl ibn-i el-Hâc 'Ali Ağa nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb târîh-i kitâbdan iki sene mukaddem işbu merkûm Hacı İsmâ'îl'den ikiyüz ğurûş istidâne eylediğimizde kendi melbûsâtından olan bir kürküni hılâf-ı şer' devr ile yetmiş ğurûşa murâbaha zammeylediğinden gayri altmışbir senesinden altmışsekiz senesine gelince yedi sene zarfında kendüye yüz ğurûş deynimiz olmağla beher sene otuz ğurûş murâbaha zammı ile hılâf-ı şer' devr ile ikiyüzseksen ğurûş murâbaha sarf akçemizi ahzitmekle yedimizde olan fetvâ-yı şerîfe mücebince onu onbirbuçuk ğurûşdan fazla ahzylediğın taleb ideriz. Su'âl olunub takrîri tahrîr ve fazla ahzylediği meblağın istirdâdına sebep-i şer'î olmak matlûbumuzdur didiklerinde, ğıbbe's-su'âl mezbûr Hacı İsmâ'îl cevâbında târîh-i mezkûrede müdde'ıyyân-ı mezbûrândan ikiyüz ğurûşa murâbaha zammeylediği yetmiş ğurûş ahz ve üç sene zarfında yüz ğurûşuna beher sene otuz ğurûş murâbaha zammı ile doksan ğurûşlarını ahz eylediğini ikrâr mâ-'adâsını inkâr itmekle ikrârı mücebince onu onbirbuçuk hisâbından seksenbeş ğurûş fazla ahz eylediği zâhir olmağın ber- müceb-i fetvâ-yı şerîf fazla ahz eylediği meblağ-ı mezbûr seksenbeş ğurûşu müdde'ıyyân-ı mezbûrâna edâ ve teslîme merkûm Hacı İsmâ'îl'e tenbîh-i şer'î birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketbolundu. Hurreire fi-selhu receb li-seneti tis'a ve sittîn ve mi'e ve elf.

Şuhûdü'l-			hâl		
Mercanzâde Hüseyin Efendi	Hasan Ağa, Mercanzâde	Cabir Ağa, Alemdar	Seyyid Hasan, Hacı Sûfizâde	Seyyid Ali, birâder-i merkûm	Ahmed, Ser-muhzırân

Sahife no : 13**Belge no: 17**

Medîne-i Adana mahallâtından Yarbaşı Mahallesi'nde sâkin olub zâtı ta'rîf-i şerî ile mu'arrefe olan Emine bint-i Halîl nâm hâtun sadrî oğlu Mustafa bin 'Ömer nâm şâbb-ı emred hâzır olduğu hâlde hâlen Adana Vâlisi Vezîr-i mükerrerem devletlü sa'âdetlü Mustafa Paşa *yesserallâhü mâ-yürîdü ve mâ-yeşâ'* Hazretleri kıbel-i âlisinden ta'yîn buyurulan mübâşir ma'rifetiyle ihdâr-ı şer' olunan mahalle-i mezbûre sükkânından Mehmed bin Bekir nâm kimesne mahzarında işbu râfi'âni'l-kitâb mahalle-i mezbûre İmâm[1] Mehmed Efendi ve mütevellîsi Seyyid Mehmed bin 'Abdülbâkî ve Seyyid Hüseyin bin Ahmed ve ahâli-i sâ'ire muvâcehelerinde üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb "târîh-i kitâbdan üç gün mukaddem sadriye kızım Hüsne nâm hâtun mezbûr Mehmed'in sâkin olduğu menzili derûnunda katil bulunub kâtîli ma'lûm olmamağla müteveffıye-i mezbûrenin diyet-i kassâmesi şer'an

lâzımgelenlerden bi'l-verâse taleb iderim. Su'âl olunub takrîri tahrîr ve müceb-i şer'isi icrâ olunmak matlûbumdur” didikde ğıbbe's-sü'âl mezbûr Mehmed cevâbında müteveffıye-i mezbûre Hüsne târîh-i mezkûrde sâkin olduğu menzil derûnunda cerîhaten katil bulunduğu tâyi'an ikrâr ve i'tirâf itmekle katil-i mezbûrenin diyet-i kassâmesi şer'an menzil-i mezkûr sükkânlarından lâzımgelüb ahâlî-i mahalle-i mezkûreden bir âhada nesne iktizâ eylemediği kütüb-i mu'teberânda mestûr ve müsarrah olmağın, sükkân-ı mezbûr Mehmed'in ikrârı mücebince katil-i mezbûrenin diyet-i kassâmesi menzil-i mezkûr sükkânlarına katil-i mezbûre veresesine edâ ve teslîme ba'de'l-hükm müdde'ıyye-i mezbûre Emîne Hâtun ahâlî-i mahalle-i mezkûreden bî-vech-i şer'î mu'ârazadan men'-birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketbolundu. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hâdî min-şehr-i şa'bani'l-mu'azzam li-seneti tis'a ve sittîn ve mi'e ve elf.

Şuhûdü'l-

hâl

Fahru'l-'Ulemâ	Fahrü'l-Hutebâ Seyyid	Seyyid	Kâtib	Ahmed,	ve
Hüseyn Efendi,	Mustafa Efendi, Hatîb	'Osmân Ağa	'Abdullah	Ser-	gayrühüm
Mercanzâde	bi-Câmi'-i 'Atîk	Ğansafzâde	Efendi	muhzırân	

Sahife no : 13

Belge no: 18

Medîne-i Adana'da vâki' Cisir-i Kebîr verâsında Egmeler Karyesi'nde sâkine olub zâtları ta'rîf-i şer'î ile mu'arrefe işbu râfi'ânî'l-kitâb Hamiyyet bint-i Hüseyn ve Âyişe bint-i Durak nâm hâtunlar meclis-i şer'-i şerîf-i enverde hâlen eyâlet-i Adana Vâlîsi Vezîr-i mükerrem Şehsüvarzâde Seyyid Mustafa Paşa *yesserallâhü mâ-yürîdü ve mâ-yeşâ'ü* Hazretleri kıbel-i 'âlîlerinden Emîn-i Beytümâl olan 'Osman Ağa bin Muslihiddin nâm kimsene mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb târîh-i kitâbdan on ay mukaddem Hankurbi Mahallesi'nde sâkine iken yaylakda fevtolan Fatma bint-i Durmuş 'Ali nâm hâtun li-ebeveyn ammizâdemiz verâseti zevc-i ğâ'ib-i 'ani'l-beled 'Abdülcelfil nâm kimesne ile bizlere münhasıra iken vâris-i ma'rûfesi yokdur deyü emîn-i merkûm terike-i müteveffıyeyi zabt murad ider. Su'âl olunub takrîri tahrîr ve kasr-ı yedine tenbîh-i şer'î olunmak muradıdır didikde ğıbbe's-sü'âl ve'l-inkâr müdde'ıyyetân-ı mezbûretâna takrîrlerine muvâfık beyyine taleb olundukda 'udûl-i ahrâr-ı ricâl-i müslimînden Murad bin Hasan ve Ahmed bin 'Ali nâm kimesneler li-ecli's-şahâde meclis-i şer'a hâzırân olub istişhâd olundukda fi'l-hakîka işbu müdde'ıyyetân-ı mezbûretân Hamiyyet ve Âyişe'nin babaları muteveffâ Hüseyn ve dedeleri ismi dahî 'Abdullah ve meskat-ı re'sleri Ballu nâm karye olduğuna bizler şahidleriz ve şahâdet dahî ideriz deyü her birileri edâ-yı şahâdet-i şeriyye idüb şahâdetleri ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye makbûl olmağın mücebiyle Emîn-i merkûm Osman Ağa'nın terike-i müteveffıye-i mezbûrdan kasr-ı yedine tenbîh-i şer'î birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb[olundu]. Hurrîre fi-selhu recebi'l-ferd sene tis'a ve sittîn ve mi'e ve elf.

Şuhûdü'l-_____hâl

Seyyid Mehmed Çelebi, Hacı Mehmed Seyyid Kâtib 'Abdullah Ahmed, Ser-
Ebû Bekirzâde Sipâhî Oğlu Ali Efendi, kâtib muhzirân
Sahife no : 14

Belge no: 19

Eskihamam Mahallesi'nde Yusuf'un Hücceti

Medîne-i Adana mahallâtından Eskihamam Mahallesi sükkânından Hasan Beşe bin 'Ali nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-ı lâzîmü't-tevkîrde yine mahalle-i mezbûre sükkânından işbu hâfizü'l-kitâb Yusuf bin 'Osmân nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb "işbu merkûm Yusuf müteveffâ Kürt Bayram oğlu Mehmed Paşa 'utekâsı evlâdından olub paşay-ı mûmâ-ileyhiñ evkâfî ba'de inkırâz evlâd ve 'utekâsına ve ba'dehû evlâd-ı 'utekâsına meşrûta olduğu vakfiye-i ma'mûlün-bih bihâsında mestûr ve mukayyed olub el-yevm tevliyet-i tasarruf derece-i kemâletine imti'âd itmekle işbu merkûm Yûsuf derecede müsâvî evlâd-ı 'utekâ ile vakf-ı mezkûra mutasarrıf olub benim babam müteveffâ-yı mezbûr 'Ali dahî vâkıf-ı mûmâ-ileyhiñ mu'teki olmağla ben dahî kendüler ile derecede müsâvî olduğum hasebiyle vakf-ı mezkûrdan hisse talep iderim. Sû'âl olunub takrîri tahrîr ve müceb-i şer'îsi icrâ olunmak matlûbumdur" didikde ğebbe's-su'âl merkûm Yusuf cevâbında müdde'î-i mezbûrun takrîri üzre meşrû-ı vakfiye ma'mûlün-bihâ ber-vech-i muharrer olub ve'l-ân kendüler mutasarrıflar olduğum ikrâr lâkin müdde'î-i mezbûr Hasan'ın 'utekâ evlâdından olduğunu inkâr itmekle müdde'î-i mezbûrdan da'vâsına mutâbık beyyine talep olundukda ba'de'l-ihâl ve'l-istihâl ityân-ı beyyineden ızhâr-ı 'aciz itmeğın mücebiyle müdde'î-i mezbûr Hasan Beşe bî-vech-i şer'î mu'ârazadan men'-birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hâdî min şehri-şâ'bânî'l-mu'azzam li-sene tis'a ve sittîn ve mi'e ve elf.

Şuhûdü'l-_____hâl

Fahrü'l-ulemâ Hüseyin Seyyid Osman El-Hâc Battal 'Abdullah Ahmed, Ser-
Efendi, Mercanzâde Ağa Kansafzâde Mehmed Ağa Efendi, kâtib muhzirân

Sahife no : 14

Belge no: 20

El-hamdülillâhî'l-vâkıfı alâ külli hâl. 'Âlimü'l-ğaybi ve's-şahâdeti'l-kebîri'l-müte'âl. Ve's-salâtü ve's-selâmü 'alâ-Rasûli Muhammedi'l-meb'ûsi ve 'alâ-âlihî ve eshâbihî hayrû'l-eshâbi ve hayrû'l-âl. Emmâ ba'dü işbu kitâb-ı sıhhat-nisâbın tahrîr ve inşâsına bâ'is ve bâdî budur ki, [Adana] mahallâtından Neccârân Mahallesi sâkinelerinden olub muhadderâtdan olmağla meclis-i şer'a huzûrı mütekarrere olan Cennet bint-i Kâmil nâm hâtun tarafından vakf-ı âtiyi'z-zikri tasdîka vech-i cây üzre vekîli olduğú zât-ı mezbûreyi bi'l-ma'rifeti's-şer'îyye 'ârifândan es-Seyyid Hacı Süleyman bin Mehmed ve Mehmed Beşe bin 'Ömer nâm kimesneler

şahâdetleriyle sâbit ve sübût-ı vekâletine hükm-i şer'î lâhik olan es-Seyyid İbrâhîm bin Ahmed nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i enverde li-ecli't-tescîl ve li-emri'l-itmâm ve't-tekmîl mütevellî nasb ve ta'yîn eylediği fahrî'l-müderrişîn Mercanzâde Hüseyin Efendi nâm kimesne mahzarında bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb müvekkilem mezbûre Cennet Hâtun'un mülk-i sarf-ı sahîhasında münselik olub mahalle-i mezbûrede vâki' kıbleten tarîk-ı 'âmm ve ğarben Kal'anîzâde Molla Mustafa menzili ve şarkan es-Seyyid İbrâhîm Çelebi menzili ve şimâlen ba'zan Saka Beşe ve ba'zan Koca Hasan Beşe menzili ile mahdûd bir bâb fevkânî ve tahtânî beyt ve bir örtme ve bir mikdâr havlu ve kenîfi müştemil mülk menzili hasbeten li'llâhi Te'âlâ ve taleben li-merdati rabbihi'l-alâ vakf-ı sahîh ile vakf ve habs-ı sarîh-i mer'î ile habs eyledi ki, evvelâ kendi hayatda oldukça sâkine ve mutasarrıfa ve mütevellîye ola ve ba'de vefâtihâ müvekkilemin akrabâsından 'Abdülfevâh Efendi ibn-i 'Abdullah nâm kimesne sâkin ve mutasarrıf ve mevlâ olub menzil-i mezkûrun icâresinden beher sene iki ğurûş mahalle-i mezbûrede el-Hâc Yûsuf Ağa binâ eylediği mesid-i şerîfde her kim İmâm olur ise virie ve merkûm 'Abdülfevâh Efendi ve evlâd-ı evlâd-ı evlâdı batnan ba'de batnin ve karnen ba'de karnin zükûren kâne ev inâsen 'ale's-seviyye sâkin ve mutasarrıf ve mütevellî olalar. Ve ba'de'l-ınkırâz ne'üzü bi'llâhi 'an-kahri'l-feyyâz mahalle-i mezbûrede vâki' Kallakçioğlu binâ eylediği mescid-i şerîfde her kim imâm olur ise menâzil-i mezkûrun ba'de't-ta'mîr ve't-termîm fazla ğallesine mutasarrıf ve mütevellî olub zevcimi hayır du'â ile yâd eyleyeler deyü fâriğan ani'-şevâğil menzil-i mahdûd-ı mezkûrî mütevellî-i merkûma teslim ol dahî sâ'ir evkâf mütevellîleri gibi kabz ve tesellüm eyledi didikde ğıbbe't-tasdikî's-şer'î vâkıfa-i mezbûre cânib-i vifâkdan semt-i şikâka 'âzim olub vakf-ı 'akar Hazret-i İmâm-ı A'zam ve Hümâm-ı Efham katında sahîh, lâkin gayri-lâzım olmağla vakf-ı mezbûrda müvekkilem için rücû'a mesâğ-ı şer'î olmağla vakıfdan rücû' ve kemâ fil-evvel müvekkilemin mülkine istirdâda hükm taleb iderim didikde mütevellî-i mezbûr dahî kendüye lâzım ve mahalle mülâyim cevâb-ı bâ-savâba âzim olub vakf-ı 'akar Hazret-i İmâm-ı A'zam ve Hümâm-ı Efham katında lüzûmdan 'ârî ise İmâmeyni'l-Hümâmeyn kavli-i şerîfleri katında sıhhat ve lüzûmdan müfârekat itmemele sahîh ve lâzım olmağla anların kavli-i şerîfleri üzre vakf-ı mezkûrun sıhhatine hüküm taleb iderim deyu hâkim-i hâsim-i mevki'-i sadr-ı kitâb tûbâ-lehû ve hüsn-i me'âb efendi hazretleri huzûrunda müterâfi'ân ve fasl-ı hasma tâlibân olduklarında hâkim-i mûmâ-ileyh dahî cânibeynin delîline nazaran ve mennâ'an li'l-hayr olmakdan hazer ve mücânebet idüb İmâmeyni'l-Hümâmeyn [s. 15] kavli-i şerîfleri üzre menzil-i mezkûrun evvelâ vakfiyetine ve sâniyen şurût ve kuyûdunun sıhhat ve lüzûmuna hükm-i muhkem-i şer'î ve kazâ-yı mübrem-i mer'î idüb min-ba'd vakf-ı mezbûr sahîh ve lâzım olub nakz ve nakîza mecâl-i muhâl oldu. "Fe-men beddelehû ba'de mâ-

semi'ahû fe-innemâ ismühû ale'l-lezîne yübeddilünehû. İnnallâhe semî'un 'alîm"². Ve ecra'l-vâkıfı 'al'l-hayyi'l-kerîm. Cerâ zâlık. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâlis-i 'aşara min-şehr-i şa'bâni'l-mu'azzam li-seneti tis'a ve sittîn ve mi'ete ve elf.

Şühüdül-		hâl		
Molla Mustafa bin Halîl	Mehmed bin 'Abdullah	Molla 'Ali bin 'Osman	Es-Seyyid Hacı 'Ali bin Mustafa	Es-Seyyid Hâfız Ahmed
El-Hâc 'Ali Çelebi ibn-i Ahmed	İhtiyarzâde Hafız Abdülkerim Efendi	'Abdullah Efendi, Kâtib	Mehmed Efendi Kâtib Ağazâde	

Sahife no : 15

Belge no: 21

Emirlü Mahallesi'nde Molla 'Ali'nin Hücceti

Medîne-i Adana mahallâtından Sûfîbahçe Mahallesi'nde sâkine Medîne bint-i Mehmed nâm hâtun tarafından husûs-ı âtiyi'z-zikri da'vâya vekîl olub vekâlet-i zât-ı mezbûreyi bi'l-ma'rifeti-ş-şer'iyye 'ârifân olan Molla Beşe bin Mehmed nâm kimesne ile kezâlık zâtları ta'rîf-i şer'î ile mu'arrefe Emirlü Mahallesi'nde sâkine Kerime bint-i Bekir nâm hâtun tarafından zevci 'Abdülcelil bin İbrâhîm ve Ağcamescid Mahallesi'nde sâkine Emine bint-i Süleymân nâm hâtun tarafından zevci 'Abdullah Beşe bin Mehmed ve Mahalle-i Eskihamam'da sâkine Fatma bint-i Mustafa nâm hâtun tarafından zevci Seyyid Hasan ibn-i Mehmed nâm kimesnler ile Mahalle-i Çukurmescid sükkânından Mustafa bin Hüseyin nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-ı lâzimüt-tevkîrde yine Emirlü Mahallesi sükkânından işbu râfi'u'l-kitâb Molla 'Ali bin 'Osmân nâm kimesne mahzarında üzerine merkûm Mustafa bi'l-asâle ve merkûmün Molla Beşe ve 'Abdülcelil ve 'Abdullah Beşe ve Seyyid Hasan bi'l-vekâle da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb medîne-i Adana'da vâki' beyne'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmetü'l-hudûd üç aded bahğçe ve Hukre (?) ve İncirpazarı nâm mahalde üç bâb dükkan ve bir bâb menzili bi-cümleti't-tevâbi' ve levâhık müvekkilelerimizin ecdâdları müteveffâ Mirza Çelebi nâm sâhibü'l-hayr hayâtında vakf idüb ğallesi ba'de'l-vefât evlâd-ı evlâd-ı evlâdına şart eyledikten sonra vakfiye-i ma'mûlün-bihâsında beher sene iki def'a 'ulemâya it'âm-ı ta'âm ve ma'lûmetü'l-a'dâd eczâ'-i hân ve mu'allim-i sıbyân ta'yîn idüb cihet-i tevliyeti evvelâ kendi nefsine ve ba'de vefâtihî evlâdının erşed ve aslahına şart ve tasrîh itmekle vakf-ı mezkûr tevliyetine bundan akdem evlâd-ı vâkıfdan el-Hâc Abdurrahman nâm kimesne müddet-i vâfirre mutasarrıf olub fevtinden sonra işbu merkûm Molla 'Ali ber-takrîble tevliyet-i mezkûreyi üzerine berât itdirmegin işbu merkûmun evlâd-ı vâkıfdan olduğu ma'lûmumuz olmadığından gayri ber-mûceb-i vakfiye ma'mûlün-bihâ şerâ'itine dahî ri'âyet itmemekle su'âl olunub takrîri tahrîr ve tevliyet-i

² Bakara 181

mezkûre evlâdından müstahakkına kibel-i şer'den tevfiz olunmak bi'l-vekâle matlûbumuzdur didiklerinde ğıbbe's-su'âl merkûm Molla 'Ali cevâbında müdde'ıyyûn-ı mezbûrünün müvekkilelerinin evlâdiyetlerini ba'de'l-inkâr "ben evlâd-ı vâkıfdan olub hattâ tevliyet-i mezkûreye benden akdem akreb akrabâmdan müteveffâ-yı mezbûr Hacı 'Abdurrahman müddet-i vâfirre mutasarrıf olub fevtinden sonra hâkim-i vakt bi-ihbâri'l-ahâlî evlâdı olduğumu Devlet-i 'Aliyye'ye i'lâm itmekle mücebince yedime berât-ı 'âlî sadaka olduğuna binâ'en müteveffâ-yı merkûmda olan vakfiye-i ma'mûlûn-bihâ ma'rifet-i şer'le bana teslîm olunmağla ol vechile tevliyet-i mezbûreyi zabt ve şart-ı vâkıf üzere vazîfe-i mersûmelerini mahallerine edâ iderim" deyü defi'le mukâbele idicek ısre'l-istintâk ve'l-inkâr mütevellî-i merkûmdan takrîr-i meşrûhasına muvâfık beyyine taleb olundukda 'ulemâdan Na'lbendzâde 'Ali Efendi ve Mercanzâde Hüseyin Efendi ve Kürt Hüseyin nâm kimesneler li-ecli's-şahâde meclis-i şer'a hâzırın olub istişhâd olundukda fi'l-hakika mütevellî-i merkûm Molla 'Ali evlâd-ı vâkıfdan ve erşed ve aslah olub ve ber-müceb-i vakfiye-i ma'mûlûn-bihâ şurûtuna mürâ'ât ve vazîfe-i mersûmesini beher sene mahallerine edâ eylediğine şahidleriz ve şahâdet ideriz deyü herbirileri edâ-yı şahâdet-i şer'ıyye idüb ba'de ri'âyet-i şerâ'iti'l-kabûl şahâdetleri makbûl olmağın mücebiyle vükelâ-yı mezbûrûn bi-vech-i şer'î mu'ârazadan men' birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketbolundu. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hâdî min-şehr-i şa'bâni'l-mu'azzam li-seneti tis'a ve sittîn ve mi'ete ve elf.

Şuhûdü'l-_____hâl				
Fahrül-Ulemâ es-Seyyid Sa'dî Efendi, Şeyhzâde	Es-Seyyid Mustafa Efendi, el-Hatîb bi-Câmi'-i Atîk	Mehmed Ağa, Dizdâr-ı Adana hâlen	Mehmed Ağa, Yeğenzâde	'Abdullah Efendi, Kâtib
Azzâr Usta Ali	Emir Ağa, Vekîl-i Fukarâ-i Adana	İsmâ'îl Efendi, Kâtib	Seyyid Hacı Hüseyin	Ahmed, Ser-muhzırân ve ğayrühüm

Sahife no : 16

Belge no: 22

An-asl Siverek Kasabası ahâlîlerinden olub bundan akdem medîne-i Adana civârında Pınarönü nâm mahalde vefât iden Mustafa bin Abbas nâm müteveffânın verâseti kasaba-i mezkûr sâkinlerinden vâlidesi Reyhan bint-i Abbas nâm hâtun ile li-ebeveyn kız karındaşları 'Âyişe bint-i 'Abbas [ve Fatma] nâm hâtunlara ve 'ammizâdesi 'Uzeyr bin Haco ile diger 'ammizâdesi Kara Mehmed bin Hasan nâm kimsenelere münhasıra olduğu lede's-şer'îl-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra mezkûr 'Uzeyr kendi tarafından asâleten ve mârrü'z-zikr Reyhan ve 'Âyişe ve Fatma ve mezkûr Kara Mehmed taraflarından husûs-ı âtiyi'z-zikri rü'yete ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya vekîlleri olduğu zât-ı merkûmeleri bi'l-ma'rifeti's-şer'ıyye 'arifân Seyyid Mehmed bin Seyyid Ebû Bekir ve Hasan bin Ebû Bekir nâm kimesneler şahâdetleriyle

sâbit ve sübût-ı vekâletine hükm-i şer‘î lâhık olmağla vekâleten meclis-i şer‘-i hatfır-ı lâzımü't-tevkîrde yine kasaba-i mezkûr ahâlîlerinden işbu bâ‘isü hâze'l-kitâb Rıdvan bint-i Mehmed nâm kimesne muvâcehesinde bi'l-asâle ikrâr-ı tâmm ve takfîr-i kelâm idüb târif-i kitâbdan bir sene mukaddem mûrisimiz maktûl-i mezbûr Mustafa işbu mezkûr Rıdvan ile mahall-i mezkûrede refik ve ma‘an sekbânlık hıdmetiyle me‘mûrlar iken beynlerinde vâkı‘ olan nizâ‘ esnâsında işbu mezbûr Rıdvan mahall-i mezbûrede mûrisimiz mezkûr Mustafa'yı kebîr bıçak ile ‘âmmden başına darb ve cerh ve darb-ı cerhin şiddetinden nâşî müte‘essiren fevt olmuş idi. El-hâletü hâzihî mezbûrdan da‘vâ-yı haddında olduğumdan beynimize müslimûn-ı muslihûn tavassut idüb “es-Sulhü hayrûn”³ fehvâsı üzre mektûl-i mezbûrun dem ve diyeti mukâbelesinde yüzelli ğurûş nafaka ile yüz kıymetli bir doru at ve bir mushaf-ı şerîf ve bir sîmli kılıç üzerine beynimizi inşâ’-ı akd-ı sulh itdiklerinde herbirimiz sulh-ı mezbûrî kabûl ve bedel-i sulh-ı mezbûrî meclis-i sulhda tamâmen ve kâmilen yedinden ahz ve kabz idüb mûrisimiz maktûl-i mezbûrdan dem ve diyetine müte‘allık beynimizde cereyân iden ‘âmme-i de‘âvî ve kâffe eymân ve muhâsamâtdan min-küllil-vücûh mezbûrun zimmetini ibrâ ve ıskât-ı hak eyledim. Husûs-ı mezkûra müte‘allık da‘vâ ve nizâ‘ zuhûr ider ise inde'l-hükkâmi'l-kirâm mesmû‘a olmasın didikde mukirr-i mezbûrun asâle ve vekâle lisânından cârî olan ikrâr-ı meşrûhını el-mukarrü lehül-merkûm vicâhen tahkîk ve şifâhen tasdîk itmegin hıfzan li'l-makâl hâzihî bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi-evâ‘il-i şehri şevvâli'l-mükerrem sene tis‘a ve sittîn ve mi‘ete ve elf.

Şuhûdü'l-_____ hâl

‘Alemdar Mustafa Beşe	Hamza bin Kasım	Resul	Cenkçioğlu Molla Beşe	Seyyid Ömer	Molla Hüseyn
--------------------------	--------------------	-------	--------------------------	-------------	-----------------

Sahife no : 16

Belge no: 23

Defdâr oldur ki,

İşbu biñyüzyetmiş senesinde bostan kurbünde olan tütüncü Deli Ahmed nâm kimesne firâr idüb dükkanının içinde mevcûd olan eşyasını eser-i şer‘le olan defteridir ki zikrolunur:

Tütün çubuğu adedi 116 kıymet para ğurûş 8 8.5	İnegöl tütünü kıl 41 kıymet ğurûş 27	Kıyılmış Cebeliye tütünü kıl 6 kıymet ğurûş 4.5	küllük 3 para 15	barek 2 para 30
---	---	--	---------------------------	--------------------------

³ Nisa 128

tütün bıçağı	kösele	köhne kilim	köhne kösele	kalbur	cem'a yekûn
1	'aded kıymet	'aded	'aded kıymet	1	ğurûş
para	1 para	kıymet	1 para	para	43
15	30	para	10	5	para
		15			8

Sahife no : 17

Belge no: 24

Defter oldurki, İşbu biñyüzaltmış dokuz senesi mâh-ı şevvâl-i şerîfi gurreinde hâlâ Adana Vâlisi vezîr-i mükerrerem fazîletlü inâyetlü Mustafa Paşa Hazretlerinin dâ'ire-i 'aliyyelerine bi-hasebi'l-iktizâ akçesiyle virilen şa'îrin defteridir ki, ber-vech-i âfi zikrolunur:

Nefs-i şeh'r	Kazâ'-i Yüregir	Nahiye-i Cânibi'-Şehr
şa'îr	şa'îr	şa'îr
kîl	kîl	kîl
300	230	120

Vech-i meşrûh üzre nefs-i şeh'r mahallâtına isâbet iden üçyüz lenger şa'îri ber-vech-i ta'dîl olunan taksîm defteridir, zikrolunur:

Mahalle-i Neccârân	Mahalle-i Kuruköprü	Mahalle-i Bâb-ı Tarsus	Mahalle-i Hankurbu
şa'îr	şa'îr	şa'îr	şa'îr
kîl	kîl	kîl	kîl
8	8	8	8
Mahalle-i Ağamehmed	Mahalle-i Yarbaşı	Mahalle-i Çınarlı	Mahalle-i Kayalıbağ
şa'îr	şa'îr	şa'îr	şa'îr
kîl	kîl	kîl	kîl
8	8	8	6
Mahalle-i Harabbağçe	Mahalle-i Sarracân	Mahalle-i Çukurmescid	Mahalle-i Sûfibağçesi
şa'îr	şa'îr	şa'îr	şa'îr
kîl	kîl	kîl	kîl
5	7	7	8
Mahalle-i Halhal	Mahalle-i Baytimur	Mahalle-i Sugedigi	Mahalle-i Mestanzâde
şa'îr	şa'îr	şa'îr	şa'îr
kîl	kîl	kîl	kîl
6	6	5	5
Mahalle-i Kassabbekir	Mahalle-i Sarıyakub	Mahalle-i Yurtan	Mahalle-i Paşanebi
şa'îr	şa'îr	şa'îr	şa'îr
kîl	kîl	kîl	kîl
8	8	5.5	6

Mahalle-i Saçlıhamid şa'îr kîl 7	Mahalle-i Hacıhamid şa'îr kîl 7	Mahalle-i Hacıfakih şa'îr kîl 6	Mahalle-i Durmuşfakih şa'îr kîl 7
Mahalle-i Ağcamescid şa'îr kîl 5	Mahalle-i Câmi'-i Cedîd şa'îr kîl 5	Mahalle-i Emirler şa'îr kîl 6	Mahalle-i Debbâgân şa'îr kîl 2.5
Mahalle-i Şeyhmustafa şa'îr kîl 7	Mahalle-i 'Alidede şa'îr kîl 7	Mahalle-i Kantârân şa'îr kîl 7	Mahalle-i Karasoku şa'îr kîl 8
Mahalle-i Eskihamam şa'îr kîl 10	Mahalle-i Taşçıkan şa'îr kîl 7	Mahalle-i Mermerli şa'îr kîl 8	Mahalle-i Hamamkurbu şa'îr kîl 8
Mahalle-i Hanzâde şa'îr kîl 8	Mahalle-i Hocavezir şa'îr kîl 7	Mahalle-i Sucuzâde şa'îr kîl 5	Mahalle-i Dervişpaşazâde şa'îr kîl 5
Mahalle-i Gansafzâde şa'îr kîl 5	Mahalle-i Tekyekurbu şa'îr kîl 5	Mahalle-i Eskiçarşu şa'îr kîl 4	Mahalle-i Zimmiyân şa'îr kîl 15
yekûn			

şa'îr

kile

300 yalnız üçyüz kildir sah.

Sahife no : 18**Belge no: 25**

Medîne-i Adana'da vâki' Harabbahçe Mahallesi sâkinelerinden olub zâtı ta'rîf-i şer'iyeye ile mu'arrefe olan Meryem bint-i Ahmed nâm hâtun meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine mahalle-i mezbûre ahâlîlerinden olub zevc-i mutallak-ı râfi'-ı hâze'l-kitâb 'Ali bin 'Abdullah mahzarında şöyle ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb "ben işbu mezbûr 'Ali'nin taht-ı nikâhında zevce-i medhûlün-bihâsı târîh-i kitâbdan iki ay mukaddem beni talak-ı selâse ile tatlik idüb

zimmesinde mütekarrer ve ma'kûd-ı aleyh mu'accel ve mü'eccel elli ğurûş alacağım ve nafaka-i iddet ve me'ûnet-i süknâm mukâbelesinde işbu mezbûr 'Ali mahalle-i mezbûrede vâki' lede'l-ahâlî tahdîd ve ta'arruzdan müstağnî olan bir bâb menzili bana teslîm idüb ben dahî ahz ve tesellüm idüb işbu mezbûr 'Ali'nin gerek mehir gerek nafaka ve 'iddet ve me'ûnet-i süknâ ve sâyir cereyân iden hukûk-ı zevciyete müte'allık 'âmme [de]'âvî ve kâffe ey mân ve muhâsemâtdan zimmetini ibrâ-i âmm-ı kâtı'u'n-nizâ'la ibrâ ve iskât eyledim. Fî-mâ-ba'd husûsa müte'allık asâleten ve vekâleten da'vâ ve nizâ' sudûr iderse lede'l-hükkâmi'l-kirâm makbûle ve mesmû'a olmasın" didikde ğıbbe't-tasdîkî'l-mu'teber mâ-vaka'a bi't-taleb ketbolundu. Hurrîre fî'l-yemi'l-ısrîn. Min-şevvâlî'l-mükerrem li-seneti tis'a ve sittîn ve mi'e ve elf.

Şuhûdü'l-_____ hâl

Osman Ağa Mûsâ Balı zâde	Es-Seyyid Mehmed Halife bin Muaz	Mehmed Mütevellî mahalle-i mezbûr	Mehmed Efendi, İmâm-ı Yarbaşı
-----------------------------	-------------------------------------	--------------------------------------	----------------------------------

Sahife no : 18

Belge no: 26

Amasya ahâlîsinden tüccâr tâ'ifesinden olup bi'l-müsâfire medîne-i Adana'da sâkin olan İsmâ'îl bin Hüseyin nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-ı lâzimi't-tevkîrde medîne-i mezbûre sükkânından bâzergân zümresinden olan işbu râfî'u'l-kitâb Molla Tayalızâde el-Hâc Hasan Ağa bin Ahmed nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb bundan akdem li-ecli't-ticâre mahrûse-i Haleb şehrine vârid olmağın işbu merkûmun karındaşı ve şer'îki 'Ali Ağa nâm kimesne medîne-i Adana'da edâ itmek üzere karındaşı merkûm Hasan Ağa üzerine 'alâ-tarfîkî'l-poliçe üçbiñaltıyüzseksensekiz ğurûş benden istidâne idüb hatmiyle mahtûm iki kıt'a yedime i'tâ eylediği temessüki târîh-i kitâbdan birkaç gün mukaddem işbu merkûm Hasan deyn-i mezkûru kabûl ve meblağ-ı mezkûrdan yediyüzyetmişaltı ğurûş nakden teslîm bâkî kalan ikibiñdokuzyüzoniki ğurûşum mukâbelesinde virdiği eşyâ-yı mütenevvi'adan beşyüzoniki ğurûşu ayn-ı fâhiş zâhir olmağla meblağ-ı mezbûru taleb ve da'vâ eylediğimde beynimize müslimûn tavassut idüb ikiyüzellialtı ğurûşluk eşyâ bedeli inşâ'-ı akd-ı sulh eylediklerinde ben dahî sulh-ı mezkûrî ba'de'l-kabûl bedel-i sulh olan meblağ-ı mezbûrî merkûm Hasan Ağa yedinden meclis-i sulhda tamâmen ve kâmilan ahz ve kabz ve üçbiñaltıyüzseksensekiz ğurûşu hâvî iki kıt'a temessüki redd ve teslîm idüb husûs-ı mezbûre müte'allık 'âmme de'âvîden zimmetini ibrâ-yı 'âmm ile ibrâ ve iskât eyledim deyü tâyi'an ikrâr ve i'tirâf itmegin ğıbbe't-tasdîkî's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketbolundu. Hurrîre fî'l-yevmi's-sâmîni 'aşara min-şehri şevvâl li-seneti tis'a ve sittîn ve mi'ete ve elf.

Şuhûdü'l-_____ hâl

Mercanzâde Hüseyin Efendi	Mehmed Ağa Ser-turnacı	Ahmed Ağa Mîralay-ı Adana	Mehmed 'Ali	Seyyid Hüseyin Ser-muhzırân	İsmâ'îl Efendi Kâtib
------------------------------	---------------------------	------------------------------	----------------	--------------------------------	-------------------------

Sahife no : 19

Belge no: 27

Budur ki,

Medîne-i Adana mahallâtından ‘Alidede Mahallesi sükkânından iken bundan akdem fevtolan Seyyid Mustafa bin Halil nâm kimesnenin verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Ayişe bint-i Hasan nâm hâtun ile sulbi kebîr oğulları Halil ve Mehmed'e ve sağîr oğulları Osman ve Hasan ve Ali'ye ve sulb-i kebîre kızları Emine'ye ve Fatma nâm sağîreye inhisârı lede'ŝ-şer' zâhir olub tashîh-i mes'elesi doksanaltı sehmden olmağla sihâm-ı mezbûreden oniki sehmi zevce-i mezbûreye ve ondörder sehmi oğullarına ve yediŝer sehmi kızlarına isâbet itmegin terike-i müteveffâ-yı mezbûrdur ki ber-vech-i âtî zikrolunur. Hurrîre fi-ğurre-i zi'l-ka'de sene [1]169

Mahalle-i mezbûrede vâki' beyne'l-ahâlî ma'lûmetü'l-hudûd bir bâb fevkânî ve bir bâb tahtânî oda ve bir sofa ve bir mikdâr havluyı müştemil mülk menzil bahâsı			Köhne melbûsât ğurûş rubu'	bir kat yatak ğurûş	müsta'mel kilim 1 ğurûş 2	
ğurûş 250			6	1	5	
köhne çuval 1 ğurûş rubu' 1 1	kilim seccâde 1 ğurûş 0.5	evân-ı nühâsiye kıyye 10 ğurûş 10	müteveffîye zevcesinden müntekil evân-ı nühâsiye hisse-i müteveffâ ğurûş 2.5	köhne çuval 3 ğurûş 1	kahve âlâtı ğurûş 1.5	
tecemmülâthâne ğurûş 3	barut batman 20 ğurûş 20	fişek deste 120 ğurûş 10	saçma ve kurşun batman 3 ğurûş 3	kürk 40 ğurûş 5	terâzü 1 ğurûş 1	perâkende mevcûd para ğurûş 2
Yekûn _____						
ğurûş 326						
Minhe'l-_____			ihrâcât			
techîz-tekfîn ber-müceb-i vasiyet ğurûş 25	resm-i kısmet-i 'âdî ğurûş 8.25	nâzırıye ğurûş 1	kâtibiye ğurûş 1	çukadâriye ihdâriye ğurûş 1		
Sahhu'l-_____			bâkî			
ğurûş 288						
Hisse-i zevce-i mezbûre ğurûş 36 para 2.5	Hisse-i ibn-i Halil ğurûş 42 para 3	Hisse-i İbn-i Mehmed ğurûş 42 para 3	Hisse-i İbn-i 'Osman ğurûş 42 para 3			
Hisse-i İbn-i Hasan ğurûş 42 para 3	Hisse-i bint-i Emine ğurûş 21 para 1.5	Hisse-i bint-i Fatma ğurûş 21 para 1.5				

Sahife no : 19

Belge no: 28

Hacıhamid Mahallesi'nden el-Hâc 'Ali bin 'Ömer nâm kimesne müstakîm ve dindâr olduğu meclis-i şer' de haber virmeleriyle Adana Mahkemesi'nde muhızır nasb ve ta'yîn olunmağla işbu mahalle kayd şod. Fî 20 Zî'l-ka' de sene [1]169

Muhızır Mehmed Kâtib 'Abdullah Seyyid Hacı Hüseyin Ser-muhızırân Ahmed Beşe Müfettiş (?)

Sahife no : 20

Belge no: 29

Medîne-i Adana'da Sofubahçe Mahallesi sükkânundan iken bundan akdem fevtolan Paşa Mustafa bin [Hasan] nâm müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Cemile bint-i Kanber nâm hâtun ile kız karındaşı Huri bint-i Hasan ve 'ammizâdesi es-Seyyid Ahmed'e münhasıra olub tashîh mes'elesi dört sehmden i'tibâr olmağın sihâm-ı mezkûrun bir sehmi mezbûre Cemile Hâtun'a ve iki sehmi mezbûre Huri Hâtun'a ve bir sehmi merkûm es-Seyyid Ahmed'e isâbet idüb kable'l-kısme mezbûre Huri Hâtun müteveffîye olub iki sehmi hissesi merkûm es-Seyyid Ahmed'e hasren isâbet ve intikâl eylediği lede's-şer' il-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra merkûm es-Seyyid Ahmed bin Hüseyin nâm kimesne meclis-i hatîr-ı lâzîmüt-tevkîrde bundan akdem müteveffîye olan mezbûre Cemile Hâtun'un hasren vârisi olan li-ebeveyn er karındaşının oğlu bâ'is-i hâze'l-kitâb Kanber bin Abdurrahman nâm kimesne mahzarında üzerine bi'l-verâse şöyle da'vâ ve takrîr-i kelâm ider ki, müteveffâ-yı mezbûr Paşa Mustafa mahalle-i mezkûrede vâki' beyne'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmetü'l-hudûd fevkânî bir bâb menzili ile medîne-i merkûme hâricinde bir bâb çiftlik damı ve yedi dönüm ma'mûr ve oniki dönüm harab mülk bağını ve anlara tâbi' üç kıt'a tarla ki, kıbleten Mağara ve şarkan Korkuyu, şimâlen Şeyhzâde Sa'di Efendi tarlası, ğarben su kapısı ve bir kıt'ası kıbleten köpri deligi, şarkan tarîk-ı 'âmm, şimâlen Kas ğarben dere ile mahdûd ve tahmînen yüz dönüm ve bir kıt'ası dahî kıbleten çatıkdere, şarkan tarîk-ı âmm, şimâlen Bölükbaşı tarlası ve taraf-ı râbî'i dere ile mahdûd ve tahmînen yüzelli dönüm arâzî-i mahdûd-ı mezkûreyi ve ma'lûmü'l-mikdâr eşyasını işbu mezkûr Kanber zabt-ı vâdî'u'l-yed olmağla zikrolunan mülk menzil ve çiftlik damı ve kûrûmda benim selâsete erbâ' hissem olub tarla-yı mehâdîd-i mezkûrların dahî hakk-ı tasarrufu bana isâbet itmegin mülk-i mezbûrlardan hisse-i şâyi'amı ve tarla-yı mezkûrların hakk-ı tasarrufunu talep eylediğimde bana edâdan imtinâ' ider. Su'âl olunub takrîri tahrîr ve kasr-ı yedine tenbîh olunmak bi'l-verâse muradımdır didikde ğıbbe's-su'âl mezkûr Kanber cevâbında müteveffâ-yı mezkûr Paşa Mustafa hâl-i hayâtında ve kemâl-i akl-ı sıhhatde taht-ı tasarrufunda olan Yılanlı Mezra'asında vâki' çiftlik damı ile yedi dönüm ma'mûr olan ve oniki dönüm harâb

mülk bâğını biñyüzkırkdokuz senesinde mahzar-ı müsliminde zevcesi mezbûre Cemile Hâtun ile kız karındaşı mezbûre Huri Hâtun'a hibe-i sahîha-i şer'iyeye ile hibe ve teslim ve temlik idüb anlara tâbi' tarla-yı mehâdîd-i mezkûrların dahî hakk-ı tasarrufunu bedel-i ferâğ mukâbelesinde izn-i sâhib-i arz [ile] tefvîz eylediğimde anlar dahî tevaffuz ve kabûl idüb bi'l-muvâcehe zabt ve tasarruf olduktan sonra mezbûretân dahî hâl-i hayâtlarında ber-vech-i iştirâk mutasarrıf oldukları mârrû'z-zikr çiftlik damı ve kürûm ve anlara tâbi' üç kıt'a tarla-yı mehâdîd-i mezkûrları izn-i sâhib-i arz ile biñyüzellibeş senesinde bedel-i ferâğ mukâ[belesinde] bana ferâğat ve kasr-ı yed idüb ben dahî bi'l-muvâcehe ondört senedir zabt ve tasarruf olurum deyu def' ve sene-i mezkûr târihiyle müverreh iki kıt'a sâhib-i 'arz temessüki ibrâz eylediğimde mazmûn-ı takrîrine muvâfık ve mutâbık olma[ğla] ğıbbe'l-istintâk ve'l-inkâr husûs-ı mezkûrun mahallinde fasl ve hasmıçün bi'l-iltimâs kibel-i şer'den me'zûnen irsâl olan Ferâyizî el-Hac Mehmed Efendi mezra'a-i mezkûrede münâza'a-fih olan tarla-yı mehâdîd-i mezkûrede akdeylediği meclis-i şer'-i kavimde tarla-yı mehâdîd-i [mez]kûrun hudûduna ba'de'n-nazar dâfi'-i merkûm Kanber'den def-i meşrûhını mübeyyin beyyine taleb eylediginde lede's-şer['] makbûlü's-şahâde itdükleri ihbâr olunan Molla Hüseyin bin Molla Hüseyin ve Molla 'Ali bin Hasan nâm kimesneler şahâdetleriyle vech-i şer'î sâbit ve zâhir olmağın ber-müceb-i şahâdetihimâ müdde'î-i mezbûrun bi-vech mu'ârazasını men' ve def' ve mahall-i mezkûrede fasl ve ha[sm] ve mezkûr Kanber'in kemâ-kân zabt ve tasarrufuna tenbîh ve te'kid eyledigin mevlânâ-yı mûmâ-ileyh meclis-i şer'a gelüb haber virmekle hâsılı'l-istihkâm hâzihi'l-vesîka bi't-taleb ketbolundu. Hurrîre fi-evâ'ili şehri ramazânî'l-mübârek li-senetî tis'a ve sittîn ve mi'ete ve elf.

Şuhûdü'l-_____hâl

Es-Seyyid Mehmed Ağa Hasan Çavuşzâde	'Ali Beşe Erkek (?)	Halîl Beşe ibn-i Mehmed	Mehmed bin Hasan	'Abdullah Efendi Katib	Ahmed Ağa Ser- muhzirân	Muhzır Mehmed
--	------------------------	-------------------------------	------------------------	------------------------------	-------------------------------	------------------

Sahife no : 21

Belge no: 30

Budur ki,

Medîne-i Adana mahallâtından Sarıyakub Mahallesi sükkânından iken bilâ-vâris-i ma'rûf fevtolan 'Ali Beşe bin 'Abdullah 'ın terikesinin rub'ı zevce-i menkûhe-i metrûkesi Neslihan bint-i Abdurrahman hâtun'a ve sülüs-i erbâ'ı cânib-i beytûlmâle âyid ve râci' olmağın terike-yi müteveffâ-yı mezbûrdur ki, ber-vech-i âfi zikrolunur. Hurrîre fi-evâhiri muharremü'l-harâm sene seb'ine ve mi'ete ve elf.

Sabun batman 'aded 7.5	Üzüm kantar 'aded 1	tencere legence lengeri 'aded 3	pirinç batman 'aded 15	terâzu 'aded 2
------------------------------	---------------------------	---------------------------------------	------------------------------	----------------------

ğurûş 10.5 pekmez mercimek bahâsı ğurûş 2.5	ğurûş 11 mecmû' yağ batman 'aded 7 ğurûş 67	ğurûş 5 bulgur buğday bahâsı ğurûş 1	ğurûş 7 yorgan döşek 1 1 ğurûş 5	ğurûş 1.5 kilim (?) 'aded 1 ğurûş 5
kazğan 'aded 1 ğurûş 4	çadır 1 ğurûş 6	der-zimmet İbrâhîm Ağa ğurûş 12.5	der-zimmet İbrâhîm Beşe ğurûş 30	der-zimmet Küçük Mehmedoğlu ğurûş 8.5
der-zimmet Arabacı Seyyid Abdurrahman ğurûş 40	der-zimmet Hasan ğurûş 9	der-zimmet Hacı Hasanoğlu ğurûş 1.5	der-zimmet Bekçioğlu ğurûş 10	der-zimmet Hacı Mehmedoğlu ğurûş 13
der-zimmet Bağceci İbrâhîm ğurûş 86	der-zimmet Bağceci İbrâhîm ğurûş mükerrer	der-zimmet Bazsmacı zimmî ğurûş 3	der-zimmet Mustafa Beşe ğurûş 125	zevce-i mezbûrenin mehrine ve hissesine havâle olundu
Yekûn				
ğurûş.				
455 yalnız dörtyüzellibeş ğurûşdur				
nâzırıye çukadâriye ihdâriye ğurûş 25	zevce-i mezbûrenin mehr-i müsemması ğurûş 75		def'a rubu' hissesi ğurûş 93	
Emîn-i Beytül'-mâl Mütesellim Hacı 'Ali Ağa'ya ğurûş 87.5 yekûn	Emîn-i Beytül'-mâl-ı Askerî Serdar es-Seyyid Hüseyin Ağa'ya ğurûş 87.5		Müteveffâ-yı mezbûrun sülüs malından vücûh yere şart eyylediği ğurûş 87.5 ğurûş	
ğurûş				
455 yalnız dörtyüzellibeş ğurûş				

Sahife no : 22

Belge no: 31

Oldur ki,

An-asl Van ahâlisinden olub bi'l-müsâfire medîne-i Adana[da] fevtolan İbrâhîm Ağa bin 'Abdullah 'ın nâm müteveffânın zâhirde vâris-i ma'rûf ve ma'rûfesi olmayub terikesi Beytül'-mâl'a â'id ve râci' olmağla hâlâ eyâlet-i Adana Vâlisi vezîr-i âsaf-nazîr devletlü inâyetlü

Mustafa Paşa yesser-allâhü mâ-yürüdü ve mâ-yeşâ'ü Hazretleri tarafından Beytü'l-mâl kabzına me'mûr buyrulan izzetlü Gümrukçü Mustafa Ağa ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'la fûrûht olunub taraf-ı Beytü'l-mâl'a teslîm olunan defterdir ki, zikrolunur. Hurrîre fi 8 muharrem li-seneti seb'îne ve mi'e ve elf.

yağız at eyer pusatıyla 1 kıymet ğurûş 23	köhne yeşil 1 kıymet ğurûş para 5 10	antari keçe 1 ğurûş 3.5	köhne kavuk ğurûş para 2 8
kahve ibriği filcan kıymeti ğurûş 1	köhne kuzu kürk 1 kıymeti ğurûş 1.5	köhne çakşur 1 kıymeti ğurûş 2	köhne hırka 1 kıymeti ğurûş 1
hable yüzli yorgan 1 kıymeti ğurûş 3	yekûn _____ ğurûş 42 yalnız kırkiki ğurûşdur.		
minhe'l-			ihrâcât
techîz tekffin ğurûş para 4 10	resm-i kısmet-i âdî ğurûş 1	dellâliye icâre-i dükkâniye ğurûş para 1	kâtibiye 30 para
nâzırıye para 30	çukadâdriye para 30	emîn-i Beytü'l-mâl çukadârına para 30	
Sahhu'l-			bâkî
	ğurûş 31.5 yalnız otuzbirbuçuk ğurûşdur.		

Sahife no : 22

Belge no: 32

Adana mahallâtından Neccârân Mahallesi sükkânından iken bundan akdem vefât eden Hacı Mehmed bin Mehmed nâm müteveffânın verâseti zevce-i menkûhesi Emine bint-i 'Abdullah nâm hâtun ile sulbiye kızı Fatma nâm hâtuna ve sulbi oğulları Hacı 'Ali ve Mehmed nâm kimesnelere münhasıra olduğu lede's-şer' zâhir ve nümâyân oldukdan sonra hâlâ Şâm-ı Şerîf'de mütevattın müteveffâ-yı mezbûrun oğlu mezbûr Hacı 'Ali kendi tarafından asâleten ve vâlidesi tarafından mezbûre Emine Hâtun ve kız karındaşı mezbûre Fatma ve er karındaşı mezbûr Mehmed taraflarından Hacı 'Ömer bin Ahmed ve İsmâ'îl Ağa ibn-i Ahmed şahâdetleriyle sâbitü'l-vekâle olub vekâleten meclis-i şer'-i enverde yine mahalle-i mezbûre

sükkânından râfi'ü hâze'l-kitâb Hacı Mehmed bin Mehmed nâm kimesne mahzarında şöyle ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb târîh-i kitâbdan onyedî sene mukaddem müteveffâ babam mezbûr Hacı Mehmed mezbûrun zevcesi 'Âyişe bint-i Mehmed Hâtun'un li-ebeveyn karındaşı olmağla yanında vefât idüb mezbûr Hacı Mehmed'in zimmetinde yigirmi ğurûşluk eşyâsı bâkî kalmağla el-hâletü hâzihî da'vâ-yı haddinde olduğumda beynimizde muslihûn tavassut ile on ğurûş kıymetlü bir kumr-i-nîşîn mukâbelesinde inşâ'-ı 'akd-ı sulh idüb ben dahî sulh-ı mezbûrî ba'de'l-kabûl bedel-i sulh olan mezbûr nişîni meclis-i sulhda ahz ve kabz eyleyüb asâleten ve vekâleten mezbûr Hacı Mehmed'in zimmetini ibrâ-i âmm ile ibrâ ve ıskât-ı hakk eyledim. Fî-mâ-ba'd bir dahî da'vâ ve nizâ'ım sudûr iderse lede'l-hükkâmî'l-kirâmî's-şer'î mesmû'a ve makbûle olmasın didikde mezbûr Hacı Mehmed dahî mukirri-i mezbûr Hacı 'Ali'nin ber-vech-i ikrârını tasdîk itmekle ...⁴

Sahife no : 23

Belge no: 33

Ser-muhzırân Ahmed Ağa'nın Menzil Hücceti

Medîne-i Adana mahallâtından Paşanebi Mahallesi sükkânından Mustafa bin 'Ali nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i Ahmedî ve mahfil-i dîn-i münîf-i Muhammedî'de yine medîne-i merkûm mahallâtından Câmî'-i Cedîd Mahallesi sükkânından hâfizu hâze'l-kitâb Ser-muhzırân Ahmed Ağa bin Ahmed nâm kimesne mahzarında bi't-tav'î's-sâf ikrâr-ı tâmm ve tarkîr-i kelâm idüb 'akd-ı âtî zuhûruna degin silk-i mülk-i sarf-ı sahîhimde münselik olub vâlidem müteveffiye Ayişe Hâtun'dan muntekil Mahalle-i Paşanebi'de vâki' kıbleten 'Âyişe Hâtun menzili ve ğarben tarîk-ı âmm ve şarkan Kôr 'Ali menzili ve şimâlen tarîk-ı âmm ile mahdûd dört bâb büyût-ı adîde müştemil tahtânî menzil bir örtme ve bi'r-i mâ ve eşcâr-ı müsmire ve kenif ve bir mikdâr havlu ve kapuyı müştemil mülk menzili bey'-ı bât-ı sahîh-i şer'î ile el-yevm semen-i misli olan dörtüyz ğurûşa işbu menzili merkûm Ser-muhzırân Ahmed Ağa'ya bey' ve teslim ve temlik ol dahî ber-vech-i muharrer iştirâ ve kabûl ve tesellüm ve temellük eyledikden sonra semen-i mebî' olan meblağ dörtüyz ğurûşu işbu merkûm Ahmed Ağa yedinden tamâmen ve kâmilan ahz ve kabz-ı semen eyledim. Fî-mâ-ba'd menzil-i mahdûd-ı mezkûrede vechen mine'l-vücûh ve sebeben mine'l-esbâb menzil-i mahdûd-ı mezkûrede alâka ve medhalim yokdur. Keyfe-mâ-yeşâ' ve mâ-yahtâr mülkiyyet üzre mutasarrıf olsun didikde mukirru-lehü'l-merkûm vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk itmegin mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hâmisi aşara min-şehri saferi'l-hayr li-seneti seb'în ve mi'e ve elf.

Şuhûdü'l-_____hâl

⁴ Belgenin sonu eksiktir.

El-Hâc 'Ali Ağa bin İbrâhîm 'Abdullah Efendi Kâtib	Çulcu İsmâ'il Beşe El-Hâc 'Osman Efendi, kâtib	Veli Beşe bin Hasan Canbaz Mehmed Beşe	Hindizâde İmâm Ahmed Efendi Dabancacı Ahmed Beşe	İbrâhîm Beşe Ahmed Beşe
Ağazâde Mehmed Efendi Katib	Muhzır Mehmed	Muhzır 'Ali Köle	Molla 'Ali Kâtib	

Sahife no : 24

Belge no: 34

*El-emrû hasbmâ ve refe 'ahü'l-fakîr-Allâh 'azze şânuhû el-Hâc 'Ali el-Kâdî be-medîne-i
Antakya 'afâ*

Medîne-i Antakya mahallâtından Mukbil Mahallesi sükkânından iken bundan akdem fevtolan es-Seyyid Ebû Bekir Efendi bin es-Seyyid Mustafa Efendi nâm müteveffânın verâseti sulbiye-i kebîre kızı Fati Hâtun ile zevce-i metrûkesi Fatma bint-i es-Seyyid 'Ömer Ağa nâm hâtuna münhasıra olduğu lede'ş-şer' zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra vârisân-ı mezbûretân meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine medîne-i mezbûre mahallâtından Uncular Mahallesi sâkinlerinden sâhibül-kitâb el-Hâc Mehmed Ağa bin Mustafa nâm kimesne muvâcehesinde şöyle takrîr-i kelâm idüb mûrisimz müteveffâ-yı merkûm fi'l-cümle metrûkâtından olub hâlen Adana'da mevcûd ma'rifet-i şer'îyle mahall-i mevzi'inde mahtûm ve mahfûz ma'lûmü'l-mikdâr timur (demir) ve penbe ve tütün ve zimem-i nâsda olan hukûkun ahz ve kabz ve istifâsına ve bizlere teslîm ve îsâline zeyl-i vesîkada muharrerül-esâmî şuhûd-ı 'udûl huzûrunda merkûm el-Hâc Mehmed Ağa nâm kimseneyi tarafımızdan vekâlet-i sahîha-i şer'îyye ile tevkîl eylediğimizde ol dahî vekâlet-i mezbûreyi kabûl ve vech-i sadâketle minvâl-i muharrer üzre merâsimin edâya ta'ahhüd itmekle hıfzan li'l-makâl mâ-vaka'a bi't-taleb ketbolundu. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâbi'i 'aşara min-şehri saferi'l-hayr li-seneti seb'in ve mi'ete ve elf min-hicreti men-lehü'l-'izz ve'ş-şeref.

Şuhûdü'l-_____hâl

El-Hâc Hasan Ağa ibn-i Süleyman Ağa Kethüdâ-yı harem-i mahrem-i vâli-i Adana	Şeyh Abdulkadir Ağa bin 'Ali Ağa Kâtib-i Hazîne-i vâli-i Adana	Es-Seyyid Mehmed Ağa bin Hüseyn, tâbi'-i müşârün-ileyh	Es-Seyyid Abdurrahman Ağa, tâbi'-i müşârün-ileyh	'Osmân Köle
---	---	---	---	-------------

Sahife no : 24

Belge no: 35

Medîne-i Antakya'da Mukbil Mahallesi sükkânından iken bundan akdem [terk-i] 'âlem-i fânî iden es-Seyyid Ebû Bekir Efendi ibn-i es-Seyyid Mustafa Efendi nâm müteveffânın verâseti sulbiye-i kebîre kızı Fati nâm Hâtun ile zevce-i menkûhesi metrûkesi Fatma bint-i es-Seyyid Ömer Ağa nâm hâtuna inhisârı şer'an zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra vârisetân-ı

'âlî Adana Kal'ası'na habsolduğu günden Âsitâne-i 'Aliyye ihzâr ve tesyîri gününe degin Kara Osmanoğlu masârifât-ı rûziyyeleri ve mekârfileri ücretleri yalnız biñ ğurûş ve Emîn-i Surre-i Hümâyûn ve sâyir huccâc-ı müslimîn avdetlerinde sancağımız hudûdunu mashûben imrârları bâbında sâdır olan emr-i şerîfe imtisâlen vezîr-i müşârün-ileyh hazretleri bayraklarına virilen ta'ayyünât bahâ sekizyüz ğurûş ve emrini getiren za'îm ağaya hıdmet-i mübâşiriyye ikiyüz ğurûş ve mahkeme-i şerîf icâresi sene-i mezkûreye mahsûb yüz ğurûş ve pınar sekbânlarına sene-i mezbûr muharremi guresinden güzeste ulûfeleri ikiyüz ğurûş ve altmışyedi ve altmışsekiz seneleri saray icâresi cânib-i vakfa beşyüz ğurûş ve Yazıcıoğlu Hanı icâresi dörtyüz ğurûşdan bu def'a ikiyüz ğurûş ve Develü Kazâsı ahâlîlerinin husûslarına me'mûr kapucıbaşı ağaya oniki günlük rûziyyesi yüzonaltı ğurûş ve mahkeme-i şerîf döşeme masrafı yüzkirkyedibuçuk ğurûş ve saray masârıfı dokuz ğurûş. 'Acem Hanı icâresiçün ve masârıf-ı sâ'ire-i vilâyetiçün Turnacıbaşı Mehmed Ağ'a'dan sâbıkâ şehir vekîllerinin bâ-temessük istidâne eyledikleri üçyüzon ğurûş ve mahkeme icâresine mahsûb Durmuşfakih ve Ağcamescid mahallelerine verilecek elli ğurûş ki otuz ğurûşu altmışsekiz senesinden bâkîdir ve zümre-i sâdâta deyn-i 'atîk elli ğurûş ve Mestanzâde Mahallesi'nden hükkâmân konağı icâresi 'Osmân Efendi'ye otuz ğurûş ve Zimmîyân Mahallesi'nden Süleyman Efendi konağı icâresi otuzbeş ğurûş ve menzilci için süvârî masârıfı sekizyüz ğurûş ve sâbık şehir vekîllerinin salyânden sonra itdükleri masârıfât-ı müteferrika ikiyüzdoksanikibuçuk ğurûş ve tatarlara vilâyet tarafından isticâr olunan konak icâresi otuzbeş ğurûş ve mühürbaşı ma'rifetiyle saraya alınan ağaç ve tahta bahâ otuz ğurûş ve gelecek Surre-i Hümâyûn için beşyüz ğurûş ve cedîd şehir vekîlleri ücretleri ikiyüzelli ğurûş ve umûr-ı mühimme-i vilâyet için mukaddem cümle ma'rifetiyle hazîne-i hazret-i veliyyü'n-ni'amîden istidâne olunan beşyüz ğurûş ve tahsîliyye beşyüz ğurûş ve kethüdâ bey hazretlerine ikiyüzelli ğurûş ve buyruldı getiren silahdâr ağaya hıdmet-i mübâşiriyye ikiyüzelli ğurûş ve harc-ı defter-i imzâ biñ ğurûş ve fazîletlü efendi hazretlerinin mahdûm-ı âlîlerine () Molla Efendi Hazreteleri'ne yüzelli ğurûş nâniye (?) ve huddâmiye ve ihdâriye yüz ğurûş ve kâtibiye elli ğurûş ki, min-haysü'l-mecmû' yalnız onsekizbiñdoksanbeş ğurûşa bâliğ olmağın bi'l-cümle ulemâ ve sulehâ ve a'yân ve eşrâf ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'le âmme tevzî' olunan salyâne defteridir ki, ber-vech-i âtî zikrolunur. Hurre fi'l-yevmi'l-hâmisi ve'l-ışrîne min-şehri recebi'l-ferd li-seneti tis'in ve sittîn ve mi'ete ve elf.

Kazâ-i Yüregir 2250 ğurûş	Nâhiye-i cânib-i şehir 1125 ğurûş	Kazâ-i Karâisâlu 260 ğurûş	Nâhiye-i Dindârlı 700 ğurûş
Kazâ-i Sarıçam 350 ğurûş Yekûn	Nâhiye-i Karakışla 500 ğurûş	Nefs-i Şehir 12910 ğurûş	

ğurûş

18095

[s. 26]

Bâlâda terkîm olunduğu üzere yekûn-ı mâldan yalnız beşbiñyüzseksenbeş ğurûşu bermu'tâd-ı kadîm kazâ ve nevâhiye ifrâz olunub nefsi şehri mahallâtına onikibiñdokuzyüz ğurûş kalmağla meblağ-ı mezkûrun defter-i müfredâtıdır ki ber-vech-i âfî zikrolunur. Hurrire fi-târîhi'l-mezbûr.

Mahalle-i Neccârân ğurûş 504	Mahalle-i Kuruköprü ğurûş 480	Mahalle-i Bâb-ı Tarsus ğurûş 504	Mahalle-i Ağamehmed ğurûş 228	Mahalle-i Yarbaşı ğurûş 300
Mahalle-i Hankurbu ğurûş 466	Mahalle-i Çınarlı ğurûş 282	Mahalle-i Kayalıbağ ğurûş 240	Mahalle-i Harabbağçe ğurûş 84	Mahalle-i Sarracân ğurûş 145
Mahalle-i Çukurmescid ğurûş 264	Mahalle-i Sofubağçe ğurûş 200	Mahalle-i Halhal ğurûş 72	Mahalle-i Baytimur ğurûş 72	Mahalle-i Sugediği ğurûş 144
Mahalle-i Mestanzâde ğurûş 144	Mahalle-i Kasabbekir ğurûş 226	Mahalle-i Sarıyakup ğurûş 236	Mahalle-i Yurtan ğurûş 204	Mahalle-i Paşanebi ğurûş 132
Mahalle-i Saçlıhamid ğurûş 120	Mahalle-i Hacıhamid ğurûş 180	Mahalle-i Hacıfâkih ğurûş 144	Mahalle-i Dürmuşfâkih ğurûş 150	Mahalle-i Ağcamescid ğurûş 504
Mahalle-i Câmi'-i Cedîd ğurûş 120	Mahalle-i Emirler ğurûş 150	Mahalle-i Debbâğân ğurûş 113	Mahalle-i Şeyhmustafa ğurûş 208	Mahalle-i 'Alidede ğurûş 130
Mahalle-i Kantârân ğurûş 192	Mahalle-i Karasoku ğurûş 384	Mahalle-i Eskihamam ğurûş 744	Mahalle-i Taşçıkan ğurûş 276	Mahalle-i Mermerli ğurûş 477
Mahalle-i Hamamkurbu ğurûş 398	Mahalle-i Hanzâde ğurûş 276	Mahalle-i Hocavezir ğurûş 213	Mahalle-i Sucuzâde ğurûş 108	Mahalle-i Dervişpaşazâde ğurûş 84

Mahalle-i Kansafzâde ğurûş 144	Mahalle-i Tekyekurbu ğurûş 144	Mahalle-i Eskiçarşı ğurûş 30	Mahalle-i Şeyhzâde ğurûş 72	Mahalle-i Zimmiyân ğurûş 1098
---	---	---------------------------------------	--------------------------------------	--

Mahalle-i
Bağçeciyân
ğurûş
1819
yekûn

ğurûş
12910

Sahife no : 27

Belge no: 37

El-hamdü'lî'l-lâhi'l-lezî erşede 'ibâdehü'l-mü'minîne ve'l-mü'minâti ilâ-a'mâli's-sâlihât. Ve eşâre ile'l-müslimîne ve'l-müslimâti bi-ef'âli'l-hayrâti ve'l-hasenât. Haysü kâle "inne'l-hasenâte yüzhîbne's-seyyi'âte"⁵. Ve's-salâtü ve's-selâmü 'alâ-Rasûlihi'l-Muhammedi eşrefi'l-mahlûkati. Ve 'alâ-âlihî ve eshâbihi'l-lezî ni'me hidâyeti'l-halkı ilâ-sebîli'l-hasenât ve'd-derecât. Emmâ ba'dü işbu vakfiye-i sahiha-i şer'iiyenin sâhibi ve hayrât-ı hasenâtın tâlibi ve râğıbı olan medîne-i Adana'da vâki' Kasabbekir Mahallesi sâkinelerinden olub muhadderâtdan Ulu Döne ibnet-i Mustafa nâm hâtun vaktâ ki dâr-ı dünyânın fenâsını ve dâr-ı 'ukbânın bekâsını fehmidüb dâr-ı âhirete lâzım olacak hayrât-ı hasenâta şurû' itdi. İşte (?) tarafından vakf-ı âtiyi'l-beyânı takfirre vekîl olub vekâleti Hacı 'Abdülcelil zâde fazîletlü Mehmed Efendi ve İmâm es-Seyyid Yusuf Efendi bin Hasan Efendi şahâdetleriyle sâbit ve sübût-ı vekâletine hükmi-ş-şer'î lâhik olan Ahmed bin Mustafa nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i Ahmedî ve mahfil-i dîn-i münîf-i tarîk-ı Mustafavîde li-ecli't-tescîl ve li-emri'l-itmâm ve't-tekmîl mütevellî nasb ve ta'yîn eylediği sâlifü'z-zikr fazîletlü Mehmed Efendi muvâcehesinde bi'l-vekâle ikrâr-ı sahîh-i şer'î ve i'tirâf-ı sarîh-i mer'î ider ki, vakf-ı âtiyi'z-zikrin sudûruna degin müvekkilem merkûme Medine Hâtun'un silk-i mülk-i sahihasında münselik ve taht-ı tasarrufunda münsecim ve münzabıt olan mahalle-i mezkûrede vâki' kıbleten kendi mülki olan oda ve şarkan Şamlızâde es-Seyyid Mustafa Çelebi mülki şimâlen tarîk-ı hâss ve taraf-ı râbi'i Yazıcızâde Ahmed Efendi mülki ile mahdûd bir bâb fevkânî ve tahtânî beyt ve iki örtme ve kenîf ve bir mikdâr havluyı muhtevî mülk menziline hasbeten li'l-lâhi'l-müte'âl vakf-ı sahîh-i mü'ebbed ve habs-ı sarîh-i muhalled ile vakf ve habseyleyüb şöyle şart ta'yîn ve tasrîh eyledi ki, mâ-dâmki çemenistân-ı hayâtta hırâmân olam menzil-i mahdûd-ı mezkûrda sâkine ve mütevellîye mutasarrıfa olam. Ve ba'dehü âzim-i rahmet-i rahman olam sadr-ı sağîr oğlum Halîl Efendi bin el-merhûm Hacı Abdülcelil

⁵ Hud 114

mütevellî ve mutasarrıf ola ve ba'de vefâtihi evlâdı ve evlâd-ı evlâdı batnen ba'de batnin menzil-i mahdûd-ı mezkûrda mutasarrıf olub aslah-ı erşedi mütevellî ola. Ve ba'de'l-inkırâz ne'üzü bi'l-lâhi an kahri'l-feyyâz menzil-i mahdûd-ı mezkûrı mahalle-i mezkûrde Abdülkerim Efendi binâ eylediği câmi'-i şerîfde her kim imâm olur ise icâra virüb ba'de'ta'mîr ve't-termîm beher sene hâsıl olan fazal ğâllesinin sülüsânı hissesine imâm-ı mezkûr bi't-tevliye mutasarrıf olub ve sülüs-i uhrâsı câmi'-i mezkûrun şem'ine harc ve sarf idüb rûhumı hayr du'â ile yâd itdüreler deyü fâriğat-i ani'-şevâğıl menzil-i mahdûd-ı mezkûrı vakfiyyet üzre mütevellî-i merkûma teslim ve ol dahî bi't-tevliye ahz ve kabz eyledi didikden sonra vekil-i merkûm i'âde-i kelâm ider ki, vakf-ı akar e'imme-i muhtâr Ebû Hanife Nu'man bin Sabit el-Kûfi hazretleri katında sahîh olub lâkin gayri-lâzım olmağla vakf-ı mezkûrdan rücû' ve kemâ-fi'l-evvel müvekkilemin mülkine idhâli muradımdır didikde mütevell-i merkûm dahî cevâbında gerçi İmâm-ı Celîli'l-mikdâr hazretleri katında sahîh gayri-lâzım ise İmâm-ı Sâni Ebî Yusuf bin Yakub el-Hemedâni ve İmâm-ı Sâlis Muhammed bin Hasan eş-Şeybânî katlarında sahîh ve lâzımdır. Anların re'y-i resîdleri üzre vakfiyyetine hükm taleb iderim deyu reddden imtinâ' ve i'lâ-yı kitâb-ı müstetâbı hatt ve hatmi ile ber-şeyh ve tezmin iden hâkim-i hâsım-ı mevki'-ı sadr-ı kitâb tûbâ-lehû ve hüsn-i me'âb efendi hazretleri huzurunda müterâfi'an ve fasl ve hasm-ı tâlibân ve râğibân oldukları hâkim-i mûmâ-ileyh efendi hazretleri dahî tarafeynin deliline nazar ve mennâ'an li'l-hayr olmakdan hazer idüb 'âlimen bi'l-hilâf ve mürâ'iyen bi-mâ yecibu mürâ'âtihi fi-tescîli'l-evkâf vakf-ı mezkûrun sıhhati ve lüzûmuna 'alâ kavli men-yerâhu hükm-i muhkemi'-şer'î ve kazâ-i mübrem-i mer'î idüb vakf-ı mezbûr sahîh ve lâzım ve nakzı nakizatü mecâl-i muhâl oldu. Cerâ zâlîke. Hurrîre fi-evâsıtı şehri rebî'il- ûlâ sene seb'în ve mi'e ve elf. Min hicreti't-târîh ve'-şerîf.

Şuhûdü'l-_____hâl

Şeyhzâde es-Seyyid Murtaza Çelebi	Fahrü'l- e'imme el-Hâc 'Ali Efendi bin Mehmed	Avcıoğlu Kara Ahmed	Yüncü Molla Mustafa	Fahrü'l-müderrişin-i kirâm ibni'l- merkûm Hacı 'Abdülmelik	Umdetü'l-ulemâ es-Seyyid Hafız ibn-i Yusuf Efendi
Es-Seyyid Yusuf Efendi mezbûr Şamluzâde		Es-Seyyid Mustafa Çelebioğlu es-Seyyid Mehmed Efendi		Rumluzâde Hamza Beşe	Küçük 'Ali Efendi
					Yegen bin Mehmed

Sahife no : 28

Belge no: 38

Medîne-i Adana mahallâtından Debbâğân Mahallesi İmâmı es-Seyyid Mehmed Efendi ibn-i Hasan Efendi nâm kimsene meclis-i şer'-i şerîf-i lâzimü't-teşrifde yine mahalle-i mezbûre sâkinelerinden işbu râfi'atü'l-kitâb Selver bint-i 'Abdullah nâm hâton mahzarında şöyle da'vâ ve takrîr-i kelâm eyledi ki, mahalle-i mezbûrede vâki' kıbleten Katrancıoğlu Seyyid Mehmed

sükkânından olub işbu bâ'isü'l-kitâb Hasan Beşe bin Veli nâm kimesne mahzarında şöyle da'vâ ve takrîr-i kelâm ider ki, sâlifü'z-zikr Debbâğân Mahallesinde vâki' kıbleten Fâ'ideci Fakîhoğlu mülki, şarkan Yamanlı Efendi evkâfından etmekçi dükkânı şimâlen tarîk-ı âmm ğarben Medîne-i Münevvere evkâf dükkânı işbu mahdûd ile mahdûd bir bâb mülk dükkânımı cedd-i a'lâmız olan Hasan Fakîh nâm sâhibü'l-hayr evvelâ kendi nefesine ba'dehû ebnâ-i ebnâ-i ebnâsına batnen ba'de batnin vakf ve şart ve müstescil ve teslim-i ile'l-mütevelli idüb yüzonbir seneden beru ve târîh-i kitâbdan yigirmibir sene mukaddeme degin şurût-ı mezkûr ile vakfiyyet üzere zabt ve tasarruf olunagelirken merkûm babam Hasan Efendi benim mülk-i mevrûsumdur deyu dükkân-ı mezkûr mezbûr Haşan Beşe'nin babası müteveffâ Veli Beşe'ye yüzkırk ğurûşa bey'-ı bât-ı sahîha ile bey' ve teslim ve temlik idüb ol dahî semen-i mezkûr mukâbelesinde iştirâ ve kabûl ve tesellüm ve temellük eyledikden sonra babası mezbûr dahî dükkân-ı mezkûr yigirmibir senedir mülkiyyet üzere mutasarrıflardır. El-hâletü hâzihî babam merkûm efendi fevtolub tevliyet-i tasarruf bana intikâl itmekle dükkân-ı mezkûr yine vakfiyete o şurût-ı mezkûre üzere bana zabt itdirilüb mezbûr Hasan Beşe'nin keff-i yedine tenbîh muradımdır. didikde ğıbbe's-su'âl merkûm Hasan Beşe cevâbında işbu dükkân-ı mezkûr müdde'î-i mezbûr es-Seyyid Mehmed Efendi'nin babası müteveffâ Hasan Efendi'den meblağ-ı mezbûr mukâbelesinde babam Veli Beşe'ye târîh-i mezkûrede mülkiyyet üzere bey'-ı bât-ı sahîh ile bey' ve teslim ol dahî iştirâ ve kabûl eyledikden sonra târîh-i bey'-ı mezbûreden ilâ hâze'l-ân bâyi'-i mezbûr muvâcehesinde müceddeden binâ ve mutasarrıf üzere vakfiyeti ma'lûmum degildir deyu bi'l-külliyeye inkâr idicek müdde'î-i mezbûr es-Seyyid Mehmed Efendi'den müdde'âsını mübeyyin beyyine taleb olundukda bu husûsa tesâmü' ile şahâdet-i mu'teberi olmamağla tescîle dahî ityân-ı beyyineden kemâl-i acz ile izhâr-ı acz itmegin müdde'î-i mezbûr bi'vech-i şer'î mu'ârazadan men' ve kemâ fi'l-evvel dükkân-ı mezkûr merkûm Hasan Beşe'nin mülkiyyet üzere zabtına tenbîh-i şer'î birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketbolundu. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hâdî aşara min-şehri rebî'ü'l-evvel li-seneti seb'în ve mi'ete ve elf.

Şuhûdü'l-_____ hâl

Fahrü'l-müderrişin-i
Vâ'izzâde Şu'ayb
Efendi

Fahrü'l-müderrişin
Hüseyin Efendi
Mercenzâde

Fahrü's-sâdât es-
Seyyid Mehmed
Efendi Nakîb

Mehmed Ağa bin
İbrâhîm

Mehmed Efendi Kâtib

es-Seyyid 'Ali Efendi Katib

'Abdullah Efendi Kâtib

Sahife no: 30

Belge no: 40

Medîne-i Adana kazâsı muzâfâtından Cânib-i Şehir Nâhiyesi'nde vâki' Kavaklı nâm karye sükkânından iken bundan akdem fevtolan Hasan bin Şahin nâm müteveffânın verâseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi Zeyneb bint-i Mustafa nâm hâtun ile sulbi oğlu Şahin ve Sulbiye

kızı Meryem nâm suğrâna inhisârı lede's-şer'-i şerîf zâhir ve nümâyân olmağla suğrân-ı mezbûrân tarafından vesâyeten ve zevce-i mezbûre tarafından vekâleten müteveffâ-yı mezbûrun 'ammizâdesi işbu sâhibü'l-kitâb Mehmed bin Mustafa nâm kimesne hâlen eyâlet-i Adana Vâlisi vezîr-i mükerrer devletlü Mustafa Paşa *yessere'llâhü mâ-yürîdü ve mâ-yeşâ'* Hazretleri taraf-ı bâhiri's-şereflerinden ta'yîn buyrulan Enderûn Ağalarından Cafer Ağa mübâşeretiyile ihzâr-ı şer'-i âlî olunan yine nâhiye-i mezkûr kurâlarından Camuscı karyesi sükkânından 'Ali bin Nasuh nâm kimesne mahzarında üzerine bi'l-vekâle da'vâ ve bi'l-asâle da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb târîh-i kitâbdan beş gün mukaddem karye-i Kavaklı'da cerîhan fevtolan müvekkillerimin mürisi mezbûr Hasan'ı karyeteyn-i mezkûreteyn kurbünde Paşabulağı nâm mahalde cirid mülâ'abesi esnâsında işbu mezbûr 'Ali kendi bıçağıyla âmmiden sol uyluğundan darb ve cerh itmekle dokuz gün mürûrunda işbu mezbûrun cerhi te'sîrinden fevtolmağla su'âl olunub takrîri tahrîr ve müceb-i şer'isi icrâ olunmak bi'l-vekâle ve bi'l-vesâye matlûbumdur didikde ğıbbe's-su'âl merkûm 'Ali cevâbında vekîl-i mezbûrun takrîr-i meşrûhası üzere karyeteyn-i mezkûreteyn kurbünde Paşabulağı nâm mahalde cirid mülâ'abesi ider iken mezbûr Hüseyin'i bi-kazâ'illâhi Te'âlâ kendi bıçağı ile sol uyluğundan âmmiden darb ve cerh idüb ve ol cerhin te'sîrinden vefât eyledi deyu tâyi'an ikrâr ve i'tirâf itmegün müceb-i şer'isi icrâya hükm -birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketbolundu. Hurre fi-selhi rebî'ül-evvel li-seneti seb'in ve mi'e ve elf.

Şuhûdü'l-		hâl			
Alemdâr ibn-i Mehmed Ağa	'Ömer'in Mehmed Beşe bin Ahmed	Hacı Ahmed bin ()	Mehmed bin Ali	Süleyman bin Hacı Veli	Ahmed Efendi İmâm-ı Paşanebi
Seyyid Mustafa Ağa bin Ali	Es-Seyyid Halîl bin 'Abdullah	Es-Seyyid 'Ali Beşe bin Mehmed	Süleyman bin Veli	Osman bin Ali	

Sahife no: 30

Belge no: 41

Kürt Şeyh'in Hücceti

Medîne-i Adana mahallâtından Kassabbekir Mahallesi sükkânından es-Seyyid Mahmud bin Seyyid Mehmed nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine mahalle-i mezkûre sükkânından hâfizü hâze'l-kitâb babası Seyyid Mehmed bin 'Abdülaziz nâm kimesne mahzarında şöyle ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb işbu mezbûr Seyyid Mehmed ile beynimizde ba'zı akd-ı şirket-i müzâra'amız olub hâsıl olan mahsûlâtından koza ve hinta ve müteveffîye vâlidem 'Âyişe Hâtun 'un mehrinden ve gerek sened 'Osmân Çelebi'ye bey' eylediğimiz müşterek menzil hissesinden ve sâ'ir cüz'î ve küllî beynimizde cereyân iden ahz ve i'tâya müte'allık her ne ki var ise mukâbelesinde kırkbeş ğurûş kıymetlü bir sîm raht ahz ve kabz eyledim. İşbu merkûm babam Seyyid Mehmed Çelebi'nin zimmetini ibrâ'-i âmm-ı râfi'il-hısâm ile ibrâ ve ıskât-ı hakk eyledim fi-mâ-ba'd husûs-ı mezkûre müte'allık her kangımız

tarafından vekâleten ve asâleten da'vâ ve nizâ' sudûr ve zuhûr ider ise inde'l-hükkâmî'l-kirâm makbûle ve mesmû'a olmasın didikde ğibbe't-tasdîkî[ş-ş]er'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketbolundu. Hurrîre fi'l-yevmi'r-râbî'î rebî'î'l-âhır li-seneti seb'în ve mi'ete ve elf.

Şuhûdü'l-				hâl
Faziletlü Halil Efendi, İbrişzâde	'Adâletzâde el-Hâc Mustafa Ağa Serdâr-ı Adana hâlen	İnce Mehmed Ağa	Mûsâ Ağa bin 'Abdullah	Mollazâde Hacı Mehmed Efendi
El-Hâc Mahmud Beşe, Alemdâr	Es-Seyyid Hacı Osman Efendi	'Abdullah Efendi, Kâtib	Ser-çavuş Ebû Bekir Beşe,	ve ğayühüm

Sahife no: 31

Belge no: 42

Husûs-ı âtiyi'l-bayânîñ fasl ve hasmıçün bi'l-iltimâs kıbel-i şer'-i enverden Mevlânâ Kâtib el-Hâc 'Osmân Efendi me'zûnen irsâl olunub ol dahî Cânib-i Şehr Nâhiyesi'nde vâkî' Boğalı mezra'sına tâbî' zikr-i âtî münâza'a fihâ tarlaya zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî müslimîn ile varulub eylediği 'akd-ı meclisi şer'-i Ahmedî'de mezra'a-i mezbûr zirâ'atçilerinden olub işbu bâ'isânî'l-kitâb Hacı Mehmed ve li-ebeveyn karındaşı Mustafa Beşe ibn-i Hacı Süleyman nâm kimesneler mahzarlarında üzerlerine şöyle da'vâ ve takrîr-i kelâm işbu mu'âyene ve müşâhede olunan tarlalar ki kıbleten tarîk-ı 'âm şarkan Hacı Muradoğlu yeri, şimâlen ince tarîk, ğarben Hacı Süleymân yeri tahmînen elli dönüm ve yine ittisâlinde elli dönüm bir kıt'a arâzî ki kıbleten ince yol, şarkan Etmekçi Mosis zimmî yeri ve şimâlen Aslan zimmî yeri ve ğarben Etmekçi Kobesi yeri ile mahdûd ve tahmînen elli dönüm yer min-haysü'l-mecmû' yüz dönüm işbu arâzî-i mahdûd-ı mezkûrlardan elli dönümünü babam Hacı Süleymân ile 'ammim Ahmed nâm müteveffâ otuz seneden mütecâviz mutasarrıflar olub ba'dehû yigirmi seneden bizler mutasarrıflar olub elli dönümünü dahî babam müteveffâ Hacı Süleymân'dan muntekil olub yigirmi senedir ki mutasarrıflarız ve hattâ mezbûr Ali'nin dört sene arâzî-i mahdûd-ı mezkûr onar ğurûş icâr ve zirâ'at idüb ba'dehû kendi ma'rifetiyle Hasan Bek nâm kimesne dahî iki sene icâr idüb bu vech üzere mutasarrıf olurken mezbûr Ali'nin arâzî-i mahdûd-ı mezkûrları tapu temessûki ile mezbûr Kara Hasan Ağa'ya işbu sene-i mübârekede tefvîz idüb mezbûr Kara Hasan Ağa dahî zirâ'at itmekle yedimizde olan temessüklere ba'de'n-nazar mezbûr Ali Beg men' ve mezbûr Kara Hasan Ağa'nın dahî keff-i yedine tenbîh olunmak muradıdır didikde ğibbe's-su'âl mezbûr 'Ali Beg cevâbında minvâl-i muharrer üzere tasarruflarını bi-tav'ihî ikrâr ve i'tirâf idüb ve lâkin arâzî-i mahdûd-ı mezkûr müdde'î-i mezbûrların babası ve ammisiniñ bâ-temssük arâzîsi olub kendülere intikâl eylediğini inkâr idicek müdde'î-i mezbûrâna müdde'âsına mutâbık beyyine talep olundukda udûl-u ahrâr-ı ricâl-i müslimînden Hacı Mustafa Ağa bin Ali, Hasan Beg bin 'Abdullah ve Kara Süleymân bin 'Ali

ve Mehmed Beşe bin Süleymân ve Kürt İbrâhîm bin Halîl ve Arıcı 'Ali bin Hüseyin ve sâ'ir ma'lûmü'l-esâmîyi'l-huzûru'l-eşhâs kimesneler li-ecli's-şahâde meclis-i şer'a hâzırân olub istişhâd olundukda arâzî-i mahdûd-ı mezkûrlar babalar ve 'ammisi elli dönümünü otuz seneden mütecâviz ve elli dönümünü dahî yigirmi seneden mütecâviz tasarruf iderler. Bizler bu husûsa bu vech üzere şahidleriz ve şahâdet dahî ideriz. Herbirleri alâ-tarfı's-şahâde edâ-yı şahâdet-i şer'iyeye eylediklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şahâdetleri hayyiz-i kabûlde olub merkûmân iki kıt'a temessük ibrâz idüb ve mazmûnları takrîrlerine muvâfık ve mutâbık olmağla mezbûr Ali'nin mu'ârazadan men' ve mezbûr Kara Hasan'ın arâzî-i mahdûd-ı mezkûrdan keff-i yedine tenbîh-i şer'î eylediğini Kâtib-i merkûm 'Osmân Efendi ile ve ma'an ba'solunan ümenâ-i şer' gelüb meclis-i şer'a inhâ ve ihbâr itmegin mâ-vaka'a bi't-taleb ketbolundu. Hurrîre fi'l-yemi's-sâdisi ve'l-ısrîn min-şehri rebî'ül-âhır li-seneti seb'în ve mi'e ve elf.

Şuhûdü'l-

hâl

Hüseyin Beşe Çiftçi Başı	Abdi Beşe bin Ali	İsmâ'îl bin Hacı Mehmed	Çeribaşı Mehmed Ağa	Hüseyin bin 'Abdullah
Osman bin Veli	Mehmed Efendi	'Abdullah Efendi Kâtib	Ahmed bin 'Abdullah	

Sahife no: 32**Belge no: 43**

Defter oldur ki,

İşbu biñyüzaltmışdokuz senesine mahsûb olmak üzere Adana Sancağı'nın hâne-i 'avârızı ve bedel-i menzili hâlen Eyâlet-i Adana Vâlisî vezîr-i mükerrerem devletlü inâyetlü Mustafa Paşa Hazretlerinin taraf-ı Devlet-i Aliyye'den uhdelerinde olmağla sancağ-ı mezkûrdan olan hâneleri defteridir ki, Hurrîre fi-evâhırî rebî'ül-âhır li-seneti seb'în ve mi'e ve elf.

Nefs-i Adana Hâne	Nâhiye-i Cânib-i Şehir Hâne	Nâhiye-i Karakışla Hâne	Kazâ-i Yüregir Hâne	Kazâ-i Sarıçam Hâne
57 rubu' 1	28	24	16.25	19 rubu' 1

Yekûn

hâne

145 İşbu yüz kırkbeş hânedan Sarıçam kazâsına mukayyed olan ondokuz hâne bir rub'ı bâ-fermân-ı 'âlî ifrâz olunub Cebel-i Ahengûyân mukâta'asına zammolunmuşdur.

Sahife no: 32**Belge no: 44**

Fi'l-asl Canbâz Emirza (?) cemâ'atinin beş hânesei olub mürûr-ı eyyâm ile re'âyâsı perâkende ve perîşân olmağla zikrolunan beş hânenin köy mevcûdına zamm ve ber-mu'tâd-ı

kadim üzere beher hânenin harc-ı ma'kûl yetmişiki ğurûş ve nâziriye ve kâtibiye ve huddâmiye yigirmibuçuk ğurûş cem'an doksantikibuçuk ğurûş zamm ile beher hâneye onaltışarbuçuk ğurûş isâbet itmîşdir ki, mâl-ı mezkûrın bâlâda tahrîr olunduğu üzere nefis-i Adana'nın elliye di hâne bir rub'ı olub kırk bir hâne bir rub'ı mevcûd onaltı hânesi nâ-mevcûdna zamm ile beher hâne yigirmiüçer ğurûş isâbet itmekle nefis-i Adana mahallâtının müfredât defteridi ki, sicill-i mahfûzdan vaktiyle ihrâc olunub ber-vech-i âfî zikrolunur. Hurrîre fi-evâhırî rebî'ül-âhır li-seneti seb'in ve mi'ete ve elf.

Mahalle-i Kayalıbağ Hâne 3 rubu' 1	Mahalle-i Debbâğân Hâne 2	Mahalle-i Sarrâcân Hâne 3	Mahalle-i Câmî'-i Atık Hâne 3
Mahalle-i Câmî'-i Cedîd Hâne 1/2	Mahalle-i Ağcamescid Hâne 1/2	Mahalle-i Kantârân Hâne 3 rub' 1	Mahalle-i Saçlıhamid Hâne 1
Mahalle-i Hacıhamid Hâne 1	Mahalle-i Karasoku Hâne 1	Mahalle-i Bâb-ı Tarsus Hâne 2 rub' 1	Mahalle-i Neccârân 2.5
Mahalle-i Baytimur Hâne 1/2	Mahalle-i Sarıya'kûb Hâne 1	Mahalle-i Halhal Hâne 1/2	Mahalle-i Yurtan Hâne 3
Mahalle-i Sugediği Hâne 1.5	Mahalle-i Hacıfakih Hâne 1/2	Mahalle-i Durmuşfakih Hâne 1/2	Mahalle-i Zimmiyân Hâne 10
Mahalle-i Kassabbekir Hâne 2	Mahalle-i Çukurmescid Hâne 1		
<hr/>			
hâne			
41 rubu' 1			

Sahife no: 33

Belge no: 45

Saçlıhamid Mahallesi'nden Emine Hâtun'un vakfiyesidir.

El-hamdü'lî'l-lâhi'l-vâkıfı alâ külli hâl. 'Âlimü'l-ğaybi ve-ş-şahâdeti'l-kebîri'l-müte'âl. Ve's-salâtü ve's-selâmü 'alâ-Rasûlihî Muhammedi'l-meb'ûsi li-beyâni'l-halâli ve'l-harâm. Ve 'alâ-âlihî ve eshâbihi'l-hayri hayru'l-eshâbi ve huyru'l-âl ve ba'dü. İşbu kitâb-ı sıhhat-nisâbın tahrîr ve inşâ ve imlâsına bâ'is ve bâdî budur ki, medîne-i Adana mahallâtından Saçlıhamid Mahallesi'nde sâkine sâhibetü'l-hayrât ve'l-hasenât ve tâlibetü's-sadakât ve'l-müberrât Emine bint-i Ahmed nâm hâtun meclis-i şer'a huzûr-ı emr-i müte'assire olduğuna binâ'en tarafından

vakf-ı âtiyi'z-zikri takrîre vekili olduğu zât-ı merkûmei be-ma'rifet-i şer'iyeye 'ârifân Mehmed bin 'Abdülkerim diger Mehmed ibn-i Mehmed nâm kimesneler şahâdetleriyle vekâleti sâbit ve sübût-ı vekâletine hükm-i şer'î lâhık olan Hüseyin Beşe bin Süleyman nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i şerî'at-i ğarrâ ve mahfil-i dîn-i münîf-i tarîkat-i zehrâda vakf-ı âtiyi'l-beyâna li-ecli't-tescîl ve li-emri'l-itmâm ve't-tekmîl mütevellî nasb ve ta'yîn eyeldiği şürefâdan Ahmed bin 'Ali nâm kimesne muvâcehesinde ikrâr-ı şer'î ve i'tirâf-ı sarîh-i mer'î ider ki, vakf-ı âti sudûruna deġin müvekkilemin mahalle-i merkûmede vâki' silk-i mülk-i sahîhasında münselik ve taht-ı tasarrufunda münzabıt ve münsecim olan kıbleten Dede Çelebi menzili ve şarkan Tuzcu 'Ali ve şimâlen Parmaksız Halîl Beşe menzili ve ġarben tarîk-ı âmm ile mahdûd üç bâb tahtânî beyt ve bir örtme ve bi'r-i mâ ve kenîf ve eşcâr-ı müsmire ve havluyı müştemil menzilinini hasbten li'l-lâhi's-samed ve taleben li-merdâti Rabbihi'l-ahad vakf-ı sahîh-i mü'ebbed ve habs-ı sarîh-i muhalled ile vakf ve habs idüb şöyle şart ve ta'yîn ve tasrîh eyledi ki, mâdâm ki nihâl-i vücûdî çemenistân-ı hayâtda mevcûd ve mülâbese ola menzil-i mahdûd-ı mezkûrda sâkine ve mutasarrıfa ve mütevellîye ola ve ba'de vefâtihâ li-ebeveyn karındaşının oġlu 'Ali bin Ahmed mütevellî ve hayatda oldukça mutasarrıf ola ve ba'de vefâtihî mezkûr 'Ali'nin kız karındaşı 'Âyişe dahî kezâlik hatt-ı mezkûr üzre mutasarrıfa ola ve ba'de vefâtihâ müteveffâ-yı mezkûr Ali'nin ve müteveffât-ı mezkûr Ayişe'nin evlâd-ı evlâdı ve evlâdları 'ale's-seviyye menzil-i mahdûd-ı mezkûr icâreye virüb ta'mîr ve't-termîm fazla ġallesine mutasarrıf olalar. Ve içlerinden aslah ve erşedi mütevellî ola. Ve ba'de'l-inkırâz-ı evlâd ne'üzü bi'l-lâhi ankahri'l-feyyâz akreb-i akrabâsı mutasarrıf ola ve ba'de'l-irkırâz alâ-vakf-i mezkûr Saçlıhamid Mahallesi tekâlfine virilüb rûhumu hayr du'â ile yâd eyleyeler deyu fâriġan ani-ş-şevâġıl menzil-i mahdûd-ı mezkûr vafiyet üzre mütevellî-i merkûme teslim ol dahî sâ'ir evkâf mütevellîleri gibi kabz ve tesellüm eyledi didikde sonra vekîl-i merkûm i'ide-i kelâm idüb vakf-ı akar İmâm-ı Ebû Hanife Nu'man bin Sâbit el-Kûfi katında sahîh lâkin ġayri-lâzım olub vakf-ı mezkûrdan müvekkilem rücû' ve kemâ fi'l-evvel mülkine idhâl muradıdır didikde mütevellî-i merkûm dahî mukâbeleye âġâz idüb vakf-ı akar İmâm-ı Celîlü'l-kadr hazretleri katında sahîh ve lâkin ġayri-lâzım ise İmâmü's-sânî Ebû Yusuf bin Yakub el-Hemedânî ve İmâmü's-sâlis Muhammed bin Hasan eş-Şeybânî Hazretleri katlarında sahîh ve lazımdır. Anların re'y-i şerîfleri üzre vakfiyyetine hükm taleb iderim deyu müterâfi'ân ve fasl-ı hasma tâlibân olduklarında a'lâ-yı kitâb-ı müstetâbı hatt ve hatmi ile terşi' ve tezyîne hâkim-i hâsim mevki'i sadr-ı kitâb tûbâ-lehû ve hüsn-i me'âb efendi hazretleri tarafeynin deliline nazar ve mennâ'an li'l-hayr olmakdan hazer idüb 'âlimen bi'l-hilâf ve mürâ'iyen bi-mâ yecibü mürâ'âtihi fi-tescîli'l-evkâf vakf-ı sahîh-i mü'ebbed ve habs-ı sarîh-i muhalled ile vakf ve habs ve şurût ve kuyûdını hükm-i muhkem-i şer'î ve kazâ-i mübrem-i mer'î idüb menzil-i mahdûd-ı mezkûr fi-mâ ba'd vakf ve lâzım olub naks ve nakîsa mecâl-i muhâl oldu. "Fe-men-beddelehû ba'de mâ-

semi'ahû fe-innemâ ismühû ale'l-lezîne yübeddilûneh. İnne'llâhe semî'un 'alîm" ⁶. Ve ecra'l-vâkıfı ale'l-hayyi'l-kerîm. Cerâ zâlik. Ve hurrîre fi-evâsıt-ı şehr-i cumâde'l-ülâ sene seb'in ve mi'e ve elf.

Şuhûdü'l-_____hâl

Kal'aloğlu Mehmed Mütevellî-i Mahalle-i Ağcamescid	Molla Mehmed bin Mehmed Hacı	Kara Hasan bin Mûsâ	Es-Seyyid 'Ali bin Halîl
Mehmed Efendi Ağa bin Kenan	İsmâ'il Efendi Kâtib	'Abdullah Beşe Mütevellî-i Durmuşfakih	Hacı Hüseyin Kal'alı

Sahife no: 34

Belge no: 46

Medîne-i Adana mahallâtından Hamamkurbu Mahallesi sükkânından Vebib ve karındaşı Eyyub ibn-i Vebib nâm kimesneler meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine mahalle-i mezbûr ahâlîsinden hâfîzu hâze'l-kitâb Mehmed bin Mustafa nâm kimsene mahzarında bi't-tav'ıs-sâf ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb babamız müteveffâ-yı mezbûr Vebib nâm kimesneden müntekil mahalle-i mezbûrde vâkı' kıbleten tarîk-ı âmm ve ğarben Sarı Mustafa oğlu Mehmed menzili ve şarkan Duhancı Yusuf menzili ve şimâlen Sarıca oğlu Mustafa Beşe menzili ile mahdûd bir bâb fevkânî ve tahtânî beyt ve bir mikdâr havlu ve kenîf ve bi'r-i mâ' müştemil mülk menzirimizi bey'-ı bât-ı sahh-i şer'î el-yevm semen-i misli olan yüzyigirmibeş ğurûşa işbu menzili merkûm Mehmed'e bey' ve teslîm ol dahî ber-vech-i muharrer iştirâ ve kabûl ve tesellüm ve temellük eyledikten sonra semen-i mübî' olan meblağ-ı merkûm yüzyigirmibeş ğurûşu merkûm yedinden herbirlerimiz alâ-kadri hissesihim ahz ve kabz-ı semen eyledigin fi-mâ-ba'd bu menzil-i mahdûd-ı mezkûrda vechen mine'l-vücûh ve sebeben [mine'l-esbâb] 'alâka ve medhalimiz yo[kdu]r. Keyfe-mâ-yeşâ'ü ve yuhtâr mülkiyyet üzre mutasarrıf olsun didiklerinde ğıbbe't-tasdîkı's-şer'î mâ-[vaka'a bi't-taleb ketb] ve tahrîr olundu. Ve hurrîre fi'l-yevmi'l-hâmisi min-şehr-i cemâziye'l-âhir sene seb'in ve mi'e ve elf.

Şuhûdü'l-_____hâl

Arpacı Hasan Beşe	Molla Sâlih bin Hasan, İmâm	Kahveci Mehmed Beşe	Duhancı Yusuf	Feyzullah Beşe,
Kara 'Ali oğlu Mustafa	Mehmed Efendi	Osman Efendi Kâtib	Muhzır Hacı Ali	ve ğayrühüm

Sahife no: 34

Belge no: 47

Medîne-i Adana'da Hân-ı Cedîd'de mütemekkin Anderyas veled-i Bigos nâm zimmî meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine hân-ı mezkûrde mütemekkin hâmili's-sefer Abram veled-i

⁶ Bakara 181

Donik nâm zimmî muvâcehesinde da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb işbu mesfûr Abram zimmî ile hân-ı mezkûrde bir odada ber-vech-i iştirâk birbuçuk sene mütemekkin olub kirası mesfûr Abram virüb ve sâ'ir me'kûlât ve meşrûbât masrafını ben malımdan virüb beynimizde hisâb olub herbirimiz kendüye isâbet iden hisse virmek üzre kavlı eyledik idi sene-i mezkûrede üçyüz ğurûş masraf eyledim Şimdi meblağ-ı mezbûrdan hissesi olan yüzelli ğurûşu taleb iderim. Su'âl olunub takrîri tahrîr ve alıvirilmek muradımdır didikde ğıbbe's-su'âl ve akîbe'l-inkâr işbu müdde'î-i mesfûr Anderyas zimmîden ber-vech-i muharer da'vâsına mutâbık beyyine taleb olundukda ba'de'l-istimhâli's-şer'î ityân-ı beyyineden izhâr-ı acz idüb ve yemîne dahî tâlib olmamağla işbu müdde'î-i mesfûrun Anderyas zimmînin da'vâsı lağv ve kizb ve müşâbih-i tezvîr olduğı lede's-şer' zâhir ve nümâyân olmağın mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi'r-râbi'î aşara min-şehr-i cemâziye'l-âhir sene seb'in ve mi'ete ve elf.

Şuhûdü'l-		hâl		
Faziletli es-Seyyid Mustafa Efendi, el-Hatîb	Mehmed Efendi Ağazâde	El-Hâc Osman Efendi Kâtib	El-Hâc Abdurrahman Ağa Hancı	Borlu Seyyid Hacı Mûsâ Ağa
Basmacı oğlu	Basmacı Artin zimmî	Kürkçü Molla Yusuf Kayserili	Molla Hüseyin Kayserili	Attâr Osman Efendi

Sahife no: 35

Belge no: 48

Medîne-i Adana mahallâtından Kayalıbağ Mahallesi sâkinlerinden Fatma binti Ahmed nâm [hâtun] meclis-i şer'-i şerîf-i enverde Sarıyakub Mahallesi sükkânından işbu bâ'isü'l-kitâb es-Seyyid İsmâ'îl bin Mustafa nâm kimesne mahzarında şöyle ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb bundan akdem müteveffiyeye olan vâlidemin vâlidesi ceddem Fatma Hâtun nâm müteveffiyenin verâseti dayım işbu merkûm es-Seyyid İsmâ'îl ile vâlidem Ayişe bint-i Mustafa nâm hâtuna münhasıra olub kable'l-kısme vâlidem mezbûre Ayişe Hâtun dahî fevtolub verâseti dayım es-Seyyid İsmâ'îl ile bana münhasıra olduğı lede's-şer' zâhir ve nümâyân olub alâ-tarîki'l-mukâsemece (?) tashîh-i mes'elesi altıdan olmağla beher sehmi bana isâbet iden ancak terike-i metrûkâtdan mahalle-i mezbûrede vâki' beyne'l-ahâlî ve'l-cirân ma'lûmetü'l-hudûd iki bâb fevkânî ve tahtânî beyt ve bir mikdâr havluyu müştemil kerpiç mülk menzilden hisse-i irsiyyem olan altı sehmden bir sehmi taleb ve da'vâ eylediğimde beynimizde nizâ'-ı kesîre vâki' olmuş idi. El-hâletü hâzihî beynimize muslihûn tavassut ili on ğurûş mukâbelesinde inşâ'-ı akd-ı sulh idüb ben dahî sulh-ı mezbûrî ba'de'l-kabûl bedel-i sulh olan meblağ-ı mezbûrî meclis-i sulhda bana def' ve teslîm ben dahî mezbûr yedinde ahz ve kabz eyledikden sonra ve dayım merkûm Seyyid İsmâ'îl'in menzil-i mezkûre müte'allık âmme de'âvî ve husûmâtdan zimmetin ibrâ ve ıskât-ı hakk eyledim. Ba'de'l-yevm husûs-ı mezkûra müte'allık de'âvî ve

nizâ'ım sudûr ve zuhûr ider ise lede'l-hükkâmî'l-kirâm mesmû'a olmasın didikde merkûm Seyyid İsmâ'îl dahî müdde'iyeye-i mezbûrenin ikrâr-ı meşrûhını vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk idicek mâ-vaka'a bi't-taleb tahrîr olundu. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hâmisi ve'l-ısrîn min-şehr-i cemâziye'l-âhir sene seb'în ve mi'ete ve elf.

Şuhûdü'l-				hâl
El-Hâc Hasan Ağa bin Mehmed	Es-Seyyid İbrâhîm bin Ali	Muhzır Mehmed Beşe	Es-Seyyid Mûsâ Çavuş Nakîb	Es-Seyyid 'Ali Efendi, Kâtib

Sahife no: 35

Belge no: 49

Tellâk Usta 'Ali'nin Eytâmı Hücceti

Medîne-i Adana mahallâtından Câmî'-i Cedîd Mahallesi sükkânından iken bundan akdem fevtolan İbrâhîm bin 'Ali nâm müteveffânın sulbi sağır oğulları Mehmed ve 'Ali sulbiye sağire kızı Ayişe nâm sağirlere babaları müteveffâ-yı mezbûr İbrâhîm'den ırsen intikâl iden emvâl ve eşyâyı zabt ve rabta bir vasî nasb ve ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağla sağırûn-ı mezbûrünün dedeleri râfi'ü hâze'l-kitâb Usta 'Ali bin İsmâ'îl nâm kimesne dindâr ve müstakîm ve her vechile vesâyet uhdesinden gelmege kâdir olduğu zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî müslimîn haber virmeleriyle hâkim-i hâsim-i mevki'i sadr-ı kitâb tûbâ-lehû ve hüsn-i me'âb efendi hazretleri dahî mezbûr Usta 'Ali nâm kimesneyi vasî nasb ve ta'yîn eylediklerinde ol dahî ber-vech-i muharrer vesâyet-i merkûmeyi ba'de'l-kabûl ve merâsimini kemâ-hüve hakkîhî edâya müte'ahhid oldukdan sonra vasî-i merkûm Usta 'Ali i'âde-i kelâm idüb vasîsi olduğum sağırûn-ı mezbûrünün nafaka ve kisveye eşedd ile ihtiyâcı olmağla zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî müslimîn tahmînleriyle her birlerine beher yevm beşer akçe farz ve takdîr olunub vasî-i merkûm beher yevm beşer akçe sarf idüb hîn-i zarûretde istidâne ve lede't-tağâ(?) rücû'a vasî-i merkûm Usta Ali'ye izn birle hıfzan li'l-makâl hâzihi'l-vesîka bi't-taleb ketb olunub yed-i tâlibe i'tâ olundu. Hurrîre fi'l-yevmi'l-ısrîne min-şehr-i saferi'l-hayr li-seneti ihdâ ve seb'în ve mi'ete ve elf.

Şuhûdü'l-				hâl
'Abdullah Efendi, Kâtib	Serküttâb Mehmed Efendi	Ahmed bin 'Abdullah	Molla Mehmed bin Hüseyn Efendi	
Kilisli Ömer Efendi	Muhzır Hacı Hüseyn	Ser-muhzırân Ahmed Beşe	Mü'ezzin Molla Mûsâ	

Sahife no: 36

Belge no: 50

Medîne-i Adana civârında vâki' Sis Kasabası mütemekkinlerinden Medyas ve Gabriel ve Berkos veledân Hosik nâm zimmî karındaşları meclis-i şer'-i şerîf-i lâzimü't-teşrîfde yine kasaba-i mezbûre ahâlîsinden 'Ali bin Mustafa ve Mustafa bin Abdülkadir ve Abdurrahman bin 'Ali nâm kimesneler mahzarlarında herbirleri şöyle da'vâ ve takrîr-i kelâm iderler ki, târih-i kitâbdan yedi () akdem Sis havâlîsinden Hordem demekle ma'rûf nâm yaylakda vâki' menzilimizde kendi hâlimizde yatar iken arafa gicesi vakt-ı seherde işbu mezbûrûn 'Ali ve Mustafa ve Abdurrahman evimizi basub hasran vârisi olduğumuz Miğâil nâm merahsayı (?) ahz evvelâ işbu Mustafa kebîr değnek ile bi-ğayri hakkın âmden sol böğrü üzerine darb ve mezbûr Abdurrahman dahî âlet-i cerîhadan ak saplı bıçak ile başına darb ve cerh idüb ve mezbûr 'Ali dahî kezâlik âlet-i cerîhadan bıçak ile sağ küreği üzerine darb ve cerh idüb sekiz gün mecrûhen sâhib-i firâş olub müte'essiren helâk olmağın su'âl olunub takrîrleri tahrîr ve ber-müceb-i şer'ileri icrâ olunmak bi'l-verâse matlûbumuzdur didiklerinde ğıbbe's-su'âl mezbûrûn 'Ali ve Mustafa ve Abdurrahman cevâblerında târih-i mezkûrede Sis Voyvodası Halîl Ağa'nın bizler hüdmetinde olmağla hâlik-i merahsâ-i mesfûrun katli için bizleri ve bir nice kimesneleri dahî ma'an irsâl idüb bizler dahî voyvoda-i mezbûrun emriyle hâlik-i mesfûrun menziline vardığımızda refâkatimizde olan bir âhar kimesne katli idüb bizler katli itmedük deyu kendileri katli itdiklerini inkâr idicek müdde'ıyyûn-ı mesfûrûn Bedros ve Gabriel ve Berkos'dan dav'vâlarına mutâbık beyyine taleb olundukda udûl-i müslimînden Ayıntâbî es-Seyyid Receb bin Mehmed ve Sisli es-Seyyid İbrâhîm bin Ebû Bekir nâm kimesneler li-ecli's-şahâde meclis-i şer'a hâzîrân olub ısrâistîşhâd fi'l-vâki' târih-i mezkûrda zikrolunan Hordem yaylağında hâlik-i mesfûr Miğail (merahsa) menziline kendi hâlinde yatar iken arefesi gicesi ale's-seher geltüb evvelâ işbu mezbûr Mustafa kebîr değnek ile merahsa-i mesfûrun sol böğründen bi-ğayri hakkın darb ve mezbûr Abdurrahman âlet-i cârîhadan ak saplı bıçak ile başına darb ve cerh idüb ve mezbûr 'Ali dahi kezâlik âlet-i cârîhadan bıçak ile sağ küreği üzerinden darb ve cerh idüb sekiz gün mecrûhen sâhib-i firâş olub müte'essiren helâk olmuştur. Bizler bu husûsa bu vech üzre şâhidleriz. Şahâdet dahî ideriz. Deyu herbirleri edâ-yı şahâdet itmeleri mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Hurreire fi-ğurre-i receb sene seb'ın ve mi'ete ve elf.

Şuhûdü'l-_____hâl

İmâmzâde Bozdoğan Kethüdâsı	El-Hâc 'Ali Ağa Mütesellim-i sâbıkâ İmâm	Hüseyin Efendi Mercanzâde	Hâletzâde el- Hâc Mustafa Ağa Serdâr-ı Adana	Es-Seyyid Hüseyin Ağa Serdâr-ı sâbıkâ
-----------------------------------	--	------------------------------	---	---

Sahife no: 37

Belge no: 51

Ağa-zâde Mehmed Efendi'nin mahtûmı Koca Ağaya meşrût vakfiyedir.

El-hamdüli'l-lâhi'l-lezi erşede 'ibâdehü'l-mü'minîne ilâ a'mâli's-sâlihâti. Ve eşâre ile'l-müslimîne ve'l-müslimâti bi-ef'âli'l-hayrâti. Haysü kâle inne'l-hasenâte yüzhibne's-seyyi'âte ve's-salâtü ve's-selâmü alâ Rasûlihi Muhammedin eşrefi'l-mahlûkati. Ve alâ âlihî ve eshâbihi'l-lezînehüm hidâyeti'l-halkı ilâ sebîlid-derecâti. Emmâ ba'dü işbu sebep-i vakfiye-i sahîha-i şer'iiyenin tâlibi ve hayrât-ı hasenâtın râğıbı olan medîne-i Adana'da vâki' Durmuşfakih Mahallesi sâkinelerinden Gögeş bint-i 'Abdullah nâm hâatun vaktâ ki dâr-ı dünyânın fenâsını ve dâr-ı ukbânın bekâsını fehmidüb bildi ki, beher hâl bu hayme-i rüzgâr işre karâra mecâl-i muhâl ve bu evvân-ı bî-emân-ı hunhâr içinde bakâya karâr mümteni'u'l-ihtimâldir. Zamân-ı sıhhat ve evân-ı kudretde maktûrını evvel mukîm-i na'im ve mevcûdını makâm-ı emn-i kerîme sarf idüb rûz-ı mahşerde ekser halk azâb-ı elîm ve cevzâ-i azîme mübtelâ olduklarında dünyâdaki itdiği hayrât ve hasenât ve işlediği sadakât ve hayrât kendüye fevz ve necât ola. Derhayrât ve müberrât ve temhîd-i kavâ'id-i hayrât ve te'sîs-i mebânî-i müberrât (ber-zimmet-i devleti) her sâhib-i devleti vâcib (?) cediği ezân a'mâl ki ba'd ez nişâne-i hayât âsârı-ı feyz ve berekt o burûc-ı âmilîest sadaka-i câriyet beyt "her ki hayrkerd ve çün mücmel-i medân-ı âlemkeşide rûh-ı öz enfes feyz zikri hâhed-resîd" mesâlihince bi-fazli'llâhi'l-mülki'l-mâlik binâ'en alâ-zâlik vâkıfa-ı merkûme niyyet-i hâlisâ ve taviyyet-i sâliha ile meclis-i şer'-i celîl-i şâmihi'l-imâd-ı Ahmedî ve mahfil-i dîn-i münîf-i lâzimüt-tescîl-i râsihu'l-evtâd-ı Muhammedî'de liecli't-tescîl ve li-emri'l-itmâm ve't-tekmîl mütevellî nasb eylediği 'Abdullah Beşe bin Mehmed nâm kimesne muvâcehesinde bi'l-asâle ikrâr-ı sahîh-i şer'î ve i'tirâf-ı sarîh-i mer'î eyledi ki, hâlen sâkine olduğum mahalle-i mezkûrede vâki' üç tarafı Ğarazlı vakıfları olan menzilimiz ve taraf-ı râbî'i tarîk-ı âmm ile mahdûd bir bâb tahtânî oda ve bir örtme ve kenîf ve bir mikdâr havluyu müştemil menzilimi hasbeten li'llâhi's-Samed ve taleben li-merdâti rabbihi'l-ahad vakf-ı sahîh-i mü'ebbed ve habs-ı sarîh-i muhalled ile vakf ve habs idüb şöyle şart ta'yîn ve tasrîh ve ta'yîn eyledim ki, mâ-dâm ki kendim çemenistân-ı hayâtda mevcûd ve libâs-ı zindegânide mülâbis ve merbût ârâm kendim sâkine ve mutasarrıfa olam. Ve ba'de vefâtihâ hâlim merhûm Yusuf Ağazâde es-Seyyid Yusuf Efendi müfettiş mütevellî ve ğallesine mutasarrıf ola ve ba'de vefâtihâ evlâdı ve evlâd-ı evlâdı batnen ba'de batnin ve karnen ba'de karnin zükûruhüm ve inâsühüm 'ale's-seviyye mutasarrıf olub erşed-i aslahı mütevellî ola ve ba'de'l-inkırâz ne'üzü bi'llâhi an-kahri'l-feyyâz hâkim-i merhûm-ı mezkûrun vakfına zamm ve mülhak olub vakf-ı mezkûrun şurûtı üzre 'amel eyleye deyu fâriğân-i ani's-şevâğil menzil-i mahdûd-ı mezkûr mütevellî-i merkûma teslim ol dahî sâ'ir evkâf mütevellîleri gibi kabz ve tesellüm itdikden sonra vâkıfa-i merkûme semt-i şikâka atf idüb vakf e'imme-i muhtâr İmâm-ı Ebû Hanife bin

Numan bin Sâbit el-Kûfi katında sahîh lâkin ğayri lâzım olmağın vakf-ı mezkûrdan rücû' ve kemâ fi'l-evvel mülkine istirdâd olunmak muradımdır didikde mütevellî-i merkûm dahî kendüye lâzım ve mahalle cevâb bâ-cevâba âzim olub vakfiyetine hükm taleb iderim deyu i'lâyı kitâb-ı müstetâb hatt ve hatmi ile ber-şeyh (?) ve tezyîn iden hâkim-i hâsim-i mevki'i sadr-ı kitâb tûbâ lehû ve hüsn-i me'âb hazretleri huzûrunda müterâfi'ân ve fasl-ı hasma tâlibân ve râğbân olduklarında hâkim-i mûmâ-ileyh dahî tarafeynin delîline nazar ve mennâ'an li'l-hayr olmakdan hazer idüb âlimen bi'l-hılâf [s. 38] ve mürâ'iyen beyne'l-e'imme-i eslâf ve'l-emri'l-itmâmi't-tescîli'l-evkâf vakf-ı mahdûd-ı mezkûrun vakfiyetine hükm-i muhkemi şer'î ve kazâ-i mübrem-i mer'î idüb vakf-ı mezkûrun sahîh ve lâzım oldu ve tebdîl ve tağyîrine mecâl-i muhâl ve mümteni'ul-ihimâl oldu. "Fe-men-beddelehû ba'de mâ-semi'ahû fe innemâ ismühû ale'l-lezne yübeddilüneh. İnnâ'llâhe semî'un 'alîm"⁷. Ve ecra'l-vâkıfı ale'l-hayyi'l-kerîm. Cerâ zâlik. Ve hurrîre fi-ğurre-i recebi'l-ferd li-seneti seb'in ve mi'ete ve elf.

Şuhûdü'l-				hâl	
Es-Seyyid Ebûbekir bin Veli	Kal'aloğlu el-Hâc Hüseyin	Kal'alızâde Mehmed el-Mütevellî-i Ağcamescid	'Abdullah Beşe bin Mehmed el- Mütevellî	Berber Mehmed bin Yunus	
Ser-muhzirân Ahmed Ağa	Ser-muhzirân el-Hâc Hüseyin	Abdülkerim bin Mehmed	Kâtibi'l-Hurûf İsmâ'îl Kâtib-i mahkeme	El-Hâc Osman Efendi Kâtib	

Sahife no: 38

Belge no: 52

Yeniil kazâsı mülhakâtından sevâhil-i Adana'da Çigdemlü 'aşîretinden Seyyid İsmâ'îl bin Mehmed nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i lâzım'ü't-tevkîrde yine kazâ-i mezkûr aklâmından Tarsus Sancağı'nda Kusun kazâsında sâkin Egin Afşarı Cemâ'ati'nden işbu hâfîzu'l-kitâb İbrâhîm bin Mehmed nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb târîh-i kitâbdan iki sene mukaddem işbu merkûmun oğlu ğâ'ib-i ani'l-meclis Mustafa nâm kimesne Akşar karyesinde Emir Süleyman nâm kimesne hânesinde yedinde olan kendi tüfenki hatâ'en boşanub kurşunu sulbi oğlum Ebû Bekir nâm kimesneye isâbet itmekle müte'essiren fevt olmağın verâseti hasran bana intikâl itmekle müteveffâ-yı mezbûrun dem ve diyetini taleb ve da'vâ eylediğimde beynimizde muslihûn tavassut idüb es-sulh-ı akdün yerfe'u'n-nizâ' fehvâsı üzre bir cild mushaf-ı şerîf ve bir sîm kılıç ve bir re's bârgir ve bir çuka niş ve nakid on ğurûş mukâbelesinde beynimizi inşâ-i 'akd-ı sulh olunub bedel-i sulh olan meblağ-ı mezkûr ile eşyâyı mezkûrâtı tamâmen meclis-i sulhda merkûm İbrâhîm yedinden ahz ve kabz idüb husûs-ı mezkûre müte'allık 'âmme-i de'âvî ve eymân-ı muhâsamâtdan zimmetini ibrâ ve iskât-ı hakk

⁷ Bakara 181

eyledim deyu meclis-i şer' de bi't-tav'î's-sâf ve'r-rızâ lâ bi'l-kerh ve'l-cezâ ikrâr ve i'tirâf itmekle mukirr-i mezbûrun takrîr-i meşrûhasını el-mukarru lehü'l-merkûm vicâhen tasdîk itmegın mâ-vaka'a bi't-taleb ketbolundu. Hurrîre fi'l-yemi's-sâbi' min-şehri recebi'l-ferd li-seneti seb'în ve mi'ete ve elf.

Şuhûdü'l-_____ hâl

Fahru'l-akrân Ebûbekir Ğâzî zâde Mîr-i 'Aşîret-i Şambayadı	Seyyid İsmâ'îl Mîr-i 'Aşîret-i Çigdemlü	Seyyid Halîl Ağa bin Cafer	Hâcı Osman Efendi, Kâtib	Ahmed. Ser- muhzırân-ı Adana
--	---	----------------------------------	-----------------------------	------------------------------------

Sahife no: 39

Belge no: 53

Yeniil kazâsı mülhakâtından Şambayadı cemâ'ati ahâlîsinden Hasan bin Hüseyin nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine cemâ'at-i mezbûreden Şeyhli Mahallesinde olub medîne-i Adana'da sâkin râfi'ü hâze'l-kitâb Mustafa bin Ebû Bekir nâm kimesne mahzarında üzerine şöyle da'vâ ve tekrîr-i kelâm idüb târîh-i kitâbdan on ay mukaddem işbu mezbûr Mustafa Adana'da Çınarlı Mahallesinde bi-ğayri hakkın ağzıma yumruk ile darb ol darbın te'sîrinden ağzımın alt tarafından iki sahîh sâlim dişim ihrâc olmağla müceb-i şer'îsin taleb iderim. Su'âl olunub takrîri ve icrâ-yı hakk olunmak murâdımdır didikde ğıbbe's-su'âl ve akîbe'l-inkâr idicek işbu müdde'î-i mezbûr Hasan'dan ber-vech-i muharrer dav'âsına mutâbık beyyine taleb olundukda ba'de'l-istihâlîş-şer'î ityân-ı beyyineden ızhâr-ı acz idüb yemîne tâlib olmağla ol dahî alâ-vakfi'l-mes'ûl hallefe bi'l-lâhi'l-aliyyi'l-a'lâ itmekle mücebince işbu müdde'î mezbûr Hasan bi-vech-i şer'î bilâ beyyine mu'ârazadan men' birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb ve tahrîr olunub yed-i tâlibe i'tâ olundu. Hurrîre fi'l-yemi's-sâmini aşara min-receb li-seneti seb'în ve mi'ete ve elf.

Şuhûdü'l-_____ hâl

Muhzır Ali	Muhzır Mehmed	Mûsâ bin Gani	Abdurrahman bin Ömer	Ser-muhzırân Molla Mûsâ	ve gayrühüm
------------	------------------	------------------	-------------------------	----------------------------	-------------

Sahife no: 39

Belge no: 54

Sarıçam Nâ'ibi Yetimî Seyyid Mehmed'in Hücceti

Medîne-i Adana'da Debbâğân Mahallesi sâkinelerinden Zübeyde binti 'Ali nâm hâtun tarafından zikr-i âti da'vâyı rü'yete vekîl olduğı muhzır-ı hasm-ı câhidde sâbit ve zâhir olan Mustafa bin Hüseyin nâm kimesne hâlen eyâlet-i Adana Vâlisi vezîr-i mükerrerrem Azîmzâde devletlü inâyetlü el-Hâc Mustafa Paşa yessera'l-lâhü mâ yürüdü ve mâ-yeşâ'ü Hazretlerinin taraf-ı âlîlerinden ta'yin buyrulan 'Ömer Ağa mübâşeretiyle ihzâr-ı şer' kılınan Câmî'-i Cedîd

Mahallesi sükkânından es-Seyyid ‘Ali bin Abdurrahman mahzarında bi'l-vekâle üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm ider ki, müvekkilemin zevc-i evveli Seyyid Halîl Efendi nâm müteveffânın bâ-temessük taht-ı tasarrufunda olan Malazı Mezra‘asında vâki‘ kıbleten tarîk-ı âm ve şarkan Kâsım yeri ve şimâlen Çaril (?) zimmî yeri ve taraf-ı râbi‘i Kalaycızâde yeri ile mahdûd olan arâziyi ile'l-vefât işbu merkûm Seyyid ‘Ali muvâcehesinde mutasarrıf olub hayâtında da‘vâ ve nizâ‘a kıyâm itdiginde beynlerine müslimûn-ı muslihûn tavassut idüb izn-i sâhib-i arz ile yigirmi dönüm tarla üzerine beynlerin inşâ-i akd-ı sulh itdiklerinde her biri sulh-ı mezbûrî kabûl ve bedel-i sulh olan tarlayı ahz ve tarla nizâ‘dan ferâğat ve ibrâ-yı zimmet itmegin merkûm Seyyid Halîl Efendi fevt olub tarla-yı mahdûd-ı mezkûr sulbi evlâdına intikâl itmekle el-yevm eytâm-ı mezkûrun zabt ve tasarrufuna mümâna‘at ider su‘âl olunub takrîri tahrîr ve kasr-ı yedine tenbîh olunmak bi'l-vekâle murâdımdır didikde ğıbbe's-su‘âl merkûm Seyyid ‘Ali altmışiki senesi târihiyle müverreh bir kıt‘a sâhib-i arz temessüki ibrâz idüb ba‘de-mâ tarla-yı mahdûd-ı mezkûrî Günli oğlu el-Hâc Hasan bana ferâğat itmişdi çub (?) ba‘dehû müteveffâ-yı mezbûr Seyyid Halîl Efendi ile münâza‘a ve muhzır-ı müsliminde izn-i sâhib-i arz ile musâlahaten ibrâ-yı zimmet eyledigini bi'l-küllîye inkâr idicek müdde‘î-i vekîl-i merkûmdan müdde‘âsını mübeyyin beyyine taleb olundukda ‘udûl-i ahrâr-ı ricâl-i müsliminden [s. 40] Hasan bin Mehmed ve ‘Ali bin İlyas nâm kimesneler li-ecli‘ş-şahâde meclis-i şer‘a hâzırân olub ğıbbe'l-iştîşhâd fi'l-hakîka müdde‘î ve vekîl-i merkûmun takrîri üzre işbu mezkûr Seyyid ‘Ali müteveffâ-yı mezbûr Seyyid Halîl Efendi'nin taht-ı tasarrufunda olan tarla-yı mahdûd-ı mezkûrî hayâtında da‘vâ ve nizâ‘ eylediginde beynlerine muslihûn tavassut idüb izn-i sâhib-i arz ile yigirmi dönüm tarla üzerine musâlaha ve tarla-yı mezkûr nizâ‘dan ferâğat ve bizim huzûrımızda ibrâ-yı zimmet eyledigine bizler bu husûsa şâhidleriz ve şahâdet dahî ideriz deyu her birleri edâ-yı şahâdet-i şer‘iyye eylediklerinde ba‘de't-ta‘dîl ve't-tezkiye şahâdetleri hayyiz-i kabûlde vâki‘ olmağın ber-mûceb-i şahâdetihimâ mezkûr Seyyid ‘Ali nâm kimesnenin tarla-yı mezkûrde alâka ve medhali olmayub yetimin kemâ-fi'l-evvel zabt ve tasarrufuna bi-hasebi‘ş-şer‘ tenbîh birle mâ-vaka‘a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi-evâsıtı rebî‘ü'l-âhır li-seneti seb‘în ve mi‘ete ve elf.

Şuhûdü'l-_____ hâl

Es-Seyyid İbrâhîm Efendi Bıyıklı. İmam	Hasan bin Mehmed	‘Ali bin İlyas	‘Abdullah Efendi Kâtib
İsmâ‘îl Efendi Kâtib	Hâfız Mü‘ezzin Seyyid Ahmed Çelebi	El-Hâc Osman Efendi Kâtib	Es-Seyyid ‘Ali Efendi Kâtib

Sahife no: 40

Belge no: 55

El-hamdülillâhi'l-vâkıfı alâ külli hâl. Alimü'l-ğaybi ve's-şahâdeti'l-kebîri'l-müte'âl. Ve's-salâtü ve's-selâmü 'alâ-Muhammedi'l-meb'ûsi li-beyâni'l-harâmi ve'l-halâl ve alâ âlihî ve eshâbihî hayrül'âl ve hayrül'eshâb. Emmâ ba'dü işbu kitâb-ı sıhhat-nisâbın tahrîr ve inşâsına bâ'is budur ki, medîne-i Adana mahallâtından Yarbaşı Mahallesi sâkinelerinden Cennet bint-i Halîl nâm hâtun meclis-i şer'î-i şerîf-i enverde li-[ecli]'t-tescîl ve li-emri'l-itmâm ve't-tekmîl vekîl nasb ve ta'yîn eylediği 'Ali Efendi ibn-i Mehmed nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb mülk-i silk-i sarf-ı sahîhamda münselik olub mahalle-i mezbûrede vâkı' kıbleten Habbâz dükkanı ve ğarben tarîk-ı âmm ve şarkan Mehmed Sipahî menzili ve şimâlen yine kendi mülk menzili ile mahdûd bir bâb tahtânî menzil ve bir mikdâr havlu ve eşcâr ve su kuyusu müşterek mülk menzili hasbeten li'llâhi Te'âlâ ve taleben li-merdâti rabbihi'l-'alâ vakf-ı sahîh-i şer'î ile vakf ve habs-ı sarîh-i mer'î ile habsidüb şöyle şart ve ta'yîn eyledi ki, Çukurmescid Mahallesi sükkânından es-Seyyid Abdülhâdi bin 'Ömer nâm kimesne menzil-i mezkûrde sâkin ve mutasarrıf ve mütevellî ola. Ve ba'de vefâtihi evlâdı ve evlâd-ı evlâdı batnen ba'de batnin ve karnen ba'de karnin sâkin ve mutasarrıf ve mütevellî olalar. Ve ba'de'l-inkırâz mahalle-i mezbûrede El-Hâc Mustafa binâ eylediği mescid-i şerîfde her kim imâm olur ise ba'de't-ta'mîr ve't-termîm fazla ğallesine mutasarrıf ve mütevellî olub zevcimi hayr du'â ile yâd eyleyeler deyu fâriğân anî-ş-şevâğıl menzil-i mahdûd-ı mezkûr mütevellî-i merkûme teslim ol dahî sâyir evkâf mütevellîleri gibi kabz ve tesellüm eyledi didikde ğıbbet-tasdîki's-şer'î vâkıfa-i mezbûre Cennet Hâtun i'âde-i kelâm idüb vakf-ı akar Hazret-i İmâm-ı A'zam ve hümâm-ı efham katında sahîh lâkin gayri lâzım olmağla vakf-ı mezbûrdan rücâ'a mesâğ-ı şer'î olmağla vakfdan rücû' ve kemâ-fi'l-evvel mülkime istirdâda hükm taleb iderim didikde mütevellî-i merkûm dahî kendüye lâzım ve mahalle mülâyim cevâb-ı bâ-savâba âzim olub gerçi vakfiyet-i akar Hazret-i İmâm-ı A'zam ve hümâm-ı efham katında lüzûmdan ârî ise İmâmeyni'l-hümâmeyn kavli-i şerîfleri üzre vakf-ı mezkûrun sıhhatine hükm taleb iderim deyu hâkim-i hâsim-i mevkı'ı sadr-ı kitâb tûbâ-lehû ve hüsn-i me'âb efendi huzûrunda müterâfi'ân ve fasl-ı hasma tâlibân olduklarında hakim-i mûmâ-ileyh dahî cânibeynin delîline nazar ve mennâ'an li'l-hayr olmakdan hazer ve mücânebet idüb İmâmeyn kavli-i şerîfleri üzre menzil-i mahdûd-ı mezkûrun evvelâ vakfiyetine ve sâniyen şurût-ı vakfin lüzûmuna hükm-i muhkem-i [s. 41] şer'î ve kazâ-i mübrem-i mer'î idüb min-ba'd vakf-ı mezbûr sahîh ve lâzım olub nakz ve nokîza mecâl-i muhâl olundu. Ve ecra'l-vâkıfı 'ale'l-hayyi'l-kerîm. Cerâ zâlik. Ve hurrîre fi-ğurre-i şa'bâni'l-mu'azzam li-seneti seb'in ve mi'ete ve elf.

Şuhûdü'l-_____hâl

'Ali Efendi bin
Ahmed

Es-Seyyid 'Abdullah bin
İbrâhîm

Sâlim
Ahmed Efendi

Ahmed Çavuşzâde

Molla Osman
bin Ali

'Abdullah
Efendi Kâtib

Mehmed Efendi El-İmâm bi-
mahalle-i Yarbaşı

Ser-muhzırân Ahmed
Beşe

Sahife no: 41

Belge no: 56

An-asıl Harput ahâlîsinden olup bi'l-müsâfire medîne-i Adana'da Cereknânoğlu Hâmî'nda sâkin iken düyûni terikesinden ezyed olduğu halde fevt olan Mahmud Beşe bin Mehmed nâm kimesnenin muhalefâtını tahrîre hâlen Adana Serdârı Hüseyin Ağa tarafından Beytül-mâl Emîni Ebû Bekir Beşe muvâcehesinde ba'de'l-isbât dâyinlere teslim olunan defteridir ki zikrolunur. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâdisi aşara min-şehri saferü'l-hayr li-seneti seb'in ve mi'ete ve elf.

Hân-ı mezkûrda odası derûnunda mevcûd koza	Bir re's kır	şa'ir	tecemmülât-ı
kantar fi 15 ğurûş	kısrak	kile	oda
'aded	kıymeti	0.5	ğurûş
6	ğurûş	ğurûş	1
kıymeti	32	2	
ğurûş			
90			
Yekûn			
ğurûş			
125 yalnız yüzyigirmibeş ğurûşdur			
Minhe'l			
ihrâcât			
techîz-tekfin	resm-i kısmet-i âdî	nâzirîye	kâtibiye
ğurûş	ğurûş	ğurûş	ğurûş
8	3	1	1
			çukadâriye ihdâriye
			ğurûş
			1.5
Deyn-i müsbit es- Sey-yid Mehmed Efendi el-İmâm	Deyn-i müsbit Mehmed Beşe bin Mahmud	Deyn-i müsbit İbrâhîm bin Hasan	Deyn-i müsbit Kesber veled-i Haço
ğurûş	ğurûş	ğurûş	zimmî
70	30	6	ğurûş
			9

Sahife no: 42

Belge no: 57⁸

...cemâ'atler zikrolunan elviyenin kangısında mevcûd olup tâ'ife-i mezbûreden gerek vâlîler tarafından imdâd-ı hazariye ve seferiye ve zahîre bahâ ve kaftân bahâ ve bunun misillü mutâlebe itdirilmeyüb ve gerek mîrî tahsildârları tarafından Rumili şurûtı mucebince âdâd-ı ağnâm rüsûmı ve zü'emâ ve erbâb-ı tîmâr ve kurâ zâbitleri tarafından Defterhâne-i 'Âmire'm defterlerinde hâsıl kaydolunan resm-i kışlak ve yaylakdan gayri derbend ve geçid akçesi ve

⁸ Bu belge için 182 numaralı belgeye bkz. sh.163

sâ'ir bu makûle tekâlif-i örfiye ve şakka taleb itdirilmeyüb virilügelen mâl[ikâne] berât mücebince mâlikâne mutasarrıflarına serbestiyet üzre ve mu'âfiyet üzre zabt ve cem' ve tahsil itdirilüb hılâf-ı şurût-ı emr-i 'âlî-şân âhara müdâhale itdirülmemek üzre yüzotuzyedi senesinde Emr-i Şerîfim virildiği der-kenâr olunmağla imdi der-kenârı ve 'arz-ı hâli mücebince 'amel olunmak bâbında Fermân-ı 'Âli-şânım sâdır olmuştur. Buyurdum ki: Hükm-i Şerîfim vardukda bu bâbda sâdır olan emrim üzre 'amel idüb dahî vilâyet-i Anadolu'da tahrîr-i cedîd-i yörükânı konar göçer makûlesi olmağla mâllarının üzerlerine mâl-ı mîrî tahmîl olunmağın 'avâriz ve nüzûl ve imdâd-ı hazariye ve seferiye ve devr ve selâmiye ve zahîre bahâ ve kaftân bahâ ve gezdükleri yerlerde defter-i hâkânîde hâsıl kaydolunan kışlak ve yaylak rûsûmundan gayri toprakbasdı ve sâ'ir tekâlif-i şakka mutâlebe olunmamak üzre mu'âf ve müsellemler olmak şartıyla müceddeden nizâm virilüb Hazîne-i 'Âmire'm defterlerine kaydolunmağın tâ'fe-i mezbûrları mâlikâne berâtı şurûtı mücebince serbestiyet üzre mâlikâne mutasarrıfları taraflarından zabt itdirüb mâl-ı mîrîlerin edâ eylediklerinde sonra 'avâriz ve nüzûl ve imdâd-ı hazariye ve seferiye ve devr ve selâmiye ve zahîre bahâ ve kaftân bahâ ve gezdikleri yerde Defter-i Hâkânî'de hâsıl kaydolunan kışlak ve yaylak rûsûmundan gayri toprak basdı ve derbend ve geçid rûsûmı ve sâ'ire-i tekâlif mutâlebesiyle kat'â rencîde ve ta'addî itdirmeyesin. Şöyle bilesin. Alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsın. Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmisi aşara min-şehri cemâziye'l-evvel li-seneti semânin ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Kostantınıyye
el-mahrûse

Sahife no: 42

Belge no: 58

Şerâyi'-şi'âr fazâ'il-disâr Trablusşam ve Haleb-i Şehbâ ve Ruha ve Diyarbekir ve Erzurum ve Trabzon ve Sivas ve Karaman ve Kütahya ve eyâletleriyle İzmid ve Saruhan ve Menteşe elviyeleri ve Kayseriyye ve Kangırı ve Adana ve Bor ve Mağnisa ve İzmir ve Tire ve Bozok kâdîları zîde fazâ'ilihüm ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân sancaklarının mütesellimleri zîde kadruhüm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân Havâss-ı Hümâyûn zâbitleri ve mukâta'ât voyvodaları ve evkâf mütevellîleri ve Büyük Türkmen ve Küçük Türkmen ağaları ve boybeyleri ve torunları ve kethüdâ yeri ve a'yân-ı vilâyet ve işerleri zîde merâtibühüm inhâ oluhur ki, ber-vech-i mâlikâne 'uhdemizde olan Humus Sancağı'nda bâ-fermân-ı 'âlî nakl ve iskân olunan Emirli ve tevâbi'i türkmanı re'âyalarından ba'zıları mekân-ı iskânlarından kalkub ve ol taraflara varub ba'zı zî-kudretten kimesnelere istinâden yine zimmetlerine edâsı lâzımgelen mâl-ı mîrîlerin edâdan imtinâ' ile mîrîlerinin kesîr ve noksânına ve ihtilâline bâ'is olduğu der-i devlet adâlet-unvân terâneye 'arz ve fermân buyurdıkları kadîmi iskânlarına nakl ve ric'atleri

içün 'Atebe-i 'Aliyye-i Hudâvendî ağalarından müstakil mübâşir ta'yîn ve buldukları mahallerden kaldırılıb mâ-verây-ı kadîmlerine nakl ve ric'at ve ba'zıları adem-i itâ'atlarından nâşî ihtifâ ve bu takrîb ile ihtilâl ve ihtilâflarına bâ'is ve bâdî ve vücûh ile müceb-i ihtilâları olmağla biñyüzotuzyedî senesinde 'uhdelerine edâsı lâzımgelen mâl-ı mîrîlerinin cem' ve tahsîli ile mukaddemâ iskânlarıçün sâdır olan emr-i 'âlî mücebince buyruldu tahrîr ve emr-i mîrî aşiretleri olan Mehmed Beg *zide kadruhû* mübâşir ta'yîn ve irsâl olunmuşdur. İnş'Allâhü Te'âlâ kangıfuzın taht-ı kazâsına varub tâ'ife-i mezbûreden ma'rifetleri ta'rîfi ve ihtiyârlarıyla bulunan re'âyâların zimmetlerinde olan mâl-ı mîrîleri ba'de't-tahsîl me'vâ-yı iskânlarına nakl ve ric'at itdirdüb bir dürlü 'özü ve illet itdirmeyüb mukaddemen ve hâlen sâdır olan Fermân-ı 'Âli-şânların mazmûn-ı itâ'at-makrûnuyla 'âmil ve hulâfından ğâyetü'l-ğâye ihtirâz idüb mütevâdir olan buyruldu mücebiyle 'âmil olasız deyu

fi 14 L. 1137

fi 5 recebi'l-ferd sene 38

Sahife no: 43**Belge no: 59****Cizye beratıdır.**

Nişân-ı Şerîf-i 'Âli-şân Hükmi Oldur ki,

Memâlik-i Mahrûse'mde vâki' tavâyif-i ehl-i zimmet'den Yehûd ve Nasârâ'nın şer'an ru'ûslarına madrûbe olan cizyeleri Beytü'l-mâl'ın emvâl-i meşrû'asından olub Mezheb-i Hanefiyye üzre müstahakk-ı cizye olanlardan a'lâ ve evsat ve ednâ i'tibâriyle cibâyet olunmak lâzım gelmegin sene-i sâbika mücebince inş'Allâhü Te'âlâ biñyüzotuzdokuz senesinin cibâyeti işbu biñyüzotuzsekiz senesi receb-i şerîfi ğurresinden cibâyet olunmak üzre Hatt-ı Hümâyûn-ı şevket-makrûnım sâdır olmağın biñyüzotuzdokuz senesine mahsûb olmak üzre Adana Eyâleti'nde vâki' Adana ve Sis ve Tersus ve İçil sancaklarında ve tevâbi' kazâlarında sâkin ve mevcûd ve mürûr ve 'ubûr iden ehl-i zimmet kefer ve Yehûd ve Erâmine-i 'acem tâ'ifelerinin dörtyüzon a'lâ ve üçbiñkiyüzseksen evsat ve dörtyüzon ednâ ki esnâf-ı selâse i'tibâriyle cem'an dörtbiñyüz evrâk ile işbu biñyüzotuzsekiz senesinin recebi ğurresinden cibâyet eylemek üzre Seyyid Mustafa kefâletiyle birâderi Zennecizâde işbu râfi'-i tevkî'-i refi'i-şân-ı hâkânî kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Seyyid 'Osmân *zide mecdühû*'ye der-'uhde olunub işbu Berât-ı Şerîf-i 'Âli-şân-ı ma'delet-ğâyâtı virdim ve Buyurdum ki: Cizyedâr-ı mezbûr varub biñyüzotuzsekiz senesi receb-i şerîfi ğurresinden hâkimül-vakt muvâcehesinde mîrî mühr ile memhûr yedine virilen cizye evrâkı bohçasının mührüleri kat' ve evrâkda olan mühr ile tatbîk olunduktan sonra bir kiseye vaz' ve vilâyet kâdîsı mührleyüb Der-Sa'âdet'ime irsâl ve kalem-i mezbûre tâbi' her belde ve karyede sâkin ve mevcûd yerlü ve yabancı ve mürûr-ı 'ubûr iden ehl-i zimmet kefer ve Yehûd ve Erâmine-i 'acem tâ'ifeleri ve emred-i mürâhuk [hükümüne]

dâhil olub şer'an cizyeye müstahak olan ğulâmları geregi gibi takayyüd ve ihtimâm ile tefahhus ve bir ferdi hâric ve kâğıdsız kalmamak şartıyla vech-i şer'î üzere ahâlisi beyinde esnâf-ı selâsedan kangı sınıfından 'add ve i'tibâr olunur ise fakîr sınıfından bir altun ve vasatü'l-hâl olanlardan iki altun ve zâhirü'l-ġinâ olanlardan dört altun eşref-i cizyeleri ahz ola gelüb lâkin el-hâletü hâzihî eşrefi altun beş pâre bâş ile geçüb tefâvütü olduğundan cizyedârlarca nef'i için berâtlarımızda altun alınmak tasrîh olunmuşdur deyü 'aynî altun talebiyle re'âyâya cebr ve altun bulamadıkları sûretde her altun mukâbelesinde yüzbeş para taleb ve tahsîl ve re'âyâ fukarâsına bu vechile ta'addî itmeleriyle fi-mâ-ba'd re'âyâdan 'aynî altun taleb olunmayub beher ğurûşa () hisâbı üzere a'lâdan on ğurûş ve evsatdan beş ğurûş ve ednâdan ikibuçuk ğurûş olmak üzere ecnâs-ı nukûddan ne ğüne akçe götürürler ise hâlisü'l-'ayar ve tâmmü'l-vezn olanlarını râyic olduğu vech üzere ahz ve zolota doksan akçeye ve zincirliklü Mısır altunı yüzon paraya ve müdevver zincirliklü İslâmbolî altunı dörderyüz akçeye alunub cizyeleri bu vechile cibâyet ve tahsîl ve yine makhere-i mezbûreye kemâl-i ihtimâm ve i'tidâd üzere mürâ'ât olunub haddi tecâvüz ve ta'addî ile sebep-i sadâkat ve tarîk-ı istikâmetden 'udul idenlerin şer'an müstahak oldukları cezâ-yı 'amelleri tertîb oluna ve ehl-i zimmet keferesinin herbirine mîrî mühür ile memhûr eşkâliyle birer kâğıd virülüb 'ummâl-i cizyeye tevzî' olunduğı a'lâ evrâkının herbirinde oniki ve evsatından dokuz ve ednâsından altı para ma'îşet ve bundan mâ-'adâ her bir varakda bir para dahî cizye muhâsebecisi kâtiblerine ücret-i kitâbet ta'yîn olunmağla müctemi'olan asl-ı mâl-ı cizyeden hîn-i muhâsebede deynlerine mahsûb olunmak ve Memâlik-i Mahrûse'mde evkâf karyelerinde sâkin ehl-i zimmetden selâtîn-i 'ızâm ve vüzerâ-yı kirâm ve mîr-mîrân ve sâ'irlerinin havâssı ocaklıklarına ve voyvodalıklara dâhil ve ba'zı esbâba binâ'en defterden ifrâz ve maktû' olanlar ve gerek râhib ve patrik ve kasis (?) ve birtarîk ile ellerinde berât ile tercümânlık ve müsellemlik ve mu'âfiyet iddi'âsında olanlar bi'l-cümle ref'olunmağla mâ-dâm ki, iktisâb ve 'amele kâdir olub iktisâbda mâni' olur zamanda zarâret-i vad' veyâhud ekser âfiyet-i marîd olmaklık kebîr sahîhası olmaya. Sâ'ir ehl-i zimmetden istisnâ olunmayub bu makûlelerin cümlesinden vech-i şer'î üzere istihkâklarına göre yed-i vâhidden ve esnâf-ı selâse i'tibâriyle cizyeleri cibâyet ve cizyeye müstahak olmayan sabî ve zâhirü'l-ġinâ olmayub pîr ve fânî ve 'amel-mânde olmağla bir vechile kâr ve kisbe iktidârı olmayanlardan hilâf-ı şer' cizye taleb olunmaya ve işbu sene-i mübârekede dahî cizyedârlardan peşîn alınmayub ve mâl-ı cizye dahî kendülerden dört taksît ile tahsîl olunmak üzere olmağla cizyedârlar dahî re'âyâ fukarâsından def'aten taleb ve tahsîl ile rencîde ve ta'addî eylemeyüb âyende ve revendeden dahî def'aten edâya kudreti olanlardan mâ-'adâsı dört taksît ile cem' ve tahsîl eyleyeler. Cizyedârlar dahî mâl-ı cizyeyi dört taksît ile edâ eyleyüb taksît şurûtü üzere vakt ve zamânıyla Hazîne-i Amire'ye teslîm eylediklerinden sonra anlardan dahî def'aten taleb olunmaya ve mâl-ı cizye kazâ'en ve ictihâden icâb iden vâridât-ı şer'iyeden olub ehl-i zimmet sukût-ı cizyeyi

müstelzim olunur ‘özrden sâlim iken zî ve sığâr ile müstahak oldukları cizyelerin virmemek için bî-vech-i ‘özr ibrâdan ictirâ (?) veyâhud bir tarîk ile ayâ bir yerde ihtifâ veyâhud a‘lâya müstahak iken evsat evsata müstahak iken ednâ cizyesin virmege tasaddî idenlerden ise cizye-i meşrû‘iyyelerinden imtinâ‘ eyledikleriçün....⁹

Sahife no: 44

Belge no: 60

Emîrû'l-ümerâ'î'l-kirâm. Kebîrû'l-küberâ'î'l-fihâm. Zü'l-kadri ve'l-ihtirâm. Sâhibü'l-'izz ve'l-ihtişâm. El-muhtassu bi-mezîdi 'inâyeti'l-meliki'l-a'lâ. Adana Beglerbegisi Ebû Bekir dâme ikbâlühû. Ve mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm. Ma'âdini'l-fazâ'il ve'l-ke'lâm eyâlet-i mezbûrede vâki' olan kâdîlar zîde fazluhüm. Tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, bundan akdem Rakka havâlîsine iskân olunan ekrâd ve türkman tâ'ifesinin yerlerine istikrârı Devlet-i Aliyye'me lâzîmü'l-ihtimâm olan mühimmâtıdan iken zikrolunan tavâ'if iskândan Afşar ve Cerîd ve Mûsâcalu ve Bayındır ve Cağzağanlu (?) ve Dokuz ve Hacı'ivazoğlu ve Barak ve Tâcirli ve Bekdili ve Kirişli ve Çeçeli ma'a Kabahayme (?) ve İlbeglü ve Harneblelü (?) ve Batılu ve Modatlu ve Mamosi ve Lekvanik ve Kızılkoyunlu ve Cihanbeglu ve tevâbi'i cemâ'atleri birer takarrüble mahall-i iskânlarından firâr ve Anadolu ve eyâlet-i sâ'ire ve iskâna me'mûr olmayan ekrâd ve türkman 'aşâyiri arasına ve havâss ve evkâf karyeleri içine girüb ve taraf taraf gezüb bilâd ve 'ibâda îsâl-ı mazarrat ve nice dürlü fesâd ve şekâvete cesâret itdükleri istimâ' olunmağla Hazîne-i 'Âmire'mde mahfûz olan harameyn memâliki defterlerinden yoklandıkda tâ'ife-i Afşarı Musacalu ve Bayındır ve Hacı'ivazoğluna tâbi' ve Yâğılı dokuzı ve Yılan ve Keçelü ve Kaba Keçelü ve tevâbi'i cemâ'atleri Üsküdar'da vâki' merhûm ve mağfûrun-lehâ 'Atîk Vâlide Sultan tâbet serrâhâ vakfı olan Yeniil haslarına tâbi' iken Rakka'ya iskân olunub ba'dehû Begdili eşkıyâsının tasallutlarından bi'l-cümle iskândan çıkub ve her biri bir diyârda perişân olub bir tarafa nefy olduğundan ğayri re'âyâ fukarâsın dahî rencîdeden hâlî olmamalarıyla kemâ fi'l-evvel Harameyn-i Şerîfeyn muhâsebesine kayd ve hâss-ı mezbûr tarafından zabt olunub Lekvanik cemâ'atlerinin senevî altıbiñbeşyüz ğurûş mâl-ı kadîmleri olub İfrâz Mukâta'ası'na ilhâk olunmağla zikrolunan Lekvanik cemâ'atleri Anaverze'ye ve İlbeglü cemâ'ati dahî kemâ fi'l-evvel Mar'aş Eyâleti'ne iskân ve vâlîlerine hâss ta'yîn olduğub mastûr ve mukayyed bulunub lâkin 'an-asl iskânı fermân olunan cemâ'atlerden olmağla Lekvanik'den mâ-'adâ sâ'ir cemâ'atlerden iskândan hurûc ve firâr idenler eger kabâ'il ve 'aşâyir arasında ve eger havâss ve evkâf karyeleri içinde ve sâ'ir mahallerde her nerede bulunur ise kimesne sâhib çıkmayub ve bundan akdem iskân husûsunda karar-dâde olan nizâmın hılâfına biz iskândan

⁹ Belgenin sonu eksiktir.

ihrâc olunduk deyu emr-i şerîf îbrâz ider olur ise ısgâ olunmayub tavâyif-i mezbûrden bir ferd girü kalmamak üzere ehl ve 'iyâl ve emvâl ve eşyâlarıyla Rakka'da olan mevâdî'-ı iskânlarına bi-eyyi hâl nakl ve îsâl ve düstûr-ı mükerrerem müşîr-i müfahham nizâmü'l-âlem Rakka Vâlîsi vezîrim Yusuf Paşa edâme'llâhü Te'âlâ iclâlehû'ye teslim ve teslimlerine hüccet alub Der-i devlet-medârıma îsâl eylemek üzere Anadolu ve Karaman ve Sivas ve Erzurum ve Trablusşam ve Sayda Beyrut eyâletlerinde olan vüzerâ-yı 'ızâm ve mîr-mîrân-ı kirâm ve ümerâ-yı fihâm ve kâdîlar ve mütesellimler ve havâss ve evkâf zâbitleri ve a'yân-ı vilâyet ve işerleri ve Himayir (?) ve 'aşireti 'Abalu Solak ve İfrâz-ı Zü'l-Kadiriye türkmanından Pehlivanlu ve Tabanlı ve Mimalu (?) ve sâ'ir kabâ'il ve 'aşâyir mir aşiretleri me'mûr olub ve Rakka'ya fi'l-cümle kurb mesâfesi olan vilâyetden Haleb ve Diyarbekir ve Mar'aş vâlîleri kapuları halkı ve ahâlîleri askerleriyle ve zikrolunan eyâletde darb ve harbe kâdir ve zî-kudretleriyle ve sâbık Mar'aş Beglerbegisi olan Rışvanoğlu Halîl ve Çobanoğlu Kâsım dahî aşâyir ve kabâ'illeri ricâliyle vesîle ve sancakları begi dahî etbâ ve eşyâsıyla virecek ve Ayıntab sancakları begleri ve kapuları halkıyla vezîr-i müşârün-ileyh tarafından haber vardukda berây-ı savab-dîdî üzere hareket ve iskân husûsunda iktizâ iden hıdemât-ı 'aliyyemle bezl ve sa'y ve kudret eylemek için evâmîr-i şerîfem virilmek üzere iftihârü'l-ümerâ ve'l-ekâbir bi'l-fi'l Başdefterdârım olan el-Hâc Mehmed dâme 'ulüvvühü i'lâm itmekle mûmâ-ileyhiñ i'lâmı üzere her birlerine başka başka evâmîr-i şerîfem ile tenbîh-i hümâyûnım olub ve sen ki Adana Beglerbegisi [s. 45] mûmâ-ileyhsin Adana'nın dahî Rakka'ya fi'l-cümle kurb mesâfesi olmağla sen dahî vech-i meşrûh üzere bu husûs için me'mûr olmuşundur. İmdi Rakka vâlîsi vezîr-i müşârün-ileyh tarafından saña her ne vechile haber varır ise mükemmel ve müretteb kapun halkı ve 'umûmen Adana Eyâleti'niñ alaybegleri ve zü'emâ ve erbâb-ı tîmârı ve darb ve harbe kâdir zî-kudretleriyle vezîr-i müşârün-ileyhiñ re'y ve savâb-dîdî üzere hareket ve iskân husûsunda iktizâ iden hıdemât-ı aliyyemle bezl ve sa'y ve kudret eyleyesin. Zikrolunan tavâyif-i iskânın fermânım olduğu üzere yerlerine ircâ'ı ve âsâr-ı mazarratlarının gezdikleri yerlerden inkitâ' ve indifâ'ı aksâ-yı murad-ı hümâyûnım olmağla bu husûsda bir dürlü bahâneden ve tekâsülden be-ğâyet ihtirâz idüb me'mûr olduğun üzere Rakka vâlîsi vezîr-i müşârün-ileyhiñ re'y-i savâb-dîdleriyle bu husûsun itmâmına dikkat-i tâmm eylemek bâbında Fermân-ı 'Âlî-şânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki: vüsûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzîmü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnıyla 'âmîl olub hılâfından be-ğâyet ihtirâz ve ictinâb eyleyesin. Şöyle bilesin. Alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsın. Tahrîren fi-evâsıtı şehri- rebî'i'l-âhır sene seb'a 'aşara ve mi'ete ve elf.

Be-makâm-ı

Kostantınıyye

el-Mahrûse

Sahife no: 45

Belge no: 61

Hâliyâ Adana Beglerbegisi 'izzetlü rif'atlü Ebû Bekir Paşa Hazretleri, ve mefâhirü'l-ümerâ'i'l-kirâm eyâlet-i mezbûrede vâki' elviye beyleri dâme 'izzuhüm ve mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm eyâlet-i mezbûrede vâki' kudât efendiler zîde fazluhüm. Ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân havâss voyvodaları ve evkâf zâbitleri ve kethüdâ yerleri ve yeñiçeri serdârları ve a'yân ve iş erleri zîde kadruhüm inhâ olunur ki, bundan akdem Hatt-ı Hümâyûn-ı itâ'at-makrûn ile Rakka havâlisine iskân olunan tavâyif-i türkmân ve ekrâdın firârîleri kemâ-fî'l-evel ircâ' ve ikâmet olunmaları üzerine eyâlet-i merkûme ile ber-vech-i mâlikâne cânımıza tefvîz ve ihsân olunub müceddeden iskân ve firârîleri bi'l-cümle ircâ' kadîmî yerlerine îvâ ve istikrârları için hâlen tarafımıza hitâben evâmîr-i 'aliyye sâdır oldu. Andan mâ-'adâ Anadolu yakasında olan vüzerâ-yı 'izâm ve mîr-mîrân zevî'l-ihtirâm ve ümerâ-yı zevî'l-fihâm ve havâss ve evkâf zâbitleri kabâ'il ve 'aşâ'ir boybegleri ma'an me'mûr ve her birlerine başka başka evâmîr-i 'aliyye sâdır olmağın tarafîñıza hitâben sâdır olan Fermân-ı 'Âlî-şân mücebinece tarafımızdan buyuruldu tahrîr ve ısdârı ağalarımızdan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân zîde kadruhû () irsâl olunmuşdur. Vusûlünde gerekdir ki, taht-ı eyâlet ve havza-i hükûmetiñizde ve elviye ve kabâ'il ve 'aşâ'ir ve havâss ve evkâf karyelerinde hâlâ mevcûd olan İlbeğlü ve Mûsâcalu ve sâyirlerinden Lekvanik ekrâdından mâ-'adâ türkmân ve ekrâd tâ'ifelerinden bir ferdi ihtifâ eylemeyüb ve itdirmeyüb mâlları ve ehl ve 'iyâlleriyle ihrâc ve yanlarına kifâyet mikdârı âdem koşub me'mûr oldukları mahalle iskânlarına tesyîr ve irsâle herbiriñiz gereği gibi takayyüd ve ihtimâm idüb bir ferdin kalmasına ruhsat virmeyüb ve bir ferde sâhib çıkmayub mümâna'at üzere olanlar ber-müceb-i emr-i 'âlf bi-eyyi hâl ele getirüb kal'a-bend idüb ism ve resmleri ile vukû'ı üzere i'lâm eylesesiz deyu.

fi 3 Ş sene 1117

Sahife no: 46

Belge no: 62

Nişân-ı Şerîf-i 'Âlî-şân Hükmi Oldur ki,

Adana'da vâki' merhûm Ramazanoğlu Halîl Beg Evkâfi'ndan olmak üzere yine Ramazanoğlu pîri Mehmed Paşa Câmi'-i Şerîfine yevmî bir akçe vazîfe ile ferrâş Mustafa fevt olub ciheti mahlûl ve hudmeti mu'attal olmağla işbu tevkî'-i refî'i'ş-şân-ı hâkânî diger Mustafa Halife için muhill ve müstahakdır deyu tevcîh olunub berât-ı 'âlf-şânım virilmek recâsına evkâf-ı mezkûr mütevellîsi olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Feyzullah zîde mecdühû 'arz itmegin hakkında mezîd-i 'inâyet-i pâdişâhânem zuhûra getirüb mümâ-ileyhiñ 'arzu mücebinece tevcîh idüb biñyüzyonyedi senesi cemâziye'l-âhiresiniñ yigirmisekizinci gününden bu Berât-ı

Hümâyûn-ı 'izzet-makrûnı viridim ve Buyurdum ki: mezbûr diger Mustafa Halife varub câmi'-i mezbûrde ferrâş olub edâ-yı hıdmet itdikden sonra ta'yîn olunan yevmî bir akçe vazîfesini evkâf-ı mezbûr mahsûlâtından mütevellisi olanlar yedinden alıb mutasarrıf ola. Ol bâbda taraf-ı âhardan hiç ferd dahl ve ta'arruz kılmayalar. Şöyle bileler. Alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar. Tahrîren fi-evâhırı recebi'l-ferd sene seb'a 'aşara ve mi'e ve elf.

Kostantınıyye
el-Mahrûse

Sahife no: 46

Belge no: 63

Emîrû'l-ümerâ'i'l-kirâm kebîrû'l-küberâ'i'l-fihâm zü'l-kadri ve'l-ihtirâm sâhibül-'izz ve'l-ihтіşâm el-muhtassu bi-mezîdi 'inâyeti'l-meliki'l-a'lâ Adana beglerbegisi *dâme ikbâlühû* ve kıdvetül-kuzât ve'l-hükkâm ma'deni'l-fazl ve'l-keîâm mevlânâ Adana kâdîsı *zîde fazluhû*, tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, kıdvetül-kuzât ve'l-hükkâm Yüregir ve Kusun Kâdîsı Mevlânâ İbrâhîm *zîde fazluhû* Südde-i Sa'âdet'ime 'arz-ı hâl idüb biñyüzyonyedi senesinde Ramazanoğlu Yaylağı'nda icrâ-yı ahkâm-ı şer'iyye iderken Gülek Kal'ası Dizdârı Nurullah ve Kethüdâsı Hasan nâm kimesneler kal'a-i mezbûre neferâtıyla yaylak-ı mezbûrde mürûr-ı 'ubûr iden 'ibâdullâha ve huccâc-ı müslimîne arpa ve saman ve sâ'ir me'kûlât bey' itmeleriyle kileleri noksân olmayub narh-ı câri üzre bey' eylemek için tenbîh eylerken Adana sükkânından Güfteli oğlu İsmâ'îl ve etbâ'ından Kansafzâde 'Abdullah nâm kimesneler ile yekdil ve ğarazan mahkemesin basub kendüye ve etbâ'ına envâ'-ı cevır ve eziyet eylediklerinden ğayri yesinde olan hüccet-i şer'iye ve mumzâ defter mücebince mâlik olduĝu envâl ve eşyâ ve nukûdın ğasbidüb ziyâde zulm ve ta'addî eylediklerin bildirüb Asitâne-i sa'âdet'ime ihzâr olunmaları bâbında Emr-i Şerîfim recâ itmegin mezkûrlar Dîvân-ı Hümâyûn'ıma ihzâr olunmaları emrim olmuştur. Buyurdum ki: Dergâh-ı Mu'allâ'm çavuşlarından kıdvetül-emâsil ve'l-akrân 'Ömer Çavuş *zîde kadruhû* Hükm-i Şerîfimle vüsûl buldukda bu bâbda sâdır olan emrim üzre 'amel dahî sen ki mîr-mîrân-ı mûmâ-ileyhsin kal'a-i mezbûre Dizdârı Nurullah ve Kethüdâ Hasan ve Güfteli oğlu İsmâ'îl ve Kansafzâde 'Abdullah'ı çavuş-ı merkûm ma'rifetiyle Âsitâne-i Sa'âdet'ime ihzâr eylesesiz ki ahvâlleri Dîvân-ı Hümâyûnım ve vüzerâ-yı 'izâm ve kâdî'askerler huzûrunda şer'le görölüb icrâ-yı hak oluna. Şöyle bilesin. Alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsın. Tahrîren fi-evâhırı cemâziyi'l-âhır sene seb'a aşara ve mi'e ve elf.

Be-Makâm-ı
Kostantınıyye
el-Mahrûse

Sahife no: 47

Belge no: 64

Cemâ'at-i koyuncuyân. Tâbi'-i mezbûr Gündüzlü'de kışlayub Kömürderesi'nde yaylarlar.

Kara Fakih veled-i Tanrıvirdi	Mehmed veled-i o	Deli 'Abdullah veled-i o	Ferman (?) veled-i İdris	Ahmed birâderi o	İbrâhîm veled-i Gün Ömer
Nebi veled-i o	Tanrıvirdi veled-i o	Osman veled-i Bayram Koca	Abdürrezzâk birâderi diger	Habib birâderi diger	Abdurrahman veled-i 'Ömer
'Abdullah veled-i o	Lağor veled-i Evliya	Veli veled-i o	Pir 'Ali veled- i Edhem	Veli veled-i Taştımur (?)	

Hâsıl

Aded-i ağnâm	resm-i bive	resm-i 'arûs	bâd-i hevâ
	20	42	85

'an-bahâ-i hâssa-i (?)_____

.... 1000 re's

Mahsûl 'an-bahâ-i ve yapağı ağnâm-ı mezbûr 'adet-i ağnâm cemâ'at-i mezkûr ...

17423

20000

Zikrolunan cemâ'at-i koyuncuyân halledet hılâfete hû hazretlerinin hâssı olub ve emeğin yapağuların kendü 'amellerinin hisâb üzre 'âdetlerin virüb vefâ itmezise tekmîl idüb mezkûr biñ re's koyunun kuzuların dahî tekmîl itmek şartıyla () zikrolunan 'amellerin görüb ve gözedüb üzerlerine lâzım olan hıdmetin taksîr itmemelü kânûn-ı 'Osmânî evvelinde ola geldikleri üzre 'avârız-ı dîvâniyye ve tekâlîf-i 'örfiyyeden mu'âf ve müsellemler olalar deyu mukayyed bulunmağın hâl mâ-kâne kaydolundu. Sûret-i defter-i cedîd-i mufassal-ı Yörügân livâ-i mezbûr budur ki naklolundu. Tahriren fi-evâsıtı şehri rebî'îl-evvel sene hamse 'aşara ve mi'e ve elf.

Düstûr-ı mükerrem müşîr-i müfahham nizâmü'l-âlem müdebbirü'l-umûrül-cumhûri bi'l-fikri's-sâkıb mütemmim-i mehâmmi'l-enâm bi'r-e'yi's-sâ'ib mümehdü bünyâni'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyidü erkânî's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfûf-ı bi-sûnûfi avâtufi'l-meliki'l-a'lâ Adana Eyâleti'ne mutasarrıf olan vezîrim paşa edâm'Allâhü Te 'âlâ iclâlehü ve kıdvetü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'deni'l-fazl ve'l-ikelâm Mevlânâ Yüregir kâdisı zide fazluhü tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki, Adana sancağında Yüregir kazâsında cemâ'at-i Koyunculu nâm karye ahâlîsi Dîvân-ı Hümâyûn'ıma 'arz-ı hâl sunub onbeş seneden mütecâviz karye-i mezbûrede sâkin ve üzerimize edâsı lâzım gelen rûsûmâtımızı evvel râzılar iken Mar'aş'da vâki' Zü'l-Kadir oğlu nâm kimesne karyemizde idüb kendüye 'â'id olan mahsûlât ve rûsûmâtımızı almağla kanâ'at eylemeyüb sizler kadîmden Mar'aş kurbünde sâkin idiniz yine

anda sâkin olun deyu rencîde ve vâlîlerimiz dahî iskân akçesi nâmıyla akçe taleb idüb rencîde ve ta'addî eylediklerin bildirüb men' ve def' olunub hılâf-ı kânûn kaldırmak teklîfi ile rencîde ve ta'addî olunmamak bâbında Emr-i Şerîfim recâ eyledikleri ecilden, imdi hılâf-ı şer' rencîde olunmaya deyu Fermân-ı 'Âlî-şânım sâdır olmuştur. Buyurdum ki: hükmi şerîfimle vardukda bu bâbda sâdır olan emr üzre 'amel idüb dahî göresin bunlar karye-i mezbûrede onbeş seneden mütecâviz sâkin olub üzerlerine edâsı gelen rüsûmların kânûn ve defterleri mücebince edâya râzılar iken karye-i mezbûrun mâlikâne mutasarrıfı ba'dehû sizler Mar'aş kurbünde sâkin idiniz deyu kaldırmak tekâlîfi ve vâlîler dahî iskân akçesi deyu rencîde ve ta'addî eylemişler ise men' ve def' idüb hılâf-ı şer'-i şerîf rencîde ve ta'addî itdirmeyesiz. Şöyle bilesiz. Alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Fi'l-yevmi's-sâmini ve 'ısrîn cemâziye'l-ülâ sene hamse 'aşara ve mi'e ve elf.

Be-Makâm-ı

Kostantınıyye

Sahife no: 48

Belge no: 65

Nişân-ı Şerîf-i 'Âlî-şân Oldur ki,

Kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Hassa Mi'mârbaşısı olan Mehmed *zîde mecdühû* Südde-i sa'âdet'ime mektûb gönderüb Adana'da vâki' neccâr ve aña tâbi' ehl-i huref üzerlerine mi'mâr olan el-Hâc 'Ali'nin hıdmetinde tekâsüli olub ref'i lâzım geldiğün kâdîsı i'lâm itmekle mezbûr ref' olunub yerine sâbıkâ Adana'da mi'mâr olan dârende-i tevkî'-i ref'i 'i-ş-şân-ı hâkânî Artin zımmî için ehl-i vukûf ve handese ve mesâha 'ilminde mâhirdir deyu ahâlîsinin talebiyle tevcîh olunub Berât-ı Şerîfim virilmek bâbında 'inâyet recâsına 'arz itmegin mücebince tevcîh idüb işbu berât-ı sa'âdet-âyât ve behcet-i gâyâtı virdüm ve Buyurdum ki: ba'de'l-yevm mesfûr varub medîne-i mezbûrede neccâr ve aña tâbi' ehl-i huref üzerlerine mi'mâr olub hıdmet-i lâzimesin bî-kusûr mer'î ve mü'eddî kıldıkdan sonra ol bâbda ref' olunan mezbûr ve efrâd-ı âharîden hiç âhad mâni' ve dâfi' olmayub dahl ve ta'arruz kılmayalar. Alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar. Tahrîren fi-evâ'ili şehri receb sene seb'a 'aşara ve mi'ete ve elf.

Be-Makâm-ı

Kostantınıyye

el-Mahrûse

Sahife no: 48

Belge no: 66

Düstûr-ı mükerrem, müşîr-i müfahham, nizâmü'l-âlem, müdebbirü'l-umûri'l-cumhûri bi'l-fikri's-sâkıb, mütemmim-i mehâmî'l-enâm, bi'r-e'yi's-sâ'ib, mümehhidü bünyâni'd-devleti

ve'l-ikbâl, müşeyyidü erkânî's-sa'âdeti ve'l-iclâl, el-mahfûf-ı bi-sünûfi avâtufî'l-meliki'l-a'lâ Adana Eyâleti'ne mutasarrıf olan vezîrim paşa *edâm'Allâhü Te'âlâ iclâlehü* ve kıdvetü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'deni'l-fazl ve'l-keâm mevlânâ Adana kâdîsı *zîde fazluhü* tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, Adana sâkinlerinden Hüseyin ve 'Ali ve Halîl ve Habib ve Mehmed ve Mahmud nâm kimesneler Dîvân-ı Hümâyûn'ıma 'arz-ı hâl sunub on seneden mütecâviz Adana'da sâkin olmağla üzerimize edâsı lâzım gelen 'avâriz ve sâ'ire emr-i şerîf ile vâki' olan tekâlîfi sâkin olduğumuz mahalle ahâlîsi ile virüb Karakışla Nâhiyesi 'avâriz ve sâ'ir tekâlîf alınmak icâb ider emlâk ve arâzimiz yoğiken nâhiye-i mezbûre ahâlîsi sizler mukaddemen () nâhiyemizde idiñiz deyu hılâf-ı kânûn ve defter tekâlîf talebinde ve gâh bilâ-fermân "sizi karyemizde kaldıruruz" deyu rencîde eylediklerin ve bu bâbda yedlerinde fetvâ-yı şerîfe ve hüccet-i şer'iyeye olduğun bildirüb üzerimize edâsı lâzım gelen 'avâriz ve sâ'ir emr-i şerîf ile vâki' olan tekâlîf sâkin olduğumuz mahalle ahâlîsi ile edâ eyledikten sonra hılâf-ı kânûn ve defter nâhiye-i mezbûre ahâlîsi tarafından nefy talebiyle rencîde ve remîde itdirilmemek bâbında Emr-i Şerîfim recâ eyledikleri ecilden imdi kânûn ve defter mücebince 'amel olunmak fermânım olmuşdur. Buyurdum ki: Hükm-i Şerîfimle vardukda bu bâbda sâdır olan emr üzere 'amel idüb sa'y gösteresin. Mezbûrlar hâlen sâkin oldukları yerden izinsiz mürûr itmiş olub ve nâhiye-i mezbûrun bi'l-fi'l tasarruflarında 'avâriz ve sâ'ir tekâlîf alınmak icâb ider emlâk ve arâzileri yoğise ol takdîrce 'avârizin ve mîrî vâki' olan tekâlîf hâlen sâkin oldukları mahalle ahâlîleri ile edâ eylediklerinden sonra hılâf-ı kânûn ve defter nâhiye-i mezbûre ahâlîsi tarafından dahî tekâlîf talebiyle rencîde ve remîde itdirmeyesiz. Mîn-ba'd şer'-i şerîf ve hüccet-i şer'iyeye ve fetevâ-yı münîfeye ve kânûn ve deftere ve emr-i hümâyûnıma muhâlif kimesneye iş itdirmeyüb husûs-ı mezbûr için () hüccet-i şer'iyeye eylesesiz Şöyle bilesiz, 'Alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmisi 'ısrîn min-zi'l-ka'de sene sitte ve 'aşara ve mi'ete ve elf.

Be-makâm-ı

Kostantımye

el-Mahrûse

Sahife no: 49

Belge no: 67

Bahr Donanma-yı Hümâyûn fermânıdır. ¹⁰

Emîrül-ümerâ'i'l-kirâm. Kebîrül-küberâ'i'l-fihâm. Zül-kadri ve'l-ihtirâm. Sâhibül-'izz ve'l-ihtişâm. El-muhtassu bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-a'lâ. Adana Beglerbegisi dâme

¹⁰ Üst sağında "Donanma-yı Hümâyûn Fermânıdır" diye bir not var ama bu fermân bir şahzâdenin doğumu ile ilgilidir. Defterin orijinalinden anlaşıldığına göre bu not sonradan düşülmüştür.

ikbâlühü. Ve kıdvetü'l-kudât ve'l-hükkâm. Ma'deni'l-fazlı ve'l-keâm. Mevlânâ Adana kâdîsı zîde fazluhü. Tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, irâdât-ı Hâlik-ı kevn ve mekân ve müşîr-i mücid-i zemîn ve zaman tenezzehe şânühü 'an-tavârikî'l-hadesât ile selâtîn-ı devrân ve havâkîn-ı nadfet 'üvânın vücûd-ı ber-süyûd-ı ma'delet-bînânları basît-i zemînde ref'-ı havâdis vefk ve hasm-ı hemâven ve () için 'amel-i 'azîm ve ni'met-i cesîm olmağla bekâ-yı neseb-i hulâfet-nişânları dahî sebeb-i devâm-ı salâh-ı cihân ve firâğ-ı fîrûğ-ı saltanat âşiyânları rû-şinâ-yı bahş () 'uyûn-ı a'yân olmağın benim dahî ufk-ı sa'âdet firûz-hândân-ı saltanatımda bir ahz firûz-bahtın tulû' ve irtifâ'ına ve kân devlet-endûz hânvâre-i hulâfetimde ber-gû her zîrîne-bahtın fîrûğ ve iltimâ'ına rîne-i ümîd-i 'âlemyân-ı fersed (?) ve nekrân iken işbu sene seb'a 'aşara ve mi'ete ve elf şa'bânın sekizinci çehârşenbih gününde semere-i şecere-i bahtiyârsâ ve hâlk-ı hadîka-i cihândârî ğanıme-i nıvîş-goft-ı gülzâr amânî nûreş-nihâl müsmirü'l-âmâl riyâhın şâd-mânî mazhar-ı eltâf-ı Rabbi Samed şehzâde-i civân-bahtım Sultan Mehmed ebbed'Allâhü bi'l-'izz ve's-sermedi ve ile'l-es'adi cekûn-zîr-i serîr-i zuhûr ve kulûb () sûr-nahş-ı sūrûr-ı mevîr olub evvel-i kurretü'l-'uyûn meserret-füzûnun tâyife-i hamd ve ikbâl ve kudûm-i şeref-lüzûm sa'd-i iştimâlî vesîle-i devâm-ı nizâm-ı saltanat ve zerî'a-i bakâ-yı eyyâm-ı ma'delet olmağla bu 'asdiye-i ğayyibe-i ilâhiyyenin memâlik-i mahrûsetü'l-mesâlikim işâ'at ve i'lân-ı bâ'ğat-ı meserret-kulûb-ı ehl-i islâm ve müceb-i şâdmânî 'âmme-i nâs olmağın "Ve emmâ bi-ni'meti Rabbike fe-haddis"¹¹ nazm-ı kerîmi masdâkıncı bu nüvid-i sa'ideyni tebşîr ve tenşîri için irsâl olunmuşdur. Buyurdum ki: Hükm-i Şerîfimle vüsûl bu[ldu]kda 'inâyet-i fâizî'l-cûd-i melik-i ma'yûd ile serîr-i arây-ı vücûd olan şehzâde civân-bahtımın imtidâd-ı 'ömr ve devletimçün meşâyıh [ve] vüzerâ ve sulehâ ve 'ibâd ve sâ'ir bende-i âzâd ile cevâmî' ve mesâcid ve menâbir ve me'âbirde kemâl-i sıdk ve hulûs ile edâ-yı merâsim-i du'âya ve temhîd-i levâzım-ı hamd ve senâya kıyâm olunduktan sonra ol yekelân-ı mu'tâd ve âyîn üzre es'âf-ı beledân ve emsârı tezyîn ve husûn-ı kılâ'da top ve tüfenk şenlikleri itdirilüb on gün on gice ızhâr-ı meserret ve şâd-mânî olunub emmâ bu takrîb ile re'âyâ ve berâyâ ve fukarâ ve zu'afâ rencîde ve remîde olunmakdan be-ğâyet tevakkî eylesiz. Şöyle bilesiz. Alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsız. Tahîren fi-evâ'ili şa'bân sene seb'a 'aşara ve mi'ete ve elf.

Be-Makâm-ı

Kostantınıyye

el-Mahrûse

Kad vasala ileynâ ve kuyyide fi'l-yevmi's-sânî ve'l-'ısrîn min-şabâni'l-mu'azzam sene 1117

¹¹ Duha 11

Sahife no: 50

Belge no: 68

Binâ'en 'alâ-zâlik Adana Sancağı'nda Kıbrıs Beglerbegisi hâsları ve yine Adana ve Tarsus sancaklarında vâki' Birecik Sancağı begi hâslarına mâlikâne mutasarrıf olan sâbıkâ Başbaki kulu 'Ali *zîde mecdühû* Mahmiye-i İstanbul'da meclis-i şer'de takrîr-i kelâm idüb zikrolunan hâssların hakk-ı tasarrufları biñyüzonaltı senesi martı ibtidâsından zabt itmek üzere rızâ ve ihtiyârım ve ferâğ-ı sağır-i kat'î ile hâlen mîrû'l-Hac olan işbu râfi'ü tevkî'-i refi'i's-şân-ı hâkânî ve nâkil-i yerliğ-i belîğ-i mükerremet-'ünvân-ı cihândârî emîri'l-ümerâi'l-kirâm Mehmed dâme ikbâlehû'ye bedel-i ma'lûm mukbelesinde ferâğ ve kasr-ı yed eyleyüb ol dahî ber-vech-i muharrer tefevvuz ve kabûl eyledikden sonra bedel-i mezbûri yedinden bi't-tamâm ahz ve kabz eyledim. Fî-mâ-ba'd zikrolunan hâsslarda benim aslâ 'alâka ve medhalim kalmayub emsâli gibi taht-ı tasarrufundadır. Ve bu biñyüzonaltı senesi cumâdi'l-âhırının yigirmidördüncü günü târihiyle müverreh a'lemü'l-'ulemâi'l-mütebahhirîn bi'l-fi'l Rumeli Kâdî'askeri Mevlânâ Yahyâ ve 'Abdullah ve Anadolu Kâdî'askeri Mevlânâ Ebû Bekir *edâm'Allâhü Te'âlâ fazluhumâ*'nın imzâ ve mühürleriyle hüccet-i şer'iyeye virilmegin Hazîne-i 'Âmire'mde mahfûz olan Başmuhâsebe defterlerine nazar olundukda Adana Sancağı'nda iki yük akçe yazu ve yediyüzellidört fîruhtı olan Kıbrıs Beglerbegileri hâsları hazîne-i Adana ve Tarsus sancaklarından yetmişdokuzbiñyediyüzyetmişbir akçe yazu ve dîrtyüz ğurûş fîruhtı olan Birecik Sancağı beyi hâslarınıñ cem'an senede biñyüzelli ğurûş mâlı olub Ayaş Kal'ası'nın yüzbir neferiyelü neferâtınıñ yevmiyeleri beşyüzbeş akçe ve senevî mevâcibleri yüzdoksandörtbiñyediyüz akçe ki, yüzaltmış akçe hisâbıyla biñikiyüzyedi ğurûş olub mevâcibleri mevâcib-i mezkûrenin mâlı cebr ve noksân ile kabûl mevâciblerine bedel ocaklık ta'yîn olunmağın beher sene biñyüzelli ğurûş mâlı Ayas kal'ası neferâtına yedlerinde olan ocaklık berâtı mücebince müstehak olduklarıncâ edâ ve sûret-i berâtları taraflarına hüccet ve yedlerinden temessük alub ve kalemiyyesin dahî teslîm idüb hisâbı görmak üzere mâlikâne 'Ali *zîde mecdühû* üzerinde olduğı der-kenâr ve vech-i meşrûh üzere asl berâtı ve hücceti hıfzolunub biñyüzonaltı martından zabt ve ber-vech-i ocaklık beher sene mâlın kal'a-i mezbûre neferâtına virmek ve sâdır olan Hatt-ı Hümâyûn-ı şevket-makrûnım şurûtına te'bîden mâlikâne mutasarrıf olmak için berât-ı celîli'l-'unvânım virilmek telhîs olundukda mücebince şurûtiyla mâlikâne berât olunmak bâbında Fermân-ı 'Âli-şânım sâdır olmağın hakkında karîn-i mezd-i 'inâyet-i pâdişâhânem zuhûra götürüb biñyüzyedi senesi receb-i şerîfinin onbeşinci gününde bu berât-ı hümâyîn-ı virdüm ve Buyurdum ki: mûmâ-ileyh Mehmed dâme mecdühû varub mukâta'a-i mezbûri mezbûr 'Ali *zîde mecdühû*'nin hüsn-i rızası ile ferâğat ve kasr-ı yedinden virdüğü hüccet-i şer'iyeye mücebince biñyüzonaltı martından te'bîden mâlikâne zabt ve beher sene binyüzelli ğurûş mâlın Ayas kal'ası neferâtına yedlerinde olan ocaklık berâtı mücebince

müstahak olduklarınca edâ ve sûret-i berâtları zahrına hüccet ve yedlerinden temessük alub ve kalemiyyesin dahî teslîm idüb hisâbın gördükden sonra tahammüli vardır deyu yevmiyye ve kalemiyye içün viregeldiklerinden izdiyâd bir akçe ve bir habbe mutâlebe olunmayub vüzerâ ve mîr-i mîrân ve mîr-livâ ve mütesellimler ve sâ'ir ehl-i 'örf ta'ifesi tarafından bilâ-izn bir nesne mutâlebe olunmayub cevri ve eziyetleri ref' ve mefrûzü'l-kalem ve maktû'u'l-kadem min-küllil'l-vücûh serbestiyet üzere hayâtta oldukça mâlikâne işbu berât-ı 'alî-şânım mücebince zabt ve rabtına taraf-ı âhardan bir ferd dahl ve ta'arruz eylemeye ve hılâf-ı inhâ kâdî 'arzı ile kimesnenin mâlikânesi ref' olunmaya ve senesi âhurından gelüb ibrâ-yı zimmet eyleyeler ve fermânım olan kasr-ı yed şurûtu mer'î kılına. Şöyle bileler. 'Alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar.

Sahife no: 51

Belge no: 69

Nişân-ı Şerîf-i 'Âli-şân Oldur ki,

Adana'da vâki' Mestanoğlu Mescid-i Vakfi'nın tevliyeti evlâd-ı vâkıfıdan vazîfe-i mu'ayyene ile tevliyeti kurenâsı İbrâhîm ref'inden mutasarrıf olan Kâmile Hâtun hüsn-i rızâsıyla yine karındaşı işbu râfi'-i tevkî'-i refi'î-ş-şân-ı şehriyârî ve nâkîlu yerliğ-i belîğ-i mükerrermet-'üvân-ı tâcdârî İbrâhîm *zîde salâhühû* kasr-ı yed itmekle tevcîh olunub Berât-ı Şerîf-i 'Âli-şân virilmek recâsına kudvetü'l-kudâti'l-müslimîn Adana kâdîsı Mevlânâ 'Ali *zîde fazluhû* itmegin hakkında mezîd-i 'inâyet-i pâdişâhânem vücûde getirüb Mevlânâ-yı mûmâ-ileyhiñ 'arzı mücebince tevcîh idüb biñyüzyonyedi senesi cemâziye'l-âhurının yigirmisekiziinci günü târihiyle müverreh virilen Ru'ûs-ı Hümâyûn'ım mücebince bu Berât-ı Hümâyûnı virdim ve Buyurdum ki: mezbûr İbrâhîm *zîde salâhühû* varub evkâf-ı mezbûre mütevellî olub hıdmet-i lâzimesin mer'î ve mü'eddî kıldıkdan sonra bundan evvel vazîfe-i mu'ayyene ile mütevellî olanlar ne minvâl üzere mutasarrıf olagelmişler ise mezbûr dahî ol minvâl üzere vazîfe-i mu'ayyenesin evkâf-ı mezbûre mahsûlâtından alub mutasarrıf ola ol bâbda taraf-ı âhardan bir ferd mâni' ve müzâhim kılmayalar. Şöyle bileler. Alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar. Tahîren fi'l-yevmi'r-râbi'i min-şehri receb-i şerîf li-seneti seb'a 'aşara ve mi'e ve elf.

Be-Makâm-ı
Kostantınıyye
el-Mahrûse

Sahife no: 51

Belge no: 70

Nişân-ı Şerîf-i 'Âli-şân Oldur ki,

Binâ'en alâ-zâlik Adana kazâsında Yüregir nâhiyesinde İkilise ve Kara'îsâlu Nâhiyesi'nde Tâckürek ve Dokuzkundak ve Danakıran Mukât'ası'na ispencesinden mâ-'adâ

beher sene lâzım gelen mâl ve kalemiyesin edâ itmek şartıyla berât-ı 'âli-şânımla mâlikâne mutasarrıf olan 'Osmân ve Ebû Bekir zîde mecdühümâ taraflarından vekâleti şer'an sâbit Seyfullah bin 'Abdullah, Mahmiye-i İstanbul'da meclis-i şer'de işbu râfi'-i tevkî'-i refî'i-ş-şân-ı hâkânî kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân İsmâil zîde kadruhû mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb müvekilim mûmû-ileyhimâ vech-i meşrûh üzre mutasarrıf oldukları mukâta'a-i mezbûre yüzonaltı martı ibtidâsından zabt olunmak üzre hüsn-i rızâsıyla ferâğ-ı mukayyed-i kat'î ile mezbûr İsmâ'îl zîde kadruhû meccânen ferâğ ve tefvîz ol dahî tefavvuz ve kabûl eyleyüb ba'de'l-yevm mukât'a-i mezbûrede ispençesinden mâ-'adâ müvekillerim mûmâ-ileyhimânın 'alâka ve medhalleri kalmadı. Mezbûrun dâhil-i havza-i tasarrufi olmuşdur. Emsâli gibi mutasarrıf olunsun deyu biñyüzonyedi cemâziye'l-âhırının beşinci günü târîhiyle müverreh bi'l-fi'l Rumeli Kâdı'askeri Mevlânâ 'Abdullah ve Anadolu Kâdı'askeri Mevlânâ Ebû Bekir edâm'Allâhü Te'âlâ fadâ'ilehümâ'nın imzâ ve mühürleriyle hüccet-i şer'iyye virilmegin Hazîne-i 'Âmire'mde mahfûz olan Başmuhâsebe defterlerine nazar olundukda Adana'da Yüregir nâhiyesinde mezra'a-i İkililise ve Kara'îsâlu nâhiyesinde Tâckürek ve Dokuzkundağı ve Danakıran Mukât'ası'nın ispençe ve a'sâr ve sâ'ir rüsûmâtı ile zabt eylemek üzre senede dörtyüz gürüş mâlı olub beher sene mâlın Asitâne-i Sa'âdet'im Hazînesi'ne edâ ve kalemiyyesin virmek üzre mâlikâne Osman ve Ebû Bekir zîde mecdühümânın üzerlerinde olduğu der-kenâr ve vech-i meşrûh üzre asl-ı berâtı ve hücceti hıfz olunub biñyüzonaltı martı ibtidâsından zabt ve beher sene mâlın Asitâne-i Sa'âdet'im Hazînesi'ne edâ ve kalemiyyesin virmek ve sâdır olan Hatt-ı Hümâyûn-ı sa'âdet-makrûnum mücebince mâlikâne mutasarrıf olmak için mezbûr İsmâ'îl zîde kadruhûya başka üzerlerinde kalan ispençe maktû'ı için [s. 52] başka Berât-ı Şerîfim virilmek telhîs olunmağın mücebince şurûtıyla berât olunmak fermânım olmağın hakkında mezîd-i 'inâyet-i pâdişâhânem zuhûra getirüb zabtiçün bu Berât-ı Hümâyûn-ı 'izzet-makrûnı virdim ve Buyurdum ki: mezbûr İsmâ'îl zîde kadruhû varub ispençe maktû'ından mâ-'adâ mukâta'a-i mezbûr mûmâ-ileyhimâ Osman ve Ebû Bekir zîde mecdühümânın hüsn-i rızâlarıyla ferâğat ve kasr-ı yedlerinden virdükleri hüccet-i şer'iyye mücebince yüzonaltı martı ibtidâsından te'bîden mâlikâne zabt ve beher sene mâlın Asitâne-i Sa'âdet'im hazînesine edâ ve kalemiyyesin virüb hisâbın gördükden sonra tahammülü vardır deyu viregeldüklerinden izdiyâd bir akçe mutâlebe ve rencîde olunmayub vüzerâ ve mîr-i mîrân ve mîr-livâ ve mütesellimler ve sâ'ir ehl-i 'örf tâ'ifesi tarafından ta'addî olunmayub serbestiyet üzre zabt ve rabtına âhardan müdâhale olunmaya ve hılâf-ı inhâ kâdî 'arzı ile kimesnenin mâlikânesi ref' olunmaya. Ve senesi âhırında gelüb ibrâ-yı zimmet eyleyeler. Ve fermânım olan kasr-ı yed şurûtı mer'î kılına ve şöyle bileler. Alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar. Tahrîren fi'l-yevmi'l-âşiri şehri receb li-seneti seb'a 'aşara ve mi'ete ve elf.

Tubbika asluhü'l-'âlî harrerehü'l-fakîr 'Abdülvahhâb el-Mevlâ hulâfe. Be-Mahkeme-i Mahmûd paşa be-medîne-i Kostantınıyye el-Mahmiyye ğufire lehû.

Be-Makâm-ı
Kostantınıyye
el-Mahrûse

Sahife no: 52

Belge no: 71

Vech-i tahrîr budur ki,

Ber-vech-i mâlikâne mutasarrıf olduğum Adana'da vâki' Eyâlet-i Adana'nın ispençe ve tevâbi'î mukât'ası işbu biñyüzonyedi senesinde vâki' mart ibtidâsından tamâmına varınca zabt ve maktû'-ı kadîm ve olageldigi rûsûm-ı ispençe ahz ve kebz eylemek üzere dârende-i temessük İsmâ'il Ağa'ya der-'uhde ve tevfiz olunmağla işbu zabt temessüki virilmiştir. Gerekdir ki, sene-i mezbûre mahsûlâtın almak üzere mukâta'a-i mezbûrı zabt ve rûsûmını ahz idüb iltizâm eylediği üzere tarafımıza virdiği deyn temessüki mûcebince mâl-ı mukâta'ayı evvel be-evvel tarafımıza teslim eyleyüb yedine kat' temessüki alub tarafımızdan ve taraf-ı âhardan müdâhale olunmaya. Tahrîren fi-ğurre-i N. (Ramazan) sene 1117

'Osmân

Kethüdâ-yı Sadr-ı 'âlî

Sahife no: 52

Belge no: 72

Nişân-ı şerîf-i 'âlî-şân oldur ki,

Adana'da vâki' Şeyh Fazlullah Efendi binâ eylediği câmi'î şerîfde mahfil mü'ezzini olmayub lâzım ve mühim olmağın işbu râfi'-i tevkî'-i refi'î-şân-ı şehriyârî Halil Halife her vechile lâyıq ve muhill ve müstahak olmağın tevcîh olunub yedine müceddeden Berât-ı Şerîfim virilmek bâbında 'inâyet recâ itmegin vâki' ise sadaka idüb bu berât-ı sekârin-âyât ve behcet-ğâyâtı virdim ve Buyurdum ki: ba'de'l-yevm varub mezbûr Halil Halife zikrolunan Câmi'-i şerîfde mahfil mü'ezzini olub hıdmet-i lâzimesin mer'î ve mü'eddî kıldıkdan sonra yevmî nîm akçe ile mutasarrıf olub vâkıfın rûhı ve devâm-ı 'ömr ve devletimçün du'âya müdâvemet göstere. Ol bâbda taraf-ı âhardan bir ferd mâni' ve râfi' olmayub aslâ dahl ve ta'arruz kılmayalar. Şöyle bileler. Alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar. Tahrîren fi'l-yevmi't-tâsi'î ve'l-'ışrîn şehriyârî zîl-hiceti's-şerîfe li-seneti sitte 'aşara ve mi'ete ve elf.

Be-Makâm-ı
Kostantınıyye

Sahife no: 53

Belge no: 73

‘İzzetlü, faziletlü Efendi hazretlerinin meclis-i sa‘âdetlerine dürer-i du‘avât-ı sâfiyât ithâfiyla inhâ ve i‘lâm olunan budur ki, Hâlen taht-ı hükûmet-şi‘ârınızda vâki‘ Adana tevâbi‘ ve nâhiyesinde sâkin ve mütemekkin olan altı bölük yoldaşlarının üzerlerine zâbit ve kethüdâyeri nasb ve ta‘yîn olunmak mu‘tâd-ı kadîm olmağla ebnâ‘i sipâhiyânda altmışbeşinci bölüğün yevmi yigirmi akçe‘ulûfeye mutasarrıf olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân İsmâ‘îl Halîl Efendi ocağın kadîmi emekdarı olub her vechile muhill ve müstahak olmağla kethüdâyeri nasb ve ta‘yîn olunub gönderilmiştir. Vüsûlünde gerekdir ki merkûm hıdmet-i mezbûrde istihdâm itdirilüb kethüdâyerliğine müte‘allık ‘umûrda mürâca‘atı mûmâ-ileyh itdiresiz. Ve sizler ki altı bölük yoldaşlarısız, mûmâ-ileyhi üzerlerinize zâbit ve kethüdâyeri bilüb düşen ve ğavl (?) ve nizâ‘ımızı izn-i şer‘-i şerîf ve ma‘rifet-i merkûm ile görüb hılâf-i şer‘-i şerîf bir ferdi rencîde ve remîde eylemeyesiz. Ve sen ki kedhüdâ yeri zîde kadruhûsün ol tarafda olan altı bölük yoldaşların kaş-ı zindekânî üzre zabt ve rabt idüb saña muhâlefet üzre olanları ism ve resm ve bölükleri ile yazub bu cânibe ‘arz ve i‘lâm eyleyesin. Ve () levendât tâ‘ifesinden sipâhi nâmıyla muzrak ve bayrak götüren re‘âyâ fukarâsın devâm-ı ‘ömr ve devlet-i pâdişâhîde âsûde hâl üzre olalar. Bâkî hemîşe ‘ilm-i şerîf fazîlet dâ‘im-bâd. Tahfîren fi-evâhiri şa‘bâni'l-mu‘azzam sene seb‘a ‘aşara ve mi’e ve elf

Mehmed ‘Ali Ağa-yı ‘Ulûfeciyân-ı Dergâh-ı ‘Âlî	‘Ali Ağa-yı Silâhdârân-ı Dergâh-ı ‘Âlî	‘Osmân Ağa-yı Sipâhiyân-ı Dergâh-ı ‘Âlî
İsmâ‘îl Ağa-yı ‘Ulûfeciyân-ı Yesâr-ı Dergâh-ı ‘Âlî	Halîm (?) () Dergâh-ı ‘Âlî	Mehmed () Dergâh-ı ‘Âlî

Sahife no: 54

Belge no: 74

Kıdvetü'l-kudât ve'l-hükkâm Adana *zîde fazluhû* Südde-i sa‘âdet’ime mektûb gönderüb medîne-i Adana sûkında vâki‘ dellâlbaşıyla bir olan ‘Abdurrahman nâm kimesne kendü hevâsında getürüb hıdmet-i ‘uhdesinden gelmege kâdir olmadığundan mâ-‘adâ ihâneti zâhir olmağla ref’inden râfi‘-i tevkî‘-i ref’i‘ş-şân-ı hâkânî Hüseyin her vechile ‘hdesinden gelmege kâdir olmağla tevcîh olunub Berât-ı Şerîfim virilmek bâbında ‘inâyet recâsına ilhâklarıyla ‘arz itmegin mücebince tevcîh idüb işbu berât-ı sa‘âdet-âyât ve behcet-ğâyâtı virdim ve Buyurdum ki: Ba‘de'l-yevm mezbûr Hüseyin varub medîne-i Adana sûkında dellâlbaşı olub hıdmet-i lâzimesin bî-kusûr mer‘î ve mü’eddî kıldıkdan sonra ol bâbda ref’ olunan ‘Abdurrahman ve âhardan hiç ferd mâni‘ ve müzâhim olmayub dahl ve ta‘arruz

kılmayalar. Şöyle bileler. Alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar. Tahrîren fi'l-evâsıtı şa'bân sene seb'a 'aşara ve mi'e ve elf.

Be-Makâm-ı

Kostantınıyye

Sahife no: 54

Belge no: 75

Nişân-ı Şerîf-i 'Âlî-şân Oldur ki,

Adana'da vâki' merhûm Ramazanoğlu Halîl Beg ve Pîrî Paşa binâ eyledüğü câmi'-i şerîfde vazîfe-i mu'ayyene ile ferrâş olan işbu râfi'-i tevkî'-i refi'i-şân-ı hâkânî sâhib-i evvel Mehmed'in müceb-i 'azli yoğiken diger Mehmed tâbık-ı hılâf-ı inhâ ve bir tarikle alub küllî ğadr itmekle ref' olunub giru mezbûre mükemmel ibkâ ve mukarrer kılınmak bâbında istid'â-yı 'inâyet itmegin vâki' ise ref' idüb bu Berât-ı Hümâyûnı virdim. Ve buyurdumki, ba'de'l-yevm mezbûr varub kemâ-kân zabt ve ferrâş olub hıdmet-i lâzimesin mer'î ve mü'eddî kıldıkdan sonra vazîfe-i mu'ayyenesiyle mutasarrıf olub vâkıfın rûhı ve devâm-ı 'ömr ve devletimçün du'âya müdâvemet göstere ol bâbda taraf-ı âhardan ferd-i vâhid mümâna'at kılmayalar. Şöyle bilüb alâme-i şerîfe i'timâd kılalar. Tahrîren fi-evâsıtı şa'bân-ı mu'azzam sene seb'a 'aşara ve mi'ete ve elf.

Be-Makâm-ı

Kostantınıyye

el-Mahrûse

Tubbika asluhü'l-'âlî harrerehü'l-fakîr Abdülvahhâb el-Mevlâ hılâfe be-Mahkeme-i Mahmud Paşa be-medîneti Kostantınıyye el-Mahmiye ğufire lehû kuyyide fi 18 Şevvâl 1117

Sahife no: 54

Belge no: 76

Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'âdeni'l-fazl ve'l-keâm Adana kâdîsı zîde fazluhüm tevkî'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm olaki, havâss-ı hümâ[yûndan Dindarlı] Mukâta'ası ve tevâbi' karyeleri voyvodası olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân zîde kadruhû Südde-i sa'âdet'ime 'arz-ı hâl idüb¹²

¹² Belge eksik olarak kaydedilmiş ve bazı yerleri çizilmiştir. Tam hâlf 78 numaralı belgedir.

Sahife no: 54

Belge no: 77

Nişân-ı Şerif-i 'Âlî-şân Oldur ki,

Adana'da vâki' musallânî mü'ezzini olmayub lâzım ve mühim olmağın işbu râfi'-i tevkî'-i refi'î'ş-şân-ı hâkânî 'Abdüsselâm nâm kimesne her vechile lâıyk ve muhill ve müstahak olmağla yevmî nîm akçe vazîfe ile tevcîh olunub yedine Berât-ı Şerif-i 'Âlî-şânım virilmek bâbında 'inâyet recâ itmegin vâki' ise sadaka idüb bu berât-ı sa'âdet-âyât ve behcet-ğâyâtı virdim ve buyurdumki, ba'de'l-yevm varub mezbûr 'Abdüsselâm nâm kimesne zikrolunan musallânî mü'ezzini olub hıdmet-i lâzimesin mer'î ve mü'eddî kıldıkdan sonra yevmî nîm akçe vazîfesiyle mutasarrıf olub vâkıfın rûhı ve devâm-ı 'ömr ve devletim rûz-efrûzum için du'âya müdâvemet göstere. Ol bâbda bir ferd mâni' ve râfi' ve müzâhim olmayub aslâ dahl ve ta'arruz kılmayalar. Şöyle bileler. Alâmet-i şerife i'timâd kılalar. Tahrîren fi'l-yemi'l-hâdî ve'l'ısrîn şehr-i cemâziye'l-âhır sene hamse 'aşara ve mi'ete ve elf.

Be-Makâm-ı

Kostantınıyye

el-Mahrûse

Sahife no: 55

Belge no: 78

Mefâhirü'l-kudâtve'l-hükkâm ma'âdeni'l-fazâ'il Adana ve ve kâdîları zîde fazlühüm. Tevkî'-i refi'-i hümayûn vâsil olıcak ma'lûm olaki, havâss-ı hümayûnda Dinda[r]lı Mukât'ası ve tevâbi' karyeleri voyvodası olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân *zide kadruhü* Südde-i sa'âdet'ime 'arz-ı hâl idüb mukâta'a-i mekûme karyelerinin defterde mukayyed ra'ıyyet ve ra'ıyyeti oğullarında ba'zıları kadîmi karyelerinden kalkub ve varub taht-ı kazâlarınızda vâki' ve hânât ve sâ'ir 'askerî çiftliklerinde sâkin olmalarıyla ol makûle re'âyâyı bulduğı yerde çıkarub kadîmi karyelerine iskân olmak bâbında vâki' üzre Emr-i Şerifim recâ eyledüğü ecilden kânûn üzre iskân itdirilmek emrim olmuşdur. Buyurdumki, vüsûl buldukda bu bâbda sâdir olan emrim üzre 'amel ve husûs-ı mezbûre tamâm mukayyed ve Dergâh-i Mu'allâ'mdan ihrâc olunmuş mühürlü sahîh sûret-i defter-i cedîd-i hâkânî taleb idüb göresin. Nizâ' olunan re'âyâyı her nerede ise sipâriş mevdi'ı iskân fermânım üzre tâ'ifeden olmayub fi'l-vâki' mukâta'a ber-vakfiyet defterlü re'âyâsından iken kalkub varub hâlâ tavattun itdikleri yerlerde 'avâriz hânesine kayd olunmayub ve sâkin olalı on sene geçmiş değil ise kaldurub kadîmi yerlerine gönderüb iskân itdüresiz. Ammâ oturdukları yerlerde 'avârizhânesine kaydolunub ve sâkin olalı on sene geçmiş ise ol makûle re'âyâ kaldurmak olmaz. Oturdukları yerlerde üzerlerine edâsı lâzım gelen rüsûm-ı ra'ıyyetlerin kânûn ve defter mücebince hükm idüb

alıvirüb min-ba'd kânûn ve defter ve emr-i hümâyûnım muhâlif kimesneye iş itdirmeyesiz. Şöyle bilesiz. 'Alâmet-i şerife i'timâd kılasız. tahrîren fi-evâsıtı şevvâl sene seb'a 'aşara ve mi'ete ve elf.

Be-Makâm-ı
Kostantınıyye
el-Mahrûse

Sahife no: 55

Belge no: 79

Düstûr-ı mükerrrem müşîr-i müfahham nizâmü'l-'âlem müdebbirü umûri'l-cumhûri bi'l-fikri's-sâkıb mütemmimü mehâmmi'l-[enâm] bi'r-re'yi's-sâ'ib mümehhidü bünyâni'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyedü erkâni's-sa'âdeti ve'l-iclâl El-Mahfûfi bi-sunûfi 'avâtifi'l-meliki'l-a'lâ Trablus-ı Şâm eyâletine mutasarrıf olan vezîrim Paşa *edâm'Allâhü Te'âlâ iclâlehü*. Ve akdâ kudâtü'l-müslimîn. Ve evlâ vülâtü'l-muvahhidîn. Ma'den'l-fazl ve'l-yakîn. Râfi'u a'lâmü's-şerî'ati ve'd-dîn. Vârisü 'ulûmü'l-enbiyâ'i ve'l-müslimîn [mürselîn] El-muhtassûn-ı bi-mezîdi 'inâyeti'l-meliki'l-mu'în. Trablus-ı Şâm ve Haleb ve Mar'aş kâdîları zîde fazluhum. Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'deni'l-fazl ve'l-keâm Adana ve ve kâdîları zîde fazluhum Tevkî-i refî-i hümâyûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki, İftihârü'l-emâcid ve'l-a'yân hâlen Dîvân-ı Hümâyûnımda rûznâmçe-i evvel olan Es-Seyyid Bahri Dîvân-ı Hümâyûnıma 'arz-ı hâl idüb sâdır-ı Hatt-ı Hümâyûn-ı şevket-makrûnım şurûtı üzre mûmâ-ileyhiñ ber-vechi mâlikâne 'uhdesinde olan Dânişmendlü Türkmânı cemâ'atlerinden Cevanşir ve Süleymanlu-i Kebîr ve Sağır ve ğayri cemâ'atlerinden ba'zıları iskân oldukları karyelerinden kalkub evleriyle Trablus-ı Şâm ve Haleb ve Mar'aş ve Adana vilâyetlerine gidüb perâkende ve perîşân olmalarıyla mâl-ı mîrîye ve iskân nizâmına küllî zarar terettüb eyledigin bildirüb cemâ'at-i mezbûr ahâlîleri her kangıfızın taht-ı kazâsında bulunur ise mukaddemâ virdükleri hüccet-i şer'iyeye mücebince re'îs olanları kal'a-bend ve evleri mahall-i iskâna nakl ve mâl-ı mîrîleri ve beher cemâ'atlerinden ikişerbiñbeşeryüz ğurûşu bi-eyyi hâl tahsîl itdirilüb kat'â ta'allül ve nizâ' itdirilmemek bâbında Emr-i Şerîfim recâ eyledüğü ecilden Hazîne-i 'Âmire'mde mahfûz Başmuhasebe defterlerine nazar olundukda Dânişmendlü Türkmânı cemâ'atlerinden zikrolunan Cevanşir ve Süleymanlu-i Kebîr ve Sağır ve ğayri cemâ'atleri sâdır olan Hatt-ı Hümâyûn-ı şevket-makrûnım şurûtı üzre mûmâ-ileyhiñ mâlikânesi olduğı ve iskân oldukları karyelerinden sâbit ve kâ'im olmayanları cemâ'atlerinden ikişerbiñbeşeryüz ğurûş nüzûlleri alınmak üzre mestûrdur deyu der-kenâr olunmağın imdi der-kenâr-ı mücebince 'amel olunub iskân olundukları karyelerinden sâbit ve kâ'im olmayanların re'îs olanları kal'a-bend ve evleri mahall-i iskânlarına nakl ve mukaddemâ virdükleri hüccet-i şer'iyeye mücebince beher cemâ'atlerinden ikişerbiñbeşeryüz ğurûş nüzûlleri

tahsil olunmak fermânım olmuştur. Buyurdumki, Hük-m-i Şerîfimle vardukda bu bâbda sâdır olan emrim üzre ‘amel idüb dahî zikrolunan cemâ‘at mûmâ-ileyhiñ ‘uhdesinde olmağla vech-i meşrûh üzre sâbit ve kâ‘im olmayanların re‘fs olanları kal‘a-bend ve evleri mahall-i iskânlarına nakl ve mâl-ı mîrîlerin ve mukaddemâ virdükleri hüçet-i şer‘iyye mücebince beher cemâ‘atlerinden ikişerbiñbeşeryüz ğurûş nüzûli (?) pâresi tahsil itdirülüb bir ferde kat‘â ta‘allül ve nizâ‘ itdürmeyesiz. Mâl-ı mîrî ve iskân nizâmına zarar terettüb itdirmekden ihtirâz ve ictinâb idüb Fermân-ı ‘Âlî-şânın mazmûn-ı münîfi ile ‘âmil olasız. Şöyle bilesiz. Alâmet-i şerife i‘timâd kılasız. Tahrîren fi‘l-yevmi‘-s-sânî ve‘l-‘ısrîn.

Be-Makâm-ı

Kostantınıyye

el-Mahrûse

Sahife no: 56

Belge no: 80

Düstûr-ı mükerrem müşîr-i müfahham nizâmü‘l-‘âlem müdebbirü umûri‘l-cumhûri bi‘l-fikri‘-s-sâkıb mütemmimü mehâmmi‘l-enâm bi‘r-re‘yi‘-s-sâ‘ib mümeħhidü bünyâni‘d-devleti ve‘l-ikbâl müşeyyedü erkâni‘-s-sa‘âdeti ve‘l-iclâl El-Mahfûfi bi-sunûfi ‘avâtifi‘l-meliki‘l-a‘lâ Anadolu eyâletine mutasarrıf olan vezîrim Paşa *edâm‘Allâhü Te‘âlâ iclâlehü*. Ve mefâhirü‘l-kudât ve‘l-hükkâm ma‘âdeni‘l-fazâ‘il ve‘l-keâm Dânişmendlü Türkmânı cemâ‘atlerinden Cevanşir ve Süleymanlu Kebîr ve Saĝîr ve ğayri cemâ‘atlerin olan yerlerin kâdîları zîde fazlühüm. Tevkî‘-i refi‘-i hümâyûn vâsil olıcak ma‘lûm ola ki, İftihârü‘l-emâcid ve‘l-a‘yân hâlen Dîvân-ı Hümâyûnımda rûznâmçe-i evvel olan es-Seyyid Bahri zîde mecdühü Dîvân-ı Hümâyûnıma ‘arz-ı hâl idüb sâdır olan Hatt-ı Hümâyûn-ı şevket-makrûnım şurûtı üzre mûmâ-ileyhiñ ber-vech-i mâlikâne ‘uhdesinde olan Dânişmendlü Türkmânı cemâ‘atlerinden Cevanşir ve Süleymanlu Kebîr ve Saĝîr ve ğayri cemâ‘atlerinden ba‘zıları bizler sipâhî ve kuşçı olduk deyu bir kaç seneden beru üzerlerine edâsı lâzım gelen rûsûm-ı mîrîlerin virmeyüb nizâ‘ üzre olmalarıyla mukaddemâ fermânım olduĝı üzre rûsûm-ı mâl-ı mîrîlerin ve kalemiyyelerin mezbûrlardan bi-eyyi hâl tahsil itdirilüb kat‘â bir ferde ta‘allül ve nizâ‘ itdirülmemek bâbında Emr-i Şerîfim recâ eyledüĝi ecilden Hazîne-i ‘Âmire‘mde mahfûz olan Başmuhasebe defterlerine nazar olundukda Dânişmendlü Türkmânı cemâ‘atlerinden olunan Cevanşir ve Süleymanlu-i Kebîr ve Saĝîr ve ğayri cemâ‘atleri sâdır olan Hatt-ı Hümâyûn-ı şevket-makrûnım şurûtı üzre mûmâ-ileyhiñ ‘uhdesinde mâlikânesi ve türkmân-ı mezbûr re‘âyâsının defterde mestûr ve hâric bennâk ve şütür ve ğanem bedeliyesi mevcûd bulunan her bir deve otuz koyun hisâb ve beher yüz koyunlarından beş ğurûş ve beher bineklerinden dörder ğurûş ve avcı neferlerinden bir ğurûş rûsûm-ı mîrîleri ve resm-i. ‘arûsâne ve lâzım gelen kalemiyyeleri

ve ta'dâd üzre rüsûm-ı mîrîleri tahsîl olunmak üzre bundan akdem emr-i şerîf virildiği mestûr olub ve cemâ'at-i mezbûrûn ba'zıları bizle sipâhî ve kuşçî olduk deyu iddi'â idenlerin mâ-dâm ki, esâmîleri Fermân-ı 'Âlî-şânımla defterde ihrâc olunmadıkça biz sipâhî ve kuşçî olduk deyu ta'allül itdirmeyüb mâl-ı mîrîlerin edâ idersiz deyu der-kenâr oldukda imdi der-kenâr mücebince 'amel olunmak fermânım olmuşdur. Buyurdum ki: Hükm-i Şerîfimle ve vardukda bu bâbda sâdır olan emrim üzre 'amel idüb dahî zikrolunan cemâ'atleri ber-vech-i mâlikâne mûmâ-ileyhiñ 'uhdesinde olmağla meşrûh üzre üzerlerine edâsı lâzım gelen rüsûm-ı mîrîlerin alâ-eyyi hâl tahsîl ve edâ itdirdüb ol makûleleri sipâhî ve kuşçu olduk deyu iddi'â idenlerin mâ-dâm ki, esâmîleri Fermân-ı 'Âlî-şânımla defterde ihrâc olunmadıkça biz sipâhî oldukdeyu ta'allül ve nizâ' ve mâl-ı mîrîye ğadr ve zarar itdirmeyesiz. Şöyle bilesiz. ALâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâdisi 'aşara şehri-ü'l-âhır sene sitte 'aşara ve mi'ete ve elf.

.... Mustafa nâ'ib-i Dânişmenlü

be-Makâm-ı

Kostantınıyye

el-Mahrûse

Sahife no: 57

Belge no: 81

Nişân-ı şerîf-i 'âli-şân hükmi oldur ki,

Adana'da vâki' Feyzullah Efendi binâ eylediği câmi'i şerîfde ferrâş olmayub lâzım ve mühim olmağın işbu râfi'-i tevkî'-i refi'i-ş-şân-ı şehriyârî Yusuf Halîfe her vechile lâyıq ve muhill ve müstahak olmağın tevcîh olunub yedine müceddeden berât-ı şerîm virilmek bâbında 'inâyet recâ itmegin vâki' ise sadaka idüb bu Berât-ı Hümayûmı virdim ve Buyurdum ki: varub mezbûr Yusuf Halîfe zikrolunan câmi'-i şerîfde ferrâş olub hıdmet-i lâzimesin mer'î ve mü'eddî kıldıkdan sonra yevmî nîm akçe vazîfe ile mutasarrıf olub vâkıfın rûhu ve devâm-ı 'ömr ve devletimçün du'âya müdâvemet göstere. Ol bâbda bir ferd mâni' ve dâfi' ve müzâhim olmayub aslâ dahl ve ta'arruz kılmayalar. Şöyle bileler. 'Alâmet-i şerîfe i'timâd kılar. Tahrîren fi'l-yevmi't-tâsi'i ve'l-'ısrîn şehri-zi'l-hicce sene sitte 'aşara ve mi'ete ve elf.

Be-Makâm-ı

Kostantınıyye

el-Mahrûse

Sahife no: 57

Belge no: 82

Nişân-ı Şerîf-i 'Âli-şân Oldur ki,

Kıdvetül-emâcid ve'l-ekârim bi'l-fi'l Hassa Mi'mârbaşı olan İbrâhim *zide mecdühü* Südde-i Sa'âdet'ime mektûb gönderüb medîne-i Adana'da vâki' neccâr ve aña tâbi' ehl-i hıref tâ'ifesi üzerlerine mi'mâr olan Artin nâm zimmî mesâha hisâbında nâ-ehl olub ref'i lâzım gelmeğle zikrolunan mi'mârlık râfi'-i tevkî'-i refi'iş-şân-ı hâkânî el-Hâc 'Ali için her vechile muhill ve müstahakdır deyu tevcîh olunub Berât-ı Şerîfim virilmek bâbında 'inâyet recâsına 'arz itmegin mücebince tevcîh idüb işbu berât-ı sa'âdet-âyât ve behcet-ğâyâtı virdüm ve Buyurdum ki: ba'de'l-yevm mezkûr el-Hâc 'Ali varub medîne-i mezbûrde vâki' neccâr ve aña tâbi' ehl-i hıref tâ'ifesi üzerine mi'mâr olub hudmet-i lâzimesin bî-kusûr mer'î ve mü'eddî kıldıkdan sonra ol bâbda ref'olunan mesfûr Artin zimmî ve taraf-ı âhardan hiç ferd mâni' ve müzâhim olmayub dahl ve ta'arruz kılmayalar. Şöyle bileler. Alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar. Tahrîren fi-evâsıtı şevvâl sene seb'a ve 'aşara ve mi'ete ve elf.

Be-Makâm-ı

Kostantınyye

el-Mahrûse

Tubbika asluhtü'l-'âli harrerehü'l-fakîr 'Abdülvahhâb el-Mevlâ hılâfe be-Mahkeme-i Mahmud Paşa medîne-i Kostantınyye el-Mahmiye ğufire leh

Sahife no: 57

Belge no: 83

Emîrül-ümerâi'l-kirâm. Kebîrül-küberâi'l-fihâm. Zül-kadri ve'l-ihtirâm. Sâhibül-'izz ve'l-ihtişâm. El-muhtassu bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-a'lâ Adana beglerbegisi *dâme ikbâlühü* ve mefâhîrül-kudât ve'l-hükkâm ma'âdeni'l-fazâ'il ve'l-ke'lâm Adana kâdîsı ve ol havâlîde vâki' olan kâdîlar *zide fazluhum* tevkî'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, İfrâz-ı Zül-kadriye Türkmânı cemâ'atlerinden yigirmidört 'aded cemâ'at Korukulağ'na iskân olunub ve şen ve âbâdan eylemek üzre mezârî'lerin zirâ'at ve hırâset ve sekizde bir 'öşr-i şer'iyelerin ve bâğ ve bâğçe ve bostanlarının kıraç arâzîlerin her biri için edâ eylediklerinden sonra rüsûmât-ı sâ'ire bahânesiyle bir nesne tekâlîf olunmamak üzre ebnâ-i sebîle Misis'den Demirkapu'ya varınca hıfz ve hırâset ve ol havâlîde kutta'ıt-tarîk eşkıyâsından ger[egi] gibi muhâfaza ve bir kimesnenin mâlına zarar iriştirmemek şartıyla ve bundan sonra, mahall-i mezbûrde bir kimesneye eşkıyâ tarafından ta'addî ve emvâlleri nehb ve ğâret olunduğı halde kendülerden tazmîn itdirildikden sonra müstahakk oldukları cezâları virilmek şartıyla derbendci kayd ve bundan akdem Emr-i Şerîfim virildiği Hazîne-i 'Âmire'm Defterleri'nde mukayyed olub zikrolunan cemâ'atler fermân olunduğı üzre Misis'den Demirkapu'ya varınca hıfz-ı hırâset ve ebnâ-yı sebîle isâbet iden zararları tazmîn eylemegi kabûl ve şiddet-i şitâ olmak hasebiyle el-yevm sâkin olmak için saz bevâsıyla evler yapub zirâ'at ve hırâset üzre olub evvel bahârda müceddeden kârgir evler binâ ve şîn ve âbâdan eylemek üzre müte'ahhid oldukları ve

zirâ'atleriçün bir tarafı deryâ ve bir tarafı Boraz ve Korukapu ve Çanlı Kilise'ye ve andan Çayırağzı'na ve andan Ceyhan Suyu'na müntehî ve andan Misil ve andan deryâyaya varınca olan mezârî'a ve arâzileri zirâ'at ve hırâset eylemeleriçün tahsîs olunmak üzere Misis Derbendi ve Payas kâdîları 'arz itmeleri () mukaddemen fermânım olduğu üzere mahall-i mezbûrde iskân ve müte'ahhid oldukları üzere İnşâ'llâhü Te'âlâ evvel bahârda taş evler binâ ve şîn ve âbâdan itmek şartıyla zikrolunan mezârî'a ve arâzileri zirâ'at ve hırâset eyleyüb âhar kimesne dahl ve ta'aruz eylememek için mahalline kayd ve emr-i şerîf virilmek bâbında iftihârül-ümerâ ve'l-ekâbir bi'l-fi'l Baş[s. 58] defterdârım el-Hâc 'arz ve telhîs eylemegin imdi telhîs mücebince 'amel olunmak bâbında fermân-ı hümâyûnım sâdır olmuştur. Buyurdum ki: Hükm-i Şerîfimle vardukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere 'amel idüb ve sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh ve siz ki, kâdîlarsız mukaddemâ fermânım olduğu üzere zikrolunan cemâ'atleri mahall-i mezbûre iskân ve müte'ahhid oldukları üzere İnşâ-Allâhü Te'âlâ evvel bahârda taş evler binâ ve şîn ve âbâdan eylemek şartıyla zikrolunan mezârî'a ve arâzileri zirâ'at ve hırâset itdirüb âhardan kimesneyi dahl ve ta'aruz itdirmeyesiz. Şöyle bileler. Alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar. Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmisi 'aşara min-şevvâli'l-mükerrem sene seb'a 'aşara ve mi'ete ve elf

be-Makâm-ı

Kostantınıyye

el-Mahrûse

Sahife no: 58

Belge no: 84

Emîrül-ümerâi'l-kirâm. Kebîrül-küberâi'l-fihâm. Zül-kadri ve'l-ihtirâm. Sâhibül-'izz ve'l-ihtirâm. El-muhtassu bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-a'lâ Adana beglerbegisi dâme ikbâlehû. Tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, hâlen işbu mâh-ı zîl-hiccede kapum kullarının bir kıst mevâcibleri ihrâc olunmak üzere olup ve bundan mâ-'adâ sene-i cedîd (?) () kılâ'ı ta'mîri ve Tersâne-i Amire'm masârîfî ve kalyonlar levendâtı salyâneleri ve levâzımât-ı mühimmeleri için ziyâde hazîne tedârîki lâzım ve mühim olmağla havâli-i hükûmetiñizde olan mukâta'ât ve zimem-i sâ'irenin bundan akdem müfredât defteri tarafîna irsâl ve ma'rifetiñle yerlü yerine 'ale't-ta'cîl tahsîl olunub bundan akdem ihrâc olunan mevâcibe irişdirilmek üzere Emr-i Şerîfim ısdâr ve mâl-ı mîrî tahsîline takayyüd ve ihtimâm eylemeñ lâzım iken mevâdd-ı mezkûreden henüz bir akçe tahsîl ve irsâl olmayub ve bâ-husûs () mahsûlâtı (?) eylemege 'adem-i takayyüdi sebebi ile vakt ve zamanıyla gelüb irişmek ile dâyim eshâbına müsâ'ade ile ihmâl ve tekâsülü zâhir olup bu bâbda her vechile mes'ûl olmuştundur. İmdi señ ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsiñ, ol havâlîde tahsîli lâzım emvâl-i mîrinin bu def'a mumzâ sûret-i defteri ihrâc ve Der-sa'âdet'imden zîde kadruhû mübâşir ta'yîn ve irsâl olunmağla işbu Emr-i Şerîfim vardığı sâ'at yerlü yerinden bi-eyyi hâl talep ve tahsîl ve ber-vech-i ma'an mazal ve tereddüd itdürmeyüb ve bundan akdem tahsîl olunan akçeyi ceste ceste

mu'temedin aleyh âdemlerinle Der-sa'âdet'ime irsâl ve teslîm-i Hazîne-i 'Âmire'm itdirmekle her vechile takayyüd ve ihtimâm eyleyesiz. Ta'annüd ve tereddüd üzere olanları mübâşire koşub Der-sa'âdet'ime ihzâr ve irsâl eyleyesin. Ve senki mübâşir-i mezbûrsun husûs-ı mezbûrede sen dahî geregi gibi ihtimâm ve takayyüd-i tâmm idüb şöyle ki, me'mûr olduğun üzere zikrolunan defterin yerlü yerinden bir sâ'at evvel tahsîl ve getürüb teslîm-i hazîne eylemekte ihmâl itmek ihmâlin olursa bu bâbda sen dahî ziyâde mes'ûl ve mu'âteb olman mukarrerdir. aña göre basîret üzere olub ber-vech-i müsâr'at tahsiline bezl-i ikdâm eylemek bâbında fermânım olmuştur. Buyurdum ki: Hükm-i Şerîfimle vardukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere 'amel idüb dahî sen ki mîr-i mîrân-i mûmâ-ileyhsin ol havâlîde tahsîli lâzım emvâl-i mîrînin bu def'a mumzâ sûret-i defteri irsâl olunmağla işbu Emr-i Şerîfim vardığı sâ'at yerlü yerinden bi-eyyi hâl taleb ve bir ferde kat'â ta'allül ve tereddüd itdürmeyüb ve bunlardan tahsîl olunan akçeyi ceste ceste mu'temed-i aleyh âdemlerinle Der-sa'âdet'ime irsâl ve teslîm-i hazîne kılınmak vechile bi-nefsihî takayyüd ve ihtimâm eyleyesin. Ta'annüd ve tereddüd üzere olanları mübâşire koşub Der-Sa'âdet'ime ihzâr ve irsâl eyleyesin. Ve sen ki mübâşir-i mezbûrsun husûs-ı mezbûrda sen dahî geregi gibi ihtimâm ve takayyüd-i tâm idüb sen belki me'mûr olduğun üzere zikrolunan yerlü yerinden bir sâ'at evvel tahsîl ve getürüb teslîm-i hazîneye ihtimâm eylemege ihmâl itmek ihtimâlin olur ise bu bâbda sen dahî ziyâde mu'âteb olman mukarrerdir. Aña göre basîret üzere olub ber-vech-i müsâr'at tahsiline bezl-i ikdâm eyleyüb işbu emr-i şerîfimin hılâfıyla vad' ve hareketden bundan ihtirâz eyleyesin. Şöyle bilesin. Alâmet-i şerîfe i'timâd kılasm.

Sahife no: 58

Belge no: 85

Emîrül-ümerâi'l-kirâm kebîrül-küberâi'l-fihâm zül-kadri ve'l-ihtirâm sâhibül-'izz ve'l-ihtişâm el-muhtassu bi-mezîd-i 'inâyeti'l-melikî'l-a'lâ Adana beglerbegisi *dâme ikbâlühü*, tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, İnşâ'llâhü Te'âlâ işbu biñyüzonsekiz senesi muharremi ğurresinden kapum kullarınıñ ihrâcı fermânım olan bir kıst mevâcibleriçün zâyid hazîne tedârîki lâzım ve mühim olmağla eyâletinde vâki' irsâl olunan defterde mestûr mukâta'âtın mâlikâne mutasarrıfları ve sâ'ir mîrî emvâl tahsildârlarının yüzonbeş ve yüzonaltı ve yüzonyedi senesi mâllarından zimmetlerine yüzonyedi ve onsekiz senelerinin peşinleri mu'accelen tedârik ve irsâl ve bir gün evvel Hazîne-i 'Âmire'me teslîm olunmak için şeref-yâfte-i sudûr olan Hatt-ı Hümâyûn-ı şevket makrûnımla mevâcib merkûme ta'yîn ve tahsîs olunmağla Der-sa'âdet'imden müstakillen zîde kadruhü ta'yîn ve irsâl olunmuştur. İmdi sen ki, mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin işbu emr-i celîli'l-kadrim saña vâsıl olduğun sâ'at kat'â bahâne ve 'illet ve 'avk ve te'hîr itdürmeyüb ber-vech-i müsâr'at defterde

mukayyed zimmet ve peşinleri kendülerden 'alâ-eyyi hâl tahsîl ve kîseleyüb ve mühürleyüb irsâl olunan mübâşir [s. 59] ve berâber mu'temed-i aleyh âdemlerle 'alâ-cenâhi'l-isti'câl Der-sa'âdet'ime irsâl ve mevâcib-i mezbûrî îsâl ve ber-vech-i ikmâl Hazîne-i 'Âmire'me idhâl itdirmekde geregi gibi dikkat ve ihtimâm eylesin. Şöyle ki, sâye-i () fermân olan meblağ-ı mezbûrları mu'accelen tahsîl ve mevâcib ihrâcından mukaddem iriştürmemek ihtimâli olduğu halde sen ki tehâvün ve basîretine hamlolunub bir dürlü irâd itdigin i'tizâr mesmû'a ve makbûl-ı hümâyûnım olmayub mu'âkab olmanı mukarrer bilesin. Şöyleki edâda ta'allül ider olur ise ol makûleleri ahz ve habs itdirüb sonra yine muhâlefet eyledikleri sûretde mübâşire koşub Der-sa'âdet'ime ihzâr ve hâsılı bu husûsı senin 'uhde-i ihtimâmına ta'lîk ve tamâmen ve irsâl senden matlûb olmağla âña göre ikdâm idüb 'avk ve te'hîr ve ihmâl ve müsâhele ve hatt-ı hümâyûnımla vârid olan emr-i 'âlî-şân hılâfiyla vaz' ve hareketden be-ğâyet ihtirâz eylemen bâbında Fermân-ı 'Âlî-şânım sâdır olmuştur. Buyurdum ki: Hükmi Şerîfimle vardukda bu bâbda sâdır olan emrim üzer 'amel idüb dahî senki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin işbu emr-i celîlül-kadrim saña vâsıl olduğu sâ'at kat'â bahâne ve 'illet ve 'avk ve te'hîr itdirmeyüb ber-vech-i müsâra'at defterde mukayyed zimmet ve peşinleri alâ-eyyi hâl tahsîl ve kîseleyüb ve mühürleyüb irsâl olunan mübâşir ve yarar mu'temed-i aleyh âdemler ile 'alâ-cenâhi'l-isti'câl Der-sa'âdet'ime irsâl ve mevâcib-i mezbûrî ihrâcından mukaddem îsâl ve ber-vech-i ikmâl Hazîne-i 'Âmire'me idhâl itdirmekde geregi gibi dikkat ve ihtimâm eylesin. Şöyle ki, sâ'ir zamâna kıyâsen fermânım olan meblağ-ı mezbûrları mu'accelen tahsîl ve mevâcib ihrâcından mukaddem iriştürülmemek ihtimâli olduğu hâlde sen ki tehâvün ve basîretine hamlolunub bir dürlü irâd itdigün i'tizâr mesmû'a ve makbûl-ı hümâyûnım olmayub mu'âkab olmañı mukarrer bile[siñ]. Şöyle ki, edâda ta'allül ider olur ise ol makûleleri ahz ve habs eyledikten sonra yine muhâlefet eylediği sûretde mübâşire koşub Der-sa'âdet'ime ihzâr ve hâsılı bu husûsı seniñ 'uhde-i ihtimâmına ta'lîk ve tamâmen tahsîl ve teslîmi senden matlûb olmağla âña göre ikdâm idüb 'avk ve te'hîr ve ihmâl ve müsâhele ve hatt-ı hümâyûnımla vârid olan emr-i 'âlî-şânın hılâfiyla vaz'-ı hareketden be-ğâyet ihtirâz eylesin. Şöyle bilesin. Alâmet-i şerîfe i'timâd kılasm. Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmisi 'aşara şehri zi'l-ka'de sene seb'a 'aşara ve mi'ete ve elf.

Be-Makâm-ı

Kostantınıyye

el-Mahrûse

Sahife no: 59

Belge no: 86

Sâbıkâ Adana'da me'zûn bi'l-iftâ olan Mustafa Efendi,

Ba'de'l-vefiyye inhâ olunur ki, kazâ-i mezbûrda iftâdan hasbî'l-iktizâ hacrolunub hâlen hüsn-i hâliñe (?) kazâ-i mezbûr ahâlîsinden 'arz ve mahzar gelmekle ke'l-evvel ibkâ

olunmuştur. Gerekdir ki, istiftâ olundukda asahh-ı akvâl-ı e'imme-i Hanefiyye ile iftâ idüb naklin kütüb-i mu'tebere den beyân ve imzân almağın bi-izn deyu tasrîh eyleyesin ve's-selâm. Hurrîre fi-evâ'ili zi'l-ka'de sene seb'a 'aşara ve mi'e ve elf.

El-Fakîr es-Seyyid 'Ali

... 'afâ 'anhü.

Tubbika asluhü'l-'âlî harrerehü'l-fakîr 'Abdülvahhâb el-Mevlâ hılâfe be-Mahkeme-i Mahmud Paşa medîne-i Kostantınıyye el-Mahmiye ğufire leh

Sahife no: 59

Belge no: 87

Düstûr-ı mükerrerem müşîr-i müfahham nizâmü'l-'âlem müdebbirü umûri'l-cumhûri bi'l-fikri's-sâkıb mütemmimü mehâmmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâ'ib mümehhidü bünyâni'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyidü erkâni's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfûfi bi-sunûfi 'avâtıfi'l-meliki'l-a'lâ vilâyet-i Anadolu'ya müfettiş olan vezîrim edâm'Allâhü teâlâ iclâlehü. Ve kıdvetü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'deni'l-fazl ve'l-keâm Mevlânâ Adana kâdısı zîde fazluhü. Tevki'-i refi'-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, Türkmân tâ'ifesinden yüzde pareye tâbi' Cevâşir Cemâ'ati'nden Ocaklı Cemâ'ati'nden sipâhiyândan Mehmed Hasan Ordu-yı hümayûnıma 'arz-ı hâl sunub mezbûrların dede ismi Türkmân defterinde mestûr olub lâzım gelen rüsûmları mezbûr defter mücebince virmege râzî iken Yörügân-ı mezbûreden (?) olanlar karındaşlarından ve 'ammilerinden kimi yigirmişer ve otuzar ğurûşların alub ve sürsât ve iştirâ talebiyle dahî rencide ve ta'addî idüb ğadr eylediklerin bildirüb mezbûrların karındaşları ve 'ammileri defterde isimleri mestûr olanlar lâzım gelen rüsûmların kânûn ve defter mücebince virdikden sonra hılâf-ı emr ve defter ziyâde alınub ta'addîleri men' ve def' olunmak bâbında Emr-i Şerîfim recâ eyledüğü ecilden imdi hılâf-ı şer' ta'addîlerin men' olunmak bâbında hüdâvendigâr-ı sâbık emr ...¹³

Sahife no: 60

Belge no: 88

Kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Türkmân Voyvodası Burhân Ağa zîde mecdühü'ye inhâ olunur ki, bundan akdem cebehâne mühimmât için Ağcakoyunlu cemâ'atleriniñ biñ mihâr deve isticârına buyuruldu ve mübâşir gönderilmişidi. Ba'zı ğüne 'illetler ile müsâmaha olunur misillü hâletler zuhûra karın olunduğı mesmû'ımız olmağla sizi âğâh için buyuruldu tahrîr ve ısdâr kılınub irsâl olunmuştur. Bu etrafda kiraya işleyen cümle Ağcakoyunlu devesidir. 'Aşâyir ve

¹³ Belgenin sonu eksiktir

kabâ'il hâlî kime nihân ise bu hâlisu'l-fu'âde 'ayân olub Hatt-ı Hümâyûn-ı şevket-makrûn ile mu'anven emr-i şerîf mücebince me'mûriyetimiz ve bi'n-nefs bu husûs için ol tarafa 'azîmetimiz mukarrer olub Haleb'den hareket olunmuşdur. Devlet-i 'Aliyye'den müstakillen ta'yîn olunan mübâşir Kapucubaşı 'izzetlü Mehmed Beg mübâşeretleriyle ve tarafımızdan mukaddem ta'yîn olunan ağalarımızdan Musli Beg mübâşeretleriyle elbette ve elbette Ağcakoyunlu cemâ'atlerinden bin mihâr deveyi tahsîl ve beşyüz deveyi bir kâfile ve beşyüz deveyi dahî der-'akab İskenderun'da tarafımıza irsâl ve iktizâ ider ise bi'n-nefs kendin develerin önüne düşüb ve getirüb tarafımıza teslim eylesin. 'Özr ve bahâne irâd eylemek iş degildir. Sonra nedâmet mukarrerdir. Ma'lûmunuz oldukda sizden me'mûl olunduğı vech üzre edâ-yı hıdmete ihtimâm-ı küllî eylesiniz deyu. 16 Ş. 1138

Sahife no: 60

Belge no: 89

Emîrül-ümerâi'l-kirâm. Kebîrül-küberâi'l-fihâm. Zül-kadri ve'l-ihtirâm. Sâhibül-'izz ve'l-ihtişâm. El-muhtassu bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-a'lâ Adana beglerbegisi dâme ikbâlehû. Ve mefâhirül-kudât ve'l-hükkâm ma'âdeni'l-fazâ'il ve'l-keâm Adana'dan Hama'ya varınca yol üzerinde vâki' olan kâdîlar zîde fazluhüm. Ve mefâhirül-emâsil ve'l-akrân kethüdâyerleri ve yefîçeri serdârları vekîlleri ve a'yân-ı vilâyet ve işerleri zîde kadruhüm. Tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, Hameyn-i Şerîfeyn ahâlisine mu'tâd üzre beher sene irsâl olunan Surre-i Hümâyûn-ı mevhibet-makrûn işbu sene-i mübârekede dahî Hazîne-i 'Âmire'mden nakd ihrâc ve surre emîni nasb ve ta'yîn olunan kıdvetül-emâsil ve'l-akrân zîde mecdühû'ye teslim ve ol savb-ı meymenet-iştîmâle tevcih ve irsâl olunmağla Surre-i Hümâyûn ile emîn-i mûmâ-ileyhiñ refâkatinde olan huccâc-ı zevi'l-ibtihâcın yollarda ve menâzilde gicelerde ve esnâ-yı nüzül ve rihletde muhâfazasında tak[ayyü]d ve ihtimâm olunmak ehemmi' mehâmmi'l-enâmdan olmağla Surre-i Hümâyûn Konya'ya vüsûlünde düstûr-ı mükerrem müşîr-i müfahham nizâmül-'âlem Karaman vâlisi vezîrim paşa *edâm'Allâhü Teâlâ iclâlehû* Konya'dan alub ve yollarda ve menâzil ve merâhilde muhâfaza ve muhârasa iderek Adana'ya getirüb sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin saña teslim ve yedinden temessük ve cânib-i şer'den hüccet-i şer'î alub Der-i Devlet-medâr'ıma irsâl eylemek üzre mufassal ve meşrûh emr-i şerîfimle me'mûr olmağla sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin Surre-i Hümâyûn'ı vech-i meşrûh üzre Adana'ya varub saña teslim oldukda sen dahî mükemmel ve müretteb ve müstevfi tâmmü's-silâh âdemleriñle Surre-i Şerîfeyi Adana'dan alub gerek Adana'da ve gerek Hama'ya varınca yol üzerinde vâki' kazâlarda bulunan sipâh ve silâhdâr ve Dergâh-ı Mu'allâm yefîçerileri ve darb ve harbe kâdir müsellağ ve tüfenk-endâz il erlerini dahî kazâ be-kazâ ihrâc ve Surre-i Hümâyûn'ı emîni mûmâ-ileyh ve refâkatinde olan huccâc-ı zevi'l-ibtihâc Adana'dan

Hama'ya varınca yollarda ve menâzil ve merâhilde muhâfazasında takayyüd iderek ve nüzûl olunduğı mahalde dahî gicelerde emniyet hâsıl olur vechile bekledüb ihtimâm-ı tâmm olunarak emnen ve sâlimen Hama'ya götürüb kıdvetül-emâcid ve'l-a'yân Hama mütesellimi *zîde mecdühû* dahî Şam'a götürmek üzere mütesellim-i mûmâ-ileyhe teslim ve yedinden teslimiñi müş'ir temessük ve cânib-i şer'den hüccet-i şer'î alub Der-i Devlet-medâr'ıma irsâl ve sen dahî giru 'avdet ve ric'at eyleyesin. Ve lâkin bu takrîb ile re'âyâ ve berâyâ ve sükkân-ı vilâyete bir gûne zulm ve ta'addî olunmaktan be-ğâyet hazer eyleyesin. Bu sene-i mübârekeke ekser paşalar Sefer-i Hümâyûn'da olmağla sâ'ir senelere kıyâs olunmayub ve Surre-i Şerîfe'nin muhâfazasında bu keyfiyet ihtimâm-ı tâmm olub ve sen Adana'dan Hama'ya varınca kemâl-i emn ve selâmet ile götürüb şöyle ki, 'ıyâzen bi'llâhi Te'âlâ zerre kadar ihmâl ve tekâsül ile bir dürlü zarar ve gezend isâbet itmek ihtimâli olur ise bir dürlü 'özü ve 'illet irâdına kâdir olmayub eşedd-i 'akîbete giriftâr olacağın zâhir ve âşikâr olmağla aña göre takayyüd ve ihtimâm ve minvâl-i meşrûh üzere müstevfi ve tâmmü's-silâh âdemlerin ve her bir kazâda bulunan sipâh ve silâhdâr ve yeñiçeri ve darb ve harbe kâdir tüfenk-endâz il erlerini dahî ihrâc ile gerek menâzilde ve gerek yollarda Surre-i Hümâyûnı kemâl-i takayyüd ile muhâfaza iderek götürüb Hama mütesellimi mûmâ-ileyhe teslim eyleyüb, zinhâr ve zinhâr zerre kadar tekâsülden be-ğâyet ihtirâz ve ictinâb eylemeñ bâbında Fermân-ı 'Âlî-şânım sâdır olmuştur. Buyurdumki, vüsûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibül-ittibâ' ve lâzimül-imitsâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûniyla 'âmil olub hulâfından gâyetül-gâye ihtirâz ve ictinâb eylesiz. Şöyle bilesiz. Alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Tahrîren fi-evâsıtı cemâziye'l-âhır li-seneti semânin ve selâsine ve mi'ete ve elf.

fi 23 Şa'bân

Kostantınıyye
el-Mahrûse**Sahife no: 61****Belge no: 90**

'İzzetlü ve rif'atlü paşa hazretlerinin huzûrlarına du'avât-ı sâfiye ve teslimât-ı vâfiye ithâfiyla ve şerâyi'-şi'âr Adana'dan Hama'ya varınca yol üzerinde vâki' kudât efendiler *zîde fazluhüm* ve mefâhirül-emâsil ve'l-akrân kethüdâ yerleri ve yeñiçeri serdârları vekîlleri ve a'yân-ı vilâyet ve işerleri *zîde kadruhüm* ba'de's-selâm inhâ olunur ki, Hameyn-i Muhteremeyn ahâlîsine beher sene irsâli mu'tâd olan Surre-i Hümâyûn bu sene-i mübârekeke dahî hâlen Surre Emîni olan Hüseyin Efendi'ye teslim ve irsâl olunmağla ol tarafa vüsûlünde emr-i şerîfde zikr tasrîh olunduğı vechile muhâfaza iderek emîn ve sâlim hâlen Hama mütesellimi olan götürüb teslim itmege ziyâde sa'y ve dikkat ve bezl ve sa'y ve kudret eylemeñiz bâbında sâdır olan Fermân-ı 'Âlî-şân mücebince mektûb tahrîr ve emekdâr

ağalarımızdan Konakçı Ahmed Ağa ile irsâl olunmuşdur. İnşâ'llâhü Te'âlâ vüsûlünde müceb-i emr-i 'âlî üzre 'amel ve hareket ve bu emr-i mühimmiñ temşiyetine gekegi gibi ihtimâm ve dikkat ve sarf-ı tâb ve tâkat idüb zerre kadar tehâvün ve taksîre bir vechile cevâz ve ruhsat göstermeyesiz. Bâkî 'izz ve rif'at dâ'im bâd.

El-Muhlis
İbrâhîm

Sahife no: 61

Belge no: 91

Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'âdeni'l-fazâ'il ve'l-keâm Adana'dan Kıbrıs cezîresine varınca yol üzerinde vâki' olan kâdîlar *zîde fazluhüm* ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân yeñiçeri serdârları ve a'yân-ı vilâyet ve işerleri *zîde kadruhüm* tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, bundan akdem töhmet ve kabâhatleri sebebi ile Adana Kal'ası'na vaz' ve kal'a-bend olunan dokuz nefer ma'lûmü'l-esâmî kimesneler kal'a-i mezbûreden ihrâc ve Kıbrıs cezîresine nefy ve cezîrebend olunmaları bâbında fermân-ı 'âlî sâdır olub lâkin esnâ-yı râhda ğaybet ve firâr itmemeleriçün nüzûl eyledikleri mahallerde geregi gibi bekledüb ve gider olduklarında üzerlerine mübâşir ta'yîn olunan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân yigirmidört bölüğün İbrâhîm Çavuş *zîde kadruhü'nüñ* yanına mikdâr-ı kifâye mu'temed-i 'aleyh âdemler koşub muhâfaza iderek birbirleriñize ulaşıdırub cezîre-i mezkûreye isâl eylemeñiz fermân olunmağın gerekdir ki fermân olunduğı vech üzre 'amel ve hareket idüb menfi-i merkûmlarıñ firâr ve ğaybet eylemelerinde her biriñiz be-ğâyet ihtirâz ve ictinâb eylesesiz deyu iftihârü'l-ümerâ ve'l-ekâbir Dergâh-ı Mu'allâ'm yeñiçerileri ağası olan dâme 'uluvvühü tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzre 'amel olunmak bâbında Fermân-ı 'Âlî-şânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki: vüsûl buldukda bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîli'l-kadrim ve ağa-yı mûmâ-ileyh tarafından virilen mühürlü mektûb mücebince 'amel idüb hılâfından be-ğâyet ihtirâz eylesesiz. Şöyle bilesiz. Alâmet-i şerife i'timâd kılasız. Tahrîren fi-evâhırı recebi'l-ferd sene semânin ve selâsîne ve mi'ete ve elf.

Kostantınıyye
el-Mahrûse

Sahife no: 61

Belge no: 92

Şerâyi'-şi'âr Adana'dan Kıbrıs Cezîresi'ne varınca yol üzerinde vâki' olan kâdîlar *zîde fazluhüm* ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân yeñiçeri serdârları ve a'yân-ı vilâyet ve işerleri *zîde kadruhüm* inhâ olunur ki, bundan akdem töhmet ve kabâhatleri sebebi ile Adana Kal'ası'na vad' ve kal'a-bend olunan dokuz nefer ma'lûmü'l-esâmî kimesneler kal'a-i merkûmeden ihrâc ve

Kıbrıs cezîresine nefy ve cezîrebend olunmaları bâbında fermân-ı âlî sâdır olub esnâ-yı tarîkda firâr ve ğaybet itmeleriçün nüzü'l eyledikleri mahallerde gereği gibi bekledüb ve gider olduklarında üzerlerine mübâşir ta'yîn olunan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân yigirmidört bölüğün İbrâhîm Çavuş *zîde kadruhû'nüfî* yanına kifâyet mikdârı mu'temed-i aleyh âdemler koşub muhâfaza iderek birbirleriñize ulaştırub cezîre-i mezkûreye isâl eylemeñiz bâbında fermân olunmağın işbu mektûb tahrîr ve irsâl olundu. Vüsûlünde gerekdir ki fermân buyrulduğı vech üzere 'amel ve hareket idüb menfi-i merkûmların firâr ve ğaybet itmesinde her birleriniz be-ğâyet ihtirâz ve ictinâb eyleyesiz. Tahrîren fi-evâhır recebi'l-ferd sene semânin ve selâsîne ve mi'ete ve elf.

Hasan

Ağa-yı Yeniçeriyân-ı

Dergâh-ı 'Âlî

Sahife no: 61

Belge no: 93

Fazîletlü Adana kâdîsı efendi hazretleri inhâ olunur ki, hâlen nefis-i şehri Adana'da ve haric-i şehirde vâki' olan cevâmî' ve mesâcid ve tekke ve zâviye ve evkâf ve sâ'ire mütevellîlerinin bu âna dek muhâsebeleri görülmeyüb meşrût-ı vâkıfine muğâyir erbâb-ı vazîfe ve sâ'ir husûsâta ğadr ve ta'addî vukû'ı istimâ' olunmağla buyruldu tahrîr ve mübâşir ta'yîn ve irsâl olunmuşdur. Vüsûlünde gerekdir ki, ta'yîn olunan mübâşir-i mûmâ-ileyh ma'rifetiyle mezbûrların mütevellîleriñ huzûrı şer'le ihzâr ve ber-muktezâ-yı şer'-i şerîf ahvâlleri teftîş ve tefâhhus ve meşrût-ı vâkıfine muğâyir vâki' olan ğadrlarına mufassalan ittilâ' ve vukû'ı üzere tarafımıza i'lâm idüb müceb-i buyruldu ile 'âmil olasız deyu.

fi 23 Ş. sene 1138

Sahife no: 62

Belge no: 94

Medîne-i Adana'da Debbâğân Mahallesi sükkânından bâ'isü'l-kitâb es-Seyyid 'Ömer bin Abdülğani tarafından husûs-ı âtiyi'z-zikri taleb ve da'vâya vekîl olduğı es-Seyyid 'Abdurrahman ibn-i Ahmed ve es-Seyyid Mustafa ibn-i es-Seyyid Mehmed şahâdetleriyle şer'an sâbit olan es-Seyyid Mustafa Efendi ibn-i Mehmed Efendi Rumili pâyesiyle hâlen Adana beglerbegisi zü'l-kadri'l-'âlî sâhibü'l-mecd ve'l-'âlî sa'âdetlü mükerrermetlü 'Ali Paşa Hazretleri taraf-ı karîni's-şereflerinden ta'yîn buyrulan 'Ali Ağa mübâşeretiyle İfrâz-ı Zül-Kadiriye Mukâta'ası aklâmından Karalarceridi Cemâ'ati'nden meclis-i şer'-i şer'ife ihzâr olunan Süleyman ve 'Abdülğani ve Sûfi İbrâhîm bin Mehmed ve 'Abdullah ibn-i Koca nâm kimesneler mahzarlarında bi'l-vekâle üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb târif-i kitâbdan bir gün

mukaddem Yüregir kazâsındaki Kõrsora (?) nâm mevzi'de vâki' koza harmanında müvekkilim mezbûr es-Seyyid 'Ömer ile mezbûrûn Süleyman ve Sûfi İbrâhîm ve 'Abdülğani beynlerinde mücâdele vâki'oldukda ancak mezbûr Süleyman bir taş ile müvekkilim mezbûr es-Seyyid 'Ömer'in yüzünüñ sol cânibine 'amden darb ve yüzünü cerh ve senâyâ ta'bîr olunur fevkânî ön dişiniñ nısfı ve yine mezbûr dişe mülâhık olan dişlerinden üçünü ve yine fevkânî sığrı dişe mülâhık olan dişinin nısfını kesr idüb mezbûrân Sûfi İbrâhîm ve 'Abdülğani dahî mezbûr Süleyman'a mu'âvenet itmeleriyle mezbûrûn su'âl olunub takrîrleri tahrîr ve müceb-i şer'îsi icrâ olunmak bi'l-vekâle muradımdır didikde tevcihi husûmet için müvekkil-i mezbûr es-Seyyid 'Ömer meclis-i şer'a ihzâr ve yüzüne ve dişine nazar olundukda fi'l-hakîka mezbûr es-Seyyid 'Ömer'in yüzünün sol tarafı mecrûh ve zikrolunan dişleri ber-vech-i mübeyyen münkesir olduğı ba'de'l-mu'âyene mezbûrûn Süleyman ve Sûfi İbrâhîm ve 'Abdülğani'ye su'âl olundukda husûs-ı mezkûrı her biri inkâr itmeleriyle vekîl-i merkûm es-Seyyid Mustafa Efendi'den müdde'âsına beyyine taleb olundukda 'udûl-i ahrâr-ı ricâl-i müslimînden Kemersuyu (?) karyesi ahâlîsinden 'Arab Hüseyin bin Mehmed ve Mîsis âhalîsinden Ahmed bin Mustafa nâm kimesneler li-ecli's-şahâde meclis-i şer'a hâzırân olub ısr'e'l-istişhâd fi'l-hakîka târîh-i kitâbdan bir gün mukaddem Yüregir kazâsı Kõrsora (?) nâm mevzi'de koza harmanında müvekkil-i mezbûr es-Seyyid 'Ömer bin 'Abdülğani ile işbu Süleyman ve Sûfi İbrâhîm ve 'Abdülğani beynlerinde mücâdele vâki'a oldukda ancak mezbûr Süleyman müvekkil-i merkûm es-seyyid 'Ömer'in yüzünün sol tarafından taş ile 'amden bizim huzûrımızda darb ve yüzünü cerh ve senâyâ ta'bîr olunur fevkânî ön dişinin nısfını ve yine mezbûr dişe mülâhık olan dişiniñ üçünü ve yine fevkânî sığrı dişe mülâhık olan dişiniñ nısfını kesrile mezbûrân Sûfi İbrâhîm ve 'Abdülğani ve dahî mezbûr Süleyman'a mu'âvenet eylediler biz bu husûsa bu vech üzere şahidleriz. Şahâdet dahî ideriz deyu her biri edâ-yı şahâdet-i şer'iyye itdikleri, ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şahâdetleri makbûle olmağın mücebiyle cerh-i mezbûrîñ mücebi bür'i tâmma tevkîf ve mezbûr Süleyman'ıñ zikrolunan dişleri kısâsen mibred ile igelenmek üzere hüküm ve mezbûrân Sûfi İbrâhîm ve 'Abdülğani te'dîb olunmak züre ba'de't-tenbîh mâ-vaka'a bi't-taleb ketbolundu. Fi'l-yemi's-sâmini 'aşara muharremi'l-harâm li-seneti sitte ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Şuhûdî'l _____ hâl

'Ayıntabl el- Hâc Mehmed bin Mahmud	es-Seyyid 'Ömer bin es-Seyyid Ebû Bekir	'Abdullatif Çelebi bin Molla Hüseyin	Hüseyin Çelebi bin 'Abdül'aziz	Molla Mahmud bin Molla Hasan
---	---	--	-----------------------------------	---------------------------------

Sahife no: 62

Belge no: 95

Medîne-i Adana'da Kayalıbağ Mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem vefât iden Kâmile bint-i Yunus nâm müteveffânın verâseti min-ciheti'l-'usûbeti'n-nesebiyye Mehmed Ağa

bin İbrâhîm Efendi'ye münhasıra olduğu lede's-şer'i-ş-şerîf zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra müteveffâ-yı mezbûrenin muhalefât-ı metrûkesidir ki ber-vech-i âtî zikroulnur. Fî-seb'a 'aşara min-saferi'l-hayr sene sitte ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

minder 1 ğurûş 9	Kırmızı döşek 1 ğurûş 24	köhne yasdık cift 1 ğurûş 21	Def'a döşek 1 ğurûş 15	Köhne yorğan 2 ğurûş 23	Mitil yorğan 3 ğurûş 29.5	sağır önlük 1 ğurûş 1.5	def'a köhne yasdık 1 ğurûş 6
def'a kırmızı döşek 3 ğurûş 28.5	Köhne perde 1 ğurûş 18	Köhne deşt 1 ğurûş 15	sahan 1 ma'a legen 1 ğurûş 10	kebîr legen 1 ğurûş 28	tencere 1 ğurûş 12	gügüm 1 ğurûş 31	def'a sahan 1 ğurûş 16
tâbe 1 ma'a hegbe 1 ğurûş 15	hamâm legeni 1 ğurûş 31	sini 1 ğurûş 10	def'a tencere 1 ğurûş 14	sağır ibrîk 1 ğurûş 5	al-hatâyî kaftan ğurûş 8 para 6	cintân 1 evlâ 3	hırka ve cedîd yorğan yüzü 1 ğurûş 4
gömlek 1 ğurûş 27	sebet 1 ğurûş 33	hızar 1 ğurûş 9	bağırtlak 1 ğurûş 13	sim fişek tobra 1 ğurûş 5	kürk 1 3.5 semen 9.5 ğurûş	beşik perdesi 1 5.1/4 2.5 ğurûş	
Cem'an						yekûn	
64							
Minhe'l-						ihracât	
techîz tekfîn ma'a ıskât-ı salât ğurûş 5			resm-i kısmet-i 'âdî ğurûş 2		kâtibiye ğurûş 1		çukadâriye ğurûş 1
Sahhu'l-						bâkî	
ğurûş							
34							

Sahife no: 63

Belge no: 96

'İzzetlü paşa hazretleri

Rumili pâyesiyile hâlen Adana Beglerbegisi olan zü'l-kadr-i 'âlî sâhibü'l-mecd ve'l-me'âlî sa'âdetlü mükerrermetlü 'Ali Paşa hazretlerine bâ-fermân-ı 'âlî nefsi Adana sancağından ta'yîn buyrulan imdâd-ı hazariyyenin taksît-ı sânisî olan üçbiñyediüzelli ğurûş cümle a'yân-ı vilâyet ve ahâlî-i memleket ve nevâhî ihtiyârları ma'rifetiyle tevzî' olduğudur ki ber-vech-i âtî

zikrolunur. Fi'l-yevmi's-sâbi'-i 'aşara min-muharremi'l-harâm li-seneti sitte ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Nefs-i medîne-i Adana ğurûş 1850	Nâhiye-i Dindarlu ğurûş 900	Nâhiye-i Canib-i şehir ğurûş 255	Nâhiye-i Hacılıbaraklı ğurûş 60	Nâhiye-i Karakışla ğurûş 160
Kazâ-i Yüregir ğurûş 280	Kazâ-i Sarıçam ğurûş 100	Kazâ-i Kara'îsâlu ğurûş 200	Yekûn ğurûş 3750	

Biñyüzotuzbeş senesi martı ibtidâsından Rumili pâyesiyile Adana Beglerbegisi olan Zül-kadri 'âli sâhibü'l-mecd ve'l-'âli sa'âdetlü mükerrermetlü 'Ali Paşa hazretlerine bâ-fermân-ı 'âli ta'yîn buyrulan imdâd-ı hazariyenin taksît-ı sânisî olan üçbiñyediyüzelli ğurûş cümle ma'rifetiyle 'âmmeye tevzî' olundukda nefsi medîne-i Adana'ya isâbet iden biñsekizyüzelli ğurûş ve tekâlif husûsîcün fermân getüren Defterdâr ağası el-Hâc Ahmed Ağa'ya hıdmet virilen beşyüzğurûş ve meblağ-ı mezbûrun ribhi kırk ğurûş ve çukadâra ücret virilen altmış ğurûş ve sene-i mezbûrede vâki' saray masârifından ale'l-hisâb sekizyüzkırkbir ğurûş ve Adana cizyedârı el-Hâc Ahmed Ağa'ya vilâyet masârifcün mukaddemâ istikrâz olunan biñaltıyüzyigirmi ğurûş ale'l-hisâb biñ ğurûş ve ihtiyârlar sâlyânesicün mu'tâd üzre yigirmi ğurûş ki min-haysü'l-mecmû' dörtbiñüçyüzonbir ğurûşa bâliğ olmağın meblağ-ı mezbûr cümle a'yân-ı vilâyet ve ahâlî-i memleket ma'rifetleriyle medîne-i mezbûr mahallâtına tevzî' olunduğidirki ber-vech-i âti zikrolunur. Fi'l-yevmi's-sâlisî ve'l-'ısrîn min-muharremi'l-harâm li-seneti sitte ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Mahalle-i Neccârân ğurûş 247.5	Mahalle-i Kassabbekir ğurûş 130.5	Mahalle-i Hankurbu ğurûş 156.25	Mahalle-i Kuruköprü ğurûş 156.25	Mahalle-i Mermerli ma'a Hânedan ğurûş 150.5
Mahalle-i Hamamkurbu ğurûş 125.5	Mahalle-i Hocavezir ğurûş 60.5	Mahalle-i Çınarlı ğurûş 63.5	Mahalle-i Yağbağçe ğurûş 63.5	
Mahalle-i Bâb- Tarsus ğurûş 87.5	Mahalle-i Ağamehmed ğurûş 85.5	Mahalle-i Kayalıbağ ğurûş 72.5	Mahalle-i Harabbağçe ğurûş 65.5	
Mahalle-i Serrâcân ğurûş 55.5	Mahalle-i Çukurmescid ğurûş 66.5	Mahalle-i Kantârân ğurûş 66.5	Mahalle-i Saçlıhamid ğurûş 71.5	
Mahalle-i Hacıhamid ğurûş 13.5	Mahalle-i Karasoku ğurûş 112.5	Mahalle-i Câmi'-i 'Atîk ğurûş 130.5	Mahalle-i Taşçıkân ğurûş 110.5	

Mahalle-i Tekyekurbu ğurüş 64.5	Mahalle-i Kansafzâde ğurüş 48.5	Mahalle-i Savcızâde ğurüş 48.5	Mahalle-i Ğurbetân ğurüş 36.5
Mahalle-i 'Alidede ğurüş 55.5	Mahalle-i Şeyhmustafa ğurüş 60.5	Mahalle-i Paşanebi ğurüş 55.5	Mahalle-i Yurtan ğurüş 95.5
Mahalle-i Sarıya'kûb ğurüş 40.5	Mahalle-i Baytimur ğurüş 26.5	Mahalle-i Halhal ğurüş 16.5	Mahalle-i Sugedügi ğurüş 52.5
Mahalle-i Mestanzâde ğurüş 26.5	Mahalle-i Sûfibağçe ğurüş 87.5	Mahalle-i Emirler ğurüş 29	Mahalle-i Debbâğân ğurüş 25.5
Mahalle-i Câmi'-i Cedîd ğurüş 24.5	Mahalle-i Ağcamescid ğurüş 32	Mahalle-i Durmuşfakîh ğurüş 26.5	Mahalle-i Eskiçarşu ğurüş 13.5
Mahalle-i Hacıfakîh ğurüş 13.5	Mahalle-i Bağceciyân ğurüş 680.5	Mahalle-i Zimmiyan ğurüş 666	Yekûn Ğurüş 4311 Yalınızdörtbifüçyüzonbir ğurüşdur

Sahife no: 64

Belge no: 97

Medîne-i Adana'da Bâb-ı Tarsus Mahallesi ahâlisinden Fâhrü'l-Müderrişini'l-kirâm Pîrîzâde Hüseyin Efendi meclis-i şer'-i şerîf-i lâzîmî't-teşrîfde zevce-i medhûlün-bihâsı râfî'atî'l-vesîka Ferahlı Hâtun ibnet-i İsmâ'îl Ağa mahzarında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb zevcem mezbûre Ferahlı Hâtun ile beynimizde hüsn-i mu'âşeretimiz olmamağla zimmetimde mukarrer ve ma'kûd-ı 'aleyh olan on dirhem fiddadan (?) ve bâ-hüccet-i nafaka beher yevm kendi hânesiçün takdîr olan altmış akçeden yigirmi ayda müctemi' olan üçyüz ğurüşdan ve mukaddemâ benden iddi'â olan nafaka ikiyüz ğurüş ve üçyüz batman penbe ve dört boğça câmeşûy da'vâsından fâriğa ve me'ûnet-i süknâsı dahî kendi üzerine olub bana kırkaltı ğurüş virmek üzere zevcem mezbûre Ferahlı Hâtun ile muhâla'a-i sahîha-i şer'iyeye ile hal' olduğumda ol dahî ber-vech-i muharrer hal'-ı mezbûrî kabûl ve meblağ-ı mezbûr kırkaltı ğurüşuñ otuz ğurüşunu işbu meclis-i şer'de bana teslim ve ben dahî yedinden ahz ve kabz ve onaltı ğurüşun sekiz ğurüşunu dayım el-Hâc Ahmed'e ve sekiz ğurüşunu 'amcam Erik'le virmek üzere havâle anlar dahî ba'de'l-kabûl hukûk-ı zevciyete ve târih-i kitâba gelince beynimizde cereyân iden ahz ve mu'âmelât-ı şitâ ve hukûk-ı ma'lûme ve mechûleye müte'allık 'amme-i

de'âvî ve mutâlebât ve kâffe-i ey mân ve muhâsemâtdan ben dahî mezbûre Ferahlı Hâtun'un zimmetini ibrâ eyledigimde ol dahî ber-vech-i mübeyyen benim zimmetimi ibrâ idüb ba'de'l-yevm vechen mine'l-vücûh ve sebeben mine'l-esbâb da'vâ ve nizâ'ımız ve 'alâka ve medhalimiz kalmadı didikde ğıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi'l-hâdî ve'l-ısrîn min-muharremi'l-harâm li-seneti sitte ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Şuhûdü'l-_____hâl

Fahrü's-sâdâti'l-kirâm es-Seyyid 'Ali Efendi	Mûsâ Efendi bin 'Ali	Hâfız Ahmed	'Ayıntablı Mehmed	'Ömer bin Mûsâ
El-Hâc Mustafa bin Mehmed	'Osman bin Mehmed	İbrâhîm Efendi bin Mustafa	Molla Mahmud bin Molla Hasan	El-Hâc Mehmed bin İbrâhîm
Veli Beşe bin el- Hâc Mustafa	Halîl bin Veli	Molla İbrâhîm bin Mustafa		

Sahife no: 64

Belge no: 98

Medîne-i Adana'da Emirler Mahallesi ahâlîsinden iken bundan akdem vefât iden İbrâhîm Efendi ibn-i Ahmed'in verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Fatma bint-i 'Ali ile sulbi kebîr oğlu Mehmed ve sulbiye kebîre kızı Hadîce'ye münhasıra olub kable'l-kısmet mezbûr Mehmed dahî fevt olub verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Râziye ibnet-i Çukadar 'Ali ve vâlidesi mezbûr Fatma ile sulbiye sağîre kızı 'Âyişe'ye ve li-ebeveyn kız karındaşı mezbûr Hadîce'ye münhasıra olub ba'dehû mezbûre Hadîce dahî fevt olub verâseti zevc-i metrûki el-Hâc Mustafa bin Ahmed ve vâlidesi mezbûre Fatma ile sağîr oğlu Mustafa'ya münhasıra olub ba'de kazâ mezbûre 'Âyişe dahî fevt olub verâseti vâlidesi mezbûre Râziye'ye münhasıra ve tashîh-i mes'eleleri bi-hükmi'l-münâhasti's-şer'iyye üçbiñdörtüzellialtı sehmden olub sihâm-ı mezbûrdan biñikiyüzaltmış sehmi mezbûre Râziye'ye ve biñaltı sehmi mezbûre Fatma'ya ve üçyüzelliyedi sehmi mezbûr el-Hâc Mustafa'ya ve sekizyüzotuzüç sehmi sağîr-i mezbûr Mustafa'ya isâbet ve intikâl eyledüğü lede's-şer'i'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra zâtı ta'rîf-i şer'î ile mu'arrefe olan mezbûre Râziye Rumili pâyesiyle hâlen Adana Beglerbegisi olan zül-kadri'l-'âlî sâhibü'l-mecd ve'l-ma'âlî sa'âdetlü mükerreretlü 'Ali Paşa hazretleri kibel-i 'âlîlerinden ta'yîn buyrulan Mehmed Ağa mübâşeretiyile meclis-i şer'a ihzâr olunub zikr-i âti menzile vâdi'atü'l-yed eyledüğü zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî olan müslimîn ihbârlarıyla mütehakkık olan sâhibetü'l-kitâb mezbûre Fatma mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan el-Hâc 'Ali ve bir taraftan merhûm Sâdik Beg ve bir taraftan Hasan ve bir taraftan Seydi mülkleriyle mahdûd tahtânî iki bâb beyt ve bir oda ve bir mikdâr havluyı müstemil 'arsası Ramazanoğlu Evkâfindan binâ-yı mülk bir kıt'a menzil müteveffâ-yı evvel mezbûr İbrâhîm Efendi'nin mülki olub ba'de vefâtihi verese-i mezkûresine intikâl itmegin mezbûre Fatma müstağillen zabt idüb bize edâdan imtinâ' ider

su'âl olunub menzil-i mezkûrden tashîh-i mezkûr üzre hisse-i şer'iyem bana teslîme tenbîh olunmak matlûbumdur didikde ğıbbe's-su'âl mezbûre Fatma cevâbında biñyüzotuz iki senesinde menzil-i mezkûrı zevcim müteveffâ-yı evvel merkûm İbrâhîm Efendi muvâcehesinde Kürd Yusuf oğlu İbrâhîm nâm kimesneden kendi mâlım ile nefsim için doksan ğurûş semen-i medfû'a iştirâ ve kabz ve zevcim hayatda oldukça ve ba'de vefâtihi ilâ-hâzihi'l-ân bilâ-nizâ' mülkiyyet üzre tasarruf iderim deyu defi'le mukâbele idicek ğıbbe'l-istintâk ve'l-inkâr mezbûre Fâtıma'dan def-i meşrûhına beyyine taleb olundukda, 'udûl-i ahrâr-ı ricâl-i müslimînden, mahalle-i mezkûre ahâlisinden Mustafa bin İbrâhîm ve diger Mustafa bin Mustafa ve Maksud bin Mustafa nâm kimsneler li-ecli'ş-şahâde meclis-i şer'a hâzırûn olub ısrâ-l-istişhâd fi'l-hakîka bâlâda zikrolunan [s. 65] Emirler Mahallesinde vâki' bir taraftan el-Hâc 'Ali ve bir taraftan merhûm Sâdik Beg ve bir taraftan Hasan ve bir taraftan Es-Seydi mülkleriyle mahdûd tahtânî iki bâb beyt ve bir oda ve bir mikdâr havluyı müştemil 'arsası Ramazanoğlu Evkâfi'ndan binâsı mülkiyyet menzili biñyüzotuziki senesinde işbu mezbûre Fatma zevci müteveffâ İbrâhîm Efendi muvâcehesinde Kürd Yusuf oğlu İbrâhîm nâm kimesneden bizim huzûrımızda kendi mâlıyla nefsiçün doksan ğurûş semen-i medfû'a iştirâ ve kabz ve zevci merkûm İbrâhîm Efendi hayatında oldukça ve ba'de vefâtihi ilâ-hâzihi'l-ân bilâ-nizâ' mezbûr Fatma mülkiyyet üzre zabt ider biz bu husûsa bu vech üzre şahidleriz şahâdet dahî ideriz deyu her biri edâ-yı şahâdet-i şer'iyeye itdiklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şahâdetleri makbûle olmağın mücebiyle müdde'iyeye-i mezbûre Râziye'yi menzil-i merkûmdan hisse mutâlebesiyle mezbûre Fatma'ya bî-vech mu'ârazadan men' birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi'l-hâdî 'aşara min-muharremi'l-harâm li-seneti sitte ve selâsîn ve mi'e ve elf. Şuhûdü'l-_____hâl

Hüseyin bin 'Osman	Es-Seyyid İbrâhîm bin Es-Seyyid Mehmed	'Ali bin İbrâhîm	Ahmed bin İbrâhîm
Es-Seyyid Mehmed bin Es-Seyyid 'Abdurrahman	'Abdurrahman bin İskender	Es-Seyyid Mehmed bin Hasan	ve ğayrühüm

Sahife no: 65

Belge no: 99

Medîne-i Adana'da Dervişpaşazâde bağçesi Mahallesi sâkinlerinden İbrâhîm bin Hasan nâm kimesne meclis-i şer'-i şerif-i enverde işbu bâ'isü'l-kitâb Es-Seyyid Mehmed ibn-i es-Seyyid Veli mahzarında bi't-tav'ı's-sâf ikrâr ve takfir-i kelâm idüb 'akd-ı âfi sudûruna degin yedimde mülküm olub mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı Mehmed Beşe ve bir tarafı Kemo (?) Beg oğlu Mehmed ve bir tarafı Şerbetçi Mustafa mülkleri ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd 'arsası merhûm Derviş Paşazâde'nin ecdâdı vâkfi olub senede icâre-i zemînde cânib-i vakfa virüb ma'mûrî mülkim olan bir bâb tahtânî beyt ve bir mikdâr havluyı müştemil menzilimi. bi-cem'i't-tevâbi' ve'l-levâhık ve kâffetive merâfik tarafeynden icâb ve kabûlü hâvî

şurût-ı müfsideden ‘ârî bey‘-ı bāt-ı sahîh-i şer‘î ile otuzbeş ğurûşa merkûm Es-Seyyid Mehmed'e bey‘ ve temlik ve teslîm ol dahî iştirâ ve temellük ve kabz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr otuzbeş ğurûşu merkûm Es-Seyyid Mehmed yedinden tamâmen ahz ve kabz eyledim. Ba‘de'l-yevm menzil-i mahdûd-ı mezkûr merkûm Es-Seyyid Mehmed'in mülk-i müşterâsı ve hakkı sarfidır. Benim aslâ vechen mine'l-vücûh ve sebeben mine'l-esbâb ‘alâka ve medhalim kalmadı. Kefe-mâ yeşâ‘ü mutasarrıf olsun didikde ğıbbe't-tasdîki‘ş-şer‘î mâ-vaka‘a bi‘t-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi‘r-râbi‘i ve'l-‘ısrîn min-muharremi'l-harâm li-seneti sitte ve selâsîn ve mi‘ete ve elf.

Şuhûdü'l-				hâl	
El-Hâc	Durmuş ‘Ali	Es-Seyyid	Süleyman	İbrâhîm ()	Nâ‘ib,
‘Ahmed	ibn-i Halîl	Mehmed ibn-i	ibn-i el-Hâc		()
		Es-Seyyid	Veli		
		Ahmed			

Sahife no: 66

Belge no: 100

Fi'l-‘asl Harput kazâsına tâbi‘ Zalin nâm karye ahâlisinden olub medîne-i Adana'da Fellâhoğlu Ahmed Ağa'nın hânında misâfiren sâkin iken bundan akdem katilen hâlik olan Menko veledi Mağsor nâm zimmînin verâseti karye-i mezbûrede mütemekkin babası mesfûr Matsor veledi Canik ile zevce-i menkûha-i metrûkesi Noran bint-i Kirağas ve evlâd-ı sığârı Minas ve Aharcan ve Serkis ve sağîre kızı Gülgane'ye münhasıra olduğı şer‘an zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra sığâr-ı mezkûre Minas ve Aharcan ve Serkis ve Gülgane'ye Harput kâdîsı Mevlânâ Ahmed Efendi hatt ve hatmini hâviye hüccet-i şer‘iyye mûcebince vasî nasbolunan mesfûre Noran bint-i Kirağas ile mesfûre Mağsor veled-i Canik taraflarından husûs-ı ‘âtiyi‘z-zikrin taleb ve da‘vâ ve ahz ve kabz ve kendülere îsâle ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya vekîl olduğı mazmûnı Mahmud bin Mustafa ve İsmâ‘îl Beşe bin Süleyman şahâdetleriyle sâbit kezâlik kâdî-i mûmâ-ileyhiñ hatt ve hatmini hâviye hüccet-i şer‘iye ile zâhir ve mütehakkık olub şeref-i İslâm ile müşerref olan Mustafa Beşe bin el-mesfûr Mağsor medîne-i mezbûrede meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde medîne-i mezbûre Hankuribu Mahallesi sükkânından hâlik-i mesfûrun kâtili sâhibü'l-kitâb Mustafa bin Halîl Beşe nâm kimesnenin babası ve bernehc-i şer‘î tasdîka sâbitü'l-vekâle vekîli mezbûr Halîl Beşe bin Mehmed mahzarında bi'l-vekâle ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb müvekkillerim mesfûrânın mûrisleri katîl-i mesfûr Menko'yu binyüzotuzbeş şenesi şevvâli'l-mükerreminin yigirmiyedinci günü müvekkil-i merkûm Mustafa Mermerli ve Bâb-ı Tarsus mahalleleri beyninde vâki‘ tarîk-ı ‘âmm üzerinde Karasoku ta‘bîr olunur kebîr bıçak ile sağ memesi altına ‘amden darb ve cerh idüb müte‘essiren katleylediğı târih-i mezbûrda merkûm Mustafa muvâcehesinde şuhûd-i ‘udûl ile sâbit olmağla mûceb-i şer‘îsi kısâs olmağla veresesi gelmege tevkîf birle vaz‘-ı kal‘a olunmuşidi. Hâlen veresesi bi'n-nefs gelmege iktidârı olmamağla taraflarından beni vekîl ve irsâl itmeleriyle

istiyfâ-yı kısâs mümkün olmayub diyet-i kâmileyi edâya dahî merkûm Mustafa'nın [kudreti] olmadığı şer'an zâhir ve nümâyân olub sulh her vecihle sığâr hakkında evlâ ve enfa' olmağla vesâtat-ı müslimîn ile bir mushaf-ı şerîf ve bir ğadâre ve kırk ğurûş ve on ğurûş kıymetlü bir sîm kemer kuşak üzerine mezbûr Mustafa benimle sulh olduğunda ben dahî ber-vech-i mübeyyen sulh, sığâr hakkında enfa' olduğuna binâ'en sulh-ı mezbûrî kabûl ve bedel-i sulh olan mushaf-ı şerîf ve ğadâre ve kuşak ve meblağ-ı mezbûr kırk ğurûşu merkûm Mustafa yedinden bi't-tamâm ahz ve kabz idüb katîl-i mezbûrun dem ve diyetine müte'allıka 'âmme-i de'âvî ve mutâlebât ve kâffe-i ey mân ve muhâsemâtdan kibâr-ı verese tarafından bi'l-vekâle mezbûr Mustafa'nın zimmetini ibrâ-i 'âmm-ı kâtî'î's-şer'le ibrâ ve ıskât eyledim ba'de'l-yevm husûs-ı mezkûre müte'allıka vechen mine'l-vücûh ve sebeben mine'l-esbâb da'vâ ve nizâ'ım ve 'alâka ve medhalim yokdur didikde ğıbbe't-tasdikî's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi's-sâlisi ve'l-'ısrîn min-muharremi'l-harâm li-seneti sitte ve selâsîn ve mi'e ve elf.

Şuhûdü'l-			hâl	
Fahru'l-a'yân el-Hâc Mustafa	Hasan Ağa	Yakub Ağa bin el-	'Osmân Ağa bin el-	
Ağa Mûsâ Balızâde	bin İsmâ'îl	Hâc 'Ali	Hâc 'Ömer	
Ahmed Efendi bin	Ahmed Efendi bin	İbrâhîm Efendi	Mustafa bin	ve ğayrühüm
Himmet	Mehmed Efendi	bin Mustafa	Mehmed	

Sahife no: 66

Belge no: 101

Medîne-i Adana'da Zimmîyân Mahallesi mülhakâtından Çırak Mahallesi sükkânından Esib veledi Asdor nâm zimmî meclis-i şer'-i şerîf-i enverde işbu bâ'isül-Kitâb es-Seyyid Mustafa ibn-i Koca Ağa mahzarında bi't-tav'î's-sâf ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb 'akd-ı âtî sudûruna deĝin yedimde mülküm olub mahalle-i mezbûnede vâki' bir tarafı Artin Keşiş ve bir tarafı Cini oĝlu ve bir tarafı Yetim oĝlu ve bir tarafı Mekil Keşiş mülkleri ile mahdûd iki bâb tahtânî beyt ve bi'r-i mâ ve kenîf ve bir mikdâr havluyı müştamil menzilimi bi-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhuk ve kâffeti'l-menâfi' ve'l-merâfik tarafeynden icâb ve kabûlü hâvî şurût-ı müfsideden 'ârî bey'-ı bât-ı sahîh-i şer'î ile merkûm es-Seyyid Mustafa Ağa'ya yüzon ğurûşa bey' ve teslîm ve temlîk ol dahî ber-vech-i muharrer iştirâ ve kabz ve kabûl itdikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr yüzon ğurûşu müştəri-i merkûm es-Seyyid Mustafa Ağa yedinden bi't-tamâm ve'l-kemâl ahz ve kabz eyledim. fi-mâ-ba'd menzil-i mahdûd-ı mezkûr mûmâ-ileyh es-Seyyid Mustafa Ağa'nın mülk-i müştêrâsı ve hakk-ı sarfidir. Benim aslâ vechen mine'l-vücûh ve sebeben mine'l-esbâb 'alâka ve medhalim kalmadı. Keyfe-mâ-yeşâ' ve yuhtâr mutasarrıf olsun didikde mukirrü mesfûruñ ikrâr-ı meşrûhını el-mukarru lehi'l-merkûm vicâhen tasdik ve şifâhen tahkîk itmegin mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi's-sâlisi min-saferi'l-hayr li-seneti sitte ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Şuhûdü'l-		hâl			
Es-Seyyid Derviş	Dellal Halîl	ve Teke	Molla Mahmud	Molla 'Osman	ve
Ağa bin 'Osman	bin	Halîl	bin Molla Hasan	bin Molla	ğayrühüm
Ağa	'Abdullah			Receb	

Sahife no: 67

Belge no: 102

Fi'l-'asl Bilecik kasabası ahâlîsinden olup bundan akdem medîne-i Adana'da Hacîfakîh Mahallesinde vâki' 'Ali Efendi'nin odasında fevtolan el-Hâc 'Ali bin 'Abdullah nâm kimesnenin zâhirde vâris-i ma'rûfi olmayub muhalledâtı beytü'l-mâl'a 'â'id olmağla hâlen Adana mütesellimi olup Beytü'l-mâl kabzına me'mûr olan fahrû'l-eşbâh el-Hâc Mustafa Ağa tarafından ta'yîn olunan 'Ali Efendi ma'rifetiyle tahrîr olunub mûmâ-ileyhiñ kabzelediği eşyâdır ki ber-vech-i âti zikrolunur. Fi'l-yevmi's-sâbi'i min-saferü'l-hayr li-seneti sitte ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Koza kantar		Buğday kil		
3		9		
kıymeti		kıymeti		
ğurûş		ğurûş		
23		9		
Cem'an		yekûn		
ğurûş				
33				
Minhe'l-		ihrâcât		
Techîz	deyn-i müsbit 'öşr-i penbe	deyn-i müsbit	resm-i 'âdi	kâtibiye
tekfîn	batman	'öşr-i buğday	ğurûş	ma'a harc
ğurûş	9	1 1	2	ğurûş
3.5	ğurûş	ğurûş		1.5
	9	2		
tekfîn (?) masrafı	'Osman Efendi zimmet			()
ğurûş	ğurûş			ğurûş
20	1.5			9
Sahhu'l				bâki
ğurûş				

11. rubu' 3 yalnız onbir ğurûş üç rubu'dur.

Sahife no: 67

Belge no: 103

Medîne-i Adana'da Çınarlı Mahallesi sükkânından iken bundan akdem fevtolan Yusuf bin el-Hâc Halîl'in sulbi sağır oğlu İbrâhîm babası müteveffâ-yı mezbûr Yusuf Beşe'den ve müte'âkıben fevtolan 'ammileri 'Osman ve Şeyh Mehmed ve mezbûr Mehmed'in kızı Râziye ve

hâletesi Emine () ırs-ı şer'le müntakıl emvâlini zabt ve vakt-i rüşd ve sedâdına degin tesviye-i umûrına bundan esbak kıbel-i şer'den bâ-hüccet vasî nasbolunan vâlidesi 'Âyişe bint-i Mustafa nâm hâtun üzerine kezâlik kıbel-i şer'den bâ-hüccet-i şer'iyye nâzır nasbolunan sağır-i mezbûrun 'ammisi râfi'ul-kitâb 'Ali bin İbrâhîm nâm kimesne talebiyle vasî-i mezbûre 'Âyişe'nin hisâbı görüldükde defter-i kassâmı ihfâ ve itlâf mehr-i mü'eccelini müteveffâ-yı mezbûr hayâtında hibe itmişken mehr-i mü'eccelim deyu yüzsekiz ğurûşluk 'akâr ve eşyâ ahzeyledikten sonra hâlen mehr-i mü'eccelini mezbûre 'Âyişe ve zevci müteveffâ-yı mezbûr hayâtında hibe eyledüğü şuhûd-ı 'udûl ile muvâcehesinde sâbit olduğundan mâ-'adâ sağır-i mezbûrun emvâl-i sâ'iresini dahî kabz ve kendi zevc-i sânisini masârifına sarfla istihlâk itmekle vasî-i mezbûrun hıyâneti vücûh ile sâbit ve zâhir ve şer'an 'azli vâcib olmağla mezbûre 'Âyişe vesâyetden 'azl olunub yerine bir vasî nasbın lâzım ve mühim olmağın emânetle ma'rûf ve istikâmetle mevsûf ve her vechile vesâyet 'uhdesinden gelmege kâdir olduğu mahalle-i mezbûr ahâlîlerinden es-Seyyid 'İsâ bin Halîl ve Mustafa bin İbrahim ve es-Seyyid Hasan Çelebi bin Hüseyin nâm kimesneler ihbârları ile lede's-şer'i's-şerifi'l-enver sâbit zâhir ve mütehakkık olan sağır-i mezbûrun 'ammisi merkûm 'Ali nâm kimesneyi hâkim-i mevki'i sadr-ı kitâb tûbâ-lehû ve hüsn-i me'âb hazretleri dahî sağır-i merkûmun vakt-i rüşd-i sedâdına degin tesviye-i umûrına vasî nasb ve ta'yîn buyurdıklarında ol dahî ber-vech-i muharrer vesâyet-i merkûmeyi kabûl ve hıdmet-i lâzimesin kemâ-yenbağî edâye ta'ahhüd ve iltizâm itmegin mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi'l-hâmisi min-saferi'l-hayr li-seneti sitte ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Şuhûdü'l-				hâl	
Es-Seyyid	Molla	Kara Hüseyin	'Ömer Beşe	Molla	ve ğayrühüm
Mahmud	Mehmed bin	Beg bin	bin Mustafa	Mahmud bin	
Çelebi	Hüseyin	Topal Halîl		Molla Hasan	

Sahife no: 68

Belge no: 104

Medîne-i Adana'da Câmi'-i 'Atîk Mahallesi Evkâfi'na ve mahalle-i mezbûrede vâki' Hadîce Hâtun Evkâfi'na bâ-hüccet-i şer'iyye mütevellî olan bâ'isü'l-kitâb Hüseyin Çelebi ibn-i Mustafa meclis-i şer'-i şerîf-i nebevî ve mahfil-i dîn-i münîf-i Mustafavî'de medîne-i mezbûrede Sugedigi Mahallesi ahâlîsinden olub zikr-i âtî dükkâna vad'u'l-yed idüğü el-Hâc 'Ali ibn-i el-Hâc Murad ve Mehmed Efendi ibn-i el-Hâc Mustafa şahâdetleriyle şer'an zâhir olan 'Abdülaziz Halife bin 'Adüllatif mahzarında bi't-tevliye üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb zikrolunan Hadîce Hâtun Evkâfi'ndan olub mahalle-i mezbûre Câmi'-i 'Atîk'de vâki' etrâf-i selâsesi vakf-ı mezbûr 'akârâtı ve taraf-ı râbi'i tarîk-ı 'âmm ile mahdûd bir bâb dükkân mütevellisi olduğum Hadîce Hâtun Evkâfi'ndan olub mezbûr 'Abdülaziz Halife bi-vech-i şer'i

mülkiyet üzere zabt ve vakfiçün benim tasarrufuma mumâna'at itmekle su'âl olunub dükkân-ı mezkûrden kasr-ı yed ve vakf için bana teslîme kibel-i şer'den tenbîh olunmak bi't-tevliye muradımdır didikde ğibbe's-su'âl mezbûr 'Abdülaziz Halîfe cevâbında mahdûd-ı mezkûr dükkânın 'arsası ve binâsı vakf-ı mezbûrdan olub lâkin mürûr-ı eyyâm ile dükkân-ı mezbûr harâb ve 'arsası harfe kaldıktan sonra babam 'Abdullütaif hayâtında vakf-ı mezbûre mütevellî olmağla 'arsa-i mezkûreye beher sene altmış akçe icâre bağlayub kendi mâlıyla mülki olmak üzere nefsiçün dükkân binâ ve ihdâs ve bir müddet mülkiyyet üzere tasarruf ve ba'dehû fevtoldukda yerine vakf-ı mezbûre mütevellî olan el-Hâc Hasan bin 'Abdullah dükkân-ı mezkûrî vakf için birkaç sene zabt idüb ba'dehû biñyüzüç senesinde medîne-i mezbûrede hâkim-i şer'-i şerîf olan Ebû Bekir Efendi huzûrunda mütevellî-i merkûm el-Hâc Hasan ile vâkıf ve ber-vech-i mübeyyin 'arsa-i mezkûre üzerine babam merkûm 'Abdullatif hayâtında mâlıyla mülki olmak üzere nefsiçün dükkân ihdâs eyledügin şuhûd-ı 'udûl ile mütevellî-i merkûm muvâcehesinde isbât itmekle hâkim-i mûmâ-ileyh dükkân-ı mezkûrun binâsının mülkiyetine hükm ve yedime işbu hüccet i'tâ itmekle beher sene icâresi olan altmış akçeyi vakf-ı mezbûr mütevellîleriyle edâ iderim deyu mazmûnı min-küllî'l-vücûh takrîr-i meşrûhına mutâbık mevlânâ-yı mûmâ-ileyhiñ hatt ve hatmini hâviye sene-i mezbûre şehr-i rebî'ül-evveli evâhırî târihiyle müverreha bir kıt'a hüccet ibrâz idüb mütevellî-i merkûm Hüseyin muvâcehesinde feth ve kırâ'et ve istintâk olundukda mütevellî-i merkûm cevâbında fi'l-hakîka hâl bi'l-cümle bâlâda bestolunan minvâl üzredir. Lâkin vâkıfa-i mezkûre vakfiye-i ma'mûlûn-bihâsında evkâfından harâb ve 'imârete muhtâc olanlar evkâfınıñ sâyriniñ rub'undan ta'mîr ve meremmet olunmak üzere şart ve ta'yîn itmekle vakıfda binâya müsâ'ade var iken mütevellînin nefsiçün binâsı hılâf-ı şurût-ı vâkıf olmağla mezbûr 'Abdülaziz Halîfe binâsın kal' ve 'arsa-i vakf () eylesün deyu bir kıt'a vakfiye ibrâz ve mezbûr 'Abdülaziz Halîfe muvâcehesinde feth ve derûnuna nazar olundukda ve izâ şerefe'l-ba'zı minhâ ile'l-harâbi yasrifü rub'in bâkîhâ 'imârethî ve termîmihî ve tekmihî deyu mestûr ve mukayyed bulunmağla mezbûr 'Abdülaziz Halîfe istintâk olundukda cevâbında mazmûn-ı vakfiyeyi ve ilâ hâze'l-ân ma'mûlûn-bihâ olub ve babası dükkân-ı mezbûrî binâ eyledügi hinde mâl-ı vakfın binâya müsâ'ade olduğı tâyi'an ikrâr ve i'tirâf itmekle mütevellî-i merkûm Hüseyin Çelebi hâlen Adana'da müftî olan fazîletlü es-Seyyid 'Abdülkadir Efendi imzâsıyla mumdât bir kıt'a fetvâ-yı şerîfe ibrâz idüb mazmûn-ı münîfinde hâzihi vâkıfa ve vakfiye-i ma'mûlûn-bihâsında izâ şerefe'l-ba'zı minhâ ile'l-harâbi yasrifü rub'in bâkîhâ ilâ-'imârethî ve termîmihî ve tekmihî deyu şart ve ta'yîn itdikden sonra vakf-ı mezbûrdan bir dükkândan münhedim oldukda vakıfda binâya müsâ'ade var iken mütevellîsi Zeyd vakf için binâ itmeyüb 'arsasında kendi mâlıyla nefsiçün dükkân binâ ve işhâd itdikden sonra birkaç sene mürûrunda Zeyd fevtolub yerine 'Amr mütevellî olsa vakıfda binâya müsâ'ade olub vakfiçün binâ olunmak vakfa nâfi' olmağla 'Amr Zeyd'in veresesine

binâsını kal'itdirüb vakfiçün ke'l-evvel dükkân binâ itmekle kâdir olur mu ? El-cevâb olur. Bu sûretde vâris-i merkûm mukaddemâ kâdiya mülkiyetiyle hükm itdirdim deyu mûmâna'ata kâdir olur mu? El-cevâb olmaz. deyu buyrulmağın ber-muktezâ-yı fetvâ-yı şerife 'alâ-mûceb-i i'tirâfihî mârrü'z-zikr dükkânın binâsını kal' ve 'arsa-i vakfi fâriğaten mütevellî-i merkûma teslîme mezbûr 'Abdülaziz Halife'ye ba'de't-tenbîhi's-şer'î mezbûr 'Abdülaziz dahî mütevellî-i merkûm Hüseyin Çelebi muvâcehesinde i'âde-i kelâm idüb ilkâ-i kal'ına tenbîh olunan dükkân-ı mezbûrun binâsını ben dahî vakf ve vakfiçün mezbûre ilhâk ve ve mütevellî-i merkûma teslim ol dahî kabz eyledim didikde ğibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi't-tâs'i min-saferi'l-hayr li-seneti sitte ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Şuhûdü'l-				hâl	
Fahrü'l-'Ulemâ Süleyman Efendi Şeyhzâde	Es-Seyyid el- Hâc 'Ali Ağa Nurzâde	Es-Seyyid el-Hâc 'Hasan Çelebi Molla 'Alizâde	Mustafa Efendi bin Mehmed	İbrâhîm Efendi bin Mustafa	
Ahmed Efendi bin Himmet	Ahmed Efendi İmâmzâde	Mahmud Halife bin Molla Hasan	'Ömer Ağa bin 'Osman Ağa	Burc(?)zâde 'Ali Beşe	
Molla Mehmed bin el-Hâc Mustafa	El-Hâc 'Ali bin el-Hâc Murad	Mustafa bin Molla Mehmed	Yusuf bin Mehmed (?)	ve ğayrühüm	

Sahife no: 69

Belge no: 105

Medîne-i Adana mahallâtından Saçlıhamid Mahallesi mütemekkinlerinden Manok veledi Simaven nâm zimmî meclis-i şer'î-i şerîf-i enverde li-ebeveyn karındaşı işbu hâmilü's-sefer Toros mahzarında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb 'akd-ı âtî sudûruna degin yedimde mülküm olub mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı Hammâloğlu ve bir tarafı 'ammim Serkis Semor zimmî ve bir tarafı Suyolcu oğlu Artin mülkleri ve taraf-ı râbi'i tarîk-ı 'âmm ile mahdûd bir bâb tahtânî beyt ve sofa ve bir kenîf ve bir mikdâr havluyı müstemil mülk menzilimi bi-cemî'i't-tevâbi' ve'l-levâhuk ve kâffeti'l-menâfi' ve'l-merâfik tarafeynden îcâb ve kabûli hâvî şurût-ı müfsideden 'ârî bey'-ı bât-ı sahîh-i şer'î ile yüzyigirmibeş ğurûşa karındaşım mesfûr Toros'a bey' ve temlîk ve teslîm ol dahî ber-vech-i muharrer iştirâ ve kabûl ve kabz ve tesellüm ve temellük itdükden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr yüzyigirmibeş ğurûşu müşterî-i mesfûr karındaşım Toros yedinden bi't-tamâm ahz ve kabz eyledim. Fî-mâ-ba'd menzil-i mahdûd-ı mezkûr müşterî-i mesfûr Toros'un mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarfıdır. Keyfe-mâ yeşâ' ve yuhtâr mutasarrıf olsun didikde ğibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmis-sâb'i min-saferi'l-hayr li-seneti sitte ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Şuhûdü'l-				hâl
..... oğlu Mehmed Beşe	Timurcî oğlu Mehmed Çelebi	Hüseyin Çelebi bin 'AbdülHalîl	Mî'mâroğlu Mînas	Meram oğlu Serkis
Şeş oğlu Murad	Köse Merkir zimmî	Hammâl oğlu	Mağsor oğlu	ve ğayrühüm

Sahife no: 69

Belge no: 106

Medîne-i Adana'da vâki' merhûm Ramazanoğlu Pîrî Mehmed Paşa ve Halîl Beg Evkâfı'nın evlâdiyet ve meşrûtiyet üzere mütevellîsi olan 'umdetü'l-emâcid ve'l-a'yân bâ'isü'l-kitâb Nuri Beyzâde Mehmed Beg meclis-i şer'-i şerîf-i enverde medîne-i mezbûrede Câmî' Mahallesi sükkânından olub zikr-i âtî menzile vâdî'u'l-yed idügi zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî olan müslimîn ihbârlarıyla mütehakkık olan Sarı Molla Hüseyin ibn-i Molla Veli mahzarında bi't-tevliye üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan merhûm-ı mezbûr Halîl Beg Medresesi ve bir taraftan sebîl ta'bir olunur çeşme ve bir taraftan kendi sâkin olduğum vakf menzil ve bir taraftan benim menzilime vürûd iden tarîk-ı hâss ile mahdûd bir bâb fevkânî oda ve tahtında bir bâb beyt ve bir beyt-i saġîr ve bir mikdâr havluyı müştemil menzilin 'arsası ve binâsı mütevellîsi olduğum merhûmân-ı müşârün-ileyhimâ evkâfından olub merkûm Molla Hüseyin vâkîfân-ı müşârün-ileyhimânın mekteb-i şerîfinde mu'allim-i sıbyân olmaġla bundan akdem menzil-i mezkûrde iskân olunmuşîdi. Hâlen zikrolunan mu'allimliġi âhara kasr-i yed itmekle menzil-i mezbûrî tevsî' ve vakfiçün bana teslîme kîbel-i şer'den mezbûr Molla Hüseyin'e tenbîh olunmak bi't-tevliye muradımdır didikde ġibbe's-su'âl mezbûr Molla Hüseyin cevâbında fi'l-hakîka menzil-i mezbûrun 'arsası merkûmân-ı müşârün-ileyhimânın evkâfından olub lâkin mürûr-ı eyyâm ile harâbe müşrif olub ve ba'zı mevâd'ı zelzeleden münhedim oldukda bundan esbak vakf-ı mezbûr mütevellîsi olan 'Osman Beg hayâtında menzil-i mezbûrun münhedim olan mevâd'ını mâlıyla mülki olmak üzere nefsiçün binâ ihdâs itmek üzere babam Molla Veli'ye kezâlik hayâtında izn ve hatt-ı hatmin hâviye yedine izn tezkiresi virmekle ol dahî menzil-i mezbûrun münhedim olan mevâd'ını mâlıyla mülki olmak üzere binâ ve ta'mîr ve bir müddet mülkiyet üzere tasarruftan sonra fevtolub ırs-ı şer'le bana intikâl itmekle ben dahî müddet-i medîde mülkiyet üzere zabt ve tasarruf iderim deyu defi'le mukâbele idicek ġibbe'l-istintâk ve'l-inkâr merkûm Molla Hüseyin'den def'-i meşrûhına beyyine taleb olundukda ġibbe'l-istimhâl ve'l-imhâli's-şer'î ityân-ı beyyineden ba'de ızhâr-ı 'acz bu fakîr li-eclî'l-istikşâf zeyl-i sûtûrda mestûrû'l-esâmî olan müslimîn ile menzil-i mezbûre varub ebniyesine nazar olundukda mütevellî-i mûmâ-ileyhiñ sâkin olduğum vakf menzili ve medreseye ittisâl bir () ile muttasıl ve vakf-ı mezbûr ebniyesinden olduğum ba'de'l-

mu'âyene ve'l-müşâhede menzil-i mezbûrı tevsî' ve vakfiçün mütevellî-i mûmâ-ileyhe teslîme merkûm Molla Hüseyin'e tenbîh birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi's-sâmini 'aşara min-saferi'l-hayr li-seneti sitte ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Şuhûdü'l-				hâl
Ahmed Efendi İmâmzâde	İbrâhîm Efendi bin Ahmed	İbrâhîm Ağa bin Mehmed Ağa	Es-Seyyid 'Ali Çelebi Nurzâde	Molla 'Osmân bin Nâsır Çelebi
Hüseyin Beşe ()	Hüseyin bin 'Abdurrahman	Yusuf Ağa bin Habib	Mahmud Halife bin Molla Hasan	ve ğayrühüm

Sahife no: 69

Belge no: 107

Adana civârında vâki' Yüregir kazâsında sübaşı ve umûr-ı nâsı rü'yete taraflarında bernehc-i şer'î vekîlleri olan bâ'isü'l-kitâb es-Seyyid Hüseyin Çelebi ibn-i Ahmed nâm kimesne kazâ-i mezbûrda Cennetbucağı nâm karye sükkânından olub hâlen Adana mütesellimi kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân el-Hâc Mustafa Ağa tarafından ta'yîn olunan 'Ali Beg mübâşeretiyile meclis-i şer'a ihzâr olunan Sarı 'Abdullah bin Ahmed nâm kimesne mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i 'ani'l-merâm idüb mezbûr Sarı 'Abdullah herbâr mütesellimler ve kışlakçılar ve nâ'ibler ve sâ'ir ehl-i 'örf tâ'ifesi yanlarına varub kazâ-i mezbûrda sâkin fukarâ ve zu'afânın her birine bî-vech-i şer'î mevâdd isnâd ve tecrîm ve tağrîm mu'tâdı olmağla bi'd-defâ'at kendüye tenbîh olundukda mütenebbih olmamağın mezbûrun keyfiyet-i ahvâli vukûfi olanlardan istihbâr ve haberleri taharrî ve min-ba'dihî 'ibâdullaha zarar itmemek üzere mezbûra tenbîh olunmak muradıdır didikde ğıbbe's-su'âl ve'l-inkâr kazâ-i mezbûrda Nuranış nâm karye ahâlîsinden Mûsâ ibn-i Hasan ve es-Seyyid Hüseyin ibn-i el-Hâc Hasan ve Mehmed Ağa ibn-i el-Hâc Süleyman ve 'Osman bin Mustafa ve Turan bin Ahmed ve Mehmed bin Mustafa ve sâ'ir bî-ğaraz kimesneler li-eclî'l-ihbâr meclis-i şer'a hâzırûn olub el-istişhâd fi'l-hakîka işbu mezbûr Sarı 'Abdullah herbâr mütesellimler ve sübaşılar ve kışlakçılar nâ'ibler ve sâ'ir ehl-i 'örf tâ'ifesi yanlarına varub kazâ-i [s. 70] mezbûrda sâkin fukarâ ve zu'afânın her birine bî-vech-i şer'î mevâdd isnâdıyla ve tağrîm ve tecrîm itdirmek mu'tâdıdır deyu her biri bi'l-muvâcehe haber virmeleriyle mezbûr Sarı 'Abdullah ba'de'l-yevm fukarâya zarar itmemek üzere ba'de't-tenbîhi's-şer'î mezbûr Sarı 'Abdullah meclis-i şer'de takrîr-i kelâm idüb ba'de'l-yevm kendi maslahatım olmayınca mütesellim ve Sübaşı ve kışlakçı ve nâ'ib ve sâ'ir ehl-i 'örf yanlarına varub fukarâ' ğamz ve tecrîm ve tağrîm itdirir isem Matbah-ı 'Amire-i Şehriyârî'ye beşyüz ğurûş nezrim olsun dimekle hıfzan li'l-makâl ğıbbe't-taleb ve's-su'âl ketb olundu. Fi'l-yevmi'l-hâmisi 'aşara min-saferi'l-hayr li-seneti sitte ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Şuhûdü'l-				hâl
Kıdvetü'l-emâsil ve'l-	Zahrü'l-eşbâh el-Hâc	Fahrü'l-akrân es-	Fahrü'l-	

akrân Seyfullah Ağa	Mehmed Ağa	Seyyid Mustafa Ağa Ustadâr	akrân Arabzâde İsmâ'il Ağa
Fahrü'l-akrân Begendikzâde Mehmed Ağa	Fahrü'l-akrân YusufAğa ibn-i Habib	Fahrü'l-akrân Mehmed Ağa Hıdır Ağazâde	ve ğayrühüm

Sahife no: 70

Belge no: 108

Fi'l-asl kasaba-i Bor'da Karaca Mahallesi ahâlisinden olub medîne-i Adana'da Çarşu Hanı'nda ticâret tarikiyla misâfîren fevtolan otuzyedi bölüğün yoldaşı el-Hâc Hasan Beşe ibn-i Şa'bân nâm müteveffânın tenfiz-i vesâyâ ve bâkî kalan muhalledâtını ahz ve kabz ve kasaba-i mezbûrda sâkin zevcesi Emine ibnet-i el-Hâc Ahmed ve sulbiye kızı Rahîme ve karındaşı oğulları 'Abdurrahim ve Ahmed ibney-i el-Hâc Hüseyin'e îsâle ve husûs-ı mezbûr mütevakıf olduğu umûrun küllisine vasî-i muhtârı olan es-Seyyid Hasan bin 'Ali ma'rifetiyle taharrî ve vasî-i muhtâr-ı merkûmun kabz eylediği eşyâdır ki ber-vech-i âtfi zikrolunur. Fi'l-yevmi's-sâbi'i 'aşara min-saferi'l-hayr sene sitte ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

kırmızı bez 'aded 30 kıymeti ğurûş 32	doru abkar bârgir 1 kıymeti ğurûş 16	eger pusatiyla 1 kıymeti ğurûş 3	boy tüfegi 1 kıymeti ğurûş 2.5	kebîr bıçak 1 kıymeti ğurûş 0.5	tencere 1 kıymeti ğurûş 1
karabina ? 1 kıymeti ğurûş 3	pala 1 kıymeti ğurûş 8	külek 1 kıymeti ğurûş 4	palaska ma'a derne 1 kıymeti ğurûş 6	köhne şal 2 kıymeti ğurûş 3	müsta'mel hıyâme 1 kıymeti ğurûş 1.5
gülbe (?) 1 kıymeti ğurûş 5	cedîd kilim 1 kıymeti ğurûş 1.5	iç kuşağı 1 kıymeti ğurûş 3	köhne şalvar 1 kıymeti ğurûş 8	köhne yağmurluk 1 kıymeti ğurûş 1.5	Kahve ibriği 1 kıymeti ğurûş 3
Cem'an					yekûn

ğurûş

69 sümün 8

Minhe'l-

ihracât

techîz-tekfîn ğurûş 10	resm-i 'âdi para 70	kâtibiye para 20	çukadârına para 20	serdâr-ı Adana para 20	yekûn-ı masraf ğurûş 13	sümün 3
Sahhu'l-						bâkî

ğurûş sümün

56 5

Sahife no: 70

Belge no: 109

Vakfiye

Medîne-i Adana'da Sûfibağçe Mahallesi sâkinelerinden 'Âyişe bint-i 'Abdullah nâm hâtun tarafından vakf-ı âtiyi'z-zikri ikrâra vekîl olduğu zât-ı mezbûreyi bi'l-ma'rifeti's-şer'iyeye 'ârifân olan 'Ömer Efendi bin Ebî Bekir ve Mustafa bin el-Hâc Ahmed şahâdetleriyle sâbit ve sübût-ı vekâletine hükm-i şer'î lâhuk olan el-Hâc Ahmed bin el-Hâc 'Ali (?) nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i enverde zikr-i âti vakfa li-eclî't-tescîl ve li-emri'l-itmâm ve't-tekmîl mütevellî nasb ve ta'yîn eylediği el-Hâc 'Ömer bin Ebî Bekir nâm kimesne mahzarında bi'l-vekâle ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb müvekkile-i mezbûra 'Âyişe Hâtun silk-i mülk-i sahîhasında münselik olub mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı 'Ali Beşe ve bir tarafı Kaltafçı Yusuf ve bir tarafı oğlu Ahmed mülkleri ve bir tarafı tarîk-ı 'âmm ile mahdûd iki bâb tahtânî beyt ve bir mikdâr havluyu müstemil menzilini bi-cemî'i't-tevâbi' ve'l-levâhuk ve kâffeti'l-menâfi' ve'l-merâfik hasbeten li-llâhi Te'âlâ ve taleben li-merdâti rabbihû vakf-ı sahîh-ı şer'î ile vakf ve habs-ı sarîh-ı mer'î ile habs idüb şöyle şart eylediki, mâdâmki kendi hayâtında oldukça keyfe-mâ-yeşâ'ü ve yuhtâr sâkine ve mutasarrıfa ola ba'de vefâtihâ evlâdı ve evlâd-ı evlâdı batnen ba'de batnin neslen ba'de neslin ve karnen ba'de karnin sâkin ve mutasarrıf ve mütevellî olalar. Ve ba'de'l-ınkırâz ne'üzü bi-llâhi 'an-kahri'l-feyyâz menzil-i mezbûrun hissesinin nısfı mahalle-i mezbûre tekâlifine harc ve sarf olunub ve nısf-ı âharına mahalle-i mezbûrede vâki' mescid-i şerîfin imâmı mutasarrıf ola deyu şart ve fâriğan ani's-şevâğil menzil-i mezbûrı mütevellî-i merkûma teslîm ol dahî sâ'ir evkâf mütevellîleri gibi kabz ve tesellüm eyledi deyu i'tirâf ve mütevellî-i mezbûr dahî tasdik itdikden sonra vekîl-i mezbûr i'âde-i kelâm idüb vakf-ı 'akar İmâm-ı A'zam Nu'man bin Sâbit 'indinde el-hak sahîh olub lâzım almamağla vakf-ı mezbûrdan dahî rücû'un kabûlüne binâ'en müvekkilem mezbûre 'Âyişe Hâtun vakf-ı mezbûrdan rücû' idüb kemâ-fi'l-evvel mülkine istirdâd murad ider didikde mütevellî cevâb-ı bâ-savâba 'âzim olub gerçi vakf-ı 'akar İmâm-ı A'zam Hazretleri 'indinde sahîh ğayri lâzımdır. Lâkin İmâmeyni'l-Hümâmeyn 'indlerinde sıhhat lüzûmdan müfâarakat itmemele İmâmeyni'l-Hümâmeyn kavli-i şerîfleri üzre vakf-ı mezbûrun sıhhat-i lüzûmuna hükm taleb iderim deyu hâkim-i mevki'i sadr tûbâ-lehû hüsn-i me'âb efendi huzûrunda müterâfi'ân ve fasl-ı husûmete tâlibân ve râğibân olduklarında hâkim-i mûmâ-ileyh dahî cânib-i vakf-ı ihtiyâr ve evlâ görüb mennâ'an li'l-hayr olmakdan hazer idüb İmâmeyni'l-Hümâmeyn kavli-i şerîfleri üzre vakf-ı mezbûrun sıhhat ve lüzûmuna hükm itdikden sonra vekîl-i merkûm el-Hâc Ahmed cevâba 'âzim olub gerçi hükm-i hâkim ile vakıf sahîh ve lâzım oldu lâkin vâkıf menâfi'-i vakfı kendüye kendüye şart eylese İmâm-ı Muhammed bin Hasan eş-Şeybânî Hazretleri 'indinde vakf-ı mezbûr bâtil olub benim için rücû'a mesâğ olmağla yine vakf-ı mezbûrdan müvekkilem

mezbûre ‘Âyişe rücû’ [s. 71] idüb fi'l-asl mülkine istirdâd murad ider didikde mütevellî-i merkûm cevâba ‘âzîm olub imâm-ı müşârün-ileyh hazretleri ‘indinde hâl minvâl-i muharrer üzredir. Lâkin İmâm-ı sâni ‘âlimü Râbbânî İmâm-ı Yusuf Hazretleri ‘indinde vâkıf menâfi‘i vakfi kendüye şart eylese vakf sahîh ve lâzım olur. ‘Ale'l-husûs hükmi-hâkimi‘ş-şer‘ ile min-ba‘d rücû‘ câ‘iz olmamağla tekrâr hüküm taleb iderm didikde hâkim-i mûmâ-ileyh hazretleri imâm-ı müşârün-ileyh re‘y-i şerîfleri üzre sâniyen sıhhatine hüküm ile hükmi-sâbıkı ahkâm idüb min-ba‘d vakf sahîh ve lâzım olub nakzı ve nakzı muhâl ve tebdîl ve tağayyür mümteni‘u'l-ihtimâl oldu. Fe-men beddelehû ba‘de mâ-semi‘ahû “Fe-innemâ-ismühû ‘ale'l-lezîne yübeddilûneh. Va’llâhü semî‘un ‘alîm”¹⁴. Ve ecra'l-vâkıfı ‘ale'l-hayyil-kerîm tahrîren fi'l-yevmi'l-hâdî ve'l-‘ısrîne. Min-saferi'l-hayr li-seneti sitte ve selâsin ve mi‘ete ve elf.

Şuhûdü'l-			hâl
Mehmed bin Timur	Mustafa bin Yusuf	Yusuf Beşe bin ‘Abdullah	‘Abdurrahman bin el- Hâc
‘Osman bin Hasan	Süleyman bin		ve ğayrühüm

Sahife no: 71

Belge no: 110

Husûs-ı âtiyi‘z-zikrin mahallinde istimâ‘ ve tahrîri için müstakillen bu fakîre hutâben sâdır olan emr-i ‘âlî-şâna imtisâlen savb-ı şer‘-i enverden me‘zûnen bi‘l-hüküm Mevlânâ ‘Ali Efendi ibn-i Mehmed irsâl olunub ol dahî medîne-i Tarsus‘da vâkı‘ Mahkeme-i Şerîfe varub medîne-i mezbûrede nâ‘ib-i şer‘-i şerîf olan mefhari‘l-‘ulemâ‘i‘l-kirâm el-Hâc Mehmed Efendi ile zeyl-i vesîkada muharrerü‘l-esâmî olan müslimîn huzûrunda ‘akd-ı meclis-i şer‘-i şerîf itdıklarında medîne-i mezbûrede a‘mâlından Ulaş nâm karye sükkânından bâ‘isü‘l-kitâb Mahmud bin Süleyman nâm kimesne meclis-i mefkûd-ı mezbûrda karye-i mezbûrede vâkı‘ Rüstem Beg Vakfı‘na evlâdiyet ve meşrûtiyet üzre bâ-berât-ı ‘âlî hâlen mütevellî olan Ahmed bin el-Hâc Mehmed nâm kimesne mahzarında üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm idüb vâkıf-ı merkûm Rüstem Beg vakfiye-i ma‘mûlün-bihâsında evkâfının tevliyet ve nezâretini batn-ı evvelde olan evlâdına şart ve ta‘yîn ve ben vâkıf-ı mezbûrun sulbi oğlu Mahmud‘un sulbi oğlu Süleyman‘ın sulbi oğlu olmağla batn-ı sâlisde bulunub evlâd-ı vâkıfda benden akrab kimesne olmamağla vakf-ı mezbûrun tevliyeti taraf-ı Devlet-i ‘Aliyye‘den bana tevcîh ve yedime Berât-ı Şerîf ihsân olunmağla tasarruf üzre iken mezbûr Ahmed ben vâkıf-ı mezbûrun sulbi oğlu Kâsım‘ın sulbi oğlu Hasan‘ın oğlu el-Hâc Mehmed‘in oğlu olub benim için Mahmud‘un evlâdiyetde ‘alâkası yokdur deyu şer‘a sülûk ve Der-‘Aliyye‘ye hılâf-ı inhâ ile üzerine berât

¹⁴ Bakara 181

itdirmekle su'âl olunub takrîri tahrîr ve mûceb-i şer'îsi icrâ olunmak muradıdır didikde ğıbbe's-su'âl mezbûr Ahmed cevâbında fi'l-hakîka vâkîf-ı merkûm Rüstem Beg vakfiye-i ma'mûlün-bihâsında evkâfınun tevliyet ve nezâreti evlâdının batn-ı evveline şart ve ta'yîn idüb lâkin mezbûr Mahmud'un evlâdiyetde medhali olmayub ben bâlâda zikrolunduğu üzre vâkîf-ı merkûmun evlâdından olduğuma binâ'en bâ-berât-ı 'âlî tasarruf iderim deyu merkûm Mahmud'un evlâdiyetini inkâr idicek ğıbbe'l-istintâk mezbûr Mahmud cevâbında biñyüzotuz senesi şehr-i rebî'ü'l-evveliniñ yigirminci gününde husûs-ı mezbûre bâ-fermân-ı 'âlî mevlâ ta'yîn buyrulan Adana'da Ramazanoğlu Medresesi Müderrisi Mustafa Efendi ve târîh-i mezbûrda Tarsus Nâ'ibi olan 'Abdullah Efendi huzûrlarında mezbûr Ahmed ile mürâf'a ve ber-vech-i muharrer ben vâkîf-ı mezbûr Rüstem Bey'in sulbi oğlu Mahmud'un sulbi oğlu Süleyman'ın sulbi oğlu olduğumu mezbûr Ahmed muvâcehesinde es-Seyyid Ebû Bekir bin İbrâhîm ve Mehmed bin Himmet ve Yusuf bin Pirkulu ve Mehmed bin 'Osman ve 'Ali bin Mustafa ve el-Hâc Mustafa Ağa bin Durak ve Ahmed bin Mehmed nâm kimesneler şahâdetleriyle isbât eyledigimde mevlânâ-yı mûmâ-ileyhimâ ber-vech-i mübeyyen evlâdiyetime hükm ve yedime işbu hüccet-i şer'iyeyi i'tâ itmişlerdir deyu sene-i mezbûre şehr-i rebî'ü'l-evveliniñ yigirminci günü târîhiyle müverreh mevlânâ-yı mûmâ-ileyhimânın hatt ve hatmlerini hâvî mazmûnı min-küllî'l-vücûh takrîr-i meşrûhına mutâbık bir kıt'a hüccet-i şer'iyeye ibrâz idüb mezbûr Ahmed muvâcehesinde feth ve kırâ'et ve istintâk olundukda cevâbında fi'l-hakîka merkûm Mahmud mevlânâ-yı mûmâ-ileyhimâ hazûrunda şuhûd-ı mezkûre şahâdetleriyle ber-vech-i muharrer evlâd-ı vâkîfdan batn-ı sâlisden olduğunu muvâcehemde isbât itmekle mevlânâ-yı mûmâ-ileyhimâ şuhûd-ı mezbûrenin şahâdetlerini kabûl ve mûcebiyle mezbûr Mahmud'un evlâdiyetine hüküm birle hüccet-i mezkûreyi i'tâ eylediler. Lâkin şuhûd-ı mezkûre meclis-i âhârda şahâdetlerinde kâzib olduklarını i'tirâf ve şahâdetlerinden rücû' eylediler deyu def'a mutasaddî olub şuhûd-ı mezkûrenin rücû'ı sâbit dahî olsa hükmün intikâzına mecâl olmayub merkûm Ahmed'in mazmûn-ı hüccet-i mezkûreyi ikrârı mûcebince merkûm Mahmud'un evlâdiyetini batn-ı sâlisde akrab evlâd olduğu ve vakf-ı mezkûrun tevliyet ve nezâreti batn-ı evvelde olan evlâda meşrûta olduğu sâbit olmağın mûcebiyle hüküm birle vâki'-i hâli mevlânâ-yı mezbûr mahallinde ketb ve tahrîr ve ba'dehû ma'an irsâl olunan Yusuf bin 'Abdurrahman ve 'Osman bin 'Abdülmennân ile meclis-i şer'a gelüb 'alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr itmegin mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi'l-hâdî ve'l-ısrîn min-saferi'l-hayr li-seneti sitte ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Şuhûdü'l-_____hâl

Fahrü'l-müderrisîni'l-kirâm Mahmud Efendi bin Sa'dullah Efendi	Fahrü'l-'ulemâ İbrâhîm Efendi bin el-Hâc Mehmed Ağa	Fahrü'l-'ulemâ diger İbrâhîm Efendi bin Mustafa Ağa	Es-Seyyid Mehmed ağa bin es-Seyyid Mahmud Ağa
Es-Seyyid Mustafa Ağa Mir-Alay	Derviş Mehmed Ağa bin Mu'in Bey	Yusuf Ağa Ez-Za'im	Es-Seyyid Mehmed Ağa bin İsmâ'il Ağa

El-Hâc 'Osman Ağa el-
Borlu

İsmâ'îl Efendi Kâtib

Süleyman Beşe bin
Mehmed Beşe

ve ğayrühüm

Sahife no: 72

Belge no: 111

Medîne-i Adana'da Bâb-ı Tarsus Mahallesinde sâkin iken bundan akdem hâlik olan Mîser veled-i Tomas nâm zimmînin verâseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi Marta bint-i Vartin ile sulbi kebîr oğlu Anders ve Bogos ve sulbiye sağîre kızı Maryem'e münhasıra ve tashîh-i mes'elederi bi'l-farîzati's-şer'iyeye kırk sehmden olub sihâm-ı mezbûreden beş sehmi mesfûre Marta'ya ve ondörder sehmi mesfûrân Anders ve Bogos'dan herbirine ve yedi sehmi sağîre-i mezbûre Mari[yem]'e isâbet ve intikâl eylediği şer'an zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra mesfûrân Anders ve Bogos meclis-i şer'-i şerîf-i enverde kendi asl ve sağîre-i mezbûre Maryem'in tesviye-i umûrına kibel-i şer'den mensûbe vasî olmağla terikeye vad'u'l-yed olan râfi'atu's-sefer mesfûre Marta muvâcehesinde her biri ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb babamız hâlik-i mesfûrun terikesinden mahalle-i merkûmede vâki' bir taraftan Bozzâde es-Seyyid el-Hâc 'Ali Ağa ve bir tarafı Matharacı Mahmud ve bir taraftan Hıdırşah oğlu mülkleri ve bir taraftan tarîk-ı 'âmm ile mahdûd bir bâb tahtânî ve bir bâb fevkânî beytleri ve bir mikdâr havluyı müştamil menzilden () ve evân-ı nuhâsiyye ve ğayri nuhâsiyye ve terike-i sâ'iresini bundan akdem beynimizde iksâm ve tashîh-i mezkûr üzre her birimiz hisse-i şer'iyemizi ahz ve kabz itmişdik. Hâlen menzil-i mahdûd-ı mezkûrden tashîh-i mezkûr üzre bize isâbet iden yigirmisekiz sehmi hisse-i şâyi'amızı bi-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık ve kâffeti'l-menâfi' ve'l-merâfik tarafeynden icâb ve kabûlü hâvî şurût-ı müfsideden 'ârî bey'-ı bât-ı sahîh-i şer'î ile herbirimiz hisseimizi altmışsekizer ğurûşdan cem'an yüzotuzaltı ğurûşa vâlidemiz mesfûre Mârta ile sağîre-i mezbûr Maryem'e 'ale'l-iştirâki's-sivâ bey' ve temlîk ve teslîm ol dahî bi'l-asâle ve bi'l-vesâye ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm itdikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr yüzotuzaltı ğurûşu vâlidemiz mesfûre Marta yedinden bi't-tamâm ve'l-kemâl ahz ve kabz idüb ve babamız hâlik-i mesfûrun kalîl ve kesîr ve celîl ve hakîr terike-i sâ'iresine ve menzil-i mahdûd-ı mezkûre müte'allıka 'âmme de'âvî ve mutâlebât ve kâffe eymândan vâlidemiz mesfûre Marta ve sağîre-i mezbûre Maryem'in zimmetlerini ibrâ'i 'âmm-ı kâtî'ın-nizâ'la her birimiz ibrâ ve iskât eyledik. Ba'de'l-yevm menzil-i mahdûd-ı mezkûre ve mûrisimiz hâlik-i mesfûrun terike-i sâ'iresine müte'allıka vâlidemiz mesfûre ve kızkarındaşımız sağîre-i mezbûre Marim'e ile vechen mine'l-vücûh ve sebeben mine'l-esbâb da'vâ ve nizâ'ımız ve 'alâka ve medhalimiz kalmadı. Keyfe-mâ yeşâ' ve hasbî yuhtârân menzil-i mahdûd-ı mezkûr bi'l-ırs ve's-şirâ mutasarrıfân olsunlar didiklerinde mukırrân-ı mesfûrân Anders ve Bogos'un ber-vech-i mübeyyin cârî ve sâdır olan ikrârlarını el-mukarru lehâ mesfûrân Marta dahî bi'l-

muvâcehe tasdik ve bi'l-müşâfehe tahkik itmegin mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fî-ğurre-i rebî'ül-evve'l li-seneti sitte ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Şuhûdü'l-_____hâl

Es-Seyyid 'Ömer Efendi el-Vâ'iz 'Ali Şeyh Molla Ken'an Üstâd İbrâhîm Üstâd 'Osman

Hasan bin Mehmed Çadırcı el-Hâc Mehmed 'Ali Beşe bin 'Ali ve ğayrühüm

Sahife no: 72

Belge no: 112

Medîne-i Adana'da Çukurmescid Mahallesi ahâlisinden iken bundan akdem vefât iden Emine bint-i Hamza'nın verâseti zevci Halîl bin 'Ali ile Keşşâf () 'Abdullâh ve sadr-ı saġîr oġlları es-Seyyid 'Osman ve es-Seyyid İbrâhîm ibney es-Seyyid Mehmed'e inhisârı tahkikından saġîrân-ı mezbûrânın kıbel-i şer'den mensûb vasîleri olan 'ammileri es-Seyyid 'Abdullah Halim Efendi ibn-i İbrâhîm Efendi ile bir dahî mezbûr Halîl talebiyle müteveffâ-yı mezbûrun tahrîr ve takvîm olunan metrukâtıdır ki zikrolunur. Fî'l-yevmi's-sâdisi ve'l-ışrîn. Min-safer li-seneti sitte ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Sarı yorgan kıymet 60	köhnedârî yorgan kıymet 80	saġîr köhne yorgan kıymet 60	müsta'mel hat yorgan kıymet 120	müsta'mel yasdık 2 kıymet 100	köhne seccâde 2 kıymet 40	
münakkaş yorgan kıymet 480	müsta'mel kıymet 480	kırmızı kara poş (?) 240	kırmızı şîr döşek kıymeti 125	münakkaş yasdık kıymeti 240	yeşil kutnu yorgan kıymeti 420	alaca müsta'mel kilim kıymet 240
köhne çuval kıymeti 10	köhne çuval kıymeti 10	köhne kilim kıymeti 50 entâri kıymeti 135	kırmızı köhne (?) mısırî kıymeti 240	def'a kırmızı köhne mısırî kıymet 120	
kırmızı zeyyine çuka süs kıymeti 360	beyaz aġabâde sâde (?) 180	birincik gömlük kıymeti 180	sarı ve kırmızı derpûş kıymeti 70 (?)	köhne şal kıymeti 80	def'a derpûş kıymeti 180	
zar ma'a peçe kıymeti 180	ketan gömlek kıymeti 60	köhne gömlük 2 kıymeti 15	münakkaş don kıymeti 70	sîm kuşak kıymeti 1440	def'a sîm hünkârî kuşak kıymeti 60	
küpe çift (?) 2 kıymeti 1200	yüzük 2 kıymeti 420	sîm enetşe (?) 2 kıymeti 360	sîm burma kıymeti 180	beyt-i sadak (?) kıymeti 340	saġîr hünkârî kuşak kıymeti 240	

evân-ı nühâsiye kıyye 18 kıymeti 2250	köhne melbûsât kıymeti 60	köhne hegbe kıymeti 30	ineki sugelen(?) kıymeti 20
[s. 73]			
def'a techîz ve tekfîne vasiyet eylediği sîm kuşak kıymeti 2560	furuhtolunan kürk ve kilim bahâsı kıymeti 576	'ayntâbî hılâlî ve haydarî raht ve topuz kıymeti 960	Yekûn-ı _____ terike
15570 onbeşbiñbeşyüzyetmiş akçedir			
Minhe'l- _____			ihrâcât
techîz tekfîn ber- müceb-i vasiyet ğurûş 2560	resm-i 'âdî kıymet 600	kalemiyye ve çukadâriye ve ihdâriye kıymet 380	yekûn-ı ihrâcât 3640
Sahhu'l- _____	bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		
11930 Onbirbiñdokuzyüzotuz akçedir.			

Hisseti'z-zevci'l- mezbûr Halîl ğurûş 2982	Hisseti'l-ceddi'l- mezbûr Keşşâf ğurûş 1988	Hisseti'l-ibni'l- mezbûr Es-Seyyid 'Osman ğurûş 3479	Hisseti'l-ibni'l- mezbûr Es-Seyyid İbrâhîm ğurûş 3479
--	---	--	---

Sahife no: 73

Belge no: 113

Medîne-i Adana mahallâtından Ağamehmed Mahallesi sükkânından iken bundan akdem vefât iden 'Ömer Odabaşı bin 'Abdullah nâm kimsenenin sulbiye sağîre kızı Elif'in tesviye-i umûrına bâ-hüccet-i şer'îyye vasîsi ve hâletesi Mü'mine bint-i 'Abdünnebi nâm hâtun meclis-i şer'-i hatırda vesâyet-i mezkûreden izhâr-ı 'aciz idüb hüsn-i rızâ ve ihtiyârî ile ferâğat itmegin mezbûre mü'mine vesâyetden 'azlolunub yerine bir vasî nasb ve ta'yîni lâzım ve mühim olmağla emânetle ma'rûfe istikâmetle mevsûfe ve her vechile vesâyet 'uhdesinden ve hakkından gelmege kâdire olduğu zeyl-i sahîfede muharrerü'l-esâmî müslimîn ihbârıyla lede's-şer'i'l-enver zâhir ve mütehakkık olan sağîre-i mezbûrenin vâlidesi bundan esbak hüccet-i şer'îyye ile vasîsi hâfi[za]tül-kitâb Fatma bint-i Evliyâ nâm hâtunı hâkim-i mevki'-i sadr-ı kitâb tûbâ-lehû ve hüsn-i me'âb hazretleri sağîre-i mezbûrenin tesviye-i umûrına vasî nasb ve ta'yîn buyurdıklarında ol dahî vesâyet-i mezkûreyi kabûl ve hıdmet-i lâzimesini kemâ-yenbağî edâya ta'ahhüd ve iltizâm itmegin mâ-vaka'a bi't-taleb ketbolundu. Fi'l-yevmi's-sâlis min-şehri rebî'i'l-evvel li-seneti sitte ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Şuhûdü'l- _____ hâl

Ahmed Efendi Kâtib	İbrâhîm Efendi Kâtib	'Osman Efendi Nâsır Çelebi	el-Hâc Mustafa Ağa Nalcızâde	Molla Mahmud bin Molla Hasan	ve ğayrühüm
-----------------------	-------------------------	----------------------------------	------------------------------------	------------------------------------	-------------

Sahife no: 73

Belge no: 114

Biñyüzotuzbeş senesine mahsûb olmak üzere Adana sancağında vâki' kazâ ve nevâhî a'yân ve ihtiyârları ma'rifetleri ve icmâ' ve ittifâklarıyla nizâm virdükleri üzere menzil masârîfının taksît-i sânisî üçbiñ ğurûş ve merhûm Emîrû'l-Hâc 'Ali Paşa'nın kapucıbaşıyla gelen atlarına yedekçi ücreti ve masârîfî dahî yigirmibeş ğurûş ve yine müşârûn-ileyhiñ hazînesi tahmîl olunan on re's bârgir ücreti yigirmibeş ğurûş ve saka ve Surre-i Hümâyûn Hacc-ı Şerîfe mürûrlarında sarfolunan yigirmibeş ğurûş ve sikke fermânı getüren ağaya virilen onaltı ğurûş ve cümle için bi-hasebi'l-iktizâ istidâne olunan ma'a'l-mürâhebe altıyüzotuz ğurûş ve defterdâr efendi kapucular kethüdâsına virülen meblağdan Kara'îsâlu'dan kesîr altmış ğurûş ve hâlen Adana Vâlisî zü'l-kadri'l-'âlfî sâhibü'l-mecd ve'l-ma'âlfî sa'âdetlü mûkerremetlü 'Ali Paşa Hazretleri'ne tahsîliyye beşyüz ğurûş ve nâ'ibiye onbeş ğurûş ve 'Ali Efendi'ye on ğurûş ve huddâmiye yigirmi ğurûş ve kâtibiye ve ihzâriyye beş ğurûş ki cem'an dörtbiñbeşyüzetmişaltı ğurûşa bâliğ olmağın cümle a'yân-ı vilâyet ve ahâlî-i memleket ma'rifetleriyle 'âmmeye tevzî' olunduğudurki ber-vech-i âtî zikrolunur. Fî-evâsıtı saferi'l-hayr li-seneti sitte ve selâsîn ve mi'ete ve elf

Nefs-i medîne-i Adana ğurûş 2200	Nâhiye-i Dindarlu ğurûş 1127	Nâhiye-i Cânibi'- Şehir ğurûş 227	Nâhiye-i Hacılıbaraklı ğurûş 74
Kazâ-i Karakışla ğurûş 227	Kazâ-i Yüregir ğurûş 335	Kazâ-i Sarıçam ğurûş 136	Kazâ-i Kara'îsâlu ğurûş 260
Yekûn			
ğurûş			
4576			

Sahife no: 73

Belge no: 115

Kasaba-i Bor mahallâtından Vustâ Mahallesi ahâlîsinden olub medîne-i Adana'da Çarşu Hanı dimekle ma'rûf handa müsâferet vechi üzere sâkin olan Mustafa bin 'Ali nâm kimsene meclis-i şer'-i şerîf-i lâzimü't-teşrîfde yine kasaba-i [me]zbûr ahâlîsinden olub hâlen medîne-i Adana'da nâ'ibimiz olan fahru'l-kudât râfi'u'l-kitâb Mehmed Efendi bin Hasan Efendi mahzarında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb 'akd-ı âtî sudûruna degin silk-i mülk-i sahîhamda münselik olub kasaba-i Bor'da Akkız Mahallesi vâki' bir taraftan Kal'a divârı ve bir taraftan ba'zan İbrâhîm Çelebi mülki ve ba'zan 'Abdüsselâm veresesî ve iki taraftan mezbûr Mehmed Efendi mülki ile mahdûd bağçemi bi-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık ve kâffeti'l-

menâfi' ve'l-merâfik tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî şurût-ı müfsideden 'ârî bey'-ı bât-ı sahîh-i şer'î ile yetmişbeş ğurûşa mezbûr Mehmed Efendi'ye bey' ve teslîm ve temlîk ol dahî ber-vech-i muharrer iştirâ ve tesellüm ve temellük ve kabz ve kabûl itdikden sonra semeni mezbûr yetmişbeş ğurûşu müşterî-i mezbûr Mehmed Efendi yedinden bi't-tamm ve'kemâl ahz ve kabz eyledim. Fî-mâ-ba'd baĝçe-i mahdûd-ı mezkûr müşterî-i mezbûr Mehmed Efendi'nin mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarfıdır. Keyfe-mâ-yeşâ'ü ve yuhtâr mutasarrıf olsun didikde ğıbbe't-tasdîkî'ş-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketbolundu.Fi'l-yevmi'r-râbi'i 'aşara min-şa'bâni'l-mu'azzam li-seneti hamse ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Şuhûdü'l-				hâl	
Ahmed Efendi bin 'Abdülhalim Efendi	Yusuf Aĝa bin el-Hâc Ebû Bekir	Seyyid 'Osman bin Seyyid Kâsım Aĝa	Barutçu Mahmud Aĝa	Yegenzâde Memiş Aĝa	Molla 'Abdullah Vâ'izzâde
Molla Mustafa Aĝa bin 'Abdülkadir	'Abdullah Aĝa bin Ahmed Efendi	Molla 'Ali bin Nahid	Molla Hafîl 'an karye-i Emin		ve ĝayrühüm

Sahife no: 74

Belge no: 116

Medîne-i Adana'da Kayalıbaĝ Mahallesi sükkânından iken bundan akdem vefât iden Hamza Beg ibn-i Ebî Bekir bin Hamza'nın verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Râziye bint-i Halîl ile sulbiye kızı Rukiyye'nin sadriye kebîre kızı 'Âyişe bint-i Mustafa ibn-i el-Hâc Hüseyin'e münhasıra ve terikesinin rub'ı mezbûre Râziye'ye ve sülüs-i erbâ'ı mezbûre 'Âyişe'ye isâbet ve intikâl eylediği şer'an zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra Râziye ibnet-i Halîl bin Ebî Bekir tarafından husûs-ı âtiyî'z-zikrede vekîl olduğu zâtını bi'l-ma'rifeti'ş-şer'îye 'ârifân olan 'Ali ibn-i el-Hâc 'Ömer ve 'Ömer bin 'Ali şahâdetleriyle muhzır-ı hasm-ı câhid-i şer'îde sâbit ve sübûtuna hükm-i şer'î lâhık olan Mustafa bin 'Abdullah ve merkûme 'Âyişe tarafından ber-vech-i muharrer vekîl olduğu kezâlik şâhidân-ı mezbûrân şahâdetleriyle şer'an sâbit olan ceddî mezbûr el-Hâc Hüseyin ibn-i 'Abdülĝaffâr meclis-i şer'-i şerîf-i enverde mahalle-i mezkûrede Sakızlı Mescid dimekle ma'rûf mescid-i şerîfin imâmı ve vakf-ı âtiyî'z-zikre mütevellî nasb itdükleri bâ'isü'l-kitâb Molla Mehmed bin Mustafa mahzarında herbiri bi'l-vekâle ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb mûrisimiz müteveffâ-yı mezbûr Hamza Beg târih-i kitâbdan üç sene mukaddem hâl-i kemâl-i sıhhatinde cemî'i tasarrufâtı nâfize olduğu hâlde silk-i mülkünde münselik olub mahalle-i mezbûrede vâki' kıbleten el-Hâc 'Abdurrahman ve şarkan el-Hâc Mir menzilleri ve şimâlen ve ğarben tarîk-i 'âmm ile mahdûd şimâl tarafından tûlen oniki ve 'arzen beş zirâ' senede bir ğurûş mescid-i mezbûr imâmına icâresi olan vakıf 'arsa üzerine mebnî bir bâb beyt tahtânî ve kendi mülk 'arsası üzerine mebnî iki bâb beyt tahtânî ve bir örtme ve bi'r-i

mâ ve kenîf ve bir mikdâr havluyı müstemil mülk menziline bi-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhuk ve kâffeti'l-menâfi' ve'l-merâfik vakf-ı sahîh-i şer'î ile ve habs-ı sarîh-i mer'î ile vakf ve habs ve süknâ ve mutasarrıf kendi hayâtda oldukça nefesine vefâtından sonra müvekkiletân-ı mezbûretâna anlar dahî fevtolduklarında evlâdlarına ve evlâd-ı evlâdlarına ve evlâd-ı evlâd-ı evlâdlarına ve ihdâhümânın nesli münkariz oldukda hissesine dahî âharının evlâdı batnan ba'de batnin mutasarrıf olup ba'de inkırâzı'l-küll 'arsa-i mevkûfe-i mezkûre üzerine mebnî olan beytin ğallesı mescid-i mezkûr imâmına bâkîsinin ğallesinden meremmete muhtâc olan mevâdı'ı ta'mîr ve meremmet olunduktan sonra bâkî ğalleden beher sene üç rubu' mescid-i mezbûr ile mahalle-i mezkûrede vâki' mescidîn-i âharının çerâğları için yağ iştirâ oluna ve yağ ğallesinin nısfı mahalle-i mezbûre fukarâsına beher sene vâride ve nâzile olan tekâlîfe sarfoluna ve nısf-ı âharı yine Sakızlı Mescid'in imâmına virile ve mürûr-ı eyyâm ile şurût-ı mezkûreye mürâ'at mümkün olmaz ise mutlak fukarâ-i müslimîne sarf oluna deyu vakf ve şart ve fâriğan 'ani-ş-şevâğıl mütevellî-i merkûma teslim ol dahî tesellüm ve sâ'ir evkâf mütevellîleri gibi mutasarrıf olup lâkin kable't-tescili's-şer'î merkûm Hamza Beg fevtolmağla hâlen müvekkiletân-ı mezbûretân Râziye ve 'Âyişe dahî menzil-i mezkûrun ber-vech-i muharrer vakfiyetini ve zimnında münderic olan şurûtü müceyyizetân olup ba'de'l-yevm menzil-i mahdûd-ı mezkûr şurût-ı mezkûresiyle vakf-ı sahîh-i şer'î olmuştur didiklerinde vekîlân-ı mezbûrânın ikrâr-ı meşrûhları üzre menzil-i mahdûd-ı mezkûrun ber-vech-i muharrer vakfiyetinin sıhhat ve lüzûmuna hükm birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketbolundu. Fi'l-yevmi's-sâmîni min-rebî'ül-evvel li-seneti sitte ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Şuhûdü'l-_____ hâl

Fahru's-sâdâti'l-kirâm es-Seyyid 'Ali Efendi en-nakîb	Fahru'l-a'yân Hasan Beg Derviş Paşazâde	Ahmed Efendi bin Veli	Hasan Efendi bin 'Ali	Ahmed Eendi bin el-Hâc Yusuf
diger Ahmed Efendi bin Ya'kûb	diger Ahmed Efendi bin el- Hâc Halim	'Abdullah Efendi bin el- Hâc 'Abdülhalim	Koca bin Şa'ban Nâfi' 'Ali Efendi	Mahmud Efendi bin Hasan Efendi
Hasan bin 'Abdullah	'Ömer bin 'Abdullah İbrâhîm bin Memiş	Mahmud bin Sâmî		ve ğayrühüm

Sahife no: 74

Belge no: 117

Medîne-i Adana mahallâtından Mestanzâde Mahallesi sâkinelerinden Hadîce Hâtun ibnet-i Uğurlu Mehmed Ağa tarafından husûs-ı âtiyi'z-zikrde vekîl olduğu zât-ı mezbûreyi bi-ma'rifeti's-şer'iyye 'ârifân olan Hasan bin 'Abdülmu'in ve diger Hasan bin el-Hâc Hasan Beşe

şahâdetleriyle muhzır-ı hasm-ı câhidde sâbit ve sübût-ı vekâletine hükm-i şer'î lâhık olan müvekkile-i mezbûrenin zevci işbu râfi'ul-kitâb Hasan Ağa ibn-i el-Hâc 'Ali nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i enverde sâhib-i arzı olan 'Abdül'aziz Ağa vekîli hâzır olduğu hâlde zikr-i câ'î tarlaya vad'u'l-yed olduğu zeyl-i kitabda mestûri'l-esâmî müslimîn ihbârlarıyla zâhir olan es-Seyyid Yahya Çelebi bin Hasan mahzarında bi'l-vekâle üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb Çal Mezra'asında vâki' bir tarafı Emir Halîl ve bir tarafı Veli Çavuş ve bir tarafı Molla Hüseyin ve bir tarafı tarîk-ı 'âmm ile mahdûd ber-vech-i tahmîn yüz dönüm tarla bundan akdem fevtolan el-Hâc Yusuf bin 'Abdullah nâm kimesnenin tasarrufunda iken biñyüzondört senesinde mezbûr el-Hâc Yusuf hayâtında sâhib-i arz vekîlleri Hüseyin Ağa ve el-Hâc Mehmed Ağa ma'rifetleriyle müvekkile-i mezbûrenin zevc-i sâbıkı olub bundan akdem vefât iden Mestanzâde İbrâhîm Ağa'ya hayâtında bedel-i ma'lûm mukâbelesinde tefvîz ol dahî tefavvuz ve onsekiz sene mezbûr el-Hâc Yusuf muvâcehesinde bilâ ferâğ tasarruf idüb merkûm Mestanzâde İbrâhîm Ağa fevt oldukda hakk-ı tapu sulbiye sağîre kızları Asiye ve Kamile'nin olmağla biñyüzotuziki senesinde sâhib-i arz olan 'Abdülaziz Ağa sağîretân-ı mezbûretâna mahdûd-ı mezkûr tarlayı tapu ile virüb ba'dehû mezbûretân Asiye ve Kamile müte'âkıben fevtolduklarında vâlideleri müvekkile-i mezbûre Hadîce Hâtun biñyüzotuzüç senesinde sâhib-i arzolan mûmâ-ileyh 'Abdülaziz Ağa'dan tapu temessüki ile alub ol dahî iki sene tarla-yı mahdûd-ı mezkûr mutasarrıfa iken mezbûr es-Seyyid Yahya fuzûlî tasarruf idüb müvekkilemin tasarrufuna mâni' olur. Su'âl olunub takrîri tahrîr ve kasr-ı yedine tenbîh olunmak bi'l-vekâle muradımdır didikde ğıbbe's-su'âl mezbûr es-Seyyid Yahyâ cevâbında mahdûd-ı mezkûr tarlayı müteveffâ-yı merkûm el-Hâc Yusufun oğlu ğâ'ib-i 'ani'l-meclis Çil Mehmed nâm kimesne intikâl-i 'âdi ile babası mezbûr el-Hâc Yusuf'dan müntekil tarlası olmak üzre seksen ğurûş bedel mukâbelesinde târih-i kitâbdan iki sene mukaddem bâ-ma'rifet-i sâhib-i arz bana tefvîz ben dahî tefavvuz ve kabûl itmekle vad'-ı yed eyledim. Ber-vech-i mübeyyen müvekkile-i mezbûrenin tarla-yı mefvûzı olduğu ma'lûmum degildir deyu inkâr idicek vekîl-i mezbûrdan da'vâsına mutâbık beyyine taleb olundukda 'udûl-i ahrâr-ı ricâl-i müslimînden Ahmed Beşe bin Hüseyin ve el-Hâc İbrâhîm bin Mustafa ve diger Mustafa Beşe bin () nâm kimesneler li-ecli's-şahâde meclis-i şer'a hâzırûn olub istişhâd olunduklarında fi'l-hakîka [s. 75] Çal mezra'asında vâki' bir tarafı Emir Halîl ve bir tarafı Veli Çavuş ve bir tarafı Molla Hüseyin tarlası ve bir tarafı tarîk-ı 'âmm ile mahdûd ber-vech-i tahmîn yüz dönüm tarla müteveffâ-yı mezbûr el-Hâc Yusuf bin 'Abdullah 'ın tasarrufunda iken biñyüzondört senesinde sâhib-i arz vekîlleri olan Hüseyin Ağa ve el-Hâc Mehmed Ağa ma'rifetleriyle bedel-i ma'lûm mukâbelesinde müteveffâ-yı [mezbûr] Mestanzâde İbrâhîm Ağa'ya tefvîz eyledim deyu merkûm Hacı Yusuf bizim huzûrumuzda ikrâr idüb mezbûr İbrâhîm Ağa dahi hayâtında merkûm el-Hâc Yusuf muvâcehesinde onsekiz sene bilâ-nizâ' tasarruf idüb fevtoldukda sağîre kızları Asiye ve

Kamile'ye biñyüzotuziki-üç senesinde yine sâhib-i arzı olan mûmâ-ileyh 'Abdülaziz Ağa tarlayı müvekkile-i mezbûre Hadîce Hâtun'a tapu ile virüb ol dahî iki sene tarla-yı mahdûd-ı mezkûrî mutasarrıfıdır. Biz bu husûsa bu vech üzre şâhidleriz. Şahâdet dahî ideriz deyu her biri edâ-yı şahâdet-i şer'iyeye eylediklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiyye şahâdetleri makbûle olmağın mücebiyle tarla-yı mahdûd-ı mezkûrdan mezbûr es-Seyyid Yahya'nın kasr-ı yedine tenbîh birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketbolundu. Fi'l-yevmi's-sâmini min-rebî'ü'l-evvel li-seneti sitte ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Şuhûdü'l-			hâl
Es-Seyyid Veli Çelebi bin es-Seyyid Nasûh	'Ömer ağa bin 'Osman Ağa Kadem-zâde	'Ömer Efendi bin Hıdır	el-Hâc Danyal Beşe bin 'Abdullah
Mehmed Ağa bin 'Abdülkerim	'Ali Beşe bin Hüseyin Kiremidci- zâde	Halîl bin İbrâhîm	ve ğayrühüm

Sahife no: 75

Belge no: 118

Biñyüzotuzbeş senesi menzil mâlının taksît-i sânisî ()sinden nefsi medîne-i Adana'ya isâbet iden ikibîñikiyüz ğurûşdan üçyüzyigirmi ğurûşu bâkî kalub meblağ-ı mezbûrdan biñsekizyüzseksen ğurûş ve Mütessellim el-Hâc Mustafa Ağa'ya deyn-i 'atîkîden ale'l-hisâb beşyüz ğurûş ve cizyedâr için sekizyüzyetmiş ve el-Hâc Ahmed Ağa'ya deyn ale'l-hisâb beşyüz ve deyn-i 'atîkîden müteferrik ashâb-ı düyûna virilmek için sekizyüzyetmiş ve müceddeden binâ olunan harem için üstâdiye ve ırğâdiye ve ba'zı masârîf için 'ale'l-hisâb yüzaltmış ğurûş ve Veli'ye deyn kırk ğurûş ve masârîf-ı lâzım-ı ma'lûme ikiyüzğurûş ve nâ'ibe on ğurûş 'Ali Efendi'ye on ğurûş kâtibiye muhziriye beş ğurûş ve huddâmiye beş ğurûş ve ihtiyârlar salyânesiçün yigirmi ğurûş ki cem'an dörtbiñikiyüzon ğurûşa bâliğ olmağın meblağ-ı mezbûr cümle a'yân-ı vilâyet ve ahâlî-i memleket ma'rifetiyle medîne-i Adana'da vâki' mahallâta tevzî' olunduğudur ki, ber-vech-i âtî zikrolunur. Fi'l-yevmi'r-râbi'i min-şehri rebî'ü'levvel li-seneti sitte ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Mahalle-i Neccârân ğurûş 246.5	Mahalle-i Kassabbekir ğurûş 126.5	Mahalle-i Hankurbu ğurûş 155.5	Mahalle-i Kuruköprü ğurûş 155.5	Mahalle-i Mermerli ma'a Hânedân ğurûş 148.5
Mahalle-i Hamamkurbu ğurûş 124.5	Mahalle-i Hocavezir ğurûş 64.5	Mahalle-i Çınarlı ğurûş 61.5	Mahalle-i Yarbağçe ğurûş 61.5	Mahalle-i Bâb-ı Tarsus ğurûş 246.5

Mahalle-i Ağamehmed ğurûş 85.5	Mahalle-i Kayalıbağ ğurûş 71.5	Mahalle-i Harabbağçe ğurûş 64.5	Mahalle-i Serrâcân ğurûş 54.5	Mahalle-i Çukurmescid ğurûş 65.5	Mahalle-i Kantârân ğurûş 67.5
Mahalle-i Saçlıhamid ğurûş 72.5	Mahalle-i Hacıhamid ğurûş 13.5	Mahalle-i Karasokı ğurûş 112.5	Mahalle-i Câmi'-i 'Atîk ğurûş 131.5	Mahalle-i Taşçıkan ğurûş 110.5	Mahalle-i Tekyekurbu ğurûş 60.5
Mahalle-i Kansafzâde ğurûş 41.5	Mahalle-i Sucuzâde ğurûş 46.5	Mahalle-i Ğurbetân ğurûş 25.5	Mahalle-i 'Alidede ğurûş 55.5	Mahalle-i Şeyhmustafa ğurûş 60.5	Mahalle-i Paşanebi ğurûş 55.5
Mahalle-i Yurtan ğurûş 95.5	Mahalle-i Sarıya'kûb ğurûş 38.5	Mahalle-i Baytimur ğurûş 25.5	Mahalle-i Halhâl ğurûş 19.5	Mahalle-i Sugedigi ğurûş 52.5	Mahalle-i Mestanzâde ğurûş 25.5
Mahalle-i Sûfîbağçe ğurûş 86.5	Mahalle-i Emirler ğurûş 28.5	Mahalle-i Debbâğân ğurûş 23.5	Mahalle-i Câmi'-i Cedîd ğurûş 25.5	Mahalle-i Ağcamescid ğurûş 25.5	Mahalle-i Durmuşfakih ğurûş 25.5
Mahalle-i Eskiçarşu ğurûş 12.5	Mahalle-i Hacıfakih ğurûş 12.5	Mahalle-i Bağçeçiyân ğurûş 690.5	Mahalle-i Zimmiyân ğurûş 600.5	yekûn ğurûş 4210 yalırız dörtbiñikiyizon ğurûşdur.	

Sahife no: 76

Belge no: 119

Medîne-i Adana mahallâtından Debbâğân Mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem vefât iden Ümmü Gülsüm ibnet-i Molla Mustafa'nın verâseti zevc-i metrûki 'Abdülbâkî Çelebi bin el-Hâc 'Ali ile vâlidesi Şehbâz'ı i'tâk iden es-Seyyid 'Ali Efendi'nin sulbi kebîr oğlu es-Seyyid Halîl Ağa'ya münhasıra olduğu lede's-şer' zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra mezbûr 'Abdülbâkî Çelebi ile merkûm es-Seyyid Halîl Ağa'nın vekîli el-Hâc Mehmed iltimâslarıyla müteveffiye-i mezbûrenin bi'l-cümle muhallelâtı tahrîr ve ğayri ez-menzil ve koyun sûk-ı sultânide fîrûht olunan metrûkâtıdır ki ber-vech-i âti zikroulnur. Fi'l-yevmi's-sânî ve'l-'ısrîn min-şehri rebî'i'l-evvel li-seneti sitte ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Mushaf-ı şerîf kıymeti 1815	karyağdı yorgan kıymeti 422	müsta'mel keçe kıymeti 367	el legen 1 kıymeti 102	sarı alaca entari kıymeti 93	sağır bıçak kıymeti 39	köhne alaca kaftan kıymeti 39
--------------------------------------	--------------------------------------	-------------------------------------	---------------------------------	---------------------------------------	---------------------------------	--

köhne bez parçaları kıymeti 96	köhne boğça ve hable (?) kıymeti 24	Yük perdesi kıymeti 540	cetme yasdık 2 kıymeti 162	kıl legen kıymeti 61	tencere 1 kıymeti 115	Hamam gömlegi 1 kıymeti 52
köhne don 1 gömlegi 1 kıymeti 93	sîm çengel kuşak kıymeti 540	Çit döşek kıymeti 240	uzun mitil kıymeti 180	büyük tencere kıymeti 272	hamam tası kıymeti 45	hatâyî kaftan müsta'mel kıymeti 761
köhne feştemal ve havlu kıymeti 15	cizme kıymet i 70	() sandığı kıymeti 177	() be-nâm mahkûk hamr Ümmügülsüm kıymeti 33	sağır tancalı yorgan kıymeti 399	hamam legeni 1 kıymeti 360	sağır rikâb 1 kıymeti 96
meksûr ibrîk kıymeti 48	köhne sincab kürk kıymeti 480	kırmızı ferâce kıymeti 480	küpe çift 2 kıymeti 520	kürk-i kizb 3 kıymeti 30	def'a karyâğdı kaftan kıymeti 420	sahan 40 kıymeti 180
siyah feştemal kıymeti 136	çay filcanı kıymeti 54	beyaz cenği kıymeti 486	altun burma kıymeti 2520	karyâğdı yorgan kıymeti 618	def'a yasdık kıymeti 480	kıyğısız tencere 1 kıymeti 120
hoşab tası kıymeti 78	def'a sincab kürk 1 kıymeti 420	alaca kutru kaftân kıymeti 486	kem ayar ve nâ-tamam haydarî raht kıymeti 840	altun 1 ve sîm 2 sağır yüzük kıymeti 339	köhne çift yorgan 1 kıymeti 211	kırmızı döşek kıymeti 390
münakka şyasdık kıymeti 120	sağır ve kebîr 5 lenger kıymeti 290	hevne kıymeti 120	sîm kemer kuşak kıymeti 1440	mitil yasdık ve tencere kıymeti 180	koyun ma'a tohlı 40 kıymeti 6000	mülk menzil der-mahalle-i mezbûr kıymeti 24000
def'a mülk menzil der-Yaylak-ı Kızıldağ kıymeti 4200 Yekûn						
52844 yalnız elliikibîñsekizyüzkırkdört akçedir						
Minhe'l-			ihracât			
vasiyet-i berây-ı vücûh-ı's-şer kıymet 12000	dellâliye kıymet 450	ücret-i dükkân kıymet 90	resm-i 'âdî kıymet 1320	kalemiyye kıymet 360	çukadârına huddâmiyye ihdâriyye kıymet 270	

Yekûnül-_____ ihrâcât

kıymet

14409 yalnız ondörtbiñdörtüzdokuz akçedir.

Sahu'l-bâkî_____ li't-taksîm beyne'l-verese

38435 yalnız otuzsekizbiñdörtüztuzbeş akçedir.

Hisse-i zevci'l-mezbûr 'Abdülbâkî Çelebi
kıymet
19217

Hisse'l-mezbûr es-Seyyid Halîl Ağa
kıymet
19217 kesîr meblağ
1

Sahife no: 77

Belge no: 120

Medîne-i Adana ahâlisinden olub Tıraşlı Mezra'ası zira'atçilerinden işbu ashâbü'l-kitâb Mehmed Efendi bin Mustafa Efendi ve 'Ali Efendi bin Mehmed ve Mustafa Efendi bin İbrâhîm ve 'Osman bin 'Ali ve el-Hâc 'Ali bin Ahmed ve sâ'ir ma'lûmül-esâmî ve mahsûrül-eşhâs kimesneler meclis-i şer'-i şerîf-i enverde zikrolunan Tıraşlı Mezra'ası'nın bâ-berât-ı 'âlî sipâhî ve mutasarrıf olan es-Seyyid Mehmed Ağa bin es-Seyyid 'Abdülkerim Ağa mahzarında üzerine herbirleri da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb biñyüzotuzbeş senesinde mezra'a-i mezbûrede hâsıl eyledigimiz mahsûlâtımızıñ onda bir 'aynî 'öşrini ve bi-hasebi'l-kânûn kırkda bir sâlâriyyesini sipâhî-i merkûma virmege hâzırlar iken içinden 'ayn-ı 'öşrin ve sâlâriyyesini hîn-i ta'şîrde almayub üzerimizde birağub ve ba'dehû kesîm nâmıyla ziyâde akçe alırım deyu ta'addî ve rencîdeden hâlî olmamağla bundan akdem ahvâlimizi Devlet-i 'Aliyye'ye i'lâm eyledigimizde kânûn ve defter mücebince müteveccih olan 'öşrlerin virdüklerinden sonra sâhib-i arz-ı mezbûre muhkem tenbîh ve te'kîd eylesin ki 'öşrin üzerlerine birağub ba'dehû kesîm nâmına akçe talebiyle ta'addî ve rencîde eylemeye ve itdürmeyüb men' ve def' eylesün deyu Adana beglerbegisine ve kâdîsına hitâben biñyüzotuz senesi târîhiyle müverreh bir kıt'a fermân-ı 'âlî ibrâz ve bir kıt'a fetvâ-yı şerîfe ibrâz idüb bi'l-muvâcehe feth ve kırâ'et olundukda mazmûn-ı fetevâ-yı şerîfede bunlar tarlasında hâsıl olan mahsûlâtının ber-müceb-i emr ve defter-i kadîmden virile gelen mahsûlünün 'öşrün sâhib-i arza virürken sâhib-i arz almayub 'öşr bedeli akçe alırım dimege kâdir olur mu? El-cevâb olmaz. deyu buyrulmağın sipâhî-i merkûm istintâk olundukda cevâbında sâyir sipâh ve arâzî ashâbı 'öşrlerini akçe ahz itmeleriyle ben dahî akçe taleb iderim didikde ber-müceb-i emr-i 'âlî ve fetvâ-yı şerîfe sene-i mezbûrda mahsûlünün içinden 'aynî 'öşrin ahz ve akçe talebiyle ta'addî ve rencîdeden sipâhî-i mezbûru men' birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketbolundu. Fi'l-yevmi's-sâdisi min-şehri rebî'ül-âhır li-seneti sitte ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Şuhûdü'l-						hâl	
Mustafa Efendi bin Hıdır	'Abdullah Efendi bin 'Abdülhalim	Ahmed Efendi ah-ı o	Ahmed Efendi bin el-Hâc Nuri	Hatîb İbrâhîm Efendi bin Himmet	Mustafa bin 'Ömer	ve gayrühüm	

Sahife no: 77

Belge no: 121

Medîne-i Adana mahallâtından Neccârân Mahallesi ahâlîsinden iken bundan akdem hâlik olan Haçar veled-i Agob'un verâseti zevce-i metrûkesi Turfanda bint-i Mesis ile sulbiye sağîre kızı Şami'ye ve kendi firâşından hâsıl zevcesi mezbûre Turfanda'nın batnında metfînî'l-hilka haml'e münhasıra olduğu lede's-şer' zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra mezbûre Turfanda ile sağîre-i mezbûre ve haml-ı mezkûre kıbel-i şer'den bir vasî nasb ve ta'yîn olunan Toros veled-i Ağya taleb ve ma'rifetiyle hâlik-i mesfûrun tahrîr ve takvîm olunan muhallefât-ı metrûkesidir ki ber-vech-i âtî zikrolunur. Fi'l-yevmi't-tâsi'i min-şehri rebî'î'l-âhır li-seneti sitte ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Evân-ı nühâsiye kıyye 27 ğurûş 22	müsta'mel yorgan 2 ma'a mitil 2 ğurûş 3	köhne yasdık 3 ğurûş 1	döşek 3 ğurûş 2	müsta'mel zeli ? 1 ğurûş 1	çuval 1 ma'a hagbe 1 rubu' 1	alaca zeybûn ğurûş 1
don 1 ma'a gömlek 1 ğurûş 1	asdar top 1.5 rubu' 3	çit kıt'a 3 ğurûş rubu' 1 1	köhne 'aba 1 ğurûş 0.5	uzun minder 1 rubu' 3	köhne miğfer halıca 3 ğurûş 1	merkebe re's 1 ğurûş 5
öküz re's 2 ğurûş 20	bârgir re's 1 ğurûş 10	koza kantar 3 ğurûş 30	susam kil 33 rib ğurûş 138	revğan-ı şîr batman-ı Adana 25 ğurûş 20	saman ğurûş 20	şa'ir kil 3 ğurûş 3
def'a tencere ma'a helke ve sahan ğurûş 3	ve bi'l-cümle hırdavât ğurûş 8	menzil der-mahalle-i mezbûr ğurûş 150	def'a menzil der-mahalle-i Kansaf-zâde ğurûş 250	cem'an yekûn ğurûş 674.5	yalıñız altıyüzyetmişdörtbuçuk ğurûşdur.	
Mînhe'l-						ihracât
lâşini zîr-i hâke idhâle masraf ğurûş 14	sipâhiye 'öşr ğurûş 20	resm-i kısmet-i 'âdî ğurûş 16 rubu' 3	kalemiyye e ğurûş 2	çukadâriye ma'a ihdâriye ğurûş 1 rubu' 1	cem'an yekûn-ı ihracât ğurûş 54	
Sahhu'l-bâkî						li't-taksîm beyne'l-verese

ğurûş
620.5

hissetü'z-zevceti'l-mezbûre
Turfanda
ğurûş meblağ
76 36

hissetü binti'l-mezbûre
Şami
ğurûş meblağ
178 4

hissetü mevkûf li'l-haml
ğurûş meblağ
356 8

Sahife no: 78

Belge no: 122

Şerî'at-şî'âr Adana kâdîsı efendi *zîde fazlühü* ba'de's-selâm inhâ olunur ki, bundan akdem Adana Beglerbegisi Mehmed Paşa üzerine hücum ile ref-i livâ-i şekâvet ve derûn-ı emr-i şerîfde zikr ve tasrîh olunduğu üzre harekete cesâret iden Arpacıoğlu Hacı Hüseyin ve Balcıoğlu Hacı Mustafa'nın cezâlarını tertîb ve sâ'ir şakîlerden cezâları tertîbi lâzımgelenlerin cezâları tertîb ve nefy ve tağrîb ve ta'zîr ve te'dîbi icâb idenleri ve ğâret eyledikleri emvâl ve eşyânın tahsîl ile icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakkolunmak lâzım ve lâ-büdd olub senki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin müteşerri' ve müstakîm olduğun ecilden kazâ-i mezbûr sana tevcîh ve bu husûsun istimâ' ve hak ve 'adl üzre fasl ve hasmına sen müvellâ nasb ve Dergâh-ı 'Âlî kapucibaşlarından ağa ile yeñiçeri ocağı tarafından dahî mübâşir ta'yîn ve irsâl olunmağla bir münâsib mahalde 'akd-ı meclis-i şer'î ve evvelen mezbûrân Arpacıoğlu Hacı Hüseyin ve Balcıoğlu Hacı Mustafa'nın her ne mahalde bulunurlar ise fetvâ-yı şerîfe mücebince cezâların tertîb ve sâ'ir 'askerîden ve şehirliden cem'iyet ve fesâdda bulunan sâ'î bi'l-fesâd ve katl-i nüfûs idenleri ve sâ'ir meclis-i şer'a ihzârı muktezî olanları dahî kezâlik mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhiñ mütesellimi ma'rifetiyle ahz ve meclis-i şer'a ihzâr ve ahvâlleri hak ve 'adl üzre şer'le görilüb üzerlerine sübût bulan mevâdd tescîl ve hücec-i şer'iyeye ile olunduktan sonra şer'an cezâları tertîbi iktizâ idenlerin cezâları tertîb ve nefy ve tağrîb ve ta'zîr ve te'dîbi lâzım gelenleri nefy ve tağrîb ve ta'zîr ve te'dîb ve ğâret olunan emvâl ve eşyâ teveccüh idenlerden bi't-tamâm tahsîl ve mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhiñ âdemlerinden bi-ğayri hakkın katlolunanlardan diyeti lâzım gelenlerinin diyeti ve şer'an kısâs iktizâ idenleri kısâs ve icrâ-yı şer' ve ihkâk olunduktan sonra imdâd-ı seferiyyeden henüz tahsîl olunmayub kusûr kalmış var ise tamâmen tahsîl ve keyfiyet Der-i Devlet-medâr'a 'arz ve i'lâm olunub tarafından bir ferde himâye olunmamak bâbında sâdır olan Fermân-ı 'Âlî-şân mücebince mektûb tahrîr ve irsâl olundu. İnş'Allâhü Te'âlâ vüsûlünde müceb-i emr-i 'âlî üzre 'amel ve hareket ve husûs-ı mezbûre ziyâde ihtimâm ve dikkat idüb hılâfından be-ğâyet ihtirâz ve mucânebet eylesin ve's-selâm.

İbrâhîm

Sahife no : 78

Belge no: 123

Nişân-ı Şerîf-i Alî-şân Hükmi Oldur ki,

Medîne-i Adana'da Yurtan Mahallesinde vâki' Koca 'Ali Efendi binâ eylediği mektebde vazîfe-i mu'ayyene ile mu'allim olan 'Abdurrahman ibn-i Ahmed fevtoldukda mahlûlünden 'ulemâdan işbu râfi'-i tevkî'-i refî'i-ş-şân-ı hâkânî Mehmed bin Mustafa'ya tevcîh olunub Berât-ı Şerîfimle mutasarrıf iken diyâr-ı âharda sâkin müteveffâ-yı merkûm 'Abdurrahman'ın karındaşı Molla Eyyüb nâm kimesne bir tarikle üzerine berât itdirüb küllî ğadr itmekle ref' olunub girü sâhib-i evvel mezbûr Mehmed Halîfe bin Mustafa'ya kemâ-kân ibkâ ve mutasarrıf kılınmak bâbında Kâdî Mevlânâ Mustafa *zîde fazluhû* 'arzitmegin vâki' ise sadaka idüb bu Berât-ı Hümâyûnı virdüm ve Buyurdum ki: ba'de'l-yevm mezbûr Mehmed Halîfe bin Mustafa varub zikrolunan mektebde kemâ-fil-evvel mu'allim-i sıbyân olub hıdmet-i lâzimesin mer'î ve mü'eddî kıldıkdan sonra vazîfe-i mu'ayyenesiyle mutasarrıf olub vâkıfın rûhı ve devâm-ı 'ömr ve devletimçün du'âya müdâvemet göstere. Ol bâbda ref' olunan merkûm Molla Eyyüb ve taraf-ı âhardan bir ferd ve müzâhim olmaylar. Şöyle bileler. 'Alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar. Tahrîren fi-evâhiri şehr-i şa'bânî'l-mu'azzam sene seb'in ve selâsin ve mi'ete ve elf.

Kad vasala fi 10 Saferi'l-hayr sene 1138

Be-makâm-ı
Kostantınıyye

Sahife no : 79

Belge no: 124

Kıdvetü'l-kudât ve'l-hükkâm. ma'deni'l-fazl ve'l-keâm Adana kâdîsı mevlânâ *zîde fazluhû* tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm olaki, senki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin Südde-i Sa'âdet'ime mektûb ve medîne-i Adana'da vâki' 'ulemâ ve sulehâ ve e'imme ve hutebâ ve bi'l-cümle fukarâ ve zu'afâ mahzar gönderüb emîrül-ümerâi'l-kirâm hâlen Adana Beglerbegisi olan Mehmed Paşa *dâmet me'âliyhû* bundan akdem savb-ı me'mûreye revân olduğu esnâda medîne-i mezbûrenin bi'l-cümle ahâlîsi iltimâsıyla istihdâm olunan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân el-Hâc 'Ömer *zîde kadruhû*'yi medîne-i Adana'ya mütesellim nasb ve ta'yîn ve mîrî mukâta'âtdan ashâbı mevcûd olmayan mukâta'ât mâlı için ve sâ'ir lâzimesi için mûmâ-ileyh el-Hâc 'Ömer ahâlî-i beldeden ma'lûmü'l-esâmî kimesnelardan ma'lûmü'l-mikdâr va'd ve kîse akçe iktirâz ve mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhe def' eylediginden ğayri nefsinde ber-mu'tedil ve re'âyâ-perver ve hılâf-ı şer' ve kânûn işde bulunmaması cümleññ me'mûli olmağla mûmâ-ileyh el-Hâc 'Ömer mütesellimlik-i mezkûrde ber-karâr ve mâ-dâm ki Eyâlet-i Adana mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh üzerinde ola 'azlolunmamak bâbında 'arz ve i'lâm ve ol bâbda istirhâm itmeleriyle vech-i meşrûh üzre ahâlî-i memlekete nâfi' ve taraf-ı Devlet-i 'Aliyye'mden vâki' olan hıdemât-ı 'aliyyemin fermânım olduğu üzre temşiyet ve icrâsına sâ'î olmağla mütesellimlik-i mezkûr

mûmâ-ileyh el-Hâc 'Ömer'e zabt itdirilmek bâbında Fermân-ı 'Âlî-şânım sâdir olmuştur. Buyurdum ki: Hük-m-i Şerîfimle vüsûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzimü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnıyla 'âmil olub hılâfindan be-ğâyet tevakkî ve tahazzür eylesin. Şöyle bilesin. 'Alâmet-i şerife i'timâd kılâsın. Tahrîren fi-evâsıtı zi'l-ka'de senete seb'a ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Kostantınıyye
el-Mahrûse

Kad vasala ve kuyyide fi 3 zi'l-hicce sene [1]137

Sahife no : 79

Belge no: 125

Şerî'at-şi'âr Adana'da müşnid-nişîn olan fazîletlü efendi hazretleri inhâ olunur ki, hâlen cümle ittifâkıyla Kızıldağ Yaylağı'na gidilmek içün tasmîm olunub inş'Allâhü Te'âlâ 'avdet idinceye degin Adana'da kâymakâm nasbolunmak lâzım ve mühim olmağın cümlenin münâsib görmeleriyle kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân İsmâ'il Ağa zîde kadruhû vekîl nasb olunmağın buyuruldu tahrîr ve irsâl olundu. Vüsûlünde gerekdir ki bi-hasebi's-şer' ve'l-kânûn mürâca'at eylediği umûr ve husûsda müsâ'ade idüb hılâf-ı şer'-i şerîf fukarâya ta'addî itdirmeyüb müceb-i buyruldu ile 'âmil olasız. Fî 4 zi'l-hicce sene 1137

Hacı Ömer
Kâ'im-i makâm-ı Adana

Sahife no : 79

Belge no: 126

Nişân-ı Şerîf-i 'Âlî-şân Oldur ki,

Medîne-i Adana'da vâki' Ramazanoğlu Halîl Beg ve Pîrî Mehmed Paşa Evkâfi'ndan Câmî-i 'Atîk'de vazîfe-i mu'ayyene ile ferrâş olan Mustafa câmi'-i mezbûrun kilimlerinden sirkat idüb her vechile hyâneti zâhir olmağla ref'olunub yerine işbu râfi'-i tevkî'-i refi'i's-şân-ı hâkânî İbrâhîm Halîfe her vechile lâyıq ve muhîl ve müstahak olmağın tevcih olunub yedine Berât-ı Şerîfim virilmek bâbında vakf-ı mezbûrun ber-vech-i meşrûta mütevellîsi olan Mehmed zîde mecdühû 'arz itmegin vâki' ise sadaka idüb bu Berât-ı Hümâyûnı viridim ve Buyurdum ki: mezbûr varub zikrolunan câmi'-i şerîfde ref'olunan merkûmun yerine ferrâş olub hıdmet-i lâzimesin mer'î ve mü'eddî kıldıkdan sonra vazîfe-i mu'ayyenesiyle mutasarraf olub vâkıfın rûhı ve devâm-ı 'ömr ve devletimçün du'âya müdâvemet göstere. Ol bâbda ref'olunan merkûm ve taraf-ı âhardan bir ferd mâni' ve müzâhim olmayub aslâ dahl ve ta'arruz kılmayalar. Şöyle bileler. 'Alâmet-i şerife i'timâd kılalar. Tahrîren fi-evâsıtı şehr-i muharremi'l-harâm li-seneti semânin ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Kostantınıyye
el-Mahrûse

Kad vasala ve kuyyide fi 5 min-şehri rebî'i'l-evvel sene 1138

Sahife no : 80

Belge no: 127

Donanma için Sadr-ı a'zam mektûbudur¹⁵

Şerî'at-şî'âr Adana kâdîsı efendi *zîde fazluhû* ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Adana mütesellimi *zîde mecdühû* ba'de's-selâm inhâ olunur ki, 'id-ı edhânın üçüncü salı günü Tebriz Ser-'askeri vezîr-i mükerrerem sa'âdetlü 'Abdullah Paşa Hazretleri'nin kâğıdları gelüb hulâsa-i mefhûm-ı meserret-mersûmunda ma'ıyyetlerine me'mûr 'Asâkir-i İslâm nusret-irtisâm ile Tebriz kurbüne varduklarında derûn-ı şehirde müctemi' olan ikiyüzbiñden mütecâviz kızılbaş kefere başı 'Asker-i İslâmı karşılayub muhârebeye ve mukâteleye tasaddî itmeleriyle cünûd-ı zafer-mev'ûd dahî tertîb-i sufûf ile üç koldan mülhdîn-i dalâlet-âyîn üzerlerine hücum ve kuşluk vaktinden akşama degin muhârebe ve mukâbeleden sonra bi-'avnihî Te'âlâ 'Asâkir-i İslâm mansûr ve muzaffer olduğu halde şehre duhûl ve derûn-ı şehirde dahî dört gün dört gice mukâtelât-ı 'azîme hulâlinde seksenbiñ Kızılbaş 'atme-i şîr-i şemşîr olub 'avn-ı 'inâyet-i melik-i kadîr ile dârı'l-mülk-i Azerbaycan olan şehir-i Tebriz-i dilâviz 'anveten feth ve teshîr olunub mâh-ı zi'l-ka'denin yigirmiüçüncü cum'a günü salât-i cum'a ikâmet ve elkâb-ı hümâyûn-ı nusret-i cihândârî ile hutbe kırâ'et olundđu ve şehir-i Tebriz letâfet-embîz (?) bu vechile hayme-i Memâlik-i 'Aliyye-i hüsevânî kılındığı i'lâm ve iş'âr buyrulmuş fe-hamden sümme hamden Hak Sübhânehû ve Te'âlâ dâ'imen 'asâkir-i İslâmı mansûr ve a'dâ-yı dîni makhûr eyleye âmîn. Bu ni'met-i celîlenin i'lân ve işâ'ı lâzım ve lâbüdd olmağın bu haber-i meserret eseri ma'lûmunuz olmak için mektûb tahrîr ve hâlen kahvecibaşımız olan 'Ali ile irsâl olunmuşdur. Bu ğazve-i kübrâ ve nehcet-i 'uzmâyı cümleye i'lân ve işâ'at ve devâm-ı 'ömr ve devlet-i pâdişâhî ve kavâm-fürûş-ked-i şehinşâhî için cümleden isticlâ-yı du'avât-ı hayriyyeye müdâvemet eylesin ve's-selâm.

Vasala ve kuyyide fi 26 zi'l-hicce

Sadr-ı a'zam

İbrâhîm

Sahife no : 80

Belge no: 128

Kıdvetü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'deni'l-fazl ve'l-keâm mevlânâ Adana kâdîsı *zîde fazluhû* tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mehmed *zîde karduhû* Der-Sa'âdet'ime 'arz-ı hâl idüb, Adana'da vâki' Resm-i Kassârân Mukâta'ası ber-vech-i mâlikâne kendüye der-'uhde olunub lâkin kadîmden ve hâlen Resm-i Kassârân ve

¹⁵ Bu ifadenin sonradan düşüldüğünü tahmin ediyoruz. Çünkü belgenin muhtevasıyla alakası yoktur.

Basmacıyân ve Mahsûl-i Yüregir üçü bir mukât'a olmağla yed-i vâhidden zabtolunur iken basmacıyân rüsûmı sehven berâtına dâhil olmadığından Adana Sancağı mutasarrıfları Basmacıyân Rüsûmumı tarafından zabt eylemekle kendüye ğadr olduğun bildirtüb mahallinden şer'le görilüb vech-i meşrûh üzre yed-i vâhidden fîrûht ve zabt olunduğu sıhhat üzre 'örf ve i'lâm olunmak bâbında Emr-i Şerîfim recâ eylediği ecilden imdi şer'le görilüb i'lâm olunmak fermânım olmuştur. Buyurdum ki: Hükm-i Şerîfim vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzre 'amel idüb dahî husûs-ı mezbûrı mahallinden şer'le görüb mârrü'z-zikr kassârân ve basmacıyân rüsûmları ve Mahsûl-i Yüregir mukâta'ası kadîmden ve hâlen mahallinden ne vechile fîrûht ve zabt olunugelmiş ise zamîri üzre 'arz ve i'lâm eylesin. Şöyle bilesin. 'Alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın. Tahîren fi'l-yevmi'l-'ısrîn min-zi'l-ka'de senete seb'a ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Be-makâm-ı

Kostantınıyye

Kuyyide fi evâhırı muharremi'l-harâm sene [11]38

Sahife no : 81

Belge no: 129

Üveys Efendi'nin Müderrislik Berâtıdır.

Nişân-ı Şerîf-i 'Âlî-şân Hükmi Oldur ki,

İşbu râfi'i tevkî'-i ref'iş-şân-ı şehriyârî ve nâkil-i yerlîğ-i belîğ mükerrermet 'üvân-ı tâcdârî kıdvetü'l-'ulemâ'i'l-muhakkıkîn Mevlânâ Üveys *zide 'ilmuhû* Dîvân-i Hümâyûn'ıma 'arz-ı hâl idüb Adana'da vâki' müteveffâ Ramazanoğlu Halîl Beg Vakfî Medresesi'nin vazîfe-i mu'ayyene ile müderrisi olan Ahmed fevtolub yeri hâlî ve hıdmet-i lâzimesi mu'attal olmağla medrese-i mezbûre vazîfe-i mu'ayyenesiyle merkûmun mahlûlünden kendüye tevcîh olunub yedine Berât-ı Şerîf-i 'Âlî-şânım virilmek bâbında istid'â-yı 'inâyet itmegin müstahikkünden olmağla tevcîh olunmak üzre a'lemi'l-'ulemâ'i'l-mütebahhirîn efdali'l-fudalâi'l-müteverri'in bi'l-fi'l Şeyhü'l-İslâm Mevlânâ 'Abdullah *edâm'Allâhü Te'âlâ fazâ'ilühû* işâret itmegin işâreti mücebince tevcîh olunmak bâbında fermân-ı 'âlîşânım sâdır olmağın hakkında mezîd-i 'inâyet-i şâhânem ve re'fet-i seniyye-i şehin-şâhânem zuhûra getürüb mevlânâ-yı müşârün-ileyhiñ işâreti ve bifiyüzotuzsekiz senesi saferi'l-hayrîñ yigirmibirinci günü târihiyle müverreh virilen Ru'ûs-ı Hümâyûn'ım mücebince bu Berât-ı Hümâyûn-ı 'izzet-makrûnı virdim ve Buyurdum ki: mûmâ-ileyh Mevlânâ Üveys *zide 'ilmuhû* varub müteveffâ-yı merkûm yerine medrese-i mezbûrede müderris olub edâ-yı hıdmet eyledikden sonra bundan evvel müderris olanlar vazîfe-i mu'ayyenesine ne vechile mutasarrıf olagelmişler ise mûmâ-ileyh dahî ol vechile vezîfe-i mu'ayyenesin evkâf-ı mezbûre mahsûlünden mütevellîsi olanlar yedinden alub mutasarrıf ola.

Şöyle bileler. 'Alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar. Tahrîren fi'l-yevmi's-sânî 'aşara min-saferi'l-hayr senete semânin ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

kad vasala fi 12 rebî'ül-evvel sene 1138

Kostantınıyye

el-Mahrûse

Tubbika asluhü'l-âli nemekahü'l-fakîr Ahmed en-Nâ'ib be-Mahkeme-i Mahmud Paşa be-medîneti Kostantınıyye ğufire lehû

Sahife no : 81

Belge no: 130

Nişân-ı Şerîf-i 'Âli-şân Hükmi Oldur ki,

Medîne-i Adana'da vâki' keşkerân tâ'ifesinin Şeyhi olan erbâb-ı istihkâkdan işbu râfi'i tevkî'-i ref'i-ş-şân-ı hâkânî es-Seyyid Mustafa bi'l-fi'l Berât-ı Şerîfimle mutasarrıf olub edâ-yı hıdmet idüb bir vecihle 'azli icâb ider hâli yoğiken ecânibden Yusuf nâm hılâf-ı inhâ bir tarikle alub küllî ğadr itmekle ref'olunub giru sâhib-i evvel mezbûr es-Seyyid Mustafa'ya kemâ-kân ibkâ ve mukarrer kılınmak bâbında istid'â-yı 'inâyet itmegin vâki' ise sadaka idüb bu Berât-ı Hümâyûnı viridim ve Buyurdum ki: ba'de'l-yevm mezbûr es-Seyyid Mustafa varub tâ'ife-i mezkûrun kemâ-fi'l-evvel şeyhi olub hıdmet-i lâzimesin mer'î ve mü'eddî kıldıkdan sonra üslûb-ı sâbık üzre mutasarrıf olub devâm-ı 'ömr ve devletmişün du'âya müdâvemet göstere. Ol bâbda taraf-ı âhardan ferd mâni' ve müzâhim olmayub aslâ dahl ve ta'arruz kılmayalar. Şöyle bilüb 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar. Tahrîren fi-evâsıtı muharremi'l-harâm senete semânin ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Be-makâm-ı

Kostantınıyye

el-Mahrûse

Sahife no : 81

Belge no: 131

Nişân-ı Şerîf-i 'Âli-şân Hükmi Oldur ki,

Adana'da Yurtan Mahallesi'nde vâki' Koca 'Ali Efendi binâ eylediği mu'allimhânenin mu'allim-i sıbyânı olan erbâb-ı istihkâkdan işbu râfi'-i tevkî'-i ref'i-ş-şân-ı hâkânî Eyyüb Halîfe bin 'Abdurrahman bi'l-fi'l Berât-ı Şerîfimle mutasarrıf iken âhardan Mehmed bin Mustafa nâm kimesne bir tarikle alub küllî ğadr itmekle ref'olunub girü merkûm Eyyüb Halîfe bin 'Abdurrahman'a kemâ-kân ibkâ ve mukarrer ve yedine müceddeden Berât-ı Şerîfim virilmek bâbında 'inâyet taleb itmegin vâki' ise vech-i meşrûh üzre sadaka idüb bu Berât-ı Hümâyûnı virdüm ve Buyurdum ki: ba'de'l-yevm mezbûr Eyyüb Halîfe bin 'Abdurrahman varub zikrolunan mu'allimhânenin ref'olunan mezbûrun yerine kemâ-fi'l-evvel mu'allim-i

sıbyânı olub hıdmet-i lâzimesin mer'î ve mü'ddî kıldıktan sonra vazîfe-i mu'ayyenesiyle mutasarrıf olub vâkıfın rûhı ve devâm-ı ömrüm ve devletimçün du'âya müdâvemet göstere. Ol bâbda ref'olunan mezbûr Mehmed bin Mustafa ve taraf-ı âhardan ferd mâni' ve müzâhim olmaylar. Şöyle bilüb, 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar. Tahrîren fi-evâsıtı şehr-i muharrem sene semânin ve selâsin ve mi'ete ve elf.

fi 3 Cemâziye'l-evvel sene 1138

Kostantınıyye

Sahife no : 82

Belge no: 132

Kıdvetü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'deni'l-fazl ve'l-keâm mevlâna Adana kâdîsı *zîde fazluhû* ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Adana mütesellimi *zîde kadruhû* tevkî'-i refî'-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm olaki, Adana Sancağı'nda senevî yüz gürüş mâlı olan Mezra'a-i Göcekkend ve senevî ikiyüz gürüş mâlı olan Mezra'a-i Ayaklıkilise mukâta'alarının mâlikâne mutasarrıfı Arpacızâde Hüseyin fevtoldukda, mültezimi ve etbâ'ı perîşân ve hâsıl olan mahsûlâtı zâyi' olmamak için otuzyedi senesinde vâki' olan mahsûlât her kimin zimmetinde ise tahsîl olunmak için hâlen mâlikâne mutasarrıfı olan Mustafa *zîde kadruhû* istid'â-yı 'inâyet itmekle mezbûr Hüseyin katlolunub makâta'aları zabtider kimesne olmayub mâl-ı mîrî zâyi' ve telef olmamak için yüzotuzyedi senesi dahî mâlikâne mutasarrıfı Mustafa *zîde kadruhû* tarafından zabt ve mahsûlât ve rüsûmâtın cem' ve tahsîl ve mâlın kalemiyyesini edâ ve hisâbını görmek üzere zabt itdirülmek fermânım olmuşdur. Buyurdum ki: Hükm-i Şerîfimle vardukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere 'amel idüb dahî mezbûr Hüseyin katlolunub makâta'aları zabt ider kimesne olmamağla mâl-ı mîrî zâyi' ve telef olmamak için mâlın ve kalemiyyesin edâ ve hisâbını görmek üzere makâta'a-i mezbûrların yüzotuzyedi senesi mâlikâne mutasarrıfı merkûm Mustafa *zîde kadruhû* tarafından zabt ve mahsûlâtın ve rüsûmâtın kânûn ve defter mücebince cem' ve tahsîl itdirdüb âharı dahl ve ta'arruz itdürmeysin. Şöyle bilesiz. 'Alâmet-i şerîfe i'timâd kılarsız. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâlisî 'aşara min-muharremi'l-harâm sene semânin ve selâsin ve mi'ete ve elf.

Vasala ve kuyyide fi 26 Muharrem sene 1138

Kostantınıyye

el-Mahrûse

Sahife no : 82

Belge no: 133

Şerî'at-şî'âr Adana kâdîsı efendi *zîde fazluhû* ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Adana mütesellimi *zîde karuhû* ba'de's-selâm inhâ olunur ki, Adana Sancağı'nda Mezra'a-i

Göcekkend ve Ayaklıkilise mukâta'aları yüzotuzyedi senesine hâlen mâlikâne mutasarrıfı olan Mustafa Ağa'ya zabt ve vâki' olan mahsûlât ve rûsûmât mûmâ-ileyh tarafından ahz ve kabz itdirilüb taraf-ı âhardan dahl ve ta'arruz itdirilmemek bâbında sâdır olan Fermân-ı 'Âlî-şân mûcebince mektûb tahrîr ve ile irsâl olundu. İnş'Allâhü Te'âlâ vüsûlünde mûceb-i emr-i 'âlî üzere 'amel ve hareket eylesiz ve's-selâm

Sadr-ı a'zam
İbrâhîm

Sahife no : 82

Belge no: 134

Nişân-ı Şerif-i 'Âlî-şân Hükmi Oldur ki,

Adana Sancağı'nda Yüregir nâhiyesinde Mezra'a-i Başbilmez ve ğayriden beşbiñüçyüz akçe tahvîl ve tezkire ile mutasarrıf olan İsmâ'il yedinde olan tahvîl ve tezkiresin virüb tîmârından hüsn-i rızâsıyla kasr-ı yed idüb ol vechile mahlûl olmağla uzun boylu ela gözlü açık kaşlu râfi'-i tevkî'-i refi'i-ş-şân-ı hâkânî 'Ömer'e sancağında sâkin olub alaybeyisi bayrağı altında sefere eşmek şartıyla kasr-ı yedinden tevcîh olunmağcün sene semânin ve selâsîn ve mi'ete ve elf muharreminin yigirmiüçüncü günü târîhiyle Hük-m-i Şerîf'im virildikden sonra tezkiresi ihrâc olunmak fermânım olmağın zikrolunan beşbiñüçyüz akçe tîmâr vech-i meşrûh üzere kasr-ı yed iden tahvîlinden merkûm 'Ömer'e tevcîh olunub virdüm ki, zikrolunur ve şerh ve 'ayân ve beyân kılunur.

Mezra'a-i Gökçalay tâbi'-i Kara'îsâlu cem'an <u>2500</u> kılıç 300	Mezra'a-i Başbilmez der- tâbi'-i Yüregir sene _____ 2500 ----- 2000	Bâc-ı bazar-ı cum'a ve hakk-ı neşât der-Karye-i Aktaş haric ez-defder. Tabi'-i Sarıçam <u>12000</u> 5000
Mezra'a-i Kızıldam Karye-i Mağduddepe (?) ve Çukurkeşek (?) ve Kırkeçe (). Tabi'-i Dünderli <u>11000</u> 3000	Yekûn <u>8000</u> 6000	

ba'de'l-yevm taht-ı yedinde olub tasarruf kılub şöyle vazâyif-i hîdemât-ı mebrûre-i mevfûre ve mesâ'î-i meşkûre 'asâkir-i mansûreden ber-mûceb-i defter-i hâkânî bî-kusûr mer'î ve mü'eddî kıla. Ol bâbda efrâd-ı âharîden hiç âhad mâni' ve müzâhim olmayub dahl ve ta'arruz kılmayalar. Şöyle bileler. 'Alâmet-i şerife i'timâd kılalar.

Fî ğurre-i rebî'ül-evvel sene [11]38

Kostantinyye
el-Mahrûse

Sahife no : 83

Belge no: 135

Nişân-ı Şerif-i 'Âli-şân Oldur ki,

Memâlik-i mahrûsem'de vâki' Şam ve Haleb ve Diyarbekir ve Mardin ve Tokad câniblerinde ve sâ'ir ba'zı mahallerde vâlî ve muhassıl ve voyvodalarıñ taht-ı iltizâmlarına dâhil mukâta'âtıñ ekser kurâsı ricâl-i devlet ve a'yân-ı vilâyetden ba'zı kimesneleriñ 'uhdesinde olub lâkin üzerlerinde müstakarr olmayub her biri bir tarikle bir kaç âdeme der-'uhde olunduğundan re'âyâ fukarâsı gözedilmeyüb ve kûtlarıçün vakt ve zamanyla tohm ve sâ'ir ihtiyâcları olan mâlzemelerine i'ânet olunmamağla bi'z-zarûre murâbahacıardan za'af ile akçe aldıklarından beher sene izdiyâd bulan istirbâhın edâsına zirâ'at ve hurâsetleri ve kâr-ı kisblerinin hâsılı vefâ eylemediğinden ğayri der-uhde idenler dahî zabt ideceğim bir sene ve yâhud iki senedir deyu bi'l-cümle hâsıllarını almak için cevır ve eziyet eylediklerinden ekserî perâkende ve perîşân ve hâlî ve harâb ve bakıyye kalanları dahî kût-ı yevmiyeye muhtâc ve ahvâllerin diger-güne mâl-ı mîrîniñ kesretine bâ'is olmağın ol makûle kurâ ve mukâta'ât Mısır karyeleri misillü mâl ve kalemiyyesin virdükden sonra bir tarîk ile âhara virilmemek şartıyla fâ'izleriniñ tahammülüne göre birer mikdâr akçe mu'accele fûruhtolunduğu sûretde bu vechile der-uhde idenler dahî mutasarrıf oldukları kurâ âhara virilmeyeceğın bilüb i'mâriyle takayyüd ve öşr-i mahsûsundan kendüye ziyâde olsun deyu re'âyâ fukarâsının tohmuna ve sâ'ir levâzımına ve dest-i tetâvul-i mezâlim ve cevır ve 'udvândan sıyânet itmekle ahvâlleri nizâm bilüb terakkiye-i 'ibâd ile Memâlik-i İslâmiyye'de olan mîrî mukâta'âtın ma'mûr olmasına bâ'is olub ancak inkılâb-ı zâmân ve muktezî-i hâle göre bu nizâm mutlak cem'-i hazîne için olmayub ba'de zamân dahî şurût-ı mezkûre mürâ'ât olunub tebdîl olunmak sebebiyle virecekleri mu'accele zâyî' olmayacağıın bilüb rağbet itmeleriçün fi-mâ-ba'd taraf-ı hümâyûnum ve vekîl-i mutlakım olanlar tarafından biri bozub sûret-i âhara ifrâğ itmek murad eyledikde bu nizâm 'ibâdullâha evlâ ve enfa' olduğun huzûr-ı fâyizi'n-nûr-ı pâdişâhâneme gelüb bi'n-nefs kendüleri 'arz-ı vaz' eylemeleriçün e'âlimü'l-ulemâ'il-mütebahhirîn bi'l-fi'il şeyhü'l-islâm ve kadı'askerlerim ve nakîbü'l-eşrâfım *edâm'Allâhü Te'âlâ fazâ'ilehüm* bu husûsa mahsûs nâzır ta'yîn olunmalarıyla ol makûle kurâ ve mukâta'âtdan hâlen Hazîne-i 'Âmire'm Defterleri'nde mukayyed olub vâlî ve muhassıl ve voyvodalara viregeldikleri mâl-ı maktû'ı her ne ise mâl-ı mîrî ve mu'tâd olan kalemiyyesine kesr gelmemek şartıyla mâlın Âsîtâne-i Sâ'âdet'im hazînesine virenler ke'l-evvel Hazîne-i 'Âmire'm ve câmi'u'l-emvâl olanlara viregelenler kemâfi'l-evvel kabzına me'mûra senesi dâhilinde dört taksît ile virüb yedine ma'mûlün-bih temessük aldıktan sonra mîrî ve kalemiyyesin viregeldiklerinden izdiyâd bir akçe mutâlebe olunmayub vüzerâ ve mîr-mîrân ve mîr-livâ ve mütesellimler ve sâ'ir ehl-i örf tâ'ifesi tarafından bilâfermân bir nesne talebiyle rencide itdirilmeyüb cevır ve eziyetleri ref' ve mefrûzü'l-kalem ve

maktû'ul-kadem min-küllil-vücûh serbestiyet üzere hayâtda oldukça te'bîden Mâlikâne Berâtı'yla mutasarrıf olmalarıçün yedlerine Berât-ı 'Âlî-şân i'tâ olunub ve mutasarrıflarından biri hâl-i hayâtında karyesin bir âhar kimesneye ferâgat murad eyledikte ma'rifet-i şer' ve hüsn ve rızasıyla hüccet-i şer'îye olunduktan sonra berâtı üzerine fermân olunub ferâgatdan müceddeden yedine Berât-ı Şerîf'im virüb ve sâhibi bi-emri'llâhi Te'âlâ fevtolub karyesi mîrîye â'id oldukda cânib-i mîrîden müzâyede ve râğbâtı inkıtâ'ından sonra bedel virdiği mu'acceleyi virir ise zabt-ı mâder evlâd-ı zükûrına, olmadığı sûrette tekrâr tâlibine fûrûht ve hulvânî (?) akçesi teslîm-i Hazîne-i 'Âmire'm olduğuna sûret-i Rûznâmçe-i Hümâyûn'ım virilmegin mukârenet-i 'avn-i bârî ile ta'mîr-i bilâd ve terakkiye-i 'ibâd için hayr-hâhân ve Devlet-i 'Aliyye'm mu'temed ve münâsib görüb cümle ittifâkıyla başdefterdârım 'arzı ve ulemâ'-i kirâm vüzerâ-yı 'ızâmım dahî istihsân ve istisvâb ve ikdâ eylemeleriyle bu sûret-i müstahsene mürûr-ı ezmine ile tebdîl olunmayub nezâreti olan müşârûn-ileyhim bu husûsun şurût ve kuyûdını bi'l-ittifâk vikâye ve tenfiz ve icrâ idüb fi-mâ-ba'd düstûrül-amel olmak üzere mahalline kaydolunması bâbında pâye-i serîr-i mu'allâma telhîs oldukda mücebince Hatt-ı Hümâyûn-ı şevket-makrûnum sâdır olmağın binâ'en alâ-zâlik Adana Sancağı'nda vâki' Yüregir ve Kara'îsâlu Nâhiyesi'nde Mezra'a-i Ayaklıkilise ve Göcekkend mezra'alarının mâlikâne mutasarrıfı Arpacıoğlu Hüseyin fevtolmağla mahlûlünden karâr iden [s. 84]mu'accelesi mâlikâne fûrûhtolunmak recâsına Dîvân-ı Hümâyûnıma 'arz-ı hâl ve istid'â-yı ['inâyet] olunmağın Hazîne-i 'Âmire'mde mahfûz olan Başmuhâsebe Defterleri'ne nazar oldukda Adana Sancağı'nda vâki' Yüregir Nâhiyesi'nde Mezra'a-i Ayaklıkilise maktû'ının senede ikiyüzyigirmi ğurûş mâlî ve zamân-ı zabtı mart ibtidâsından olub ve yine livâ-i mezbûrda Kara'îsâlu Nâhiyesi'ne tâbi' şehir cânibinde Göcekkend maktû'ının senede yüz ğurûş mâlî ve zamân-ı zabtı mart ibtidâsından olub beher sene mâlın Hazîne-i 'Âmire'me edâ ve kalemiyyesin virüb hisâbın görmek üzere Arpacıoğlu Hüseyin'in üzerinde olduğu der-kenâr ve vech-i meşrûh üzere mâlikâne fûrûhtı fermânım olmağın beyne'n-nâs defe'atle müzâyede ve râğbâtı inkıtâ'ından sonra altıyüzelli ğurûş mu'accele ile işbu râfi'u tevkî-i refi'i's-şân-ı hâkânî kıdvetül-emâsil ve'l-akrân Mustafa zîde kadruhû üzerinde karâr ve tâlib-i âharı keff-i yed itmekle beher sene mâlın Hazîne-i 'Âmire'me edâ ve kalemiyyesin virüb hisâbın görmek üzere sâdır olan Hatt-ı Hümâyûn-ı şevket-makrûnım mücebince mâlikâne 'uhdesine kayd ve şurûtıyla Berât-ı Celîlî'l-'Unvân'ım virilmek bâbında telhîs mücebince Fermân-ı 'Âlî-şân'ım sâdır ve mu'accelesi olan meblağ-ı mezbûrî teslîm-i Hazîne-i 'Âmire'm eyledikte sûret-i Rûznâmçe-i Hümâyûn'ım virilmegin hakkında mezîd-i 'inâyet-i pâdişâhânem zuhûra getirüb binyüzotuzsekiz senesi muharreminiñ altıncı günü bu Berât-ı Hümâyûn-ı 'izzet-makrûnı virdim. Ve Buyurdum ki: merkûm Mustafa zîde kadruhû zikrolunan mukâta'aları binyüzotuzsekiz senesi mart ibtidâsından hayâtda oldukça te'bîden mâlikâne zabt ve vâki' olan

mahsûlât ve rûsûmâtın kânûn-ı kadîm ve olageldiği üzere ahz ve kabz ve beher sene mâlın dört taksît ile Hazîne-i 'Âmire'me edâ ve kalemiyyesin virüb hisâbın görüb ibrâ-yı zimmet eyleyüb yedine sûret-i muhâsebe aldıkça taraf-ı âhardan ferd ta'arruz ve ta'addî eylemeyeler. Ve fermân olan kasr-ı yed şurûtı mürâ'ât tutula. Şöyle bileler. 'Alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar.

Fî 3 Saferi'l-hayr sene 1138

Tubbika 'asluhü'l-'âlî nemekahü'l-fakîr ilâ-Rabbihî Ahmed en-Nâ'ib be-Mahkeme-i Mahmûdpaşa be-medîne-i Kostantınıyye el-Mahmiyye ğufire lehû.

Sahife no : 84

Belge no: 136

Vech-i tahrîr budur ki,

Adana Sancağı'nda vâki' Ayaklıkilise ve Göcekkend Mukâta'ası biñyüzotuzsekiz senesi ber-vech-i mâlikâne 'uhde-i iltizâmımda olub otuzyedî senesi dahî bâ-fermân-ı 'âlî mâl ve kalemiyyesin teslîm-i Hazîne-i 'Âmire idüb hisâbın görmek üzere 'uhdemizde olmağla sene-i merkûmede vâki' olan mahsûlât ve rûsûmâtın zabt itmek üzere hâfizu't-temessük ber-vech-i emânet tefvîz olunmağla zabtıçün işbu hurûf tahrîr ve yedlerine virilmiştir. İnş'Allâhü Te'âlâ mukâta'a-i mezbûrların otuzyedî senesinde vâki' olan mahsûlât ve rûsûmâtın olageldiği minvâl-i şer' ve kânûn üzere zabt ve rabt idüb vâki' olan mahsûlü mîrî içün ahz ve kabz eyleyüb zabt ve rabtına âhardan bir ferd mâni' ve müzâhim olmayalar.

El-Fakîr Mustafa

Voyvoda-i Mukâta'a-i mezbûr

hâlen

Sahife no : 85

Belge no: 137

Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'âdeni'l-fazâ'il ve'l-keîâm Adana Eyâleti'nde vâki' olan kâdîlar *zîde fazluhüm* tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, Adana Eyâleti'nde vâki' ba'zı mîrî mukâta'âtın otuzbeş ve otuzaltı ve otuzyedî seneleri iktizâ iden kalemiyye akçelerin ber-müceb-i mu'tâd-ı kadîm düstûr-ı mükerrem müşîr-i efham nizâmü'l-'âlem nâzım-ı menâzimi'l-ümem vezîr-i a'zam ve dâmâd-ı muhterem İbrâhîm Paşa *edâm'Allâhu Te'âlâ iclâlehû* vezâ'ifü'l-iktidârının hissesine isâbet iden cem'an üçyüzyigirmiyedi ğurûş ve bir sülüs kalemiyye akçelerinin tahsîli ve teslîmi ziyâde mühim ve muktezî olmağın imdi siz ki kâdîlarsız, işbu emr-i şerîf-i celîli'l-kadrim vüsûlünde mübâşir ta'yîn olunan *zîde kadruhû* ile irsâl olunan imzâlu sûret-i defterde mukâta'âtı mutasarrıflarının isimleri ve seneleri ve kalemiyye akçeleri tasrîh olduğı vech üzere ol mikdâr ğurûş kalemiyyeleri ile mukâta'âtı

mutasarrıflarının mevcûd olanlarının kendülerinden ve kendüleri mevcûd olmayanlarının sarraflarından ve sübaşılardan mübâşir-i merkûm ma'rifetiyle alâ-eyyi hâl mu'accelen tahsîl ve teslîm için ma'mûlün-bih olmak üzere mübâşirden temessük alıvirüb bir gün ve bir sâ'at mukaddem irsâl ve vezîr-i a'zam-ı müşârün-ileyh tarafına tamâmen edâ ve teslîm ve itdirdüb bir dürlü 'illet ve bahâne ile 'avk ve te'hîrden be-ğâyet ihtirâz ve ictinâb eylemeñiz bâbında Fermân-ı 'Âlî-şânım sâdır olmuştur. Buyurdum ki: Hükm-i Şerîfimle vardukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan emr-i şerîf-i celîli's-şân vâcibi'l-ımtisâl ve lâzimi'l-ittibâ'ımın mazmûn-ı münîfi birle 'âmil olub hılâfiyla bir ferde vad'-ı hareket itdirmeyüb şöyle bilesiz. 'Alâmet-i şerîfe i'timâd kulasız. Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmisi 'aşara min-şehri muharrem sene semânin ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Be-makâm-ı

Kostantınıyye

el-Mahrûse

Sahife no : 85**Belge no: 138**

Adana civârında Cânibi's-şehir nâhiyesinde Karayusuflu mezra'asında fevtolan Arpacıoğlu'nun çiftleri:

çift	öküz	saban	timur	arâzîleri yekûn
'aded	2	'aded	aded	ğurûş
1		1	1	20

Bâ'is-i terkîm-i hurûf budur ki,

Adana sâkinlerinden bundan akdem fevtolan Arpacıoğlu el-Hâc Hüseyin'in ve oğlu 'Abdülcelil'in mâl ve erzâkları ve emlâk ve arâzîleri ve nukûd ve zimem ve sâ'ir eşyâları taraf-ı mîrîden zabt ve ahz ve kabz ve teslîm-i Hazîne-i 'Âmire eylemek üzere tarafımıza hıtâben bâ-Fermân-ı 'Âlî-şân sâdır olmağla imdi Adana civârında Cânib-i şehir Nâhiyesi'nde Karayusuflu nâm karyede vâki' bir çift arâzîleri ve iki 'aded öküz ve sâ'ir çift âlâtıyla beyne'n-nâs müzâyede ve rağbât inkîtâ'ından sonra yalınuz yigirmi ğurûşa olmak üzere kethüdâ-yı sadr-ı 'âlî devletlü 'âlî himem (?) efendimiz hazretlerinin hâlen mühürdârı olan 'izzetlü ve rif'atlü Mustafa Ağa'ya taraf-ı mîrîden fîrûht olunmağın işbu zabt temessüki virilmiştir. Gerekdir ki, bâlâda zikrolunan çiftlik-i mezbûrun akçesi olan meblağ-ı mezbûrî sâdır olan fermân-ı 'âlî mucebince me'mûriyetimiz hasebiyle mîrî için ahz ve kabz olunmağla zabt ve rabtına taraf-ı âhardan bir ferd dahl ve ta'arruz eylemeyeler. Fî 11 R sene 1138

El-Fakîr Ahmed

Ser-bevvâbîn-i

Dergâh-ı 'Alî

Sahife no : 86

Belge no: 139

Alaybeyioğlu Mehmed Ağa'nın Fermânıdır.

Emîrül-ümerâ'î'l-kirâm kebîrül-küberâ'î'l-fihâm zül-kadri ve'l-ihtirâm sâhibül-'izz ve'l-ihtişâm el-muhtassu bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-a'lâ Adana Beglerbegisi paşa *dâme ikbâlühû* ve kıdvetül-kudât ve'l-hükkâm ma'deni'l-fazl ve'l-keâm Kara'îsâlu ve Adana kâdîları *zîde fazluhumâ* tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, zü'amâdan kıdvetül-emâsil ve'l-akrân Mehmed *zîde kadruhû* Südde-i Sa'âdet'ime 'arz-ı hâl idüb Adana Sancağı'nda Kara'îsâlu Nâhiyesi'nde Cemâ'at-i Gördüklü ve ğayriden ber-vech-i takâ'üd Berât-ı Şerîfimle mutasarrıf olduğu yigirmibirbiñotuzyedi akçe ze'âmet aklâmından müstakillen kayd ve berâtına dâhil yine nâhiye-i merkûmede dokuzbiñyetmişüç akçe yazusu olan Mezra'a-i Küçük İkizçekirdekli Cemâ'ati'nin ekinligidir deyu mukayyed olan mezra'a, mahallinde "Gördüklü" deyu tesmiye olunub âharın 'alâkası olmayub bu âna degin babası ve eslâfi ve kendüsi mutasarrıf olagelüb ve ze'âmet kalîlül-hâsıl ve mahsûlü ol mezra'aya münhasıra ve ba'zı senelerde anıñ dahî mahsûlü ancak ze'âmetinin cebelüsine vefâ idüb gâhî itmeziken havâss-ı hümâyûnumdan yine nâhiye-i mezbûrede biñdörtüyzkırk akçe yazusu olan mezra'a-i Gerzanbars beled keferesi eker deyu mukayyed olan mezra'aya ber-vech-i mâlikâne mutasarrıf olan Mustafa'nın mezra'a-i merkûme hâlen zabt ve tasarrufunda olub Defter-i Hâkânî'de nâhiye-i merkûmede Gerdan nâmıyla başka karye ve mezra'a yoğiken merkûm Mustafa'nın berâtında Başmuhâsebe'de elli ğurûş mâl ile mezra'a-i Gerdan deyu mukayyed olmağla bunun ze'âmet aklâmından Gördüklü Cemâ'ati'niñ ekinligidir deyu mukayyed olan sâlifü'z-zikr Küçük İkizce Mezra'ası "içün benim Berât'ımda mukayyed Gerdan Mezra'asıdır" deyu tarafeyniñ mezra'aları birbirlerine yigirmidört sâ'at mesâfe iken ol vechile muğâyir-i Defter-i Hâkânî geçen sene fuzûlî ta'sîr eyledüğinden mâ-'adâ bu sene dahî ta'sîr iderim deyu müdâhale ve ta'addî itmekle mukaddemâ men'î için Emr-i Şerîfim sâdır olmuşiken mezbûr ziyâde tağallübeden olmağla itâ'at itmeyüb ze'âmet mahsûlüne ğadr eyledüğün bildirüb müstakillen ze'âmet aklâmından zikri mürûr iden Küçük İkizce Mezra'ası Defter-i Hâkânî mücebince kendüye zabt ve mahsûlât ve rüsûmâtını ahz ve kabz itdirilüb mezkûr Mustafa'yı hılâf-ı defter ol vechile dahl ve ta'arruz itdirilmeyüb men' ve def' olunmak bâbında Emr-i Şerîfim recâ eyledüğü ecilden Defterhâne-i 'Âmire'mde mahfûz olan Rûznâmçe-i Hümâyûn ve Defter-i İcmâl ve Mufassal'a mürâca'ât olundukda Kara'îsâlu Nâhiyesi'ne tâbi' otuzyedi nefer re'âyâ ile Cemâ'at-i Gördüklü ve hâsil tahtında resm-hâne ve mücerred ve yekûn ma'a ğayrihâ ikibiñ akçe yazı ve yine nâhiye-i mezbûre tâbi' hâsıl-ı hunta yekûn ma'a ğayrihâ dokuzbiñyetmişüç akçe yazı. Mezra'a-i Küçük İkizce Gördüklü Cemâ'ati'niñ ekinligidir deyu Defter-i Mufassal'da muharrer kalemiyle tahrîr ve Defter-i İcmâl'de Cemâ'at-i Gördüklü el-mezbûre ve ğayrhî ile bir görilüb

yigirmibirbiñotuzyedî akçe bir icmâl ve icmâl-i mezbûr tamâmen mezkûr mütekâ'id Mehmed veled-i Hasan üzerinde ve yine Kara'îsâlu Nâhiyesi'ne tâbi' hâsıl-ı hınta yekûn ma'a ğayrihâ dörtyüzkırk akçe yazar. Mezra'a-i Gerzanbars beled keferesi eker deyu ol dahî defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrîr ve defter-i icmâlde 'Îsâkocalu ve ğayrihî ile bir görilüb havâss-ı hümâyûn mülhakâtından olmağın ber-müceb-i Defter-i Hâkânî ikibiñ akçe yazusı olan Cemâ'at-i Gördüklü cemâ'at-i mezbûrenin ekinligi olub dokuzbiñyetmişüç akçe yazusı olan Mezra'â-i Küçük İkiçce de Havâss-ı Hümâyûn'un 'alâkası olmayub mezbûr Mehmed veled-i Hasan'ın ze'âmeti dâhilindedir. Defter-i İcmâl ve Mufassal tetebbü' olundukda "Kara'îsâlu Nâhiyesi'nde Havass-ı Hümâyûn mülhakâtından olmak üzere Gerdan ismiyle müsemmâ karye ve mezra'a bulunmamışdır. Bu takdîrce elli ğurüş mâlı ile Başmuhâsebe'ye kaydolunan Mezra'a-i Gerdan muğâyir-i Defter-i Hâkânî olmuş olur" deyu bi'l-fi'l Defter Emîni olan iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim el-Hâc Mustafa *dâme mecdühû* 'arzitmekle defter emîni 'arzi mücebince 'amel olunmak emrim olmuşdur. Buyurdum ki: Hükmi-i Şerîfimle vüsûl buldukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere 'amel dahî defter emîni 'arzi mücebince ikibiñ akçe yazusı olan Cemâ'at-i Gördüklü ve cemâ'at-i mezbûreniñ ekinligi olub dokuzbiñyetmişüç akçe yazusı olan Mezra'a-i Küçük İkiçce'de Havâss-ı Hümâyûn'un 'alâkası olmayub mezbûr Mehmed veled-i Hasan'ın ze'âmeti dâhilinde olmağla kendüye zabt ve vâki' olan mahsûlât ve rüsûmâtın ahz ve kabz itdirüb min-ba'd Defter-i Hâkânî'ye ve emri-i hümâyûnıma muhâlif mezkûr Mustafa'yı vech-i meşrûh üzere dahl ve ta'arruz itdirmeyesin. Ve dahl idüb berât-ı mücebince tahvîl târîhine düşen mahsûl ve rüsûmâtından fuzûlî ne mikdâr nesnesin almış ise ba'de's-sübût hükmidüb girü alub kesîr bî-kusûr aluvirüb husûs-ı mezbûr için bir dahî Emri-i Şerîfim varmalu eylesin. Şöyle bilesin. 'Alâmet-i Şerîfe i'timâd kılasız. Tahrîren fi-evâsıtı zi'l-ka'de sene seb'in ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Fî14 ramazan sene 1138

Kostantınıyye
el-Mahrûse

Sahife no : 87

Belge no: 140

Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'âdeni'l-fazâ'il ve'l-ke'lâm Adana ve Kara'îsâlu ve Kumaşlu ve Hacılı Nâhiyelerinde vâki' kâdîlar *zîde fazluhum* ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Adana Sancağı mütesellimi *zîde mecdühû*, tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki, Kara'îsâlu ve Kumaşlu ve Hacılı Mukâta'aları iftihârü'l-ümerâ ve'l-ekâbir bi'l-fi'l Başdefterdâr'ım el-Hâc İbrâhim *dâme uluvvühû*'nüñ ber-vech-i mâlikâne 'uhdesinde olub biñyüzotuzyedî senesi şubatı zarfindan Dâvud'a der-'uhde ve tevfiz olunub bu âna degin henüz akçe teslîmi olunmadığından mukâta'a-i mezbûrı tarafından zabtı için tekrâr kıdvetü'l-emâsil

ve'l-akrân Hacı Mahmud *zîde kadruhû* dahî ta'yîn olunmağın inş'Allâhü Te'âlâ mûmâ-ileyh vardukda mukât'ât-ı mezkûrları mâlikâne şurûtı üzre zabt ve rabt ve vâki' olan a'sâr-ı şer'iyye ve rûsûmât-ı sâyiressin ahz ve kabzidüb gerek mukâta'a mâlına ve re'âyâ fukarâsına âhardan bir ferdi müdâhale itdirmemeñiz bâbında Fermân-ı 'Âlî-şânım sâdır olmuştur. Buyurdum ki: Hükm-i Şerîfimle vardukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan işbu emr-i celîli's-şân vâcibi'l-ımtisâl ve lâzimi'l-ittibâ'ımın mazmûn-ı münîfi ile 'âmil olub hılâfiyla vaz'ı hareketden ihtirâz eylesiniz. Şöyle bilesiz. 'Alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmisi 'aşara min-zî'l-hicce sene seb'in ve selâsın ve mi'e ve lef. Be-Makâm-ı

Kostantınıyye

el-Mahrûse

Sahife no : 87

Belge no: 141

Emîrül-ümerâ'i'l-kirâm kebîrül-küberâ'i'l-fihâm zül-kadri ve'l-ıhtirâm sâhibül-'izz ve'l-ıhtişâm el-muhtassu bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-a'lâ Adana Beglerbegisi *dâme ikbâlühû* ve kıdvetül-kudât ve'l-hükkâm ma'deni'l-fazl ve'l-keâm Adana ve Kara'isâlu kâdîları *zîde fazluhumâ* tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, kıdvetül-emâsil ve'l-akrân tekâ'üd Mehmed *zîde kadruhû* Dîvân-ı Hümâyûn'ıma 'arz-ı hâl idüb Adana Sancağı'nda Kara'isâlu Nâhiyesi'nde Cemâ'at-i Gördüklü ve ğayriden yigirmibirbiñ akçe ber-vech-i tekâ[üd] mutasarrıf olduğu ze'âmet mülhakâtından dokuzbiñyetmişüç akçe yazusu olan Küçük İkizce mahallinde Gerdan mezra'a tesmiye olunub âhardan bir ferdi dahl icâb itmez iken Puş Mukâ'ası mutasarrıfı, mukâta'ası dâhilinde olan tasrîhan Gezran Mezra'ası zabt ve tasarrufunda iken Başmuhâsebe'ye Gezran kaydolunacak iken Gerdan kaydolunduğu ecilden Defter-i Hâkânî'ye mürâca'at eylemeyüb Başmuhâsebe'den Gerdan der-kenâr itdirüb bu vechile nizâ'dan hâli olmamağla kat'-ı nizâ' için Defterhâne'de mahfûz olduğu gibi Başmuhâsebesi dahî Gezran tashîh olunmak için fermân sâdır olub Gezran tashîh olunub ve yedine bir sûret virilmegin virilen sûret mücebince mezkûrı men' birle yedine Emr-i Şerîfim virilmek recâ eyledüğü ecilden Hazîne-i 'Âmire'mde mahfûz olan Başmuhâsebe Defterleri'ne nazar olundukda tekâ'üd Mehmed veled-i Hasan'ın ze'âmeti dâhilinde olub dokuzbiñyetmişüç akçe yazusu olan Küçük İkizce Mezra'ası Gördüklü Cemâ'ati'nin ekinliği olmağla mahallinde Gerdan tesmiye olub kendüniñ ve eslâfınıñ tasarruflarından zabt olunur iken Havass-ı Hümâyûn'dan biñdörtüyzkırk akçe yazusu olan Gezran Mezra'asına ber-vech-i mâlikâne mutasarrıf olanlar Gezran Mezra'ası'nıñ zabt idüb lâkin Başmuhâsebe'de Gezran tahrîr olunacak iken Gerdan tahrîr olduğuna binâ'en Gezran Mezra'ası dahî Hâs-ı Hümâyûn dâhilindedir deyü mezbûr tekâ'üd Mehmed'in ma'ıyyetine dâhil olan Küçük İkizce Mezra'ası'na müdâhale itmekle

Hâss-ı Hümâyûn dâhilinde olan Mezra'a-i Gezran'dır. Başmuhâsebe'de Gerdan yazılması Defter-i Hâkânî'ye muğâyirdir deyu defter emîni efendi 'arz eyledüğinden ğayri, vâki' olduklarında dahî mahallinde Gerdan tesmiye olan Küçük İkizce Mezra'ası'nda Hâs mutasarrıfınıñ [s. 88] 'alâkası olmayub merkûm Mehemmed'iñ ze'âmeti mülhakâtından olduğuna yedinde müte'addid hüccet ve Evâmir-i Şerîfe'si olub ancak mücerred Başmuhâsebesi tashîh olunmayub Gerdan deyu mukayyed olduğuna binâ'en Hâs mutasarrıfları Defter-i Hâkânî'ye mürâca'at itmeyüb Başmuhâsbe der-kenârıyla emr-i şerîf ısdâr¹⁶ idüb ze'âmet dâhilinde olan mezra'aya müdâhaleden hâli olmaz deyu mukâta'a-i mezbûrenin Başmuhâsebe'de olan mahalli Defter-i Hâkânî'de tahrîr olunduğu üzre tashîh olunmak bâbında istid'ây itmekle Defter-i Hâkânî'de olan İcmâl ve Mufassal muharrer kalemiyle tahrîr olunub sahîh ve mu'teber olduğuna binâ'en Havâss-ı Hümâyûn dâhilinde olan mezra'a Defter-i Hâkânî'de tahrîr olunduğu üzre Başmuhâsebe'de dahî Gezran olmak üzre tashîh olunmak iktizâ eyledüğün iftihârül-emâcid ve'l-ekârim bi'l-fi'l Re'îsü'l-Küttâb olan Mehmed *dâme mecdühü* hulâsasıyla i'lâm itmegün hulâsası mücebince Defter-i Hâkânî'de tahrîr ve tasdîr olunduğu üzre Gezran olmak üzre muhâsebede olan kaydı tashîh ve sûret virilmek bâbında Fermân-ı 'Âlî-şân'ım sâdır olmağla Gezran olmak üzre Başmuhâsebe'de kaydı tashîh olunub biñyüzotuzyedî senesi zi'l-ka'desiniñ yigirmiyedinci günü târîhiyle müverreh sûret virildiği der-kenâr olunub i'lâm olundukda imdi der-kenârı mücebince 'amel olunmak bâbında Fermân-ı 'Âlî-şân'ım sâdır olmuştur. Buyurdum ki: Hükm-i Şerîfim vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzre 'amel idüb dahî mezra'a-i mezbûruñ kaydı Hazîne-i 'Âmire'm Defterleri'nde vech-i meşrûh üzer tashîh olunub defter sûreti virilmekle mücebince mezra'a-i mezbûri mezbûr tekâ'üd Mehmed'e zabt itdirdüb Puş Mukât'ası mutasarrıfı hılâf-ı kânûn ve defter mezra'a-i mezbûre müdâhale itdirmeyesin. Şöyle bilesin. 'Alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın. Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmisi min-şehri zi'l-hicce sene seb'in ve selâsın ve mi'e ve elf.

Kostantınıyye

el-Mahrûse

Kad vasala ve kuyyide fi 14 Saferi'l-hayr sene 1138

Sahife no : 88

Belge no: 142

Şerî'at-şî'âr fazîlet-disâr Adana kâdîsı efendi *zîde fazluhü* inhâ olunur ki, Dergâh-i 'Alî yefiçerileri kulları dîn ve Devlet-i 'Aliyye'niñ güzîde ve mu'teber 'askeri olub kadîmden serdâr nasboluna gelen yerlere ocakda isimleri ma'lûm emekdârlar serdâr nasb ve istihdâm olunub anlar dahî ecnebîlere sâhib çıkmayub ocağın ahvâline hüsn-i nizâm virülüb ism yerleri açık

¹⁶ Emr-i şerîf ısdârının usûlü.

mektûb virilmemek için Hatt-ı Hümâyûn-ı şevket-makrûn sâdir olmağın taht-ı hükûmetiñizde serdâr olan ref'olunub yerine kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân onyedî bölüğün el-Hâc Mustafa Ağa *zîde kadruhû* serdâr nasb ve ta'yîn olunmak hasebiyle işbu mektûb tahrîr ve irsâl olundu. Vüsûlünde gerekdir ki, mezbûrî serdârlık umûrında istihdâm idüb âhara müdâhale itdirmeyesiz. Ve ol tarafda olan yeñiçeri ve cebeci ve tobcı ve top 'arabacısı ve kul oğlanları ve ğılmân-ı 'acemi, mezbûrî üzerlerine serdâr ve zâbit bilüb sözünden taşra ve re'yinden hâric vaz'-ı hareketde bulunmayub itâ'at ve inkiyâd üzre olalar. Ve tavâ'if-i mezbûrûndan bilâ vâris-i ma'rûf fevtolanlarıñ muhallefât-ı metrûkâtların mezbûre ahz ve kabz itdirilüb ma'rifet-i şer'le sûk-ı sultânîde fûrûht ve hâsıl olan nukûdın mumzâ ve memnûm müfredât defterleriyle taraf-ı Beytül-mâl'a irsâl ve îsâl itdürdesiz. Ve sen ki serdârsın hılâf-ı şer'-i şerîf ve muğâyir-i kânûn-ı kadîm ve emr-i münîf hareketden ihtirâz idüb müceb-i mektûbla 'âmîl olasın. Tahrîren fi ğurre-i şehr-i saferî'l-hayr sene semânin ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Hasan

Ağa-yı Yeñiçeriyân-ı

Dergâh-ı 'Âlî

Sahife no : 89

Belge no: 143

İftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'u'l-mehâmîd ve'l-mekârim el-muhtassu bi-mezâd-i 'inâyeti'l-meliki'd-dâ'im dergâh-ı mu'allâ'm kapucibaşlarından olub Adana'ya mübâşir ta'yîn olunan Kel Ahmed *dâme [mecdühû]* ve kıdvetü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'deni'l-fazl ve'l-keîâm Adana kâdisı mevlânâ Ahmed *zîde fazluhû* ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Adana mütesellimi 'Ömer *zîde mecdühû* tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, siz ki mûmâ-ileyhihimsiz tarafınızdan Der-i Devlet-medâr'ıma mektûbuñuz ve Adana'nın 'ulemâ ve sulehâ ve sâ'ir ahâlîsinin dahî mahzarları gelüb hulâsa-i mefhûmlarında bundan akdem Adana'da vukû'bulan fitne-i 'azîme erbâbının rü'esâsından olmağla cezâsı tertîb olunan Arpacıoğlu Hüseyin öteden berü mütemevvil ve müteğallibeden olmağla mukaddemâ nice def'a Adana'da ve civârında vâki' Tarsus Sancağı'nda mütesellim olub 'ibâdu'llaha zulm ve ta'addî ile mâl-ı ferâvân cem' ve sığâr ve kibâr istilâ ve mûkız-ı fitne olmağla cezâsın bulub mezbûrun oğlu 'Abdülcelil dahî eşkıyâdan olmağla Adana ve Tarsus ahâlîsi fukarâsına zulm ve ta'addîsinin nihâyeti olmadığınan mâ-'adâ babası müteveffâ-yı mezbûr biñyüzotuz senesinde Rakka Vâlîsi olan müteveffâ 'Ali Paşa tarafından Birecik Mütesellimi iken mezbûr 'Abdülcelil karındaşı Mehmed ile hevâsına tâbi' etbâ' ve iğvâsın başına cem' ve Adana Mütesellimi İbrâhîm'in sâkin olduğu sarayı basub Adana Kethüdâyeri Ahmed'i darb ve âlet-i harb ile birkaç yerinden cerh idüb bunun emsâli fesâdı Der-i Devlet-medâr'ıma i'lâm olunmağla icrâ-yı hak olunmak için

sâdır olan emr-i 'âli mücebince müşârün-ileyh 'Ali Paşa tarafından gelen mübâşire hıdmet-i mübâşiriye olmak üzere virdiği dörtbiñ ğurûşu Adana fukarâsı üzerine tahmîl ve cebren alub mezbûrun babası müteveffâ-yı merkûmun fukarâya zulm ve ta'addîleri müdûn-ı efzûn olmağın ekser ashâb-ı hukûk fermân-ı 'âli ile hakların da'vâ itmeleriyle mezbûr 'Abdülcelil'e taraf-ı şer'den mürâsele irsâl ve terâfû' için da'vet-i şer' olundukda mezbûr başına erâzil ve eşhâs cem' ve aslâ ber-vech-i icâbet ve ınkıyâd eylemeyüb bu gün Kerbelâ'm günüdür deyu darb ve harbe mutasaddî ve taraf-ı Devlet-i 'Aliyye'ye giderim deyu karâr ve ba'de'l-firâr mezbûruñ envâ'-ı zulm ve ta'addî ve sû'i hâlini ahâlf-i Adana ihbâr eyledüklerin 'arz ve i'lâm itmeñiz ile mezbûr bu tarafda ahz ve cezâsı tertîb olunmağın mezbûr Hüseyin tağallübü sebebiyle nice mîrî mültezimlerinin iltizâmlarında olan mukâta'ât emvâline müdâhale ve ahz-ı irtişâ ve pašalara ve kethüdâ ve mütesellim olmak ciheti ile iddihâr ile eylediği emvâl Beytü'l-mâl-ı müslimîn için ahz olunmak muktezî ve oğlu mezkûrun kendü iddihâr eylediği mâl dahî o kabîlden olduğun 'arz ve mahzar-ı nâtik olmağla senki kapucıbaşı-i mûmâ-ileyhsin mezbûrun ve babasının nukûd ve emvâl ve emlâk ve eşyâ ve'l-hâsıl ismi mâl ıtlâk olunur her nesi vâr ise ma'rifet-i şer'le tahrîr ve defter ve mîrî için ahz ve kabz ve mezbûrdan hukûk iddi'â idenler Der-i Devlet-medâr'ıma gelüb isbât eylediklerinde mâlundan bu tarafda edâ olunmak üzere bi'l-cümle nukûd ve emvâl ve eşyâsını Der-i Devlet-medâr'ıma getirüb Hazîne-i 'Amire'me teslim eyleyesin. Mezbûr ve bâ-husûs babası aslında mütemevvil ve müteğallibeden olmalarıyla mâl ferâvân-ı mâlın ve mukaddemâ Kürd Bayramoğlu Mehmed Paşa Adana Beglerbegisi iken tarafından merkûm Hüseyin Adana mütesellimi olub ve mezkûr Mehmed Paşa Mar'aş'a teveccühünde kethüdâsı fevtolmağla mezbûr Hüseyin Kethüdâ olub oniki gün mürûrunda mezkûr Mehmed Paşa dahî fevtolmağla mütesellimlik mahsûlü bi'l-cümle zimmetinde kaldığından ğayri paşa-yı merkûmun yanında bulunan zî-kıymet raht ve pusat ve nukûdundan katî vâfir altun sirka ve bi'l-cümle zimmetinde kaldığın başka bir kıt'a kâ'imeñle i'lâm eylemenle bir şey'ini ketm ve ihfâ ve zâyî' ve telef olunmayub cümlesini mumzâ ve mahtûm defterleriyle getirüb bu husûsda sen dahî zerre kadar tama'-hâme teb'îtden be-ğâyet hazer eylemeñ bâbında Fermân-ı 'Âli-şânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki: Vüsûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzimü'l-imtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnuyla 'âmil olub hılâfından be-ğâyet ihtirâz ve ictinâb eyleyesiz. Şöyle bilesiz. 'Alâmet-i şerife i'timâd kılasız. Tahrîren fi-evâstı saferi'l-hayr sene semânin ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Kostantınıyye

el-Mahrûse

Vasala ve kuyyide fi 23 saferi'l-hayr sene 1138

Sahife no : 90

Belge no: 144

İftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'u'l-mehâmid ve'l-mekârim el-muhtassu bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'd-dâ'im Dîvân-ı Hümâyûn'ımda Çavuşbaşı Vekîli olan İsmâ'il *dâme mecdühû* tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, Adana ahâlîsinden Veli Vâ'iz dimekle ma'rûf Mustafa bu tarafa gelüb hâlen Üsküdar'da Hacı Paşa sarayında ikâmet ve Adana'ya kâğıdlar yazub ol tarafda temşiyeti muktezî nice umûr-ı mühimmenin ta'tiline bâ'is ve nice ehl-i 'ırzın tekdîrine sebep olacak işlere tasaddî ile ihtilâl-i memlekete bâdî olmağla senki mûmâ-ileyhsin mezbûr buldurub yanına mübâşir ta'yîn ve oğlu ile ma'an min-ba'd Âsitâne-i Sa'âdet'ime gelüb vilâyetinde edebiyetle oturmak üzere Adana'ya irsâl ve bundan sonra bilâ fermân gelür ise diyâr-ı âhara nefy ve kal'a-bend olunacağın kendüye tefhîm ile gereği gibi tenbîh-i ekîd eyledikten sonra mübâşir götürüb Adana kâdîsından i'lâmın getürmek üzere yollamañız bâbında Fermân-ı 'Âli-şânım sâdir olmuşdur. Buyurdum ki: Dergâh-ı Mu'allâm çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Veli Çavuş *zîde kadruhû* Hükm-i Şerîf'imle vüsûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı celîli'l-kadrim mûcebince 'amel idüb min-ba'd hilâfına rızâ ve cevâz göstermeyesin. Şöyle bilesin. 'Alâmet-i şerîfe i'timâd kulasın. Tahrîren fi-evâ'ili safer sene semânin ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Kostantınıyye
el-Mahrûse

fi 24 saferi'l-hayr sene 1138

Sahife no : 90

Belge no: 145

İftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'u'l-mehâmid ve'l-mekârim el-muhtassu bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'd-dâ'im dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından olub Adana tarafına mübâşir ta'yîn olunan Kel Ahmed *dâme mecdühû* ve kıdvetü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'deni'l-fazl ve'l-keâm mevlânâ Adana kâdîsı *zîde fazluhû* ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Adana mütesellimi 'Ömer *zîde mecdühû* tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, sen ki kapucubaşı-i mûmâ-ileyhsin Der-i Devlet-medâr'ıma gönderdigin mektûb ve kâ'imeñ gelüb hulâsa-i mefhûmı ma'lûm-ı hümâyûnım olmuşdur. Bundan akdem Adana'da vukû'bulan fitne ve fesâd erbâbından olub kal'a-bend olunan yigirmiden mütecâviz şakîler meclis-i şer'a ihzâr ve keyfiyetleri ahâlîden istihbâr ve şer'an cezâları tertîbi iktizâ iden altı nefer eşkıyânın cezâları tertîb ve te'dîbleri iktizâ idenleri ıslâh-ı nefis için Adana'da kal'a-bend ve mâ-'adâ nefis-i Adana'da vâkî' ahâlîden şakâvetde 'alâkası olanlar mahalleleri ahâlîsi ve imâmları ve sâdât ve 'askerîden olanları zâbitleri teftîş ve tefahhus ve ahz ve ele getürmek için tenbîh olunub cümle ahâlî dahîl

sem'an ve tâ'aten deyu inkıyâd idüb ve emîrül-ümerâ'î'l-kirâm Adana Beglerbegisi Mehmed Paşa *dâmet ma'âliyhü'nî* katlolunan âdemlerinin kısâs veyâhud diyeti ve ğâret olunan emvâl ve eşyâsın zuhûra getürölmek tenbîh eyledüğinde cümle ahâlî-i beldenin sığâr ve kibârî paşa-yı mûmâ-ileyhiñ bundan akdem devâb ve emvâl ve eşyâsından ğâret olunanı mümkün mertebe tefîş ve tefahhus ve yerlülerinden tahsîl olunub teslîm olunmuş idi. Lâkin Adana'ya etrâf ve eknâfdan ve bilâd-ı ba'ideden tüccâr eyyâm-ı şitâda cem'olub mecmû' tüccâr ve müsâfir makûlesi ve yeñiçeri tâ'ifesi yağma eyleyüb ba'zıları yağmâ eyledikleri emvâl ile diyârlarına firâr ve yeñiçeri olanlar dahî sefere gidüb ve ba'zıları dahî firâr itmeleriyle zuhûra getürölmek mümkün olmayub ve kısâs ve diyet husûsları dahî şer'an sübût bulmak 'adem-i imkânda olub ancak vilâyetimizde hudûs eylemiş bir şenâ'et olduğun cümlemiz mukirr ve mu'terif olmamız ile zuhûra gelen eşyâ ve devâb ve maktûllerin diyetleri mukâbelesinde bi'l-cümle ahâlî-i belde tarafından ber-vech-i musâlaha yigirmibiñ ğurûş ve imdâd-ı seferiyyeden bâ-fermân-ı 'âli tahvîline hisse ta'yîn olunan ikibiñbeşyüz ğurûş ve paşa-yı mûmâ-ileyh sefere 'azîmet eyledikde ahâlî-i beldeden dahî ikibiñbeşyüz ğurûş istidâne ve mütesellim-i mûmâ-ileyh 'Ömer *zîde mecdühü* temessük virmiş idi. Anıñ dahî temessüki meccânen redd ve teslîm olunmak üzere ahâlî-i belde fukarâsı ve ehl-i 'ırz olanların cürmleri 'afv olunmak üzere istirhâm eylediklerin 'arz ve inhâ eylemekle fukarâ ve zu'afânın hâllerine merhameten fi-mâ-ba'd bu güne vaz'-ı ... tasaddî eylememek üzere ta'ahhüdlerinden kat'olunub tahsili lâzım gelen imdâd-ı seferiyye ve müte'ahhid oldukları yigirmibiñ ğurûşu tahsîl ve temessük-i merkûm ğirüye reddolundukdan sonra fi-mâ-ba'd rencide olunmamak üzere karîn-i 'afv-ı hümâyûn-ı pâdişâhânem olmuştur. İmdi sen ki kapucıbaşı-i mûmâ-ileyhsin ğâret olunan devâb ve eşyâ ve diyet mukâbili müte'ahhid oldukları yigirmibiñ ğurûşu ve tahsîli lâzımgelen imdâd-ı seferiyyeyi tahsîl ve bu def'a vukû'bulan fitneden fesâd ve şekâvetleri zâhir olmağla ism ve resmleriyle defter ve sicile kaydolunan firârîleri her ne vakitte Adana ve kurâsına gelürler ise ahz ve vâlî bulunur ise [s. 91] vâlîye ve mütesellim bulunur ise mütesellime teslîm ve ahzı mümkün olmayanları haber vermek üzere ba'de'l-yevm bu misillü fitne ve fesâda cümle 'ale'l-ittifâk rızâ ve cevâz göstermemek üzere ma'rifet-i şer'le nezre kat'-ı diyet-i şer'iyye olunub ve mâ-dâm ki fi-mâ-ba'd ta'ahhüdlerine muğâyir hareketleri zuhûr itmedikçe vâlî ve mütesellim taraflarından bu husûs için rencide olunmamaları üzere ahvâllerine nizâm virülüb sicille kaydolundukdan sonra imdâd-ı seferiyye mâli ile temessüki mütesellim-i mûmâ-ileyhe teslîm ve meblağ-ı mezbûr yigirmibiñ ğurûşu mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhiñ mîrîye olan deyni için getürüb Hazîne-i 'Âmire'me teslîm eylemek bâbında Fermân-ı 'Âli-şânım sâdır olmuştur. Buyurdum ki: vüsûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımül-ımtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnıyla 'âmîl olub hulâfından be-ğâyet ihtirâz ve ictinâb

eyleyesiz. Şöyle bilesiz. 'Alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Tahrîren fi-evâ'ili safer sene semânin ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

fi 25 saferi'l-hayr sene [11]38

Kostantınıyye
el-Mahrûse

Sahife no : 91

Belge no: 146

Kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Dergâh-ı 'Âlî kapucibaşlarından Adana tarafına mübâşir ta'yîn olunan Ahmed Ağa *zîde mecdühû* ve şerî'at-şî'âr Adana kâdisı efendi *zîde fazluhû* ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Adana Mütesellimi 'Ömer Ağa *zîde kadruhû* ba'de's-selâm inhâ olunur ki, bundan akdem Adana'da vukû' bulan fitne ve fesâd esnâsında telef olan eşyâ ve devâb ve maktûllerin diyetleri mukâbelesinde ahâlî-i beldenin müte'ahhid oldukları yigirmibiñ ğurûşu tahsîl ve Adana Beglerbegisi Mehmed Paşa'nıñ mîriye olan deyni içün teslim-i Hazîne-i 'Âmire'me ve mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhiñ mukaddemâ ahâlî-i beldeden istikrâz eylediği ikibiñbeşyüz ğurûşun temessüki ile imdâd-ı seferiyye mâlî mütesellim-i mûmâ-ileyhe teslim olunub ve derûn-ı emr-i şerîfde zikr ve tasrîh olunduğu vechile ahâlî-i merkûme ma'rifet-i şer'le nezre kat' ve hüccet olunmak bâbında sâdır olan mufassal ve meşrûh Fermân-ı 'Âlî-şân mücebince mektûb tahrîr ve ile irsâl olunmuşdur. İnş'Allâhü Te'âlâ vüsûlünde, müceb-ı emr-i 'âlî üzre 'amel ve hareket ve husûs-ı mezbûrun temşiyeti ve edâsına gereği gibi ihtimâm ve dikkat eyleyesiz ve's-selâm.

Sadar-ı a'zam

İbrâhîm

Sahife no : 91

Belge no: 147

Nişân-ı Şerîf-i 'Âlî-şân Hükmi Oldur ki,

Memâlik-i mahrûsem'de vâki' Şam ve Haleb ve Diyarbekir ve Mardin ve Adana ve Malatya ve 'Ayıntab ve Tokad câniblerinde ve sâ'ir ba'zı mahallerde vâlî ve muhassıl voyvodaların taht-ı iltizâmlarına dâhil mîrî mukâta'âtın ekser kurâsı ricâl-i devlet ve a'yân-ı vilâyetden ba'zı kimesnelerin 'uhdelerinde olub lâkin üzerlerinde mütekarrer olmayub her birin bir tarîk ile bir senede bir kaç âdeme der-uhde olunduğundan re'âyâ fukarâsı gözedilmeyüb ve kûtlarıçün vakt ve zamânıyla tohum ve sâ'ire ihtiyâçları olan mâlzemelerine i'ânet olunmamağla bi'z-zarûre murâbahacılarından za'af ile akçe aldıkdan beher sene izdiyâd bulan istirbâhın edâsına zirâ'at ve hırâsetleri bâğ ve bâğçe ve sâ'ir kâr ve kisblerinin hâsılı vefâ itmediğinden der-'uhde idenler dahî zabt ideceğim bir sene yâhud iki senedir deyu bi'l-cümle

hâsıllarını almak için cevri ve eziyet eylediklerinden ekser perâkende ve perîşân ve hâli ve harâb ve bakiyye kalanlar dahî kût-ı yevmiyye muhtâc ve ahvâlleri diger-güne olmağla mâl-ı mîrî tedennî bulub Beytül-mâl-ı müslimîne küllî ğadr ve zûrına bâ'is olmağın ba'de'l-yevm o makûle kurâ ve mukâtâ'ât âhara virilmemek şartıyla mâlikâne mutasarrıf olmak üzere fâ'izlerinin tahammülüne göre bir mikdâr mu'accele ile fûrûht olunduğu sûrette bu vechile der'uhde idenler dahî [âhara] virilmeyeceğın bilüb i'mârıyla takayyüd ve 'öşr-i mahsûlünden kendüye fâ'iz ziyâdece olsun deyu re'âyâ fukarâsının tohmuna ve sâ'ir levâzımıyye 'uhde ve dest-i tetâvül-i zaleme ve cevri ve 'udvândan sıyânet itmekle ahvâlleri nizâm bilüb terakkiye-i 'ibâd ile Memâlik-i İslâmiyye'de olan mîrî mukâtâ'ât ma'mûr ve şen ve âbâdân olmasına bâ'is olub ancak ınkılâb-ı zâmân ve muktezî-i hâle göre bu nizâm mutlak cem'-i hazîne için olmayub ba'id zamân dahî şurût-ı mezkûre mürâ'ât olunub tebdîl ve tağyîr olunmak sebebiyle virecekleri mu'accele zâyi' olmayacağıın nâs yakînen bilüb rağbet itmeleriçün fi-mâ-ba'd taraf-ı hümâyûnum ve vekîl-i mutlakım olanlar tarafından biri bu nizâmı bozub sûret-i âhara ifrâğ eylemek murad eylediklerinde bu nizâm i'mâr-ı memleket ve 'ibâdu'llâha evlâ ve enfa' olduğun [s. 92] huzûr-ı fâyizü'n-nûr-ı pâdişâhâneme gelüb bi'n-nefs kendileri arz-ı vaz' eylemeleriçün a'lemül-'ulemâ'î'l-mütebahhirîn bi'l-fi'il şeyhü'l-islâm ve kadı'askerlerim ve nakîbü'l-eşrâfım *edâm'Allâhü Te'âlâ fazâ'iluhüm* bu husûsa mahsûs nâzır nasb ve ta'yîn olmalarıyla ol makûle kurâ ve mukâtâ'âtdan hâlen Hazîne-i 'Âmire'm Defterleri'nde mukayyed olub vâliler ve muhasssıl ve voyvodalara viregeldikleri mâl-ı maktû'ı her ne ise mâl-ı mîrî ve mu'tâd üzere kalemiyyesine kesir ve noksân gelmemek şartıyla mâlını Âsitâne-i Sâ'âdet'im hazînesine virenler ke'l-evvel Hazîne-i 'Âmire'm ve câmi'u'l-emvâl olanlara viregelenler dahî ke'l-evvel kabzına me'mûr olanlara senesi dâhilinde beher sene dört taksît ile [edâ] ve teslîm idüb yedine ma'mûlün-bih temessük aldıkça tahammülü vardır deyu mîrî ve kalemiyyesi için viregeldiklerinden izdiyâd bir akçe ve bir habbe kalemiyye ve rencîde itdirilmeyüb ve şefâ'at ve recâ ve sıklet ve cevri ve ezâ ve ğadr ve zarar kasdı ile sâhibinin rızâsı olmadıkça bir tarikle âhara virilmeyüb vüzerâ ve mîr-mîrân ve mîr-livâ ve mütesellimler ve sâ'ir ehl-i örf tâ'ifesi tarafından bilâ-fermân bir nesne talebiyle rencîde itdirilmeyüb cevri ve eziyetleri def' ve ref' olunub mefrûzü'l-kalem ve maktû'u'l-kadem min-küllü'l-vücûh serbestiyet üzere hayâtda oldukça mâlikâne bir berât ile zabt eylemeleriçün yedlerine Berât-ı Şerîfim virülüb ve mutasarrıflarından biri hâl-i hayâtında karyesin bir âhara ferâğat eylemek murad eylediklerinde berâtı üzerine fermân olunub ma'rifet-i şer' ve hüsn-i rızâsıyla ferâğat ve hüccet-i şer'iyye olunduktan sonra ferâğ ve kasr-ı yedinden müceddeden Berât-ı Şerîfim virilüb ve sâhibi bi-emri'llâhi Te'âlâ vefât idüb karyesi mîrîye â'id ve râci' oldukda zümre-i mîrîden müzâyede ve rağbâtı münkâtı'a oldukdan sonra sâ'irinin virdiği mu'acceleği virir ise evlâd-ı zükûrundan zabt ve rabta kâdir olur evlâdına virilüb olmadığı sûrette tekrâr tâlibine fûrûht olunub ve hilvânî (?)

akçesi teslim-i hazîne olunmak üzere mukârenet-i 'avn-i bârî ile ta'mîri bilâd ve terakkiye-i 'ibâd için hayr-hâhân ve Devlet-i Aliyye'm ma'kûl ve münâsib görüb cümle ittifâkıyla başdefterdârım 'arzı 'ulemâ-yı kirâm ve vüzerâ-yı 'ızâmım dahî istihsân ve istisvâb ve imzâ eylemeleriyle bu sûret-i müstahsene mürûr-ı ezmine ile tebdîl ve tağyîr olunmayub nâzırı olan müşârün-ileyhim bu husûsun şurût ve kuyûdını bi'l-ittifâk vikâye ve tenfiz ve icrâ ve hıfz ve hırâset idüb fi-mâ-ba'd düstûrül-'amel olmak üzere mahalline kaydolunmak bâbında pâye-i serîr-i a'lâya telhîs olundukda mücebince Hatt-ı Hümâyûn-ı celâdet-makrûnum binâ'en 'alâ-zâlik Adana Sancağı'nda Sarıçam Nâhiyesi'nde Kuzğun Mezra'ası kimsenin 'uhdesinde olmamağla müzâyededen karâr iden mu'accesiyile mâlikâne fûrûht olunmak recâsına Divân-ı Hümâyûn'ıma 'arz-ı hâl ve istid'â olunmağın Hazîne-i 'Amirem'de mahfûz olan Başmuhâsebe Defterleri'ne nazar olundukda Adana Mukâta'ası'na tâbi' Sarı[çam] Nâhiyesinde Sarıçam Cemâ'at zirâ'at ider Kuzğun Mezra'ası'nın senede elli ğurûş mâl-ı maktû'ı olub kimesnenifi üzerinde mâlikâne olmamağla beher sene Adana mutasarrıfı tarafından zabt ve fûrûht olunageldiği der-kenâr ve vech-i meşrûh üzere mâlikâne fûrûhtı fermânım olmağın beyne'n-nâs defe'âtile müzâyede ve rağbânı inkıtâ'ından sonra altmış ğurûş mu'accele ile işbu râfi'i tevkî'-i refi'iş-şân-ı hâkânî ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Ahmed ve 'Osman zîde kadruhûmâ üzerlerinde karâr ve tâlib-i âharı keff-i yed itmekle virilegelen mâlın beher sene Adana vâlilerine virmek üzere sâdır olan Hatt-ı Hümâyûn-ı şevket-makrûnım mâlikâne 'uhdelerine kayd ve şurûtıyla berât virilmek bâbında telhîs mücebince Fermân-ı 'Âlî-şânım sâdır ve mu'accesi olan meblağ-ı mezbûrı teslim-i Hazîne-i 'Âmire'm eylediklerine sûret-i Rûznâmçe-i Hümâyûn'im virilmegin haklarında mezîd-i 'inâyet-i pâdişâhânem zuhûra getirilüb biñyüzotuzsekiz senesi muharreminin ondördüncü gününde bu Berât-ı Hümâyûnı virdim. Ve Buyurdum ki: merkûmân Ahmed ve 'Osman zîde kadruhûmâ karye-i mezbûrı hayâtda oldukça te'bîden mâlikâne zabt ve vâki' olan mahsûlât ve rûsûmâtın kânûn-ı kadîm ve olageldiği üzere ahz ve kabz ve virilegelen mâlını beher sene Adana vâlilerine edâ ve teslim idüb yedine ma'mûlün-bih temessük aldıktan sonra taraf-ı âhardan dahl ve ta'arruz eylemeyeler ve hilâfi inhâ kâdî 'arzı ile ref' olunmaya ve fermânım olan kasr-ı yed şurûtı mer'î kılına. Şöyle bileler. 'Alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar. Tahrîren fi'l-yevmi'r-râbi'i 'aşara muharremi'l-harâm sene semânin ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

fi 28 safer sene [11]38

Kostantınıyye

el-Mahrûse

Sahife no : 93

Belge no: 148

İftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'ul-mehâmid ve'l-mekârim muhtassu bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'd-dâ'im Dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından olub Adana'ya mübâşir ta'yîn olunan Kel Ahmed *dâme mecdühû* tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, bundan akdem cezâları tertîbolunan Arpacıoğlu Hüseyin'in ve oğlu 'Abdülcelil'in nukûd ve emvâl ve emlâk ve eşyâ ve'l-hâsıl ismi mâl itlâk olunur herneleri var ise ma'rifet-i şer'le tahrîr ve defter ve mîrî için ahz ve kabz ve cümlesini Der-i Devlet-medâr'ıma getürüb kendülerden hukûk iddi'â ider var ise Âsitâne-i Sa'âdet'imde da'vâları görilüb sâbit oldukda bu tarafda virilmek üzere mufassal ve meşrûh Emr-i Şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşıdı. Mezbûrların emvâl ve eşyâlarından bir nesne ketm ve ihfâ olunmayub cümlesi zuhûra getürilmesinde ihtimâm olunmak lâbüdd ve lâzım olmağla ihtimâmen işbu Emr-i Şerîfim dahî ısdâr ve mübâşir ta'yîn olunan rikâb-ı hümâyûnım silahşörllerinden kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Ahmed *zîde mecdühû* ile irsâl olunmuşdur. İmdi senki kapucubaşı-i mûmâ-ileyhsin bu husûsa ziyâde ihtimâm ve mukaddemâ sana ısdâr ve irsâl olunan Emr-i Şerîfim mücebince mezbûrların nukûd ve emvâl ve emlâk ve eşyâlarından bir nesne ketm ve ihfâ ve zâyi' ve telef olunmamak üzere cümlesini zuhûra getürüb ma'rifet-i şer'le defter ve mîrî için ahz ve kabz bu tarafa nakli mümkün olunmayanları ol tarafda müzâyede ve deger bahâ ile fûrûht ve nukûd ve sâ'ir emvâl ve eşyâyı Der-i Devlet-medâr'ıma getürüb Hazîne-i 'Âmire'me teslim eyleyüb bir nesneleri ketm ve ihfâ ve zâyi' ve telef olunmakdan be-ğâyet ihtirâz ve ictinâb eylemeñ bâbında Fermân-ı 'Âli-şânım sâdir olmuşdur. Buyurdum ki: Vüsûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-imtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûniyla 'âmil olub hılâfından be-ğâyet ihtirâz ve ictinâb eyleyesin. Şöyle bilesin. 'Alâmet-i şerife i'timâd kılasın. Tahrîren fi-evâhır saferi'l-hayr sene semânin ve selâsın ve mi'ete ve elf.

Kostantınıyye

el-Mahmiye

Sahife no : 93

Belge no: 149

Kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Dergâh-ı 'Âli kapucubaşlarından olub Adana'ya mübâşir ta'yîn olunan Kel Ahmed Ağa *zîde mecdühû* ba'de's-selâm inhâ olunur ki, bundan akdem cezâları tertîbolunan Arpacıoğlu Hüseyin'in ve oğlu 'Abdülcelil'in nukûd ve emvâl ve eşyâlarından bir nesne ketm ve ihfâ ve zâyi' ve telef olunmamak üzere cümlesini zuhûra getürüb ma'rifet-i şer'le defter ve mîrî için ahz ve kabz bu tarafa nakli mümkün olunmayanları ol tarafda deger bahâlarıyla fûrûht ve nukûd ve sâ'ir emvâl ve eşyâyı Der-i Devlet-medâr'a

getürüb Hazîne-i 'Âmire'ye teslim eylemek bâbında sâdır olan Fermân-ı 'Âli-şân mücebince mektûb tahrîr ve 'Ali Paşazâde silahşör-i şehriyârî Ahmed Beg ile irsâl olunub inş'Allâhü Te'âlâ vüsûlünde müceb-i emr-i 'âli üzre 'amel ve hareket ve eşyâ-yı merkûmenin bir nesnesini ketm ve ihfâ ve zâyî' ve telef olunmakdan be-ğâyet ihtirâz ve mücânebet eylesin ve's-selâm.

El-Kostantınıyye

İbrâhîm

Sadr-ı 'âli

Sahife no : 93

Belge no: 150

Adana'da vâki' Ramazanoğlu Halîl Beg Evkâfî'ndan olmak üzre yevmî bir akçe vazîfe ile Ramazanoğlu Pîrî Mehmed Paşa Vakıf Mektebi'nde Mu'allim olan es-Seyyid Ahmed Halîfe fevtolub mahlûl olmağla mahlûlünden işbu râfî'i tevkî'i'ş-şân-ı hâkânî Süleyman Halîfe *zîde salahuhû*'ye tevcîh olunub yedine Berât-ı Şerîf-i 'Âli-şân virilmek recâsına kıdvetül'emâsil ve'l-akrân vakf-ı mezbûr mütevellîleri olan Davud ve Hüseyin *zîde kadruhûmâ* 'arz itmeleriyle hakkında mezîd-i 'inâyet-i pâdişâhânem zuhûra getürüb mütevellî-i merkûmânın 'arzu ve biñyüzotuzdokuz senesi cemâziye'l-evvelinin beşinci günü târîhiyle müverreh virilen Ru'ûs-ı Hümâyûn'ım mücebince tevcîh idüb bu Berât-ı Hümâyûn'ı virdim. Ve Buyurdum ki: Mezbûr Süleyman Halîfe *zîde salahuhû* varub müteveffâ-yı mezbûr yerine mekteb-i mezbûrda mu'allim olub edâ-yı hizmet eyledikden sonra ta'yîn olunan yevmî bir akçe vazîfesin evkâf-ı mezbûr mahsûlünden mütevellîsi olanlar yedinden alub mutasarrıf olub şöyle bileler. 'Alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâmini 'aşara cemâziye'l-evvel sene tis'in ve selâsîn ve mi'ete ve elf. Fi 7 Recebi'l-ferd sene 1139 Kostantınıyye

Kostantınıyye

el-Mahrûse

Sahife no : 94

Belge no: 151

Kıdvetül-kudât ve'l-hükkâm ma'deni'l-fazl ve'l-ke'lâm mevlânâ Adana kâdîsı *zîde fazluhû* ve İftihârül'emâcid ve'l-ekârim câmi'u'l-mehâmid ve'l-mekârim Dergâh-ı Mu'allâm kapucıbaşılarından olub ol tarafa mâl-ı mîri tahsiline me'mûr Kel Ahmed *dâme mecdühû* tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, şehîden vefât iden Abaza İbrâhîm'iñ eytâmı Ahmed ve Hadîce Divân-ı Hümâyûn'ıma 'arz-ı hâl idüb Adana'da vâki' rûsûma Tâ'ife-i Bozdoğan Mukâta'ası biñyüzyigirmidokuz senesinde pederi müteveffâ İbrâhîm'iñ 'uhdesinde iken Belgrad Muhârebesi'nde şehîden fevtolub lâkin mukâta'a-i mezbûreyi hayavâtı hâlinde sene-i mezkûreye mahsûb olmak üzre Adana sâkinlerinden Torunsuzoğlu Mehmed nâm kimesne iltizâm idüb mezbûr dahî mâl-ı mukâta'ayı tamâmen cem' ve tahsîl eyledikden sonra

mezbûr İbrâhîm'e bir akçe ve bir habbe virmeyüb ba'dehû Mehmed dahî fevtoldukda zimmetinde kalan mâl-ı mukâta'a vârislerinden taleb olundukda edâsına ta'allül üzere olmalarıyla minvâl-i meşrûh üzere müteveffâ Mehmed'iñ zimmetinde kalan mâl-ı mukâta'a vârislerinden ve îcâb idenlerden tahsîl itdirilmek için Emr-i Şerîfim virilmek bâbında istid'â-yı 'inâyet itmeleriyle Hazîne-i Amire'mde mahfûz olan Başmuhâsebe Defterleri'ne nazar olundukda mukâta'a-i mezbûr senevî bir yük onaltıbiñ akçe mâl yüzyigirmidokuz senesine mahsûb olmak üzere müteveffâ Abaza İbrâhîm'iñ 'uhdesinde olduğu der-kenâr ve vech-i meşrûh üzere mahallinde ma'rifet-i şer'le görilüb sene-i mezkûre mahsûb mukâta'a-i merkûmenin bedel-i iltizâmından müteveffâ Mehmed'iñ zimmetinde bâkî kalan akçe şer'an îcâb idenlerden alıvirilüb icrâ-yı hakkolunmak üzere Emr-i Şerîfim virilmek bâbında iftihârü'l-ümerâ' ve'l-ekâbir bi'l-fi'l Başdefterdâr'ım el-Hâc İbrâhîm *dâme 'uluvvühû* telhîs eylemegin mücebince 'amel olunmak bâbında Fermân-ı Âlî-şânım sâdır olmuştur. Buyurdum ki: Hükm-i Şerîfim vardukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere 'amel idüb dahî senki kapucıbaşı-i mûmâ-ileyh Ahmed *dâme mecdühû*'siñ husûs-ı mezbûr seniñ ma'rifetiñle ve ma'rifet-i şer'le görilüb sene-i mezkûre mahsûb mukâta'a-i merkûmenin bedel-i iltizâmından müteveffâ Mehmed'in zimmetinde bâkî kalan akçe şer'an îcâb idenlerden alıvirüb icrâ-yı hak eyleyesin. Şöyle bilesin. 'Alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâmini min-zî'l-ka'deti's-şerîf sene seb'in ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Kostantınıyye
el-Mahmiye

Sahife no : 94

Belge no: 152

Kıdvetü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'deni'l-fazl ve'l-keîâm Adana kâdîsı *zîde fazluhû* tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, Adana sâkinlerinden sâbıkâ Adana Serdârı Yazucı Hasan nam kimesne Südde-i Sa'âdet'ime 'arz-ı hâl gönderüb bundan akdem sû'-i hâli ihbâr olundukda diyâr-ı âhara nefy ve iclâ için Emr-i Şerîfim sâdır olmağla 'afv ve itlâk olunmak bâbında Hükm-i Hümâyûn'ım recâ itmegin Adana'da kendü hâlinde olmak üzere 'afv ve itlâk ve sebîl-i tahliye olunmak emrim olmuştur. Buyurdum ki: Hükm-i Şerîfim vüsûl buldukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere 'amel dahî vech-i meşrûh üzere mezbûrun sebîl-i tahliye olmağla Adana'da kendü hâlinde olmak üzere 'afv ve itlâk idüb mazmûn-ı emr-i şerîfimle 'âmil olasın. Şöyle bilesin. 'Alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın. Tahrîren fi-evâ'ili saferi'l-hayr sene semânin ve selâsîn ve mi'ete ve elf. Fî 28 Rebî'ü'l-evvel sene 1138

Kostantınıyye
el-Mahrûse

Tubbika 'asluhü'l-hafîr harrerehü'l-fakîri ileyhi 'azze şânühû es-Seyyid el-Hâc Mustafa el-Kâdî be-medîne-i Eregli Karaman

Sahife no : 94

Belge no: 153

Şerî'at-şî'âr Adana kâdîsı efendi *zîde fazluhû* ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân kazâ-i mezbûr serdârı *zîde kadruhû* inhâ olunur ki, Adana sâkinlerinden sâbıkâ Adana Serdârı Yazucı Hasan bundan akdem sû'-i hâli ihbâr olundukda diyâr-ı âhara nefy ve iclâ için Emr-i Şerîfim sâdır olmuşıdi. Adana'da kendü hâlinde olmak üzere 'afv ve itlâk ve sebîl-i tahliye olunmak bâbında fermân-ı 'âlî sâdır olmağın işbu mektûb tahrîr ve irsâl olundu. Vüsûlünde gerekidir ki vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı celîlî'l-kadriñ mantûk-ı 'âlisini inkıyâd ve icrâ, hılâfından ihtirâz eylesesiz. Tahrîren fi-evâ'ili şehr-i saferi'l-hayr li-seneti semânin ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Ağa-yı Hasan

Yeñiçeriyân-ı

Dergâh-ı 'Âli

Tubbika 'asluhü'l-âli nemekahü'l-fakîrî'llâh Sübhânehû ve Te'âlâ es-Seyyid el-Hâc Mustafa, el-Kâdî be-medîne-i Eregli Karamanı ğufire lehû.

Sahife no : 95

Belge no: 154

Ekrâd Tâ'ifesinin İskânı Fermânıdır.

Kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Konya Mütesellimi 'Ali zîde mecdühû tevki'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, bundan akdem Ankara kurbünde ekrâd tâ'ifesinden Düdük Veliogulları ve Kırıntılı ekrâdı 'aşiretinden sekiz nefer şakîler sâ'ir refikleri olan eşkıyâ ile Kayseriye kerbânının yollarına inüb küllî hasârat ve fesâd ve şekâvet ve sâ'ir ebnâ-i sebîli dahî isâl-ı envâ'-ı hasâret itmeleriyle sen ki mütesellim-i mûmâ-ileyhsin eşkıyâ-i merkûmeniñ ahz ve tertîb-i cezâları için sana mufassal ve meşrûh Emr-i Şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşıdi. El-hâletü hâzihî tarafından der-i Devlet-medâr'ıma 'arz ve kâ'imen ve Kayseriye ve Kırşehirî kâdîları ve Develü ve Hacıbektaş nâ'ibleri taraflarından mektûbları ve Kırşehirî ve Kayseriye'nin 'ulemâ ve sulehâ ve sâ'ir ahâlîsi taraflarından dahî mahzarları gelüb senki mütesellim-i mûmâ-ileyhsin sâdır olan Emr-i Şerîfim vürûdunda dörtyüz mikdârı atlu ile Konya'dan hareket ve zikrolunan şakîleri tecessüs olundukda mukaddemâ Kızılöz nâm mahalde meks üzere olub lâkin Ankara kurbünde eyledikleri şakâvetden ğayri İncesu kurbünde Yuvaş Hamı dimekle ma'rûf mahalde dahî Kayseriye sâkinlerinden birkaç âdemlerin biñbeşyüz ğurûşluk mikdârı mâlların ğâret ve yine Nigde Sancağ'ında Bereketlü Karyesi sükkânından Ahmed nâm kimesnenin dahî dokuzyüz ğurûşun ğasb ve ğâret eylediklerinden mâ-'adâ Kayseriye ve Kırşehirî ve Nigde ve Aksaray sancaklarında cesâret eyledikleri fesâd ve hıyânetin nihâyeti olmadığundan mezkûrlar Emr-i Şerîfim vürûdundan on gün mukaddem

Kızılöz nâm mahalden evlerin kaldırub Harmancık nâm mahalde sâ'ir 'aşîretleri içine dâhil oldukları haber olundukda sen dahî varub evlerine bir sâ'at mahalle nüzûl ve mezbûrların boybeylerine re'y kâğıdları gönderüb eşkıyâ-i merkûmeyi taleb eylediginde Lekvanik Ekrâdı Cemâ'atleri altıyüz kadar evleri bir yere cem' ve yurdlarından kalkub Mar'aş toprağına nüzûl itmeleriyle sen dahî mahalli- mezbûre varub eşkıyâyı mutâlebe eylediginde cümlesi ittifâk ve ittihâd ile muhârebeye ve mukâteleye tehî olub ancak Lekvanik Ekrâdı mîrî mukâta'a re'âyâsı olub ve mezbûrlar ile mukâteleye izn ve ruhsatı hâvî yedine emr-i şerîf olmamağla muhârebeye tasaddî eylemeyüb 'alâ-hâlihî terk ve yine Lekvanik 'Aşîreti'nden Hâcibler kürdünden Emir 'Ali oğlu Emir 'Ali ve Hacı Meryem oğlu Mustafa ve Emiroğlu'nuñ karındaşı Seyfi ve Gül 'Osman ve Kara Beg nâm şakiler dahî yine 'aşîretlerinden hevâlarına tâbî' birkaç âdemi yanlarına alub gâh Ankara semtinde ve gâh Gün Dağı'nda ve Çâşnigir Köprüsü semtinde ve Kızılöz tarafında gezüb mürûr-ı 'ubûr idenlerin emvâl ve eşyâların ğâret ve envâ'-ı şekâvete cesâret itmeleriyle Lekvanik Ekrâdı eşkıyâsınıñ bu gûne fesâd ve şekâvetleri yanlarına kalur ise şerrât ile yedi sekiz seneden berü hüsn-i nizâmı karâr-dâde olan memleketin ihtilâline bâ'is olacağı nümâyân olmağla ekrâd-ı mezkûre eşkıyâsın içlerinden ihrâc ve müstahak oldukları cezâları tertîbi ile şerr ve mazarratlarının bilâd ve 'ibâd üzerinden def' ve ref'i ehemmi-umûrdan olmağla bu emr-i mühimmin teshîli için Kayseriyye ve Nigde ve Aksaray sancakları mütesellimlikleri sana tefvîz ve bir hayli Afşarı boybeyleri Hacı Mustafa oğlu Mehmed Beg ve Hasan Beg ve Mustafa ve ihtiyârları ve Kayseriyye etrâfında sâkin darb ve harbe kâdir il erleri ve yörügân kethüdâlarından Kara Nebi oğlu Hamza kifâyet mikdârı piyâde ile bu husûs için ma'yyetine me'mûr kılınub ve mezbûr Lekvanik eşkıyâsı firâr itmek ihtimâli olur ise yolların bağlayub Adana cânibine mürûr itdirmemek üzere Kozanoğlu'na emr-i şerîfimle tenbîh olunub ve etrafında olan 'aşâyir ve kabâ'il kethüdâları ve boybeyleri ekrâda imdâd vermeyüb re'yinden hâric hareket itmemeleriçün ve yörügân kethüdâlarından Sarkındı oğlu Seyyid 'Osman zikrolunan şakileri cemâ'at içinde ihfâ ve imdâd vermek 'âdet-i meşhûresi olmağla fi-mâ-ba'd imdâd vermeyüb sâhib çıkmamak üzere Evâmir-i Şerîfe'mle tenbîh ve te'kid olunmak üzere 'arz ve i'lâm eylemeñle matlûbuñ olan vech üzere başka başka mezbûrlara Emr-i Şerîfim ısdâr ve irsâl ve Kayseriyye ve Nigde ve Aksaray sancakları mütesellimlikleri dahî tarafından zabtolunmak üzere Emr-i Şerîfim şeref-bahş-ı sudûr olub lâkin tâ'ife-i merkûmenin ikdâm-ı mel'anet-irtisâmların ol havâliden kal'olunmak için mâlikâne kaydı ref' ve mu'ayyen olan mâli ile biñyüzotuzyedî senesi martı ibtidâsından Rakka Mukâta'ası'na zamm ve ilhâk olunmağla mezbûrlarının içlerinden şakâveti zâhir olanları ahz ve ğâret eyledikleri emvâlî tahsil ve ashâbına redd ve teslîm ve şer'an haklarında lâzım gelen icrâ olundukdan sonra Harmancık nâm mahalde ve gerek sâ'ir mevâzi'da Lekvanik Ekrâdı'ndan her ne kadar 'aşâyir ve kabâ'il var ise içlerinden bir ferdi girü kalmamak ve firâr itmemek üzere ehl ve 'ıyâl ve devâb ve mevâşileriyle

ile Rakka'ya nakl ve iskân olunmak üzere saña Karaman hudûdundan Rakka'ya varınca yol üzerinde vâki' eyâlet ve elviye mütesellimlerine mufassal ve meşrûh evâmir-i şerîfem ısdâr ve irsâl olunmağla imdi sen ki mütesellim-i mûmâ-ileyhsin hâlen Kayseriyye ve Nigde ve Aksaray mütesellimlikleri dahî tarafından zabt olunmak üzere evâmir-i şerîfim sâdır olmağla işbu Emr-i Şerîfim [s. 96] ile vüsûlünde bu husûs için ma'iyetine me'mûr olanları yanına istihsâb ve kifâyet mikdârı yarar âdemleriyle kalkub ekrâd-ı merkûme her [ne] mahalde bulunur ise üzerlerine varub muhâsara ve vech-i meşrûh üzere kat'-ı tarîk ve nehb ve ğâret-i emvâl ile ebnâ-i sebîle ve sâ'ir 'ibâdu-llâha îsâl-ı hasârat ve fesâd ve şekâvetle me'lûf ve ma'rûf olanların gerek bâlâda zikrolunan eşkıyâdır ve gerek sâ'irleridir her kim olur ise olsun ekrâd-ı merkûmeden taleb eylesin. Eger itâ'at-i emr ve şer' idüb virirler ise cümlesin ahz ve nehb ve ğâret eyledikleri emvâl ve eşyâyı tahsîl ve ashâbına redd ve teslîm ve üzerlerine sübût bulan fesâd ve şekâvetlerin hüccet-i şer'iyeye eyledikten sonra 'ukûbât-ı meşrû'adan haklarında lâzım geleni tertîb ve icrâ eylesin. Ve eger emr-i şerîfime 'adem-i itâ'at ile yaramazların içlerinden virmeyüb muhârebe ve mukâteleye tasaddî ve cesâret iderler ise siz dahî virilen fetvâ-yı şerîfe mücebince muhârebe ve mukâtele ile şiddetlerin kesr ve itâ'ata ircâ' ve vech-i meşrûh üzere fesâd ve şekâvetleri zâhir olanlarının hîn-i mukâtelede katlolunmayub hayyen ahzolanlarının dahî fesâd ve şekâvetleri hüccet-i şer'iyeye olunduktan sonra şer'an lâzımgelen cezâları icrâ ve tertîb ve mâ-'adâ Lekvanik Ekrâd-ı'nın cümlesinin ehl ve 'iyâl ve devâb ve mevâşileriyle buldukları mahallerden kaldırub içlerinden bir ferdi girtüye kalmamak şartıyla hey'ât-ı mecmû'alarıyla Rakka cânibine sevk ve tesyîr ve esnâ-yı râhda mürûr ve nüzûl olunan mahallerde bir ferde dahî îsâl-i gezend ve mazarrat itdirülmemek ve içlerinden bir ferd firâr ve ğaybet itmemek için muhâfazalarında ikdâm ve ihtimâm iderek Karaman Eyâlet hudûdî nihâyetine götürüb Rakka yolu üzerinde hudûdun nihâyetinde olan mütesellimler ve voyvodalar dahî birbirlerine ulaştırub Rakka'ya götürmek üzere teslîm ve teslîmine hüccet-i şer'iyeye alub der-i Devlet-medâr'ıma irsâl ve itmâm-ı hudmet ile mesâ'î-i mebrûs vücûda getürmege ikdâm ve ihtimâm eylemeñ bâbında Fermân-ı 'Âlî-şân'ım sâdır olmuştur. Buyurdum ki: Vüsûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnıyla 'âmil olub hılâfından ğâyetü'l-ğâye ihtirâz ve ictinâb eylesin. Şöyle bilesin. 'Alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsın. Tahrîren fi-evâsıtı zi'l-hicce sene seb'in ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Fî 6 rebî'î'l-âhır sene 38

Kostantınıyye
el-Mahrûse

Sahife no : 96

Belge no: 155

Kıdvatü'l-emâcid ve'l-a'yân Konya Mütesellimi 'Ali zîde mecdühû tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, Lekvanik Ekrâdı Mukâta'ası'nın dörtbifüçyüzondokuzbuçuk ğurûş mâlı olub hâlen Re'îsü'l-Küttâb'ım olan iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim Mehmed *dâme mecdühû*'niñ mâlikâne 'uhdesinde olduğu mukayyedir. Hâlen Harmancık nâm mahalde meks iden mârrü'z-zikr Lekvanik Ekrâdı 'Aşireti'nden Dûdük oğulları ve Kırınıtlı Ekrâdı'ndan otuz neferden mütecâviz eşkıyâ Ankara kurbünde Tekye dimekle ma'rûf mahalde ebnâ-i sebilin yollarına inüb kat'-ı tarîk ile katl-i nüfûs ve Kayseriyye ve cevâ'ir-i sâ'ireden mürûr-ı 'ubûr iden 'ibâdu'llâhıñ dahî emvâl ve eşyâların nehb ve ğâret eyledikleri mukaddemâ Dîvân-ı 'Âlî'ye 'arz-ı hâl olundukda sen ki mütesellim-i mûmâ-ileyhsin ma'rifetinle zikrolunan eşkıyâ her ne mahalde bulunur ise tecessüs ve tefahhus ile bi-eyyi hâl elegetirilüb ahz olunmak için Emr-i Şerîfim gönderilmişidi. Zikrolunan şekâvet-pîşeler mukaddemâ Kızılöz nâm mahalde meks üzre olmalarıyla siyâk-ı sâbık üzre Ankara kurbünde eyledikleri şekâvetden başka İncesu kurbünde Yuvaş Hamı dimekle ma'rûf mahalde dahî Kayseriyye sâkinlerinden birkaç âdemlerin biñbeşyüz ğurûşluk nakd ve mâlların ğâret ve yine Nigde Sancaĝı'nda Bereketlü Karyesi sükkânından Ahmed nâm kimesneniñ dokuzyüz ğurûşluk nakid akçesin ğasb ve bunlardan mâ-'adâ Kayseriyye ve Nigde ve Kırşehri ve Aksaray sancaklarında ba'zı merâhil kasabâtda esvâk ve dekâkîn açub ve mahsûlât-ı ra'iiyyeti ekl ve istihlâk itmek misillü tasaddî eyledikleri fezâhat ve hıyânetin hadd ve nihâyeti olmadığından Fermân-ı 'Âlî-şân vürûdundan on gün mukaddemce tâ'ife-i merkûme Kızılöz nâm mahalden evlerin kaldırub Harmancık nâm mevzi'de sâ'ir 'aşiretleri derûnuna dâhil oldukları haber virilmegin üzerlerine varılıb oldukları yere bir sâ'at mahalde nüzûl ve cemâ'at boy beglerine re'y kâğıdları gönderilüb eşkıyâ-i merkûme kendülerden taleb olundukda itâ'at-i emr-i 'âlî eylemeyüb içlerinden olan eşkıyâyı virmediklerinden ğayri altıyüz kadar evlerin bir yere cem' ve ol gice oldukları yurddan kalkub kaçub Mar'aş topraĝına nüzûl itmeleriyle tekrâr kurb ve civârlarına varub şekâveti zâhir olanları taleb olundukda cümlesi sabık ittifâk üzre kıyâm idüb muhârebeye ve mukâteleye şurû' ve mübâderet itmeleriyle 'alâ-hâlihî terk olunub lâkin eşkıyâyı merkûmenin şakâveti ve mel'ânetleri müdûn-ı efzûn ve kebîr ve mazarratlarından ahâlî-i memleket ve sükkân-ı vilâyetin hâlleri mükedder ve diger-gün olmaĝın tedârikleri görölmedigi sûretle mel'ânet ve şekâvetleri tezâyüd ve terakkî bulub sâ'ire dahî sirâyet ile ol havâflerden râhat ve emniyet bi'l-küllîye münkatî' olacaĝı zâhir ve nümâyân olmaĝla fesâd ve mel'ânetleri 'ibâd ve bilâd üzerlerinden men' ve def' olunmak için senki Konya mütesellimi mûmâ-ileyhsin seniñle Kayseriyye ve Develi ve Hacıbektaş ve Kırşehri kâdîları 'arz ve ahâlî mahzar eylemişler Anadolu cânibinde râ'yet-i ifrâz-ı şekâvet ve fesâd olan [s. 97] eşkıyâ makûlelerinin

vücûd-ı habâset-âlûdları yümn-i himmet-i 'aliyye ile ol taraflardan kam' ve izâle kılınub zamân-ı Devlet-i 'Aliyye'mde kuttân-ı memleket ve fukarâ-yı ra'yyet rehîn ve râhat ve refâhiyyet olmuşlar iken tâ'ife-i mezkûrenin bu güne mel'anete cesâret eylemeleri sebât ve istikrâr bulan nizâm ve asâyişin muhill olmasına sebep olub ve iğmâz ve nü'âs kalındığı sûretde sâ'ire dahî sirâyet idüb nice müddetden berü hamûr ve intifâ bulan nâme-i mefâsidin işğâline bâ'is olacağı âşikâr olmakdan nâşi tâ'ife-i mezkûrenin ikdâm-ı mel'anet irtisâmları ol havâliden kat'olunmak lâzime-i hâlden olmağla mukâta'a-i mezkûrenin mâlikâne kaydı ref' ve mukayyed olan mâhî ile biñyüzotuzyedî senesi martı ibtidâsından Rakka Mukâta'ası'na zamm ve ilhâk ve taraf-ı Devlet-i 'Aliyye'mden muktedir ve kâr-güzâr bir mübâşir ta'yin ve irsâl kılınub senki mütesellim-i mûmâ-ileyhsin bu husûsa me'mûr ve hîn-i iktizâda saña i'ânet ve muzâheret itmeleri için Kayseriyye ve Nigde ve Aksaray mütesellimleri dahî ma'yyetiñe ta'yîn olunub mübâşir-i mûmâ-ileyh ol tarafa vardukda tâ'ife-i mezbûrenin üzerlerine varlub mukaddemâ şekâvet-i şeni'aları zâhir olanlar kendülerden taleb ve eger mukâvemet ve mukâteleye tasaddî iderler ise vebâlleri boyunlarına siz dahî mukâtele ve muhârebe ve 'alâ-eyyi hâl eşkıyâ-yı mezkûreyi ele getirüb ahz ve ğasb ve ğâret eyledikleri emvâl ve eşyâ bilâ kusûr tahsil olunub ashâbına redd ve teslîm ve şer'an haklarında lâzım gelen cezâları tertîb ve icrâ itdirildikden sonra Harmancık nâm mahalde ve gerek sâ'ir mevâzı'da Lekvanik Ekrâdından her ne kadar 'aşâyir ve kabâ'il var ise içlerinden bir ferdi girü kalmamak şartıyla bi'l-cümle ehl ve 'iyâl ve devâb ve mevâşileriyle buldukları yerlerden kaldırılıb hey'ât-ı mecmû'alarıyla Rakka cânibine sevk ve tisyâr ve esnâ-i râhda mürûr ve nüzûl olunan mahallerde bir ferde îsâl-i gezend ve mazarrat itdürülmemek ve kezâlik içlerinden bir ferdi dahî firâr ve ğaybet itmemek için yol üzerinde vâki' olan eyâlât ve elviye mütesellimleri ve voyvodaları taraflarından müstevfâ âdemler koşılıb leyl ve nehâr hıfz ve hırâset ve her birisi hudûdları nihâyetine dek ulaştırub birbirine teslîm eyleyerek cümlesi Rakka'ya îsâl ve Rakka mütesellimi ma'rifetiyle eyâlet-i mezbûrede kendülere münâsib bir mahal ta'yîn olunub îvâ ve iskân olundukdan sonra fi-mâ-ba'd kendü hâller için ta'yîn olunan yerde mukîm ve sâkin olub mahall-i iskânlarından bir hatve tecâvüz ve hurûc eylememeleri şartıyla kavî nezre bağlayub şurût-ı sâdika ve 'uhud-ı vâsika üzre hüccet-i şer'iyye olundukdan sonra mahalline kayd için hüccet-i şer'iyyesi mübâşir ile Der-Sa'adet'ime irsâl olunmak üzre Dîvân-ı Hümâyûn'ım tarafından evâmir-i şerîfem tahrîri bâbında iftihârü'l-ümerâ' ve'l-ekâbir bi'l-fi'l Başdefterdâr'ım el-Hâc İbrâhîm *dâme 'uluvvühû* i'lâm itmegin sen ki mütesellim-i mûmâ-ileyhsin başdefterdârım mûmâ-ileyhiñ i'lâmı mücebince me'mûr ve hîn-i iktizâda tarafından haber vardıkda sana i'ânet ve muzâheret itmek üzre Kayseriyye ve Nigde ve Aksaray mütesellimlerine dahî Emr-i Şerîfim irsâl olunmağın imdi işbu Emr-i Şerîfim mübâşir ta'yîn olunan ile vüsûlünde tâ'ife-i merkûmenin üzerine varub mukaddemâ vech-i meşrûh üzre fesâd ve şekâvetleri zâhir olanları kendilerden

taleb ve eger mukâvemet ve mukâteleye tasaddî iderler ise vebâlleri boyunlarına siz dahî mukâtele ve muhârebeye ve 'alâ-eyyi hâl eşkiyâ-yı merkûmeyi ele götürüb ahz ve ğasb ve ğâret eyledikleri emvâl ve eşyâ bilâ kusûr tahsîl ve ashâbına redd ve teslîm ve şer'an haklarında lâzım gelen cezâları tertîb ve icrâ idildikten sonra Harmancık nâm mahalde ve gerek sâ'ir mevâzî'da Lekvanik Ekrâdî'ndan her ne mikdâr 'aşâyir ve kabâ'il var ise içlerinden bir ferdi girüye kaçub kalmamak şartıyla bi'l-cümle ehl ve 'ıyâl ve devâb ve mevâşileriyle buldukları yerlerden kaldırub hey'ât-ı mecmû'alarıyla Rakka cânibine sevk ve tesyîr ve esnâ-i râhda mürûr ve nüzûl olunan mahallerde bir ferde îsâl-i gezend ve mazarrat itdürülmemek ve içlerinden bir neferi firâr ve ğaybet itmek için muhâfazalarında ikdâm ve ihtimâm iderek Karaman Eyâleti hudûdî nihâyetine götürüb Rakka yolu üzerinde hudûdun nihâyetinde olan mutesellimler ve voyvodalar dahî birbirlerine ulaşıdurub Rakka'ya götürülmek üzere teslîm ve teslîmine hüccet-i şer'iyeye alub Der-i Devlet-medâr'ına irsâl ve itmâm-ı hudmet ile sa'yiñ meşkûr olmağa mübâderet eyleyüb ser-i mû hılâfından ziyâde ittikâ ve mucânebet itmeñ bâbında Fermân-ı 'Âlî-şânım sâdır olmuştur. Buyurdum ki: Vüsûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzimü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûniyle 'âmil olub hılâfından be-ğâyet ihtirâz ve ictinâb eyleyesin. Şöyle bilesin. 'Alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsın. Tahrîren fi-evâ'ili zi'l-hicce sene seb'in ve selâsın ve mi'ete ve elf.

Kostantınıyye
el-Mahrûse

Sahife no : 98

Belge no: 156

Derûn-ı temessükde olan akçenin ikiyüzaltmışaltı ğurûş bir zolotası Yusuf Ağa'nındır.

Vech-i tahrîr-i hurûf budur ki, Biñyüzotuzaltı senesi mâh-ı rebî'i'l-âhırının yigirmibeşinci gününden üçyüzbir gün va'desiyle 'izzetlü 'Abdülcelil Ağa yedinden iki pandol sâ'at ve bir sîm kılıç bahâları altıyüz ğurûş ve ikiyüz dahî nakid cem'an sekizyüz ğurûş el-medfa'ki 'ani'l-asl nısfı dörtyüz ğurûş ider. Birbirimize kefil bi'l-mâl ve kefil bi'n-nefs olmak üzere vâcibü'l-edâ ve lâzimü'l-kazâ deynimizdir. İnş'Allâhü Te'âlâ meblağ-ı mezbûrî tamâmen edâ eyledigimizde işbu temssükimiz şakkoluna.

El-fakîr 'Abdullah Çelebi El-fakîr 'Arab-zâde İsmâ'il Ağa

Şuhûdü'l-_____hâl

Molla Mustafa

Hacı Süleyman

Yusuf Ağa

Bundan akdem fevtolan Arpacıoğlu el-Hâc Hüseyin'in ve oğlu 'Abdülcelil'in mâl ve erzâkları ve gerek zimem-i nâsda olan akçeleri cânib-i mîrîçün zabtolunmak üzere tarafımıza

hitâben fermân-ı ‘âli sâdır olmağla me’mûr olduğumuz hasebiyle derûn-ı temessükde olan akçeden Arpacıoğlu'nun hissesine isâbet iden yalnız beşyüzotuzüç ğurûş bir sülûs taraf-ı mîriçün ahz ve kabz olunmağın işbu mahalle şerh virildi. Fî 9 R sene 1138

El-fakîr Ahmed

Ser-Bevvâbîn-i

Dergâh-ı ‘Âli

Sahife no : 98

Belge no: 157

Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma‘âdeni'l-fazâ'il ve'l-keîâm Rakka'dan Âsitâne-i Sa‘âdet'ime gelince yol üzerinde vâki' olan kâdîlar *zîde fazluhüm* ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân kethüdâyerleri ve yeniçer serdârları vekilleri ve a'yân-ı vilâyet *zîde kadruhüm* tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki, Rakka'dan Asitâne-i Sa‘âdet'ime irsâli fermânım olan () re's atlar üzerlerine ta'yîn olunan mübâşir ile her kangıfızın taht-ı kazâsına gelüb dâhil olurlar ise münâsib mahallere kondurub ve yedek keşler tedârik ve konak be-konak emnen ve sâlimen birbiriniize irsâl ve muhavvef ve muhâtara olan mahallerde yanlarına kifâyet mikdârı âdemler koşub yollarda dahî muhâfazalarına ihtimâm iderek emnen birbiriniize götürüb teslim iderek emn ve selâmet ile Asitâne-i Sa‘âdet'ime isâle herbiriniz ziyâde takayyüd ve ihtimâm eyleyüb ‘ıyâzen bi'llâhi Te‘âlâ ihmâl ve müsâmahaya rızâ ve cevâz göstermekle bir gûne zarar isâbetinden ğâyetü'l-ğâye ihtirâz ve ictinâb eylemeñiz bâbında Fermân-ı ‘Âli-şânım sâdır olmuştur. Buyurdum ki: Vüsûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzimü'l-imtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûniyle ‘âmil olub hulâfından be-ğâyet ihtirâz ve ictinâb eyleyesiz. Şöyle bilesiz. ‘Alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Tahriren fî-evâ'ili safer sene semânin ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Kostantınıyye

el-Mahrûse

Sahife no : 98

Belge no: 158

Fazîletlü Adana kâdısı efendi hazretleri,

Dünki günde hamâmda bir ‘avret madrûbe olub hâlen mevt-i müşrife olduğın ehl-i mahalle ihbâr itmeleriyle ta'yîn olunan mübâşir ma‘rifetiyle taraf-ı şer‘den nâ'ib ta'yîn ve eser-i cerâhatin keşf ve dâribesin teftîş ve müceb-i şer‘isi tarafımıza i‘lâm oluna deyi. Fî 25 Ş. 138

Sahife no : 99

Belge no: 159

Yegen İbrâhîm Ağa'nın Nezâret Berâtıdır.

Nişân-ı Şerîf-i Âlî-şân Hükmi Oldur ki,

Evlâd-ı vâkıfdan işbu râf'u tevki'-i refi'i-şân-ı hâkânî kıdvetül-emâcid ve'l-a'yân Yegen İbrâhîm bin Ahmed *zîde mecdühû* Dîvân-ı Hümâyûn'ıma 'arz-ı hâl idüb Adana'da vâki' Ramazanoğlu Pîrî Mehmed Paşa ve Halîl Beg Evkâflarının yevmî yüz akçe vazîfe ile nezâreti bundan akdem berât-ı 'âlî-şânımla üzerinde sadâkat [ve] istikâmet ile hıdmetinde kusûru ve dahl îcâb ider hâli yoğiken vakf-ı mezbûrun mütevellîsi olan Mehmed nâm kimesne ğaraz-ı dünyeviyyesine binâ'en hılâf-ı inhâ ber-takrib ile merkûmun kaydını ref' ve terkîn itdirüb ğadr-i küllî eyledüğün hâlen Adana Kâdîsı Mustafa *zîde fazluhû* 'arzitmekle yedinde olan 'arz ve senedât-ı sâ'iresine nazar olunub ahvâli ahâlî-i vilâyetden bunda mevcûd ve mevsûk bir kimsenelerden ba'de's-su'âl sıhhat ve hakîkati üzre i'lâm olunmak bâbında 'inâyet itmegin sâdır olan fermân-ı 'âlî mücebince mûmâ-ileyh İbrâhîm'in yedinde olan der-kenâr ve hüccet-i şer'iyye ve fetvâ-yı şerîfe ve sâ'ir senedâtına nazar olundukda nezâret-i mezbûr vezîr-i 'a'zam *edâm'Allâhü Te'âlâ iclâlehû'nüñ* nezâretinde olan evkâfdan Adana Kazâsı'nda vâki' Ramazanoğlu Halîl Beg ve Pîrî Mehmed Paşa Evkâf'ına yevmî beşyüz akçe vazîfe ile şurûtiyet üzre mütevellî olan Mehmed'iñ ma'tûh ve mağşûşü'l-'akl müsrik ve müstağrak kimesne olmağla kendi ve dâyinleri vakfın nice îrâd ve müsakkafâtını itlâf ve izâ'at ve mürtezikalarnın vazîfelerini ekl ve bel' idüb umûr-ı vakfı muhtell ve müşevveş ve ibtâline bâ'is ve bâdî olduğuna binâ'en mûmâ-ileyh İbrâhîm'in yedinde olan hüccet-i şer'iyyesinde beyân olduğun üzre akrabâ'-i zükûr-ı vakıfdan olduğun müsbit olub her vechile dindâr ve müstakîm ve aslah ve erşed ve nâzır-ı vakıf olmağla muhill ve müstehak ve ahakk ve elyak ve nizâm-ı vakfa evfak olduğun bi'l-cümle ahâlî-i kazâ ve mürtezika ve huddâm-ı vakf ve kâdîları mûmâ-ileyh İbrâhîm'iñ hüsn-i hâlin i'lâm ve 'arz ve mahzar idüb mûmâ-ileyh İbrâhîm nâzır-ı vakf olmak üzre ilhâh ve iltimâs eylediklerinde biñyüzotuz senesi saferinde mûmâ-ileyh İbrâhîm yevmî yüz akçe vazîfe ile Berât-ı 'Âlî-şân'ımla nâzır ve kaymakâm nasb ve ta'yîn olunub sadâkat ve istikâmet ile umûr-ı vakfı geregi gibi görüb ve nizâmına sa'y ve ihtimâm üzre iken mütevellî-i mezbûr Mehmed hevâsına tâbi' dâyinleri ile ittifâk merkûm İbrâhîm hılâf-ı inhâ 'arz ve bertakrib ile nezâret ciheti üzerinden ref' ve kaydını terkîn ve ğadr-ı küllî eyledüğün ve nezâret-i mezkûre kaydı sıyâneten vakf tashîh olunub mûmâ-ileyh İbrâhîm kemâ-fi'l-evvel nâzır olmak üzre nezâret-i mezbûr mezkûre tevcih ve fi-mâ-ba'd bi'l-fi'l mutasarrıf olduğun mütevellî kaymakâmlığı ve nezâreti hasebiyle mezbûr Mehmed'in yevmî beşyüz akçe vazîfesini ve mürtezika ve evlâd-ı vâkıfın vazîfelerin virüb ittihâd ile vakf-ı şerîfin harâbe olan cevâmi' ve medrese ve sâ'ir mahallerin ta'mîr itmek üzre hâlen Adana kâdîsı Mustafa *zîde fazluhû* 'arz

eylediginden ğayri sâbıkâ Adana kâdîsı ve mütesellimleri ve ihtisâb ağaları ve sâ'ir mu'temed-i 'aleyh otuz neferden mütecâviz bi-ğaraz müslimîn mûmâ-ileyh İbrâhîm mütediyyin ve müstakîm ve nâzır-ı vakıf olmağa muhîll ve müstehak ve nizâm-ı vakfa evfak-ı lâzım ve mühim olduğun her biri haber virüb mûmâ-ileyh İbrâhîm vakf-ı mezbûrî hıfz ve sıyânet ve harâb olan cevâmi' ve medrese ve sâ'ir hayrâtın izdiyâd ve kazâyıla ta'mîr ve termîm ve nizâm virmek üzere yedinde olan Berât-ı 'Âlî-şân ve hüccet-i şer'iyeye ve fetvâ-yı şerîfe mücebince nezâret-i mezkûre vazîfe-i mersûmesiyle kemâ-fi'l-evvel ibkâ ve tevcîh ve kaydı tashîh olunmak üzere iltimâs ve hâline merhamet recâ eyledüklerin kıdvetü'l-'ulemâ'i'l-muhakkıkîn Evkâf Müfettişi Mevlânâ Ahmed *zide 'ilmuhû* i'lâm itmekle i'lâmı mücebince kemâ-fi'l-evvel ibkâ ve tashîh ve ibrâ olunmak bâbında Fermân-ı 'Âlî-şânım sâdır olmağın hakkında mezîd-i 'inâyet-i pâdişâhânem zuhûra getirüb mevlânâ-yı merkûmun i'lâmı ve biñyüzotuzyedî senesi şevvâl-i şerîfinin dokuzuncu günü târfiyle müverreh virilen Ru'ûs-ı Hümâyûn mücebince ibkâ idüb bu Berât-ı Hümâyûn-ı 'izzet-makrûmı virdüm ve Buyurdum ki: mûmâ-ileyh Yegen İbrâhîm bin Ahmed *zide mecdühû* varub vech-i meşrûh üzere kemâ-fi'l-evvel vakf-ı mezbûrun nâzır-ı olub edâ-yı hıdmet eyledikten sonra ta'yîn olunan yevmî yüz akçe vazîfesin evkâf-ı mezkûr mahsûlünden alub mutasarrıf ola. Ol bâbda efrâd-ı âherîdeden hiç ferd vechen mine'l-vücûh ve sebeben mine'l-esbâb dahl ve ta'arruz kılmayub mâni' ve müzâhim olmayalar. Şöyle bileler. 'Alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâmini 'aşara min-şehri şevvâl sene seb'in ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Kostantınıyye
el-Mahrûse

kad vasala ve kuyyide fi 15 saferi'l-hayr sene 1138

Sahife no : 100

Belge no: 160

Ferrâşlık berâtıdır.

Nişân-ı Şerîf-i Alî-şân Hükmi Oldur ki,
Adana'da vâki' Ramazanoğlu Pîri Mehmed Paşa Câmi'-i 'Atîki'nda Halîl Beg veled-i Ramazan Vakfî'ndan olmak üzere vazîfe-i mu'ayyene ile ferrâş olan 'Ali fevtolub yeri hâlî kalmağla yerine mütevellî tezkiresiyle ferrâş olan Mustafa kendü hâlinde olmayub âharın mâlını sirka 'âdet eylediginden ğayri defe'âtile câmi'-i mezbûrun kilimlerini sirka eylediği şuhûd-ı 'udûl ile üzerine sâbit olub mücebiyle te'dîb ve tenbîhi dahî istimâ' ve ısgâ itmeyüb şer'an hıdmet-i mezkûreden ref'i lâzım gelmekle ref' olunub ve ferrâşlık-ı mezkûr müteveffâ-yı mezbûr 'Ali mahlûlünden sârik Mustafa'nın ref'inden erbâb-ı istihkâkdan emîn ve müstakîm olan işbu râfi'-i tevkî'-i ref'i'i-ş-şân-ı hâkânî kıdvetü's-sulehâ'i's-sâlikîn İbrâhîm Halîfe *zide*

salâhuhû her vechile muhîl ve müstahak olmağın ferrâş nasb ve ta'yîn olunub yedine Berât-ı Şerîf-i 'Âlî-şân'ım virilmek recâsına kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân vakf-ı mezbûrun mütevellîsi olan Mehmed *zîde kadruhû* 'arz itmekle 'Ali üzerinde olduğı der-kenâr olunmağla mücebince ref'inden tevcîh olunmak bâbında Fermân-ı 'Âlî-şân'ım sâdır olmağın hakkında mezîd-i 'inâyet-i pâdişâhânem zuhûra getürüb mütevellî-i merkûmun 'arzu ve biñyüzotuzsekiz senesi muharreminiñ onbirinci günü târîhiyle müverreh virilen Ru'ûs-ı Hümâyûn'ım mücebince bu Berât-ı Hümâyûn-ı 'azîmet-makrûmı virdüm. Ve buyurdumki: Mûmâ-ileyh İbrâhîm Halîfe *zîde salâhuhû* varub câmi'-i mezkûrde ref'olunan mezbûr yerine ferrâş olub edâ-yı hîdmet eyledikten sonra bundan akdem ferrâş olanlar bu vechile mutasarrıf olagelmişler ise mûmâ-ileyh dahî ol vechile mutasarrıf olub vazîfe-i mu'ayyenesin evkâf-ı mezkûr mahsûlünden mütevellîsi olanlar yedinden alub mutasarrıf ola. Ol bâbda ref'olunan mezbûr ve âhardan bir ferdi dahl ve ta'arruz kılmayalar. Şöyle bileler. 'Alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar. Tahriren fi'l-yevmi's-sâmîni 'ısrîn min-şehri muharremi'l-harâm sene semânin ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Vasala ileynâ fi ğurre-i cemâziye'l-evvel sene 1138

Kostantınıyye

el-Mahrûse

El-emr kemâ zükira fihi nemekahû'l-fakîri'llâhi Te'âlâ İbrâhîm el-Mevla'l-Hilâfe bi-Dımeşki's-Şâm ğufire leh.

Sahife no : 100

Belge no: 161

Bi-hamdi'llâhi Te'âlâ

Be-meclisi's-şer'ıyyeti'l-ğarrâ bi-Dımeşk el-mahrûse li-celle'llahü Te'âlâ ledâ Seyyidinâ Kâdî'l-kudât Molla zül'ifâh kıdvetü'l-mevlâliye'l-'izâm ve fahru'l-kuzât (?) ve'l-ahkâm. Mümeyyizü'l-halâli mine'l-harâm el-mevle'l-hümâm el-muvakkı'u a'lâhü ekarre ve i'terefe Seyyid Yusuf ibn-i Seyyid Mehmed ve Mehmed ibn-i İsmâ'îl ve el-Hâc 'Abdullah ibn-i İsmâ'îl min-tâyifeti'l-mükârîbe ikrâr li-şer'iyâ fi-sıhhat-i mühim ve selâme ve tâvâ'ıyyet-i ve ihtiyâr min-ğayri ikrâh ve'l-icbâr ve cevâzi'l-emri's-şer'î ennehüm kabezû min-kıdveti erbâbi'l-ikbâl 'umdetü ashâbi'l-iclâl es-Seyyid 'Ali Efendi ed-defterî bi-Dımeşk yevme'izin meblağan kadruhû hemsemi'e vâhid ve semânûn ğuruşan ve rub'ı ücrete hamse ve seb'ın sandûkan sumtühâ zîb ve mişmiş'i'l-mürselihî min-taraf-ı Hazîneti's-Şâm ilâ-tarafı Devleti'l-'Aliyyeti ve ecerrûhu devâbehüm li-tahmîli's-sanâdîkı'l-merkûmeti mine's-Şâm ilâ-Üsküdar makbûlen zâlik min-fahri akrân İbrâhîm Beşe ibn-i Muhammed el-Vekîl 'anı'd-defterî el-müşârün-ilyeh es-sâbiteti vekâletün 'annî fi-zâlik. Bi-mâ hüve nehcu's-sübûti's-şer'î kabûlen şer'ıyyen ve hurrîre min-hâmîsi 'aşara rebî'i'l-âhır li-seneti semânin ve selâsîn ve mi'ete ve elf. Mîn-hicretin men-lehü'l-'izzü ve's-şeref.

Şuhûdü'l-	_____			hâl
Es-Seyyid Ahmed Setvâlî	Es-Seyyid 'Abdurrahman Setvâlî	Es-Seyyid 'Abdullah Hamid Setvâlî	Es-Seyyid Mehmed Setvâlî	

Sahife no : 101

Belge no: 162

Kıdvetü'l-kudât ve'l-hükkâm. ma'deni'l-fazl ve'l-keîâm. Mevlânâ Adana kâdîsı zîde fazlühü. Ve iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim Dergâh-ı Mu'allâ'm kapucıbaşılardan olub Adana nizâmına me'mûr olan Kel Ahmed *dâme mecdühü* tevkî'i refî'i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, Adana Kal'ası yerlü neferâtı Dîvân-ı Hümâyûn'ıma 'arz-ı hâl idüb Adana kal'ası mustahfizânı neferâtı olub senevî virülegelen mevâcibleri ocaklıkları olan Kars Zülkadiriye çeltügi enhârı mukâta'ası mâlından rehîn olunmuşiken yedlerinde olan ocaklık beratları mücebince müstahak oldukları biñyüzotuzaltı ve biñyüzotuzedyedi seneleri mevâcibleri mukâta'a-i mezbûre Emîni 'Ali ve Veli nâm kimesnelerden taraflarından vekîlleri taleb eyledikde edâda türlü türlü illet ve bahâne ile virmeyüb ğadr ve zarûret ve muzâyakalarına bâ'is oldukların bildirilüb sînîn-i mezbûrlarda müstahak oldukları mevâcibleri ma'rifet-i şer'le tahsîl ve taraflarından kabzına me'mûra edâ ve teslîm itdirülüb bir dürlü ğalil ve muhâlefet itdirilmemek bâbında Emr-i Şerîfim recâ eyledikleri ecilden Hazîne-i Amirem'de mahfûz olan Büyük Kal'a Defterleri'ne nazar olunarak Adana Kal'ası muhâfazasında olan müstahfizân cemâ'atinin kırkaltı neferi ve ikiyüzellisekiz akçe yevmiyeleri ve senevî beşyüzyetmiş ğurûş mevâcibleri çeltük-i enhâr-ı Kars ve bedel-i güherçile Livâ-i Sis mukâta'ası mâlından olmak üzere ocaklık ta'yîn olunduğu der-kenâr olunumağla imdi der-kenârı mücebince 'amel olunmak bâbından Fermân-ı 'Âlî-şânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki: Hükm-i Şerîfim vardukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere 'amel idüb dahî cemâ'at-i mezkûre neferâtının senevî ol mikdâr ğurûş mevâcibleri olub mukâta'a-i mezbûre mâlından olmak üzere ocaklık ta'yîn olunmağla sînîn-i mezkûrelerde müstahak oldukları mevâcibleri yedlerinde olan ocaklık beratları mücebince mukâta'a-i mezbûre emînlerinden ma'rifet-i şer'le tahsîl ve taraflarından kabzına me'mûra edâ ve teslîm itdirdüb neferât-ı mezkûrun muzâyakalarına bâ'is ve vaz' ve hareketden be-ğâyet ihtirâz eylesin. Şöyle bilesin. Alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsın. Tahriren fi'l-yevmi's-sâminî 'ısrîn min-şehri rebî'i'l-âhır sene semânin ve selâsin ve mi'ete ve elf.

Kostantınıyye

el-Mahmiye

Sahife no : 101

Belge no: 163

Umdetü's-sâdâti'l-kirâm Adana Kazâsı'nda Kâim-i makâmımız es-Seyyid 'Ali Efendi el-Mu'izz Ba'de't-tahiyetü'l-vâfiyye inhâ olunur ki, Kazâ-i mezbûrede sâkin olan sâdât-ı kirâm ze'vî'l-ihtirâm üzerlerine tarafımızdan kâ'im-i makâmlıkda sizi kemâ-fi'l-evvel ibkâ itmişizdir. Gerekdir ki, sahîhu'n-neseb olanlara i'zâz ve ihtirâm idüb bi-ğayri vech-i şer'î ırz ve mâllarına ta'arruzdan hazer idesin. İhzâr ve te'dîb ve hukûk-ı şer'a-i sâbite tahsîli iktizâ itdikde sen idüb sâdât-ı kirâmı sâ'ir hükkâma ta'cîz ve müdâhale itdürmeyesin ve sâdâtdan tevcîh ve 'arûsiye nâmıyla veya bir ğayri bahâne ile bir akçelerin almayub teseyyüdi zâhir kudât hücceti ve ka'im-i makâmlar temessükâtıyla dâhil olub alâmet-i hudarâ isti'mâl idenlerin zecr ve men'lerinde takayyüd-i tâmm idüb kendiniz kat'â bir kimesneye alâmet vad'ına izn virmeyesiz. Bu vedî'at-ı kübrâ ve emânet-i uzmânın kemâ-hüve'l-vâcib ri'âyet ve sıyânetlerinde sa'y ve ihtimâm eyleyesin ve's-selâm. Hurrîre fi'l-yemi's-sânî aşara min-cemâziyi'l-evvel li-seneti semânin ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

el-Hasbî

Mehmed Zeynelabidin

el-abdu'l-fakîr

en-Nakîb

Sahife no : 102

Belge no: 164

Adana'dan deve ile çıkmış mübâşirler var ise bulduğun mahalde develeri ashâbına teslim ve sizler tarafıma gelesiz. Zîrâ mühimmât cümle yükleri tamâm olundu. Ve bir dahî İskenderun'dan hareket ve ric'at itmişdir. Fî-mâ- ba'd devenin bu tarafa iktizâsı kalmadı deyu kayd şod. Fî 18 Ş. 1138

Sahife no : 102

Belge no: 165

İftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'u'l-mehâmid ve'l-mekârim el-muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'd-dâ'im Dergâh-ı Mu'allâm Kapucubaşlılarından Adana cânibine me'mûr Kel Ahmed *dâme mecdühû* tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, bundan akdem Adana'da vukû'bulan fitne ve fesâdda ser-cem'iyet olmağla şer'an cezâsı tertîb olunan Arpacıoğlu Hüseyin ve oğlu Abdülcelil'in nefsi Adana ve kurâlarında mevcûd olan emlâk ve eşyâ ve devâb ve mevâşîye müte'allık küllî ve cüz'î her neye mâlik ve mutasarrıf ise gereği gibi tefîş ve tafahhus ile zuhûra getirülüb mîrî için ahz ve kabz ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve mumzâ ve mahtûm defteriyle getirüb teslim-i Hazîne-i 'Âmire'm eylemek üzere mukaddemâ Dîvân-ı Hümâyûn'ım tarafından Emr-i Şerîfim ısdâr ve irsâl kılınmış idi. Lâkin tahaf ve zî-kıymet makûlesinden olub bu tarafa getirilmesi iktizâ iden ba'zı eşyâ-yı nefiseden mâ-'adâ devâb ve

mevâfi ve emlâk makûlesi naklinde sıklet ve su'ûbet olan yün ve yapağı ve sâ'ir evânî-i nühâs misillü şeylerin ol tarafda deger bahâ ile fûrûht itdirilmesi muktezî olmağla sen ki mübâşir-i mûmâ-ileyhsin işbu emr-i şerîf-i celîlî'l-kadrim vüsûlünde vech-i meşrûh üzre mezbûrların emvâl ve eşyâlarından tahaf ve zî-kıymet ve mücevher makûlelerinin aynını getirüb ve bunlardan mâ-'adâ devâb ve mevâfi ve emlâklerin ve naklinde sıklet ve su'ûbet olan yün ve yapağı ve evânî-i nühâs misillü şeylerini ol tarafda ma'rifet-i şer'le cümle muvâcehesinde müzâyede ve deger bahâsından noxsânına bir habbesi virilmemek husûsunda kemâl-i dikkat ve ihtimâm olunarak râğbâtı münkatı'a oldukdan sonra tahammülü mertebede bahâlarıyla tâlib ve râğbına bey' ve fûrûht ve bahâlarından hâsıl olan akçeleri ahz ve kabz idüb zî-kıymet olan eşyâsıyla ma'an Âsîâne-i Sa'âdet'ime getürmeñ bâbında Fermân-ı 'Âlî-şân'ım sâdır olmuştur. Buyurdum ki: Hükm-i Şerîfimle vardukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan işbu emr-i celîlî's-şân vâcibü'l-ımtisâl ve lâzîmü'l-ittibâ'ımın mazmûn-ı itâ'at-makrûnuyla 'âmil olub hılâfıyla vaz' ve hareketden be-ğâyet ihtirâz ve ictinâb eylesin. Şöyle bilesin. Alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsin. Tahrîren fi'l-yevmi's-sânî aşara min-şehri rebî'i'l-evvel sene semânin ve selâsin ve mi'ete ve elf.

Kostantınıyye
el-Mahmiye

Sahife no : 102

Belge no: 166

Nişân-ı Şerîf-i 'Âlî-şân Hükmi Oldur ki,

Medîne-i Adana'da Unpazarı'nda vâki' Mestanoğlu nâm sâhibü'l-hayrın binâ eylediği mescid-i şerîfde İmâm olan İşbu râfi'-i tevkî'-i refî'i's-şân-ı hâkânî Ahmed Halîfe bi'l-fi'l Berât-ı Şerîfimle mutasarrıf iken âhardan Feyzullah nâm kimesne tarîkı alub ğadr-ı küllî itmekle ref'ı girür merkûm Ahmed Halîfe'ye babası ciheti olmağla kemâ-kân ibkâ ve mukarrer kılınmak bâbında istid'â-yı inâyet itmegin vâki' ise sadaka idüb bu Berât-ı Hümayûnı virdüm ve Buyurdum ki: ba'de'l-yevm merkûm Ahmed Halîfe varub zikrolunan mescid-i şerîfde ref'olunan mezbûrun yerine kemâ-fi'l-evvel imâm olub hıdmet-i lâzimesin bî-kusûr mer'î ve mü'ddî kıldıkdan sonra yevmî bir akçe vazîfesiyle mutasarrıf olub vâkıfın rûhı ve devâm-ı ömrüm için du'âya müdâvemet göstere. Ol bâbda ref'olunan mezbûr ve taraf-ı âhardan hiç ferd mâni' ve râfi' ve müzâhim olmayub bir vechile dahl ve ta'arruz kılmayalar. Şöyle bilüb 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar. Tahrîren fi-evâhiri rebî'i'l-âhır sene semânin ve selâsin ve mi'ete ve elf.

Vasala ve kuyyide fi-gurre-i cemâziye'l-âhır sene 38

Kostantınıyye
el-Mahmiye

Mutâbıkun li-aslihi'l-mutâ' harrerehü'l-fakîr'Allâhi Te'âlâ Ahmed el-Mevlâ Hılâfe be-medîne-i Kostantınıyye el-Mahrûse ğufire leh.

Sahife no : 103

Belge no: 167

İsmâ'îl Paşa Hazretleri'nin Memhûr Buyruhdularıdır.

Şerâyi'-şî'âr Şâm-ı Şerîfden Üsküdar'a varınca yol üzerinde vâki' olan kuzât efendiler *zîde fazluhüm* ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân zikrolunan mahaller eyâlet ve elviye mütesellimleri ve havâss-ı mâlikâne voyvodaları ve evkâf-ı selâtın mütevellileri ve kethüdâyerleri ve yefûçeri serdârları ve sâ'ir a'yân-ı vilâyet ve iş erleri *zîde kadruhüm* ve 'alâ merâtibihim inhâ olunan budur ki, Bundan akdem savb-ı Devlet-i Aliyye-i ebed bî-vakt-ı cihândârîden bir nice umûr-ı mu'azzamanın temşiyet ve tekmîli için işbu bâ'is-i rakîm iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim sâbıkâ tevkî'i izzetlü ve rif'atlı 'Abdullah Efendi Hazretleri Mısır Kâhire-i nâdiretü'l-'usbûnî himmetâne me'mûr olmağla cânib-i mezkûre varub ve 'âmm-ı emr ve rızâ-yı hazret-i skender-iktidâr vefkına edâ-yı hıdmet ile 'avdet ve emvâl-i pâdişâhîden Nazîre-i Hazîne-i Mısır-Kâhire ve belki ed'âf-ı mâl ile ric'at ve ber-minvâl-i muharrer Şâm cennet makâmdan nehzat ve üzerlerinizden hâk-i pâ-yı Devlet-i 'Aliyye'ye doğru 'azîmet eylemeñiz tarafımızdan işbu buyruldu tahrîr ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân *zîde kadruhü* bu husûs için mahsûs mübâşir ta'yîn ve irsâl olunmuşdur. İnş'Allahü Te'âlâ vech-i meşrûh üzere müşârün-ileyh hazretleri her kangıñızın taht-ı kazâsına varub dâhil olur ise gerekidir ki, evvelâ cümleñiz müttefikân müşârün-ileyh hazretlerini istikbâl ve mahfûz ve mazbût mahallere kondurub ve giceler sabaha varınca emîn âdemlere bekledüb ve malzemelerini bi-tamâmihâ gözedüb ikrâm-ı tâmm ve ihtirâm-ı tamâm ile ikrâm eyledikden sonra kazânızdan sınırı çıkınca teşyî' idüb ve'l-hâsil müşârün-ileyhiñ tahsîl-i refehâsına kemâl-i takayyüd ve ihtimâm eyleyüb 'ıyâzen bi-İllâhi Te'âlâ hilâf-ı rızâsında ve mikdâr zerre noksân ikdâmda olduñuz istimâ' olunursa bir dürlü 'özü ve 'illet ve cevâbıñız mesmû' olmayub cümleñiz mes'ûl ve mu'âkab ve belki mu'âkab olmanız muhakkak bilüb âna göre dîde-küşâ-yı basîret üzere olub hilâfından hazer ve tahsîl-i rızâlarına cümleñiz ihtimâm-ı tâmm idüb vârid olan buyruhdınıñ mazmûnuyla 'amel eylesesiz deyu.

Fî19 Câ. 1138

fi 4 cemâziye'l-âhir sene 38

Sahife no : 103

Belge no: 168

Nişân-ı Şerîf-i 'Âli-şân Hükmi Oldur ki

Memâlik-i Mahrûse'mde vâki' Şam ve Haleb ve Diyarbekir ve Mardin ve Adana ve Malatya ve Ayıntab ve Tokad câniblerinde ve sâ'ir ba'zı mahallerde vâlî ve muhassıl ve voyvodaların taht-ı iltizâmlarına dâhil mîrî mukâta'âtın ekser kurâsı ricâl-i devlet ve a'yân-ı vilâyetden ba'zı kimesnelerin uhdelinde olub lâkin üzerinde mütekarer olmayub herbirin bir tarîk ile bir senede bir kaç âdeme der-uhde olunduğundan re'âyâ fukarâsı gözedilmeyüb kûtları için vakt ve zamânıyla tohum ve sâ'ire ihtiyâçları olan mâlzemelerine i'ânet olunmamağla bi'z-

zarûre murâbahacılarından za'af ile akçe aldıklarından her sene izdiyâd bulan istirbâhın edâsına zirâ'at ve hrâsetleri bâğ ve bâğçe ve sâ'ir kâr ve kisblerinin hâsılı vefâ itmediğinden der-'uhde idenler dahî zabt ideceğim bir sene yâhud iki senedir deyu bi'l-cümle hâsıllarını almak için cevri ve eziyet eylediklerinden ekser perâkende ve perîşân ve hâlî ve harâb ve bâkî kalanlar dahî kût-ı yevmiyeye muhtâc ve ahvâlleri diger-güne olmağla mâl-ı mîrî tedennî ve tenezzül bulub Beytül-mâl-ı müslimîne küllî ğadr ve zararına bâ'is olmağın ba'de'l-yevm o makûle kurâ ve mukâta'ât Mısır karyeleri misillü mâl-ı maktû' ve kalemiyyesin vidükden sonra bir tarîk ile mutasarrıf olduğı kurâ ve mukata'ât âhara virilmemek şartıyla mâlikâne mutasarrıf olmak üzere fâ'izlerinin tahammüllerine göre bir mikdâr mu'accele ile fûrûhtolunduğı sûrette bu vechile der-'uhde idenler dahî âhara virilmeyeceğini bilüb i'mârıyla takayyüd ve 'öşr-i mahsûlünden kendüye fâ'iz ziyâdece olsun deyü re'âyâ fukarâsının tohmuna ve sâ'ir levâzımına i'ânnet ve dest-i tetâvul-i zaleme ve cevri ve 'udvândan sıyânet itmemele usûlleri nizâm bilüb terfih-i 'ibâd ile Memâlik-i İsbâliyye'de olan mîrî mukâta'âtı ma'mûr ve şen ve âbâde olmasına bâ'is olub ancak inkılâb-ı zâmân ve muktezî-i hâle göre bu nizâm mutlak cem'-i hazîne için [s. 104] olmayub ba'de zamân dahî şurût-ı mezkûre mürâ'ât olunmayub tebdîl ve tağyîr olunmak sebebiyle virecekleri mu'accele zâyî' olmayacağı nâs yakînen bilüb râğbet itmeleriçün fi-mâ-ba'd taraf-ı hümâyûnum ve vekîl-i mutlakım olanlar tarafından bu nizâm bozub sûret-i âhara ifrâğ itmek murad eylediklerinde bu nizâm i'mâr-ı memlekete ve 'ibâda eshel ve enfâ' olduğun huzûr-ı fâyizü'n-nûr-ı pâdişâhâneme gelüb bi'n-nefs kendileri 'arz-ı vaz' eylemeleriçün e'âlimül-ulemâ'il-mütebahhîrîn bi'l-fi'il şeyhül-islâm ve kadî'askerlerim ve nakîbü'l-eşrâfım *edâm'Allâhü Te'âlâ fazâ'iluhüm* bu husûsa nâzır nasb ve ta'yîn olmalarıyla ol makûle kurâ ve mukâta'âtdan hâlen Hazîne-i 'Âmire'm defterlerine mukayyed olub vâfler ve muhasssıl ve voyvodalara viregeldikleri mâl-ı maktû'ı her ne ise mâl-ı mîrî ve mu'tâd üzere kalemiyyesine kesîr ve noksân gelmemek şartıyla mâlını Asitâne-i Sâ'âdet'im hazînesine virenler ke'l-evvel Hazîne-i 'Âmire'm ve câmi'u'l-emvâl olanlara viregelenler dahî kemâ-fil-evvel kabzına me'mûr olanlara senesi dâhilinde beher sene taksît ile edâ ve teslîm idüb yedine ma'mûlün-bih temessük aldıkça tahammülü vardır deyu mîrî ve kalemiyyesi için viregeldiklerinden izdiyâd bir akçe ve habbe mutâlebe ve rencide itdirilmeyüb ve şefâ'at ve recâ ve sıklet ve cevri ve ezâ ve ğadr ve zarar kasdı ile sâhibinin rızâ olmadıkça bir tarîk ile âhara virilmeyüb vüzerâ ve mîr-mîrân ve mîr-livâ ve mütesellim ve sâ'ir ehl-i 'örf tâ'ifesi tarafından bilâ-Fermân bir nesne talebiyle rencide itdirilmeyüb cevri ve eziyetleri def' ve ref' olunub mefrûzü'l-kalem ve maktû'u'l-kadem min-küllil'-vücûh serbestiyet üzere hayâtda oldukça te'bîden mâlikâne bir berât ile zabt eylemeleriçün yedlerine Berât-ı Şerîfim virülüb ve sâhiblerinden biri hâl-i hayâtında karyesin âhara ferâğat eylemek murad eylediklerinde berâtı üzerine Fermân olunub ferâğati hüccet-i şer'îye olunduktan sonra ferâğ ve kasr-ı yedinden müceddeden Berât-ı Şerîfim virülüb ve sâhibi bi-emri'llâhi Te'âlâ vefât idüb karyesi mîrîye â'id ve râci' oldukda taraf-ı mîrîden müzâyede ve râğbânı munkatî' oldukdan sonra tekrâr tâlibine fûrûht ve hilvânî (?) akçesi

teslîm-i hazîne olunmak üzere mukârenet-i 'avn-i bârî ile ta'mîr-i bilâd ve terfîh-i 'ibâd için hayr-hâh ve Devlet-i Aliyye'm mu'temed ve münâsib görüb cümle ittifâkıyla başdefterdârım 'arzı 'ulemâ-yı kirâm ve vüzerâ-yı 'izâmım dahî istihsân ve istisvâb ve imzâ eylemeleriyle bu sûret-i müstahsene mürûr-ı ezmine ile tebdîl ve tağyîr olunmayub nizârî olan müşârün-ileyhim bu husûsun şurût ve kuyûdını bi'l-ittifâ vikâye ve tenfiz ve icrâ ve hıfz ve hırâset idüb fi-mâ-ba'd düstûrül-amel olunmak üzere mahalline kaydolunmak bâbında pâye-i serîr-i a'lâya telhîs olundukda mücebince Hatt-ı Hümâyûn-ı celâdet-makrûnum sâdır olmağın binâ'en alâ-zâlik işbu râfî'ü tevkî'-i refî'i's-şân-ı şehriyârî ve nâkil-i yerlîğ-i belîğ-i mükerrermet-'üvân-ı tâc-dârî kıdvetül-emâcid ve'l-a'yân Arpa rûznâmçecisi Sâlih *zîde mecdühû* Dîvân-ı Hümâyûn'ıma 'arz-ı hâl idüb Adana mukâta'atına tâbi' Cânib-i şehirde mezra'a-i Hereketlü ve Hıdırlu mezra'alarının nısf hissesine mâlikâne mutasarrıf olan Mehmed fevt olmağla mu'accele-i kadîmi ile kendüye mâlikâne virilmek bâbında istid'â itmekle Hazîne-i 'Âmire'mde mahfûz olan Başmuhâsebe Defterlerine nazar olundukda Adana Eyâleti Mukâta'âtı'na tâbi' Canib-i Şehir'de Hereketlü nezd-i Kiliselü nâm-ı diger Karacalu Mezra'ası'nıñ yüzdoksandörtbuçuk ğurûş ve Hâzırlu Mezra'ası'nıñ doksandörtbuçuk ğurûş mâlları olub virilügelen mâlını beher sene Adana vâlilerine virilmek üzere nısf hissieleri yetmişikibuçuk ğurûş mu'accele ile merkûm Mehmed'iñ mâlikâne üzerinde olduğı der-kenâr ve vech-i meşrûh üzere merkûm Mehmed'iñ mahlûlünden mu'accele-i kadîmi olan yetmişikibuçuk ğurûş mu'accele ile mûmâ-ileyh Sâlih *zîde mecdühû*'niñ mâlikâne 'uhdesine kayd ve şurûtı-ı berât virmek bâbında telhîs mücebince Fermân-ı 'Âlî-şân'ım sâdır ve mu'accesesi olan meblağ-ı mezkûr Hazîne-i 'Âmire'm eylediğine sûret-i Rûznâmce-i Hümâyûn'ım virilmegin hakkında mezîd-i 'inâyet-i pâdişâhânem zuhûra getürüb biñyüzotuzsekiz senesi rebî'l-âhırının beşinci gününde bu Berât-ı Hümâyûn'ı virdim. Ve Buyurdum ki: Mûmâ-ileyh Sâlih *zîde mecdühû* mezra'ateyn-i mezbûreteyniñ nısf hissesi merkûm Mehmed'iñ mahlûlünden teslîm-i Hazîne-i 'Âmire'm eylediğı mu'accele mukâbelesinde hayâtda oldukça te'bîden mâlikâne zabt ve vâki' olan mahsûlâtı ve rûsûmâtın kânûn-ı kadîm ve olageldiğı üzere ahz ve kabz ve virilügelen mâlını beher sene şerîkiyle ma'an Adana vâlilerine edâ ve teslîm idüb yedine ma'mûlün bih temessük aldıkça taraf-ı âhardan hiç ferd dahl ve ta'arruz eylemeyeler ve hilâfî inhâ [s. 105] kadı 'arzı ile ref' olunmaya ve Fermân'ım olan kasr-ı yed şurûtı mer'î kılma. Şöyle bileler. 'Alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar.

Mutâbıkun li-aslihi's-şerîf. Harrereül-fakru'llâhi Te'âlâ Ahmed el-Mevlâ Hılâfe be-medîneti Kostantımye el-Mahrûse ğufire lehû

Sahife no : 105

Belge no: 169

Emîrül-ümerâ'i'l-kirâm kebîrül-küberâ'i'l-fihâm zül-kadri ve'l-ihtirâm sâhibül-'izz ve'l-ihtişâm el-muhtassu bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-a'lâ Adana Beglerbegisi Paşa *dâmet me'âliyhû* ve kıdvetül-kudât ve'l-hükkâm ma'deni'l-fazlı ve'l-keâm mevlânâ Adana kâdîsı

zîde fazluhû tevki'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, Memâlik-i Mahrûseti'l-Mesâlik'imde ba'zı efrenciye râhibleri zuhûr ve kasd-ı fâsîd ve niyetkârî ile devr-i bilâd ve emsâr idüb Rum ve Ermeni ve Süryânî ve Mârûnî ve sâ'ir bunlara tâbi' ehl-i zimmet re'âyâyı mezâhib-i efrenciyeye da'vet ve nicelerin âyîn-i kadîmelerinden döndürüb kendü mezheblerine mütâbe'at ile Memâlik-i Mahrûse'mde mekâyid ve ihtiyâl ve dûş-i mefâsîd ve ihtilâl itmeleriyle ehl-i zimmi re'âyânın inhâ ve iştikâlarıyla mezbûrların zecr ve men'î ve nice der-pîşe-i endişelerinin kal' ve kam'ı için tenbîh ve te'kîdi müştemil bundan akdem bi'd-defâ'ât Evâmir-i Şerîfe'm şeref-bahş-ı sudûr olmuşken 'adem-i takayyüd-i hükkâmdan nâşî mezbûrlar münzecir olmayub kemâ-fi'l-evvel devr-i bilâd ile ehl-i zimmet re'âyâyı iğvâ ve ifsâd eyledikleri sem'-i hümâyûn-ı pâdişâhâneme ilkâ olunmağla Ahidnâme-i Hümâyûn mücebince Memâlik-i Mahrûse'mde kadîmden konsolosları ikâmet idegeldikleri mahallerden mâ-'adâ yerlerde efrence râhiblerinin ikâmet ve devr-i bilâd ile re'âyâyı ifsâd idenler men'-i küllî ile men' ve zecr ile def'î mekâyid tednîs ve ref'-i mefâsîd ve telbisleri ehemmi umûr-ı Devlet-i Aliyye'mden olmağla siz ki mûmâ-ileyhimâsız mukaddemen ve hâlen sâdır olan Evâmir-i Şerîfe'm mücebince bu emr-i lâzimi'l-ihtimâma takayyüd-i tâmm ile kıyâm ve sırren ve 'alenen tefahhus ve isti'lâm idüb konsolosları mukîm olduğu mahalden ğayri yerlerde eğer seyâhat ve eger ikâmet tarîkıyla tavâyık-ı re'âyâyı minvâl-i meşrûh üzere iğvâ ve ifsâd iden rehhabîn ol makûle hazîk ve mekîdetden men'-i küllî ile men' ve def' ile 'adî-yi mefâsîd ve mekâsîdlerini sedd idüb eger Rum ve Ermeni ve eger sâ'ir ehl-i zimmi re'âyâdan mefsûrların fezi'iyeye-i kîd ve ihtiyâlleri olub mezâhib-i kadîmlerini terk ve âyîn-i efrence intihâl idenlerin rücû'larına tenbîh ile efrence mezâhibinden tenfiz ve tahdîd ve kezâlik sûret-i rahbâniyetde devr-i bilâd idüb bu gûne hîle ve hud'a ile re'âyâyı ifsâd idenler bundan sonra dahî yine mütenebbih ve münzecir olmayub devr-i bilâda cesâret iderler ise gereği gibi vukûf-ı tâmm tahsîl itdikden sonra ahz ve habes ve ism ve resmleriyle Der-i Devlet Medâr'ıma 'arz ve i'lâm eyleyüb emmâ bu takrîb ile celb-i mâl için hılâf-ı emr-i şerîf hareketden ziyâde tevakkî eyleyesiz. Şöyle ki, ahz-ı emvâl ve celb-i hükkâm ve haymü'l-mâla mübellânın istimâ' olunur ise kendüñize müceb-i nekâl (?) olacağını bir hoşca fikr ve mülâhaza idüb aña göre 'ifâf ve istikâmet üzere hareket eylemeñiz bâbında Fermân-ı 'Âlî-şân'ım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki: Vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan Fermân-ı vâcibi'l-ittibâ' ve lâzimi'l-imtisâlimiñ mazmûn-ı itâ'at-makrûniyla 'âmil olasız. Şöyle bilesiz. 'Alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Tahrîren fi-evâsıtı şehri rebî'i'l-evvel li-seneti semânin ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Fî 7 Cemâziye'l-âhır sene 38

Kostantınıyye
el-Mahrûse

Sahife no : 105

Belge no: 170

Nişân-ı Şerîf-i 'Âlî-şân Hükmi Oldur ki,

Medîne-i Adana'da vâki' merhûm Ramazanoğlu Halîl Beg ve Pîrî Paşa Vakfı olan otuz aded eczâ'î şerîfelerden yevmî iki akçe vazîfe ile iki cüz-i şerîf tilâvet iden Ahmed fevt olub yeri hâlî ve mahlûl olmağla yerine erbâb-ı istikâkdan ve 'ulemâdan işbu râfi'î tevki'-i refi'iş-şân-ı hâkânî eş-Şeyh Mehmed *zîde 'ilmühû* her vechile lâyük ve muhill ve müstehak olmağın müteveffâ-yı mezbûrun mahlûlünden tevcih olunub yedine Berât-ı Şerîf-i 'Âlî-şân virilmek bâbında 'inâyet taleb itmegin vâki' ise vech-i meşrûh üzre sadaka idüb bu Berât-ı Hümâyûn-ı 'izzet-makrûnı virdim ve Buyurdum ki: ba'de'l-yevm mevlânâ-yı merkûm varub zikrolunan eczâ-i şerîfenin müteveffâ-yı mezbûrenin yerine cüzhân olub hıdmet-i lâzimesin mer'î ve mü'eddî kıldıkdan sonra ta'yîn olunan yevmî iki akçe vazîfesiyle mutasarrıf olub vâkıfın rûhı ve devâm-ı 'ömr-i devletim için du'âya müdâvemet göstere. Ol bâbda taraf-ı âhardan ferd mâni' olmayub dahl ve ta'arruz kılmayalar. Tahîren fi-evâsıtı şehri saferi'l-hayr li-seneti semânin ve selâsin ve mi'ete ve elf.

Kostantınıyye
el-Mahrûse

Fî 15 Cemâziye'l-evvel sene 38

Tubbika asluhü'l-âli harrerehü'l-fakîri'llâhi 'azze şânühû İsmâ'il Mes'ûd-zâde el-Mevle'l-hılâfe be-medînei Kostantınıyye ğufire leh.

Sahife no : 106

Belge no: 171

Şer'at-şî'âr Adana kâdisı efendi *zîde fazluhû* ve kıvetü'l-emâsil ve'l-akrân Adana mütesellimi *zîde kadruhû* ba'de's-selâm inhâ olunur ki, Memâlik-i Mahrûse'de ba'zı efrenc râhibleri zuhûr ve devr-i bilâd idüb ehl-i zimmet re'âyâyı âyîn-i kadîmlerinden döndürüb kendü mezheblerine mütâbe'at ile iğvâ ve ifsâd eyledikleri ihbâr olunmağla ol makûle devr-i bilâd ile re'âyâyı ifsâd iden râhibler mukaddemen ve hâlen fermân olunduğu vechile men'-i küllî ile men' ve bundan sonra mütenebbih olmayub devr-i bilâda cesâret iderler ise ahz ve hats ve ism ve resmleriyle 'arz ve i'lâm olunmak bâbında sâdır olan Fermân-ı 'Âlî-şân mücebince mektûb tahîr ve kuşçuluk hıdmetimizde olan Mehmed Ağa ile irsâl olundu. Vusûlünde müceb-i Emr-i 'Âlî üzre 'amel ve hareket ve ber-takrîb ile hılâf-ı emr-i şerîf celb-i mâla vesîle olacak hâletden be-ğâyet ihtirâz ve mücânebet eylesesiz ve's-selâm.

İbrâhîm

Sahife no : 106

Belge no: 172

Kıdvetül-kudât ve'l-hükkâm ma'deni'l-fazlı ve'l-keîâm mevlânâ Adana kâdisı *zîde fazluhû* ve kıdvetül-emâsil ve'l-akrân Adana mütesellimi ve Tarsus muhâfazası emîni *zîde fazluhümâ* tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki, Ulukışla menzilcisi nâm kimesne Dîvân-ı Hümâyûn'ıma 'arz-ı hâl idüb menzil-i mezbûrun kurbünde Yayla Menzili'niñ bârgirleri olmayub Ulukışla Menzili'niñ ikiyüz re's bârgirleri Adana'ya geçüb ve ba'zıları helâk olub kendüye ğadr-i küllî olmağla Yayla Menzili'ne nizâm virilmek bâbında Emr-i Şerîfim recâsına istid'â-yı inâyet eyledüğü ecilden Hazîne-i 'Âmire'mde mahfûz olan Mevkûfât Defterleri'ne nazar olundu. Yayla Menzili'niñ taraf-ı mîriden onüç re's bârgiri olub in'âmât ücretiyle ma'an senede üçbiñ ğurûş ve bâc-ı îdî (?) Dölek Mukâtâ'ası'ndan ber-vech-i ocaklık ta'yîn ve havâle ve biñ ğurûşu dahî Tarsus Kazâsı ahâlîsinden mu'tâd-ı kadîm üzre ta'yîn olunduğu ve menzil-i mezbûr mukâtâ'ası emîni uhdesinde olduğu mukayyed ve der-kenâr Tarsus mütesellimi bi-nefsihî varub Yayla Menzili'niñ kifâyet mikdârı yarar ve tavana bârgirler menzilhânesinde mevcûd itdirdüb Ulukışla Menzili'nden süvâr olan ulaklar Yayla Menzili'ne vardukda bârgirlerin değişüb mürûr-ı 'ubûr iden ulaklara zarûret ve muzâyaka çekdirmeyüb gereği gibi nizâmın virüb 'arz ve i'lâm olunmak bâbında iftihârül-ümerâ-i ve'l-ekâbir bi'l-fî'il Başdefterdârım el-Hâc İbrâhîm *dâme ulüvvühû* 'arz ve telhîs itmegin imdi telhîsi mücebince 'amel olunmak bâbında Fermân-ı 'Âlî-şân'ım sâdır olmuştur. Buyurdum ki: Hükm-i Şerîfimle vardukda bu bâbda sâdır olan emr üzre 'amel idüb dahî vech-i meşrûh üzre Tarsus mütesellimi bi-nefsihî Yayla Menzili'niñ kifâyet mikdârı yarar ve tavana bârgirler menzilhânesinde mevcûd itdirüb Ulukışla Menzili'nden süvâr olan ulaklara Yayla Menzili'ne vardukda bârgirlerin değişüb mürûr-ı 'ubûr iden ulaklara zarûret ve muzâyaka çekdirmeyüb gereği gibi nizâm virdikden sonra sıhhat üzre 'arz ve i'lâm eylesiz. Şöyle bilesiz. 'Alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Tahrîren fil-yevmi's-sânî min-şehri muharremi'l-harâm li-seneti semânin ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Fî 16 Cemâziye'l-âhır sene 38

Kostantınıyye

Sahife no : 106

Belge no: 173

Nişân-ı Şerîf-i 'Âlî-şân Hükmi Oldur ki,

İşbu râfî'i tevkî'-i refî'i's-şân-ı hâkânî eş-Şeyh Mehmed Dîvân-ı Hümâyûn'ıma 'arz-ı hâl idüb Adana'da vâki' Ramazanoğlu Pîrî Mehmed Paşa ve Halîl Beg veled-i Ramazan Evkâfî'ndan olmak üzre yevmî on akçe du'â-gûy vazîfesine mutasarrıf olan İbrâhîm fevt olmağla mahlûlünden kendüye tevcih olunub yedine Berât-ı Şerîf-i 'Âlî-şân'ım virilmek bâbında inâyet recâ itmegin hakkında mezîd-i inâyet-i pâdişâhânem zuhûra getürüb mezbûrun 'arz-ı hâl ve biñyüzotuzyedî senesi recebi'l-ferdin üçüncü günü târihiyle müverreh verilen

Ru'ûs-ı Hümâyûn'ım mücebince tevcîh idüb bu Berât-ı Hümâyûn-ı nusret-makrûnı virdim ve Buyurdum ki: mezbûr eş-Şeyh Mehmed *zîde salâhuhû* varub vech-i meşrûh üzre ta'yîn olunan yevmî on akça du'â-gûy vazîfesin evkâf-ı mezbûr mahsûlünden mütevellîsi olanlar yedinden alub mutasarıf ola. Şöyle bileler. Alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar. Tahfîren fi'l-yevmi'r-râbî'î 'aşara min-şehri recebi'l-ferd sene seb'a ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Fî 15 Cemâziye'l-âhır sene 1138

Kostantınıyye

el-Mahrûse

Tubbika asluhü'l-hatîr harrerehü'l-fakîri'llâh 'azze şânühû İsmâ'il Mes'ûd-zâde el-Mevle'l-hılâfe be-medîne-i Kostantınıyye ğufire lehümâ.

Sahife no : 107

Belge no: 174

Kıdvettü'l-emâcid ve'l-a'yân Adana ve Tarsus mütesellimleri *zîde mecdühümâ* tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, Basra ve Kurna kal'aların cebehânesinde barut ve sâ'ir mühimmâtı kalîl olub Asitâne-i Sa'âdet'imden bir mikdâr mühimmât-ı cebehâne irsâl olunmak için i'lâm itmeleriyle bu def'a Asitâne-i Sa'âdet'imden mîrî kalyona vaz' ve tahmîl ve İskenderun iskelesine gönderilüb iskele-i mezbûreden dahî Birecik'e ve Diyarbekir'e ve Diyarbekir'den dahî kelek sefineleriyle Bağdad cânibine nakl ve isâli fermânım olan mühimmât-ı cebehâne ve yuvarlak dânelerinin İskenderun'dan Birecik'e ve Birecik'den Diyarbekir'e nakl için iktizâ iden mekârî devesi Adana ve Tarsus ve Sis ve ol havâlîden tedârik ve şimdiden İskenderun iskelesinde hâzır ve mevcûd itdirilmek lâzımgelmegin siz ki mütesellim-i mûmâ-ileyhimâsız gönderilen sûret-i defterde tahrîr olunan mühimmâtın nakliçün ne mikdâr mekârî devesi ve gayri davar tedârik olunmak iktizâ ider ise tahmîn-i sahîh ile tahmîn olunduktan sonra fermânım olunduğu üzre ber-vech-i mu'tâd lâzım gelen ücretleri Haleb Muhassılı Osman *zîde mecdühû* tarafından virilmek şartıyla kadr-ı kifâye nakline iktizâ iden mekârî develeri ve gayri davar tedârik ve ihrâc ve kalyonlar ile mühimmât varmazdan evvel mecmû'mı İskenderun iskelesinde hâzır ve mevcûd itdirilüb inş'Allâhü Te'âlâ mîrî kalyonlar ile iskele-i mezbûre vardığı gibi kalyonlardan taşra ihrâc ve me'mûr olduğunuz üzre kat'â bir kusûrı kalmamak vechi üzre ber-vech-i tekmîl tedârik olunan mekârî davarlarıyla tahmîl ve develerin yanına yollarda muhâfaza ve emîn ve sâlim Birecik'e ve andan Diyarbekir'e nakliçün lüzûmı mikdârı bayraklar ta'yîn ve bir an evvel nakl ve tesyîr itdirilmesinde ziyâde ikdâm ve ihtimâm idüb muğâyir-i Emr-i 'Âlî-şân te'hîrine bâ'is olur vaz'-ı harekete cesâretten tevakkî eylemeñiz bâbında Fermân-ı 'Âlî-şânım sâdir olmuşdur. Buyurdum ki: Hükmi Şerîfimle vardukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan işbu emr-i celîlî-ş-şân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnıyla 'âmil olub

hlâfiyla vaz'-ı hareketden be-ğâyet ihtirâz eyleyesiz. Şöyle bilesiz. 'Alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâlisi aşara cemâziye'l-âhir sene semânin ve selâsîn ve mi'e ve elf.

Kostantınıyye
el-Mahmiye

Sahife no : 107

Belge no: 175

Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Adana ve Tarsus mütesellimleri *zîde kadruhümâ* ba'de's-selâm inhâ olunur ki, Basra ve Kurna kal'alarına vaz' olunmak için bu def'a Âsitâne-i Sa'âdet'den İskenderun iskelesine gönderilen mühimmât-ı cebehâne ve yuvarlak dânelerini iskele-i mezbûreden Birecik'e nakl için iktizâ iden mekârî develeri Adana ve Tarsus ve Sis ve ol havâliden emr-i şerîfde zikr ve tasrîh olduğu vechile tedârik ve ihrâc ve zikrolunan mühimmât varmazdan evvel iskele-i mezbûrede hâzır ve mevcûd itdirüb mühimmât-ı merkûme vardıgı gibi develere tahmîl ve esnâ-yı râhda muhâfaza ve emîn ve sâlim Birecik'e nakliçün nüzûmu mikdâr bayraklar ta'yîn ve bir an evvel mahall-i mezbûre nakl ve tesyîre ihtimâm-ı tâmm olunmak bâbında sâdır olan Fermân-ı 'Âlî-şân mücebince mektûb tahrîr ve Dergâh-ı 'Âlî gediklilerinden Yusuf Ağa ile irsâl olunmuşdur. İnşâ'llâhü Te'âlâ vüsûlünde müceb-i Emr-i 'Âlî üzere 'amel ve hareket ve bu emr-i mühimme ziyâde ihtimâm ve dikkat eyleyüb tehâvün ve taksîr ile zikrolunan mühimmât-ı cebehâneniñ te'hîre kalmasına bâdî olmakdan gâyetü'l-ğâye ihtirâz ve mücânebet eyleyesiz ve's-selâm

İbrâhîm

Sahife no : 107

Belge no: 176

Dânişmendlik Beratıdır

Medîne-i Adana'da vâki' merhûm Ramazanoğlu Pîri Mehmed Paşa ve Halîl Beg binâ eylediği Câmî'-i Şerîf ve Medresesi dânişmendlerinden vazîfe-i mu'ayyene ile dânişmend olan işbu râfî'-i tevki'-i refî'i's-şân-ı hâkânî Şeyh Yahya *zîde 'ilmuhû* bi'l-fi'il Berât-ı Şerîfimle Mehmed mahlûlünden mutasarrıf iken âhardan 'Abdullah nâm kimesne müdâhale idüb gâdr itmekle mezbûr 'Abdullah ref olunub girü sâhib-i evvel Şeyh Yahya *zîde 'ilmuhû*'ye kemâ-kân ibkâ ve mütekarrer kılınmak bâbında yedinde olan Berât-ı Şerîf mücebince inâyet taleb itmegin sadaka idüb bu Berât-ı Hümâyûnı virdüm ve Buyurdum ki: ba'de'l-yevm merkûm Şeyh Yahya *zîde 'ilmuhû* varub vech-i meşrûh zikrolunan câmî'-i şerîf ve medresede dânişmend olub hıdmet-i lâzimesin mer'î ve mü'eddî kıldıkdan sonra vazîfe-i mu'ayyenesiyle mutasarrıf olub vâkıfın rûhı ve devâm-ı 'ömr-i devletimçün du'âya müdâvemet göstere. Ol bâbda ref'olunan mezbûr 'Abdullah ve taraf-ı âhardan ferd mâni' olmayalar. Şöyle bileler. 'Alâmet-i şerîfe i'timâd kılalalar. Tahrîren fi-evâhiri cemâziye'l-evvel sene semânin ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Fî 6 Şa'bân sene [11]38

Kostantınıyye
el-MahrûseTubbika asluhül'l-hafır nemekahül'l-fakîr Ahmed en-Nâ'ib be-Mahkeme-i
Mahmudpaşa be-medîne-i Kostantınıyye ğufire leh.**Sahife no : 108****Belge no: 177****Hüseyin Beg ile Davud Bey'in İştirak-ı Tevliyet Berâtıdır.**

Nişân-ı Şerîf-i 'Âlî-şân Hükmi Oldur ki

Adana'da ve gayride vâki' Ramazanoğlu Pîrî Mehmed Paşa ve Evkâf-ı Halîl Beg veled-i Ramazan Evkâfî'nın vazîfe-i mu'ayyene ile evlâd-ı zükûrundan ber-vech-i meşrûta mütevellîsi olan Mehmed Beg an-evlâd-ı vâkîf fevtolub tevliyet-i mezkûr mahlûl olmağla yerine evlâd-ı vâkîfdan bir mütevellî nasb ve ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olub lâkin müteveffâ-yı merkûm Mehmed Beg vâkîf-ı mûmâ-ileyhimânın evlâd-ı zükûrundan ve Pîrî Mehmed Paşa'nın akrabâ-i zükûrundan olub Hâlen Üsküdar'da sâkin Meyveli sâbık Hacı Davud, Pîrî Mehmed Paşa'nın evlâd-ı 'akrabâsından olduğı muhakkak ve mukarrer olmağla tevliyet-i merkûmu gâh Davud Beg alub ve gâh Mehmed Beg alub müteveffâ-yı merkûm ile beynlerinde vâki' olan nizâ'-ı kesîre vakfullâha küllî ğadr ve harâbına bâ'is ve mürtezika ve müste'cirîn envâ'-ı cevri ve eziyete bâdî olmağla müteveffâ-yı mezbûrun mahlûlünden tevliyet-i mezkûr müteveffâ-yı merkûmun sulbi oğlu işbu râfi'-i tevkî'-i refî'i-şân-ı hâkânî kîdvetül-emâsil ve'l-akrân Hüseyin *zîde kadruhû* 'an-evlâd-ı zükûr-ı vâkîf ile merkûm Hacı Davud *zîde kadruhû* ber-vech-i münâsafa bir berât ile tevcîh olunması vakfullaha vücûh ile evlâ ve enfa' olmağla hâlen bâ-Berât-ı 'Âlî-şân evkâf-ı mezkûruñ irâdını cem' ve meremmât ve mevâcibin virüb cümle umûrını görüb ma'mûr eylemek üzere vazîfe-i mu'ayyene ile nâzırı ve kâ'im-i makâm mütevellî ta'yîn olunan evlâd-ı vâkîfdan İbrâhîm dahî kemâ-kân hıdmet-i lâzime-i mezkûreleri görüb min-ba'd kat'-ı nizâ' ve minvâl-i meşrûh üzere merkûmân ber-vech-i iştirâk tevliyet-i mezkûr tavsiye olunmak üzere mahz vakfullahı ihyâ ve 'imâret ve mürtezika ve müste'cirîne küllî merhamet olmağın tevliyet-i mezkûr müteveffâ-yı merkûmun mahlûlünden merkûm Hüseyin ile Hacı Davud *zîde kadruhümâya* ber-vech-i münâsafa tevcîh ve yedlerine ber-vech-i iştirâk bir Berât-ı 'Âlî-şân virilmek recâsına hâlen Adana'da me'mûren sâkin Dergâh-ı Mu'allâm kapucibaşlarından iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim Kel Ahmed *dâme mecdühû* 'arz ve ber-minvâl-i meşrûh Adana Kâdîsı Mevlânâ Ahmed *zîde fazluhû* dahî arz ve Adana'da sâkine ulemâ ve sulehâ ve e'imme ve hutabâ ve a'yân ve eşrâf ve mürtezika ve müste'cirîn-i evkâf bi'l-cümle mahzar birle i'lâm itimeleriyle mücebince alâ-tarîkî'l-münâsafa tevcîh olunmak fermânım olmağın haklarında mezîd-i 'inâyet-i pâdişâhânem zuhûra getürüb biñyüzotuzsekiz senesi cemâziye'l-evveliniñ onsekizinci günü târihiyle müverreh virilen Ru'ûs-ı Hümâyûn'ım

mücebince bu Berât-ı Hümâyûnı virdim ve Buyurdum ki: Mûmâ-ileyh Hüseyin ile Hacı Davud *zîde kadruhû* heman varub vech-i meşrûh üzre evkâf-ı mezkûre ber-vech-i münâsafa mütevellîleri olub hıdmet-i lâzimelerini mü'eddî kıldıkdan sonra ve bundan akdem vazîfe-i mu'ayyene ile mütevellî olanlar ne vechile mutasarrıf olagelmişler ise mûmâ-ileyhimâ dahî ber-vech-i iştirâk vazîfe-i mu'ayyenelerin alub mutasarrıf olalar. Ol bâbda taraf-ı âhardan hiç ferd dahl ve ta'aruz kılmayalar. Şöyle bileler. 'Alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar. Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmisi ve'l-ısrîn min-cemâziye'l-evvel sene semânin ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Fî ğurre-i recebi'l-ferd sene [11]38 Kostantınıyye
el-Mahrûse

Sahife no : 108

Belge no: 178

Berât-ı Şerîf-i 'Âli-şân Hükümü Oldur ki,

Medîne-i Adana'da merhûm Cafer Paşa binâ eylediği câmi'-i şerîfde yevmî bir akçe vazîfe ile babası Mustafa mahlûlünden ferrâş olan işbu râfi'-i tevkî'-i refi'i-şân-ı hâkânî Mehmed bin Mustafa bi'l-fi'l Berât-ı Şerîfimle mutasarrıf iken âhardan diger Mehmed nâm kimesne merkûm Mehmed bin Mustafa mahlûlünden berât itdirüb lâkin sâhib-i evveli merkûmun fevti gayri vâki' olmağla bir müddet berâtın ihfâ idüb ba'dehû merkûm Mehmed bin Mustafa'nın ref'inden ibkâ itdirüb merkûma küllî ğadr itmekle ref' olunub girü sâhib-i evvel merkûm Mehmed bin Mustafa'ya kemâ-kân ibkâ ve mukarrer kılınmak bâbında inâyet taleb itmegin vâki' ise sadaka idüb bu Berât-ı Hümâyûn'ı virdüm ve Buyurdum ki: Ba'de'l-yevm merkûm Mehmed bin Mustafa varub zikrolunan câmi'-i şerîfde ref'olunan diger Mehmed'iñ yerine kemâ-fi'l-evvel ferrâş olub hıdmet-i lâzimesin mer'î ve mü'eddî kıldıkdan sonra yevmî bir akçe vazîfesiyle babası cihetiñe mutasarrıf vâkıfîñ rûhı ve devâm-ı 'ömr-i devletimçün du'âya müdâvemet göstere. Ol bâbda ref'olunan diger Mehmed ve taraf-ı âhardan hiç ferd mâni' olmayub aslâ dahl ve ta'aruz kılmayalar. Şöyle bileler. 'Alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar. Tahrîren fi-evâ'ili şehr-i şa'bâni'l-mu'azzam sene seb'a ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Fî 13 recebi'l-ferd sene [11]38

Kostantınıyye
el-Mahrûse

Sahife no : 109

Belge no: 179¹⁷

Mahalle-i Necârân ğurûş 1900	Mahalle-i Kassabbekir ğurûş 1470	Mahalle-i Bağçeciyân ğurûş 1750	Mahalle-i Gurbetân ğurûş 100	Mahalle-i Câmi'-i Atîk ğurûş 1700	Mahalle-i Taşçıkan ğurûş 400	
Mahalle-i Kayalıbağ ğurûş 880	Mahalle-i Ağamehmed ğurûş 780	Mahalle-i Alidede ğurûş 700	Mahalle-i Karasokı ğurûş 650	Mahalle-i Sarrya'kûb ğurûş 400	Mahalle-i Bâb-ı Tarsus ğurûş 1050	
Mahalle-i Saçlıhamid ğurûş 500	Mahalle-i Hacıhamid ğurûş 200	Mahalle-i Zimmiyan ğurûş 1750	Mahalle-i Paşanebi ğurûş 500	Mahalle-i Yurtan ğurûş 1348	Mahalle-i Sufibağçe ğurûş 1000	Mahalle-i Emirler ğurûş 300
Mahalle-i Debbâğân ğurûş 200	Mahalle-i Ağcamesci ğurûş 400	Mahalle-i Kuruköprü ğurûş 400	Mahalle-i Halhal ğurûş 150	Mahalle-i Kal'ahâ-i Adana ğurûş 100	Mahalle-i Şeyhzâde ğurûş 550	Mahalle-i Câmi'-i Cedid ğurûş 200
Mahalle-i Kantârân ğurûş 450	Mahalle-i Harabbahçe ğurûş 400	Mahalle-i Çınarlu ğurûş 50	Mahalle-i Hankurbu ğurûş 1200	Mahalle-i Sucuzâde ma'a Dervişpaşa ğurûş 250	Mahalle-i Mermerli ğurûş 100	Mahalle-i Hocavezir ğurûş 1050
Mahalle-i Hamamkurb u ğurûş 100	Mahalle-i Çukurmescid ğurûş 600	Mahalle-i Eskiçarşı ğurûş 100	Mahalle-i Hacıfaki h ğurûş 150	Mahalle-i Durmuşfakih ğurûş 300	Mahalle-i Sarrâcân ğurûş 500	Mahalle-i Şeyhmustaf a ğurûş 300
Mahalle-i Sugediği ğurûş 300	Mahalle-i Mestanzâde ğurûş 200	Bi'l-cümle hanlardan ber- mûceb-i defteri çukadâra berây-ı ordu-yı pazar ğurûş 4710		Mahalle-i Yarbahçe ğurûş 150	Mahalle-i Tekyekurbu ğurûş 200	Mahalle-i Kansafzâde ğurûş 100
Mahalle-i Baytimur ğurûş 150	Karaîsâlu Kazâsı ahâlisinden tahsîl olunan ğurûş 1300	Yüregir Kazâsı ahâlisinden tahsîl olunan ğurûş 2338	Dindarlı Kazâsı ahâlisinden tahsîl olunan ğurûş 2500	Cânib-i şehir ma'a Şambayadı perâkenderineden tahsîl olunan ğurûş 1850		

¹⁷ Belgenin başı eksiktir.

Yüregir'de sâkin perâkende Türkmenlerden Seyfullah Beg yediyle tahsîl olunan ğurûş 548	Karakışla Nâhiyesi ahâlisinden tahsîl olunan ğurûş 1200	Sarıçam Kazâsı ahâlisinden tahsîl olunan ğurûş 600	
Cem'an _____		yekûn	
ğurûş			
39009 Yalnız otuzdokuzbiñdokuz ğurûşdur.			
Minhe'l- _____		masârîf	
Berây-ı musâlaha ve hadariye kusûrı ve Mütesellim el-Hâc Ömer Ağa'nın Paşa içün virdüğü deyni edâya virtilen kurûş 25000	Paşalar sefere me'mûr oldukda Ordupazar kavgasıyla tahsîl olunmağın bu mukâbelede a'yân-ı vilâyet paşanın esnâfa olan me'kulât ve zehâyirden olan deynine temessük virmeleriyle işbu hanlarda sâkin müsâfirinden tahsîl olunub virilen ğurûş 3500	İstanbul'a i'lâmlar ile giden çukadâra virilen hıdmet ğurûş 250	hâlen mübâşir ta'yîn buyrulan Kapucıbaşı Ahmed Ağa ve huddâmlarına virilen hıdmet ğurûş 6000
Mevlâ ta'yîn buyrulan Adana Kâdîsı Ahmed Efendi'ye hıdmet virilen ğurûş 515	Ocak tarafından ta'yîn buyrulan çavuş ağalara hıdmet virilen ğurûş 500	Vilâyet hâciblerinin umûr-ı vilâyet için bâfermân-ı âli tahsîl olunub mahalline teslim olunan 'atfık deynleri ğurûş 250	Vilâyet hâciblerinin ve kâğıd kethüdâsının defteri üzre umûr-ı vilâyet masârıfları için tahsîl ve kendülere teslim olunan ğurûş 2790
Cem'an yekûn _____		ğurûş	
38805 yalnız otuzsekizbiñsekizyüzbeş ğurûşdur. Sah.			

Sahife no : 110

Belge no: 180

Nişân-ı Şerîf-i 'Âli-şân Hükmi Oldur ki

İşbu râfi'-i tevki'-i refi'i-şân-ı hâkânî Mehmed bin 'Abdullah Dîvân-ı Hümâyûn'ıma 'arz-ı hâl idüb Adana'da vâki' çulhalar esnâfı meşîhatı on seneden mütecâviz üzerinde ve 'askerî berâtıyla mutasarrıf olub bir vesîle ile 'azli iktizâ ider hâli yoğiken âhardan Hüseyin bin Mahmud nâm kimesne tedârik eylediği dokuz akçe ulûfe mukâbelesinde ber-takrîb ile meşîhat-ı mezbûrı ref'inden alub kendi üzerine berât itdirüb ğadr itmekle sâhib-i evvel olub fukarâdan olmağla merhameten mezbûrun hazîne-mânde eylediği dokuz akçe ulûfeyi kendi mâlından mezbûr Hüseyin bin Mahmud'uñ beher sene edâ itmek şartıyla cebeciyândan altıncı bölükde 'Ali Mehmed Görice ismiyle tedârik eylediği yedi akçe 'ulûfe hazîne-mânde ve mukâbelesinde meşîhat-ı mezbûr ber-vech-i te'bîd kendüye ibkâ ve yedine müceddeden Berât-ı Şerîf-i 'Âli-

şân'ım virilmek bâbında inâyet recâ itdiğin Adana'da hâlen hal meşîhatine Mehmed mutasarrıf iken âhardan diger Hızarcı diger Mehmed olmağla ref'inden Mehmed'in berâtı mücebince otuzbeş zi'l-hiccesinde ibkâ olunduğı Askerî Rûznâmçesi'nde mestûr ve mukayyed olmağın Anadolu Muhâsbesi kuyûdâtına nazar olundukda Adana'da Meşîhat-ı Esnâf-ı Çulhalar Dergâh-ı Mu'allâm cebecilerinden ellibirinci bölükde 'Ali Hüseyin Diyarbekir ismiyle ibtidâdan kaydile dokuz akçe 'ulûfe hazîne-mânde mukâbili mezkûr Hüseyin bin Muhmud'ufî üzerinde olduğı der-kenâr olunmağın Mehmed bin 'Abdullah sâhib-i evvel ve mağdûr olmağla mezbûrun hazîne-mânde eylediğı dokuz akçeyi kendü mâlından mâh be-mâh edâ ve kendü tedârik eylediğı yedi akçesin hazîne-mânde olub mukâbelesinde ibkâ ve ref'inden berât olunmak fermânım olmağın hakkında mezîd-i inâyet-i pâdişâhânem zuhûra getürüb mezbûrun 'arz-ı hâli ve beyânı mukâbelesi der-kenârı ve biñyüzotuzsekiz senesi cemâziye'l-evvelinin üçüncü günü târîhiyle müverreh virilen Ru'ûs-ı Hümâyûn'ım mücebince bu Berâtı Hümâyûn'ı virdim ve Buyurdum ki: Mezbûr Mehmed bin 'Abdullah varub Hüseyin bin Mahmud'ufî hazîne-mânde eylediğı dokuz akçeyi kendi mâlından mâh be-mâh edâ ve kendü tedârik eylediğı yedi akçe hazîne-mandesi mukâbelesinde esnâf-ı mezkûreye kemâ-fi'l-evvel şeyh olub edâ-yı hıdmet eylediginden sonra bundan akdem esnâf-ı mezbûreye şeyh olanlar ne minvâl üzre mutasarrıf olagelmışler ise mezbûr dahî ol minvâl üzre mutasarrıf ola. Ol bâbda ref'olunan mezbûr Hüseyin bin Mehmed ve taraf-ı âhardan hiç ferd dahl ve ta'arruz kılmayalar. Şöyle bileler. 'Alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar. Tahrîren fi'l-yevmi'l-âhır min-şehr-i cemâziyi'l-evvel li-seneti semânin ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Kostantınıyye

el-Mahrûse

Fî 17 cemâziye'l-âhır sene [11]38

Tubbika asluhü'l-hatîr nemekahül-fakîri ileyhi Ahmed en-Nâ'ib be-Mahkeme-i Mahmudpaşa be-medîneti Kostantınıyye ğufire leh

Sahife no : 110

Belge no: 181

Mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân Adana Eyâleti'niñ elviye Alaybeyleri *zîde kadruhüm* tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, düstûr-ı mükerrem müşîr-i müfahham nizâmü'l-âlem hâlen Bağdad Eyâleti'ne mutasarrıf olub Hemedan ve Duristan câniblerine me'mûr 'asâkir-i mansûre Ser-'asker-i zafer-rehberim olan Vezîr'im Ahmed Paşa *edâm'Allâhü Te 'âlâ iclâlehümñ* ma'iyyetinde 'asâkir-i mansûrenin tevkîr ve teksîri içün mukaddemen yanına me'mûr olanlardan mâ-'adâ ba'zı tavâyıf-ı 'asâkir dahî me'mûr ve ta'yîn olunmağla siz ki mûmâ-ileyhimsiz, kemâ fi'l-evvel sancaklarıñızın umûmen zü'emâ ve erbâb-ı tîmâr ile ser-'asker-i

müşârün-ileyhiñ ma'iyetine me'mûr ve ta'yîn olunmuşuzdur. İmdi işbu Emr-i Şerîfim ile vüsûlünde bi'l-cümle neferâtınız ile ser-'asker-i müşârün-ileyhiñ yanında mevcûd bulunub bi-'avni'llâhi Te'âlâ feth ve teshîr-i memleket ve kahr ve tedmîr-i a'dâ-yı pûr-tînet ve sâyir iktizâ iden hıdemât-ı Dîn ve Devlet-i 'Aliyye'miñ re'y-i savâb-dîdî üzere 'amel ve hareket ile ve sizden matlûb-ı hümâyûnım oldığı üzere mesâ'î-i mebrûs vücûda getirüb hılâfından be-ğâyet ihtirâz ve ictinâb eylemeñiz bâbında Fermân-ı 'Âlî-şânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki: Vüsûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sâdır olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûniyla âmil olub hılâfından be-ğâyet ihtirâz ve ictinâb eylesiniz. Şöyle bilesiz. 'Alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Tahrîren fi-evâsıtı cumâdî'l-âhir sene semânin ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Kostantınıyye

el-Mahrûse

Sahife no : 111

Belge no: 182

Düstüreyñ-i mükerremeyñ müşîreyñ-i müfahhameyñ nizâmü'l-âlem müdebbirü'l-umûrül-cumhûri bi'l-fikri's-sâkıb mütemmim-i mehâmmi'l-enâm bi'r-e'yi's-sâ'ibi mümeñhidü bünyâni'd-devleti ve'l-ıkbâl müşeyyidü erkâni's-sa'âdeti ve'l-ıclâl el-mahfûfeyni bi-sûnûfi 'avâtıfı'l-meliki'l-a'lâ Karaman vâlisi vezîrim paşa ve Mar'aş vâlisi vezîrim paşa *edâm'Allâhü Te'âlâ ıclâlehümâ* ve mefâhirü'l-ümerâ'i'l-kirâm merâci'u'l-küberâ'i'l-fihâm zül-kadri ve'l-ihtirâm ashâbü'l-ızz ve'l-ihtişâm el-muhtassûn-ı bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-a'lâ Adana Beglerbegisi ve Tarsus ve Sis ve İçil ve Kars sancakları mutasarrıfları *dâme ıkbâlühüm* ve akdâ kudâti'l-müslimîn evlâ vülâti'l-muvahhidîn ma'deni'l-fazlı ve'l-yakîn râfi'u a'lâmi's-şer'i'ati ve'd-dîn vârisu 'ulûmi'l-enbiyâ-i ve'l-mürselîn el-muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-mu'în mevlânâ kâdîsı *zîdet fazâ'ilühü* ve mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'âdeni'l-fezâ'il ve'l-keâm Adana ve Tarsus ve Sis ve İçil ve Kars ve ve kâdîları ve zikrolunan sancaklarda ve sâ'ir yörükân tâ'ifesi sâkin oldukları mahallerde vâki' kazâlarıñ kâdîları *zîde fazluhüm* ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân mütesellimler *zîde kadruhüm* tevkî'-i refi'-i hümâyûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki, iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'u'l-mehâmid ve'l-mekârim bi'l-fi'l Dergâh-ı Mu'allâ'm Çavuşbasısı olan el-Hac Mustafa *dâme mecdühü* ve seyyideti'l-muhadderâti'l-külliyeti'l-muhsinât tâcü'l-münevverât hemşirem Hatice Sultan *dâmet ismetühâ'nıñ* bi'l-fi'l kethüdâsı olan kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Mehmed *zîde mecdühü* Dîvân-ı Hümâyun'ıma 'arz-ı hâl idüb Anadolu'da vâki' Tahrîr-i Cedîd-i Yörükân Mukâta'ası re'âyâsından Kars ve Mar'aş ve Adana ve Tarsus ve Sis ve Karaman ve İçil sancaklarında tahrîr olunan Yörükân Re'âyâsı Mukâta'ası başka bir mukâta'a olub ve ber-vech-i iştirâk mûmâ-ileyhimânıñ mâlikâne üzerlerinde olub

mukâta'a-i mezbûrun re'âyâsı konar göçer makûlesi olup mâlik oldukları mâllarınıñ üzerine mâl-ı mîrî tahmîl olunduğundan gayri evlüleriniñ ve mücerredleriniñ üzerlerine dahî resm-i bennâk kaydolunub müfredât üzre Başmuhâsebe'ye kaydolunmağla müstakillen serbestiyet üzre mîrî mukâta'a olup lâkin mîrîleri kesîr olmağla üzerlerine edâsı lâzım gelen mâl-ı mîrînin mâlikâne mutasarrıflarına tamâmen edâ eyledikelerinden sonra 'avârız ve nüzûl ve menzil akçesi ve vilâyetler tarafından vilâyet masrafı ve menzil akçesi ve geçidlerde ve derbendlerde geçid akçesi ve ba'zı mahallerde toprakbasdı akçesi ve sancak paşaları ve eyâlet vâfileri tarafından imdâd-ı hazariyye ve seferiyye ve devriyye ve selâmiyye ve kaftan bahâ ve mütesellimler tarafından odun ve saman ve sâ'ir zahîre bahâ nâmıyla ve ba'zı kimsenin defterine ve berâtına dâhil olmayarak resm-i yaylak ve resm-i kışlak deyü gezdikleri yerlerde bî-vech ta'addî itmeleriyle mukât'a-i mezbûre Hatt-ı Hümâyûn-ı şevket-makrûn mücebince mefrûzü'l-kalem ve maktû'u'l-kadem serbestiyet üzre mîrî mukâta'a olup serbestiyet üzre zabt olunmak şartıyla Emr-i Şerîfim virilmek bâbında istid'â-yı 'inâyet eyledikleri ecilden Hazîne-i 'Âmire'mde mahfûz olan Başmuhâsebe Defterleri'ne nazar olundukda İçil ve Tarsus ve Sis ve Kars ve Mar'aş ve Adana ve Karaman sancaklarında olan Yörükân Mukâta'ası senevî yigirmibirbiñdörtüzyigirmibeş ğurûş onaltı para mâl ile biñyüzotuzsekiz senesi martı ibtidâsından elviye-i sâ'ireden ifrâz ve başka mukâta'a kayd ve beher sene mâlın Hazîne-i 'Âmire'me edâ ve kalemiyyesin virüb hisâbların görmek üzre mûmâ-ileyhimâ el-Hâc Mustafa ve Mehmed *zîde mecdühümânî* Berât-ı 'Âlî-şân'ım ile mâlikâne üzerlerinde olduğu ve mâlikâne virilen mukât'ât ve maktû'ât ve kurâ ve mezârî' vüzerâ ve mîr-mîrân ve mîr-livâ ve mütesellimler ve sâ'ir ehl-i 'örf tâ'ifesi taraflarından bilâ-fermân bir akçe ve bir habbe mütâlebesiyle rencîde ve remîde olunmayub cevri ve ta'addîleri men' ve def' ve mefrûzü'l-kalem ve maktû'u'l-kadem min-küllî'l-vücûh hayâtda olduklarınca serbestiyet üzre te'bîden mâlikâne bir berât ile mutasarrıf olmaları Hatt-ı Hümâyûn-ı şevket-makrûn mu'anven düstûrî'l-amel tutulan mâlikâne şurûtında olduğu ve vilâyet-i Anadolu'da vâki' Tahrîr-i Cedîd Yörügân Mukâta'ası re'âyâsı konar göçer makûlesi olmağla mâlik oldukları mâllarının üzerine mâl-ı mîrî tahmîl olunub müfredât üzre Başmuhâsebe'ye kaydolunmağın 'avârız ve nüzûl ve menzil ve imdâd-ı hazariyye ve seferiyye ve devriyye ve selâmetiyye ve zahîre bahâ ve kaftan bahâ ve gezdikleri yerlerde Defterhâne-i Amire'de hâsıl kaydolunan kışlak ve yaylak rüsûmundan gayri ve toprak basdı ve sâ'ir tekâlif-i şâkka mutâlebe olunmamak üzre mu'âf ve müsellemler olmak şartıyla müceddeden nizâm virilüb Başmuhâsebe Defteri mücebince re'âyâ-yı mezbûrun üzerlerine edâsı lâzım gelen mâl-ı mîrîlerin edâ eylediklerinden sonra tekâlif-i mezkûre ile kat'â rencîde ve ta'addî olunmamak üzre müte'addid Evâmir-i Şerîfe'm virilmegin tarîk-ı mezkûre mu'ayyen olan resmlerinden gayri Defterhâne-i 'Âmire'm Defterleri'nde kendülere hâsıl kaydolunmayub fuzûlî celb eyledikleri yaylak ve kışlak ve devriye ve geçid akçesi Rumili

şurûtü mücebince tahsîli fermân olunan ‘âdât-ı ağnâm tahsildârları tarafından dahî başka ‘âdet-i ağnâm nâmıyla ve sâ’ir dürlü bahâne ile rencîde olunmamaları şartıyla mu‘âf ve müselleme kaydolunduklarından gayri mâlikâne virilen mukâta‘ât mâlikâne ve mutasarrıfları tarafından gayri âhardan bir ferd müdâhele eylememek üzere sâdır olan Hatt-ı Hümâyûn-ı şevket-makrûn mücebince virilen mâlikâne şartında musarrah olmağla tâ’ife-i mezbûrenin üzerlerinde mukayyed olan rûsûm-ı mîrîleri ketbolmağla mu‘ayyen olan rûsûmların edâ itmekle yörükân mukât‘ası ¹⁸ [s. 42] cemâ‘atleri zikrolunan elviyenin kangısında mevcûd olub tâ’ife-i mezbûreden gerek vâfler tarafından imdâd-ı hazariye ve seferiye ve zahîre bahâ ve kaftân bahâ ve bunun misillü mutâlebe itdirilmeyüb ve gerek mîrî tahsildârları tarafından Rumili şurûtü mücebince ‘âded-i ağnâm rûsûmı ve zü‘emâ ve erbâb-ı tîmâr ve kurâ zâbitleri tarafından Defterhâne-i ‘Âmire’m Defterleri’nde hâsıl kaydolunan resm-i kışlak ve yaylakdan gayri derbend ve geçid akçesi ve sâ’ir bu makûle tekâlif-i ‘örfiye ve şâkka taleb itdirilmeyüb virilügelen mâlın berât mücebince mâlikâne mutasarrıflarına serbestiyet üzere ve mu‘âfiyet üzere zabt ve cem‘ ve tahsîl itdirilüb hılâf-ı şurût-ı emr-i ‘âli-şân âhara müdâhale itdirilmemek üzere yüzotuzyedî senesinde Emr-i Şerîfîm virildiği der-kenâr olunmağla imdi der-kenârı ve arz-ı hâlî mücebince ‘amel olunmak bâbında Fermân-ı ‘Âli-şân’ım sâdır olmuştur. Buyurdum ki: Hükûm-i Şerîfîm vardukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere ‘amel idüb dahî Vilâyet-i Anadolu’da Tahrîr-i Cedîd-i Yörügânı konar göçer makûlesi olmağla mâllarınıñ üzerlerine mâl-ı mîrî tahmîl olunmağın ‘avâriz ve nüzûl ve imdâd-ı hazariye ve seferiye ve devr ve selâmiye ve zahîre bahâ ve kaftân bahâ ve gezdükleri yerlerde defter-i hâkânîde hâsıl kaydolunan kışlak ve yaylak rûsûmundan gayri toprakbasdı ve sâ’ir tekâlif-i şâkka mutâlebe olunmamak üzere mu‘âf ve müselleme olmak şartıyla müceddeden nizâm virilüb Hazîne-i ‘Âmire’m Defterleri’ne kaydolunmağın tâ’ife-i mezbûrları Mâlikâne Berâtı şurûtü mücebince serbestiyet üzere mâlikâne mutasarrıfları taraflarından zabt itdirdüb mâl-ı mîrîlerin edâ eylediklerinden sonra ‘avâriz ve nüzûl ve imdâd-ı hazariye ve seferiye ve devr ve selâmiye ve zahîre bahâ ve kaftân bahâ ve gezdikleri yerde Defter-i Hâkânî’de hâsıl kaydolunan kışlak ve yaylak rûsûmundan gayri toprak basdı ve derbend ve geçid rûsûmı ve sâ’ir tekâlif mutâlebesiyle kat‘â rencîde ve ta‘addî itdirmeyesin. Şöyle bilesin. ‘Alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasın. Tahrîren fi’l-yevmi’l-hâmisi aşara min-şehri cemâziyi’l-evvel li-seneti semânin ve selâsîn ve mi’ete ve elf.

Kostantınıyye

el-Mahrûse

¹⁸ Bu belgenin bundan sonraki bölümü orijinal 42. Sahifeden naklolunmuştur.

Sahife no : 112

Belge no: 183

Akdâ kudâtü'l-müslimîn evlâ vülâtü'l-muvahhidîn ma'deni'l-fazlı ve'l-yakîn râfi'u a'lâmi's-şerî'ati ve'd-dîn vârisu ulûmü'l-enbiyâ-i ve'l-mürselîn el-muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-mu'în mevlânâ Lefkoşe kâdîsı *zîde fazluhû* ve kıdvetü's-sikât ve'l-müstahfizîn Adana Kal'ası dizdârı *zîde hıfzuhû* tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, Adana sâkinlerinden olub Dergâh-ı 'Âlî yeñiçerilerinden onyedî bölügün yoldaşlığı iddi'asında Eskihamamlı Deli Hasan ve Osman ve Deli Hasan karındaşı Hüseyin ve Kalpaklı Hüseyin karındaşı Hüseyin Ahmed ve Çil İbrâhîm ve Zeyd oğlu Deli Hasan ve Sefâhî oğlu Hüseyin ve Çoraklı Sarı 'Abdullah ve Araboğlu'nun Siyah Arabıoğlu 'Ali kendü hâllerinde olmadıklarından nâşî bundan akdem medîne-i Adana'da vâki' olan ihtilâlde fürce bulub günâgün fesâd ve şekâvete tasaddî ve ictisâr eyledikleriçün Adana Kal'ası'na vaz' ve kal'a-bend olundukları i'lâm ve merkûmun kal'a-i merkûmede itlâk olunub bundan sonra medîne-i mezkûrede ikâmet iderler ise yine fesâd-ı 'azîme bâ'is ve bâdî olacakları mukarrer olduğı ihbâr olunmağla bir dahî Adana Kazâsı'na gelmemek üzere Adana Kal'ası'ndan ihrâc ve cezîre-i Kıbrıs'a nefy ve cezîre-bend olmaları fermân olunmağın kıdvetü'l-emâsil yigirmidört bölügün İbrâhîm Çavuş *zîde kadruhû* mübâşir ta'yîn ve irsâl olunmağla vüsûlünde sen ki, Adana Kal'ası dizdârı mezbûrsun sâlifü'z-zikr kimesneleri dizdârı olduğı kal'a-i mezbûreden ihrâc ve mübâşir ta'yîn olunan çavuş-ı merkûma teslim eylesesin. Ve sen ki mübâşir-i mezkûrsun zikri mürûr iden merkûmûnı mahbûsen Kıbrıs cezîresine îsâl ve teslim ve cezîre-bend itdirdüb ve mahall-i mezkûre teslim ve îsâl eyledüğünü müş'ir senedât alub avdet eylesesin. Ve sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin vech-i meşrûh üzere varan merkûmûnı cezîre-i merkûmede cezîre-bend idüb tekrâr emr-i şerîf sâdır olmadıkça bir tarafa gitmelerine izn ve ruhsat ve cevâz göstermeyesin deyü iftihârü'l-ümerâ ve'l-ekâbir hâlen Dergâh-ı Mu'allâm yeñiçerileri Ağası olan Hasan Ağa *dâme uluvvuhû* tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere 'amel ve hareket olunmak bâında Fermân-ı 'Âlî-şân'ım sâdır olmuştur. Buyurdum ki: vüsûl buldukda bu bâında sâdır olan fermân-ı celîli'l-kadrim ve ağa-yı mûmâ-ileyh tarafından virilen mühürlü mektûb mücebince 'amel eyleyüb hılâfından be-ğâyet ihtirâz eylesesiz. Şöyle bilesiz. 'Alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Tahîren fi-evâhırî şehr-i receb sene semânin ve selâsin ve mi'ete ve elf.

Kostantınıyye

el-Mahrûse

Sahife no : 112

Belge no: 184

Şerî'at-şî'âr Adana kâdîsı efendî *zîde fazluhû* ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Adana mütesellimi ağa *zîde kadruhû* inhâ olunur ki, hâlen hıdmetimizde olan ağalarımızdan merhûm

Yörük Hasan Paşa yegeni Ahmed Bey'in karındaşı Hüseyin Beg, Haleb'de birâderi yanına gelüb ba'dehû 'avdet-i vilâyete gider iken Çakıd Hanı kurbünde Sarıseyhler nâm mahalde esnâ-i tarıkda katlolunub bir mîkdâr eşyâsını ve kölesini siz ki mütesellim-i mûmâ-ileyhsin siz zabt ve lâkin merkûm Ahmed'in biñ ğurûş kadar akçe virmekle muktûlün üzerinde iken zuhûra çıkmayub ihfâ olunduğu i'lâm olunmağla bu emirde mes'ûl ve mu'âkab olmuşsuzdur. Kutta'ı't-tarık eşkiyâsı hakkında mu'adedd evâmîr-i şerîfe sudûr idüb vülât ve hükkâm peyvâsta-i intibâh üzereler iken bu keyfiyet kemâl-i rehâvetiñizden iktizâ idüb Emr-i Şerîf mücebince damân (tazmîni) sizden lâzım gelmekle maktûlûñ biñ ğurûş akçe ve eşyâ ve at ve bârgir ve kölesini bi't-tamâm vârisi merkûm tarafından vekîl-i şer'isine teslim itdirdikden sonra bu fazâhati idenlerin bi-eyyi hâl ele getirüb sûret-i müstecilleriyle mahbûsen tarafıma irsâl itmek bâbında buyruldı tahrîr ve ısdâr ve irsâl olunmuşdur. İnş'Allâhü Te'âlâ vüsûlünde gerekdir ki, vech-i meşrûh üzre 'amel idüb maktûl-i mezbûrun nukûd ve eşyâ ve at ve bârgir ve kölesin vârisi tarafından vekîl-i şer'isine teslim idüb ve eşkiyâ-yı mezbûrı her nice mümkün ise ele getirüb me'hûzen tarafımıza irsâl idüb müceb-i buyruldı ile 'âmil olasız.

Fî 26 Ş sene 1138

Sahife no : 113

Belge no: 185

Akdâ kudâtü'l-müslimîn evlâ vülâtî'l-muvahhidîn ma'deni'l-fazlı ve'l-yakîn râfi'u a'lâmü's-şeriatı ve'd-din vârisi ulûmü'l-enbiyâi ve'l-mürselîn el muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-mu'în Haleb kadıları *zîde fazlühümâ* ve mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'deni'l-fazlı ve'l-keîâm İznikmid ve Bolu ve Gerede ve Koçhisar ve Tosya ve Ankara ve Merzifon ve Amasya ve Tokad ve Sivas ve Malatya ve Harpurut ve Musul ve Şehrizon ve Adana ve Payas ve Antakya ve ol havâlilerde olan kâdılar *zîde fazlühüm*. Ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân yefîçeri serdârları ve a'yân-ı vilâyet ve işerleri *zîde kadruhüm* tevkî-i refî'i hümâyûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki, Hemedan ve Loristan câniblerinde Ser-'asker-i zafer-rehberim olan düstûr-ı mükerrrem müşîr-i müfahham nizâmü'l-'âlem Vezîr Ahmed Paşa *edâm'Allahü Te'âlâ iclâlehü'nî* ma'iyetinde mevcûd bulunmak üzre tashîh ve be-dergâh olunması fermân olan beşyüz nefer Dergâh-ı Mu'âlla'm toparabacıları sâdır olan Fermân-ı 'Âli mücebince bu taraflarda tashîh ve be-dergâh idüb mahall ve me'mûrlarına nakl ve hıdmet-i 'aliyyemde istihdâm eylemeleriçün ocağ tarafından ocağ kethüdâsı ve iki çorbacı ta'yîn olunub irsal olunmalarına her kangûzın taht-ı kazâlarıñıza dahil olduklarında 'asâkir-i mansûrenin tevkîr ve teksîri ehemmi mehâmm-ı dîniyye ve lâzım-ı saltanat-ı 'aliyyemden olmağla bu vakt ğayre kıyâs olunmayub kadîmden top'arabacısı olup esâmleri çalık olanlar kendü odalarına tashîh ve yarar kuloğulları ve tavana neferât be-dergâh idüb ve bir tarikle top'arabacısı ibtidâsı olup

iddi'â idenleri ta'yîn olunan zâbitân ma'rifetleriyle tashîh ve be-dergâh idüb ol makûlelerden bir kimesneye müsâ'ade eylemeyüb zâbitân-ı mûmâ-ileyhim ile ma'an savb-ı memûrlarına irsâl ve îsâl olunmaları bâbında Fermân-ı 'Âlî-şân'ım sâdır olmağın imdi vüsûlünde husûs-ı mezbûre herbiriñiz takayyüd ve ihtimâm ve hilâfından ziyâde ihtirâz ve ictinâb idüb basîret üzre olasız. Ve siz ki mukaddemen hizmet-i 'aliyyeye me'mûr kethüdâ ve çorbacılar *zîde kadruhümsüz* husûs-ı mezbûru herbiriñiz takayyüd ve ihtimâm ve dâmen-gayret-i yeter-miyân-ı cân idüb lâzime-i zimmet-i 'ubûdiyetiñiz olan sadâkat muktezâsınca bu makûle neferâtı 'avn-ı hakk ile tashîh ve be-dergâh idüb cümlesini evlerinden ve yerelerinden ihrâc ve bir sâ'at evvel vezîr-i müşârün-ileyhiñ yanına varub hidemât-ı hümâyûnda sarf-ı kuvvet ve me'mûr olduğunuz tashîh ve be-dergâh umûr ve husûsunuñ vilâyet zâbitlerinden ve voyvoda ve a'yân-ı vilâyetden her kim dahl ve ta'arruz idüb tahrîr itdigiñiz neferât için benim olğum veyâhud hizmetkârımdır deyu umûr-ı mühimmeniñ 'avk ve te'hîrine bâ'is olur ise sâ'irlerine 'ibret haklarından gelmek üzre ism ve resmleriyle yazub ve neferât-ı mezkûrûnuñ esâmilerin defteri ile i'lâm eylesesüz. Lâkin bu bahâne ile hilâf-ı şer'-i şerîf ve mugâyir-i kânûn-ı münîf bir ferde rencide ve remide eylemekden ve itdirmekden ziyâde ihtirâz ve ictinâb eylesesüz deyu kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân bi'l-fi'l tob'arabacıbaşısı olan Ahmed *zîde mecdühû* tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere 'amel olunmak bâbında Fermân-ı 'Âlî-şân'ım sâdır olmuştur. Buyurdum ki: Vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibi'l-ittibâ' ve lâzimi'l-imtisâlimiñ mazmûn-ı itâ'at-makrûmiyla 'âmil olub hilâfından be-ğâyet ihtirâz eylesesiz. Şöyle bilesiz. 'Alâmet-i şerife i'timad kulasız. Tahrîren fi-evâsıt-ı cemâziye'l-âhir sene semânin ve selâsîne ve mi'ete ve elf.

Fi 25 Şaban sene (11)38

Kostantınıyye
el-Mahrûse

Sahife no : 113

Belge no: 186

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'âdeni'l-fazlı ve'l-keâm Üsküdar'dan Haleb' varınca yol üzerinde vâkı' olan kazâların kâdıları ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân voyvodalar ve kethüdâ yerleri ve yeñiçeri serdârları ve a'yân-ı vilâyetin işerleri *zîde kadruhüm* tevkî'-i refi'-i hümâyun vâsıl olıcak ma'lum ola ki, Hemedân cânibi ser-'askeri düstûr-ı mükerrerem müşîr-i müfahham nizâmü'l-âlem vezîrim Ahmed Paşa *edâm'Allahü Te'âlâ iclâlehû'nün* ma'iyetinde mevcûd bulunmak için müceddeden tashîh ve be-dergâh olunup vezîr-i müşârün-ileyhiñ yanına irsâli fermânım olan beşyüz nefer Dergâh-ı Mu'allâm top arabacıları Üsküdar'dan ceste ceste tashîh olundukça mevcûdlarına göre Haleb'e varınca nüzûl eyledikleri menâziliñ nân ve lahm ta'yînâtı ve ortalarını mu'tâd üzre iktizâ iden ta'yînleri verilmek recâsına ocakları

tarafından i'lâm olunmağın neferât-ı mezbûrlar Üsküdar'dan ceste ceste tahrîr olundukça Haleb'e varınca nüzûl eyledikleri menâzilde mevcûdlarına göre beher neferine bir çift nân ve her altı neferine bir vukıyye lahm ta'yînâtı ve iki ortanın bârgirlerine beher yevm sekiz kıl şa'îrleri ahâlî-i kazâ taraflarından virilüb lâzım gelen bahâları tekâlîferinden takas olunmak üzere tahrîrlere me'mûr zâbitleri yedinden memhûr temessük alınub zabtolunmak fermânım olmağın imdî siz ki kâdılar ve voyvodalar ve mütesellimler ve kethüdâyerleri ve yeñiçeri serdârları ve a'yân-ı vilâyet ve işerleri zikrolunan beşyüz nefer Dergâh-ı Mu'allâ'm top'arabacıları tashîh ve be-dergâh olanlardan her kangıñuzın taht-ı kazâsına nüzûl eylediklerinde her ne mikdâr nefer tahrîr ve mevcûd bulunursa hisâb olduğu üzere beher neferine yevmiye bir çift nân ve beher altı neferine bir vukıyye lahm ta'yînâtı ve iki ortanın bârgirlerine yevmî sekiz kıl şa'îrlerini kazâñız ahâlîsinden tedârik ve taraflarına teslim ve ne mikdâr ta'yînât virilirse kazâñızın tekâlîflerinden takas olunmak üzere zâbitânlarından memhûr temessük alub Der-sa'âdet'ime irsâl ve neferât-ı merkûmeye zarûret çekdürmeyüb nüzûl eyledikleri menâzilde iktizâ iden ta'yînât-ı mukteziyyeleri bârgirleriniñ de yevmiye sekiz kıl şa'îrlerin virüb bir gün evvel neferât-ı merkûmeyi me'mûr oldukları mahalle irsâl ve îsâl itdirmekde cümleñiz takayyüd-i tâmm ve sa'y-i ihtimâm idüb avk ve te'hîrden be-âyet ihtirâz ve ictinâb eylemeñiz bâbında Fermân-ı 'Âlî-şâmm sâdır olmuştur. Buyurdum ki: Hükm-i Şerîfimle vardukda bu bâbda...¹⁹

Sahife no: 114

Belge no: 187

Akdâ kudâtü'l-müslimîn evlâ vülâtü'l-muvahhidîn me'âdini'l-fazâ'il ve'l-yakîn râfi'i a'lâmi's-şerî'at-i ve'd-dîn vârisü ulûmü'l-enbiyâ'i ve'l-mürselîn el-muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-mu'în mevlânâ kâdîsı *zîdet fazâ'iluhû* ve mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm me'âdini'l-fezâ'il ve'l-keâm Vilâyet-i Anadolu'nuñ orta ve sağ kollarında vâki' Hemedan cânibi Ser-'askeri Vezîr'im Ahmed Paşa'nuñ yanına varınca yol üzerinde vâkı' olan kâdılar *zîde fazluhüm* ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân emvâl-i mîrî tahsildârları ve yeñiçeri serdârları ve sâ'ir a'yân-ı vilâyetin işerleri *zîde kadruhüm* tevkî-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lum ola ki, Hâlen Hemedan cânibi Ser-'askeri Vezîr'im Ahmed Paşa *edâm'Allâhü Te'âlâ iclâlehü'müñ* ma'iyetinde bulunmak üzere ocağ tarafından ta'yîn olunan Dergâh-ı mu'allâ'm yeñiçeri ocağı başçavuş kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân *zîde mecdühû* ma'rifetiyle her bayrağı yüzellişer nefer olmak üzere Vilâyet-i Anadolu'nuñ orta ve sağ kollarından tahrîr ve sahîhi fermânım olan yüz 'aded Dergâh-ı mu'allâ'm yeñiçeri serdengeçdi bayrakları küşâde olunub küşâde olunduğı

¹⁹ Belgenin sonu eksiktir.

günden hergün ne mikdâr nefer tahrîr olunur ise tahrîr olundukca rûz-merre iktizâ iden ta'yînâtlarıçün her neferine yevmiye bir çift nân ve beş neferine yevmiye bir vukıyye lahm ve eşyaları tahmîl için her on neferine bir re's mekârî davarı ve neferât-ı mezkûrun nüzûl eyledikleri menâzilde ahâlî-i kazâ taraflarından virülüb her menzilde ne mikdâr ta'yînât bahâ ve ücret-i mekârî virülür ise tahrîre me'mûr mûmâ-ileyh *zîde mecdühû* yedinden memhûr temessük alınub aldıkları temessüklerin icâb iden bahâsı ahâlî-i kazânın takâliflerine takas ve tekâlîf olmayan kazâlarda emvâl-i mîrî tahsildârları taraflarından virilüb ve virilen akçe deynlerine mahsûb olmak için mûmâ-ileyhiñ temessükü hıfz ve bir dürlü zarûret ve muzâyaka çekdirilmemek üzere Emr-i 'Âlî-şân'ım virilüb sonra sene-i sâbıklarda bu makûle tahrîr olunan neferâtın ta'yînâtları husûsunda ba'zı kazâ ahâlîleri "virmege iktidârımız yokdur" ve mîrî tahsildârları dahî "hâzır akçemiz olmamağla te'hîr iktizâ ider" deyü neferâtı meksitdirdüb bu vecihle nizâ'a mü'eddî ve umûr-ı mühimmeniñ ta'tiline bâ'is oldukları mukaddemâ me'mûr olan mübâşirlerin haber virmeleriyle zâhir olmağın imdi neferât-ı mezbûrun bayrakları küşâd olunduğu mahallerden neferâtın me'mûr olduğu mahalle varınca konakları iktizâ iden nân ve lahm bahâları ve ücret-i mekârîleri hisâb olunub ve iktizâ iden ta'yînât bahâları ve mekârî ücretleri mâl-ı mîrî izyâdı olan kazâlardan mîrî tahsildârlarından ol mikdâr akçeyi mûmâ-ileyhe teslîm ve ne mikdâr akçe virilür ise memhûr temessük alub neferât-ı mezbûrun zarûret ve muzâyakalarına ve bir dürlü ğadr ve bahâne ile meks ve te'hîrlerine bâ'is olmakdan herbirifiz be-ğâyet ihtirâz ve ictinâb eylemeñiz bâbında Fermân-ı 'Âlî-şân'ım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki: Hükm-i Şerîfim vardukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâte-i sudûr olan emr-i celîlü-ş-şân-ı vâcibü'l-ittibâ'ımın münîfi birle 'âmil olub hilâfından ihtirâz eyleyesiz. Şöyle bilesiz. 'Alâmet-i şerîfe i'timâd kulasız. Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmisi 'aşara min-cemâziyi'l-âhur sene semânin ve selâsine ve mi'ete ve elf.

fi 14 Şevvâl sene 1138

Kostantınıyye
el-Mahrûse

Sahife no: 114

Belge no: 188

Kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân ocakda başçavuş olub Hemedân ser-'askeri ma'iyetine Anadolu orta ve sağ kollarından serdengeçdi bayrakları küşâde itmege me'mûr olan 'Osmân *zîde mecdühû* tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olcuk ma'lum ola ki, küşâde olunması fermân olunan serdengeçdi bayraklarınıñ bir gün evvel tekmîl ve bir sâ'at mukaddem savb-ı me'mûrlarına irsâl ve îsâl olunmaları ehemmi-umûrdan olmağla 'atîk serdengeçdi ağalarından ve bayrakdârlarından gerek serdâr ve gerek aslında ağa ve bayrakdâr olmayub neferât i'mâline kâdir emekdârlardan her kim olur ise olsun mâlen ve bedenlen sefere gitmege sâhib-i iktidâr ve

serdengeçdi ağalığı ‘uhdesinden gelmege kudreti olub ahâlî-i vilâyetiñ lâıyk ve muhill ve müstahak gördükleri kimesnelere bayrak teklif eylediklerinde mutlak sefere gitmemek için “ben serdârım” veyâhud “ba‘zı husûsa me‘mûrum” deyu ‘illete tasaddî idenleri sâ‘irlerine müceb-i ‘ibret için haklarından gelmek üzere ism ve resm ve şöhetleriyle i‘lâm eylemek fermân olunmağın sen ki mûmâ-ileyhsiñ vech-i meşrûh üzere orta ve sağ kolda vâki‘ kazâlarda sâkin ‘atık serdengeçdi ağalarından ve bayrakdârlarından gerek serdâr ve gerek aslında ağa olmayub serdengeçdi ağalığı ve bayrakdârlığı ‘uhdesinden gelmege kâdir emekdârlardan her kim olur ise olsun mâlen ve bedenen sefere gitmege kudreti olub ahâlî-i vilâyetiñ lâıyk ve müstahak gördükleri kimesnelere bayrak virdüğünde sefere gitmemek için “ben serdârım” veyâhud “ba‘zı husûsa [s. 115] me‘mûrum” deyu ‘özü ve ‘illet îradına tasaddî idenleri sâ‘irlerine müceb-i ‘ibret için haklarından gelmek üzere ism ve resm ve şöhetleriyle ‘acâleten i‘lâm eyleyesiz. Ancak bu bahâne ile pîr ve ihtiyâr ‘alîl olub rûkûb ve nüzûle iktidârı olmayan mütemevvil kimesnelere gitmek teklîfi ile celb-i mâl itmek sevdâsında olur iseñ seniñ dahî ‘özü ve cevâbıñ işğâ olunmayub mes‘ûl ve mu‘âkab olacağın fikr ve mülâhaza iderek bir gün evvel edâ-yı hıdmet itmege takayyüd-i tâmm ve sa‘y-i ihtimâm idesiz deyü bi‘l-fi‘l Dergâh-ı mu‘allâ‘m yeñiçerileri ağası olan ifithârü‘l-emâcid ve‘l-ekâbir Hasan Ağa *dâme ulüvvühû* tarafından mühürlü mektûb virilmekle mücebince ‘amel olunmak bâbında Fermân-ı ‘Âlî-şân‘ım sâdir olmuşdur. Buyurdum ki: Vüsûl buldukda bu bâbda sâdir olan fermân-ı celîli‘l-kadrim ve ağa-yı mûmâ-ileyh tarafından virilen mektûb mücebince ‘amel idüb hilâfından ihtirâz eyleyesiz. Şöyle bilesiz. ‘Alâmet-i şerîfe i‘timâd kulasız. Tahrîren fi-evâsıtı cemâziye‘l-âhir sene semânin ve selâsın ve me‘ete ve elf.

Kostantınıyye
el-Mahrûse

Sahife no: 115

Belge no: 189

Şerâyi‘-şi‘âr Anadolu‘nuñ orta ve sağ kollarında vâki‘ kuzât efendiler *zîde fazlühüm* ve mefâhirü‘l-emâsil ve akrân yeñiçeri serdârları ve ocak ihtiyârları ve a‘yân-ı vilâyet ve işerleri *zîde kadruhüm* ba‘de‘s-selâm inhâ olunur ki, halen Hemedân cânibi Ser-‘askeri Vezîr-i mükerrem izzetlü Ahmed Paşa Hazretleri‘niñ ma‘iyyetlerinde hıdemât-ı lâzûmede istihdâm olunmaları için bu def‘a tahrîr ve tashîhi fermân olunan yeñiçeri serdengeçdilerini yalnız yüz bayrak ve her bir bayrakda yüzellişer nefer olmak üzere bir gün evvel tekâmîl idüb bir sâ‘at akdem vezîr-i müşârün-ileyhiñ olduğı mahalle tesyîr ve irsâle ihtimâm ve dikkat eylemeñiz bâbında sâdir olan Fermân-ı ‘Âlî-şân mücebince mektûb tahrîr ve ile irsâl olundu. Vüsûlünde müceb-i Emr-i ‘Âlî üzere ‘amel ve hareket ve bu emr-i mühimme herbiriñiz ziyâde

sa'y ve dikkat idüb zerre kadar tehâvün ve taksîrden be-ğâyet hazer ve mücânebet eyleyesiz ve's-selâm.

İbrâhîm

Tubbika aslühû'l-mahtûm nemekahû'l-fakîrî'llâh 'azze şânühû es-Seyyid Mehmed Emin el-Kâdî be-medîne-i İznikmid el-mahmiye gufire lehû

Sahife no: 115

Belge no: 190

Şerâyi'-şî'âr fazâ'il disâr Adana kâdîsı fazîletlü efendi hazretleri *zîde fazlühû* dürer-i tahiyât-ı sâfiyât ve kıdvettü'l-emâcid ve'l-akrân yeñiçeri serdârı ve ocak ihtiyârları ve a'yân-ı vilâyet ve işerleri *zîde kadruhüm* ba'de's-selâm inhâ olunur ki, işbu sene-i mübârekede Hemedan cânibi Ser-'askeri Vezîr-i rüşen-zamîr devletlü 'inâyetlü Ahmed Paşa Hazretleri'niñ ma'iyetlerinde olan 'asâkir-i mansûreniñ tevkîr ve teksîrleri için Vilâyet-i Anadolu'nuñ orta ve sağ kollarından yüz 'aded serdengeçdi bayrakları küşâde ve beher bayrağı yüzellişer nefer olmak şartıyla Fermân-ı Hümâyûn sâdır olub ve bu umûr-ı mühimmeniñ itmâm ve temşiyetine müstakillen me'mûren ve ta'yîn olunduğımız ecilden hâlen tarafîñıza kıdvettü'l-emâcid ve'l-akrân beşinci bölüğün Ahmed Çavuş Ağa *zîde kadruhû* ve çukadârımız Mehmed yediyle kazalarıñıza iki 'aded serdengeçdi bayrağı irsâl olunmuşdur. İnşâ'llahu Te'âlâ vusûlünde gerekdir ki kazâñızda 'atîk ve cedîd serdengeçdi ağaları ve bayrakdârlarından olub veyâhud neferât i'mâline kâdir yeñiçeri emekdârlarından mâlen ve bedenên sâhib-i iktidâr olub ve ahâlî-i vilâyetiñ lâyık ve müstahak gördükleri kimesnelerden iki 'aded kimesneye bayrak-ı padişâhî çavuş-ı merkûm ma'rifetiyle teslim ve küşâde itdirüb ve fermân olunduğı vech üzere yüzellişer neferâtınun tahrîr ve cümlesi piyâde olmak şartıyla mükemmel ve müsellahtekmilen on güne degin kaldırılıb Hemedan cânibine irsâl ve isâle herbirleriñüz kemâl-i mertebe takayyüd-i tâmm ve sa'y-i ihtimâm idüb 'avk ve te'hîrden be-ğâyet ihtirâz eyleyesiz. Ve senki çavuş-ı merkûmsuñ. Sen dahi me'mûr olub ve saña teslim olunan bayrak-ı pâdşâhî-i kazâ-i mezbûrede muhill ve müstahakkına virüb ve küşâde itdürüb ve neferâtlarını tekmiñline gereği gibi muhkem tenbîh ve te'kîd eyleyesin. Ve lakin bayrak verilen serdengeçdi ağalarının iktizâ iden levâzımâtlarıçün imdâd ve i'ânet olunmak üzere bir akçe re'âyâ fukarâsı üzerlerine havâle ve salyâne idecek olursanız matlûbumuz bir vecihle 'özü ve cevâblarınız işgâ olunmayub mes'ûl ve mu'âteb olacağını emr-i mukarrer bilüb aña göre âkılâne ve endîşâne hareket ile sâhib-i iktidâr olanlara bayrak viresiz. Ve dahî kazâ-i mezbûre ahâlîleri bayrak-ı pâdşâhîyi () ve aldırında muhâlefet üzere olurlar ise muhâlefet üzere olanları ism ve resm ve şöretleriyle yazub tarafımıza i'lâm sen ki keyfeyet-i ahvâllerin Devlet-i 'Aliyye'ye i'lâm ve haklarından gelüb sâ'irlerine müceb-i ibret olacağı husûsu de seniñ dahî mikdâr-ı zerre nişân ve tekâsülün zâhir olacak olur ise bir vecihle 'özü ve cevâbıñ işgâ olunmayub mes'ûl ve mu'âteb olacağını emr-i

muhakkak bilüb aña göre 'âkılâne ve müdebbirâne hareket idüb ve sâdır olan Fermân-ı 'Âlî-şânların icrâsına ihtimâm-ı tâmm idüb müceb-i mektûb ile 'amel eyleyesiz ve's-selâm.

'Osmân Molla

Ser-çavuş-ı Ocak

Sahife no: 116

Belge no: 191

Defter oldur ki, medîne-i Adana mahallâtından Kantârân Mahallesi sükkânından iken bundan akdem vefât iden 'Abdullah ibn-i el-Hâc Veli nâm müteveffânın verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Fatma ibnet-i el-Hâc Mûsâ ile vâlidesi Kıymet bint-i Süleyman ve sulbi sağır oğlu Mûsâ ve sulbiye sağıre kızları Emine ve 'Âyişe'ye münhasıra olub kable'l-kısme mezbûre Kıymet fevtolub verâseti sadri'l-kebîr oğlu Hüseyin bin Mustafa ve 'Ali ve Mustafa [ve sadriye] kebîre kızı 'Âyişe'ye münhasıra olduğu lede's-şer'î'l-enver zâhir oldukdan sonra muteveffâ-yı mezbûr-ı mûmâ-ileyhimânın muhallefâtıdır ki ber-vech-i âfî zikrolunur. Fi'l-yevmi'r-râbi'i min-saferi'l-hayr seneti semânin ve selâsîn ve mi'e ve elf.

mahalle-i mezbûrede vâki' menzil 1 kıymet ğurûş 400	sîm ğadâre 1 kıymet ğurûş 15	sîm kılıç 1 kıymet ğurûş 7	sîm 1 kıymet ğurûş 20	boy tüfegi 1 ğurûş 7	müsta'mel çakşır 1 ğurûş 4	
köhne yorgan 2 ğurûş 4	bez döşek 2 ğurûş 4	yasdık 2 ğurûş 1	köhne kilim 1 ğurûş 2	köhne zeli 1 ğurûş 1.5	müsta'mel çadır 1 ğurûş 1	
kahve ibrigi ma'a kapak ğurûş 1	fağfûri fincan 2 ğurûş 10	kazan 1 ğurûş 4	legen kebîr 1 ğurûş 2.5	tabe 1 ğurûş 1	kebîr tencere 1 ğurûş 2	sağır tencere 1 ğurûş 1
helke 1 ma'a sehvây 1 ğurûş 16	el legeni ma'a ibrîk 2 ğurûş 2	lengeri 4 ve tabak 2 ve sahan 2 ğurûş 4	() () () ğurûş 1.5	dallı ? ma'a merzen () ğurûş 1.25	köhne hâris (?) 2 ğurûş 6	
İrez ma'a havlı sümün 6	öküz re's 2 ğurûş 15	bârgir re's 1 ğurûş 10	cedîd buğday kil 10 ğurûş 10	cedîd şa'ır kil 10 ğurûş 8	'atık buday kil 10 ğurûş 10	

bir mikdâr 'asel ğurûş 2.5	köhne çul 1 para 12	köhne başlık 1 ğurûş 1 dergâr 3 ğurûş 44	dükânda mevcûd eşyâ bahâ para 30	nakid ğurûş 11
tecemmülât hâne ğurûş 2	Uzun'Ali karye- sinden bağ 1 ğurûş 20 bey' olunan eşyâ bahâsı ğurûş 31			

Zimem-i nâsda olanı beyân ider:

Der- zimm-i ortak Ahmed ğurûş 40	Der-zimmet-i Kazzaz Kara Ahmed ğurûş sümün 51 8	Der-zimmet-i Mabrendi (?) zimmî ğurûş sümün 151 5	Der-zimmet-i Bıyıklı 'Ali ğurûş sümün 5 8	Der-zimmet-i Pirceli 'Osman ğurûş 19	Der-zimmet-i Hüseyin Kâdî ğurûş	
Der-zimmet-i Dedeoğlu Mustafa ğurûş 7 Minhe'l	Der-zimmet-i Üstâd Yusuf ğurûş 13	Der-zimmet-i ortak İsma'il ve Mustafa ğurûş 13	Cem'an	Yekûn 1004		
techîz-tekfîn ma'a zimmet ğurûş 50 Yekûnü'l-masârif	Düyûn-ı ğurûş 6	resm-i kısmet ğurûş 25	huddâmiye ğurûş 5	çukadâriye ğurûş 2.25	kâtibiye ğurûş 1.5	muhzuriye ve kaydiye ğurûş 1.5
	ğurûş 91.5			ve'l-ihracât		
Sahu'l					bâkî	
	912.5					
Hisse-i zevce-i mezbûre Fatma ğurûş 112	Hisse-i bint-i mezbûre Emine ğurûş 160	Hisse-i bint-i mezbûre 'Âyişe ğurûş 160	Hisse-i ibn-i mezbûr Mûsâ ğurûş 320			
Hisse-i mezbûr Hüseyin ğurûş 43	Hisse-i mezbûr 'Ali ğurûş 43	Hisse-i mezbûr Mustafa ğurûş 43	Hisse-i mezbûr 'Âyişe ğurûş 21.5			

Sahife no: 117

Belge no: 192

Medîne-i Adana mahallâtından Debbâğhâne Mahallesi sükkânından İbrâhîm ve Bektaş ibn-i Mehmed nâm karındaşlar meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde yine mahalle-i merkûme sâkinlerinden es-Seyyid Şeyh Mehmed Çelebi ibn-i Ebû Bekir mahzarında her biri bi't-tav'ı's-sâf ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb 'akd-ı âfî sudûruna degin ber-vech-i iştirâk silk-i mülk-i sahîhamızda mülk-i mevrûsumuz olub mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan ba'zan İmam Hasan Efendi ve ba'zan es-Seyyid Mustafa ve bir taraftan Yegen İbrâhîm Ağa mülkleri ve bir taraftan ba'zan Hadice Hatun menzili ve ba'zan Debbâğhâne ve bir taraftan tarîk-ı 'âmm ile mahdûd iki bâb tahtânî beyt ve iki bâb fevkânî beyt ve bir örtme ve bir hamam ve kenîf ve bir mikdâr havluyı müştemil harem menzili () ve yine hudûd-ı mezkûre dâhilinde vâki' bir bâb fevkânî odayı müştemil hâriciye odamızı bi-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık ve kâffeti'l-menâfi' ve'l-merâfik tarafeynden icâb ve kabûlü hâvî şurût-ı müfsideden 'ârî bey'-ı bāt-ı sahîh-i şer'î ile işbu merkûm es-Seyyid Mehmed Çelebi'ye dörtyüz ğurûşa bey' ve teslim ve temlik ol dahî ber-vech-i muharrer iştirâ ve kabûl ve kabz ve tesellüm ve temellük itdikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr dörtyüz ğurûşu müşteri-i merkûm yedinden 'alâ-kadri hissesihimâ bi't-tamâm ahz ve kabz eyledik. Ba'de'l-yevm menzil-i mahdûd-ı mezkûr müşteri-i merkûmun mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarfıdır. Keyfe-mâ-yeşâ' ve yuhtâr mutasarrıf olsun didiklerinde ğıbbe't-tasdîkî's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketbolundu. Fi'l-yevmi's-sânî ve'l-'ısrîn min-şehri cemâziye'l-ülâ li-seneti semânin ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Şuhûdü'l-					hâl
İmâm Hasan Efendi bin Mehmed Efendi	Çemeli (?) el-Hâc Mehmed	Es-Seyyid Ahmed Çelebi bin Toprak	Molla Eyyüb bin Süleyman	Molla Kâsım bin Veli	El-Hâc Süleyman bin Mehmed
El-Hâc İbrâhîm bin Kadı	'Ali Ağa bin 'Ömer Çavuş	Molla Mahmud bin Molla Hasan	Hüseyin bin 'Abdurrahman	Hasan bin İbrâhîm	ve ğayrühüm

Sahife no: 117

Belge no: 193

Medîne-i Adana mahallâtında Durmuşfakih Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevtolan es-Seyyid el-Hâcî Mehmed ibn-i Hâcî İbrâhîm nâm mütevefânî sulbi oğlu Sun'ullah nâm sağîrin vasîsi olmayub babası müteveffâ-yı mezbûr Hâcî Mehmed'den intikâl iden mâl-ı mevrûsını hıfz ve sâ'ir tesviye-i umûrına bir vasî nasbindan lâzım ve mühim olmağla işbu râfi'u'l-kitâb sağîr-i mezbûruñ vâlidesi Medîne bint-i Ahmed nâm hâatun her vechile vesâyete ehil olduğumı zeyl-i vesîkada mestûru'l-esâmî olan müslimîn haber virmeleriyle sağîr-i

mezbûrun babası müteveffâ-yı merkûmdan intikâl iden mâl-ı mevrûsını hıfza ve sâ'ir tesviye-i umûrına mezbûre Medîne Hâtun kıbel-i şer' den vasîn nasb ve ta'yîn olunub ol dahî vesâyet-i merkûmeyi kabûl ve hıdmet-i lâzimesin edâya müte'ahhid olmağın mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketbolundu. Cerâ ve hurrîre zâlik fi'l-yevmi'l-hâmisi min-şehri cemâziye'l-âhır Li-seneti semânin ve selâsîn ve mi'ete ve elf. Mine'l-hicreti men-lehül-'izz ve's-şeref (?).

Şuhûdü'l-_____hâl

Ahmed Efendi bin Süleyman	Molla mahmud bin Hasan	Ahmed Efendi bin Himmat, Serküttâb	Hüseyn bin 'Abdurrahman
------------------------------	---------------------------	---------------------------------------	----------------------------

Sahife no: 118

Belge no: 194

Defter oldur ki, biñyüzotuzyedî senesi menzil akçesinin taksît-i sânsî ve sâ'ir masârif-i mühimme cümle a'yân ve 'ulemâ ve ahâlî-i vilâyet ma'rifetleriyle 'âmmeye tevzî' ve sâlyâne olunub nefsi Adana'ya isâbet iden biñyedyüzüygirmi ğurûş ve biñyüzotuzsekiz senesinde Ramazanoğlu sarayı kirâsı ikiyüzüygirmi ğurûş ve Rakka vâlisi merhûm 'Osman Paşa'nın atları ve devlet tarafına gideriken Adana'ya mürûrunda arpa ve saman ve sâ'ir masârfi ikiyüzaltı ğurûş ve mütesellim ağadan istidâne olunan yüz kırk ğurûş ve harc-ı ma'kûl elli ğurûş ve nâzırıye ve huddâmiye onbeş ğurûş ve kâtibiye beş ğurûş ve nâzırıye beş ğurûş ve mütesellim ağaya tahsîliye kırk ğurûş ve ihtiyârlara yigirmi ğurûş ve yaylakda kabucıbaşıya nân-ı 'azîz masrafında bâkî yigirmi ğurûş min-haysül'mecmû' ikibiñdörtüyzkırkbir ğurûşa bâliğ olmağın meblağ-ı mezbûr bil'cümle ahâlî ve esnâf şeyhleri ve ihtiyârlar ma'rifetleriyle nefsi Adana'nı mahallâtına tevzî' ve sâlyâne olunduğu ber-vech-i âtî zikrolunur. Fi'l-yevmi's-sânî 'aşara min-şehri cumâdî'l-ülâ li-seneti semânin ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Mahalle-i Neccârân ğurûş 163	Mahalle-i Kasabbekir ğurûş 92	Mahalle-i Bâb-ı Tarsus ğurûş 55	Mahalle-i Kayalıbağ ğurûş 52	Mahalle-i Serrâcân ğurûş 45
Mahalle-i Çukurmescid ğurûş 53	Mahalle-i Kantârân ğurûş 47	Mahalle-i Saçlıhamid ğurûş 52	Mahalle-i Hacıhamid ğurûş 11	Mahalle-i Karasokı ğurûş 85
Mahalle-i Câmi'- i 'Atîk ğurûş 100	Mahalle-i Yurtan ğurûş 55	Mahalle-i Sarıya'kûb ğurûş 30	Mahalle-i Baytimur ğurûş 13	Mahalle-i Halhal ğurûş 13
Mahalle-i Sugediği ğurûş 38	Mahalle-i Debbâğân ğurûş 23	Mahalle-i Câmi'- i Cedîd ğurûş 22	Mahalle-i Ağcamescid ğurûş 23	Mahalle-i Durmuşfakih ğurûş 22

Mahalle-i Hacıfakih ğurûş 11	Mahalle-i Hankurbu ğurûş 145	Mahalle-i Ağamehmed ğurûş 70	Mahalle-i Harabbağçe ğurûş 45	Mahalle-i Taşçıkan ğurûş 85	
Mahalle-i Sucuzâde ma'a Dervişpaşa ğurûş 42	Mahalle-i Ğurbetân ğurûş 18	Mahalle-i 'Alidede ğurûş 55	Mahalle-i Şeyhmustafa ğurûş 20	Mahalle-i Paşanebi ğurûş 47	
Mahalle-i Mestanzâde ğurûş 27	Mahalle-i Sufibağçesi ğurûş 85	Mahalle-i Emirler ğurûş 22	Mahalle-i Kuruköprü ğurûş 55	Mahalle-i Mermerli ğurûş 30	
Mahalle-i Hamamkurbu ğurûş 22	Mahalle-i Hocavezir ğurûş 16	Mahalle-i Kansafzâde ğurûş 16	Mahalle-i Yarbağçe ğurûş 20	Mahalle-i Bağçeciyân ğurûş 255	Mahalle-i Zimmiyân ğurûş 360
Cem'an				yeekûn	

ğurûş

2441 yalnız ikibiñdortyüzkırkbir ğurûşdur Sah.

Sahife no: 118

Belge no: 195

Defter oldur ki, medîne-i Adana mahallâtından Serrâcân Mahallesi sükkânından iken bundan akdem vefât iden es-seyyid 'Abdulhalim bin Muharrem nâm kimesnenin verâseti zevcesi Fatıma bint-i Halîl nâm hâtun ile sulbi sağır oğlu Hüseyin'e münhasıra olduğu lede'sher' zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra müteveffâ-yı mezbûrun muhaleffâtıdır ki, ber-vech-i âtî zikrolunur. Fî 16 recebi'l-ferd sene 1139

Müteveffâ-yı mezbûr 'Abdulhalim'in karındaşları Seyyid 'Ali ve Seyyid Ebû Bekir ile olan müşterek mâllarından hisse ğurûş sümün 115 6	yeşil cedid çuka 'aded 1 ğurûş 8	müsta'mel kutnu zubun 'aded 1 ğurûş 1.5	müsta'mel mâ'i zubun 'aded 1 sümün 6	müsta'mel yeşil kaftan 'aded 1 sümün 6	müsta'mel bez don ? 'aded 3 ğurûş 1
---	--	--	---	---	--

keten gömlek 'aded 1 ğurûş 1	müsta'me 1 gömlek 'aded 2 ğurûş 1	işleme yüz yasdık ve () 'aded 2 sümün 6	sarık 'aded 1 ğurûş 1	yeşil sarık 'aded 1 ğurûş 5	kuşak keçe 'aded 1 sümün 2	cedid makreme 'aded 2 sümün 6	müsta'mel makremé 'aded 2 sümün 2
---	--	--	-----------------------------------	--	--	--	--

() 'aded 2 sümün 2	() 'aded 2 sümün 2	akçe kesesi 'aded 1 sümün 1	cüzdân 'aded 1 sümün 6	kara () 'aded 2 ğurûş sümün 2 2	boğça 'aded 1 sümün 3	karalı kilim 'aded 1 ğurûş 3	yorğan 'aded 1 ğurûş 2
yasdık 'aded 1 ğurûş 5	köhne yorğan 'aded 1 sümün 4	döşek 'aded 1 sümün 4	() 'aded 1 ğurûş 1	zubun 'aded 1 sümün 1 'aded 1 sümün 8	kebîr bıçak 'aded 1 sümün 8	
tüfenk palaska 'aded 1 ğurûş 6	ibrik 'aded 1 ğurûş 2.5	nakid ğurûş sümün 5 3	kâftâr batman 'aded 2 sümün 10	üzüm batman 'aded 1 sümün 3	mısır hasır 'aded 1 sümün 6	bardak 'aded 1 sümün 1	süpürge 'aded 1 sümün 1
Cem'an							yekûn
Minhe'l		ğurûş 160	sümün 1	ihracât			
Sahhu'l-		techîz tekfin ğurûş sümün 18 9	mehr-i mü'eccel-i mezbûre Fatma ğurûş 40				
		ğurûş 101	sümün 1	bâkî			
Hisse-i mezbûre Fatma ğurûş sümün 18 8			hisse-i ibni'l-mezbûr sağır Hüseyin ğurûş sümün 88 8				

Sahife no: 119

Belge no: 196

Defter oldur ki, fi'l-asl medîne-i Harput ahâlisinden olub hâlen medîne-i Adana'da Bâb-ı Tarsus'da vâki' İmâm Ahmed Efendi dükkânında sâkin iken fevtolan es-Seyyid Hâşim'in zâhirde vâris-i ma'rûfu olmayub muhalledâtı Beytü'l-mâl'a râci' olmağla hâlen Adana Mütessellimi olub Beytü'l-mâl kabzına me'mûr olan fahru'l-akrân el-Hâc 'Ömer Ağa tarafından takrîr olunan sened-i harç ihrâc senedi Molla Ahmed ma'rifetiyle tahrîr ve sûk-ı sultânîde fûrûht olunub mütessellim-i mûmâ-ileyhî kabzeylediği eşyâdır ki, ber-vech-i âfî zikrolunur. Fi'l-yemi's-sâlisi 'aşara min-cemâziye'l-âhır li-seneti semânin ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Bakır kıyye 2.5 ğurûş 23.5	kendir yular top 5 para 3.25	basdırma parça 4 para 1.25	köhne eger 3 para 17	köhne seccâde 1 para 17	yeşil cere (?) 4 para 20
-------------------------------------	---------------------------------------	-------------------------------------	-------------------------------	----------------------------------	-----------------------------------

pekmez derisi 3 para 5	köhne yorğan 1 para 22	köhne zubun 1 para 17	bir mikdâr uçkur (?) sümün 11	köhne aba 1 ve don 1 ve zubun 1 para 17	köhne bıçak ma'a () para 10
---------------------------------	------------------------------------	-----------------------------------	--	--	--

iplik 4 para 4	timur hurdası para 7	bir mikdâr biber para 1	bir mikdâr leblebi para 13	köhne yün gömleği ma'a zubun 1 para 8	bir mikdâr para 10
-------------------------------	-------------------------------	----------------------------------	----------------------------------	---	-----------------------------------

bir mikdâr leblebi para 6	köhne kuşak 1 para 6	pekmez ma'a tutı para 15	köhne debe 1 para 30	köhne boğça ma'a para 21	köhne bel sarık ma'a kavuk 1 para 21
------------------------------------	-------------------------------	-----------------------------------	-------------------------------	---	--

köhne boy kürki 1 para 50	timur ma'a vukuyıyyes i ğurûş para 3 30 para 7	soğan batman 12 sümün 8	pirinç batman 3 ğurûş 1	sabun batman 3.5 ğurûş 3.5
------------------------------------	--	-----------------------------	-------------------------------------	-------------------------------------	-------------------------------------

'asel batman 1 bümün 8	nohut para 20	zeyt yağı batman 4 para 22	küpegi 1 ğurûş 1	şemte 8 para 20	nakid ğurûş 5
---------------------------------	---------------------	-------------------------------------	---------------------------	--------------------------	---------------------

Cem'an _____ yekûn

ğurûş

30 yalınız otuz ğurûşdur

minhe'l- _____ ihrâcât

techiz tekfin ğurûş 2	resm-i kısmet 2	huddâmiye para 20	kâtibiye ğurûş 1	cukadâriye para 30	resm-i emîn-i Beytü'l- mâl ğurûş 2.5
-----------------------------	-----------------------	-------------------------	------------------------	--------------------------	---

huddâm-ı emîn-i Beytü'l- mâl ğurûş 1	dellâliye para 25	yekûnü'l _____ ğurûş 10	para 5	ihrâcât
---	-------------------------	-------------------------------	-----------	---------

Sahhü'l- _____ bâkî

ğurûş

20 yalınız yigirmi ğurûşdur

Sahife no: 120

Belge no: 197

Defter oldur ki, medîne-i Adana mahallâtından Paşanebi Mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem fevtolan Şerife binti İsmâ'îl nâm hâtundan sadrî oğlu Mehmed bin 'Abdülcelil nâm sağıre intikâl iden terike olduğunu ahâlîden sikât-ı sahu'l-kitâb ihbârlarıyla zâhir ve nümâyân olmağın Dergâh-ı 'Âlî kapucibaşlarından olub bâ-fermân-ı 'âlî mübâşir ta'yîn buyrulan sa'âdetlü Ahmed Ağa ma'rifetiyle sağır-i mezbûr Mehmed'iñ bâ-hüccet-i şer'iyye vasîsi olan 'Ali bin 'Abdullah nâm kimesneye teslim olunan eşyâdır ki ber-vech-i âtî zikrolunur. Hurrîre fil'-yevmi'l-hâmisi 'aşara min-şehri rebî'i'l-âhır li-seneti semânin ve selâsîn ve mi'e ve elf.

Hind alaca entâri 'aded 1 ğurûş 5	İstanbul sandâli entâri 'aded 1 ğurûş 2.5	beyaz sûfi entâri 'aded 1 ğurûş 3.5	def'a sûfi entâri 'aded 1 ğurûş 3 entâri 'aded 1 ğurûş 2	turuncu Hatâyî entâri 'aded 1 ğurûş 6
mâ'i Hatâyî entâri 'aded 1 ma'a sîm düğme 'aded 45 ğurûş 10	mengene hasası beyaz sâde 'aded 1 ğurûş 3	beyaz fitilli sâde (?) 'aded 1 ğurûş 3	beyaz azar (?) 'aded 1 ğurûş 4	Ağabâli beyaz sâde (?) 'aded 1 ğurûş 2	melaz gömlek 1ma'a don 1 'aded 1 ğurûş 5
mitille beyaz don 'aded 1 ğurûş 6	işleme mitilli makrame 'aded 1 ğurûş 2	yeşil mitilli makrame 'aded 1 ğurûş 2	yeşil mitilli yemeni makrame 'aded 3 ğurûş 10	sağır berber makramesi 'aded 1 ğurûş 2	mitilli bûbme (?) 'aded 1 ğurûş 7
al şal duvak 'aded 1 ğurûş 2	dibânelik 'aded 1 ğurûş 1	beyaz şerbeti 'aded 2 ğurûş 2	al mitilli makrame sağır 'aded 1 ğurûş 1	münakkaş boğça 'aded 1 ğurûş 3	mısır makramesi 'aded 1 ğurûş 1
müsta'mel dibâ kaftan 'aded 1 ğurûş 20	İstanbul hatâyî mitilli kaftan 'aded 1 ğurûş 10	mâ'i İstanbul Hatâyî mitilli kaftan 'aded 1 ğurûş 10	yeşil İstanbul Hatâyî kaftan 'aded 1 ğurûş 5	mitilli 'Acem beşmeşi kaftan 'aded 1 ğurûş 10	sûsî (?) kaftan 'aded 1 ğurûş 5

şal zenne donu 'aded 1 ğurûş 2	kumaş parçaları ğurûş 5	münakkaş işleme keten 'aded 6 ğurûş 5	Hasanpaşalı sîm kuşak 'aded 1 dirhem () ğurûş 20	sîm kubbe kuşak 'aded 1 dirhem 70 ğurûş 12	ma'a fotin 'aded 1 dirhem 70 ğurûş 12	İstanbul elbise 1 dirhem 65 ğurûş 16
hurma dalı sîm 'aded 1 dirhem 190 ğurûş 20	kuşak kemer 'aded 1 dirhem 190 ğurûş 20	sağır ve kebîr sîmli bıçak 'aded 2 ğurûş 7.5	sağır incilü kuşak 'aded 1 ğurûş 10	sîm pazbend 'aded 1 ğurûş 2	kutu içinde ibrişim ve gülbedân kıymet ğurûş 2	altun burma taht 1 miskâl 5.5 ğurûş 16.5
def'a altun 1 miskâl 12 ğurûş 18	altun () çift 1 miskâl 2 ğurûş 77	zümrüt 1 ğurûş 10	altun küpe çift 2 ğurûş 8	altun yüzük 'aded 5 ğurûş 7.5	incü ma'a altun düğme miskâl 30 ğurûş 162	
def'a incü miskâl 8 ğurûş 80	sîm zülüflük 'aded 1 ğurûş 2	altun soruç çift 1 ğurûş 20	sağır önlük 'aded 1 ğurûş 1.5	hameyli 'aded 2 ğurûş 2	cem'an ğurûş 658.5 altıyüzellisekizbuçuk ğurûşdur. Sah.	yekûn yalıfız

Sahife no: 120

Belge no: 198

Medîne-i Adana mahallâtından Mestanzâde Mahallesi sükkânından Molla Ahmed bin 'Abdülğani nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i lâzimi't-teşrifde mahalle-i mezbûre sâkinelerinden işbu bâ'isü'l-vesîka Hadîce bint-i 'Osman nâm hâtun tarafından ikrâr-ı 'âtiyi'z-zikri tasdîka vekîl-i şer'isi olan sadr-ı kebîr oğlu es-Seyyid 'Ali Ağa bin es-Seyyid İsmâ'il Ağa mahzarında bi't-tav'îs-sâf ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb 'akd-ı âti sudûruna degin silk-i mülk-i sahîhamda münselik olub mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan el-Hâc İbrâhîm Ağa bin el-Hâc 'Abdülğani odası ve bir taraftan müvekkile-i mezbûre Hadîce Hâtun'un sâkine olduğu menzil ve bir taraftan ba'zan merhûm el-Hâc İbrâhîm'in vakıf menzili ve ba'zan tarîk-ı 'âmm ve taraf-ı râbi'i yine tarîk-ı hâss ile mahdûd iki bâb tahtânî beyt ve bir örtme ve kenîf ve bir mikdâr havluyı müştemil menzilimi bi'l-cümleti't-tevâbi' ve levâhık ve kâffetî'l-menâfi' ve'l-merâfik tarafeynden icâb ve kabûlü havî şurût-ı müfsideden 'ârî bey'-ı bât-ı sahîh-i şer'î ile müvekkile-i mezbûre Hadîce Hâtun'a doksan ğurûşa bey' ve teslim ve temlik ol dahî ber-vech-i

muharrer iştirâ ve kabûl ve kabz ve tesellüm ve temellük itdikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr doksan ğurûşu müşteri-i mezbûre Hadîce Hâtun yedinden bi't-tamâm ve'l-kemâl ahz ve kabz eyledim. Fî-mâ-ba'd menzil-i mahdûd-ı mezkûr müvekkile-i mezbûre Hadîce Hâtun'un mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarfidır. Benim vechen mine'l-vücûh ve sebeben mine'l-esbâb 'alâka ve medhalim kalmadı. Keyfe-mâ-yeşâ' ve yuhtâr mutasarrıf olsun didikde ğıbbe't-tasdîkî-ş-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketbolundu. Fi'l-yevmi's-sâbi'i min-şa'bâni'l-mu'azzam li-seneti tis'a ve selâsîn ve mi'e ve elf.

Şuhûdü'l-					hâl
İmâm 'Abdüsselâm Efendi	Es-Seyyid İbrâhîm Efendi, el- Müderris	El-Hâc İbrâhîm Ağa bin el-Hâc Nebi	Es-Seyyid el- Hâc 'Ali Celebi Bozzâde	Hatır Ağazâde Mehmed Ağa	oğlu Dede Ağa
diger oğlu Hatır Ağa	Diger oğlu Numân Ağa	Yegen Mustafa Ağa bin Ahmed Ağa	Dervîşzâde el- Hâc Ahmed Efendi	Hacı Hamza Ağa bin Mehmed Ağa	Karındaşı İbrâhîm Ağa
Sâdık 'Ali zâde Mehmed Ağa	Koca Mehmed bin Mahmûd	es-Seyyid el-Hâc 'Abdullah	Hüseyin bin Ahmed Ağa	Molla Mahmûd bin Molla Hasan	Hüseyin bin 'Abdurrahman ve ğayrühüm

Sahife no: 121

Belge no: 199

Husûs-ı âtiyi'l-beyânın mahallinde ketb ve tahrîri iltimâs olunmağın bu fakîr medîne-i Adana'da vâki' Ramazanoğlu Sarayına varub zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî olan müslimîn ile 'akd-ı meclis-i şer'-i hatîr olundukda medîne-i merkûme ahâlîsinden olub bundan akdem bâ-fermân-ı 'âlî cezâları tertîb olunan Arpacıoğlu el-Hâc Hüseyin Ağa'nın ve oğlu 'Abdücelil'in emvâl ve eşyâları ve ismi mâl itlâk olunur her nesi var ise mîrî için ahz ve kabza ve nakli mümkün olmayanların ba'de'l-müzâyede deger bahâlarıyla fîrûhta ve müctema' olan semenini getirüb teslîm-i Hazîne-i 'Amire itmege bâ-fermân-ı 'âlî mübâşir ta'yîn buyrulan Dergâh-ı 'Alî kapucubaşılarında kıdvetü'l-emâcîd ve'l-ekârim Kel Ahmed Ağa bin el-Hâc Mehmed Ağa meclis-i ma'kûdda medîne-i merkûme ahâlîlerinden fahru'l-'ulemâ işbu râfi'u'l-kitâb Şeyh Süleyman Efendi bin Fazlullah Efendi es-Seyyid Mustafa Ağa bin el-Hâc 'Abdurrahman Ağa mahzarlarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb müteveffâ-yı merkum Arpacıoğlu el-Hâc Hüseyin Ağa'nın cümle-i muhallefâtından olub Tarsus Kazâsı'na tâbi' Koştimur Nâhiyesi'nde ze'âmet nâm mevzi'de Caycabucağı nâm karyede vâki' sekiz 'aded çiftini ve onaltı re's kara sığır öküzünü ve üç re's kısrak ve bir re's tayını ve sekiz 'aded çift temürini ve kût akçesi ta'bir olunur ikiyüzyetmişbeş ğurûş çift-i mezkûre ötedenberü zabt ve tasarruf olunan beyne'l-ahâlî

ve'l-cîrân ma'lûmetü'l-hudûd ve'l-müştemilât arâzîlerini sâdir olan fermân-ı 'âli mücebince sük-
ı sultânide ve mecma'-ı nâs olan mahallerde müzâyede olundukda rağbât-ı nâs bi'l-küllîye
münkâtı'a oldukdan sonra mûmâ-ileyhimâ Şeyh Süleyman Efendi ve es-Seyyid Mustafa
Ağa'nın üzerlerinde altıyüz ğurûşa karâr idüb ziyâde ile tâlib-i âharı zuhûr itmekle mezkûrûn
sekiz 'aded çifti ve onaltı re's öküzü ve üç re's kısrağ ve bir re's tayı ve sekiz 'aded çift
temürini ve meblağ-ı mezbûr ikiyüzyetmişbeş ğurûşu ve ma'lûmü'l-hudûd arâzîleri bi-cümleti't-
tevâbi' ve'l-levâhık ve kâffeti'l-menâfi' ve'l-merâfik tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî bey'-ı kat'î
ile mûmâ-ileyhimâ Şeyh Süleyman Efendi'ye ve es-Seyyid Mustafa Ağa'ya ber-vech-i iştirâk
meblağ-ı mezbûr altıyüz ğurûşa bey', ol dahî ber-vech-i muharrer iştirâ ve kabûl ve itdikden
sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr altıyüz ğurûşu müşteriyân-ı mûmâ-ileyhimâ yedlerinden
me'mûriyetim hasebiyle mîri için bi't-tamâm ahz ve kabz idüb mezkûrûn sekiz 'aded çifti ve
onaltı re's öküzü ve üç re's kısrağı ve bir re's tayı ve sekiz 'aded çift temürini ve meblağ-ı
mezbûr ikiyüzyetmişbeş ğurûş kût akçesini ve çift-i mezkûre tâbî' olan arâzîleri mahallinde
kabza taslît eyledim. Ba'de'l-yevm mezkûr sekiz 'aded çift ve onaltı re's öküzleri ve üç re's
kısrağ ve bir re's tayı ve sekiz 'aded çift temürini ve ikiyüzyetmişbeş ğurûş kût akçesini ve
ma'lûmü'l-hudûd arâzîler müşteriyân-ı mûmâ-ileyhimânın ber-vech-i iştirâk mülk-i
müşterâlarıdır. Keyfe-mâ-yeşâ' ve yuhtâr mutasarrıf olsunlar didikde ğıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-
vaka'a bi't-taleb ketbolundu. Fi'l-yevmi'l-'ısrîn min-şehri rebî'i'l-âhır li-seneti semânin ve
selâsîn ve mi'ete ve elf.

Şuhûdü'l-					hâl
Mefhari'l- 'ulemâ 'Ali Efendi el- Müftî bi- Adana	Fahru's-sâdâti'l- kirâm es-Seyyid 'Ali Efendi Kâ'im-i makâm- Nakîbü'l-eşrâf	Zahru'l-eşbâh el-Hâc Mustafa Ağa serdâr-ı Adana	Fahru'l- akrân es- Seyyid Halîl Ağa Emîr 'Ali zâde	Fahru'l- emsâl 'Ömer Ağa, el- Muhtesib-i Adana	Kara Ahmed Ağa bin Seydi Kethüdâ-yı Adana
Mansûr Çelebi bin 'Ali	'Osman Çelebi bin el- Hâc 'Ömer	Ahmed Efendi bin Mehmed Efendi	Molla Mehmed bin Molla Hasan	el-Hâc Mehmed bin Hacı Bekir Beşe	

Sahife no: 121

Belge no: 200

Fi'l-asl mahmiye-i İstanbul'da Kasab'ivaz Mahallesi sükkânından olub hâlen medfne-i
Adana Eyâleti mutasarrıfı olan sa'âdetlü Mehmed Paşa Hazretleri'niñ kethüdâları olan Mehmed
Ağa'nıñ hıdmetlerinde olmağla bundan akdem medfne-i mezbûrede vefât iden 'Abdullah bin
Yusuf nâm müteveffânın muhallefâtı ma'rifet-i şer'le tahrîr ve sük-ı sulatnide fûrûht olunan
müfredât defteridir ki ber-vech-i âtî zikrolunur, hurrîre fi'l-yevmi's-sâmini 'aşara min-zi'l-
ka'deti's-şerîfe li-seneti semânin ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

En'âm-ı şerif cild 1 para 80	kara kılınç 'aded 1 para 110	iplik alaca entari 'aded 1 para 30	köhne esvâb ma'a kuşak 'aded .1...1 para 17	köhne kırmızı cuka münakkaş 'aded 1 para 23	uçkur 'aded 3 para 6	
köhne gömlek ma'a zubun 'aded 1 1 para 36	siyah yağmurluk 'aded 1 para 40	yamalı boğça 'aded 2 para 16	müsta'mel sarık 'aded 1 para 71	beyaz kellepûş 'aded 4 para 12	kahve ibriği ma'a fincan 'aded 1 para 15	
eger ma'a pusat 'aded 1 para 240	yeşil kaftan 'aded 1 para 42	köhne çakşır 'aded 1 para 10	() 'aded 1 para 28	köhne yalılık 'aded 4 para 15	'abdest makremesi 'aded 1 para 10	
() ma'a eldiven 'aded 1 para 14	peştemâl 'aded 1 para 22	teneke () 'aded 1 para 14	don ma'a gömlek 'aded 2 para 21	yeşil hegbe 'aded 1 para 60	su tası 'aded 1 para 16	
def'a sarık 'aded 1 para 70	köhne kavuk 'aded 1 para 5	mest pabuç 'aded 1 para 24	pişto kalpak çift 1 para 460	köhne kırmızı kaftan 'aded 1 para 16	lüle ma'a fotu 'aded 1 para 9	cüzdân 'aded 2 para 24
kantarma 'aded 1 para 20	duhân bıçağı 'aded 1 para 4	duhân kesesi 'aded 1 para 18	duhân kesesiyle kıymet para 10	küllük 'aded 1 para 16	tesbih ve mikrâs kıymet para 11	nakid para 'aded 1600

Cem'an _____ yekûn

para

'aded 3240 yalnız üçbiñikiyüzkırk paradır. Sah

Sahife no: 122

Belge no: 201

Husûs-ı âtiyi'l-beyânın mahallinde ketb ve tahriri iltimâs olunmağın bu fakîr medîne-i Adana'da vâki' Ramazanoğlu Sarayı'na varılıb zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî olan

müslimîn huzûrunda ‘akd-ı meclis-i şer‘-i hatîr oldukda medîne-i merkûme ahâlîsinden olub bundan akdem bâ-fermân-ı ‘âlî cezâları tertîb olunan Arpacıoğlu el-Hâc Hüseyin Ağa'nın ve oğlu ‘Abdülcelil'in emvâl ve eşyası ve ismi mâl itlâk olunur her nesi var ise mîrî için ahz ve kabza ve nakli mümkün olmayanların ba‘de'l-müzâyede değer bahâ ile fûrûhtına ve götürüb semenini teslîm-i hazîne eylemege bâ-fermân-ı ‘âlî me‘mûr olan Dergâh-ı ‘Alî kapucubaşlarından Fâhru'l-akrân Kel Ahmed Ağa bin el-Hâc Mehmed Ağa meclis-i ma‘kûd-ı mezbûrda medîne-i merkûme ahâlîsinden işbu râfi‘u'l-kitâb ‘Ömer Ağa bin ‘Ali mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb müteveffâ-yı merkum Arpacıoğlu el-Hâc Hüseyin Ağa'nın cümle-i muhalledâtından olub Kara‘îsâlu Kazâsı'na tâbi‘ Kızıldağ Yaylağı'nda Bektaşlı nâm mevzi‘de vâki‘ bir taraftan Şeytanzâde Mehmed ve İbrâhîm nâm karındaşlar ve bir taraftan ba‘zan ‘Ayıntablı el-Hâc Ahmed Beşe ve ba‘zan el-Hâc Selim ve bir taraftan Perçemzâde mülkleri ve bir taraftan tarîk-ı ‘amm ile mahdûd üç bâb () odası ve dört bâb sofa ve bir bâb matbah ve mâ‘i câri ve kenîf ve bir mikdâr havluyı müştemil harem menzîlini ve yine zikrolunan mevzi‘de vâki‘ bir taraftan Berber Mustafa menzîli ve bir taraftan es-Seyyid Hasan Çelebi'nin ‘arsa-i hâliyesi ve iki taraftan tarîk-ı ‘amm ile mahdûd bir bâb oda ve iki sofa ve bir kahve odası ve bir mikdâr havluyı müştemil hâriciye menzîlini sâdır olan fermân-ı ‘âlî mücebince sûk-ı sultânîde ve mecma‘-ı nâs olan mahallerde müzâyede olundukda rağbât-ı nâs bi'l-küllîye münkatı‘a oldukdan sonra mûmâ-ileyh ‘Ömer Ağa'nın üzerinde semen-i misli olan üçyüzelli ğurûşa karâr idüb ziyâde ile tâlib-i âharı zuhûr itmemele mahdûd-ı mezkûr harem menzîli ile mahdûd-ı mezkûr hâriciye menzîli bi-cümleti‘t-tevâbi‘ ve levâhık ve kâffeti‘l-menâfi‘ ve‘l-merâfik tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî bey‘-ı kat‘î ile safka-i vâhidde işbu merkûm ‘Ömer Ağa'ya meblağ-ı mezbûr üçyüzelli ğurûşa bey‘ ol dahî ber-vech-i muharrer iştirâ ve kabûl itdikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr üçyüzelli ğurûşu müşteri-i merkûm yedinden me‘mûriyetim hasebiyle mîrî için bi‘t-tamâm ahz ve kabz idüb mahdûd-ı mezkûr harem menzîlini ve hâriciye menzîli mahallinde kabza taslît eyledim. Ba‘de‘l-yevm mülk-i müşterâsıdır. Keyfe-mâ-yeşâ‘ ve yuhtâr mutasarrıf olsun didikde ğıbbe‘t-tasdîkı‘ş-şer‘î mâ-vaka‘a bi‘t-taleb ketbolundu. Fi‘l-yevmi‘l-‘ışrîn min-şehri rebî‘î‘l-evvel li-seneti semânin ve selâsîn ve mi‘ete ve elf.

‘Şuhûdü‘l-_____hâl

Fâhru‘l-‘ulemâ Şeyh Süleyman Efendi bin Fâzıllah Efendi	Fâhru‘s-sâdâti‘l-kirâm es-Seyyid ‘Ali Efendi Kâ‘im-i makâm- Nakîbü‘l-eşrâf	Fâhru‘l-akrân el- Hâc Mustafa Ağa serdâr-ı Adana hâlen	Zâhru‘l-eşbâh Sun‘ullah Beg, Çıgdem- zâde	İbrâhîm Ağa bin Ahmed Ağa
Es-Seyyid ‘Ali Çelebi Bozzâde	Es-seyyid Mustafa Ağa Kalaycızâde	Kara Ahmed Ağa bin Seydi	‘Ali Ağa bin ‘Ömer Çavuş	Haseki ‘Ali Ağa ve ğayrühüm

Sahife no: 122

Belge no: 202

Medîne-i Adana mahallâtından Mermerli Mahallesi sükkânından iken bundan akdem vefat iden Muslihalı oğlu dimekle ma'rûf Mustafa Beşe bin Ni'met nâm kimesnenin sulb-i sağır oğlu Mahmud'a babası müteveffâ-yı mezbûrdan isâbet ve intikâl iden emvâl-i mevrûsesin hıfz ve ahvâlini zabt ve rabta bir vasî nasb ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağla sağır-i mezbûrun vâlidisi işbu bâ'isetü'l-vesîka Fatma bint-i Veli nâm hâtun her vechile vesâyete evlâ ve ecrâ ve 'uhdesinden gelmege kâdire olduğun zeyl-i sahîfede muharrerül-esâmî olan müslimîn haber virmeleriyle hâkim-i mevki'î sadr-ı kitâb tûbâ-lehû ve hüsni me'âb efendi hazretleri dahî sağır-i mezbûr Mahmud'un emvâl-i mevrûsesin hıfz ve ahvâlin zabt ve rabta vâlidisi mezbûre Fatma Hâtun'u vasî nasb ve ta'yîn eylediklerinde ol dahî vesâyet-i merkûmeyi ba'de'l-kabûl hıdmet-i lâzimesin edâya ta'ahhüd itmegin mâ-vaka'a bi't-taleb ketbolundu. Fî'l-yevmi'l-'ısrîn min-şehri cemâziyî'l-âhur li-seneti semânin ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Şuhûdü'l-

hâl

Ahmed Efendi bin Murtaza	Ahmed Ağa bin Mes'ud (?)	ve Mehmed Ağa bin Süleyman	ve el-Hâc Hasan bin Mehmed	diger el-Hâc Hasan bin Ebi'l-Kâsım	Hasan Şerif (?) bin Veli
'Osman Çavuş bin Hüseyin	Halîl Çelebi bin Mehmed	Hasan bin Hüseyin	Veli bin İbrâhîm		ve ğayrühüm

Sahife no: 123

Belge no: 203

Defter oldur ki, işbu biñyüzotuzsekiz senesine mahsûb olmak üzere Adana Sancağı'nın hâne-i 'avârız ve bedel-i menzili hâlen Adana Eyâleti'ne mutasarrıf olan emîrül-ümerâ'i'l-kirâm sa'âdetlü Defterdâr Ahmed Paşa zâde 'Ömer Paşa Hazretleri'ne taraf-ı Devlet-i 'Aliyye'den der-'uhde ve iltizâm olunmağla sancağ-ı mezbûrede olan 'avârız hâneleridir ki, ber-vech-i âtî zikrolunur. Fî'l-yevmi's-sâdis min-recebî'l-ferd li-seneti semânin ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Nefs-i Adana hâne rubu' 57 1	Nâhiye-i Cânib-i Şehir hâne 28	Nâhiye-i Kara Kışla hâne 24	Nâhiye-i Yüregir hâne 16.5	Kazâ-i Sarıçam hâne rubu' 19 1
---------------------------------------	---	--------------------------------------	----------------------------------	--------------------------------------

Cem'an

yekûn

hâne

145 yalnız yüz kırkbeş hânedir.

Fî'l-asl Canbâz-ı emîriz (?) Cemâ'ati'nin beş hânese olup mürûr-ı eyyâm ile re'âyâsı perâkende ve perîşân olmağla zikrolunan beş hânenin kesri vücûduna zamm ve mu'tâd-ı kadîm

üzre beher hâneye nisf ğurûş harc-ı ma'kûl yetmişiki buçuk ğurûş ve nâziriye ve kâtibiye ve huddâmiye yigirmi ğurûş cem'an doksan ikibuçuk ğurûş ile beher hâneye onlatıbuçuk ğurûş isâbet itmişdir.

Bâlâda zikrolunan nefsi Adana'nın elliyedi hâne bir rub'ı olub kırkibir hâne bir rub'ı mevcûd ve onaltı hâne nâ-mevcûd ve kesri olmağla mevcûdına zammile beher hâneye yigirmiüçer ğurûş isâbet itmişdir ki nefsi Adana mahallâtına tevzî' olunduğı ber-vech-i âfî zikrolunur. Hurrîre fi'l-yemis's-sâdisi min- recebi'l-ferd li-seneti semânin ve selâsin ve mi'ete ve elf.

Mahalle-i Kayalıbağ hâne rubu' 3 1	Mahalle-i Debbâğân hâne 2	Mahalle-i Serrâcân hâne 3	Mahalle-i Câmî'-i 'Atîk hâne 3	Mahalle-i Câmî'-i Cedîd hâne 0.5	Mahalle-i Ağcamescid hâne 0.5
Mahalle-i Kasabbekir hâne 2	Mahalle-i Çukurmescid hâne 1	Mahalle-i Kantârân hâne rubu' 3	Mahalle-i Saçlıhamid hâne 1	Mahalle-i Hacıhamid hâne 1	Mahalle-i Bâb-ı Tarsus hâne rubu' 2 1
Mahalle-i Neccârân hâne 2.5	Mahalle-i Halhal hâne 0.5	Mahalle-i Karasoku hâne 1	Mahalle-i Baytimur hâne 0.5	Mahalle-i Sarıya'kûb hâne 1	Mahalle-i Yurtan hâne 3
Mahalle-i Sugediği hâne 1.5	Mahalle-i Hacıfakih hâne 0.5	Mahalle-i Durmuşfakih hâne 0.5	Mahalle-i Zimmiyân hâne 10		
Cem'an _____				yekûn-ı mevcûd	
Hane rubu'					
41 1 yalnızkırkibir hâne bir rubu'dur.Sah.					

Sahife no: 123

Belge no: 204

Medîne-i Adana kazâsı ahâlisinin umûrlarını rü'yete bâ-hüccet-i şer'iyeye vekîlleri olan Ya'kûb Ağa bin 'Ali ve 'Osman Ağa bin el-Hâc 'Ömer ve Molla 'Ali bin İbrâhîm ve Ahî Baba el-Hâc 'Ömer bin Ebî Bekir ve Bazarbaşı Mustafa Beşe bin Receb ve Hüseyin Çelebi bin Mustafa ve el-Hâc Memiş bin Süleyman ve Keşfkerân Şeyhi es-Seyyid Mustafa Çelebi bin es-Seyyid Halil ve Sarrâc Hüseyin bin Hasan ve 'Attârân Şeyhi 'Ali bin Mehmed ve el-Hâc Selim bin 'Ali ve Üstâd Mustafa bin Hasan ve el-Hâc Ahmed bin Mûsâ ve Çadırcı Usta Hasan ve sâ'ir ma'lûmü'l-esâmî ve mahzûru'l-eşhâs kimesneler meclis-i şer'-i şerîf-i enverde işbu râfî'u'l-kitâb 'Abdül'aziz Ağa bin İbrâhîm mahzarında her biri ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb bundan akdem

menzilmimiz olan Hacı (?) Mehmed Ağa bin İbrâhîm'in müddeti tamâm olub işbu biñyüzotuzsekiz senesi martı ibtidâsından sene-i âtiye şubatı ğâyetine degin müceddeden bir menzilci nasb ve ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağla ta'yîn olunan icâreden ziyâde imdâdiyye nâmıyla bir akçe ve bir habbe mutâlebesinde olmayub ahâlî-i vilâyete muzâyaka çekdürmeyüb mu'tâd üzre sürüb işletmek üzre medîne-i mezbûreden mürûr ve 'ubûr iden vüzerâ-yı 'izâm ve mîr-mîrâna iktizâ iden menzil bârgirlerinin kırk re's bârgirden ziyâdesini ahâlî-i vilâyete virüb ve menzil ile mürûr ve 'ubûr iden ağavâta gerek kırk re's ve gerek ziyâde dahî her ne mikdâr iktizâ ider ise kendi virüb Devlet-i 'Aliyye tarafından sene-i mezbûre mahsûb olmak üzre i'tâ olan (?) cem'-i in'âmât dahî kendinin olub işbu sene-i merkûme martı ibtidâsından sene-i âtiye şubatı ğâyetine degin sürmek üzre menzil-i mezbûrî merkûm 'Abdülaziz Ağa'ya ber-vech-i muharrer icâr olunmak fukarâya her vechile evlâ ve enfa' olduğuna binâ'en bizler dahî vekâlet-i mahkiyyemiz hasebiyle cümle a'yânı vilâyet ve ahâlî-i memleketin ma'rifetleriyle işbu sene-i mezbûre martı ibtidâsından bir sene tamâmına degin menzil-i mezbûrî dokuzbiñ ğurûş ücret ile virdigimizde merkûm 'Abdül'aziz Ağa dahî minvâl-i muharrer üzre icâr ve kabûl ve hıdemât-ı lâzimesin kemâ-yenbağî edâya ta'ahhüd eyledi didiklerinde merkûm 'Abdülaziz Ağa dahî mukırrûn-ı merkûmünun cemî' kelimât-ı meşrûhalarını tasdik ve tahkik itmegin şurût-ı mezkûrûna mürâ'ât olunub hılâfından ictinâb itmek üzre merkûme ba'de't-tenbîh mâ-vaka'a bi't-taleb ketbolundu. Fi'l-yevmi'l-'ısrîn min-recebi'l-ferd li-seneti semânin ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Şuhûdü'l-			hâl
Mefhari'l-'ulemâ 'Ali Efendi el-Müftî bi-Adana	Fahru's-sâdâti'l-kirâm es-Seyyid Halîl Ağa Emir 'Ali zâde	Fahru'l-'ulemâ 'Ahmed Efendi el-Müderris	Fahru'l-akrân Mustafa Ağa Serdâr-ı Adana
Fahru'l-akrân 'Abdullah Ağa Kansafzâde	Zahru'l-eşbâh Kara Ahmed Ağa kethüdâyeri-i Adana	Fahru'l-akrân Mehmed Ağa Kırcazâde	ve ğayrühüm

Sahife no: 124

Belge no: 205

Husûs-ı âtiyi'l-beyânın mahallinde ketb ve tahrîri iltimâs olunmağın bu fakîr zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî olan müslimîn ile medîne-i Adana'da vâki' vâlîlere mahsûs saraya varılıb 'akd-ı meclis-i şer'-i şerîf olundukda medîne-i merkûme ahâlisinden Şeyhzâde Süleyman Efendi bin Fazlullah Efendi ve Ahmed Efendi bin Süleyman Efendi ve Müderris el-Hâc Nu'man Efendi bin Mehmed Efendi ve Vâ'iz Mustafa Efendi bin Hüseyin Efendi ve 'Abdüsselâm Efendi ibn-i Mustafa Efendi ve es-Seyyid İbrâhîm Efendi bin 'Ömer Efendi ve el-Hâc Hüseyin Efendi bin Pîrî Efendi ve Ahmed Efendi bin el-Hâc Yusuf ve Zâviyedâr Hasan

Efendi bin ‘Abdullah ve Mehmed Efendi ve ‘Abdülğanî Efendi ibn-i ‘Ali Efendi ve İmâm Hasan Efendi bin Mehmed Efendi ve İmâm İbrâhîm Efendi bin Ahmed Efendi ve İmâm ‘Abdülğanî Efendi bin ‘Abdullah ve İmâm Şeyh ‘Ali Efendi bin Fazlullah Efendi ve İmâm Ahmed Efendi bin Mehmed Efendi ve İmâm ‘Abdullah Efendi ibn-i Ahmed Efendi İmâm es-Seyyid Mehmed Efendi bin ‘Abbas Efendi ve İmâm el-Hâc İbrâhîm Efendi bin ‘Abdülkerim ve İmâm ‘Ali Efendi bin Mahmud diger İmâm ‘Ali Efendi ibn-i ‘Abdulfettâh ve İmâm Ahmed Efendi bin Mahmud Efendi ve İmâm Mahmud Efendi bin ‘Abdurrahman ve Hasan Beg bin Hüseyin Beg ve es-Seyyid Halîl Ağa ibn-i es-Seyyid ‘Ali Efendi ve İsmâ‘il Ağa bin Halîl ve ‘Ömer Ağa bin ‘Ali ve Serdâr-ı sâbık Hasan Ağa bin Mehmed ve Mehmed ‘Ağa bin Hasan Ağa ve ‘Abdullah Çavuş Ağa ibn-i Mehmed Ağa ve Seyfullah bin İsmâ‘il ve es-Seyyid ‘Ali Efendi Kâ‘im-i makâm-Nakîbü'l-eşrâf ve es-Seyyid el-Hâc Mustafa Ağa bin es-Seyyid el-Hâc Mehmed ve es-Seyyid el-Hâc ‘Ali Çelebi ibn-i Hasan ve es-Seyyid İbrâhîm Çelebi bin es-Seyyid ‘Abdullah ve Molla ‘Alizâde es-Seyyid Hasan Çelebi ve es-Seyyid el-Hâc Ramazan Çelebi bin es-Seyyid el-Hâc Hamza ve es-Seyyid ‘Osman Çelebi bin es-Seyyid Yusuf ve es-Seyyid Mustafa Çelebi bin el-Hâc ‘Abdurrahman ve diger es-Seyyid Mustafa Çelebi bin ‘Ali ve es-Seyyid Ca‘fer Çelebi ve es-Seyyid Derviş Çelebi ibn-i ‘Osman ve Kethüdâyeri Ahmed Ağa bin Seydi ve Mehmed Ağa bin Süleyman ve Hamza Ağa bin Mehmed Ağa ve Mehmed Ağa bin el-Hâc Halîl ve diger Mehmed Ağa bin Süleyman ve Mehmed Ağa bin İbrâhîm ve el-Hâc ‘Abdurrahman bin Mehmed Ağa ve Mehmed Ağa bin ‘Abdullah ve Yefîçeri Serdârı Çukadar el-Hâc Mustafa Ağa bin ‘Abdülğanî ve el-Hâc Yunus Beşe bin Halîl ve Tekfurdağlı el-Hâc Mustafa Beşe ve Kuloğlu el-Hâc Mehmed Beşe bin ‘Ali ve el-Hâc Durmuş Beşe bin ‘Ali ve el-Hâc Mehmed Beşe bin İlyas ve el-Hâc Ulasıoğlu Mehmed Beşe ve Kızıl ‘Ali Beşe bin İsmâ‘il ve el-Hâc Ahmed Beşe ve Hasan Beşe bin Sarı Veli ve ‘Ali Beşe bin Sun‘ullah ve ‘Ömer Beşe bin ‘Osman ve diger Tekfurdağlı Mustafa Beşe bin Mehmed ve Matharacı Ahmed Beşe bin Nasuh ve ‘Osman Beşe bin Kamir ‘Ayıntablı el-Hâc Ahmed Beşe bin Mehmed ve Karabacak Halîl Beşe bin ‘Abdullah ve Debbâğ Sarı ‘Ömer Beşe ve diger ‘Ömer Beşe bin Ahmed ve Hüseyin Beşe bin ‘Abdullah ve Borlu Cum‘a oğlu Molla Beşe ve Çopuroğlu Mustafa Beşe bin Mehmed Beşe ve el-Hâc Danyal Beşe bin ‘Abdullah ve Torun Ahmed Beşe ve Halîl Beşe bin Ahmed ve Hüseyin Beşe bin el-Hâc Mustafa ve Perandalı oğlu el-Hâc Halîl Beşe ve el-Hâc Mevlüd Beşe bin ‘Ali ve Ahî Baba el-Hâc ‘Ömer bin Ebî Bekir ve Yigidbaşı Usta Ahmed bin Mehmed ve Kassâblar Şeyhi el-Hâc Memiş bin Süleyman ve Şeyh-i Habbâzân es-Seyyid Mehmed Çelebi bin Ebû Bekir ve Şeyh-ı ‘Attârân ‘Ali bin ‘Ali ve Köşkerân es-Seyyid Mustafa Çelebi bin Halîl ve Bazarbaşı Kebkeb Mustafa bin el-Hâc Receb ve Şeyh-ı Sarrâcân el-Hâc Hamza bin Hamza ve Şeyh-ı Ğazzâzân Memi bin ‘Ali ve Şeyh-i Berberân Hasan bin Mustafa ve Semerciyân Receb bin ‘Abdurrahman ve Hüseyin Çelebi bin Mustafa ve el-Hâc ‘Ali bin el-

Hâc Murad ve Yusuf bin 'Ali ve sâ'irleri bi-emrihim meclis-i ma'kûdda hâzırûn olub her biri takrîr-i kelâm ve best-i merâm idüb bundan akdem medîne-i merkûmede Mehmed Paşa üzerine cem'iyet ve şakâvetle hücum ve envâ'-ı fesâda cesâret katl-i nefis ve ğâret-i emvâl ve mûkiza-i fitne ve ehl-i fesâd sâ'î bi'l-fesâd olanları meclis-i şer'a ihzâr ve şer'an cezâları tertîbi iktizâ idenlerin cezâları tertîb ve nefy ve ta'zîr ve te'dîb iktizâ idenleri ta'zîr ve te'dîbe bâ-fermân-ı 'âlî mübâşir ta'yîn buyrulan Dergâh-ı 'Alî Kapucubaşlarından Kel Ahmed Ağa medîne-i merkûmeye vüsûlünde bu fitne-i fesâdı îkâz ve ikâ' ğâret-i emvâl ve ehl-i fesâd ve sâ'î bi'l-fesâd olanlardan ahzolunanların şer'an cezâları tertîbi iktizâ idenlerin cezâlarını tertîb ve nefy ve ta'zîr ve te'dîb iktizâ idenleri ta'zîr ve te'dîb idüb ve bu fitne-i fesâdda şekâvetleri zâhir olmağla ism ve resmleriyle defter ve sicile kaydolunan firâiler her ne vakitte medîne-i merkûmeye ve kurâsına gelürler ise cümlemiz ittifâkıyla ahz ve vâlîye ve vâlî bulunmaz ise mütesellime teslîm ve ahzı mümkün olmayanları vâlîye ve mütesellime ihbâr itmizsek ve ba'de'l-yevm bu misillü fitne-i fesâda cümlemiz 'ale'l-ittifâk rızâ ve cevâz gösterirsek Hazîne-i 'Amire'ye yigirmibeşbiñ ğurûş nezrimiz olsun didiklerinde mâ-hüve'l-vâki' ketbolundu. Fi'l-yevmi's-sâbi'i ve'l-'ısrîn min-şehri cemâziye'l-ülâ li-seneti semânin ve selâsîn ve mi'e ve elf.

Şuhûdü'l-				hâl	
Mefhari'l- 'ulemâ 'Ali Efendi el- Müftî bi- Adana	Fahru'n-Nüvvâb Mustafa Efendi en-Nâ'ib bi- Kazâ'i Yüregir	Fahru'l-Kudât İbrâhim Efendi Kâdî- ı Hısn-ı Mansûr muvakkaten	Fahru'l-akrân Hasan Ağa Voyvado-i Dindarlu	Zahru'l-eşbâh 'Ömer Ağa bin 'Abdullah Hazînedâr-ı Adana	
Çukadâr el-Hâc Hasan Ağa bin 'Abdülkerim	'Ömer Çavuş Ağa bin 'Abdi	İbrâhîm Çavuş Ağa bin Abdurrahman	'Abdullah Çavuş Ağa bin....,	Haseki 'Ali Ağa bin Maksûd	

Sahife no: 125

Belge no: 206

Medîne-i Adana Kazâsı ahâlîlerinin umûrlarını rü'yete bâ-hüccet-i şer'iyeye vekîlleri olan Ya'kûb Ağa bin 'Ali ve 'Osman Ağa bin el-Hâc 'Ömer ve Molla 'Ali bin İbrâhîm ve Ahî Baba el-Hâc 'Ömer bin Ebî Bekir ve Bazarbaşı Mustafa Beşe bin Receb ve Hüseyin Çelebi bin Mustafa ve el-Hâc Memiş bin Süleyman ve Kefşkerân Şeyhi es-Seyyid Mustafa Çelebi bin es-Seyyid Halîl ve Sarrâc Hüseyin bin Hasan ve 'Attârân Şeyhi 'Ali bin Mehmed ve el-Hâc Selim bin 'Ali ve Üstâd Mustafa bin Hasan ve el-Hâc Ahmed bin Mûsâ ve Çadırcı Hasan ve sâ'ir ma'lûmü'l-esâmî ve mahzûru'l-eşhâs kimesneler meclis-i şer'-i şerîf-i enverde işbu bâ'isü'l-kitâb Mehmed Ağa bin İbrâhîm ve es-Seyyid Mustafa Çelebi bin 'Abdullah ve Mehmed 'Ali bin 'Ali nâm kimesneler mahzarlarında her biri ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb bundan akdem menzilci olan mezbûr Mehmed Ağa bin İbrâhîm'in müddeti tamâm olub işbu biñyüzotuzsekiz

senesi martı ibtidâsından sene-i âtiye şubatı ğâyetine degin müceddeden bir menzilci nasb ve ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağla ta'yîn olunan icâreden ziyâde imdâdiyye nâmıyla bir akçe ve bir habbe mutâlebesinden olmayub ahâlî-i vilâyete muzâyaka çekdürmeyüb mu'tâd üzre sürüb işletmek üzre medîne-i mezbûreden mürûr ve 'ubûr iden vüzerâ-yı 'izâm ve mîr-mîrâna iktizâ iden menzil bârgirlerinin kırk re's bârgirden ziyâdesini ahâlî-i vilâyete virüb ve menzil ile murûr ve 'ubûr iden sâ'ir ağavâta gerek kırk re's ve gerek ziyâde dahî her ne mikdâr iktizâ ider ise kendi virüb ve Devlet-i 'Aliyye tarafından sene-i mezbûre mahsûb olmak üzre i'tâ olunacak in'âmât dahî kendinin olup işbu sene-i mezbûre martı ibtidâsından sene-i âtiye şubatı ğâyetine degin sürmek üzre menzil-i mezbûrî merkûmûn Mehmed Ağa ve es-Seyyid Mustafa ve Mehmed 'Ali'ye ber-vech-i muharrer icâr olunmak fukarâya her vechile evlâ ve enfa' olduğuna binâ'en bizler dahî vekâlet-i mahkiyyemiz hasebiyle cümle a'yân ve ahâlî-i vilâyet ma'rifetleriyle işbu sene-i mezbûre martı ibtidâsından bir sene tamâmına degin menzil-i mezbûrî sekizbiñ ğurûş ücret ile virdigimizde merkûmûn dahî ber-vech-i iştirâk minvâl-i muharrer üzre isticâr ve kabûl ve hıdemât-ı lâzimelerin edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledi didiklerinde mezbûrûn Mehmed Ağa ve es-Seyyid Mustafa Çelebi ve Mehmed 'Ali dahî mukırrûn-ı mezbûrûnun cemî' kelimât-ı meşrûhalarını tasdîk ve tahkîk itmegin şurût-ı mezkûrûna mürâ'ât olunub hılâfından ictinâb itmek üzre merkûmûna ba'de't-tenbîh mâ-vaka'a bi't-taleb ketbolundu. Fi'l-yevmi't-tâsi'i min-recebi'l-ferd li-seneti semânin ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Şuhûdü'l-				hâl
Mefhari'l- 'ulemâ 'Ali Efendi el-Müffî bi-Adana	Fahru'l-'ulemâ 'Ahmed Efendi el- Müderris	Fahru's-sâdâti'l-kirâm es-Seyyid 'Ali Efendi Kâ'im-i makâm- Nakîbü'l-eşraf	Zahru's-sâdât es-Seyyid Halîl Ağa Emir 'Ali zâde	Zahru'l-eşbâh el-Hâc Hamza Mercezâde
Fahru'l-emsâl el-Hâc Mustafa Ağa Serdâr-ı sâbık	Zahru'l-emsâl 'Abdullah Ağa, Serdâr-ı Adana hâlen	Zahru'l-emsâl Hasan Ağa Serdâr-ı sâbık	Fahru'l-akrân Kara Ahmed Ağa kethüdâyeri-i Adana hâlen	ve ğayrühü m

Sahife no: 125

Belge no: 207

Medîne-i Adana mahallâtından Emirler Mahallesi sükkânından Mahmud Ağa ibn-i Ahmed Ağa meclis-i şer'-i şerîf-i enverde Bozzâde dimekle şehir işbu bâ'isi'l-kitâb es-Seyyid el-Hâc 'Ali bin el-Hâc Hüseyin mahzarında bi't-tav'ı's-sâff ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb 'akd-ı âtî sudûruna degin yedimde mülküm olup Debbâğân Mahallesi'nde vâki' iki tarafı Topcu Süleyman mülki ve tarafeyni tarîk-ı 'âmm ile mahdûd iki bâb tahtânî dükkân ve fevkında iki bâb odayı müstemil vâlidemden ırs-ı şer'le müntakîl mülk-i mevrûsumı bi'l-cümleti't-tevâbi'

ve'l-levâhık ve kâffeti'l-menâfi' ve'l-merâfik tarafeynden icâb ve kabûlü havî şurût-ı müfsideden 'ârî bey'-ı bāt-ı sahîh-i şer'î ile ikiyüzelli ğurûşa merkûm el-Hâc 'Ali'ye bey' ve temlîk ve teslim ol dahî ber-vech-i muharrer iştirâ ve kabûl ve kabz ve tesellüm itdikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr ikiyüzelli ğurûşu merkûm el-Hâc 'Ali yedinden bi't-tamâm ahz ve kabz eyledim. Ba'de'l-yevm mahdûd-ı mezkûr iki dükkân ve iki oda merkûm el-Hâc 'Ali'nin mülk-i müşterâsıdır. Vechen mine'l-vücûh ve sebeben mine'l-esbâb benim 'alâkam kalmadı. Keyfe-mâ-yeşâ' ve yuhtâr mutasarrıf olsun didikde ğıbbe't-tasdîkî's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketbolundu. Hurrîre fi'l-yevmi ğurre-i şehr-i rebî'i'l-âhır li-seneti semânin ve selâsin ve mi'ete ve elf.

Şuhûdü'l-_____hâl

El-Hâc Ramazan Ağa ibn-i el-Hâc Hamza	'Abdüllatif bin Molla Hasan	el-Hâc Memiş bin Süleyman	el-Hâc 'Abdurrahman bin 'Ömer	'Ali Çelebi bin 'Ömer
Mehmed bin Mehmed	Hüseyin Çelebi bin Mustafa	Ahmed bin Hüseyin	Molla 'Abdurrahman bin 'Abdullah	Molla Ahmed bin Mehmed ve ğayrühüm

Sahife no: 126

Belge no: 208

Defter oldur ki, bundan akdem medîne-i Adana Beglerbegisi Mehmed Paşa üzerine cem'iyet ve şakâvet ile hücum idenlerden medîne-i merkûmede sâkin serdengeçdi ağalarından olup ser-cem'iyet ve mûkız-ı fitne ve fesâd olmağla bundan akdem bâ-fermân-ı 'âlî cezâları tertîb olunan Arpacıoğlu Hüseyin Ağa'nın ve oğlu 'Abdülcelil'in tağallüb sesebbiyle nice mîrî mültezimlerinin iltizâmlarında olan mukâta'ât emvâline müdâhale ve ahz-ı irtişâ ve paşalara kethüdâ ve Adana ve Tarsus sancaklarına mütesellim olmak cihetiyle iddihâr eyledikleri emvâl Beyti'l-mâl-ı müslimîn için ahz olunmak muktezî olmağla mîrî için ahz ve kabz olunmak bâbında fermân-ı 'âlî sâdir olup mazmûn-ı itâ'at-makrûnında mezbûr Hüseyin ve oğlu 'Abdülcelil'in emvâl ve eşyâ ve nakd ve devâb ve emlâk ve 'akâr ismi mâl ıtlâk olunur cüz'î ve küllî her neleri zuhûr ider ise bir nesne ketm ve ihfâ olunmamak üzere mîrî için ahz ve kabza Dergâh-ı 'Alî Kapucubaşlılarından kıdvetü'l-emâcid ve'l-ekârim Kel Ahmed Ağa mübâşir ta'yîn buyrulmağın ber-mûceb-i emr-i 'âlî mezbûrân Hüseyin ve 'Abdülcelil'in emvâl ve eşyâ ve emlâkleri teftîş ve tefahhus olunub zuhûr iden emvâl ve eşyâ ve devâb ve mevâşî ve zimem-i nâsda olan nukûd ve emlâkleri cüz'î ve küllî mübâşir-i mûmâ-ileyh ma'rifetiyle ve ma'rifet-i şer'le ve cümle ahâlî ve a'yân muvâcehelerinde tahrîr ve defter ve cümle muvâcehelerinde müzâyede rağbât-ı nâs bi'l-küllîye münkâtı'a olduklarında deger bahâlarıyla tâlibine bey' olunub mübâşir-i mûmâ-ileyh Ahmed Ağa'nın getirüb teslim-i Hazîne-i 'Amire itmek üzere taraf-ı mîrî için ahz ve kabz eylediği emvâl ve eşyânın semenleri ve zimem-i nâsda tahsîl ve

kabzeylediği nukûddur ki müfredâtıyla ber-vech-i âtî zikrolunur. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâbi'i ve'l-
'ısrın min-cemâziye'l-ûlâ li-seneti semânin ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Perçemzâde Mustafa yediyle
Kara'îsâlı kazâsı ahâlîlerinden ber-
mûceb-i temessük zuhûr iden
alacağundan tahsîl olunan
ğurûş
1560

Tarsus Voyvodalığın için otuzyedi senesi zabtı
müyesser olur ise deyu ber-vech-i peşîn Mûsâ Balızâde
Hacı Mustafa Ağa'ya hayâtında virüb zabtı müyesser
olmamağla girü alınmak iktizâ itmekle mîrî için tahsîl
olunan
ğurûş
1250

Ramazanoğlu Evkâfi Mütevellisi Nuri Beyzâde
Muhammed Bey'de ber-mûceb-i temessük zuhûr
iden zimmetden mîrî için tahsîl ve ahzolunan
ğurûş
600

Tarsus Sancağı ahâlîleri zimmetlerinde ber-
mûceb-i temessük zuhûr idüb mîrî için
tahsîl ve ahzolunan
ğurûş
1680

'Arabzâde İsmâ'îl Ağa zimmetinde ber-mûceb-
i temessük zuhûr idüb mîrî için tahsîl ve
ahzolunan
ğurûş sülûs
533 1

Kassab Ebû Bekir oğlu Seyyid Mehmed
zimmetinde ber-mûceb-i temessük zuhûr idüb
tahsîl ve mîrî için ahzolunan
ğurûş
500

El-Hâc Kadri Beşe zimmetinde ber-mûceb-i
temessük zuhûr idüb mîrî için tahsîl ve
ahzolunan
ğurûş
620

'Attâr Sa'dullah nâm kimesne zimmetinde ber-
mûceb-i temessük zuhûr idüb mîrî için tahsîl
ve ahzolunan
ğurûş
600

Çigdem zâde Seyfullah Beg nâm kimesne
zimmetinde ber-mûceb-i temessük zuhûr
idüb mîrî için tahsîl ve ahzolunan
ğurûş
470

Adana hâricinde sâkin Ka'beyn kabîlesi 'arabânı
El-Hâc Kadri Beşe zimmetlerinde ber-mûceb-i
temessük zuhûr idüb mîrî için tahsîl ve ahzolunan
ğurûş
400

Ğazzâz el-Hâc 'Abdurrahman nâm kimesne
zimmetinde ber-mûceb-i temessük zuhûr idüb
mîrî için tahsîl ve ahzolunan
ğurûş
300

Şehir Kethüdâsı oğlu Mehmed 'Ali nâm
kimesne zimmetinde ber-mûceb-i temessük
zuhûr idüb mîrî için tahsîl ve ahzolunan
ğurûş
350

Emre Beşe oğlu 'Osman kimesne zimmetinde
ber-mûceb-i temessük zuhûr idüb mîrî için
tahsîl ve ahzolunan
ğurûş
300

Haseki 'Ali Ağa nâm kimesne zimmetinde ber-
mûceb-i temessük zuhûr idüb mîrî için tahsîl ve
ahzolunan
ğurûş
325

[s. 127]

Molla Selman nâm kimesne
zimmetinde ber-mûceb-i
temessük zuhûr idüb mîrî
için tahsîl ve ahzolunan
ğurûş
115

Berber Hasan oğlu 'Ali
zimmetinde ber-mûceb-i
temessük zuhûr idüb mîrî
için tahsîl ve ahzolunan
ğurûş
120

Hâlen Adana Mütessellimi el-Hâc
'Ömer Ağa zimmetinde ber-
mûceb-i temessük zuhûr iden
mîrî için [tahsîl] ve ahzolunan
ğurûş
175

Hacı ‘Abdurrahman karındaşı Mustafa nâm kimesne zimmetinde ber-müceb-i temessük zuhûr idüb mîrî için tahsîl ve ahzolunan ğurûş 120	Ğazzâz Hamdi oğlu İbrâhîm nâm kimesne zimmetinde ber-müceb-i temessük zuhûr idüb mîrî için tahsîl ve ahzolunan ğurûş 125	
Bağcı Mehmed nâm kimesne zimmetinde ber-müceb-i temessük zuhûr idüb mîrî için tahsîl ve ahzolunan ğurûş 120	‘Abdûlfettâh Beşe oğlu Mehmed Beşe nâm kimesne zimmetinde ber-müceb-i temessük zuhûr idüb mîrî için tahsîl ve ahzolunan ğurûş 168.5	Bulduk Ahmed Sipâhî nâm kimesne zimmetinde ber-müceb-i temessük zuhûr idüb mîrî için tahsîl ve ahzolunan ğurûş 190
Bağçeci Fellâh Molla ‘Ali nâm kimesne zimmetinde ber-müceb-i temessük zuhûr idüb mîrî için tahsîl ve ahzolunan ğurûş 142.5	Maktûl-i mezbûrun ‘uhdesinde olan Hıdır Ağazâde ‘Ali Hanı icâresi kusûrundan ber-müceb-i temessük zuhûr idüb mîrî için tahsîl ve ahzolunan ğurûş 100	
Hacı Hasan oğlu Kôr Hasan Beşe nâm kimesne zimmetinde ber-müceb-i temessük zuhûr idüb mîrî için tahsîl ve ahzolunan ğurûş 60	Kavukçu Molla Mustafa nâm kimesne zimmetinde ber-müceb-i temessük zuhûr idüb mîrî için tahsîl ve ahzolunan ğurûş 60	
Suluk ‘Ali zâde Mehmed Ağa nâm kimesne zimmetinde ber-müceb-i temessük zuhûr idüb mîrî için tahsîl olunan ğurûş 70	Kürd Hasan nâm kimesne zimmetinde ber-müceb-i temessük zuhûr idüb mîrî için tahsîl ve ahzolunan ğurûş 45	
Hacı ‘Abdioğlu nâm kimesne zimmetinde ber-müceb-i temessük zuhûr idüb mîrî için tahsîl ve ahzolunan ğurûş 40	Maktûl-i mezbûrun Çiftcibaşısı Süleyman nâm kimesne zimmetinde ber-müceb-i temessük zuhûr idüb mîrî için tahsîl ve ahzolunan ğurûş 50	Kasaba Mütesellimi ‘Abdüssettâr nâm kimesne zimmetinde ber-müceb-i temessük zuhûr idüb mîrî için tahsîl ve ahzolunan ğurûş 62.5
Vanlı Mehmed nâm kimesne zimmetinde ber-müceb-i temessük zuhûr idüb mîrî için tahsîl ve ahzolunan ğurûş 50	Yörüklü ‘Ali Beşe nâm kimesne zimmetinde ber-müceb-i temessük zuhûr idüb mîrî için tahsîl ve ahzolunan ğurûş 27	Bağçeci Molla Hasan nâm kimesne zimmetinde ber-müceb-i temessük zuhûr idüb mîrî için tahsîl ve ahzolunan ğurûş 50
‘Araboğlu Mustafa nâm kimesne zimmetinde ber-müceb-i temessük zuhûr idüb mîrî için tahsîl ve ahzolunan ğurûş 25	İbrâhîm nâm kimesne zimmetinde ber-müceb-i temessük zuhûr idüb mîrî için ahz ve tahsîl olunan ğurûş 20	Edhem oğlu Mehmed nâm kimesne zimmetinde ber-müceb-i temessük zuhûr idüb mîrî için tahsîl ve ahzolunan ğurûş 25

Kürd 'Ali nâm kimesne zimmetinde ber-müceb-i temessük zuhûr idüb mîrî içün tahsîl ve ahzolunan ğurûş 13	'Abbâs Efendi zâde Mehmed zimmetinde ber-müceb-i temessük zuhûr idüb mîrî içün tahsîl ve ahzolunan ğurûş sümün 9 2	Oniki nefer çift ortakların zimmetlerinde ber-müceb-i defter zuhûr idüb mîrî içün tahsîl ve ahzolunan ğurûş 210
Mergir Keşişoğlu nâm zimmî zimmetinde ber- müceb-i temessük zuhûr idüb mîrî içün tahsîl ve ahzolunan ğurûş 600	Şamatacı Serkis nâm zimmî zimmetinde ber-müceb-i temessük zuhûr idüb mîrî içün tahsîl ve ahzolunan ğurûş 300	Degirmenci Ödik oğlu Minas nâm zimmetinde ber-müceb-i temessük zuhûr idüb mîrî içün tahsîl ve ahzolunan ğurûş 250
Esib nâm zimmî zimmetinde ber-müceb-i temessük zuhûr idüb mîrî içün tahsîl ve ahzolunan ğurûş 275	Mumcu Aleksan zimmî zimmetinde ber-müceb-i temessük zuhûr idüb mîrî içün tahsîl ve ahzolunan ğurûş 130	Tasdaroğlu Boğos nâm zimmî zimmetinde ber-müceb-i temessük zuhûr idüb mîrî içün tahsîl ve ahzolunan ğurûş 120
Buldıkoğlu nâm zimmî zimmetinde ber-müceb-i temessük zuhûr idüb mîrî içün tahsîl olunan ğurûş 125	Kavukcı nâm zimmî zimmetinde ber-müceb-i temessük zuhûr idüb mîrî içün tahsîl ve ahzolunan ğurûş 48	Şâhin nâm zimmî zimmetinde ber-müceb-i temessük zuhûr idüb mîrî içün tahsîl ve ahzolunan ğurûş 40
Kozoluklu Babik nâm zimmî zimmetinde ber-müceb-i temessük zuhûr idüb mîrî içün tahsîl ve ahzolunan ğurûş 68		

Yekûn
ğurûş

13597 Yalınız onüçbiñbeşyüzdoksanyedi ğurûşdur.

[s.128]

Maktûl-i mezbûrânın Adana'da vâki' menzillerinde ba'de't-tefahhus zuhûr idüb ma'rifet-i şer' ve a'yân ve ahâlî muvâcehelerinde sûk-ı sultânîde müzâyede olunub mîrî içün bey' olunan devâb ve mevâşî ve bi'lcümle emvâl ve eşyâ ve esâs-ı büyütl ve evân-ı nühâsiye cüz'î ve küllî fîrûhtolunan eşyâdır ki müfredâtıyla zikrolunur.

Kütüb-i ser mushaf-ı şerîf cild 2 ğurûş 21.5	en'âm-ı şerîf cild 2 ğurûş 11.5	lügat-ı suğrâ- yı hindî cild 1 ğurûş 8	İbrâhîm Halebî cild 1 ğurûş 2.5	Birgivî mecmu'a cild 2 ğurûş 2	at re's 'aded 5 ğurûş 250	aldıç bârgiri 'aded 11 ğurûş 211
---	--	---	--	---	---------------------------------------	---

kısırak ma'a tay 3 'aded 3 ğurûş 87.5	katır ma'a semer 'aded 7 ğurûş 229	yük deve re's 'aded 7 ğurûş 257	siyah 'arab be-nâm Selîm nefs 1 ğurûş 95	siyah 'arab câriye be-nâm Selîme nefs 1 ğurûş 125	siyah 'arab câriye be-nâm Sırma nefs 1 ğurûş 120	
cevrî savlık 'aded 1 ğurûş 2	def'a siyah 'arab câriye be-nâm Samur nefs 1 ğurûş 120	defa 'arab ğulâm benâm Bilal nefs 1 ğurûş 70	Neffî çuka kaplı sansar boy kürki 'aded 1 ğurûş 50	kırmızı çuka kaplı karmak nâfesi boy kürki 'aded 1 ğurûş 50		
kırmızı çuka kaplı azak nâfesi boy kürki 'aded 1 ğurûş 45	alhâre kaplı der- deve pençesi beneş kürk 'aded 1 ğurûş 46	neffî çuka kaplı Anadolu nâfesi boy kürki 'aded 1 ğurûş 30	mâ'î çuka kaplı boyama sansar boy kürki 'aded 1 ğurûş 50			
Köhne vaşak pençe niş kürk 'aded 1 ğurûş 15	müsta'mel vaşak pençesi kürk 'aded 1 ğurûş 12	müsta'mel sincab beden beneş kürk 'aded 1 ğurûş 8	def'a müsta'mel sincab nîm-ten kürk 'aded 1 ğurûş 5	sîm divid dirhem 150 'aded 1 ğurûş 50	def'a sîm divid dirhem 108 'aded 1 ğurûş 31.5	
İslambol timurlı sîm bedenli simli kılıç 'aded 1 ğurûş 50	def'a Şam timurlı sîm bedenli simli kılıç 'aded 1 ğurûş 48	def'a cevherdar timurlı simli kılıç 'aded 1 ğurûş 20	Frengi timurlı simli kılıç 'aded 1 ğurûş 25	def'a Frengi timurlı simli kılıç 'aded 1 ğurûş 10	tamğası simli ğadâre 'aded 1 ğurûş 30	
def'a kem 'ayar simli ğadâre 'aded 1 ğurûş 12	def'a kem 'ayar simli ğadâre 'aded 1 ğurûş rubu' 10 1	def'a kem 'ayar simli ğadâre 'aded 1 ğurûş 10	def'a kem 'ayar simli simli ğadâre 'aded 1 ğurûş 9	def'a kem 'ayar simli çukadâr ğadâresi 'aded 1 ğurûş sülüs 12 1	def'a kem 'ayar simli çukadâr ğadâresi 'aded 1 ğurûş 10	tamğası sîm ince kemer kısırak raht 'aded 1 ğurûş 40

tamğası haydarî raht 1 ğurûş 20	Bosnakârî ince sîm kemer raht 'aded 1 ğurûş 23	kem 'ayar sîm haydarî raht 1 ğurûş 11	def'a kem 'ayar sîm haydarî raht 1 ğurûş 10	def'a kem 'ayar Sivaskârî haydarî ma'a reşme 'aded 1 ğurûş 17	tamğası Sivaskârî haydarî raht ma'a reşme 'aded 1 ğurûş 59.5
def'a tamğası Sivaskârî ince kemer raht ma'a reşme 'aded 1 ğurûş 28	tamğası sîm Sivaskârî haydarî raht ma'a reşme 'aded 1 ğurûş 28.5	bakır yazulı 'Ayıntab rahtı 'aded 1 ğurûş rubu' 42 1	Görde kara kılıç 'aded 1 1.5	kem'ayar sîm Sivaskârî topuz 'aded 2 ğurûş 20.5	tamğası kem 'ayar topuz 'aded 1 ğurûş 19
kem 'ayar simli küllük 'aded 1 ğurûş rubu' 3.5 1	def'a sim kem 'ayar küllük 'aded 1 ğurûş rubu' 5 1	sim önlük kuşak dirhem 42 'aded 1 ğurûş 7.5	def'a sim önlük kuşak dirhem 42 'aded 1 ğurûş 8.5	Halebî küfli üzengi çift 4 ğurûş 16	balık dişi kabzalı simli hançer 'aded 1 ğurûş 9
def'a balık dişi kabzalı simli hançer 'aded 1 ğurûş 20	def'a balık dişi kabzalı simli hançer 'aded 1 ğurûş 8.5	def'a balık dişi kabzalı simli hançer 'aded 1 ğurûş 10	Abanos kabzalı sağır kılıç ma'a bıçak 'aded 1 ğurûş 6.5	def'a balık dişi kabzalı simli hançer 'aded 1 ğurûş 9	müsta'mel Şam kesmesi 'aded 1 ğurûş 32
kalaydan işleme londirin (?) çuka kesme 'aded 1 ğurûş 5	def'a Şam kesmesi 'aded 1 ğurûş 6.5	def'a müsta'mel kırmızı sâye çuka kesme 'aded 1 ğurûş 10	müsta'mel londirinlik (?) örtüsü 'aded 2 ğurûş 10	def'a londirine kesme çuka 'aded 1 ğurûş rubu' 7 1	kıt'a eger 'aded 1 ğurûş 9
kaplan postu eger haşesi 'aded 1 ğurûş 12	mâ'î çuka eger haşesi 'aded 1 ğurûş 5	kırmızı çuka yağmurluk ma'a başlık 'aded 1 ğurûş 50	şekerî renk çuka cedîd dolma 'aded 1 ğurûş 14	al çuka dolama cedîd 'aded 1 ğurûş 13	alaca cedîd 'acem kuşak 'aded 1 ğurûş rubu' 16 1

alaca harîr kuşak 'aded 2 ğurûş 5.5	pandol sâ'at 'aded 1 ğurûş 26 1	def'a bakır ... sa'at 'aded 1 ğurûş 5	sîm saġîr gülâbdân ma'a buhurdân 'aded 1 65 ğurûş 16 1	sîmlice saġîr faġfûrî gülâbdân ma'a buhurdân 'aded 1 ğurûş 8.5	saîr kahve ibriġi 'aded 18 ğurûş rubu' 112 1	
zekir ma'a yüzük 'aded 3 ğurûş 12.5	hurda incilü köhne kebe çift 3 ğurûş 13	fisdîki yeşil hilâlî 'aded 1 ğurûş 6	def'a mor hilâlî 'aded 1 ğurûş 7	mor kokulı hilâlisî 'aded 1 ğurûş 16	Haleb alacası donluk 'aded 9 ğurûş 18	Haleb hatâyisi donluk 'aded 3 ğurûş 20
[s.129] Haleb tancalı kumaş donluk 'aded 4 ğurûş 16	Haleb yeşimî makreme sūd donluk 'aded 23 ğurûş 57	Haleb alacası kutnı donluk 'aded 11 ğurûş 27.5	Haleb atlas marice 'aded 1 ğurûş 5	deriler zira' 'aded 11 ğurûş 3 sülüs 1	halıca seccâde 'aded 15 ğurûş 40.5	
saġîr müsta'mel halıca tan 'aded 5 ğurûş 9.5	cedîd ve müsta'mel ve köhne kilim döşemesi 'aded 85 ğurûş 265.5 rubu' 1	cevherdâr sîm bilezikli tüfenk 'aded 4 ğurûş 42	kara tüfenk 'aded 24 ğurûş 80	şakaşımı (?) 'aded 1 ğurûş 3.5	kahve tabaġı 'aded 2 ğurûş 17 rubu' 1	timur sac 'aded 3 ğurûş 2.5 rubu' 1
tulbaz 'aded 1 ğurûş 3.5 sümün 1	yaġ debesi 'aded 3 ğurûş 300	köhne cezâyir ihrâmı 'aded 2 ğurûş rubu' 10 1	saġîr Türkmen .. 'aded 2 ğurûş 5.5	yıldızlı meşrebe 'aded 1 ğurûş 1 rubu' 1	müsta'mel kavuk 'aded 2 ğurûş 1.5	güderi 'aded 2 ğurûş 2
teneke karakollukçu cabrezmi(?) 'aded 10 ğurûş 10	Frengî su bardaġı 'aded 1 ğurûş 2.5 sülüs 1	siyah harar içinde bir mikdâr penbe ipligi 'aded ğurûş 6	müsta'mel kırmızı çuka çift 'aded 1 ğurûş 5.5	saġîr yaldızlı su tası 'aded 1 ğurûş 2.5	piştov ma'a kobur çift 1 ğurûş 15	besme müs- ta'mel çuka seccâde 'aded 1 ğurûş 3

() topuz 'aded 1 ğurûş 1	müsta'mel ve köhne kutnı kaftan 'aded 2 ğurûş 10	besme alaca çuka zirâ' 'aded 2 ğurûş 7.5	kırmızı hilâli kerâke 'aded 1 ğurûş 9	müsta'me 1 sûf kerrâke 'aded 3 ğurûş 7.5	müsta'mel ve köhne kaba sûf kerrâke 'aded 13 ğurûş rubu' 24.5 1	çadır ma'a muşamma' ve tozluk ve hayme mitil ğurûş 100
def'a köhne çadır ve matbah ve hayme ğurûş 65	sadıız ukağı (?) 'aded 3 ğurûş 24	telsiz sakız hatâlısı (?) zirâ' 'aded 8 ğurûş sümün 3 1	müsta'mel havlu- yı hamam gömlek ma'a döşme 'aded 2 ğurûş 3.5	tela müs- ta'mel cüzdan 'aded 1 ğurûş 2.5	alaca kutnı entâri 'aded 1 ğurûş 5	şikest pişto 'aded 1 ğurûş 3
köhne tahnedân 'aded 2 ğurûş 16	def'a müsta'mel kutnı entâri 'aded 1 ğurûş 4	mercan tesbih 'aded 1 ğurûş 2.5	kehrîbâr tesbih 'aded 10 ğurûş 15	sîm fincan zarfı 'aded 11 ğurûş 27	mineli bakır zarfı 'aded 2 ğurûş 2 rubu' 1	fağfûri fincan 'aded 38 ğurûş 24
sağır fağfûri ve Kütahya tabaklar 'aded 43 ğurûş sümün 18.5 1	sîm kem 'ayar düğme 'aded 36 ğurûş 13.5	fincan kutusu 'aded 2 ğurûş 0.5 sülüs 1.5	def'a müsta'me 1 alaca kutnı entâri 'aded 1 ğurûş 6	Mısır makremesi 'aded 2 ğurûş 3	müsta'mel beyaz bigası dizlik ma'a bağrılığı (?) 'aded 12 ğurûş rubu' 16.5 1	müsta'mel döşek yüzleri ma'a şilte 'aded 11 ğurûş 33
müsta'mel Hatâyî ve kut- nı ve yemeni yorgan yüzü 'aded 13 ğurûş 39.5	döşek ve yorğan çarşebi 'aded 30 ğurûş rubu' 32.5 1	köhne müsta'mel yemeni mak'ad 'aded 14 ğurûş rubu' 11.5 1.5	müsta'mel ve köhne yemeni ve yorğan şiltesi 'aded 17 ğurûş rubu' 25.5 1	müsta'mel ve köhne yoğran ve yasdık şilteleri 'aded 49 ğurûş rubu' 14.5 1	müsta'mel ve köhne minder ve döşek şilteleri 'aded 25 ğurûş 27.5	
müsta'mel ve köhne kapu perdesi 'aded 11 ğurûş rubu' 6 1	yemeni ve işleme yemek sofrası 'aded 4 ğurûş 7	beylik sofa mak'ad 'aded 3 ğurûş sümün 8 1	kara ve yemeni müsta'mel çadır perdesi 'aded 5 ğurûş sümün 9.5 1	köhne kadife ve ketan münakkaş ve yemeni ve yasdık yüzü 'aded 38 ğurûş 47	elvan çadır bezi 'aded 19 ğurûş rubu' 12 1	

mitilli ve sâde abdest ve yemek makremeleri 'aded 14 30 ğurûş rubu' 46 1	mitilli yemeni al makreme 'aded 14 ğurûş 17	müsta'mel mitilli zenne entârisi 'aded 9 ğurûş rubu' 30.5 1	müsta'mel mitilli zenne kaftanı 'aded 8 ğurûş 50.5	tıraş peşkiri ma'a makreme 'aded 3 ğurûş 14	dülbend örtüsü 'aded 2 ğurûş 7
mükemmel câmeşûy ma'a boğça cedîd ve müsta'mel 'aded 24 ğurûş 109	mitilli şal duhân keseleri 'aded 5 ğurûş 15.5	münakkaş ve mendal boğçalar 'aded 17 ğurûş 18.5	köhne ğarar ma'a çuval 'aded 33 ğurûş 23.5	münakkaş çuval çift 3 ğurûş 13.5	müsta'mel at çulu ve türkman keçeleri 22 ğurûş sümün 302.5 1
banma tarak ma'a zarf 'aded 15 ğurûş sümün 22 1	müsta'mel münakkaş ketan ve yemek peşkiri 'aded 3 ğurûş 6.5	müsta'mel sebet ve sandık 'aded 5 ğurûş rubu' 10.5 1	timuru yemek iskemlesi 'aded 3 ğurûş rubu' 4 1	müsta'mel mısır hasırı 'aded 4 ğurûş sülüs 8.5 1	
kırmızı fas ve kellepûş 'aded 3 ğurûş 2.5	sağır ve kebîr müsta'mel fenar 'aded 3 ğurûş sümün 6.5 1	kefe meşinli hegbe 'aded 2 ğurûş sümün 1 1	köhne banolı kebesi 'aded 3 ğurûş rubu' 4 1	kerrâke ve hanhar hurcu 'aded 2 ğurûş 6.5	müsta'mel sâde eger 'aded 2 ğurûş 7
müsta'mel at şaka bendi ma'a berden 'aded 5 ğurûş 13.5	dikor ve yedek keş kalkan keş ve gemler bahası ğurûş 11.5	köhne bıradişte ihraz 'aded 3 ğurûş sülüs 1 1	köhne at sinekligi 'aded 1 ğurûş 1	kalkan çift 3 ğurûş 6	şeme'dân 'aded 4 ğurûş rubu' 4.5 1
sağır beş tahne 'aded 2 ğurûş rubu' 5 1	hoşâb ve yemek kaşıkları deste 'aded 9 ğurûş 6	mest ma'a ve cedîd hırba çift 'aded 12 ğurûş sümün 10 2	evân-ı nühâsiye kıyye 445.5 ğurûş 445.5	me'kûlât-ı zehâ'ir ğurûş 55.5	bir mikdâr tahta ve ağaç ğurûş 30
eşrefi altun 'aded 7 ğurûş 15	yekûn ğurûş 5407 sülüs 1	yalınız beşbifdörtüzyedi ğurûş bir sülüsdür.			

[S. 130]

Maktûlân-ı mezbûrânın nefsi-i Adana'da ve hâricinde vâki' emlâk ve 'akâr ve bi'l-cümle mevâşi kalîl ve kesîr mîrî için sûk-ı sultânîde müzâyede ve fîrûht olunan emvâlleridir ki müfredâtıyla zikrolunur.

Nefs-i Adana'da Paşanebi Mahallesi'nde vâki' selâmlık menzilleri ma'lûmü'l-hudûd ve'l-müştemilât semen ğurûş 1500	Yurtân Mahallesi'nde vâki' karındaşından müntakil olan ma'lûmü'l-hudûd ve'l-müştemilât dâhiliye ve hâriciye menziller semen ğurûş 1200	Yine Yurtan Mahallesi'nde vâki' ma'lûmü'l-hudûd ve'l-müştemilât sâkin olduğu harem menzilleri ğurûş 1400
Sarıyakub Mahallesi'nde vâki' ma'lûmü'l-hudûd tahtânî sağır menzil semeni ğurûş 260	Yine Sarıyakub Mahallesi'nde vâki' tahtânî sağır menzil ve iki bâb dükkanlar semeni ğurûş 190	Sugedigi Mahallesi'nde vâki' ma'lûmü'l-hudûd sağır menzil ve bir bâb dükkan semeni ğurûş 250
Adana ahâlsine mahsûs nefsi-i Kızıldağ Yaylağı'nda vâki' ma'lûmü'l-hudûd hâriciye ve dâhiliye menzil ğurûş 350	Yine Sugedigi Mahallesi'nde ma'lûmü'l-hudûd harâbe sağır menzil semeni ğurûş 150	Tekfur Yaylağı'nda vâki' bir mikdâr ma'lûmü'l-hudûd harâbe bâğ ve harâbe sayfiye menzil ğurûş 51
Hâric-i Adana'da vâki' ma'lûmü'l-hudûd Ramazanoğlu Evkâfi'ndan Akkapu Mezra'ası'nda vâki' ma'lûmü'l-hudûd ve'l-müştemilât bağçe semeni ğurûş 1141.5	Yine hâric-i Adana'da Nehr-i Kebîr kenarında vâki' Çaybağçe dimekle ma'rûf ma'lûmü'l-hudûd ve'l-müştemilât bağçe semeni ğurûş 534	Eglence nâm mevzi'de ma'lûmü'l-hudûd birbuçuk gever âsiyâb ve bi'l-cümle âlâtıyla bir çift semeni ğurûş 260
Poş nâm mevzi'de vâki' eyyâm-ı safide dâyir bir göz harâbe âsiyâb semeni ğurûş 30	Hâric-i Adana'da Ağba nâm mevzi'de ra'yolunur Hasan nâm râ'î yedinde fîrûhtolunan koyun 'aded 457 keçi 13 ğurûş 815	Yine hâric-i Adana'da mevzi'-i mezkûrde ra'yolunur Mehmed nâm râ'î yedinden fîrûhtolunan koyun 'aded 352 keçi 3 ğurûş 616
Eglence nâm mevzi'de ra'yolunur Hasan nâm râ'î yedinden fîrûhtolunan keçi ve ergenç (?) semeni 'aded 335 ğurûş 502.5	Ağba nâm mevzi'de 'Abdullah nâm râ'î yedinde fîrûhtolunan camûs usûl ve fîrû'ı re's 'aded 72 ğurûş 1080	Yine Ağba'da Kara Süleyman nâm râ'î yedinde fîrûhtolunan bir re's usûl ve fîrû'ı ve iki kısarak ve bir kazan ve bir legen..... re's camûs 'aded 26 ğurûş 415

Yine Ağba'da Hasan nâm râ'î
yedinden nez' ve fûruhtolunan
kazğan ve bakır legen ve tas ve bir
bârgir ve usûl ve fûrû'ı ile camus
re's
'aded
47
ğurûş
730

Tarsus Sancağı'na tâbi' Ze'âmet
Karyesi'nde sâkin Ahmed nâm râ'î
yedinden nez' ve fûrûhtolunan
Karasığır inegi bi'l-cümle usûl ve
fûrû'ıyla rû'ûs
'aded
85
ğurûş
500

Def'a inek ve
öküz ve tana
fûrûhtolunmağla
8
semeni
ğurûş
41.5

Ağba'da sâkin Kara Süleyman nâm râ'î
yedinden nez' ve mîrî için fûrûhtolunan
kısarak usûl ve fûrû'ıyla rû'ûs
'aded
20
ğurûş
420

Yüregir'de Ebû Bekir
yedinden nez' ve
fûrûhtolunan balarısı
'aded
46
ğurûş
34.5

Def'a 'Abdünnebî
yedinden nez' ve
fûrûhtolunan balarısı
'aded
30
ğurûş
15

Adana'da vâki' Sağır Ağazâde
Hanı otuzsekiz senesi şa'bân
ğurresinden altıbuçuk sene
tamâmına degin maktûl-i
mezbûrun taht-ı icâresinde
olmağla mîrî tarafından hân-ı
mezkûre sene-i mezkûre
tamamına degin tâlib-i âhara
icâr ve mîrî için ahzolunan
icâre
ğurûş
2500

'Ammi 'Ali oğlu Fellâh 'Ali
ve karındaşlarının
bağçelerinin rubu' hisseleri
bundan böyle altı sene
tamâmına degin maktûl-i
mezbûrun taht-ı icâresinde
olmağla taraf-ı mîrîden yine
rubu' hissesi zabt ve tâlib-i
âhara icâr ve mîrî için
ahzolunan icâre
ğurûş
200

Yine Fellâh 'ammi 'Ali oğlu
Yusuf ve karındaşlarının
bağçelerinin rubu' hisseleri
bundan böyle iki sene
tamâmına degin maktûl-i
mezbûrun taht-ı icâresinde
olmağla taraf-ı mîrîden yine
rubu' hissesi zabt ve tâlib-i
âhara icâre olunub mîrî için
ahzolunan icâre
ğurûş
66 sülüs 1

[s. 131

Maktûlân-ı mezbûrânın Adana nevâhîsinde ve Yüregir Kazâsı'nda ve Tarsus Sancağı'na tâbi' Ze'âmet Karyesi'nde vâki' bi'l-cümle çiftleri ve âlâtlarını fûrûhtolunduğu üzere zikrolunur.

Civâr-ı Adana'da Cânibi's-şehr
Nâhiyesi'nde Kayış ve Kavaklı-
bucak nâm karyelerde
çift=13, öküz= 22, bârgir= 5,
kısarak= 1, timur= 12, inek=3,
dana = 1 mecmû'-ı müzâyede ve
fûrûht gürûş=522

Yine Cânibi's-şehr
Nâhiyesi'ne tâbi'
Karayusufî karyesinde vâki'
çift=1, öküz= 2, timur= 1,
mecmû'-ı müzâyede ve
fûrûht gürûş= 20

Yine Cânibi's-şehr
Nâhiyesi'ne tâbi' Koyuncı
karyesinde vâki'
çift=4, öküz= 8, bârgir= 2,
timur= 2, mecmû'-ı
müzâyede ve fûrûht gürûş=
100

Tarsus Sancağı'na tâbi'
Ze'âmet karyesinde
Haçabucağı nâm mevzi'de
vâki' çift=8, öküz=16,
bârgir= 1, kısarak= 3, tay= 1,
timur= 8, mecmû'-ı müzâyede
ve fûrûht gürûş= 375

Yüregir Kazâsı'na tâbi'
Karadeber Karyesi'nde vâki'
çift=3, öküz= 6, bârgir= 3,
timur= 3, mecmû'-ı müzâyede
ve fûrûht gürûş= 185

Yine kazâs-i mezkûre tâbi'
Perçe karyesinde vâki'
çift=2, öküz= 1, kısarak= 1,
bârgir= 1, tay= 1, karasığır
inegi ma'a dana ve tosun
'aded=24, mecmû'-ı
müzâyede ve fûrûht gürûş=
134

Yine kazâ-i mezkûre tâbi'
Doburkeçelik nâm mevzi'de
çift=1, öküz= 2, tay= 1, inek
ma'a dana 'aded= 5, mecmû'-ı
müzâyede ve fûrûht ğurûş= 52

Yine Doburkeçelik nâm
mevzi'de vâki' çift=1, öküz=
3, bârgir= 1, mecmû'-ı
müzâyede ve fûrûht ğurûş= 45

Yine def'a Doburkeçelik 'de
vâki' çift=1, öküz= 2, bârgir=
2, mecmû'-ı müzâyede ve
fûrûht ğurûş= 40

Def'a yine Doburkeçelik 'de
vâki' çift=2, öküz= 3, dana=
1, inek= 3, bârgir= 2, kısrak=
2 mecmû'-ı müzâyede ve
fûrûht ğurûş= 91

Yine def'a
Doburkeçelik 'de
vâki' çift=1, öküz=
3, bârgir= 1, fûrûht
ğurûş= 45

Yine kazâ-i mezbûre tâbi' 'Alikocalı
mezra'asında vâki' çift= 2, Koza kal'alı
dönüm 9, boryer dönüm= 100, Cennet
Bucağı'nda firaz yer dönüm 80, öküz
re's= 3, mecmû'-ı fûrûht ğurûş= 400

Yine kazâ-i mezbûre tâbi'
Kafirkıran Mezra'asında
vâki' çift= 1, öküz= 2, bârgir=
1, timur= 1, melhan dönüm=
80, bir mikdâr bâğ mecmû'-ı
fûrûht ğurûş= 230

ve bi'l-Cümle zikrolunan
surların ortakları
zimmetlerinde ber-müceb-i
defter zuhûr iden kût akçesi
ğurûş
1256.5

mahsûlât-ı
zehâ'ir
hınta
kıl
586
ğurûş sülüs
781 i

şa'ir kil
511.5
ğurûş
511.5

Penbe kozası
kantar
'aded
63
ğurûş
757

duhân kantar
batman 'aded
7.5
ğurûş
153

bir mikdâr
saman
ğurûş
15

cem'an

yekûn

ğurûş

rubu'

20966

1

yalnız yigirmibiñdokuzyüzaltmışaltı ğurûş bir rubu'dur. Sah.

13597

1

Bâlâda tahrîr olunan zimemden müctemi'a olmuştur.. Sah.

05407

sülüs 1

Bâlâda tahrîr olunan eşyâ bahâsından müctemi'a olmuştur. Sah.

yekûn

ğurûş

sümün

39970.5

1

yalnız otuzdokuzbiñdokuzyüzyetmişbuçuk ğurûş bir sümündür.

Minhe'l

masârîf

kâtibiye

tellâliye (?)

sarrâfiye

ğurûş

ğurûş

ğurûş

120

30.5

50

Sahhu'l

bâki

ğurûş

sümün

39770

Yalnız otuzdokuzbiñyedyüzyetmiş ğurûşdur Sah.

Sahife no: 132

Belge no: 209

Defter oldur ki, biñyüzotuzyedi senesinde medîne-i Adana menzilinun taksît-i evvelîsinden deyn-i 'atîka virilen biñikiyüz ğurûşdan menzilci Mehmed Ağa'ya ber-mûceb-i temessük 'ale'l-hisâb sekizyüz ğurûş ve paşalara mahsûs olan sarayı ta'mîre 'ale'l-hisâb masraf-ı cedîd yediyüz ğurûş ve Kalaycızâde es-Seyyid el-Hâc Mustafa Ağa'ya olan deyn-i 'atîkdan ikiyüzelli ğurûş ve Bozzâde el-Hâc 'Alî Ağa'ya olan deyn-i 'atîkdan ikiyüz ğurûş es-Seyyid İbrahim Çelebi'ye yüz ğurûş ve es-Seyyid Ramazan Çelebi'ye olan deyn-i 'atîkdan ikiyüzelli ğurûş ve Serdâr el-Hâc Mustafa Ağa'ya deyn-i 'atîkdan yüz ğurûş ve el-Hâc Hamza Ağa'ya yüzelli ğurûş ve hacı ağaların iki senelik ücretlerinden 'ale'l-hisâb ikiyüzelli ğurûş ve Kafir Kethüdâsı'nın masrafından 'ale'l-hisâb ikiyüz ğurûş ihtiyârlara yigirmi ğurûş harc-ı ma'kûl yüz ğurûş ve mütesellim Ağa'ya tahsîliyye elli ğurûş ve nâzırıye onbeş ğurûş ve huddâmiye onbeş ğurûş ve kâtibiye altı ğurûş ve muhzırıye beş ğurûş min-haystü'l-mecmû' üçbiñikiyüzonbir ğurûşa bâliğ olmağın meblağ-ı mezbûrı cümle a'yân-ı vilâyet ve ahâlî-i memleket ihtiyârları ma'ıyyet ve ittîfâklarıyla medîne-i merkûmenin mahallâtına tevzî' ve sâlyâne olduğu defterdir ki ber-vech-i âtî zikrolunur. Hurrîre fi'l-yevmi ve'l-ısrîn min-şehri cemâziye'l-âhur li-seneti semânin ve selâsîn ve mi'ete ve elf

Mahalle-i Neccârân ğurûş 205	Mahalle-i Kassabbekir ğurûş 130	Mahalle-i Hankurbı ğurûş 160	Mahalle-i Bâb-ı Tarsus ğurûş 80	Mahalle-i Ağamehmed ğurûş 82	Mahalle-i Kayalıbağ ğurûş 70
Mahalle-i Harabbağçe ğurûş 62	Mahalle-i Sarrâcân ğurûş 60	Mahalle-i Çukurmescid ğurûş 75	Mahalle-i Kantârân ğurûş 65	Mahalle-i Saçlıhamid ğurûş 75	Mahalle-i Hacıhamid ğurûş 15
Mahalle-i Karasoku ğurûş 110	Mahalle-i Câmi'-i 'Atîk ğurûş 125	Mahalle-i Taşçıkan ğurûş 110	Mahalle-i Sucuzâde ma'a Dervişpaşazâde ğurûş 50	Mahalle-i Ğurbetân ğurûş 25	Mahalle-i 'Alidede ğurûş 65
Mahalle-i Şeyhmustafa ğurûş 40	Mahalle-i Paşanebi ğurûş 60	Mahalle-i Yurtan ğurûş 90	Mahalle-i Sarıya 'kub ğurûş 40	Mahalle-i Baytimur ğurûş 25	Mahalle-i Halhal ğurûş 20
Mahalle-i Sugedigî ğurûş 55	Mahalle-i Mestanzâde ğurûş 35	Mahalle-i Sufibağçesi ğurûş 88	Mahalle-i Emirler ğurûş 28	Mahalle-i Debbâğân ğurûş 30	Mahalle-i Câmi'-i Cedîd ğurûş 28

Mahalle-i Ağcamescid ğurûş 30	Mahalle-i Durmuşfakih ğurûş 30	Mahalle-i Hacıfakih ğurûş 15	Mahalle-i Kuruköprü ğurûş 70	Mahalle-i Mermerli ğurûş 45	Mahalle-i Hamamkurbu ğurûş 40	
Mahalle-i Tekyekurbu ğurûş 13	Mahalle-i Hocazâde ğurûş 20	Mahalle-i Kansafzâde ğurûş 15	Mahalle-i Eskiçarşu ğurûş 8	Mahalle-i Yarbahçe ğurûş 25	Mahalle-i Bağçeyân ğurûş 350	Mahalle-i Zimmiyân ğurûş 470
Cem'an					yekûn	

ğurûş

3211 yalnız üçbiñikiyüzonbir ğurûşdur. Sah.

Sahife no: 132**Belge no: 210**

Medîne-i Adana mahallâtından 'Alidede Mahallesi sükkânından es-Seyyid el-Hâc Ahmed Çelebi bin es-Seyyid Veli nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i lâzimi't-tevkîrde medîne-i mezbûrede Eskihamam Mahallesi mütemekkinlerinden Ermeni tâ'ifesinden işbu hâmili's-sefer Kesir veled-i Göğir nâm zimmî muvâcehesinde bi't-tav'î's-sâf ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb 'akd-ı âtî sudûrına degin silk-i mülk-i sahîhamda münselik olub mahalle-i mezbûre Eskihamam'da vâki' bir taraftan Kademzâde 'Ömer Ağa mülki ve bir taraftan hâne-i Ödikoğlu ve bir taraftan mesfûr Kesir zimmî mülkleri ve taraf-ı râbi'i tarîk-ı 'âmm ile mahdûd iki bâb tahtânî beyt ve bi'r-i mâ kenîf ve bir mikdâr havluyı müştemil menzilimi bi'l-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık ve kâffeti'l-menâfi' ve'l-merâfık tarafeynden icâb ve kabûlü hâvî şurût-ı müfsideden 'ârî bey'-ı bât-ı sahîh-i şer'î ile işbu mesfûr Kesir zimmîye dörtyüz ğurûşa bey' ve teslîm ve temlîk ol dahî ber-vech-i muharrer iştirâ ve kabûl ve kabz ve tesellüm ve temellük itdikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr dörtyüz ğurûşu müşteri-i mesfûr Kesir zimmî yedinden bi't-tamâm ahz ve kabz eyledim. Fî-mâ-ba'd menzil-i mahdûd-ı mezkûr mesfûr Kesir'in mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarfıdır. Keyfe-mâ-yeşâ' ve yuhtâr mutasarrıf olsun didikde ğıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketbolundu. Fî'l-yevmi's-sâlisi ve'l-'ısrîn min-şehri cemâziye'l-âhır Li-seneti tis'a ve selâsîn ve mi'e ve elf.

Şuhûdü'l-_____hâl

Fahru'l-'Ulemâ Süleyman Efendi Şeyhzâde	El-Hâc 'Ali bin el-Hâc Murad	Hüseyin Çelebi bin Mustafa	Es-Seyyid Hasan Çelebi bin Molla 'Ali	'Ali Ağa bin Sun'ullah
el-Hâc Hüseyin Beşe bin Kâsım	Mehmed Ağa bin	Molla Mahmud bin el-Hâc Mustafa	Lüleci Usta Hüseyin	

Sahife no: 133

Belge no: 211

Medîne-i Adana mahallâtından Paşanebi Mahallesi sükkânından iken bundan akdem bâ-fermân-ı ‘âlî cezâları tertîb olunan Arpacıoğlu Hüseyin Ağa'nın ve oğlu ‘Abdülcelil'in emvâl ve eşyâsı ve ismi mâl itlâk olunur her nesi var ise mîrî için ahz ve kabz ve nakli mümkün olmayanların ba'de'l-müzâyede deger bahâlarıyla fûrûht ve götürüb semenini teslim-i hazîne itmege bâ-fermân-ı ‘âlî mübâşir ta'yîn buyrulan Dergâh-ı ‘Alî Kapucubaşlarından fahru'l-emâsil ve'l-akrân Kel Ahmed Ağa bin el-Hâc Mehmed Ağa nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i lâzimi't-teşrîfde yine medîne-i merkûm ahâlîsinden işbu râfi'î'l-kitâb Yusuf Ağa bin Habib nâm kimesne tarafından bey'-ı âtiyi'z-zikri tasdîka vekîl olduğu es-Seyyid el-Hâc ‘Ali Çelebi bin Hüseyin ve el-Hâc Mustafa Ağa bin ‘Abdülğani şahâdetleriyle vekâleti sâbit ve sübûtına hükm-i şer'î lâhık olan dâmâdı fahru'l-akrân ‘Ömer Ağa bin ‘Ali mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb müteveffâ-yı mezbûr Arpacıoğlu el-Hâc Hüseyin'in cümle-i muhalefâtından olub medîne-i mezbûre civârında vâki' Mirzaçelebi zukağında Akkapu nâm mezra'ada vâki' bir taraftan Baba Yareni bağçesi ve bir taraftan ba'zan Köşkli bağçesi ve ba'zan Karamanlıoğlu bağçesi ve bir taraftan Kalaycızâde es-Seyyid el-Hâc Mustafa Ağa bağçesi ve bir taraftan tarîk-ı ‘âmm ile mahdûd eşcâr-ı müsmire ve ğayri müsmireyi ve tolabı müştemil bağçesini ve üç re's katır ve dört re's bârgirini ve yine medîne-i merkûme civârında Nehr-i Kebîr kenarında vâki' bir taraftan İsmâ'îl Ağa bağçesi ve bir taraftan Âmine Hâtun bağçesi ve bir taraftan birtak (?) ve bir taraftan tarîk-ı hâs ile mahdûd eşcâr-ı müsmire ve ğayri müsmireyi ve tolabı müştemil Çaybağçe dimekle ma'rûf bağçesini ve iki re's katır ve iki re's öküz ile sâdır olan fermân mücebince sûk-ı sultânîde ve mecma'-ı nâs olan mahallerde müzâyede olundukda rağbât-ı nâs bi'l-küllîye münkatı'a oldukdan sonra müvekkil-i merkûm Yusuf Ağa'nın üzerine biñaltyüz ğurûşda karâr idüb ziyâde ile tâlib-i âharı zuhûr itmemele mahdûdân-ı mezkûrân bağçeleri beş re's katır ve dört re's bârgir ve iki re's öküz ile bi'l-cümleti't-tevâbi' ve levâhık ve kâffeti'l-menâfi' ve'l-merâfik tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî bey'-ı kât'î ile işbu safka-i vâhidde müvekkil-i merkûm Yusuf Ağa'ya meblağ-ı mezbûr biñaltyüz ğurûşa bey' ve teslim ol dahî iştirâ ve kabûl ve tesellüm eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr biñaltyüz ğurûşu müşteri-i merkûm Yusuf Ağa yedinden me'mûriyetim hasebiyle mîrî için ahz ve kabz eyledim. Ba'de'l-yevm mahdûdân-ı mezkûrân bağçeler ve mezkûrân beş re's katır ve dört re's bârgir ve iki re's öküzler müşteri-i merkûmun mülk-i müşterâsı olub keyfe-mâ-yeşâ' ve yuhtâr mutasarraf olsun didikde ğibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketbolundu. Fi'l-yevmi's-sâdisi ‘aşara min-şehri cemâziye'l-ülâ li-seneti semânin ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Şuhûdü'l-_____hâl				
Fahru'l-'Ulemâ Süleyman Efendi bin Fazlullah Efendi	Fahru's-sâdâti'l-kirâm es-Seyyid 'Ali Efendi Kâ'im-i makâm- Nakîbü'l-eşrâf	es-Seyyid el-Hâc Mustafa Ağa Kalaycı-zâde	diger es-Seyyid Mustafa Ağa Koca Ağazâde	Seyfullah Beg Çigdemzâde
Kara Ahmed Ağa kethüdâyeri-i Adana	Haseki 'Ali Ağa bin Maksud	'Ali Ağa bin el- Hâc Mustafa		ve ğayrühüm

Sahife no: 133

Belge no: 212

Husûs-ı âtiyi'l-beyânın mahallinde ketb ve tahrîri iltimâs olunmağın bu fakîr medîne-i Adana'da vâki' Ramazanoğlu Sarayı'na varub zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî olan müslimîn ile 'akd-ı meclis-i şer'-i hatîr olundukda medîne-i merkûme ahâlîsinden olub bundan akdem bâ-fermân-i 'âlî cezâları tertîb olunan Arpacıoğlu el-Hâc Hüseyin Ağa'nın ve oğlu 'Abdülcilil'in emvâl ve eşyâsı ve ismi mâl ıtlâk olunur her nesi var ise mîrî için ahz ve kabza ve nakli mümkün olmayanların ba'de'l-müzâyede deger bahâlarıyla fûrûhtına ve müctemi' olan semenini götürüb teslim-i Hazîne-i 'Âmire itmege bâ-Fermân-ı 'Âlî mübâşir ta'yîn buyrulan Dergâh-ı 'Alî Kapucubaşlarından kıdvetü'l-emâcid ve'l-ekârim Kel Ahmed Ağa bin el-Hâc Mehmed Ağa meclis-i ma'kûdda medîne-i merkûme ahâlîsinden fahru'l-akrân işbu râfi'î'l-kitâb 'Ömer Ağa bin 'Alî nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb müteveffâ-yı merkûm el-Hâc Arpacıoğlu el-Hâc Hüseyin Ağa'nın cümle-i muhalledâtından olub Dindarlu Nâhiyesi'nde Eglence nâm mevki'de İfak nâm mezra'ada vâki' zikrolunan Eglence suyu ile dâ'ir beyne'l-ahâlî ma'lûmü'l-hudûd üç göz degirmende olan nısf hissesini ve yine mezra'a-i mezkûrede vâki' degirmen-i mezkûre muttasıl bir mikdâr tarla ki iki taraftan Nehr-i Eglence ve bir taraftan degirmen-i mezkûr ve bir taraftan yine degirmen-i mezkûrun harkı ile mahdûd ber-vech-i tahmîn elli dönüm tarlasını sâdır olan fermân-ı 'âlî mücebince sûk-ı sultânîde ve mecma'-ı nâs olan mahallerde müzâyede olundukda rağbât-ı nâs bi'l-küllîye münkatı'a oldukdan sonra mûmâ-ileyh 'Ömer Ağa'nın üzerine ikiyüz ğurûşa karâr idüb ziyâde ile tâlib-i âharı zuhûr itmekle degirmen-i mezkûrun nısfı ile tarla-yı mahdûd-ı mezkûr bi'l-cümleti'tevâbi' ve levâhık ve kâffeti'l-menâfi' ve'l-merâfik tarafeynden icâb ve kabûlü havî bey'-ı kât'î ile mûmâ-ileyh 'Ömer Ağa'ya meblağ-ı mezkûr ikiyüz ğurûşa bey' idüb ol dahî ber-vechi muharrer iştirâ ve kabûl itdikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr ikiyüz ğurûşu müşteri-i merkûm 'Ömer Ağa yedinden me'mûriyetim hasebiyle mîrî için ahz ve kabz idüb mezkûr nısf degirmeni ve tarla-yı mahdûd-ı mezkûr mahallinde kabzına taslît eyledim. Ba'de'l-yevm mezkûr nısf degirmen ve tarla-yı mahdûd-ı mezkûr mûmâ-ileyh 'Ömer Ağa'nın mülk-i

müşterâsı ve hakk-ı sarfıdır. Keyfe-mâ-yeşâ' ve yuhtâr mutasarraf olsun didikde ğıbbe't-tasdîkî's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketbolundu. Fi'l-yevmi's-sâdisi ve'l-'ısrın min-şehri rebî'î'l-âhr li-seneti semânin ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Şuhûdü'l-					hâl
Mefhari'l- 'Ulemâ 'Ali Efendi el- Müftî-i bi- Adana	Fahru'l- 'Ulemâ Süleyman Efendi Selîmzâde	Fahru'l-akrân Hacı Mustafa Ağa Serdâr-ı Adana	Fahru's-Sâdâtî'l- kirâm es-Seyyid 'Ali Efendi, Kâ'im-i makâm- Nakîbü'l-eşrâf	Zahru'l- eşbâh Ahmed Ağa Nu'mânzâd e	es-Seyyid Hacı Mustafa Ağa bin es- Seyyid Mehmed Çelebi
es-Seyyid Hacı 'Ali Ağa bin Hüseyin	'Ali Ağa bin 'Ömer Çavuş	Ahmed Efendi İmâmzâde	Molla Mahmud bin Molla Hasan	ve ğayrühüm	

Sahife no: 134

Belge no: 213

Husûs-ı âtiyi'l-beyânın mahallinde ketb ve tahrîri iltimâs olunmağın bu fakîr medîne-i Adana'da vâki' Ramazanoğlu Sarayı'na varub zeyl-i vesikada muharrerü'l-esâmî olan müslimîn ile 'akd-ı meclis-i şer'-i hafîr olundukda medîne-i merkûme ahâlîsinden olub bundan akdem bâ-fermân-i 'âlî cezâları tertîb olunan Arpacıoğlu el-Hâc Hüseyin Ağa'nın ve oğlu 'Abdülcelil'in emvâl ve eşyâsı ve ismi mâl itlâk olunur her nesi var ise mîrî için ahz ve kabza ve nakli mümkün olmayanların ba'de'l-müzâyede deger bahâlarıyla fîrûhta ve müctema' olan semenini götürüb teslîm-i Hazîne-i 'Âmire itmege bâ-Fermân-ı 'Âlî mübâşir ta'yîn buyrulan Dergâh-ı 'Alî Kapucibaşlarından kıdvetü'l-emâcîd ve'l-ekârim Kel Ahmed Ağa bin el-Hâc Mehmed Ağa meclis-i ma'kûdda medîne-i merkûme ahâlîsinden fahru'l-akrân işbu râfi'u'l-kitâb 'Ömer Ağa bin 'Ali nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb müteveffâ-yı merkûm el-Hâc Arpacıoğlu Hüseyin Ağa'nın cümle-i muhallefâtından olub Dindarlı Nâhiyesi'nde Eglence nâm mevzi'de İlaldı nâm mezra'ada vâki' bir çift ve iki re's öküz ve on ğurûş kara akçesi ve çift-i mezkûre tâbî' bir mikdâr tarla ki bir taraftan Sarı Ahmed ve bir taraftan 'Abdulloğlu ve bir taraftan 'İsâoğlu tarlaları ve taraf-ı râbî'i Nehr-i Eglence ile mahdûd ber-vech-i tahmîn beşyüz dönüm tarlasını sâdir olan fermân-ı 'âlî mücebince sûk-ı sultânîde ve mecma'-ı nâs olan mahallerde müzâyede olundukda rağbât-ı nâs bi'l-küllîye münkatı'a oldukdan sonra mûmâ-ileyh 'Ömer Ağa'nın üzerinde altmış ğurûşa karâr idüb ziyâde ile tâlib-i âharı zuhûr itmemele mezkûrun çifti ve öküzü ve meblağ-ı mezkûr kara akçesini ve tarla-yı mahdûd-ı mezkûrî bi'l-cümleti't-tevâbî' ve levâhuk ve kâffeti'l-menâfi' ve'l-merâfik tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî bey'-ı kât'î ile safka-i vâhidede mûmâ-ileyh 'Ömer Ağa'ya meblağ-ı mezkûr altmış ğurûşa bey' idüb ol dahî ber-vechi muharrer iştirâ ve kabûl itdikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr altmış ğurûşu müşteri-i merkûm 'Ömer Ağa yedinden me'mûriyetim hasebiyle mîrî için ahz ve

kabz idüb mezkûrûn çifti ve öküzleri meblağ-ı mezbûr on ğurûşu ve tarla-yı mahdûd-ı mezkûri mahallinde kabzına taslît eyledim. Keyfe-mâ-yeşâ' ve yuhtâr mülkiyyet üzre mutasarrîf olsun didikde ğıbbe't-tasfîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketbolundu. Fi'l-yevmi'l-'ısrîn min-şehri rebî'i'l-âhır li-seneti semânin ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Şuhûdü'l-		hâl			
Mefhari'l-'Ulemâ 'Ali Efendi el- Müftî-i bi-Adana	Fahru'l-'Ulemâ Süleyman Efendi Şeyhzâde	Fahru's-sâdâtî'l-kirâm es- Seyyid 'Ali Efendi Kâ'im-i makâm-Nakîbü'l- eşrâf	Fahru'l-akrân el- Hac Mustafa Ağa Serdâr-ı Adana	Kara Ahmed Ağa bin Seydi	
es-Seyyid Mustafa Çelebi bin es-Seyyid Mehmed Çelebi	es-Seyyid 'Ali Çelebi Bozzâde	'Ali Ağa Beyzâde	Mahmud Çelebi bin Hasan Halîfe	ve ğayrühüm	

Sahife no: 134

Belge no: 214

Husûs-ı âtiyî'l-beyânın mahallinde ketb ve tahrîri iltimâs olunmağın bu fakîr medîne-i Adana'da vâki' vâflere mahsûs saraya varub zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî olan müslimîn ile 'akd-ı meclis-i şer'-i hatîr olundukda medîne-i Adana ahâlisinden olub bundan akdem bâ-Fermân-ı 'Âlî cezâları tertîb olunan Arpacıoğlu el-Hâc Hüseyin Ağa'nın ve oğlu 'Abdülcelîl'î emvâl ve eşyası ve ismi mâl itlâk olunur her nesi var ise mîrî için ahz ve kabza ve nakli mümkün olmayanların ba'de'l-müzâyede değer bahâlarıyla fîrûhta ve müctemi' olan semenini göttürüb teslîm-i Hazîne-i 'Âmire itmege bâ-Fermân-ı 'Âlî mübâşir ta'yîn buyrulan Dergâh-ı 'Alî Kapucubaşlılarından kıdvetü'l-emâcid ve'l-ekârim Kel Ahmed Ağa bin el-Hâc Mehmed Ağa meclis-i ma'kûdda medîne-i merkûme ahâlisinden işbu ashâbu'l-kitâb el-hâc Murtaza bin Mûsâ Balı ve es-Seyyid Mahmud Çelebi bin Mehmed ve İmâm Hanifi Efendi bin 'Abdurrahman ve Kenciođlu dimekle ma'rûf el-Hâc 'Ömer nâm kimesneler mahzarlarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb müteveffâ-yı merkûm Arpacıoğlu el-Hâc Hüseyin Ağa'nın ve karındaşından müntekil cümle-i muhallefâtından olub medîne-i mezbûrede Yurtan Mahallesi'nde vâki 'iki taraftan tarîk-ı 'âmm ve bir taraftan kara Mahmud ve bir taraftan el-Hâc İmâm mülkleri ile mahdûd üç bâb fevkânî beyt ve bir bâb tahtânî beyt ve kenîf ve bir mikdâr havluyı müştemil harem menzili ve yine hudûd-ı mezkûre dâhilinde vâki' iki bâb fevkânî beyt ve bir bâb tahtânî beyt ve bir sofa ve bir ahûr ve bir bâb habbâzân dükkânı ve kenîfi ve bir mikdâr havluyı müştemil hâriciye menzilin sâdır olan fermân-ı 'âlî mücebince sûk-ı sultânide ve mecma'-ı nâs olan mahallerde müzâyede olundukda rağbât-ı nâs bi'l-külliye münkâtı'a oldukdan sonra merkûmün el-Hâc Murtaza ve es-Seyyid Mahmud ve İmâm Hanifi Efendi ve el-Hâc Hasan'ın üzerlerinde biñkiyüz ğurûşa karâr idüb ziyâde ile tâlib-i âharı zuhûr itmemele mahdûd-ı mezkûr harem menzilin ve hâriciye menzili ve dükkânı bi'l-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık ve kâffeti'l-menâfi'

ve'l-merâfik tarafeynden icâb ve kabûlü hâvî bey'-i kât'î ile merkûmûn el-Hâc Murtaza ve es-Seyyid Mahmud ve İmâm Hanifi Efendi ve Hasan'a meblağ-ı mezkûr biñikiyüz ğurûşa bey' anlar dahî ber-vechi muharrer 'ale's-seviyye iştirâ ve kabûl itdiklerinden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr biñikiyüz ğurûşu müşteri-i merkûmûn yedlerinden 'alâ-kadri hisesihim me'mûriyetim hasebiyle mîrî için ahz ve kabz eyledim. Ba'de'l-yevm mahdûd-ı mezkûr harem menzili ve hâriciye menzili ve dükkân-ı habbâzân merkûmûn el-Hâc Murtaza ve es-Seyyid Mahmud Çelebi ve İmâm Hanifi ve Kincioğlu Hasan'ın 'ale's-seviyye mülk-i müşterâlarıdır. Keyfe-mâ-yeşâ' ve yuhtâr mutasarrıf olsunlar didikde ğibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketbolundu. Fî-ğurre-i şehri cemâziye'l-âhır li-seneti semânin ve selâsîn ve mi'e ve elf.

Şuhûdü'l-_____hâl

Mefhari'l- 'Ulemâ 'Ali Efendi el-Müftî-i bi-Adana	Fahru'l- 'Ulemâ Süleyman Efendi Şeyhzâde	Fahru's-sâdâti'l- kirâm es-Seyyid 'Ali Efendi Kâ'im-i makâm- Nakîbü'l-eşrâf	Fahru'l-akrân Çukadâr Mustafa Ağa Serdâr-ı Adana	Zahru'l- eşbâh Ahmed Ağa Kethüdâ-yı Adana	es-Seyyid el- Hâc Mustafa Ağa Kalaycızâde
es-Seyyid el-Hac 'Ali Çelebi Bozzâde	'Ömer Ağa bin 'Ali el- ()	Ahmed Efendi bin Mehmed Efendi Kâtib	Mehmed Efendi bin Hasan Efendi Kâtib		ve ğayrühüm

Sahife no: 135

Belge no: 215

Defter oldur ki medîne-i Adana mahallâtından Mermerli Mahallesi sükkânından iken bundan akdem vefât iden Muslihahloğlu dimekle ma'rûf Mustafa Beşe bin Himmet nâm müteveffânın verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Fatma bint-i Veli nâm hâatun ile sulbi sağır oğlu Mahmud'a münhasıra olduğu lede's-şer' zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra müteveffâ-yı mezbûrun muhallefâtıdır ki ber-vech-i âti zikrolunur. Hurrîre fî'l-yevmi'l-âşiri min-şehri cemâziye'l-âhır li-seneti semânin ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Mahalle-i mezkûrede vâki' menzil 'aded 1 ğurûş 75	bir bâb oda hâriciye 'aded 1 ğurûş 50	öküz re's 'aded 4 ğurûş 30	bârgir re's 'aded 2 ğurûş 30	Tarsus kazâsında Tekfur nâm karyede çift damı 'aded 1 ğurûş 5	ğulâm be- nâm Süleyman 'aded 1 ğurûş 80	diger ğulâm be-nâm 'Ali 'aded 1 ğurûş 30
müsta'mel yorgan 'aded 4 ğurûş 5	köhne döşek 'aded 1 ğurûş 1	köhne yasdık 'aded 5 ğurûş 3	köhne mak'ad şiltesi 'aded 3 ğurûş 1.5	cedîd kilim 'aded 2 ğurûş 1	köhne kilim ma'a egbe 'aded 2 ğurûş 2	evân-ı nühâsiye kıyye 6 ğurûş 14

şamdân-ı kebîr 'aded 1 ğurûş 2	köhne alaca entari 'aded 1 ğurûş 1.5	beyaz sâde ma'a kabma 'aded 2 ğurûş 0.5	köhne kürk 'aded 1 ğurûş 1	köhne çakşır 'aded 1 ğurûş 6.5	müsta'mel kırmızı çuka 'aded 1 ğurûş 5	sarı şal kuşak 'aded 1 ğurûş 2
köhne sarı 'aded 1 ğurûş 1	Kara kılıç 'aded 1 ğurûş 3	tabanca ma'a palaska 'aded 1 ğurûş 4	en'âm-ı şerîf cild 1 ğurûş 0.5	eger ma'a pusat 'aded 1 ğurûş 5	koza kantar 'aded 2 ğurûş 20	buğday kil 'aded 3 ğurûş 5
şa'îr kil 'aded 2.5 ğurûş 4	simli hançer 'aded 1 ğurûş 12	tecemmülâthâne ğurûş 5	Cem'an _____ ğurûş	_____ yekûn-ı muhallefât ğurûş	_____ yekûn-ı muhallefât ğurûş	_____ yekûn-ı muhallefât ğurûş
Der-zimmet-i 'Abdi Beşe ğurûş 24	Der-zimmet-i Tekfurdağlı Mustafa Beşe Mısır zincirli altun 2	Der-zimmet-i Seydi oğlu 'Ali Beşe yıldız altun 'aded 3	Der-zimmet-i Koyuncu Hasan Beşe ğurûş 20	Der-zimmet-i Gidenlioğlu Hüseyin Beşe altun 'aded 2		
Der-zimmet-i 'Abdâl Kâsım ğurûş 10	Der-zimmet-i Hacı Mehmed ğurûş 10	Cem'an _____ ğurûş	_____ yekûn-ı muhallefât ğurûş	_____ yekûn-ı muhallefât ğurûş	459.5 yalnız dörtyüzellidokuzbuçuk	
Minhe'l- resm-i kısmet-i ğurûş 11.5	kâtibiye ğurûş 1	çukadâriye ğurûş 1	huddâmiye ğurûş 1.5	ihrâcât muhrîriye ma'a kaydiye ğurûş 1		
Yekûnü'l- _____	ğurûş				ihrâcât	
	ğurûş				16	
Sahhu'l- _____	ğurûş				bâkî	
	ğurûş				443.5 yalnız dörtyüzkırkbuçuk ğurûşdur.	
	Hisse-i zevce-i mezbûre Fatma ğurûş para 55 17		Hisse-i ibni'l-mezbûr Mahmud ğurûş para 388 3			

Sahife no: 135

Belge no: 216

Defter oldur ki medîne-i Adana mahallâtından Saçlıhamid Mahallesi sükkânından iken bundan akdem vefât iden es-Seyyid el-Hâc 'Ali Çelebi bin Nasuh nâm müteveffânın verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Fatma bint-i Mustafa nâm hâtun ile vâlidesi Zeyneb bint-i Veli nâm hâtuna ve sulbi sağır oğlu Nasûh'a ve sulbiye sağire kızı Zeyneb nâm sağirelere münhasıra olduğu lede's-şer'i's-şerîf zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra müteveffâ-yı mezbûrun muhallefâtıdır ki ber-vech-i âtî zikrolunur. Hurrîre fi'l-yevmi's-sânî 'aşara min-şehri cemâziye'l-âhır senete semânin ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Mahalle-i mezbûrede vâki' menzil 'aded 1 ğurûş 400	yeşil çuka kablı sansar boy kürkü 'aded 1 ğurûş 20	köhnne sansar pençesi beden kürkü 'aded 1 ğurûş 3	müsta'mel çuka 'aded 1 ğurûş 1	müsta'mel kilim 'aded 1 ğurûş 1	müsta'mel zeli kilim 'aded 1 ğurûş 2	
köhnne halıca seccâde 'aded 1 ğurûş 1.5	köhnne kilim 'aded 2 ğurûş 1	halıca 'aded 1 ğurûş 4	köhnne mak'ad şiltesi 'aded 2 ğurûş 2	yorğan mitili 'aded 2 ğurûş 2	köhnne yorğan 'aded 2 ğurûş 2	köhnne kırmızı döşek 'aded 1 ğurûş 1
köhnne kumaş yorğan 'aded 1 ğurûş 2	eger ma'a pusat 'aded 1 ğurûş 5	kara kılıç 'aded 1 ğurûş 4	sarık ma'a kavuk 'aded 2 ğurûş 2	şamdân 'aded 1 ğurûş 1	timur mankal 'aded 1 ğurûş 1	nâl gemi 'aded 10 ğurûş 1.5
âlât-ı na'lband 'aded 1 ğurûş 8	örs 'aded 5 ğurûş 5	evân-ı nühâsiye kıyye 42 ğurûş 35	inek ma'a tana re's 1 ğurûş 3	fağfûr sahan 'aded 3 ğurûş 1	su 'aded 1 ğurûş 1	
tecemmülâthâne ğurûş 5	Maksasa zimmi zimmetinde ğurûş 35	Darıcı Mehmed [zimmetinde] ğurûş 15	Ğurbet Ca'fer zimmetinde ğurûş 5	köhnne şalvar 'aded 1 ğurûş 0.5		
Cem'an _____ yekûn						
ğurûş						
568.5 yalıñız beşyüzaltmışsekizbuçuk ğurûşdur.						
Minhe'l- _____ ihrâcât. Sah.						

resm-i kısmet ğurûş 14	huddâmiye ğurûş 2	kâtibiye ğurûş 1	çukadâriye e ğurûş 1	muhdiriye ğurûş 1	mihr-i müsbet- i mü'eccel ğurûş 300	techiz tekfin ma'a vasiyet ğurûş 20
yekûn-ı ihrâcât						
ğurûş						
339						

Sahhu'l _____ -bâki

ğurûş

229.5 yalnız ikiyüzyigirmidokuzbuçuk ğurûşdur. Sah.

Hisse-i zevce-i mezbûre Fatma ğurûş sümün 28 9	Hisse-i ümmü'l- mezbûre Zeyneb ğurûş sümün 38 4	Hisse-i ibn-i mezbûr Nasuh ğurûş sümün 108 2	Hisse-i binti'l- mezbûre Zeyneb ğurûş sümün 54 1
---	--	---	---

Sahife no: 136

Belge no: 217

Husûs-ı âtiyi'l-beyânın mahallinde ketb ve tahrîri iltimâs olunmağın bu fakîr medîne-i Adana'da vâki' Ramazanoğlu Sarayı'na varub zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî olan müslimîn ile 'akd-ı meclis-i şer'-i hatîr olundukda medîne-i merkûme ahâlîsinden olub bundan akdem bâ-Fermân-ı 'Âlî cezâları tertîb olunan Arpacioğlu el-Hâc Hüseyin Ağa'nın ve oğlu 'Abdülcelil'in emvâl ve eşyâsı ve ismi mâl itlâk olunur her nesi var ise mîrî için ahz ve kabza ve nakli mümkün olmayanların ba'de'l-müzâyede deger bahâlarıyla fîrûhta ve müctemi' olan semenini götürüb teslim-i Hazîne-i 'Âmire itmege bâ-Fermân-ı 'Âlî mübâşir ta'yîn buyrulan Dergâh-ı 'Alî Kapucubaşlılarından kıdvetü'l-emâcid ve'l-ekârim Kel Ahmed Ağa bin el-Hâc Mehmed Ağa meclis-i ma'kûdda medîne-i merkûme ahâlîsinden Fahru's-sâdâti'l-kirâm işbu râfi'u'l-kitâb es-Seyyid 'Ali Efendi bin es-Seyyid Mustafa Ağa mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb müteveffâ-yı mezbûr Arpacioğlu el-Hâc Hüseyin Ağa'nın cümle-i muhallefâtından olub Yüregir Kazâsı'na tâbi' Karadopor nâm karyede vâki' üç çiftini ve altı re's kara sığır öküzünü ve üç re's bârgirini ve iki 'aded çift timurını ve kût akçesi ta'bir olunur yüzelliyedi ğurûşuyla ve öteden beru çift-i mezkûrlara tâbi' beyne'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd arâzilerini sâdir olan fermân-ı 'âlî mücebince sük-ı sultânîde ve mecma'-ı nâs olan mahallerde müzâyede olundukda rağbât-ı nâs bi'l-küllîye münkâtı'a oldukdan sonra mûmâ-ileyh es-Seyyid 'Ali Efendi'nin üzerinde üçyüzkırkiki ğurûşa karâr idüb ziyâde ile tâlib-i âharı zuhûr itmemele mesbûkî'z-zikr üç 'aded çifti ve altı re's öküzleri ve üç re's bârgirleri ve iki 'aded çift timurını ve meblağ-ı mezbûr yüzelliyedi ğurûşu ve çift-i mezkûrlara tâbi' olan ma'lûmü'l-hudûd arâzileri bi'l-cümleti't-tevâbi' ve levâhuk ve kâffeti'l-menâfi' ve'l-merâfik tarafeynden icâb ve kabûlü havî

bey'-ı kât'î ile safka-i vâhidde mûmâ-ileyh es-Seyyid 'Ali Efendi'ye meblağ-ı mezbûr üçyüzkırkiki ğurûşa bey' idüb ol dahî ber-vechi muharrer iştirâ ve kabûl itdikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr üçyüzkırkiki ğurûşu müşteri-i mûmâ-ileyh es-Seyyid 'Ali Efendi yedinden me'mûriyetim hasebiyle mîrî için bi't-tamâm ahz ve kabz idüb mezkûrûn üç 'aded çifti çiftleri ve altı re's öküzleri ve üç re's bârgiri ve iki 'aded çift timurını ve meblağ-ı mezbûr kût akçesi ta'bîr olunur yüzelliye ğurûşu ve öteden beru çift-i mezkûrlara tâbî' beyne'l-ahâlî ma'lûmü'l-hudûd arâzileri mahallinde kabzına taslît eyledim. Ba'de'l-yevm müşteri-i mûmâ-ileyhiñ mülk-i müşteri'si ve hakk-ı sarfıdır. Keyfe-mâ-yeşâ' ve yuhtâr mutasarrıf olsun didikde ğibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketbolundu. Fi'l-yevmi'l-'iştirîn min-şehri rebî'î'l-âhır li-seneti semânin ve selâsin ve mi'ete ve elf.

Şuhûdü'l-_____ hâl

Mefhari'l-'Ulemâ 'Ali Efendi el- Müftî-i bi-Adana	Fahru'l-'Ulemâ Süleyman Efendi bin Fazlulah Efendi	es-Seyyid İbrâhîm Efendi bin 'Ömer Efendi el-Müderriş	Fahru'l-ism 'Abdüselâm Efendi bin Mustafa Efendi	Zahru'l-eşbâh el-Hâc Mustafa Ağa Serdâr-ı Adana
Fahru'l-emsâl Ahmed Ağa Kethüdâyeri-i Adana	es-Seyyid el-Hâc 'Ali Ağa bin Hüseyin	es-Seyyid el-Hâc Mustafa Ağa bin es-Seyyid Mehmed Çelebi	es-Seyyid el-Hâc Ramazan Çelebi bin es-Seyyid el-Hâc Hamza Çelebi	Fahru'l-akrân 'Ömer Ağa bin 'Ali Çavuş el-Muhtesib- i Adana

Sahife no: 136

Belge no: 218

Husûs-ı âtiyi'l-beyânın mahallinde ketb ve tahrîri iltimâs olunmağın bu fakîr medîne-i Adana'da vâkî' Ramazanoğlu Saray'na varub zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî olan müslimîn ile 'akd-ı meclis-i şer'-i hatîr olundukda medîne-i merkûme ahâlîsinden olub bundan akdem bâ-fermân-i 'âlî cezâları tertîb olunan Arpacıoğlu el-Hâc Hüseyin Ağa'nın ve oğlu 'Abdücelil'in emvâl ve eşyâsı ve ismi mâl ıtlâk olunur her nesi var ise mîrî için ahz ve kabza ve nakli mümkün olmayanların ba'de'l-müzâyede deger bahâlarıyla fûrûhtına ve müctema' olan semenini götürüb teslîm-i Hazîne-i 'Âmire itmege bâ-Fermân-ı 'Âlî mübâşir ta'yîn buyurulan Dergâh-ı 'Alî Kapucubaşlılarından kıdvetü'l-emâcid ve'l-ekârim Kel Ahmed Ağa bin el-Hâc Mehmed Ağa meclis-i ma'kûdda medîne-i merkûme ahâlîsinden fahru's-sâdâti'l-kirâm işbu râfî'u'l-kitâb es-Seyyid 'Ali Efendi bin es-Seyyid Mustafa Ağa mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb müteveffâ-yı mezbûr Arpacıoğlu el-Hâc Hüseyin Ağa'nın cümle-i muhaleffâtından olub Cânibi's-şehr Nâhiyesi'nde Ağba nâm mevzi'de Mehmed nâm râ'î yedinde mevcûd olan üçyüzelli 'aded koyununu ve iki 'aded keçisini ve yine Ağba'da Kara Süleyman nâm râ'î yedinde mevcûd yigirmialtı re's câmûsını iki re's kısrağın ve bir kazğan ve bir legenini sâdır olan fermân-ı 'âlî mücebince sûk-ı sultânîde ve mecma'-ı nâs olan mahallerde müzâyede

olundukda raġbât-ı nâs bi'l-küllîye münkâtı'a oldukdan sonra mûmâ-ileyh es-Seyyid 'Ali Efendi üzerinde biñotuzbir ġurûşa karâr idüb ziyâde ile tâlib-i âharı zuhûr itmemele mezkûrûn üçyüzelli 'aded koyunu ve iki 'aded keçiyi ve yigirmialtı re's câmûsı ve iki re's kısraġı ve bir kazan ve bir legeni tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî bey'-ı kât'î ile safka-i vâhidde mûmâ-ileyh es-Seyyid 'Ali Efendi'ye meblaġ-ı mezbûr biñotuzbir ġurûşa bey' idüb ol dahî ber-vechi muharrer iştirâ ve kabûl itdikden sonra semeni olan meblaġ-ı mezbûr biñotuzbir ġurûşu müşteri-i mûmâ-ileyh es-Seyyid 'Ali Efendi yedinden me'mûriyetim hasebiyle mîrî içün bi't-tamâm ahz ve kabz idüb mezkûrûn üçyüzelli 'aded koyunu ve iki 'aded keçiyi ve yigirmialtı re's câmûsı ve iki re's kısraġı ve bir kazġan ve bir legeni mahallinde ahz ve kabza müşteri-i mûmâ-ileyh es-Seyyid 'Ali Efendi'yi taslît eyledim. Ba'de'l-yevm mezkûrûn üçyüzelli 'aded koyun ve iki keçi ve yigirmialtı re's câmûs ve iki re's kısraġ ve bir kazġan ve bir legen mûmâ-ileyh es-Seyyid 'Ali Efendi'nin mülk-i müşteri-i ve hakk-ı sarfıdır. Keyfe-mâ-yeşâ' ve yuhtâr mutasarrıf olsun didikde ġıbbe't-tasdîkı's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketbolundu. Fi'l-yevmi'l-hâmisi ve'l-'ışrîn min-şehri cemâziye'l-âhır li-seneti semânin ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Şuhûdü'l-		hâl		
Mefahri'l- 'Ulemâ 'Ali Efendi el-Müftî- i be-Adana	Fahru'l-'Ulemâ Süleyman Efendi Şeyhzâde	Fahru'l- Müderrisîn Ahmed Efendi bin Süleyman	Zahru'l-müderrisîn es-Seyyid İbrâhîm Efendi bin 'Ömer Efendi	Fahru'l-ümem 'Abdüselâm Efendi bin Mustafa Efendi
Fahru'l-küttâb Ahmed Efendi İmâmzâde	Zahru'l-eşbâh el- Hâc Mustafa Aġa Serdâr-ı Adana	Fahru'l-akrân Ahmed Aġa Kethüdâyeri-i Adana	Fahru's-sâdât el- Hâc Mustafa Aġa bin es-Seyyid el- Hâc Mehmed	es-Seyyid el- Hâc 'Ali Çavuş ()

Sahife no: 137

Belge no: 219

Şerâyi'-şî'âr Adana Eyâleti'nde vâki' olan kudât efendiler zîde fazluhüm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân a'yân-ı vilâyet zîde kadruhüm ba'de's-selâm inhâ olunur ki, Adana Beglerbeyliği 'avâtıf-ı 'aliyye-i şehriyârîden 'Ömer Paşa'ya 'inâyet ve ihsân olunmaġla mîr-mîrân mûmâ-ileyh varıncaya dek eyâlet-i merkûma mütesellim nasb ve ta'yîn olunan el-Hâc 'Ömer Aġa zîde kadruhü'ya zabt itdirilmek bâbında sâdır olan Fermân-ı 'Âli-şân mücebince mektûb tahrîr ve irsâl olunmuşdur. İnşâ'llâhü Te'âlâ vüsûlünde müceb-i emr-i 'âli üzre 'amel ve hareket eylesesiz ve's-selâm.

İbrâhîm

Sahife no: 137

Belge no: 220

'İzzetlü ve rif'atlı

aġa-yı muhterem

hazretleriniñ 'izz-i huzûrlarına

Du'avât-ı sâfiyât ihdâ siyâkında inhâ-yı muhibbâne budur ki, devletlü 'inâyetlü mürüvvetlü veliyyü'n-ni'am kapudan paşa efendimiz hazretleri Adana Eyâleti Mütessellimliği tarafımızdan size tefvîz olunmak üzere fermân ve dörtbiñ ğurûş dahî masârîf-ı hareketimiz için müsâ'ade ve 'inâyet buyurmalarıyla fermânları üzere sûret-i emr tavsiye ve mücebince buyruldu irsâl olunmağın mektûb tahrîr ve firîştâde kılındı. İnşâ'llâhü Te'âlâ vürûdında sûret-i emr-i şerîf-i 'âlî ve buyruldu meşrûh olduğı vech üzere eyâlet-i mezbûre mütessellim olub hıdmet-i lâzimeñde gereği gibi ihtimâm ve meblağ-ı mezbûr dörtbiñ ğurûş evvel-i irâddan cem' ve inâyetlü devletlü mürüvvetlü veliyyü'n-ni'am efendimiz hazretlerinin emreyledikleri mahalle bir sâ'at akdem îsâlde dikkat-i tâmm eylesiz. Bâkî 'izz ve rif'at füzûn-bâd.

Hâlisü'l-fu'âd

'Ömer

Mutasarrıf-ı Adana

El-emrû hasbemâ harrerehü'l-fakîri'llâh 'azze şânühü 'Ali el-Kâdî be-medîne-i Payas
ğufire leh.

Sahife no: 137

Belge no: 221

Kasaba-i Manastır mahallâtından Urum Mahallesi mütemekkinlerinden olub müsâfereten vechi üzere medîne-i Adana'da bir müddet akdem mürdolan İse veled-i Hine nâm mürdenin verâseti zevce-i metrûkesi Katrin bint-i Biros ile sağîr kızı Tana'ya ve kebîr kızı Horusna ve kebîr oğulları Katoris ve Fosra ve Minta ve Yasef nâm zimmîlere münhasıra olduğı lede's-şer' zâhir ve nümâyân oldukdan sonra mürd-i mesfûrun zevcesi Katrin ve kebîr kızı Horusna ve kebîr oğulları Katoris ve Fosra ve Yasef nâmûn zimmîlere ve sağîr-i mezbûre dahî taraf-ı şer'den mansûbe vasî nasbolunan bâ'istü hâze's-sefer mürd-i mesfûrun oğlu Minta nâm zimmî muvâcehesinde her biri ikrâr-ı tâmm ve ta'bîr-i 'ani'l-merâm idüb bundan akdem medîne-i Adana'da babamız mürd-i mesfûr İse'nin muhallefâtına vad'u'l-yed olanlardan ahz ve kabza ve bizlere îsâle işbu hâzır bi'l-meclis olan karındaşımız mesfûr Minta nâm zimmîyi taraflarımızdan vekîl nasb ve ta'yîn eyledik didiklerinde ol dahî vekâlet-i mezbûreyi bi'l-asâle ve bi'l-vekâle ve bi'l-vesâye kabûl ve merâsimini edâya ta'ahhüd eyledikden sonra mukirri mesfûrünün ikrâr-ı meşrûhalarını el-mukirru lehi'l-mesfûr Minta vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk itmegin mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketbolundu. Tahrîren fi-evâ'ili recebi'l-mürecceb sene semânin ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Şuhûdü'l-

hâl

Hasan Çelebi ibn-i
Ahmed Mollazâde (?)

'Osman Çelebi
bin 'Abdullah

Ahmmmed Çelebi ibn-i
Mehmed Mollazâde

el-Hâc
Hasan ()
oğlu Bey

ve
ğayrühüm

Sahife no: 138

Belge no: 222

Kıdvetü'l-emâcid ve'l-ekârim sâbıkâ Bağdad defterdârı olan Defterdâr Ahmed Paşazâde 'Ömer *zîde mecdühû* tevkî'-i refî'-i hümâyun vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, sen reşid ve kâr-güzâr ve şark tarafının kâffe-i umûrunda mahâretin olup her vechile müstahakk-ı 'inâyet ve şâyeste-i 'âtıfet olduğun ecilden hâliyâ hakkında mezîd-i 'inâyet-i şâhâne ve müretteb-i re'fet-i seniyye-i pâdişâhânem zuhûra getirülüb işbu biñ[yüz]otuzsekiz cemâziye'l-ûlâsının yigirmiyedinci gününde zabt itmek üzere mükemmel ve müretteb kapun ve müstevfi güzîde 'askerinle hâlâ Bağdad Vâlisi olup Hemedân cânibinde Ser-'asker olan düstûr-ı mükerrerrem müşîr-i müfahham nizâmü'l-'âlem Vezîr Ahmed Paşa *edâm'Allâhü Te'âlâ iclâlehû'nüñ* ma'iyetine varub re'y-i savâb-dîdi üzere hareket hareket ve iktizâ iden hıdemât-ı 'aliyyemde bezl-i mekdûr eylemen şartıyla tavâfy-ı 'aliyye-i mülûkânemden Adana Beglerbeyliği sâdır olan Hatt-ı Hümâyûn-ı şevket-makrûnım mücebince sana tevcîh ve 'inâyet idüb i'lâmiçün şurût ta'yîn olunmuşdur. Buyurdum ki: Hatt-ı Hümâyûn-ı şevket-makrûnımla sâdır olan fermân-ı celîli'l-kadım mücebince te'hîr ve tevakkuf itmeyüb Adana Beglerbeyliği'ne sen mutasarrıf olup zabt ve rabt-ı memleket ve himâyet ve sıyânet-i ra'iyet bâbında ve sâ'ir fermânım olan hıdemât-ı 'aliyyemde bezl-i mekdûr ve sa'y-i mağfûr eyleyüb min-ba'd fukarâ-i ra'iyet ve sükkân-ı vilâyet ve kuttân-ı memlekete bir vechile zulm ve ta'addî ve tecâvüzden be-ğâyet ihtirâz ve ictinâb üzere olasın. Şöyle bilesin. 'Alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın. Tahrîren fi-evâhırı cumâdi'l-ülâ li-seneti semânin ve selâsîn ve mi'e ve elf.

Kostantınıyye

el-Mahrûse

Sahife no: 138

Belge no: 223

Şerî'at-şî'âr fazîlet-disâr Adana kâdîsı fazîletlu efendi hazretleri *zîde fazluhû* kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân sâ'ir a'yân-ı vilâyet ve iş erleri *zîde kadruhüm* inhâ olunur ki, işbu biñyüzotuzsekiz senesiniñ cemâziye'l-ûlâsınıñ yigirmiyedinci gününde 'avâtıf-ı 'aliyye-i husrevânîden Adana Eyâleti bize tevcîh ve ihsân buyrulub sâdır olan fermân-ı celîli's-şân kerîmi'l-'ünvânın sûreti ihrâc ve imzâ ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân el-Hâc Ömer Ağa *zîde kadruhû* mütesellim nasb ve ta'yîn olunmağla buyruldu tahrîr ve ısdâr kılınmışdır. Vüsûlünde gerkdir ki muvâfık-ı şer'-i kavîm ve mutâbık-ı kânûn-ı kadîm tarafımıza 'â'id ve râci' olan irâdât-ı cüz'iyeye ve külliyyede ve târîh-i tevcîhe müte'allık olan emr-i muhâsebede ber-vefk-ı tarîk-ı müstakîm mu'âvenet ve müsâ'adeye ittihâd-ı tâmm ve geregi gibi dikkat ve hamiyet ve ihtimâm idüb bir dürlü tekâsül ve tehâvün ile 'â'idâtımıza nev'an zarar ve tertîbinden (?) ve

emr-i hükûmetin teşevvüş ve tekeddüründen ve hılâf-ı şer' ve kânûn bir ferde dahî cevri ve ta'addî ve tecâvüzden ziyâde tevakkî ve müceb-i buyruldu ile 'âmil olasız deyü.

Fi gurre-i recebi'l-ferd sene [11]38

fi 27 Câ sene 1138

Sahife no: 138

Belge no: 224

Defter oldur ki, işbu biñyüzotuzsekiz senesi martı ibtidâsından medîne-i Adana Menzili'nin taksît-i evvelisi beşbiñ ğurûş otuzyedî senesi menzil sâlyânesinden Kara'îsâlu Kazâsında bâkî kalan yüz ğurûş ve Sarıçam Kazâsında bâkî kalan otuz ğurûş ve bu sene-i mübârekede Mısır Hazînesi masrafı yüzotuz ğurûş ve yine Mısır'dan gelen 'Abdullah Efendi'ye üç günlük masraf elli ğurûş ve bu sene-i mübârekede İskenderun İskelesi'nden Birecik'e ve Diyarbakir'e naklolunacak mühimmât ve cebehânenin mekârî devesi için fermân getiren Yusuf Ağa'ya virilen hıdmet ikiyüzon ğurûş ve paşa hazretlerine yüz ğurûş ve mütesellim ağaya tahsiliyye elli ğurûş ve harc-ı ma'kûl yüz ğurûş huddâmiye on ğurûş ve nâziriye on ğurûş ve kâtibiye altı ğurûş ve muhızıriye beş ğurûş ki min-haysü'l-mecmû' beşbiñsekizyüz ğurûşa bâliğ olmağın meblağ-ı mezbûrî cümle a'yân-ı vilâyet ve ahâlî-i memleket ve kazâ ve nevâhî ihtiyârları ma'rifet ve ittifâk ve ittihâdlarıyla 'âmmeye tevzi' ve salyâne olunan defterdir ki ber-vech-i âtî zikrolunur. Hurrîre fi'l-yevmi'l-'âşiri min-recebi'l-ferd li-seneti semânin ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Nefs-i Adana ğurûş 2700	Nâhiye-i Dindarlu ğurûş 1200	Nâhiye-i Cânibi's-şehr ğurûş 400	Nâhiye-i Karakışla ğurûş 420
Nâhiye-i Hacılıbaraklı ğurûş 80	Kazâ-i Yüregir ğurûş 500	Kazâ-i Kara'îsâlu ğurûş 300	Kazâ-i Sarıçam ğurûş 200
Cem'an			yekûn

ğurûş

5800 yalnız beşbiñsekizyüz ğurûşdur. Sah.

Sahife no: 139

Belge no: 225

Medîne-i Adana civârında vâkî 'Yüregir Kazâsı'na tâbî 'Sazak nâm karye ahâlîsinden işbu râfi'i'l-kitâb Mehmed bin Mustafa bin Pîrî nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i enverde hâlen Adana Mütesellimi olup beytü'l-mâl kabzına me'mûr olan Fahru'l-akrân el-Hâc 'Ömer Ağa bin el-Hâc Hüseyin mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb medîne-i mezbûre mahallâtından Eskihamam Mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem vefât iden Safiyye

Hanım ibnet-i Mehmed Paşa bin Emine Hâtun ile benim babam Mustafa li-ebeveyn karındaş olub babaları ismi Pîrî, Pîrî'nin babası ismi 'Abdullah ve dede ismi Mehmed'dir. Vâlideleri Zülfi Hâtun, meskat-ı resleri karye-i mezbûredir. Zî-rahm cihetinden verâseti benim ile zevci işbu hâzır bi'l-meclis es-Seyyid Halîl Ağa bin es-Seyyid 'Ali Efendi'ye münhasıra olmağla mütesellim-i mûmâ-ileyh el-Hâc 'Ömer Ağa terike-i müteveffiyeye-yi mezbûreden Safiyye Hanım'dan benim hisseme Beytül-mâl olmak zu'miyle vad'-ı yed murad ider. Sü'âl olunub takrîri tahrîr ve tenbîh olunmak matlûbumdur didikde ğıbbe's-sü'âl Mütesellim-i mûmâ-ileyh el-Hâc 'Ömer Ağa cevâbında terike-yi müteveffiyeye-i mezbûrenin nısfına Beytül-mâl olmak zu'miyle vad'-ı yed murad eyledigin ikrâr lâkin müdde'î-i mezbûr Mehmed'in zî-rahm cihetinden vâris olduğun inkâr idicek müdde'î-i mezbûr Mehmed'den da'vâsına mutâbık beyyine taleb olundukda 'udûl-i ahâr-ı ricâl-i müslimînden olub 'Alidede Mahallesi ahâlîsinden Hasan bin 'Ali ve Paşanebi Mahallesinden İbrâhim Beşe bin Mustafa nâm kimesneler li-ecli'ş-şahâde meclis-i şer'a hâzırân olub istişhâd olunduklarında fi'l-hakîka müteveffiyeye-i mezbûre Safiyye Hanım'ın babası Mehmed Paşa'nın vâlidesi Emine Hâtun ile müdde'î-i mezbûr Mehmed'in babası Mustafa li-ebeveyn karındaşlar olub babaları ismi Pîrî'dir. Ve Pîrî'nin babası ismi 'Abdullah ve dedesi ismi Mehmed'dir. Ve vâlideleri ismi Zülfi Hâtun'dur. Ve meskat-ı re'sleri karye-i mezbûre Sazak'dır. Müteveffiyeye-i mezbûre Safiyye Hanım'ın verâseti zevci işbu merkûm es-Seyyid Halîl Ağa ile zî-rahm cihetinden müdde'î-i mezbûr Mehmed'e münhasıradır. Vâris-i âhar olduğun ma'lûmumuz degildir. Bizler bu husûsa bu veche üzre şahidleriz. Şahâdet dahî ideriz deyu her biri edâ-yı şahâdet-i şer'iyye eylediklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şahâdetleri makbûle olmağın mücebiyle müdde'î-i mezbûr Mehmed'in verâsetine ba'de'l-hüküm ve't-tenbîh mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi'l-hâdî 'aşara min-recebi'l-ferd li-seneti semânin ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Şuhûdü'l-					hâl
Mefhari'l- 'Ulemâ 'Ali Efendi el-Müftî-i bi-Adana	Fahru'l- 'Ulemâ Süleyman Efendi Şeyhzâde	Fahru's-sâdâti es-Seyyid 'Ali Efendi Kâ'im-i makâm- Nakîbü'l-eşrâf	Zahru'l- eşbâh el-Hâc Mehmed Ağa Kırcazâde	Fahru'l- akrân İsmâ'îl Ağa 'Arabzâd e	es-Seyyid Mustafa Ağa Kalaycızâde
es-Seyyid 'Ali bin Hüseyin	es-Seyyid Hâc Ramazan Çelebi bin el-Hâc Hamza	Kara Ahmed Ağa bin Seydî Kethüdâyeri Adana	el-Hâc Ahmed Efendi bin Safer Efendi	ve ğayrühüm	

Sahife no: 139

Belge no: 226

Hâlen Kurdkulağı menzilcisi olan Zahru'l-eşbâh İbrâhîm Ağa bin Mustafa nâm kimesne () medîne-i Adana'da meclis-i şer'î şerîf-i enverde Kara'îsâlu Mukâta'ası'na ber-vech-i mâlikâne mutasarrıf olub hâlen taraf-ı Devlet-i 'Aliyye'de Defterdâr olan kıdvetü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'u'l-mehâmid ve'l-mekârim sa'âdetlü mükerrermetlü el-Hâc İbrâhîm Efendi taraf-ı karîni's-şereflerinden mukâta'a-i mezbûre'de voyvodaları olan ashâbi'l-kitâb el-Hâc Mahmud Ağa bin İlyas ve mukâta'a-i mezbûre ahâlîsinden Molla Ahmed bin Veli ve Nasûh bin Yusuf ve Mehmed bin Veli nâm kimesneler mahzarlarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb mukâta'a-i merkûme mâlından dörtyüzotuzdört ğurûş sekiz tümen sâlifü'z-zikr Kurdkulağı Menzili'ne bâ-Fermân-ı 'Âli ber-vech-i ocaklık ta'yîn buyrulmağın işbu biñyüzotuzsekiz senesine mahsûb olmak üzere sene-i merkûme mâlından meblağ-ı mezbûr dörtyüzotuzdört ğurûş sekiz tümen mûmâ-ileyh Mahmud Ağa'dan ve ahâlî-i mezbûrûn Molla Ahmed ve Nasûh ve Mehmed yedlerinden bi't-tamâm ahz ve kabz eyledim didikde ğubbe't-tasdikî's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketbolundu. Fi'l-yevmi's-sâmini 'aşara min-recebi'l-ferd li-seneti semânin ve selâsîn ve mi'e ve elf.

Şuhûdü'l-		hâl			
Fahru'l-akrân Haseki 'Ali Ağa	Fahru'l-'Ulemâ es-Seyyid 'Ali Efendi Zâviyedâr	Maksûd Ağa bin 'Ali	'Osman Çelebi bin el-Hâc 'Ömer	Mehmed Ağa bin İbrâhîm Cebekci (?)	ve ğayrühüm

Sahife no: 139

Belge no: 227

Medîne-i Adana'da vâki' Saçlıhamid Mahallesi sükkânından olub hâlâ Kurdkulağı Menzilcisi olan 'Abdül'aziz Ağa bin İbrâhîm medîne-i mezbûrede meclis-i şer'î hatır-ı lâzimü't-tevkîrde Kara'îsâlu Mukâta'ası'na ber-vech-i mâlikâne mutasarrıf olan hâlen Devlet-i 'Âliyye'de Defterdâr olan kıdvetü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'u'l-mehâmid ve'l-mekârim sa'âdetlü mükerrermetlü el-Hâc İbrâhîm Efendi taraf-ı bâhiri's-şereflerinden mukâta'a-i merkûme ahâlîlerinin umûrlarını görmege vekîlleri olan işbu ashâbi'l-kitâb Mustafa Ağa bin Mûsâ ve mukâta'a-i merkûme ahâlîsinden Yusuf bin 'Ali ve Molla Ahmed bin Veli ve Nasûh bin Yusuf ve Mehmed bin Veli nâm kimesneler mahzarlarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb mukâta'a-i merkûme mâlından olmak üzere dörtyüzotuzdört ğurûş sekiz tümen sâlifü'z-zikr Kurdkulağı Menzili'ne bâ-fermân-ı 'âli ber-vech-i ocaklık ta'yîn buyrulan işbu biñyüzotuzdokuz senesine mahsûb olmak üzere sene-i merkûme mâlından meblağ-ı mezbûr

dörtüyüzotuzdört gurûş sekiz tümen mûmâ-ileyh Mustafa Ağa ve ahâli-i merkûmûn Yusuf ve Molla Ahmed ve Nasûh ve Mehmed yedlerinden bi't-tamâm ve'l-kemâl ahz ve kabz eyledim didikde ğıbbe't-tasdîkî's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketbolundu. Fi'l-yevmi'l-hâmisi 'aşara min-şa'bâni'l-mu'azzam li-seneti tis'a ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Şuhûdü'l-_____ hâl

'Osman Ağa bin 'Ali	ve es-Seyyid Mahmud Ağa bin Kara Ahmed Ağa	'Ömer Ağa bin 'Osman Ağa Kademzâde	Mustafa Ağa bin Mehmed Ağa el-ma'rûf Çopur Mehmed Ağa	ve ğayrühüm
------------------------	--	--	---	-------------

Sahife no: 140

Belge no: 228

Vilâyet-i Rumili'nde Malkara Kazâsı'na tâbi' Habbâz nâm karye sâkinlerinden iken bundan akdem vefât iden Abaza İbrâhîm Ağa bin 'Abdullah bin 'Abdurrahman'ın verâseti zevceleri 'Âyişe bint-i 'Abdullah ve Şâhbâz bint-i 'Abdullah nâm hâtuñlar ile sulbi saĝır oĝlu Ahmed ve sulbiye saĝire kızı Hadice'ye münhasıra olduĝu lede's-şer' zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra saĝîrân-ı mezbûrân Ahmed ve Hadice'nin tesviye-i umûrlarına bâ-hüccet-i şer'iyye vasî-i muhtârları olan 'Ömer Ağa bin Mehmed nâm kimesne husûs-ı âtiyi'z-zikre bâ-fermân-ı âli mübâşir ta'yîn buyrulan Dergâh-ı 'Alî Kapucubaşlarından iftihârü'l-emâcîd ve'l-ekârim Kel Ahmed Ağa mübâşeretiyle medîne-i Adana mahallâtından Sarıyakub Mahallesi sükkânından iken bundan akdem fevtolan Tuzsuzoĝlu dimekle şehir Mehmed Ağa bin Ebî Bekir'in verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Şerife bint-i 'Ömer ile vâlidesi Fatma bint-i el-Hâc Kâsım ve sulbi kebîr oĝlu es-Seyyid Ebû Bekir'e münhasıra oldukdan sonra merkûm es-Seyyid Ebû Bekir ve mezbûretân Şerife ve Fatma taraflarından husûmet ve redd-i cevâba vekîlleri olub mezbûretânın vârislerini bi'l-ma'rifeti's-şer'iyye 'ârifân olan es-Seyyid 'Ali bin Mehmed ve es-Seyyid Mehmed bin Efendi bin 'Abbas şahâdetleriyle muhzır-ı hasm-ı câhidde sâbit ve sübût-ı vekâletine hükm-i şer'î lâhık olan Süleyman Ağa bin 'Abdûlfettâh nâm kimesneleri meclis-i şer'-i şerîfe ihzâr ve mahzarlarında üzerlerine merkûm 'Ömer Ağa bi'l-vesâye da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb biñyüzyigirmidokuz senesinde müteveffâ-yı mezbûr Abaza İbrâhîm Ağa'nın 'uhde ve iltizâmında olan Adana Sancaĝı'nda vâki' Bozdoĝan Mukâta'asını biñüçyüzelli ğurûşa müteveffâ-yı mezbûr Tuzsuzoĝlu Mehmed Ağa der-'uhde ve iltizâm itdikden sonra meblaĝ-ı mezbûrî edâ ve teslîm itmeden mezbûr Abaza İbrâhîm Ağa fevtoldukdan sonra merkûm Tuzsuzoĝlu Mehmed Ağa dahî fevtolmaĝla meblaĝ-ı mezbûr Tuzsuzoĝlu Mehmed Ağa'nın terikesine vad'u'l-yed olan oĝlu es-Seyyid Ebû Bekir'den ve müvekkiletân-ı mezbûretân Şerife ve Fatma'dan bi'l-vesâye taleb iderim. Su'âl olunub alıvirilmesi matlûbumdur didikde ğıbbe's-su'âl mezbûrân es-Seyyid Ebû Bekir ve Süleyman Ağa cevâblarında hâl bâlâda tahrîr olunduĝu üzredir. Lâkin babam mezbûr Tuzsuzoĝlu

Mehmed Ağa hayâtında Mahmiyye-i İstanbul'da meblağ-ı mezbûrdan dokuzyüz gurûşunu müteveffâ-yı mezbûr Abaza İbrâhîm Ağa'ya hayâtında edâ ve teslîm idüb ol dahî yedinden meblağ-ı mezbûr dokuzyüz gurûşını ahz ve kabz itmişdir deyü defi'le mukâbele itmegın ısrê'l-istintâk ve'l-inkâr mezbûrân es-Seyyid Ebû Bekir'den ve vekîl-i mezbûr Süleyman'dan def-i meşrûhlarını mübeyyin beyyine taleb olundukda 'udûl-i ahrâr-ı ricâl-i müslimûnden medîne-i mezbûrede Karasokı Mahallesiinde sâkin 'Abdullah Ağa ibn-i Mehmed ve Sarıyakub Mahallesi'nden Süleyman bin İbrâhîm nâm kimesneler li-ecli's-şahâde meclis-i şer'a hâzırân olub istişhâd olunduklarında fi'l-hakîka müteveffâ-yı mezbûr Tuzsuzoğlu Mehmed Ağa bin Ebî Bekir hayâtında Mahmiyye-i İstanbul'da meblağ-ı mezbûr dokuzyüz gurûşu müteveffâ-yı mezbûr Abaza İbrâhîm Ağa bin 'Abdullah bin 'Abdurrahman'a hayâtında bizim huzûrumuzda edâ ve teslîm idüb ol dahî yedinden ahz ve kabz eyledi. Biz bu husûsa bu vech üzre şahidleriz. Şahâdet dahî ideriz deyü herbiri edâ-i şahâdet-i şer'iyeye eylediklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şahâdetleri makbûle olmağın mücebiyle meblağ-ı mezbûr dokuzyüz gurûş da'vâsıyla mezbûrân es-Seyyid Ebû Bekir ve müvekkiletân-ı mezbûretân Şerife ve Fatma'ya bî-vech mu'ârazadan vasî-i merkûm 'Ömer Ağa men' olundukdan sonra vasî-i merkûm 'Ömer Ağa meclis-i şer'ide mezbûr es-Seyyid Ebû Bekir ve vekîl-i mezbûr Süleyman Ağa mahzarlarında bi'l-vesâye ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb ânifen () iddi'â eyledigim meblağ-ı mezbûr biñüçyüzelli gurûşdan bâkî kalan dörtyüzelli gurûşu dahî taleb-i dav'â eyledigimde beynimizde münâza'ât-ı kesîre ve muhâsamât-ı ekîde vâkî'a olmuşıdı. El-hâletü hâzihî vesâtat-ı müslimîn ile yüzelli gurûş nakd ve kıymeti beynimizde ma'lûm bir re's al aykır at üzerlerine beni sulh eylediklerinde ben dahî sulh-ı mezbûrî kabûl ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezbûr yüzelli gurûşu ve mesbûkî'z-zikr atı yedlerinden bi't-tamâm ahz ve kabz idüb meblağ-ı bâkî dörtyüzelli gurûş da'vâsından mezbûr es-Seyyid Ebû Bekir'in ve müvekkiletân-ı mezbûretân Şerife ve Fatma'nın zimmetlerini ibrâ-yı 'âmm-ı kâtı'ı'n-nizâ'la bi'l-vesâye ibrâ ve ıskât eyledim didikde ğıbbe't-tasdîkî's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketbolundu. Fi'l-yevmi'l- 'ısrîn min-şehri rebî'î'l-evvel li-seneti semânin ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Şuhûdü'l-_____ hâl

Fahru'l-akrân Ahmed Ağa
Kethadâyeri Adana

el-Hâc Memiş bin
Süleyman

el-Hâc Mehmed bin
el-Hâc 'Abdi

es-Seyyid 'Ali
Çelebi bin İbrâhîm

es-Seyyid İbrâhîm Çelebi
bin el-Hâc Veli

Süleyman bin Mûsâ

Hüseyn bin Ahmed

ve ğayrühüm

Sahife no: 140

Belge no: 229

Medîne-i Adana mahallâtından Neccârân Mahallesi sükkânından Ermeni tâ'ifesinden Marat veled-i Saltuk nâm zimmî meclis-i şer'-i şerîf-i lâzimi't-teşrifde işbu râfi'ü'l-kitâb Muhzirbaşı Hüseyin Ağa bin 'Abdurrahman mahzarında bi't-tav'ı's-sâf ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb 'akd-ı âti sudûrına degin silk-i mülk-i sahîhamda münselik olub mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan Cemîle oğlu 'Osman Efendi ve bir taraftan Devecioğlu ve bir taraftan Dürz 'Araboğlu ve taraf-ı râbi'i Kis Hâc menzilleri ile mahdûd iki bâb tahtânî ve iki bâb fevkânî beyt ve bir sofa ve kenîf ve bir mikdâr havluyu müstemil menzilimi cümleti't-tevâbi' ve levâhik ve kâffeti'l-menâfi' ve'l-merâfik tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî ve şurût-ı müfsideden 'ârî bey'-ı bât-ı sahîh-i şer'î ile merkûm Hüseyin Ağa'ya üçyüzelli ğurûşa bey' ve teslim ve temlik ol dahî ber-vech-i muharrer iştirâ ve kabûl ve kabz ve tesellüm ve temellük itdikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr üçyüzelli ğurûşu müşteri-i merkûm Hüseyin Ağa yedinden bi't-tamâm ve'l-kemâl ahz ve kabz eyledim. Fî-mâ-ba'd menzil-i mahdûd-ı mezkûr müşteri-i merkûm Hüseyin Ağa'nın mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarfıdır. Benim vechen mine'l-vücûh ve sebeben mine'l-esbâb 'alâka ve medhalim kalmadı. Keyfe-mâ-yeşâ' ve yuhtâr mülkiyyet üzre mutasarrıf olsun didikde ğıbbe't-tasdikî's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketbolundu. Fî'l-yevmi'r-râbi'i ve'l-'ısrîn min-recebi'l-ferd li-seneti tis'a ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Şuhûdü'l-_____hâl

El-Hâc Halîl Beşe ibn-i Hüseyin	Mustafa bin Yusuf () başoğlu	Kara Ahmed bin 'Ali Bakkâl	'Ali bin 'İsâ	Hüseyin bin Mehmed
------------------------------------	----------------------------------	-------------------------------	---------------	-----------------------

Sahife no: 141

Belge no: 230

El-emrû kemâ zükira fihi nemekahül'l-fakîri'llah Sühânehû Te'âlâ Ahmed el-Mevla'l-Hılâfe be-medîne-i Kayseriyye el-mahmiyye 'afâ 'anhü

Fî'l-asl medîne-i Kayseriyye'ye tâbi' Talas nâm karye mütemekkinlerinden olub ber-vech-i müsâferet mahmiyye-i Adana'da Emir 'Alioğlu Hanı'nda mütemekkin iken bundan akdem hâlik olan Arzaman veled-i Ariton veled-i Tirayi nâm zimmînin verâseti zevce-i metrûkesi Horem bint-i Kazer veled-i Marat nâm nasrâniyye ile sulbiye sağîr oğulları Parseh ve Arzman'a ve sulbiye sağîre kızı Maryem'e münhasıra olduğu lede's-şer' mütehakkık oldukdan sonra sağîrûn-ı mezbûrûnun tesviye-i umûrlarına ve mâl-ı mevrûslarını zabt ve hıfza hüccet-i şer'iyye ile kıbel-i şer'den mansûbe vasîleri olan vâlideleri mezbûre Horem zâtı ba'de't-tarîfi's-şer'î meclis-i şer'ide takrîr-i kelâm idüb hâlik-i mezbûrun mahmiyye-i mezbûre Adana'da terikesine emîn-i Beytül-mâl bi'l-emâne vad'ıl-yed eylediği mesmû'um olmağla hâlik-i

mezbûrun emîn-i mûmâ-ileyh ve sâ'ir yedlerinde olan terikesini ahz ve kabza ve bana îsâle ve ahz ve kabz ve îsâl mütevakkıf olduğu umûrun küllisine tarafımdan mahmiyye-i mezbûre Adana'da mütemekkin hâlik-i mezbûrun li-eb er karındaşı Kazer nâm zimmîyi kabûlüne mevkûfa vekâlet ile vekîl ve nâ'ib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledim didikde mâ-vaka'a bi't-taleb ketbolundu. Fi'l-yevmi'l-hâmisi 'aşara min-recebi'l-ferd li-seneti semânin ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Şuhûdü'l-_____ hâl

İbrâhîm Beşe ibn-i Receb Mehmed bin Yusuf Mehmed bin İbrâhîm Ahmed bin Halîl

Sahife no: 141

Belge no: 231

Medîne-i Adana mahallâtından Durmuşfakih Mahallesi sükkânından es-Seyyid Yusuf Ağa bin es-Seyyid 'Abdullah nâm kimesne asâleten ve vâlide 'Âyişe bint-i İbrâhîm ve li-ebeveyn hemşîre Selime bint-i es-Seyyid 'Abdullah nâm hâtunlar taraflarından ikrâr-ı âtiyi'z-zikre vekîlleri olduğu mezbûretânın zâtlarını bi'l-ma'rifeti's-şer'iyeye 'arifân olan el-Hâc Ahmed bin Mûsâ ve Yusuf bin 'Ömer şahâdetleriyle vekâleti sâbit ve sübûtuna hükm-i şer'î lâhık olan merkûm es-Seyyid Yusuf Ağa asâleten ve vekâleten meclis-i şer'-i hatîr-i lâzimi't-tevkîrde işbu râfi'u'l-kitâb ve Yörikli Hüseyin Çelebi bin 'Osman nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb 'akd-ı âtfi sudûrına [degin] müvekkilelerim mezbûretân 'Âyişe ve Selîme ile ber-vech-i iştirâk silk-i mülk-i sahîhamızda münselik olub mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan Süleyman Ağa mülki ve bir taraftan mezbûrünün odaları ve iki taraftan tarîk-ı 'âmm ile mahdûd iki bâb fevkânî beyt ve üç bâb tahtânî beyt ve iki yan sofası ve bir orta sofa bir hamâm ve bi'r-i mâ ve kenîf ve bir mikdâr havluyu müştemil menzilizimizi bi'l-cümleti't-tevâbi' ve levâhık ve kâffeti'l-menâfi' ve'l-merâfik tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî ve şurût-ı müfsideden 'ârî bey'-ı bât-ı sahîh-i şer'î işbu merkûm Hüseyin Çelebi'ye beşyüzelli ğurûşa bey' ve teslim ve temlik ol dahî ber-vech-i muharrer iştirâ ve kabûl ve tesellüm ve temellük itdikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr beşyüzelli ğurûşu müvekkiletân-ı mezbûretân 'Âyişe ve Selîme ile 'alâ-kadri hisesihim müşteri-i merkûm Hüseyin Çelebi yedinden bi't-tamâm ahz ve kabz eyledik. Ba'de'l-yevm menzil-i mahdûd-ı mezkûr müşteri-i merkûm Hüseyin Çelebi'nin mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarfıdır. Benim ve müvekkilelerimin vechen mine'l-vücûh ve sebeben mine'l-esbâb 'alâka ve medhalimiz kalmadı. Keyfe-mâ-yeşâ' ve yuhtâr mutasarrıf olsun didikde ğıbbe't-tasdik'i's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketbolundu. Fi'l-yevmi's-sâdisi min-şa'bâni'l-mu'azzam Li-seneti semânin ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Şuhûdü'l-_____ hâl

El-Hâc 'Ali bin el-Hâc Murad	es-Seyyid Mustafa Çelebi bin Seyyid Halîl	Ve Usta İbrâhîm bin Hüseyin	Yusuf bin 'Ali	Molla Mustafa bin Mehmed	ve ğayrühüm
---------------------------------	---	-----------------------------------	-------------------	--------------------------------	----------------

Sahife no: 141

Belge no: 232

Defter oldur ki, işbu sene-i mübâreke hâlen Adana Vâlîsi olan sa'âdetlü 'Ömer Paşa hazretlerinin yanında mevcûd ve mükemmel ve müretteb kapısı halkıyla şark seferine me'mûr olmağla Adana Eyâleti'nden hadd-i evsat üzere imdâd-ı seferiyye virilmek bâbında fermân-ı 'âlî sâdır olmağla imtisâlen li'l-emri'l-'âlî bi'l-cümle a'yân ve ahâlî-i vilâyet ve sükkân-ı memleket ma'rifet ve ittifâklarıyla hadd-i evsat üzere zikrolunan imdâd-ı seferiyye onbeşbiñ ğurûş ve hıdmet biñ ğurûş cem'an onaltıbiñ ğurûş bi't-terâzî 'âmmeye tevzî' ve tarh olunan imdâd-ı mezkûr defteridir ki ber-vech-i âtî zikrolunur. Fi'l-yevmi's-sâlisi min-şâ'bâni'l-mu'azzam li-seneti semânin ve selâsîn ve mi'ete ve elf.²⁰

Defter-i mezkûr mükerrer kaydolundı işbu mahalle şerh virildi.

İmza ve mühür

Sahife no: 142

Belge no: 233

Defter oldur ki, işbu sene-i mübâreke Hemedân cânibi Ser-'askeri vezîr-i mükerrrem devletlü sa'âdetlü Ahmed Paşa Hazretleri'nin ma'iyyetlerine me'mûr olan 'Asâkir-i Mansûre'nin ta'yînâtlarıçün Musul tarafından zehâyir ve sâ'ir mühimmât-ı cebehâne nakliçün Adana Eyâleti'nden ihrâcî fermân buyrulan ikiyüzelli mihâr mekâri devesinden nefsi Adana'ya isâbet iden altmışaltı mihâr mekâri devesi semerleri ve yularları ve urğanları mükemmel olmak üzere ve beher devenin birer çift çuvalları ile ve beher katarına birer nefer sârbânlarıyla hisâb olundukda beher mihâr deve yetmiş ğurûşdan dörtbiñaltıyüzyigirmi ğurûş ve mârrü'z-zikr develerin fermânını getüren Ağa'ya virilen hıdmet yüzotuziki ğurûş ve bundan akdem sarayın cedîd masrafiçün sâlyâne olunan meblağdan mahallâtda kesîr kalan otuz ğurûş ve paşa efendimize yüz ğurûş ve mütesellim ağaya tahsîliyye elli ğurûş ve harc-ı ma'kûl yüz ğurûş ve nâzırıye on ğurûş ve huddâmiye on ğurûş ve kâtibiye beş ğurûş ve muhzırıye beş ğurûş ki min-haysül-mecmû' beşbiñyüziki ğurûşa bâliğ olmağın meblağ-ı mezbûri bi'l-cümle a'yân-ı vilâyet ve ahâlî-i memleket ma'rifet ve ittifâklarıyla medîne-i Adana'da vâki' mahallâta tevzî' ve sâlyâne olunan defterdir ki ber-vech-i âtî zikrolunur. Hurre fi'l-yevmi's-sâdisi 'aşara min-recebi'l-ferd li-seneti semânin ve selâsîn ve mi'ete ve elf

Mahalle-i Neccârân ğurûş 325	Mahalle-i Kassabbekir ğurûş 200	Mahalle-i Hankurbı ğurûş 250	Mahalle-i Bâb-ı Tarsus ğurûş 135	Mahalle-i Ağamehmed ğurûş 127	Mahalle-i Kayalıbağ ğurûş 110
---------------------------------------	--	---------------------------------------	---	--	--

²⁰ Belgenin bu kısmında adı geçen meblağın kaza ve nahiyelere göre dağıtım yapılmış ancak üzerleri çizilerek sonuna şu şerh düşülmüştür: Defter-i mezkûr mükerrer kaydolundı işbu mahalle şerh virildi.

Mahalle-i Harabbaçe ğurûş 100	Mahalle-i Sarrâcân ğurûş 94	Mahalle-i Çukurmescid ğurûş 117	Mahalle-i Kantârân ğurûş 102	Mahalle-i Saçlıhamid ğurûş 117	Mahalle-i Hacıhamid ğurûş 23	
Mahalle-i Karasoku ğurûş 158	Mahalle-i Câmi'-i 'Atîk ğurûş 215	Mahalle-i Taşçıkan ğurûş 170	Mahalle-i ma'a Dervişpaşazâde ğurûş 78	Mahalle-i Ğurbetân ğurûş 40	Mahalle-i 'Alidede ğurûş 102	
Mahalle-i Şeyhmustafa ğurûş 63	Mahalle-i Paşanebi ğurûş 94	Mahalle-i Yurtan ğurûş 140	Mahalle-i Sarıya'kûb ğurûş 62	Mahalle-i Baytimur ğurûş 31	Mahalle-i Halhal ğurûş 31	
Mahalle-i Sugedigi ğurûş 75	Mahalle-i Mestanzâde ğurûş 55	Mahalle-i Sufibağçesi ğurûş 138	Mahalle-i Emirler ğurûş 44	Mahalle-i Debbâğân ğurûş 47	Mahalle-i Câmi'-i Cedîd ğurûş 44	
Mahalle-i Ağcamescid ğurûş 47	Mahalle-i Tekyekurbu ğurûş 20	Mahalle-i Hocavezir ğurûş 32	Mahalle-i Kansafzâde ğurûş 24	Mahalle-i Eskiçarşu ğurûş 12	Mahalle-i Yarbağçe ğurûş 30	
Mahalle-i Çınarlı ğurûş 15	Mahalle-i Durmuşfakih ğurûş 47	Mahalle-i Mermerli ğurûş 70	Mahalle-i Hamamkurb u ğurûş 70	Mahalle-i Kuruköprü ğurûş 130	Mahalle-i Zimmiyân ğurûş 700	Mahalle-i bağçeciyan ğurûş 520
Cem'an _____ yekûn						

ğurûş

5102 yalnız beşbiyyüziki ğurûşdur. Sah.

Sahife no: 142**Belge no: 234**

Medîne-i Adana mahallâtından Yurtan Mahallesi sükkânından iken bundan akdem vefât iden Mehmed bin 'Ömer nâm müteveffânın verâseti zevcesi Hayme bint-i Derviş ile sulbi sağır oğlu 'Ömer ve sulbiye sağîre kızı Halime'ye münhasıra olduğu lede's-şer' zâhir ve mütehakkık olduktan sonra müteveffâ-yı mezbûrun muhallelâtıdır ki zikrolunur. Fî 13 Şevval li-seneti semânin ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Evân-ı nühâsiye kıyye 15 ğurûş 12.5	müsta'mel döşek 'aded 4 ğurûş 4	Köhne yorğan 'aded 4 ğurûş 3	minder 'aded 3 ğurûş 1	köhne yasdık 'aded 3 ğurûş 1	köhne kilim 'aded 2 ğurûş 3
---	---	--	------------------------------------	--	---

köhne çakşır 'aded 1 ğurûş 1	müsta'mel beden kürki 'aded 1 ğurûş 1	siyah kuzu kürki 'aded 1 ğurûş 4	köhne çuka 'aded 1 ğurûş 2	yağ batman 'aded 2 ğurûş 3	timur mangal 'aded 1 ğurûş 1
tecemmülâthâne ğurûş 10	nakd ğurûş 3	sabun batman 17 ğurûş 37	kendir top 'aded 200 ğurûş 50	misâb top 'aded 2 ğurûş 2	iplik batman 'aded 2 ğurûş 3
Bal mumu... 'aded 2 ğurûş 0.5	lemha (?) 'aded 1 ğurûş 1	terâzî ma'a kıyye 'aded ğurûş 2	tecemmülât ve dükkân ğurûş 5		
Cem'an					yekûn
ğurûş					
154 yalnız yüzellidört ğurûşdur. Sah.					
Minhe'l			ihrâcât		
resm-i kısmet-i ğurûş 4	kâtibiye ğurûş 1	muhzırıye ğurûş 0.5	çukadâriye ğurûş 1	huddâmiye ğurûş 1	
Sahhu'l					bâki
ğurûş					
146.5					
Hisse-i zevce-i mezbûre Hayme ğurûş sümün 15 9		Hisse-i sağır-i mezbûr 'Ömer ğurûş sümün 86 6		Hisse-i sağire-i mezbûre Halime ğurûş sümün 43 3	

Sahife no: 143

Belge no: 235

Medîne-i Adana'da vâki' Kal'a İmâmı olan es-Seyyid 'Abdürrahim Efendi bin el-Hâc İbrâhîm Efendi meclis-i şer'-i şerîf-i enverde Dindarlu Nâhiyesi'ne tâbi' 'Arablı Karyesi ahâlisinden işbu râfi'u'l-kitâb es-Seyyid Süleyman ve es-Seyyid 'Ömer ibney el-Hâc Mustafa nâm karındaşlar mahzarlarında bi'tav'i's-sâff ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb 'akd-ı âtî sudûruna degin silk-i mülk-i sahîhamda münselik olub medîne-i mezbûrede Çukurmescid Mahallesi'nde vâki' bir taraftan mahalle-i mezbûrede vâki' mescid-i şerîfin imamına meşrût vakf menzil ve bir taraftan Dayı Halîl menzili ve iki taraftan tarîk-ı âmm ve tarîk-i hâss ile mahdûd iki bâb fevkânî beyt ve bir orta sofası tahtında bir bâb beyt-i kebîr ve kenîf ve bir mikdâr havluyı müştemil mülk menzilimi bi'l-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhuk ve kâffeti'l-menâfi' ve'l-merâfık

tarafeynden icâb ve kabûlü hâvî şurût-ı müfsideden 'ârî bey'-ı bāt-ı sahîh-i şer'î ile dörtyüzelli ğurûşa işbu merkûmân es-Seyyid Süleyman ve es-Seyyid 'Ömer nâm karındaşlara ber-vech-i şitirâk bey' ve teslîm ve temlîk anlar dahî ber-vech-i muharrer iştirâ ve kabûl ve kabz ve tesellüm ve temellük itdikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr dörtyüzelli ğurûşu müşteriyân-ı merkûmân es-Seyyid Süleyman ve es-Seyyid 'Ömer karındaşlar yedlerinden bi't-tamâm ahz ve kabz eyledim. Fî-mâ-ba'd menzil-i mahdûd-ı mezkûr müşteriyân-ı merkûmânın mülk-i müşterâlarıdır. Keyfe-mâ-yeşâ' ve yuhtâr müşterâ üzre mutasarrıf olsun didikde ğibbe't-tasdîkî-ş-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi's-sânî 'aşara min-şa'bâni'l-mu'azzam li-seneti semânin ve selâsîn mi'ete ve elf.

Şuhûdü'l-_____ hâl

Es-Seyyid 'Ali Çelebi bin Mahmud	'Ali bin Mustafa	Molla Mahmud bin Hamza	diger Molla Mahmud bin Mehmed	Molla Osman bin 'Ali	Molla Mahmud Kâtib
--	---------------------	------------------------------	-------------------------------------	-------------------------	--------------------------

Sahife no: 143

Belge no: 236

Defter oldur ki, Medîne-i Adana'da Eskihamam Mahallesi sükkânından iken bundan akdem vefât iden Süleyman Beg ibn-i 'Abdullah'ı verâseti zevce-i menkûha-i metûkesi Şerîfe bint-i 'Ömer ile sulbi sağır oğlu 'Ömer ve sulbiye sağîre kızı Fatma'ya münhasıra olduğu lede'ş-şer' zâhir ve nümâyân oldukdan sonra müteveffâ-yı mezbûrun muhalledefâtıdır ki ber-vech-i âtı zikrolunur. Fî'l-yevmi't-tâsi'i min-şa'bâni'l-mu'azzam li-seneti semânin ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Mahalle-i mezbûrede vâki' menzil 1 ğurûş 40	koza kantar 2 ğurûş 20	kır bargir 1 ğurûş 6	(?) 1 ğurûş 2	legen 1 ğurûş 2	hamam legeni 1 ğurûş 1.5
gügüm 1 ğurûş 1	semer lengeri tas 2 ğurûş 3	helke 1 ğurûş 8	tencere tâbe 3 ğurûş 3	müsta'mel ihram 1 ğurûş 1	müsta'mel kilim 2 ğurûş 4
yorgan ma'a yün 2 ğurûş 3	el legen (?) 1 ğurûş 1	yasdık 2 ğurûş 1	köhne kürk 1 ğurûş 2	köhne çakşır 1 para 30	köhne sarık 1 ma'a kavuk para 30
tecemmülâthâne ğurûş 2	() 1 ğurûş 50	() ğurûş 30.5			

Cem'an _____ yekûn				
ğurûş				
165.5				
Minhe'l _____			ihrâcât	
resm-i kısmet-i	huddâmiye	çukadâriye	kâtibiye	muhzırıye
ğurûş	para	ğurûş	ğurûş	ğurûş
3	10	1	1	1
Sahhu'l _____				bâkî
ğurûş				
165.5 (?)				
hisse-i zevce-i mezbûre		hisse-i ibn-i mezbûr 'Ömer		hisse-i bint-i mezbûre Fatma
ğurûş sümün		ğurûş meblağ		ğurûş meblağ
20 8		96 26		48 13

Sahife no: 144

Belge no: 237

Defter oldur ki, medîne-i Adana mahallâtından Kassabbekir Mahallesi sükkânından iken bundan akdem fevtolan el-Hâc Hüseyin bin 'Abdulğaffâr nâm müteveffânın verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Cemile bint-i 'Abdurrahman nâm hâtun ile sulbiye kebîre kızı Fatma'ya ve sulbi oğlunun sağîre kızı 'Ayşe'ye ve min-ciheti'l-'usûbeti'n-nesebiyye 'ammisi el-Hâc Mehmed'e münhasıra olduğı lede'ş-şer' zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra müteveffâ-yı mezbûrun muhallelâtıdır ki ber-vech-i âtî zikrolunur. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâdisi min-şa'bâni'l-mu'azzam li-seneti semânin ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Mahalle-i mezbû- rede vâki' menzil	koza	iki nsf	inek re's	düge	tosun	bargir re's
'aded	kantar	'Arûne deve	'aded	re's	'aded	'aded
1	'aded	kıymeti	1	1	1	2
ğurûş	17	ğurûş	ğurûş	ğurûş	ğurûş	ğurûş
200	ğurûş	30	6	3	8	24
170						
total bargir	himâr re's	penbe	buğday	şa'ır kil	nohud kil	evân-ı
re's	'aded	batman	kil	'aded	'aded	nühâsiye
'aded	1	'aded	'aded	6	2.5	kıyye
1	ğurûş	15	2	ğurûş	ğurûş	26
ğurûş	11	ğurûş	ğurûş	12	12	ğurûş
6		11	5			20
nakd	müsta'mel	köhne kilim	sağır kilim	def'a kilim	köhne halıca	kırmızı
der-kise	halıca	'aded	'aded	'aded	seccâde	döşek
ğurûş	'aded	1	1	1	'aded	'aded
40	1	sümün	ğurûş	sümün	1	3
	ğurûş	3	1	8	ğurûş	ğurûş
	2.5				1	2

köhne yasdık 'aded 5 ğurûş 2	köhne minder 'aded 3 ğurûş 1	siyah çul 'aded 1 sümün 8	sofra 1 sümü n 6	köhne yorğan 'aded 3 sümün 3	minder mitili 'aded 1 sümün 4	döşek mitili 'aded 1 ğurûş 1
def'a çul 'aded 1 ğurûş 0.5	köhne keçe 'aded 1 ğurûş 1	şamdan 'aded 1 sümün 3	köhne hegbe 'aded 2 sümün 6	köhne kırmızı kürk 'aded 1 ğurûş 1	kırmızı kuşak 'aded 1 sümün 6	
köhne sarık 'aded 1 ğurûş 4	yeşil bız kürk 'aded 1 ğurûş 1	köhne çuval 'aded 8 ğurûş 1	harar 'aded 2 ğurûş 1	pirinç kasır batman 'aded 3 ğurûş 1	'asel batman 'aded 0.5 sümün 6	bulğur batman 'aded 4 sümün 8
satır 1 ma'a keser 1 'aded ğurûş 4	timur kahve eli 'aded 1 sümün 4	() pirinç batman 'aded 3 sümün 9	mercimek külek 'aded 1 sümün 4	pekmaz . batman 'aded 3 ğurûş 1	() () 'aded 1 ğurûş 6	
bir mikdâr çeki kut ğurûş 2	yeşil cere (?) 'aded 1 sümün 2	orak 'aded 2 sümün 4	köhne sefe 1 ğurûş 5	bir mikdâr kahve ğurûş 1.5	tecemmülâthâne ğurûş 4	

Cem'an _____ yekûn-ı muhallefât
ğurûş

603 yalnız altıyüzüç ğurûşdur. Sah.

Kocaoğlan zimmetinde ğurûş 100	def'a Kocaoğlan zimmetinde ğurûş 22	Veli nâm kimesne zimmetind e ğurûş 8	Yusuf Beşe zimmetinde ğurûş 2	Molla 'Osmân zimmetinde ğurûş 2	Deli Veli zimmetind e ğurûş 15	cem'an yekûn-ı zimem ğurûş 145
---	---	---	--	---	--	--

Cem'an yekûn-ı _____ muhallefât ma'a zimem-i nâs

ğurûş

752

Minhe'l _____ ihrâcât

resm-i kısmet ğurûş 19	huddâmiye ğurûş 4	kâtibiye ğurûş 1	çukadâr ğurûş 1	muhzırıye ğurûş 1	yekûn ğurûş 26	1 ihrâcât
---------------------------------	-------------------------	------------------------	-----------------------	-------------------------	----------------------	-----------

Sahhu'l _____ bâki

ğurûş

726

hisse-i zevce-i mezbûre Cemile ğurûş rubu' 90 3	hisse-i binti'l-mezbûre Fatma ğurûş 362	hisse-i sağıre-i mezbûre 'Âyişe ğurûş 121	hisse-i 'ammi mezbûr el-Hâc Mehmed ğurûş 151 rubu' 1
--	--	--	---

Sahife no: 144

Belge no: 238

Defter oldur ki işbu sene-i mübâreke hâlen Eyâlet-i Adana Vâlisi olan sa'âdetlü 'Ömer Paşa Hazretleri'nin yanında mevcûd ve mükemmel ve müretteb kapusu halkıyla Şark Seferi'ne me'mûr olmağla Adana Eyâleti'nden hadd-i evsat üzre imdâd-ı seferiye virilmek bâbında fermân-ı 'âli sâdir olmağla imtisâlen li'l-emri'l-'âli bi'l-cümle a'yân ve ahâl-i vilâyet ve sükkân-ı memleket ma'rifet ve ittifâklarıyla hadd-i evsat üzre zikrolunan imdâd-ı seferiyye onbeşbiñ ğurûş ve hıdmet biñ ğurûş cem'an onaltıbiñ ğurûş bi't-terâzi 'âmmeye tevzi' ve tarh olunan imdâd-ı mezkûrun defteridir ki ber-vech-i âti zikrolunur. Fil'yevmi's-sâlisi min-şa'bâni'l-mu'azzam li-seneti semânin ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Nefs-i Adana ğurûş 7200	Nâhiye-i Cânibi's-şehr ğurûş 830	Nâhiye-i Karakışla ğurûş 750	Nâhiye-i Hacılıbaraklı ğurûş 260	Nâhiye-i Dindarlu ğurûş 3800
Kazâ-i Kara'îsâlu ğurûş 840	Kazâ-i Sarıçam ğurûş 420	Kazâ-i Yüregir ğurûş 1300	Kazâ-i Misis ğurûş 600	
Cem'an _____				yekûn

ğurûş

16000 yalınız onaltıbiñ ğurûşdur. Sah.

Sahife no: 145

Belge no: 239

Defter oldur ki, işbu sene-i mübâreke Hemedan cânibinde Ser-'asker ta'yîn buyrulan vezîr-i ruşen (?) devletlü sa'âdetlü Ahmed Paşa Hazretleri ma'iyetlerine me'mûr tavâyif-i 'askeriyyenin ta'yînâtlarıcün Musul'dan zahîre ve mühimmât-ı cebehâne nakliçün Adana ve Tarsus ve Sis sancaklarından semerleri ve yularları ve urğanları mükemmel olmak üzre ihrâcî fermân buyrulan ikiyüzelli mihâr mekârî develeri ve beher devenin otuzsekiz senesine mahsûb olmak [üzre] bir çift çuvallarıyla ve üçer aylık peşîn ücretleri Adana'nın otuzsekiz senesi

'avâriz ve bedel-i menzili mâlından ve kifâyet itmez ise mukâta'ât malından virilmek üzere beher deveye virilecek yevmî yigirmibeş sağ akçeden dörtbiñaltıyüzseksenyedibuçuk gürüş itmekle meblağ-ı mezbûrî zikrolunan mahalden havâle olunub virilmek şartıyla ve zikrolunan develerin beher katarına mu'tâd üzere bir nefer sârbân tutlub ve cümle ma'rifetyle baş ve buğ nasb ve ta'yîn olunan Adana ahâlisinden 'Osman Ağa bin Emrullah Beşe nâm ma'rifet ve mübâşiri ma'rifetiyle vezîr-i müşârün-ileyhiñ yanlarında mevcûd bulunub re'y-i şerifleri üzere hıdmetde olmak üzere izn-i şerifleri olmadıkça 'avdet eylememek üzere sâdır olan [fermân-] 'âli mücebince mûrru'z-zikr develeri Adana Eyâleti'nde vâki' Tarsus ve Sis ve kazâ ve nevâhîlere cümle a'yân-ı vilâyet ve ahâlî-i memleket ma'rifetleriyle 'âmmeye tarh ve tevzi' olunan defterdir ki ber-vech-i âtî zikrolunur. Hurrîre fi'l-yevmî'l-'âşiri min-recebi'l-ferd li-seneti semânin ve selâsîn ve mi'ete ve elf

Nefs-i Adana deve mihâr 'aded 66	Nâhiye-i Dindarlı deve mihâr 'aded 37	Nâhiye-i Cânib-i Şehir deve mihâr 'aded 13	Nâhiye-i Karakışla deve mihâr 'aded 13	Nâhiye-i Hacılıbaraklı deve mihâr 'aded 3	Kazâ-i Misis deve mihâr 'aded 7
Kazâ-i Yüreğir deve mihâr 'aded 25	Kazâ-i Kara'îsâlu deve mihâr 'aded 11	Kazâ-i Sarıçam deve mihâr 'aded 7	Sancak-ı Tarsus deve mihâr 'aded 39	Sancak-ı Sis deve mihâr 'aded 16	taksimden hâric medfne-i Adana ve nevâhî ve kazâ ahâlîlerinin cümle tedârik idüb virilen deve mihâr 'aded 13
Cem'an					yekûn
deve mihâr					

250 yalnız ikiyüzelli mihâr mekârî develeridir. Sah.

Sahife no: 145

Belge no: 240

Defter oldur ki işbu sene-i mübârekede Eyâlet-i Adana Mutasarrıfı olan sa'âdetlü 'Ömer Paşa Hazretleri'ne hadd-i evsat üzere imdâd-ı seferiyye virilmek üzere sâdır olan fermân-ı 'âli mücebince Sancağ-ı Adana'dan matlûb olan onaltıbiñ gürüşdan nefsi Adana'ya isâbet iden yedibiñikiyüz gürüş ve yine sene-i merkûmede İskenderun İskelesi'ne ihrâc olunub naklolunacak cebehâne devesi için nefsi Adana'ya isâbet iden yediyüz gürüş ve cebehâne devesi için gelen 'Osman Beg'e hıdmet üçyüz gürüş ve mûmâ-ileyh 'Osman Beg'e ve etbâ'ına olan masraf yüz gürüş ve Kayseriyyeli Kanlıoğlu el-Hâc Hüseyin'e olan deyn-i 'âtik beşyüzyetmiş gürüş ve hacı ağaların 'ale'l-hisâb ücreti yüz gürüş ve ihtiyârlar salyânesi için otuz gürüş ki min-haysü'l-mecmû' dokuzbiñ gürüşa bâliğ olmağın meblağ-ı mezbûrî bi'l-cümle

a'yân-ı vilâyet ve ahâlî-i memleket ma'rifet ve ittifâklarıyla nefsi-i Adana mahallâtına tevzî' ve salyâne olunan defteridir ki ber-vech-i âtî zikrolunur. Fi'l-yevmi'l-hâmisi 'aşara min-şa'bâni'l-mu'azzam li-seneti semânin ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Mahalle-i Neccârân ğurûş 510	Mahalle-i Kassabbekir ğurûş 350	Mahalle-i Hankurbı ğurûş 380	Mahalle-i Bâb-ı Tarsus ğurûş 200	Mahalle-i Ağamehmed ğurûş 230	Mahalle-i Kayalıbağ ğurûş 200	
Mahalle-i Harabbağçe ğurûş 160	Mahalle-i Sarrâcân ğurûş 180	Mahalle-i Çukurmescid ğurûş 200	Mahalle-i Kantârân ğurûş 180	Mahalle-i Saçlıhamid ğurûş 210	Mahalle-i Hacıhamid ğurûş 45	
Mahalle-i Câmi'-i 'Atık ğurûş 350	Mahalle-i Taşçıkan ğurûş 200	Mahalle-i Karasoku ğurûş 258	Mahalle-i Sucuzâde ğurûş 60	Mahalle-i Dervişpaşazâde ğurûş 90	Mahalle-i Ğurbetân ğurûş 70	Mahalle-i 'Alidede ğurûş 205
Mahalle-i Şeyhmustafa ğurûş 133	Mahalle-i Paşanebi ğurûş 185	Mahalle-i Yurtan ğurûş 250	Mahalle-i Sarıya 'kûb ğurûş 110	Mahalle-i Baytimur ğurûş 55	Mahalle-i Halhal ğurûş 55	
Mahalle-i Sugedigi ğurûş 155	Mahalle-i Mestanzâde ğurûş 90	Mahalle-i Sufibağçesi ğurûş 250	Mahalle-i Emirler ğurûş 80	Mahalle-i Debbâğân ğurûş 90	Mahalle-i Câmi'-i Cedîd ğurûş 92.5	
Mahalle-i Ağçamescid ğurûş 83	Mahalle-i Durmuşfakih ğurûş 82	Mahalle-i Hacıfakih ğurûş 42	Mahalle-i Kuruköprü ğurûş 250	Mahalle-i Tekyekurbu ğurûş 30	Mahalle-i Hocavezir ğurûş 65	
Mahalle-i Kansafzâde ğurûş 60	Mahalle-i Eskiçarşu ğurûş 40	Mahalle-i Yarbağçe ğurûş 100	Mahalle-i Sarbanlar ğurûş 10	Mahalle-i Hamamkurbu ğurûş 100 (?)	Mahalle-i Mermerli ğurûş 80	Mahalle-i Şeyhzâde ğurûş 180
Mahalle-i Çınarlu ğurûş 30	Mahalle-i Bağçeciyân ğurûş 915	Mahalle-i Zimmiyân ğurûş 1215				

Cem'an _____ yekûn

ğurûş

9000 yalnız dokuzbiñ ğurûşdur.

Sahife no: 146

Belge no: 241

Medîne-i Adana mahallâtından Eskihamam Mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem vefât iden Safiyye Hanım ibnet-i Mehmed Paşa eş-şehîr Kürd Bayramoğlu nâm müteveffiyenin verâseti zevci es-Seyyid Halîl Ağa bin es-Seyyid ‘Ali Efendi ile zî-rahm cihetinden Mehmed bin Mustafa nâm kimesnelere münhasıra olduğu lede’s-şer’-i şerîf zâhir ve mütehakkık [oldukdan sonra] merkûmân es-Seyyid Halîl Ağa ve Mehmed meclis-i şer’-i hafîr-i lâzimi’t-tevkîrde işbu bâ’iseynîl-kitâb es-Seyyid ‘Ali Ağa bin Hüseyin ve es-Seyyid el-Hâc Ramazân Ağa bin el-Hâc Hamza mahzarlarında her biri ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb mûrisimiz müveffîye-i mezbûre Safiyye Hanım’ın muhalefâtından olub ba’de vefâtihâ bizlere müntakile olmağla medîne-i mezbûrede Mermerli Mahallesi’nde vâki’ bir taraftan Mestanoğlu mâlî ve bir taraftan el-Hâc oğlu Ahmed Beşe mâlî ve bir taraftan Muslihahioğlu menzili ve taraf-ı râbî’i tarik-ı ‘amm ile mahdûd bir bâb habbâzân dükkanı ve bir bâb helvacı dükkanı ve bir bâb kassâb dükkanı ve bir bâb timurcî dükkanı ve yine hudûd-ı mezkûre dâhilinde vâki’ yedi bâb tahtânî oda ve bi’r-i mâ ve kenîf ve bir mikdâr havluyı müştetil hanı bi’l-cümleti’t-tevâbî’ ve’l-levâhık ve kâffeti’l-menâfî’ ve’l-merâfîk tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî ve şurût-ı müfsideden ‘ârî bey’-ı bât-ı sahîh-i şer’î ile merkûmân es-Seyyid el-Hâc ‘Ali Ağa ve es-Seyyid el-Hâc Ramazan Ağa’ya ber-vech-i iştirâk biñaltıyüz ğurûşa bey’ ve teslim ve temlîk anlar dahî ber-vech-i muharrer iştirâ ve kabûl ve kabz ve tesellüm ve temellük eylediklerinden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr biñaltıyüz ğurûşu işbu müşteriyân-ı merkûmân es-Seyyid el-Hâc ‘Ali Ağa ve es-Seyyid el-Hâc Ramazan Ağa yedlerinden ‘alâ-kadri hisesinâ herbirimiz bi’t-tamâm ahz ve kabz eyledik. Ba’de’l-yevm mahdûd-ı mezkûr dört bâb dükkan ve mârrü’z-zikr yedi bâb odayı müştetil han merkûmân es-Seyyid el-Hâc ‘Ali Ağa ve es-Seyyid el-Hâc Ramazan Ağa’nın ber-vech-i iştirâki’s-sevî mülk-i müşterâları ve hakk-ı sarflandır. Keyfe-mâ-yeşâ’ ve yuhtâr mutasarrıf olsunlar didiklerinde ğıbbe’t-tasdîki’s-şer’î mâ-vaka’a bi’t-taleb ketb olundu. Hurrîre fi’l-yevmi’s-sâdisi ‘aşara min-şa’bânî’l-mu’azzam li-seneti semânin ve selâsîn ve mi’ete ve elf.

Şuhûdü’l-_____hâl

Fahru’s-sâdât es-Seyyid el-Hâc Mustafa Ağa bin Mehmed	es-Seyyid Mehmed Ağa bin Hasan Çavuş	‘Ali Ağa bin ‘Ömer Çavuş	ve Kademzâde ‘Ömer Ağa bin ‘Osman Ağa	ve Molla ‘Abdullatif Çelebi bin Molla Hasan
ve Sipâhî Nasûh Beg bin Mehmed	Mehmed Beg bin Mustafa	ve el-Hâc Mustafa Ağa bin ‘Abdülğani	ve es-Seyyid Mahmud Çelebi bin Süleyman Çavuş	ve ğayrühüm

Sahife no: 146

Belge no: 242

Medîne-i Adana civârında vâki ' Yüregir Kazâsı'na tâbi ' Mentaş nâm karye sükkâmından Mustafa ve Hasan ibney Ebû Bekir nâm karındaşlar meclis-i şer'-i hatîr-i lâzimi't-tevkîrde işbu râfi'ul-kitâb 'Osman bin Sadîk mahzarında her biri ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb 'akd-ı âfi sudûrına degin ber-vech-i iştirâki's-sevî silk-i mülk-i sahîhamızda münselik olub medîne-i mezbûre mahallâtından Mestanzâde Mahallesi'nde vâki ' bir taraftan Hatır Ağazâde menzili ve bir taraftan Külâhçı 'Ali Beşe menzili ve bir taraftan Begzâde oğlu Mustafa menzili ve taraf-ı râbi'i tarîk-ı hâss ile mahdûd bir bâb tahtânî beyt ve örtme ve Begzâdeoğlu Mustafa ile ber-vech-i müşterek bi'r-i mâ ve kenîf ve bir mikdâr havluyı müstemil münâsafatan mutasarraf olduğumuz menzilizimizi tarafeynden icâb ve kabûlü hâvî ve şurût-ı müfsideden 'ârî bey'-ı bât-ı sahîh-i şer'î ile ve cemî'-i tevâbi'i ve levâhukıyla mezbûr 'Osman'a yüz kırkbeş ğurûşa bey' ve teslim ve temlik ol dahî ber-vech-i muharrer iştirâ ve kabûl ve kabz ve tesellüm ve temellük itdikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr yüz kırkbeş ğurûşu herbirimiz 'alâ-kadri hissesinâ mezbûr 'Osman yedinden bi't-tamâm ahz ve kabz eyledik. Fî-mâ-ba'd menzil-i mahdûd-ı mezkûr müşterî-i merkûm 'Osman'nın mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarfıdır. Keyfe-mâ-yeşâ' ve yuhtâr mutasarraf olsun didikde ğibbe't-tasdikî's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fî'l-yevmi's-sâlisi ve'l-'ısrîn min-şevvâl li-seneti semânin ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Şuhûdü'l-

hâl

Nu'mân Efendi bin Mehmed Efendi (),	Mehmed Ağa Hatır Ağazâde	Durmuş Beşe bin 'Ali	Ahmed Efendi bin 'Abdülġanı	Hasan Beşe bin 'Ali	ve Ahmed bin Mehmed
ve 'Ali bin 'Abdüssamed	ve Pekmezci Hacı hamza	ve oğlu Molla Mehmed	ve Hatır Ağa bin Mehmed Ağa	ve ğayrühüm	

Sahife no: 147

Belge no: 243

Medîne-i Adana mahallâtından Aġamehmed Mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem katilen fevtolan Halime bint-i Mustafa nâm hâtunun verâseti sadrî kebîr oġulları Mustafa Beşe ve Ebû Bekir ibney Ahmed ve Mehmed bin Mustafa nâm karındaşlara münhasıra olduğü lede's-şer'-i şerîf zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra işbu râfi'eyi'l-kitâb mezbûrân Mustafa Beşe ve Mehmed nâm karındaşlar meclis-i şer'-i hatîr-i lâzimi't-tevkîrde mahalle-i mekûme ahâlisinden İmâm 'Osman Efendi ve Kôr el-Hâc Mehmed ve es-Seyyid Albaş ve Çolakoġlu Halîl nâm kimesneler mahzarlarında üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb bundan akdem mezbûrân 'Osman Efendi ve Kôr el-Hâc Mehmed es-Seyyid Albaş ve Çolakoġlu Halîl vâlidemiz mezbûre Halime'yi mahalle-i merkûmenin vasatında bi-ġayri hakkın yumruk ile darb

ve depik ile depeleyüb mezbûrünün darb ve depelemelerinin te'sîrinden nâşi cesedinde kara ve bere ölub fevt olmağla kıbel-i şer'den keşf ve hüccet olunub keşif hücceti mücebine mezbûrundan vâlidemiz mezbûre Halime Hâtun'un dem ve diyetini talep ideriz. Su'âl olunub takrîrleri tahrîr ve müceb-i şer'îsi icrâ olunmak matlûbumuzdur didiklerinde ğıbbe's-su'âl ve 'akabe'l-inkâr müdde'ıyyân-ı mezbûrân Mustafa Beşe ve Mehmed'den da'vâlarına mutâbık beyyine talep olundukda ityân-ı beyyine için mezbûrâna kirâren ve mirren mühel-i şer'î virilüb ityân-ı beyyineden ızhâr-ı 'aciz itdiklerinden sonra müdde'ıyyân-ı mezbûrân Mustafa Beşe ve Mehmed i'âde-i kelâm idüb vâlidemiz mezbûre Halime Hâtun mahalle-i mezbûrenin vasatında maktûl bulunub kâtili ma'lûm olmamağla mahalle-i mezbûre ahâlisinden kasâme-i diyet talebine bizim için müsâ'ade vardır deyu hâlen medîne-i mezbûrede me'zûnen bi'liftâ olan fazîletlü 'Ali Efendi'nin imzâsıyla mumzâ bir kıt'a fetvâ-yı şerîfe ibrâz idüb derûnunda velî-i maktûl ahâlî-i mahalleden ba'zısına hasr-ı da'vâ eylese bâkîsinden ibrâ lâzım olur mu? Cevâb-ı bâ-savâbında olmaz deyu buyrulmağın ber-müceb-i fetvâ-yı şerîfe müdde'ıyyân-ı mezbûrânın ihbâr eyledikleri mahalle-i merkûme ahâlisinden elli nefer âdeme müdde'ıyyân-ı mezbûrân Mustafa Beşe ve Mehmed'in vâlideleri olub mahalle-i merkûmenin vasatında maktûl bulunan Halime Hâtun'ı bi-ğayri hakkın darb ve katl eylemediklerine ve kâtilini dahî bilmediklerine yemîn teklîf olundukda herbirleri 'alâ-vakfi'l-mes'ûl half-i bi'llahi'l-'aliyyi'l-a'lâ itmegin mücebiyle cümle mahalle-i mezbûrân ahâlisinin üzerlerine diyet-i kâmile hükmolunub mâ-vaka'a bi't-taleb ketbolundu. Fi'l-yevmi'l-hâmisi min-şehri ramazânî'l-mübârek li-seneti semânin ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Şuhûdü'l-_____hâl

Molla Mehmed bin 'Ali	Hasan Çelebi bin 'Abdülmü'în	Molla 'Ömer bin 'Ali	'Ali Ağa bin Hasan	Karındaşı Ahmed	Mustafa Beşe, Murtioğlu
El-Hâc Ahmed Efendi, 'an- Kayalıbağ	Hüseyin Efendi, 'an-Dindarlı	Dellak Halîl Beşe	ve Usta İbrâhîm 'an- Çukurmescid		

Sahife no: 147

Belge no: 244

Vezîr-i a'zam Kethüdâsı Mektûbçusu Halîl Efendi'nin Mübâya'a Hüccetidir. Sah.

Medîne-i Adana mahallâtından Karasoku Mahallesi sükkânından es-Seyyid el-Hâc Ramazan Çelebi bin es-Seyyid el-Hâc Hamza ve Halhal Mahallesi sükkânından Seyyid el-Hâc 'Ali Çelebi bin Hüseyin nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i lâzimi't-tevkîrde Mahmiye-i İstanbul'da vâki' Süleymâniye Câmî'i kurbünde Divoğlu Çeşmesi yanında sâkin kethüdâ-yı Hazret-i Sadr-ı 'Alî Mektûbçusu olan kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Halîl Efendi bin İbrâhîm tarafından şirâyî'z-zikre vekîl-i şer'îsi olan Çukadârı işbu râfi'u'l-kitâb Hüseyin Ağa bin

Mehmed mahzarında her biri ikrâr-ı tâmm ve tarkîr-i kelâm idüb 'akd-ı âfî sudurın degin siliki-i mülk-i sahîhamızda münselik ber-vech-i iştirâki's-sevî mülk-i müşterâmız olub medîne-i merkûmede Mermerli Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Sinanzâde Han'ı ve bir taraftan Fellâhoğlu Ahmed Beşe Hân'ı ve bir taraftan Muslihahloğlu menzili ve taraf-ı râbî'î tarîk-i 'âmm ile mahdûd bir bâb habbâzân dükkanı ve bir bâb helvacı dükkanı ve bir bâb kassâb dükkanı ve bir bâb timurcî dükkanı ve yine hudûd-ı mezkûre dâhilinde vâki' yedi bâb tahtânî odayı ve bi'r-i mâ ve kenîf ve bir mikdâr havluyu müştemil ma'an sıfaten mutasarraf olduğumuz hanımızı ve dekâkîn-i mezkûreleri bi'l-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık ve kâffeti'l-menâfi' ve'l-merâfik tarafeynden icâb ve kabûlü hâvî ve şurût-ı müfsideden 'ârî bey'-ı bāt-ı sahîh-i şer'î ile vekîl-i merkûm Hüseyin Ağa'ya biñaltıyüz ğurûşa bey' ve teslim ve temlik ol dahî vekâleten ber-vech-i muharrer iştirâ ve kabûl ve kabz ve tesellüm ve temellük itdikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr biñaltıyüz ğurûşu müvekkil-i mûmâ-ileyh Halîl Efendi'nin mâlundan olmak üzere vekîl-i merkûm Hüseyin Ağa yedinden 'alâ-kadri hisesinâ bi't-tamâm ahz ve kabz eyledik. Fî-mâ ba'd dekâkîn-i mahdûd-ı mezkûreler ve han-ı mezbûr mûmâ-ileyh Halîl Efendi'nin mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarfıdır. Keyfe-mâ-yeşâ' ve yuhtâr mutasarraf olsun didiklerinde ğıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâni ve'l-'ısrîn min-şevvâli'l-mükerrrem li-seneti semânin ve selâsîn mi'e ve elf.

Şuhûdü'l-		hâl		
Mefhari'l-'ulemâ es-Seyyid 'Ali Efendi, el-Müftî bi-Adana	Fahu'l-'ulemâ Süleyman Efendi, el-Müftî bi-Adana sâbıkan	Fahru'l- Müderrisîn Üveys Efendi bin Ahmed Efendi	Fahu's-sâdâti'l- kirâm es-Seyyid 'Ali Efendi, Kâ'im-i makâm- Nakîbü'l-eşraf	Fahru'l-akrân Hasan Ağa, Voyvoda-i Dindarlu
Zahru'l-eşbâh Hasan Beg Dervişpaşazâde	Fahu'l-emâsil Kara Ahmed Ağa, Kethüdâyeri Adana	Zahru'l-emsâl Hasan Ağa, el-Muhtesib bi-Adana	ve ğayrühüm	

Sahife no: 148

Belge no: 245

Medîne-i Adana mahallâtından Eskihamam Mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem vefât iden Safiyye Hanım ibnet-i Mehmed Paşa nâm müteveffiyenin verâseti zevci es-Seyyid Halîl Ağa bin es-Seyyid 'Ali Efendi ile zî-rahm cihetinden Mehmed bin Mustafa nâm kimesnelere münhasıra olduğu lede's-şer'-i şerîf zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra merkûmân es-Seyyid Halîl Ağa ve Mehmed meclis-i şer'-i hatîr-i lâzimi't-tevkîrde Mahmiye-i İstanbul'da vâki' Süleymâniye Câmî'i kurbünde Divoğlu Çeşmesi yanında sâkin Kethüdâ-yı Hazret-i Sadr-ı 'Alî Mektûbçusu olan kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Halîl Efendi bin İbrâhîm tarafından şirây-ı âtiyi'z-zikre vekîl-i şer'isi olan Çukadârı işbu râfi'u'l-kitâb Hüseyin Ağa bin

Mehmed mahzarında her biri ikrâr-ı tâmm ve tarkîr-i kelâm idüb mûrisimiz müveffiyeye-i mezbûre Safiyye Hanım'ın ile'l-vefât silk-i mülk-i sahîhasında münselike olup ba'de vefâtihâ ber-vech-i münâsafa bizlere müntakil olmağla mahalle-i mezbûrede vâki' iki taraftan tarîk-ı 'âmm ve bir taraftan Câmi'-i 'Atîk imâmına meşrûta vakf menzil ve taraf-ı râbi'i tarîk-ı hâss ile mahdûd fevkânî ve tahtânî otuzyedî odayı ve ahurî ve bi'r-i mâ ve kenîf ve bir mikdâr havluyı müştetil ber-vech-i münâsafa mülk hanımızı bi-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık ve kâffeti'l-menâfi' ve'l-merâfik tarafeynden icâb ve kabûlü hâvî şurût-ı müfsideden 'ârî bey'-ı bât-ı sahîh-i şer'î ile vekîl-i merkûm Hüseyin Ağa'ya üçbiñ ğurûşa bey' ve teslîm ve temlîk ol dahî ber-vech-i muharrer vekâleten iştirâ ve kabûl ve kabz ve tesellüm ve temellük itdikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr üçbiñ ğurûşu müvekkil-i mûmâ-ileyh Halîl Efendi'nin mâlından olmak üzere vekîl-i merkûm Hüseyin Ağa yedinden 'alâ-kadri hissesinâ bi't-tamâm ahz ve kabz eyledik. Ba'de'l-yevm hân-ı mahdûd-ı mezkûr müvekkil-i mûmâ-ileyh Halîl Efendi'nin mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarfıdır. Keyfe-mâ-yeşâ' ve yuhtâr mutasarrıf olsun didiklerinde ğbbe't-tasdikî's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi'l-hâdî ve'l-'ısrîn min-şevvâli'l-mükerrem li-seneti semânin ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Şuhûdü'l-		hâl		
Mefhari'l- 'ulemâ es- Seyyid 'Ali Efendi, el-Müftî bi-Adana	Fahu'l-'ulemâ Süleyman Efendi, el-Müftî bi- Adana sâbıkan	Fahu'l- Müderrişin Üveys Efendi bin Ahmed Efendi	Fahu's-sâdâtî'l-kirâm es-Seyyid 'Ali Efendi, Kâ'im-i makâm-Nakîbü'l- eşrâf	Fahru'l-akrân Hasan Ağa, el-Muhtesib Adana
Zahru'l-eşbâh Hasan Ağa, Voyvoda-i Dindarlı	Fahu'l-emsâl Kara Ahmed Ağa, Kethüdâyeri Adana hâlen	Zahru'l-emsâl Hasan Beg, Dervişpaşazâde	el-Hâc 'Ali Ağa, 'an- sâkini Kayseriyye	'Ali Ağa bin 'Ömer Çavuş

Sahife no: 148

Belge no: 246

Defter oldur ki, işbu biñyüzotuzsekiz senesi medîne-i Adana Menzili'nin taksît-i evvelisinden medîne-i mezbûreye isâbet iden ikibiñsekizyüzyigirmi ğurûş ve bundan akdem 'ammeye tarh ve tevzî' olunan salyânedan isâbet iden biñsekizyüzkırk ğurûş ve Kırcazâde el-Hâc Hamza Ağa'ya olan deyn-i 'âtîk ikiyüzseksen ğurûş ve menzilci Cin Mehmed'e akçe murâbahasicün virilen elli ğurûş ve sene-i merkûmede olan imdâd-ı seferiyye salyânesinden ve teftîş salyânesinden kesîr kalan dörtyüz ğurûş ve paşa efendimizin sarayına ba'zı masrafiçün harcolunan doksan ğurûş ve şehir kethüdâsının masrafı onbeş ğurûş ve hacı ağaların 'ale'l-hisâb ücretleri yüzelli ğurûş ve () olan deyn elli ğurûş ve paşa efendimize tahsiliyye yüzelli ğurûş ve harc-ı ma'kûl yüz ğurûş ve nâzırıye on ğurûş ve huddâmiyye onbeş ğurûş ve kâtibiyeye

beş ğurûş ve muhızıriye beş ğurûş ki min-haysü'l-mecmû' beşbiñdokuzyüzseksenbeş ğurûşa bâliğ olmağın meblağ-ı mezbûrun yediyüz ğurûşunu göre (?) kalub bâkî beşbiñikiyüzseksenbeş ğurûşu cümle a'yân-ı vilâyet ve ahâlf ihtiyârları re'y ve ma'rifetleriyle medîne-i mezbûrede vâki' mahallâta tevzi' ve salyâne olunan defterdir ki ber-vech-i âtı zikrolunur. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâdisi ve'l-'ısrîn min-şevvâli'l-mükerrerem li-seneti semânin ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Mahalle-i Neccârân ğurûş 335	Mahalle-i Kassabbekir ğurûş 205	Mahalle-i Hankurbı ğurûş 255	Mahalle-i Bâb-ı Tarsus ğurûş 140	Mahalle-i Ağamehmed ğurûş 127	Mahalle-i Kayalıbağ ğurûş 110	Mahalle-i Harabbaçe ğurûş 102
Mahalle-i Sarrâcân ğurûş 110	Mahalle-i Çukurmescid ğurûş 120	Mahalle-i Kantârân ğurûş 105	Mahalle-i Saçlıhamid ğurûş 120	Mahalle-i Hacıhamid ğurûş 25	Mahalle-i Karasoku ğurûş 120	Mahalle-i Câmi'-i 'Atîk ğurûş 220
Mahalle-i Taşçıkan ğurûş 170	Mahalle-i Ğurbetân ğurûş 40	Mahalle-i 'Alidede ğurûş 155	Mahalle-i Şeyhmustafa ğurûş 63	Mahalle-i Paşanebi ğurûş 100	Mahalle-i Yurtan ğurûş 170	Mahalle-i Sarıya'kûb ğurûş 65
Mahalle-i Baytimur ğurûş 33	Mahalle-i Halhal ğurûş 33	Mahalle-i Sugedigi ğurûş 90	Mahalle-i Mestanzâde ğurûş 57	Mahalle-i Sufibağçe ğurûş 128	Mahalle-i Durmuşfakih ğurûş 50	Mahalle-i Hacıfakih ğurûş 22
Mahalle-i Emirler ğurûş 46	Mahalle-i Debbâğân ğurûş 50	Mahalle-i Câmi'-i Cedîd ğurûş 46	Mahalle-i Ağcamescid ğurûş 50	Mahalle-i Tekyekurbu ğurûş 20	Mahalle-i Hocavezir ğurûş 35	Mahalle-i Kansafzâde ğurûş 35
Mahalle-i Eskiçarşu ğurûş 8	Mahalle-i Çınarlu ma'a Yarbağçe ğurûş 45	Mahalle-i Mermerli ğurûş 80	Mahalle-i Hamamkurbu ğurûş 90	Mahalle-i Kuruköprü ğurûş 150	Mahalle-i Zimmiyân ğurûş 800	Mahalle-i Bağçeciyan ğurûş 550
Cem'an						yekûn

ğurûş

5285 yalnız beşbiñikiyüzseksenbeş ğurûşdur. Sah.

Sahife no: 149

Belge no: 247

El-hamdülillahi'l-lezî ca'ale'l-hayrâti vezi'atün ilâ-nîli'd-derecâti. Ve's-salâtü ve's-selâmü 'alâ-seyyidinâ Muhammedin efdali'l-mahlûkâti ve 'alâ-âlihî ve eshâbihi'l-fâ'izin. Bi-meceli's-sâdâti ve ba'de zâlik bâ'isi imlâ'i mensûre ve bâdî-i inşâ'i mestûre budur ki, medîne-i Adana

mahallâtından Sarıyakub Mahallesi sâkinelerinden işbu sâhibetü'l-hayrât ve'l-hasenât zâtı bi'l-ma'rifeti's-şer'iyye ile 'âlimân olan Mustafa bin Maksûd ve Halîl bin 'Ali ta'rîfleriyle mu'arrefe olan Döne bint-i Mehmed nâm hâtun meclis-i şer'-i şerî'at-i ğarrâ ve mahfel-i dîn-i münîf-i tarîkati zehrâda zikr-i âtî vakfa li-eclî't-tescîl ve li-emri'l-itmâm ve't-tekmîl mütevellî nasb ve ta'yîn eylediği el-Hâc Ahmed bin el-Hâc Mustafa mahzarında bi't-tav'îs-sâf ikrâr-ı sahîh-i şer'î ve i'tirâf-ı sarîh-i mer'î idüb vakf-ı câ'î sudûrına degin silk-i mülk-i sahîhamda münselike olub mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan Mehmed Ağa ve bir taraftan İmâm (?) Fatma Hâtun mülkleri ve bir taraftan Dursunzâde Hâmı ve taraf-ı râbi'i tarîk-i 'âmm ile mahdûd bir bâb tahtânî [beyt] ve bir mîkdâr havluyı ve kenîfi müştemil menzilimi ve bir bâb dükkânımı bi'l-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık hasbeten li'llahi'l-Hallâk ve taleben li-merdâti rabbihî ve hereben 'ani'l-yemmi 'ukûbâtihi vakf-ı sahîh-i şer'î ve habs-ı sarîh-i mer'î ile vakf ve habs idüb şöyle şart eyledim ki, mâdâm kendim hayâtda oldukça keyfe-mâ-yeşâ' ve yuhtâr sâkine ve mutasarrıfa olam. Ba'de vefâtî dükkân-ı mezkûrun ğallesini ta'mîr ve termîmden sonra mahalle-i mezkûr fukarâlarına hâne 'avârızı ve tekâlîf-i sâ'irelerine mütevellîler yediyle harc ve sarfolunub ve menzil-i mezkûrda işbu hâzır bi'l-meclis akrabâmdan es-Seyyidâ Mehmed Çelebi bin Ahmed sâkin ve mutasarrıf ola ve ba'de vefâtihi evlâd-ı evlâd-ı evlâdı sâkin ve mutasarrıf olalar. Ve ba'de-inkırâz ne'ûzü [bi'l-lâhi] an-kahri'l-feyyâz mahalle-i merkûmde vâki' mescid-i şerîfde her kim imâm olur ise sâkin ve mutasarrıf ve mütevellî olalar deyu fâriğan ani's-şevâğıl mahdûd-ı mezkûr menzil ve dükkânı mütevellî-i merkûme teslîm eyledim. Ol dahî ber-vech-i muharrer sâ'ir mütevellîler gibi kabz ve tesellüm eyledi didikde ğibbe't-tasdîki's-şer'î emri vakf tamâm olduktan sonra vâkîfa-i mezbûre cânib-i vifâkdan semt-i şikâka 'âzim olub menzil ve dükkân-ı mahdûd-ı mezkûrı ber-vech-i meşrûh vakf ve şart idüb mütevellî-i merkûma teslîm eylediğim mukarrer ve lâkin vakfiyet-i 'akar Hazret-i İmâm-ı A'zam ve Hümâm-ı Efhâm katında lüzûmdan 'ârî olmağla vakf-ı mezbûrun vakfiyetinden rücû' ve kemâ fi'l-evvel mülkime istirdâdına hükm taleb iderim. Mütevellî-i merkûm yedini kasreylesin didikde mütevellî-i mersûm dahî istintâk olundukda kendüye lâzım ve mahalle mülâyim cevâb-ı bâ-savâba 'âzim olub gerçi vakfiyet-i 'akar Hazret-i İmâm-ı A'zam ve Hümâm-ı Efhâm katında lüzûmdan 'ârî ise İmâmeyni'l-Hümâmeyn hazretleri katlarında vakfiyet-i 'akar lazım husûsan ba'de't-teslîm ile'l-mütevellî sahîhdır. Anların kavli şerîfleri üzre menzil ve dükkân-ı mezkûrun vakfiyyetine hükm taleb iderim deyu hâkim-i hâsim-i mevki'i sadr-ı kitâb tûbâ-lehû ve hüsn-i me'âb hazretleri huzûrunda ve müterâfû'ân ve fasl-ı husûmete tâlibân ve râğibân olduklarında hâkim-i mûmâ-ileyh dahî cânibeynin em'ân-ı nazar ve mennâ'an li'l-hayr olmakdan hazer idüb İmâmeyni'l-Hümâmeyn Hazretleri'niñ kavli şerîfleri üzre mahdûd-ı mezkûr menzil ve dükkânın evvelen vakfiyyetine ve sâniyen şurût ve kuyûdunun sıhhat ve lüzûmuna hükm-i muhkem-i şer'î ve kazâ-i mübrem-i mer'î idüb min-ba'd naks ve nakîzına mecâl-i muhâl oldu.

innemâ ismühû ale'l-lezîne yübeddilühû. İnne'llâhe semî'un alîm"²¹ Ve ücra'l-vâkıfı ale'l-Meliki'r-Rahîm. İnnehû yüczâ'l-hasenâte ve'l-muhsinîn. Cerâ zâlık. Ve hurrîre fi'l-yevmi's-sâbi'i 'aşara min-şevvâli'l-mükerrerem li-seneti semânin ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Şuhûdü'l-_____hâl

Hamza Efendi Yemânî	Mustafa Efendi,	Dede Efendi bin el-Hâc Ahmed	Mehmed Efendi bin Debbâğ el-Hâc Mustafa
Hâfız Molla 'Ali bin 'Abdullah	İbrâhîm bin Mehmed, Serdâr	Mestçî Üstâd Hüseyin bin el-Hâc Veli	Köseleci Halîl bin İbrâhîm
el-Hâc Mehmed Efendi bin Derviş	Hacı Yusuf bin 'Abdullah	'Ali bin Mevlûd	ve ğayrühüm

Sahife no: 149

Belge no: 248

Medîne-i Adana mahallâtından Zimmîyân Mahallesi muhalledâtından Hatrılyas Mahallesi mütemekkinlerinden Ermeni tâ'ifesinden Kuyumcu Kaplan veled-i Serkis nâm zimmî meclis-i şer'-i şerîf-i enverde ikrâr-ı âtiyî'z-zikri mesfûre Kaplan zimmînin zevcesi işbu hâmiletü's-sefer Turfanda bint-i Mardiros nâm nasrâniyye tarafından tasdîka vekîl olduğu Moses veled-i Agob ve Danil veled-i Sevük nâm zimmîler şahâdetleriyle vekâleti sâbit ve sübûtuna hükm-i şer'î lâhık olan Terkis veled-i Ayvaz mahzarında bi't-tav'î's-sâff ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb 'akd-ı âtî sudûruna [degin] silk-i mülk-i sahîhamda münselik olub mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan Serkis Keşîş ve bir taraftan Örek zimmî ve bir taraftan mesfûr Kaplan zimmî mülkleri ve taraf-ı râbi'i tarîk-i 'âmm ile mahdûd bir bâb fevkânî ve bir bâb tahtânî beyt ve bir yan sofası ve bir mikdâr havluyı ve kenîfi müşt Emil menzilimi bi'l-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık ve kâffeti'l-menâfi ve'l-merâfik tarafeynden icâb ve kabûlü hâvî şurût-ı müfsideden 'ârî bey'-ı bât-ı sahîh-i şer'î ile müvekkile-i mesfûre Turfanda'ya ikiyüzon ğurûşa bey' ve teslîm ve temlîk ol dahî ber-vech-i muharrer iştirâ ve kabûl ve kabz ve tesellüm ve temellük itdikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr ikiyüzon ğurûşun on ğurûşunu ahz ve bâkî kalan ikiyüz ğurûşunu zevcem müvekkile-i mesfûre Turfanda'ya olan ikiyüz ğurûş deynime takâs eyledigimde ol dahî mukâsa ve kabûl itmegin fi-mâ ba'd menzil-i mahdûd-ı mezkûr zevcem müvekkile-i mesfûre Turfanda'nın mülk-i müşt erâsı ve hakk-ı sarfıdır. Keyfe-mâ-yeşâ' ve yahtâr mutasarrıf olsun didikde ğıbbe't-tasdîkı'ş-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketbolundu Fî 7 recebi'l-ferd li-seneti tis'a ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Şuhûdü'l-_____hâl

Hamza Beşe bin 'Ömer	'Ali Beşe bin Süleyman	Tursun Beşe bin Ni'âr (?)	es-Seyyid İbrâhîm bin Halîl	Süleyman Beşe bin Mehmedzâde	ve ğayruhüm
-------------------------	---------------------------	------------------------------	--------------------------------	---------------------------------	----------------

²¹ Bakara 181

Sahife no: 150 ibtâl

Sahife no: 151

Belge no: 249

Bismillâhirrahmânirrahîm Yâ Fettâh! Yâ Razzâk! Yâ Mu'în!

Esbak tecrideten (?) li-en yektûbe fihe'l-vekâyi'r'l-vâkı'âti mine'l-hüceci ve'd-defâfiri ve's-sicillât fi-zemeni ed'afî'l-'ibâd Ahmed el-Kâdî yevme'izin be-medîne-i Adana be-Mahkeme ve kad vaka'a'l-bed'ü ve'l-mübâşereti li-icrâ'i'l-abkâmi fi'l-yevmi'l-hâmisi 'aşara min-şevvâli'l-mükerrem li-seneti seb'a ve selâsîn ve mi'e ve elf, min-hicreti'n-nebeviyyeti.

Sahife no: 151

Belge no: 250

Fî-ramazâni'l-mübârek li-seneti seb'in ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Adana mutasarrıfı Çevgânîzâde Mustafa'nın 'azli fermân buyrulmağın şehr-i âtfin nısfından mansıbından ref' ve yeri muvakkati olduğı kâdî'asker-i sâbık rûznâmçesinde mukayyed olub eşrâf-ı kuzât-ı zevi'l-ih[ti]râmdan sezâvâr-ı 'inâyet-i şehr-i yârî ve şâyeste-i ra'fet-i cihân-dârî olan Mevlânâ Ahmed dâ'îlerine sihr (?) ve ibkâ olunub sene-i mezbûre şevvâli'l-mükerremi nısfından mülhakât-ı kadîmesinden Misis ma'a Ayas ve Berindi ve sâ'ir tevâbi' kadîmesiyle tekmîl-i sînîn ile mutasarrıf olmak recâsına ba'de'l-'arz sadaka buyruldu.

Sahife no: 151

Belge no: 251

Rif'at-me'âb. Şerî'at-nisâb Mevlânâ Ahmed Efendi () kâm-yâb

Ba'de't-tahiyyeti'l-vâfiyye ve't-teslîmeti's-sâfiyye inhâ olunur ki, Adana mutasarrıfı Çevgânîzâde Mustafa'nın 'azli fermân buyrulmağın işbu biñyüzotuzyedî senesi şevvâli'l-mükerremi muntasıfından ref' ve yeri muvakkati olduğı kâdî'asker-i sâbık rûz-nâmçesinde mukayyed olub eşrâf-ı kuzât-ı zevi'l-ih[ti]râmdan sezâvâr-ı 'inâyet-i şehr-i yârî ve şâyeste-i ra'fet-i tâc-dârî olduğı ecilden sana sihr (?) ve ibkâ olunmuşdur. Gerekdir ki sene-i mezbûre şevvâli'l-mükerremi muntasıfından mülhakât-ı kadîmesinden Misis ma'a Ayas ve Berindi ve sâ'ir tevâbi'-i kadîmesiyle tekmîl-i seneteyn idince mutasarrıf olub beyne'l-ahâlî icrâ-yı ahkâmi'ş-şer'iyye eylesin.

Hurrîre fi't-târîhi'l-mezbûre li'l-seneti'l-merkûme

el-Fakîr 'Atâu'llah el-Kâdî

'asker-i Anadolu

Sahife no: 151

Belge no: 252

Rif'at-me'âb. Şerî'at-nisâb Mevlânâ Ahmed Efendi kâm-yâb

Ba'de't-tahiyyeti'l-vâfiyye ve't-teslîmeti's-sâfiyye inhâ olunur ki, işbu biñyüzotuzyedi senesi şevvâli'l-mükerremi muntasıfından mutasarrıf olduğun Adana Kazâsı'nıñ umûr-ı kısmet-i 'askeriyyesi tarafımızdan saña tefvîz olunmuşdur. Gerekdir ki, kazâ-i mezbûrede ve Misis ve Ayas ve Berindi ve sâ'ir tevâbi'-i kadîmelerinden vâki' olan mevtâ-yı 'askeriyye muhallefâtını tahrîr ve terkîm ve beyne'l-verese bi'l-farîzati's-şer'iyye tevzi' ve taksîm eyleyesiz ve's-selâm. Hurrîre fi't-târîhi'l-mezbûre li-seneti'l-merkûme

el-Fakîr 'Atâu'llah el-Kâdî
'asker-i Anadolu

Sahife no: 152

Belge no: 253

Medîne-i Adana mahallâtından Eskihamam Mahallesi sükkânından ber-vech-i âtfi vesâyet iddi'â iden işbu bâ'isü'l-kitâb Hüseyin Çelebi bin Mustafa nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîfi enverde Kazzâz tâ'îfesinden Yusuf bin Mehmed mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idtüb medîne-i mezbûrede Kantârân Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât iden li-ümüm karındaşım 'Abdullah bin Veli bin 'Ali nâm müteveffâ hayâtında tenfiz-i vesâyâ ve kazâ-i düyûnı için ve sulbi sağır oğlu Mûsâ ve sulbiye sağire kızı 'Âyişe ve Emine ve babası müteveffâ-yı mezbûr 'Abdullah'dan isâbet iden emvâl-i mevrûselerini zabt ve ahvâllerini görmege beni vasî-i muhtâr nasb ve ta'yîn ve ben dahî vesâyet-i merkûmeyi ba'de'l-kabûl hasran 'alâ zâ'e (?) fevtolmağın merkûm Yusuf zimmetinde cihet-i karz-ı şer'iden oniki ğurûş hakkı olmağla meblağ-ı mezbûr bi'l-vesâyâ taleb iderim. Su'âl olunub alivirilmesi matlûbumdur didikde ğıbbe's-su'âl merkûm Yusuf cevâbında müteveffâ-yı mezbûr 'Abdullah'a cihet-i mezkûreden meblağ-ı mezbûr oniki ğurûş deynini ikrâr lâkin müdde'î-i mezbûr Hüseyin Çelebi'niñ ber-vech-i muharrer vasî-i muhtâr olduğun inkâr idicek müdde'î-i merkûmdan da'vâsına mutâbık beyyine taleb olundukda 'udûl-i ahrâr-ı ricâl-i müslimînden Mehmed Efendi bin el-Hâc Mustafa ve 'Ali Çelebi bin el-Hâc Veli nâm kimesneler li-ecli's-şahâde meclis-i şer'a hâzırân olunub istişhâd olunduklarında "fi'l-hakîka müteveffâ-yı mezbûr 'Abdullah bin el-Hâc Veli bin 'Ali hâl-i hayâtında tenfiz-i vesâyâ ve kazâ-i düyûnı için ve sulbi sağır oğlu Mûsâ ve sulbiye sağire kızları 'Âyişe ve Emine babaları müteveffâ-yı mezbûr 'Abdullah'dan isâbet ve intikâl iden emvâl-i mevrûselerin zabt ve ahvâllerin görmege işbu merkûm Hüseyin Çelebi'yi bizim huzûrumuzda vasî-i muhtâr nasb ve ta'yîn ol dahî vesâyet-i merkûmeyi ba'de'l-kabûl hasran 'ale'l-yüsâ'e (?) mezbûr 'Abdullah fevtolmuşdur. Biz bu husûsa bu vech üzre şahidleriz.

Şahâdet dahî ideriz” deyü her biri edâ-yı şahâdet-i şer‘î eylediklerinde ba‘de-t-ta‘dîl ve‘t-tezkiye şahâdetleri makbûle olmağın mücebiyle müdde‘i-i mezbûr Hüseyin Çelebi'nin vasî-i muhtâr olduğuna ba‘de'l-hükm ve meblağ-ı mezbûr oniki ğurûşu vasî-i mezbûr Hüseyin Çelebi'ye edâ ve teslime mezbûr Yusuf'a tenbîh birle mâ-vaka‘a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi'r-râbi‘i min-saferi'l-hayr li-seneti semânin ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Şuhûdü'l-_____hâl

‘Ali Ağa bin ‘Ömer Çavuş	Es-Seyyid Halîl Çelebi bin ‘Abdullah	Ahmed Çelebi bin Mehmed	‘Ali Çelebi bin Mehmed	Molla Mahmud bin Molla Hasan	ve ğayrühüm
-----------------------------	--	-------------------------------	------------------------------	------------------------------------	----------------

Sahife no: 152

Belge no: 254

Defter oldur ki, medîne-i Adana mahallâtından Hocavezir Mahallesi sükkânından iken bundan akdem vefât iden Kara Mehmed bin Halîl'in verâseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi Meryem bint-i Mûsâ ile sulbi kebîr oğlu İbrâhîm ve sağır oğlu Mehmed sulbiye kebîre kızları Fatma ve Emine ve Eşe ve Elife münhasıra olduğu lede‘ş-şer‘ zâhir oldukdan sonra müteveffâ-yı mezbûrun muhallelâtıdır ki ber-vech-i âtî zikrolunur. Fi'l-yevmi's-sâdisi ‘aşara min-saferi'l-hayr li-seneti semânin ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Mahalle-i mezbû- rede vâki‘ menzil 1 kıymeti ğurûş 70	koza kantâr 4 kıymeti ğurûş 40	legen 1 kıymeti ğurûş 2.5	kazğan 1 kıymeti ğurûş 2	harmı sahan tâbe 1 1 1 kıymeti ğurûş 2	hegbe 1 ma‘a ibrik 1 kıymeti ğurûş 1.5	köhne yorgan 4 kıymeti ğurûş 2.5
köhne döşek 3 kıymeti ğurûş 1	köhne yasdık ma‘a kilim 2 1 kıymeti ğurûş 0.5	öküz 1 kıymeti ğurûş 5	tavîl kısarak 1 kıymeti ğurûş 5	tecemmülâthâne ğurûş 1	cem‘an yekûn ğurûş 130 yalnız yüzotuz ğurûşdur	

Minhe'l	ihrâcât				
resm-i kısmet ğurûş 3	huddâmiye para 30	kâtibiye para 40	çukadâriye para 35	muhzırıye para 20	yekûn-ı masraf ğurûş 8
Sahhu'l	bâkî				

ğurûş

124 yalnız yüzıygırmidört ğurûşdur

Hisse-i zevce-i mezbûre Meryem ğurûş 15.5	Hisse-i ibn-i mezbûr Mehmed ğurûş meblağ 27 15	Hisse-i mezbûr İbrâhîm ğurûş meblağ 27 15	Hisse-i binti'l- mezbûre Fatma ğurûş meblağ 13.5 7.5	Hisse-i binti'l- mezbûre Emine ğurûş meblağ 13.5 7.5
---	---	--	---	---

Hisse-i binti'l- mezbûre Eşe ğurûş meblağ 13.5 7.5	Hisse-i binti'l- mezbûre Elif ğurûş meblağ 13.5 7.5
---	--

Sahife no: 153

Belge no: 255

Medîne-i Adana mahallâtından Câmî'-i Cedîd Mahallesi sükkânından Danyal ibn-i Halîl nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i enverde işbu râfi' u'l-kitâb Mustafa bin Ahmed mahzarında bi't-tav'ı's-sâf ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb 'akd-ı âtî sudûrına dek mülkim olub mahalle-i mezbûrde vâki' bir tarafî mahalle-i mezbûrenin 'avârızına meşrûta vakıf menzil ve bir tarafî Yunus (....) ve bir tarafî el-Hâc İbrâhîm Efendi mülkleri ve bir tarafî tarîk-ı 'âmm ile mahdûd ve 'arsası vakf binâsı mülk olan bir bâb tahtânî beyt ve bir bâb fevkânî beyt bundan akdem vefât iden vâlidem Emine bint-i Yusufun mülk menzili olub ba'de vefâtihâ ırs-ı şer'la bana müntakîl olmağın mahdûd-ı mezkûr menzili bi'l-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık ve kâffeti'l-menâfi' ve'l-merâfik tarafeynden icâb ve kabûlü hâvî, şurût-ı müfsideden 'ârî, bey'-ı bât-ı sahîh-i şer'î ile merkûm el-Hâc Mustafa'ya onikibuçuk ğurûşa bey' ve temlîk ve teslîm ol dahî ber-vech-i muharrer iştirâ ve kabûl ve tesellüm itdikden sonra semen-i olan meblağ-ı merkûm onikibuçuk ğurûşu müşterî-i merkûm yedinden bi't-tamâm ahz ve kabz eyledim. Ba'de'l-yevm mahdûd-ı mezkûr menzil merkûm el-Hâc Mustafa'nun mülk-i müşterâsıdır. vechen mine'l-vücûh ve sebeben mine'l-esbâb 'alâkam kalmadı. Keyfe-mâ-yeşâ' mutasarrıf olsun didikde ğıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketbolundu. Fi'l-yevmi's-sâlisi ve'l-'ısrîn min-saferi'l-hayr li-seneti semânin ve selâsin ve mi'ete ve elf.

Şuhûdü'l-_____hâl

Es-Seyyid Veli Çelebi bin es- Seyyid Nasûh	Es-Seyyid Mehmed Çelebi bin 'Ömer Efendi	Molla Mustafa bin Mehmed	el-Hâc Mehmed bin diger Mehmed	Molla 'Ali bin Molla Mehmed	ve ğayruhüm
--	--	--------------------------------	--------------------------------------	-----------------------------------	----------------

Sahife no: 153

Belge no: 256

Medîne-i Adana nevâhîsinden Cânibi's-şehr Nâhiyesi'ne tâbi' Koyuncı Karyesi ahâlîsinden iken bundan akdem katîlen fevtolan el-Hâc Mustafa ibn-i el-Hâc Musâ bin Mahmud'un verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi 'Âyişe bint-i 'Abdulkâdir nâm hâtun ile babası mezbûr el-Hâc Mûsâ ve sulbiye sağîre kızları 'Âyişe ve Emîne'ye münhasıra olduğu lede's-şer'-i şerîf zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra zâtî ta'rîf-i şer'î ile mu'arrefe olan mezbûre 'Âyişe Hâtun asâleten ve merkûm el-Hâc Mûsâ kendi tarafından asâleten ve sağîretân-ı mezbûretân 'Âyişe ve Âmîne taraflarından vesâyeten ve velâyeten meclis-i şer'-i şerîf-i

enverde yine karye-i mezbûre ahâlisinden işbu râfi‘ul-kitâb Camuşçu el-Hâc Mehmed bin ‘Ömer mahzarında herbiri ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb târîh-i kitâbdan oniki gün mukaddem mezbûr el-Hâc Mehmed'in ‘abd-i memlûki işbu hâzır bi'l-meclis Kara Bilal bin ‘Abdullah karye-i mezbûrede zuhr vaktinde mûrisimiz müteveffâ-yı mezbûr el-Hâc Mustafa'nın sol koltuğu altından taş ile ‘amden darb idüb ol hinde ol darbdan müte’essiren fevtolmağla mezbûr Kara Bilal'den mevlâsı mezbûr el-Hâc Mehmed hâzır olduğu halde da‘vâ eyledigimizde ol dahî inkâr itmekle beynimizde münâza‘ât-ı kesîre vâkı‘a olmuşdı. El-hâletü hâzihî beynimize muslihûn tavassut idüb “es-Sulhü seyyidü'l-ahkâm” fehvâsı üzre mezbûr Bilalı bedel-i sulh virmek üzre bizi sulh eylediklerinde biz dahî asâleten ve vesâyeten sulh-ı mezbûrî kabûl ve bedel-i sulh olan mezbûr Bilal'i merkûm el-Hâc Mehmed yedinden ahz ve kabz idüb müteveffâ-yı mezbûrun diyetine müte‘allık ‘âmm-i da‘vâdan merkûm el-Hâc Mehmed'in zimmetini ibrâ-yı ‘âmm ve râfi‘il-husâm ile ibrâ ve ıskât eyledik didiklerinde ğıbbe't-tasdîkî's-şer‘î mâ-vaka‘a bi't-taleb ketbolundu. Fi'l-yevmi's-sânî min-şehr-i rebî‘ül-evvel li-seneti semânin ve selâsîn ve mi‘ete ve elf.

Şuhûdü'l-			hâl		
Fahru'l-akrân Hasan Ağa, Voyvoda-i Dindarlı	Hâfız Mehmed bin Molla Mûsa	el-Hâc ‘Abdurrahman bin ‘Ömer	‘Ali Beşe bin Ahmed	es-Seyyid ‘Osman bin Ahmed	Molla Mahmud bin Molla Hasan
Es-Seyyid İsmâ‘îl bin İbrâhîm	Halil bin el-Hâc Ahmed	Borlu Mustafa bin ‘Abdullah	el-Hâc Mehmed, Saġbazarzâde	Hüseyn bin ‘Abdurrahman, Ser-muhzırân	ve ğayruhüm

Sahife no: 153

Belge no: 257

Defter oldur ki, medîne-i Adana mahallâtından Kassabbekir Mahallesi sükkânından iken bundan akdem vefât iden Molla Hasan bin Musâ nâm müteveffânın verâseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi Server bint-i Mûsâ nâm hâzun ile sulbi kebîr oġlu Mûsâ ve sulbi saġîr oġlu saġîr Hasan'a münhasıra olduğu lede's-şer‘î's-şerîf zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra müteveffâ-yı mezbûrun muhalefâtıdır ki ber-vech-i âtî beyân olunur. Fi'l-yevmi'r-râbi‘i min-şehri rebî‘ül-evvel li-seneti semânin ve selâsîn mi‘ete ve elf.

koza kantâr	buġday kil	şaġan kil	dorî bârgir re's	himâr re's	öküz re's
3	5	1	1	1	1
kıymeti	kıymeti	kıymeti	kıymeti	kıymeti	kıymeti
ġurûş	ġurûş	ġurûş	ġurûş	ġurûş	ġurûş
30	5.5	1	8	3	7

Ceben nâm karyede nısıf sût damı kıymeti ğurûş 10	tencere 1 kıymeti ğurûş 1	saban kıymet ğurûş 1	siyah güğüm 1 kıymet ğurûş 1	köhne ibrik 1 kıymet ğurûş 0.5	köhne kilim 1 kıymeti ğurûş 6	un kıl 1 kıymeti ğurûş 1.5
yasdik ma'a minder 2 kıymeti ğurûş 1 Minhe'l	yorğan mitili 3 kıymeti ğurûş 1	tecemmülâthâne kıymeti ğurûş 3	cem'an _____ ğurûş 76	yekûn-ı muhallefât		
resm-i kısmet para 76 Sahhu'l	kâtibiye para 25	çukadâriye para 25	muhziriye para 10	ihracât	yekûn-ı ihracât para 136	bâkî
	ğurûş 72	para 24				
Hisse-i zevce-i mezbûre Server ğurûş 9	para 3	Hisse-i ibn-i mezbûr Mûsâ ğurûş 31	para 30	Hisse-i ibn-i mezbûr Hasan ğurûş 31	para 31	

Sahife no: 154

Belge no: 258

El-emrû kemâ-sühûni (?) harrerehü'l-fakîri'llâhü Te'âlâ 'Abdulbâkî Mehmed el-Kâdî
be-Üsküdar ğufire-leh.

Medîne-i Üsküdar'da Hayreddinçavuş Mahallesi ahâlisinden olub bundan akdem vilâyet-i Anadolu'da vâki' Misis nâm Kasaba'da misâfîren sâkin olduğu halde vefât iden Mehmed Ağa bin 'Ali bin 'Abdurrahman'ın verâseti mahalle-i mezbûre sükkânından zevce-i menkûha-i metrûkesi Hibetullah ibnet-i el-merhûm Mustafa Paşa ile sulbi sağîr oğulları 'Ömer Beg ve Mahmud Beg'e ve sulbiye sağîre kızları Fatma ve 'Âyişe'ye münhasıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân oldukdan sonra sığâr-ı merkûmûnun tesviye-i umûrlarına ve babaları müteveffâ-yı mezbûrun medîne-i mezbûrede ve kasaba-i merkûmede mevcûd olan bi'l-cümle terikesinden sığâr-ı mezbûrûna isâbet ve intikâl iden mâl-ı mevrûslarını hıfza kibel-i şer'den bâ-hüccet-i şer'iyeye vasî nasb ve ta'yîn olunub zâtı ta'rîf-i şer'î ile mu'arrefe olan zevce-i mezbûre Hibetüllah Hanım meclis-i şer'de işbu râfi'ü'l-kitâb Mustafa Beg bin Mehmed mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb zevcem müteveffâ-yı mezbûrun kasaba-i mezbûrede mevcûd bulunan terikesinden bana isâbet iden sümün hisse-i irsiyyemi ve zevcim müteveffâ-yı mezbûr zimmetinde mütekarrer ve ma'kûd-ı 'aleyh beşyüz ğurûş mehr-i mü'eccel hakkım ile vasîleri

olduğum sığâr-ı mezbûrûna babaları müteveffâ-yı [mezbûrun] kasaba-i merkûmede mevcûd bulunan terikesinden isâbet ve intikâl iden hisse-i irsiyyelerini terike-i müteveffâ-yı mezbûre vâdî'ü'l-yed olanlardan taleb ve da'vâ ve ahz ve kabza ve baña îsâle ve teslîme tarafımdan mezbûr Mustafa Beg'i vekîl ve nâ'ib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledigimde ol dahî vekâlet-i merkûmeyi ba'de'l-kabûl hıdemât-ı lâzimesin edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledi didikde ğbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketbolundu. Fi'l-yevmi'l-'âşiri min-zi'l-ka'deti's-şerîfe li-seneti semânin ve selâsîn ve mi'ete ve elf min-hicretin men-lehû ğâyeti'l-'izz sifâyeti's-şeref.

Şuhûdü'l-_____hâl

El-Hâc İsmâ'îl bin Ahmed	Mehmed bin Hasan	Süleyman Ağa bin Fazlı	Veli Beg bin Mehmed	el-Hâc 'Ali Ağa bin Mehmed	Mustafa Beg bin Mehmed
Halîl Çelebi bin İbrâhîm	Yahya Beşe bin Ahmed	'Ömer Beg bin Mehmed	Mehmed Beg bin İbrâhîm	ve ğayruhüm	

Sahife no: 154

Belge no: 259

Defter oldur ki, medîne-i Adana mahallâtından Serrâcân Mahallesi sükkânından es-Seyyid 'Ali Efendi ve es-Seyyid Ebû Bekir ve es-Seyyid 'Abdülhalim Ebû Muharrem nâm karındaşların 'ale'l-iştirâki's-sevî kesbleriyle tahsîl ve tedârik eyledikleri eşyânın defteridir ki ber-vech-i âtî zikrolunur. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hâmisi 'aşara min-recebi'l-ferd li-seneti seb'in ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Urum unu batman 'aded 27 ğurûş 4	sahıl unu batman 'aded 135 ğurûş 13.5	pirinç batman 'aded 7 ğurûş 2	bir mikdâr kahve kıymet ğurûş para 1 1	bir mikdâr yağ kıymet ğurûş 5	pekmez batman 'aded 20.5 ğurûş 4.5	bulgur batman 'aded 15 ğurûş 2.5	soğan batman 'aded 27 ğurûş 2
tuz batman 'aded 15 ğurûş 2	nohud külek 'aded 8.5 ğurûş rubu' 4 1	() kıymet ğurûş 8	cezeler kıymet ğurûş ğurûş 1.5	tahrana batman 'aded 5 ğurûş 1.5	gürzler ve kablari kıymet ğurûş 4		
kabaklar kıymeti ğurûş 3	hatab ve sitil ve yabalar ve kürekleri ve hablakları ve cezeler kıymeti ğurûş 2.5	harhark kıymeti ğurûş 1	elma kurusu kıymeti ğurûş 4	bal mumu kıymeti ğurûş 15.5	ekmek tahtaları ve oklağları ve miş'al kıymeti ğurûş 1		

Zeytun Karyesi'nde çift damı ve barak nisfi kıymeti ğurûş 20	kır bârgir re's 'aded 1 ğurûş 6	siyah bârgir re's 'aded 1 ğurûş 10	öküz re's 'aded 3 ğurûş 20	nakd sarfitdigimiz ğurûş 3	'Abdülhalim'in ıskât-ı hulâfiçün sarfolunan ğurûş 5	
şa'ir kıl 'aded 11 ğurûş 28	sabnel ve dirgan ve kızak ve çift kıymeti ğurûş 5	bir mikdâr saman ğurûş 5.5	gön bahâsı kıymet ğurûş sümün 1 4	penbe batman ğurûş para 41 1.5	ortakda kût ğurûş 20	müsta'mel çadır 'aded 1 ğurûş 10
çatal başlı mih 'aded 85 ğurûş 2	yılan başlı mih 'aded 3000 ğurûş 5	müsta'mel harar 'aded 4 ğurûş 2	çuval ma'a hegbe 'aded 14 ğurûş 2	müsta'mel yağmurluk 'aded 1 ğurûş rubu' 1 1		
ot ma'a saçma ğurûş 1	kendir ğurûş 3	koykâr 'aded 2 ğurûş 5	müsta'mel keçeler 'aded 3 ğurûş rubu' 1 1	koza kantar çeki 'aded 9 9 kıymeti ğurûş 104		
Cem'an		yekûn				
ğurûş		sümün				
346		5				
Hisse-i es-Seyyid 'Ali Efendi ğurûş sümün 115 5	Hisse-i es-Seyyid Ebû Bekir ğurûş sümün 115 6		Hisse-i es-Seyyid 'Abdülhalim ğurûş sümün 115 6			

Sahife no: 155

Belge no: 260

Oldur ki, işbu sene-i mübârekede Erzurum Vâlisi olub Gence nizâmına me'mûr Ser-
'asker olan devletlü 'inâyetlü Mustafa Paşa hazretleri taraflarına gitmek üzere Adana Eyâleti'nde
vâki' nevâhî re'âyaları ve Adana ve Tarsus ve Sis ve Misis kazâları Çigdemlü ve Şambayadı ve
Melemenci ve Karahacılı ve Sarkındılı ve Kara Gündüzlü ve Tecirili ve Demrek cemâ'atleri
bin mihâr mekârî develeri ta'cîl-i 'ale't-ta'cîl tahsîl olunmak bâbında Devlet-i 'Aliyye'den
mübâşir ta'yîn buyrulan Hüseyin Ağa ile hâlen Eyâlet-i Haleb Vâlisi devletlü 'inâyetlü Ahmed
Paşa Hazretlerinin taraf-ı bâhirü's-şereflerinden mübâşir ta'yîn olunan 'Osman Beg medîne-i
Adana'ya geldiklerinde ber-müceb-i emr-i 'âlî cümle a'yân ve ahâlî-i memleket ma'rifetleriyle
mahalline tevzi' ve taksîm olundukda medîne-i Adana ve civârında olan kazâ ve nevâhîlere ve

Misis ve Sis kazâlarına ve Çigdemli Türkmân'na bi'l-cümle üçyüz re's develer isâbet idüb ve üçyüz deveden nisfi mikdârı tahsîl ve mâ-'adâsı dahî tahsîl ve cümle ma'rifetiyle başbuğ nasb olana teslim olunmak üzere mübâşir-i merkûm Hüseyin Ağa'yı medîne-i Adana'da birağub mûmâ-ileyh 'Osman Beg Tarsus kazâsına isâbet iden develeri yaylakları olan Temrûn'e varub tahsîl ve andan sonra sâlifü'z-zikr türkmânândan dahî bâkî kalan develeri tahsîl üzere mâh-ı zi'l-ka'denin yigirmibirinci pazar günü mizâcında bir mikdâr 'illet olduğu hâlde medîne-i mezbûr Adana'dan revân olub esnâ-yı tarîkde Kısarakalanı nâm mahalde bi-emri'llahi Te'âlâ merkûm 'Osman Beg vefât idüb hizmetlerinde olan yazıcısı el-Hâc Mustafa ve Mûsâ ve sâ'ir âdemleri bi'l-cümle eşyâsıyla pazarertesi günü kabl-i gürûbda medîne-i Adana'da Yusuf Ağa'nın odasına götürüb hâlen Eyâlet-i Adana Vâlîsi olan semâhatlu 'Ömer Paşa Hazretleri taraflarından ta'yîn olunan Kapucular Kethüdâları İbrâhîm Ağa ve mübâşir-i mûmâ-ileyh Hüseyin Ağa ve cümle a'yân-ı vilâyet huzûrlarında merkûm 'Osman Beg'in gerek nukûd ve gerek muhalledâtı bi'l-cümle tahrîr olunub medîne-i mezbûrede vâkî' bedestana ber-vech-i emânet vad'olunan terikesi defteridir ki, ber-vech-i âtî zikrolunur. Fi'l-yevmi's-sânî ve'l-'ısrîn min-zi'l-ka'deti's-şerîfe li-seneti semânin ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Ğadarî yazılı simli kılıç 'aded 1	simli ğadâre 'aded 1	sadhast (?) 'aded 1	piştov ma'a kutur çift 1	Sivâsî kemer raht ma'a başlık 'aded 1	def'a kem 'ayar kemer raht ma'a başlık ma'a topuz 'aded 1	sim haydârî raht ma'a başlık 'aded 1
simli külünk 'aded 1	kemayar reşme 'aded 1	def'a Sivâsî haydârî raht ma'a başlık 'aded 1	pirinç üzengi çift 2	müsta'mel ibrîk 'aded 1	kavuk 'aded 1	köhne İstanbul çarşebi 'aded 1
müsta'mel gömlek 'aded 1	müsta'mel hormur (?) kerrâke 'aded 1	köhne yemeni 'aded 1	köhne sûf çakşur ma'a uçkur 'aded 1	Haleb kutnu entârisi müsta'mel 'aded 1	müsta'mel havlu makreme 'aded 1	münakka ş uçkur 'aded 1
def'a müsta'mel sarık 'aded 1	müsta'mel iç donu 'aded 1	def'a köhne kavuk 'aded 1	eskereld ? çuka kelebûş 'aded 2	lâciverdî altun Rivandlı 'Osman ismine hatem 'aded 1	elmas altun yüzük 'aded 1	altun yâkut yüzük 'aded 1
zümrüd altun yüzük 'aded 1	su tası 'aded 2	şeker kelle 'aded 1	benefşe şerbeti kutu 'aded 2	makrebe içinde kahve kıyye 'aded 1	müdekkîş 'aded 1	müsta'mel oniki harbeteli çadır 'aded 1

kırmızı sandık sediri 'aded 1	meşinli harar çift 2	sâde mısır veznesi 'aded 1	hameyl i 'aded 1	müsta'mel yüz yasadığı 'aded 1	köhnne yemeni yasdık 'aded 1	müsta'mel halıca seccâde 'aded 1	
def'a yedekdaş 'aded 1	köhnne iç donu 'aded 1	köhnemiş boğaz kürki 'aded 1	köhnne üç dallı çuka kesme 'aded 1	def'a müsta'mel üç dallı kesme çuka 'aded 1	mâ'î çuka haşne 'aded 1	müsta'mel kırmızı çuka niş 'aded 1	
germüde kablı müsta'mel niş sincab kürk 'aded 1	takar kulalı 'aded 1	yemeni çadır bergede 'aded 1	köhnne beyaz kutnu 'anâka 'aded 1	beyaz köhne zubun 'aded 2	köhnne gömlek 'aded 1	köhnne alaca kuşak 'aded 1	
köhnne çuka makreme kesesi 'aded 1	sâde yemeni 'aded 1	köhnne dirayî yemeni kesesi 'aded 1	köhnne harbe 'aded 1	mest çift 1	papuç çift 1	finduk altını 'aded 385.5 bi-hisâbı ğurûş 1285	
Mısır zincirlişi altun 'aded 83 bi-hisâb-ı ğurûş 200 para 30	Mısır tuğralısı altun 'aded 4 bi-hisâbı ğurûş 10.5	İstanbul altını 'aded 6 bi-hisâb-ı esedî 18 rubu' 1	altun-1 frenği 'aded 2 ğurûş 6	kese içinde cedîd para ğurûş 500	def'a kese içinde para ğurûş 422	fenar 'aded 1	
kahve ibriği 'aded 2	fincan kutusu 'aded 1	fincan-1 Kütahya 'aded 4	simli ceviz zarfı 'aded 2	göydek (?) örtüsü 'aded 1	müsta'mel kilim 'aded 2	mum bususu 'aded 1	
dori at re's 'aded 1	dori tay 'aded 1	kır at re's 'aded 1	küçük kır at re's 'aded 1	Türkmen kır atı re's 'aded 1	katır re's 'aded 2	eger ma'a () 'aded 4	köhnne at çulu 'aded 3
hınyar kolanı 'aded 2	ğulâm be- nâm Halil 'aded 1	tola kendir 'aded 1	yorğan 'aded 1	yasdık 'aded 1	müsta'mel çuka at gömleği 'aded 2		

techîz-tekfîn ve ıskât-ı salât için otuz ğurûş istidâne ve harc sarf olunmuştur.

Sahife no: 156

Belge no: 261

Defter oldur ki,

Medîne-i Adana mahallâtından Eskihamam Mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem vefât iden Safiyye Hanım ibneti'l-merhûm Mehmed Paşa eş-şehîr Kürd Bayramoğlu nâm müteveffânın verâseti zevci es-Seyyid Halîl Ağa bin es-Seyyid 'Ali Efendi ile Mehmed bin Mustafa nâm kimesneye münhasıra olduğu lede'ş-şer'-i şerîf zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra müteveffîye-i mezbûre Safiyye Hanım'ın muhalledâtı vârisleri mezbûrân es-Seyyid Halîl Ağa ve Mehmed talepleriyle tahrîr ve sûk-ı sultânîde fûrûht olunan defteridir ki vech-i âtî zikrolunur. Hurrîre fi-ğurre-i recebi'l-ferd li-seneti semânin ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Mushaf-ı Şerîf cild 1	kitâb-ı Muhammediye cild 1	alkaryağdı döşek 'aded 1	köhne mile yasdık 'aded 1	mufa (?) örtüsü 'aded 1	kırmızı mitilli yasdık 'aded 1	döşek mitili 'aded 1
ğurûş 10	ğurûş 6	ğurûş para 3.5 10	para 11	ğurûş para 2.5 4	ğurûş sümün 2.5 4	para 9
alaca kilim 'aded 1	hoşab tası 'aded 4	lengeri 'aded 2	sini bir kıyye 4	lengeri kabağı 'aded 4	mâ'i bez ma'a mitile parçası kıymeti 1	münakkaş yeşil (!) 'aded 1
ğurûş sümün 3 5	ğurûş para 2.5 1	para 56	ğurûş 5	ğurûş para 2.... 1	ğurûş para 1 1	ğurûş para 1.5 4
mahne hatâyî kaftan 'aded 1	fağfûrî kâse 'aded 2	alaca 'aba 'aded 1	altun burma çift 1	sîm Hasanpaşalı kuşak 'aded 1	kakum zenne kürki 'aded 1	sîmli topuz 'aded 1
ğurûş 5.5	para 56	ğurûş 4	miskâl 34	ğurûş 46	ğurûş sümün 38 2	ğurûş 16
münakkaş beyaz makreme 'aded 1	turuncu nîş çuka 'aded 1	sarı karyağdı döşek 'aded 1	köhne kadife yasdık 'aded 1	köhne minder 'aded 2	köhne kilim 'aded 1	Hamam legeni 'aded 1
ğurûş sümün 3.5 2	ğurûş 15	ğurûş 4	para 25	para 25	para 42	ğurûş sümün 2 5
def'a lengeri 'aded 2	sahan ma'a lengeri 'aded 3	kahve tabağı 'aded 8	mitilli alaca çarşeb 'aded 1	def'a fağfûrî kâse 'aded 2	köhne 'acem kuşağı 'aded 1	elmas taşlı yüzük 'aded 1
para 52	ğurûş 1.5	para 15	ğurûş rubu' 17.5 1	para 50	ğurûş para 3 2	ğurûş rubu' 9 1

köhne çuka işleme kesme 'aded 1 ğurûş 20	cedîd sarık 'aded 1 ğurûş 5	zenne terpûşi 'aded 3 ğurûş 17	'abalı zirâ' 'aded 10 ğurûş sümün 6 2	def'a kadife yasdık 'aded 1 para 36	kırmızı mitilli döşek 'aded 1 ğurûş 1	alaca kilim 'aded 1 ğurûş 1	
simli ğadâre 'aded 1 ğurûş 7	gügüm 'aded 1 ğurûş 2.5	tencere kabaksız 'aded 1 ğurûş 11.5	def'a tencere 'aded 1 ğurûş para 2 10	kazğân-ı kebîr 'aded 1 ğurûş para 5 5	köhne gömlek 'aded 1 para 22	meksûr fağfûrî kâse 'aded 1 sümün 4	alaca parçası kıymeti ğurûş 10
tavâbî ma'a samur 'aded 2 para 21	ibrişim saçak kıymeti para 60	alaca kutnı zubun 'aded 1 ğurûş sümün 6 1	makreme ma'a uçkur 'aded 2 para 66	hamam gömlegi 'aded 1 ğurûş sümün 2 10	bir parça keten kıymeti para 22	münakkaş boğça 'aded 1 ğurûş 1	
münakkaş makreme 'aded 1 para 59	pazubend kıymeti ğurûş 4	önlük kuşak 'aded 1 ğurûş sümün 7 2	yakut yüzük 'aded 1 ğurûş rubu' 5 7	sağır yasdık 'aded 2 para 43	kırmızısı döşek 'aded 1 ğurûş para 2 1	dibâ yasdık çift 1 ğurûş para 6 5	
def'a alaca kilim 'aded 1 ğurûş 2.5	selh 'aded 1 ğurûş sümün 4 4	tencere 'aded 1 para 43	sağır sini 'aded 1 ğurûş sümün 2 4.5	sim sağır kuşak ve pazubend ve kutu 3 ğurûş para 3 4	altun elmas taşı kuşak 'aded 1 ğurûş 72	çuka al dolama 'aded 1 ğurûş 9	
kumaş parçası 'aded ğurûş sümün 3 1	billur bardak 'aded para 54	fağfûrî kâse 'aded 2 ğurûş para 2.5 5	köhne boğça 'aded 2 para 10	alaca kete entâri 'aded 1 para 43	havlu makreme 'aded 1 para 53	mitilli muşâ (?) 'aded 3 ğurûş 3.5	
tıraş gömlegi ma'a üç makreme kıymeti ğurûş 3	kırmızı hatâyî kaftan 'aded 1 ğurûş sümün 15.5 1	yakut taşı yüzük 'aded 1 ğurûş sümün 9 2	evran şâhî donluk 'aded 1 ğurûş sümün 4 2	fağfûrî lengeri 'aded 1 para 50	kırmızı döşek 'aded 1 ğurûş sümün 2.5 1	kırmızı harbe yorğan 'aded 1 ğurûş 6	

mak'ad şiltesi 'aded 1 para 59	def'a tencere 'aded 1 sümün 21	kapaksız tencere 'aded 1 sümün 13	kapak 'aded 4 ğurûş sümün 2.5 2	sim maşraba 'aded 1 ğurûş para 15 2	İstanbul keteni don 'aded 2 sümün 21	keten gömlek 'aded 1 ğurûş para 2.5 2
malaz gömlek 'aded 1 ğurûş para 2.5 14	kırmızı kutnı döşek 'aded 1 ğurûş 3	mak'ad şiltesi 'aded 1 para 50	mitilli yasdik 'aded 1 ğurûş para 5 12	kırmızı köhne döşek 'aded 1 para 45	köhne keçe 'aded 1 ğurûş 1	'acem şamdanı 'aded 1 ğurûş para 1 3
def'a tencere 'aded 1 ğurûş sümün 2 42	legen-i kebîr 'aded 1 ğurûş 4	kem 'ayar kemer-i raht 'aded 1 ğurûş 25	beyaz terpûş 'aded 1 para 38	çuka seccâde 'aded 1 ğurûş 11	çiçekli keremsud 'aded 1 ğurûş sümün 8 1	mâ'î hurma kaftan ma'a zubun 'aded 2 ğurûş 21.5
kebîr fağfûrî çanak 'aded 1 para 56	nemâ'î (?) 'aded 2 para 59	incilü yüzük 'aded 1 ğurûş para 4 16	simli () bıçak 'aded 1 ğurûş 18	döşeme kilim 'aded 1 ğurûş 11	altun sağır bıçak 'aded 1 ğurûş 10	sâde eger 'aded 1 ğurûş para 4 10
kebe kilim 'aded 1 para 63	ibrik ma'a legençe 'aded 1 ğurûş 5	lengeri 'aded 3 para 90	legençe kebîr 'aded 1 ğurûş 4.5	def'a kapak 'aded 2 ğurûş 1.5	kırmızı çuka niş 'aded 1 ğurûş 7	def'a malaz gömlek 'aded 1 para 21
gülbeşeker tabağı 'aded 4 ğurûş 2	sîm sağır sepet 'aded 1 ğurûş sümün 8 2	sîm kamçı 'aded 1 ğurûş 5.5 2	altun sorguç 'aded 2 ğurûş38	üslük cenber 'aded 1 para 70	Hatayî zubun 'aded 1 ğurûş para 4 12	sarik örtüsü 'aded 1 ğurûş 2
mitilli peştemal 'aded 1 ğurûş 12	sarı ve münakkaş döşek 1 ğurûş para 4.5 10	sağır yasdik 1 para 44	legen ma'a ibrik 'aded 1 ğurûş para 2.5 10	def'a lengerî 'aded 2 ğurûş 1.5	sağır legen ma'a tebsi 'aded 2 ğurûş 24	kuzu tenceresi ğurûş 8

glbedan ma'a buhurdan ift 1 ur 13.5	billur legençe ma'a ibrik 'aded 1 ur 3.5	makreme ma'a saak 'aded ur 2	mak'ad Şiltesi 'aded 1 para 55			
krmızı () mak'ad 'aded 1 ur 5	mile yasdık 'aded 1 ur 23	khne kilim 'aded 1 para 68	kara kilim 'aded 1 ur 1.5	def'a lengeri 'aded 3 para 78	def'a lengeri 'aded 2 para 60	
kahve tabaı 'aded 1 para 26	boz yasdık 'aded 1 para 20 (?)	billur kse 'aded 1 para 53	def'a altun yzk 'aded 1 ur smn 6 4	gm hardesi 'aded ur smn 5 5	pazubend saır 1 para 60	altun nlk kuak 'aded 1 ur smn 38 8
duhn ksesi 'aded 1 para 53	sde mmsi ? 'aded 3 ur 3	beyaz gmlek 'aded 1 ur smn 2 5	m'i Haty kaftan 'aded 1 ur rubu' 9 1	beyaz enber 'aded 1 ur 7	brmcek areb 'aded 1 ur para 3.5 1	Őimli krk 'aded 1 ur 3.5
Haty sincab krk 'aded 1 ur 28	kalpak uka para 'aded 5 ur rubu' 21.5 8	def'a malaz gmlek 'aded 1 ur 3	buday krmızı yk perdesi 'aded 1 ur 16	kutnu yasdık 'aded 1 para 65	khne kee 'aded 1 para 28	hegbe 'aded 1 ur 11
sahan 3 ur 2.5	lengeri 2 para 75	sini ma'a i[br]ik kiyye 5 ur rubu' 21.5 8	khne uka seccâde 'aded 1 para 88	yasdık yzi 1 ur 2	hurda altun kpe 'aded 1 ur 8	banma tarak 1 para 25
tesbih 1 para 15	idib makremesi 1 ur 2.5	mnakka beşik 1 ur 18	sincab zenne krki 1 ur 4	znik anak 1 ur 9	elmas taşlı kaftan 1 ur 30	def'a Haty kaftan 1 ur 10
makreme 1 para 25	yamurluk 1 ur 2	arık 1 ur 2.5	def'a tarak 2 ur 3	pene 1 para 44	Őimli akı ma'a basma ur 5	altun istfan (?) 'aded 1 ur 23

[s. 157]

tıraş gömleği ma'a boğça 1 ğurûş 3.5	al Hatâyî kaftan 1 ğurûş sümün 18 1	ca'zeb ma'a mâ'î bez 1 1 ğurûş para 2 10	beyaz zubun 'aded 2 ğurûş rubu' 2 1	al makremesi 2 ğurûş 23	altun sorguç başı ğurûş 7	yalancı incü zerim 'aded 2 para 76
mercan tesbih 1 ğurûş 2.5	döşek mitili 1 ğurûş 2 sümün 1	beşik tanburu 'aded 1 ğurûş 4	def'a mercan tesbih 1 ğurûş 8.5	simli yeşil taş 1 sümün 4	keten parça 'aded 3 ğurûş rubu' 2.5 1	al Hatâyî yorğan yüzi 1 ğurûş 4
altun parçaları 'aded 8 ğurûş 8	kuşak kolsuz 1 ğurûş 7	boğça 1 ğurûş 1	alaca kaftan 1 ğurûş 2	iki sandık içinde hırdavat ğurûş 6	köhne boğça 2 ğurûş para 0.5 6	saka (?) gümüşü 1 ğurûş 9
köhne çarşeb 1 para 7	mor renkli yorğan yüzi 1 ğurûş 3	kehrîbâr tesbih 1 ğurûş 3	turuncu Soma firâşe 1 ğurûş 8	beşik başkatası 1 ğurûş 3	'Ali ismine mahkûk taş 1 ğurûş 2.5	ocak perdesi 1 ğurûş 6
seccâde parçaları ğurûş 2.5	mintineli sâ'at ğurûş 14.5	altun küpenik 1 para 50	gümüşli taş 1 ğurûş para 3 11	kumaş yasdık yüzi 1 ğurûş 3	işleme sarı yorğan 'aded 1 ğurûş para 5 7	
kırmızı bez ma'a yasdık yüzi 1 ğurûş 1	sağır sîm pars 'aded 1 ğurûş 11	def'a yorğan yüzi 'aded 1 ğurûş rubu' 7 (?) 1	füşeklik 1 para 24	altun dügmeli incü miskâl 'aded 27 ğurûş 347	bir mikdâr incü ğurûş 15 sülüs 2	
sâ'at kisesi 1 ğurûş 2	bir mikdâr ibrişim 23 ğurûş 2.5	kedi basdı minder 1 para 25	'Afife ismine altun hatem 'aded 1 ğurûş 4.5	kilid 2 para 15	usfûli incü zerim 2 ğurûş 54	altun kol bağı 'aded 1 ğurûş sülüs 33 1
gümüş parçası 'aded 3 ğurûş 1	altun ve gümüş düğme 'aded 9 ğurûş para 2.5 2	işleme yorğan yüzi 1 ğurûş 10	altun kuşak 'aded 2 yafta 10 ğurûş 240	zümürd küpe çift 1 ğurûş 60	macar altunı 'aded 46 ğurûş 138	

Neccârân Mahallesi'nde vâki' beyne'l-ahâli ma'lûmeti'l-hudûd yedi odayı müştemil han ve dört bâb dükkan kıymeti ğurûş 1600	Eskihamam Mahallesi'nde vâki' beyne'l-ahâli ma'lûmeti'l- hudûd yigirmidört odayı müştemil han 'aded 1 ğurûş 3200	Ağcamescid Mahallesi'nde vâki' ma'lûmeti'l-hudûd menzil 'aded 1 ğurûş 300				
Kara'îsâlu Kazâsı'nda vâki' Kızıldağ Yaylağı'nda dâhiliye ve hâriciye menzil 'aded 1 ğurûş 150	Mirzaçelebi Zukağı'nda İbrâhîm sâkin olduğu bağçe 'aded 1 ğurûş 500	def'a Mirzaçelebi Zukağı'nda vâki' bağçe 1 ğurûş 500				
öküz re's 'aded 9 ğurûş 90	Ağba nâm mevzi'de camus 'aded 30 ğurûş 450	katır re's 'aded 2 ğurûş 40	bârgir re's 'aded 2 ğurûş 40	'acem câriyesi ma'a veled 'aded 2 ğurûş 120	koyun 'aded 150 ğurûş 200	'Abdullah ğulâm 'aded 1 ğurûş 60
müteveffiye-i mezbûre Safiyye Hanım'ın zevci es-Seyyid Halîl Ağa zimmetinde mehr-i mü'eccel ğurûş 1500						
Cem'an _____ yekûn-ı muhallelât ğurûş						
10982 yalûfuz onbiñdokuzyüzsekseniki ğurûşdur. Sah.						

Sahife no: 157

Belge no: 262

Fi'l-asl medîne-i Kayseriyye ahâlîsinden olub hâlen medîne-i Adana'da misâfiren sâkin fahru'l-akrân Haseki 'Ali Ağa bin Maksûd nâm kimesne medîne-i merkûmede meclis-i şer'-i hatîr-i lâzimi't-tevkîrde hâlen Adana Serdârı olan zahru'l-eşbâh işbu râfi'u'l-kitâb el-Hâc Mustafa Ağa bin 'Abdülğani mahzarında bi't-tav'îs-sâf ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb medîne-i mezbûre ahâlîsinden olub bundan akdem bâ-fermân-ı 'âlî cezâsı tertîb olunan Arpacıoğlu el-Hâc Hüseyin Ağa'nın cümle-i muhallelâtından olub merkûm Hüseyin Ağa'nın emvâl ve eşyası ve ismi mâl itlâk olunur her nesi var ise mîrî için ahz ve kabz ve nakli mümkün olmayanları deger bahâlarıyla fîrûht ve semenini götürüb teslîm-i Hazîne-i 'Âmire itmege bâ-Fermân-ı 'Âli mübâşir ta'yîn buyrulan Dergâh-ı 'Alî Kapucubaşlarından Kel Ahmed Ağa'dan iştirâ ve mülk-i müşterâm olub 'akd-ı âti sudûrna degin silk-i mülk-i sahîhamda münselik olub medîne-i merkûme nevâhîsinden Cânibi'ş-şehr Nâhiyesi'nde vâki' Kaşlıburçak nâm karyede vâki'

yigirmibir re's öküz ve üç re's inek ve bir dana ve dört re's bârgir ve bir re's katır ve ondokuz 'aded çift âlâtıyla ve çift-i mezkûre tâbi' beyne'l-ahâlî ma'lûmeti'l-hudûd arâzî ve kût akçesi ta'bir olunur beşyüzyetmişsekiz ğurûş ve yine nâhiye-i merkûmede vâki' Kavaklıbucak ta'bir olunur nâm karyede vâki' beyne'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmeti'l-hudûd ve'l-müştemilât bir kıt'a bağçemi bi'l-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık ve kâffeti'l-menâfi ve'l-merâfik tarafeynden icâb ve kabûlü hâvî ve şurût-ı müfsideden 'ârî bey'-ı bāt-ı sahîh-i şer'î ile mûmâ-ileyh el-Hâc Mustafa Ağa'ya biñ ğurûşa bey' ve teslim ve temlik ol dahî ber-vech-i muharrer iştirâ ve kabûl ve kabz ve tesellüm ve temellük itdikden sonra semen-i olan meblağ-ı mezbûr biñ ğurûşu müşterî-i mûmâ-ileyh el-Hâc Mustafa Ağa yedinden bi't-tamâm ahz ve kabz eyledim. Fî-mâ-ba'd zikrolunan yigirmi re's öküz ve üç re's inek ve bir dana ve dört re's bârgir ve bir re's katır ve ondokuz 'aded çift âlâtıyla ve kût akçesi ta'bir olunan beşyüzyetmişsekiz ğurûş ve mezkûr Kavaklıbucak nâm karyede olan ma'lûmeti'l-hudûd ve'l-müştemilât bağçe mûmâ-ileyh el-Hâc Mustafa Ağa'nın mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarfıdır. Benim vechen mine'l-vücûh ve sebeben mine'l-esbâb 'alâka ve medhalim kalmadı. Keyfe-mâ-yeşâ' ve yuhtâr mülkiyyet üzre mutasarrıf olsun didikde ğıbbe't-tasdîkî's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketbolundu. Fi'l-yevmi'l-'âşir min-şehri rebî'i'l-âhır li-seneti tis'a ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Şuhûdü'l			hâl		
El-Hâc	Kefşker	Sarı 'Ömer	es-Seyyid 'Abdi	Berber Ahmed	Molla Can
Danyal Beşe bin 'Abdullah	Yusuf Ağa bin 'Ali	Beşe bin Yusuf	Çelebi bin es-Seyyid Ebû Bekir	Çelebi bin Hasan	Mehmed bin 'Ali
Na'ilbend Hüseyin bin Ahmed Terbânî	es-Seyyid Mustafa Beşe bin Mustafa	Mehmed Beşe bin 'Abdi	'Osman Beşe bin Mustafa	Mor Ahmed bin 'Abdurrahman	Zekir oğlu 'Ömer Beşe bin Mehmed
'Ali Beg () Mehmed Beşe bin Mustafa	'Osman bin Mustafa	diğer Mustafa bin Mehmed			ve ğayruhüm

Sahife no: 158

Belge no: 263

Defter oldur ki, medîne-i Adana mahallâtından Kassabbekir Mahallesi sükkânından iken bundan akdem vefât iden Hüseyin Beşe bin Mahmud nâm müteveffânın verâseti vâlidesi 'Âyişe bint-i 'Abdullah nâm hâtun ile zevce-i menkûhe-i metrûkesi Elif bint-i Yusuf ile sulbiye sağire kızı 'Âyişe'ye ve mezbûre Elifin batnında haml bulunduğu zâhir olmağla haml-ı mezbûre münhasıra olduğu lede's-şer'-i şerîf zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra müteveffâ-yı mezbûrun muhallefâtıdır ki ber-vech-i âtî zikrolunur. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hâmisi 'aşara min-şehri rebî'i'l-âhır sene 1139.

Mahalle-i mezbûrede vâki' menzilden nısf hisse kıymet ğurûş 100	koza kantar 'aded 6 ğurûş 60	öküz re's 'aded 5 ğurûş 35	inek ma'a dana re's 'aded 3 ğurûş 10	kır aygır bârgir re's 'aded 1 ğurûş 25	buğday kil 'aded 6 ğurûş 18	şa'ir kil 'aded 2 ğurûş 5
---	------------------------------	----------------------------	--------------------------------------	--	-----------------------------	---------------------------

() kil 'aded 2 ğurûş 3	'arab ğulâm be- nâm 'Abdullah 'aded 1 ğurûş 80	kara kılıç 'aded 1 ğurûş 3	def'a kara kılıç 'aded 1 sümün 9	tabanca ma'a kubur çift 1 ğurûş 3	köhne eger ma'a pusat kıymet ğurûş 4	halınha 'aded 1 ğurûş 4
halıca seccâde 'aded 1 ğurûş 1.5	köhne seccâde 'aded 1 sümün 2	köhne kilim 'aded 1 sümün 6	boğça 'aded 1 sümün 9	köhne yorğan 'aded 2 ğurûş 1.5	köhne minder 'aded 2 sümün 7	yasdık 'aded 4 ğurûş 1.5
köhne kilim 'aded 1 sümün 3	kırmızı ehram 'aded 1 sümün 4	at çulu 'aded 1 sümün 6	keçe 'aded 2 ğurûş 1.5	bir mikdâr cigid 'aded ğurûş 1.5	hasır 'aded 2 sümün 2	mısır hasırı 'aded 1 sümün 6
bulğur kıl 'aded 0.5 ğurûş 1.5	pirinç batman 'aded 1.5 ğurûş 0.5	simid batman 'aded 1 sümün 3	buğday aşlığı kil 1 ğurûş 3	yağ batman 'aded 1 ğurûş 1.5	bir mikdâr hatab kıymeti sümün 6	karpuz sümün 6
evân-ı nühâsiye 19.5 ğurûş 13	mâ'î çuka yağmurluk 'aded 1 ğurûş 5	köhne kıl dolama 'aded 1 sümün 8	köhne nemten kürki 'aded 1 sümün 9	mâ'î çuka şalvar 'aded 1 sümün 6	köhne çakşır 'aded 1 ğurûş 2	biğas beden kürki 'aded 1 ğurûş 2.5
kırmızı şal kuşak 'aded 1 ğurûş 2.5	yeşil şal 'aded 1 ğurûş 3	mâ'î köhne kaftan 'aded 1 sümün 4	beyaz nemtan 'aded 1 ğurûş 2	müsta'mel sarık 1 ma'a don 1 ğurûş 1.5	gömlek ma'a zubun 'aded 2 sümün 6	âlât-ı çift kıymet ğurûş 3
soğan batman 'aded 15 ğurûş 1	bir mikdâr saman kıymet ğurûş 10	köhne harar 'aded 5 ğurûş 2	köhne çuval 'aded 4 ğurûş 1	tuz batman 'aded 3 sümün 1.5	timur zumb ve tahra ve kese ve şamdan ve filcan (?) kıymet ğurûş 1	tecemmülâthâne kıymet ğurûş 2

Cem'an

yekûn

ğurûş

427

Minhe'l					ihrâcât
resm-i kısmet	huddâmiye	kâtibiye	çukadâriye	muhziriye	yekûn-ı masârif
ğurûş	ğurûş	ğurûş	ğurûş	ğurûş	ğurûş
10.5	1.5	1	1	1	15
Sahhu'l					bâkî

ğurûş

412 yalnız dörtyüzoniki ğurûşdur.

Sahife no: 158**Belge no: 264**

Defter oldur ki, medîne-i Adana mahallâtından Neccârân Mahallesi sükkânından iken bundan akdem vefât iden Çadircı Üstâd Hasan bin Ebû Bekir nâm müteveffânın verâseti zevce-i menkûhe-i metrükesi Mü'mine bint-i Yusuf nâm hâtun ile sulbiye kebîre kızı Fatma ile libeveyn karındaşı Mahmud nâm kimesneye münhasıra olduğu lede's-şer'i's-şerif zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra müteveffâ-yı mezbûrun muhalledâtıdır ki ber-vech-i âti zikrolunur. Hurre fi'l-yevmi'r-râbi'i 'aşara min-şehri rebî'i'l-âhır li-seneti tis'a ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Mahalle-i mezbûrede vâki' fevkânî ve tahtânî beyt ve ma'a örtmeyi müstemil menzil	Gökçeli Karyesi'nde vâki' bir mikdâr bağ	öküz re's 'aded 2 kıymet	Kızığlı karyesi'nde () ma'a âlât kıymet	evân-ı nühâsiye kıyye 34.5 kıymet	kara kılıç 'aded 1 kıymet
'aded 1 kıymet	kıymet	ğurûş 15	ğurûş 5	ğurûş 23	ğurûş 6
ğurûş 200	40				
on hazineli çadır 'aded 1	inek re's 'aded 1 kıymet	hımâr re's 'aded 1	kır tay re's 'aded 1	köhne harar 'aded 3	köhne çuval 'aded 2
ğurûş 8	ğurûş 4	ğurûş 4	ğurûş 12	ğurûş 1.5	sümün 6
bolıca at gömlegi ma'a seteklik 'aded 1 1 1	cedîd kırmızı kilim 'aded 1	köhne kilim 'aded 2	köhne zeli kilim 'aded 1	köhne yorğan 'aded 2	kırmızı döşek 'aded 2
ğurûş 1	ğurûş 2.5	ğurûş 2	sümün 6	ğurûş 2	ğurûş 2
yasdik 'aded 2	mile ma'kad 'aded 1	köhne beden kürki 'aded 1	def'a köhne kilim 'aded 1	alaca kuşak 'aded 1	köhne çakşur 'aded 1
ğurûş 1.5	ğurûş 1	ğurûş 1.5	sümün 9	ğurûş 3	sümün 6

beyaz sâde 'aded 1 ğurûş 1	köhne kaftan 'aded 1 sümün 6	köhne alaca zubun 'aded 1 sümün 3	sarık ma'a don 'aded 3 ğurûş 1.5	ketan gömlek 'aded 1 sümün 6	kavuk 'aded 1 sümün 3
--	--	---	--	--	-----------------------------------

pekmez kantar 'aded 0.5 ğurûş 6	koza kantar 'aded 1 ğurûş 10
---	---

Cem'an _____ yekûn

ğurûş

367

Minhe'l _____ ihrâcât

resm-i kısmet ğurûş 9	huddâmiye ğurûş 2	kâtibiye ğurûş 1	çukadâriye ğurûş 1	muhziriye ğurûş 1	yekûn-ı masârîf ğurûş 15
-----------------------------	-------------------------	------------------------	--------------------------	-------------------------	-----------------------------------

Sahhu'l _____ bâkî

ğurûş

353 yalınız üçyüzelliüç ğurûşdur. Sah.

Hisse-i mezbûre Mü'mine ğurûş 44	para 5	Hisse-i binti'l- mezbûre Fatma ğurûş 176.5	Hisse-i ahi'l-merhûm Mahmud ğurûş 132	para 15
--	-----------	--	--	------------

Sahife no: 159

Belge no: 265

Medîne-i Adana mahallâtından Yurtan Mahallesi sükkânından iken bundan akdem vefât iden 'Arabzâde dimekle 'arîf İsmâ'îl Ağa bin Halîl nâm müteveffânın verâseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi Fatma bint-i Hüseyin nâm hâtun ile sulbiye kebire kızı 'Âyişe'ye münhasıra olduğu lede's-şer'-i şerîf zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra mezbûretânın zâtlarını bi'l-ma'rifeti's-şer'iyeye 'arîfân olan es-Seyyid 'Abdullah Çelebi bin Mehmed ve Hüseyin bin 'Abdurrahman nâm kimesneler ta'rîfleriyle mu'arrefe olan mezbûretân Fatma ve 'Âyişe nâm hâtunlar meclis-i şer'-i hatîr-i lâzimi't-tevkîrde medîne-i merkûme ahâlîsinden fahru'l-akrân işbu râfi'u'l-kitâb el-Hâc Mustafa Ağa bin Mûsâ Balı mahzarında herbiri bi't-tav'îs-sâf ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb mûrisimiz müteveffâ-yı mezbûr İsmâ'îl Ağa muhallefâtından olup medîne-i mezbûre mahallâtından Emirler Mahallesi'nde bir taraftan Kavalcıoğlu ve bir taraftan Fazlullah Efendi ve bir taraftan Bodur Mustafa sâkin olduğu menzil ve taraf-ı râbi'i ba'zan

Cumboladoğlu menzili ve ba'zan tarîk-ı hâs ile mahdûd iki bâb tahtânî beyt ve kenîf ve bir mikdâr havluyu müştemil menzilin ve yine medîne-i mezbûre muzâfâtından Sis Kazâsı'nda Çakılı Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Hacı 'Ali oğlu ve bir taraftan Fellâhoğlu Mehmed mülkleri ve bir taraftan 'arsa-i hâliye ve taraf-ı râbi'î tarîk-ı 'âmm ile mahdûd tahtânî üç bâb dâhiliye beyt ve hâriciye bir bâb oda ve ahûr ve kenîf ve bir mikdâr havluyu müştemil dâhiliye ve hâriciye menzili bi'l-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık ve kâffeti'l-menâfi' ve'l-merâfik tarafeynden icâb ve kabûlü hâvî şurût-ı müfsideden 'ârî bey'-ı bât-ı sahîh-i şer'î ile mûmâ-ileyh el-Hâc Mustafa Ağa'ya kazâ-i mezbûrede vâki' menzili yüzon ğurûşa ve zikrolunan Emirler Mahallesinde vâki' menzili yüzaltmış ğurûş ki min-haysü'l-mecmû' ikiyüzyetmiş ğurûşa safka-i vâhide ile bey' ve teslîm ve temlîk ol dahî ber-vech-i muharrer iştirâ ve kabûl ve kabz ve temellük ve tesellüm itdikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr ikiyüzyetmiş ğurûş mûrisimiz müteveffâ-yı mezbûr İsmâ'îl Ağa'nın mûmâ-ileyh el-Hâc Mustafa Ağa'ya ber-mûceb-i temessük deyni olan dokuzyüzelli ğurûşdan takâs ol dahî mukâsa ve kabûl itmekle fi-mâ-ba'd menziletân-ı mahdûdân-ı mezkûrân mûmâ-ileyh el-Hâc Mustafa Ağa'nın mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarfıdır. Bizim vechen mine'l-vücûh ve sebeben mine'l-esbâb 'alâka ve medhalimiz kalmadı. Keyfe-mâ-yeşâ' ve yuhtâr mülkiyyet üzre mutasarrıf olsun didiklerinde ğıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketbolundu. Fi'l-yevmi'l-'işrîn min-şehri cumâdi'l-ülâ li-seneti tis'a ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Şuhûdü'l-			hâl
Fahru'l-'Ulemâ Ahmed Efendi bin Süleyman Efendi	Fahru'l-akrân el-Hâc Mustafa Ağa, Serdâr- ı Adana hâlen	Fahru'l-mustahfızın Mustafa Ağa , Dizdâr-ı Kal'a-i Adana	el-Hâc Mustafa Beşe, Tekfurdağlı
Ahmed Ağa bin Mehmed, Edrik Dede	es-Seyyid 'Abdullah Çelebi bin Mehmed		ve ğayruhüm

Sahife no: 159

Belge no: 266

Medîne-i Adana mahallâtından Karasoku Mahallesi mütemekkinlerinden Ermeni tâ'îfesinden Asdor veled-i Haçer nâm zimmî asâleten ve Tekye Mahallesi mütemekkinelerinden Şame bint-i Vanis nâm nasrâniyye tarafından bey'-ı âtiyi'z-zikri ikrâra vekîl olduğu mezbûrenin zâtını bi'l-marifeti's-şer'iyye 'ârifân olan 'Abdullah bin Mehmed ve Hüseyin bin İsmâ'îl şahâdetleriyle vekâleti sâbit ve sübûtına hükm-i şer'î lâhık olan Kesir veled-i Kirkor nâm zimmî vekâleten meclis-i şer'-i hatîr-ı lâzimi't-tevkîrde işbu râfi'u'l-kitâb Hüseyin Çelebi bin Mustafa mahzarında herbiri asâleten ve vekâleten ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb silk-i mülk-i sahîhamızda ber-vech-i iştirâk münselik olub Eskihamam Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Hüseyin Beşe ve bir taraftan Gögeşoğlu Mehmed ve bir taraftan Kalson nâm zimmî

mülkleri ve taraf-ı râbî'i tarîk-ı 'âmm ile mahdûd harâbe bir bâb tahtânî beyt ve kenîf ve sulu (?) kuyusunu bir mikdâr havluyu müştemil menzîlimizi tarafeynden icâb ve kabûlü hâvî ve şurût-ı müfsideden 'ârî bey'-ı bât-ı sahîh-i şer'î ile merkûm Hüseyin Çelebi'ye otuz ğurûşa bey' ve teslîm ve temlîk ol dahî ber-vech-i muharrer iştirâ ve kabûl ve kabz ve tesellüm ve temellük itdikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr otuz ğurûşu müşterî-i merkûm Hüseyin Çelebi yedinden bi't-tamâm ahz ve kabz eyledik. Fî-mâ-ba'd menzîl-i mahdûd-ı mezkûr müşterî-i merkûm Hüseyin Çelebi'nin mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarfıdır. Keyfe-mâ-yeşâ' ve yuhtâr mutasarrıf olsun didiklerinde ğıbbe't-tasdikî-ş-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketbolundu. Fî'l-yevmi't-tâsî'i ve'l-'ısrîn min-şehri cumâdi'l-ülâ li-seneti tis'a ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Şuhûdü'l-_____ hâl

Molla Mahmud bin el-Hâc Mustafa	es-Seyyid Hasan Çelebi, Molla 'Alizâde	Şeyh Usta Yusuf	Gögeş oğlu 'Osman	Molla Derviş bin 'Abdullah
Usta Hüseyin	es-Seyyid İbrâhîm	Mehmed Kefişker	Veli bin 'Ali	ve ğayrühüm

Sahife no: 160

Belge no: 267

Oldur ki, medîne-i Adana mahallâtından Sugediği Mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem vefât iden Fatma bint-i 'Ali nâm hâtunun verâseti zevc-i metrûki el-Hâc Ahmed bin Mustafa nâm kimesne ile sadriye sağire kızı Hadîce ve li-ebeveyn er karındaşı Hasan'a münhasıra ve tashîh-i mes'eleleri bi'l-farîzati-ş-şer'iyye oniki sehmden olub sihâm-ı mezbûreden altı sehmi merkûme Hadîce'ye ve üçer sehmi mezbûre Fatma ile mersûm Hasan'dan herbirine isâbet ve intikâl eylediği lede-ş-şer'i-ş-şerfi'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra verese-i mezkûreler talepleriyle tahrir olunan terike-yi müteveffîye-i mezbûre defteridir ki ber-vech-i âtî zikrolunur. Fî'l-yevmi'r-râbî'i min-saferi'l-hayr li-seneti tis'a ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Müsta'mel kırmızı tabancalı doksere 1 kıymet ğurûş 4	münakkaş mâ'î yasdık 1 kıymet ğurûş 1.5	müsta'mel Bursa yasdık 3 kıymet ğurûş 4	kırmızı tabancalı ferde 1 kıymet ğurûş 6	müsta'mel mâ'î kara döşek 1 kıymet ğurûş 2.5	müsta'mel kırmızı tabancalı yorğan 1 kıymet ğurûş 3
müsta'mel mevde tabancalı yorğan 1 kıymet ğurûş 3.5	peştemal 1 kıymet ğurûş 1	Haleb hızması kaftan 1 ğurûş 6	cedid sarı Bağdâdî kaftan 1 kıymet ğurûş 5	cedid kırmızılı yeşilli Haleb hızması kaftan ma'a köhne boğça 1 kıymet ğurûş 7	münakkaş don 1 kıymet ğurûş 0.5

müsta'mel sarı zubun 1 ğurûş 1.5	kırmızı boğça 1 kıymet ğurûş 8	beyaz zâd 1 ğurûş 3.5	yeşil karyagdı zubun 1 ğurûş 1.5	cedîd evren şâhî kaftan 1 ğurûş 3	cedîd evren şâhî çentiyân 1 ğurûş 2.5	
cedîd yeşil karyagdı kürk keteni 1 ğurûş 3	münakkaş yasdık 1 ğurûş 2	köhne beyaz karyagdı zubun 1 ğurûş 0.5	def'a mor cedîd evren şâhî kaftan 1 ğurûş 3	cedîd teberî kaftan ma'a mile boğça 1 ğurûş 4	cenber 3 ğurûş 1	
keten zirâ' 16 ğurûş 2	münakkaş donluk yum keten zirâ' 3 sümün 8	köhne mile boğça 1 bümün 4	yorğân çarşabı 1 ğurûş 1	köhne münakkaş yasdık 1 ğurûş 1	mesthub (?) 1 sümün 3	
önlük kuşak 1 ğurûş 0.4	ham ibrişim dirhem 60 ğurûş 14	altun burma teker 1 ğurûş 13	enteste (?) çift 1 ğurûş 3	küpe çift 1 ğurûş 4	hırdavat ğurûş 1	
dolu raht kuşak 1 ğurûş 13	üçer küpe ikişeri incü bireri 'amelî yakut 1 ğurûş 20	incü miskâl 0.5 ğurûş 1.5	düğme sim 'akik 9 dirhem 4.5 sümün 5	altun tılsım miskâl 0.5 sümün 16	münakkaş sağır ve kebir cedîd sofra 2 ğurûş 6.5	
kumaş boyahânesi 1 ğurûş 6	uçkur 3 ğurûş 2	gömlek işi keten parça zirâ' 10 ikisi bir mikdâr işlenmiş 10 ğurûş 2	münakkaş nâ-tamam yasdık yüzi çift 2 ğurûş 4	diz makremesi 5 ğurûş 4	def'a önlük kuşak 1 dirhem 48 ğurûş 9	
birer mikdâr münakkaş keten parça 3 ğurûş 1	münakkaş keten çarşeb 1 ğurûş 4	münakkaş sarık örtüsü 1 ğurûş 8	cedîd münakkaş yasdık çift 1 ğurûş 5	münakkaş yüz yasdık 4 ğurûş 2.5	kumaş boğça 1 ğurûş 6	
köhne gömlek 1 sümün 4	mâ'î kara parça 1 sümün 6	cedîd münakkaş yorğân ve keten ma'a çarşeb 1 ğurûş 8	keten zirâ' 7 ğurûş 1	biçilmiş gömlek bir mikdâr işlenmiş 1 ğurûş 1	münakkaş minder mitili yüzi 1 ğurûş 3	bez kise 5 sümün 6

makreme keteni zirâ' 1.5 sümün 3	halıca seccâde 1 sümün 15	köhne kürk parça 2 ğurûş 1	ip sofra 1 sümün 6	yorğan 1 ğurûş 2.5	def'a halı seccâde 1 ğurûş 1
köhne kilim 2 sümün 14	köhne kazğan tencere ma'a kapak kıyye dirhem 6 300 ğurûş 4.5	legençe tas 1 1 kıyye 2.5 ğurûş 2	hamam legençesi 1 süzgeç 1 kıyye 3 ğurûş 2	cedîd tencere ma'a kapak kıyye dirhem 2 100 ğurûş 3 rubu' 1	beyaz gügüm 1 kıyye 2 ğurûş 2
abdest ibriği badiç kıyye 1.5 ğurûş 2	köhne yağ tabesi 1 sümün 6	sahan-ı sağır tas kıyye 1 ğurûş 3	kebîr lengeri 3 ve sağır 3 kıyye 3.5 ğurûş sümün 3 3	köhne tencere 1 ğurûş 1	legen kıyye 4 ğurûş 4
kül legençesi 1 ğurûş 9	Yaylak-ı Kızıldağ menzili nisf hisse ğurûş 30	karındaşı Hasan zimmetinde öküz re's ğurûş 10	zevc-i mezbûr el-Hâc Ahmed zimmetinde cihet-i karz-ı şer'î ğurûş 40		
yine merkûm el-Hâc Ahmed zimmetinde mehr-i mü'eccel ğurûş 100		Emirler Mahallesi'nde iki bâb tahtânî beyt ğurûş 100		altun burma ğurûş 20	

Yekûn

ğurûş

544 yalınuz beşyüzkırkdört ğurûşdur.

Minhe'l

ihrâcât

techîz- tekin ğurûş 20	resm-i kısmet ğurûş 13.5	kâtibiye ğurûş 1	huddâmiye ğurûş 3	çukadâriye ğurûş 1	muhzırıye ğurûş 0.5	yekûn ğurûş 39 yalınuz otuzdokuz ğurûşdur
Sahhu'l-bâkî					bâkî	

ğurûş

505 yalınuz beşyüzbeş ğurûşdur. Sah.

Hissetü ibneti'l-mezbûr

ğurûş
252.5

Hissetü li'z-zevc'i'l merkûm

ğurûş rubu'
126 1

Hissetü li'l-ahi'l mezbûr

ğurûş rubu'
126 1

Sahh

Sahife no: 161

Belge no: 268

Medîne-i Adana mahallâtından Bâb-ı Tarsus Mahallesi sükkânından fahru'l-akrân 'Abdu'aziz Ağa bin İbrâhîm nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i enverde işbu râfi' u'l-kitâb Es-Seyyid el-Hâc 'Ali bin Hüseyin mahzarında bi't-tav'ı's-sâf ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb 'akd-ı âti sudûruna degin silk-i mülk-i sahîhamda münselik olub medîne-i mezbûrede vâki' el-Hâcfakîh Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Emir Mehmed Vakfi ve bir taraftan mahalle-i mezbûr el-Hâcfakîh Mescid-i Şerîfi ve iki taraftan tarîk-ı 'âmm ile mahdûd fevkânî ve tahtânî otuz oda ve ahûr ve bi'r-i mâ ve kenîf ve bir mikdâr havluyı müstemil hanımı bi'l-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhuk ve kâffeti'l-menâfi' ve'l-merâfik tarafeynden îcâb ve kabûlü havî şurût-ı müfsideden 'ârî bey'-ı bât-ı sahîh-i şer'î ile merkûm Es-Seyyid el-Hâc 'Ali Ağa'ya biñikiyüzelli ğurûşa bey' ve teslim ve temlik ol dahî ber-vech-i muharrer iştirâ ve kabûl ve kabz ve tesellüm ve temellük itdikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr biñikiyüzelli ğurûşun beşyüzelli ğurûşunu merkûm Es-Seyyid el-Hâc 'Ali Ağa'ya olan ber-müceb-i temesük deynime takâs ol dahî mukâsa ve kabûl idüb bâkî yediyüz ğurûşunu merkûm es-Seyyid el-Hâc 'Ali Ağa yedinden bi't-tamâm ahz ve kabz eyledim. Fî-mâ-ba'd hân-ı mahdûd-ı mezkûr müşterî-i merkûm Es-Seyyid el-Hâc 'Ali Ağa'nın mülk-i müşterâsı ve hakkı sarfıdır. Benim vechen mine'l-vücûh ve sebeben mine'l-esbâb 'alâka ve medhalim kalmadı. Keyfe-mâ yeşâ' ve yuhtâr mutasarrıf olsun didikde ğıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fî-ğurre-i rebî'i'l-âhır li-seneti tis'in ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Şuhûdü'l-_____hâl

es-Seyyid el-Hâc Mustafa Ağa bin el-Hâc Mehmed	es-Seyyid İbrâhîm Ağa bin es-Seyyid 'Abdullah	es-Seyyid Mustafa Ağa, Koca Ağazâde	es-Seyyid el-Hâc Ramazan Ağa bin es- Seyyid el-Hâc Hamza	es-Seyyid 'Ali Çelebi bin Mahmud
Yusuf Ağa bin Habîb	Molla 'Abdullatif bin Molla Hasan	Molla Mahmud, Kâtib	Hüseyin, Ser- muhzırân	ve ğayrühüm

Sahife no: 161

Belge no: 269

Defter oldur ki, medîne-i Adana mahallâtından Kassabbekir Mahallesi sükkânından bundan akdem vefât iden el-Hâc Mehmed bin Süleyman nâm müteveffânın verâseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi Eşe bint-i Hüseyin nâm hâtun ile min-ciheti'l-'usûbeti'n-nesebiyye 'ammîsi oğulları Hasan ve es-Seyyid 'Ali nâm karındaşlara münhasıra olduğu lede's-şer'-i şerîf zâhir ve mütehakkık olduktan sonra müteveffâ-yı mezbûrun muhallelâtıdır ki ber-vech-i âti zikrolunur. Hurrîre fî-ğurrei şehri cumâdi'l-ûlâ li-seneti tis'in ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Mahalle-i mezbûrede vâki ' menzil 'aded 1 ğurûş 130	öküz re's 'aded 2ğurûş 20	kör bârgir re's 'aded 1 ğurûş 10	himâr re's 'aded 1 ğurûş 5	koza kantar 'aded 3 ğurûş 30	şa'îr kil 'aded 0.5 ğurûş 1.5
buğday kıl 'aded 1.5 ğurûş 5	nohud kil 'aded 1 ğurûş 4	gügüm ma'a ibrîk 'aded 2 ğurûş 3	fenar 'aded 1 ğurûş 1	kahve ibriği ma'a bârdeh 'aded 2 ğurûş 1.5	fincan 'aded 2 ğurûş 1
tencere 'aded 2 ğurûş 2	hegbe 'aded 1 ğurûş 1	sahan 'aded 4 ğurûş 2.5	sağır kebîr lengeri 'aded 4 ğurûş 2.5	legen kebîr 'aded 1 ğurûş 2.5	legençe 'aded 1 ğurûş 1
alât-ı çift kıymet ğurûş 4	tahra 'aded 1 sümün 6	balta 'aded 1 sümün 6	bir mikdâr saman 'aded ğurûş 2	yorğan 'aded 2 ğurûş 2	yasdik 'aded 3 ğurûş 1
kırmızı döşek 'aded 1 ğurûş 1	köhne kilim ma'a mûy 'aded 2 ğurûş 1	minder 'aded 2 ğurûş 1	halıca seccâde 'aded 1 ğurûş 1.5	harar 'aded 3 ğurûş 2	tüfenk 'aded 1 ğurûş 3
kahve pusatı kıymet ğurûş 1	köhne gömlek 'aded 3 ğurûş 1.5	don 'aded 1 sümün 6	beyaz sâde ma'a zubun 'aded 2 ğurûş 1	kantar kıyye 1.5 sümün 4	salma ağacı 'aded 6 ğurûş 2
göz ağacı 'aded 10 ğurûş 1.5	kovan 'aded 6 ğurûş 1	sarık ma'a kavuk kıymet ğurûş 1	tecemmülâthâne kıymet ğurûş 5	halut ğurûş 18	Ağazer zimmî zimmesinde ğurûş 38
Molla İdris zimmesinde ğurûş 20	'Abdülfeţâh zimmesinde ğurûş 15	Kara Mehmed zimmesinde ğurûş 7	Hacı Yusuf zummetinde ğurûş 6	köhne kilim 'aded 1 ğurûş 1	
Cem'an _____ yekûn-ı muhallefât ma'a zimem-i nâs					
ğurûş					
363 yalnız üçyüzaltmışüç ğurûşdur.					

Minhe'l-					ihrâcât	
resm-i kısmet	huddâmiye	kâtibiye	çukadâriye	muhzırıy	yekûn-ı masârif	
ğurûş	ğurûş	ğurûş	ğurûş	e	ğurûş	
9	2	1	1	ğurûş	14	
				1		
Sahhu'l-bâkî					bâkî	

ğurûş
349 yalîfız üçyüzkırkdokuz ğurûşdur. Sah.

Hisse-i zevce-i mezbûre	Hisse-i mezbûr es-Seyyid	Hisse-i mezbûr es-Seyyid 'Ali
'Âyişe	Hasan	ğurûş para
ğurûş para	ğurûş para	130 35
87 10	130 35	

Sahife no: 162

Belge no: 270

Defter oldur ki, medîne-i Adana mahallâtından Debbâğân Mahallesi mülhakâtından Hammâloğlu Mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan esbak hâlik olan Deli Boğos Haçer nâm zimmînin verâseti zevcesi Şamir bint-i Dirakos nâm nasrâniyye ile sulbi sağır oğulları Hacır ve Bedros ve Artin ve Serkis ve sulbiye sağire kızı Ağya'ya münhasıra olduğu lede's-şer'-i şerîf zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra hâlik-i mesfûrun terikesidir ki ber-vech-i âfî zikrolunur. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâdisi min-şehr-i cemâziye'l-ülâ li-seneti tis'in ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Mahalle-i mezbûrede	evân-ı	koza	tüfenk	kara	tabanca	sini
vâki' menzil	nühâsiye	kantar	'aded	kılıç	yek	ayağı
'aded	kıyye	10	1	'aded	'aded	'aded
1	57	ğurûş	ğurûş	1	1	1
ğurûş	ğurûş	100	4	ğurûş	ğurûş	ğurûş
250	57			1.5	1	2
cirid işâret	köhne	cedîd kilim	köhne	cedîd alaca	def'a alaca	kırmızı
gömlegi	bürde	'aded	kilim	kilim	kilim	mâ'i döşek
'aded	'aded	1	'aded	'aded	'aded	'aded
4	1	ğurûş	1	1	1	3
ğurûş	sümün	5	ğurûş	ğurûş	ğurûş	ğurûş
5	6		2	4	1.5	5
köhne yorğan	halıca	köhne yan	şamdan	mısır hasırı	öküz re's	yağız
'aded	'aded	kilimi	'aded	'aded	'aded	kısrak
3	2	'aded	1	1	8	'aded
ğurûş	ğurûş	2	ğurûş	sümün	ğurûş	1
5	4	ğurûş	1	6	60	ğurûş
		1				20
âlât-ı çift	tecemmülâthâne	boyacı Vartin	Tophâneci	şa'ır kil	buğday kil	
kıymet	kıymet	zimmetinde	zimmetinde	'aded	'aded	
ğurûş	ğurûş	ğurûş	ğurûş	31	57	
3	2	30	31	ğurûş	ğurûş	
				60	175	

ortağı Mustafa zimmetinde ğurüş 30	Fellah Mehmed zimmetinde ğurüş 30	
Cem'an		yekûn

ğurüş

904 yalnız dokuzyüzdört ğurüşdur.

Minhe'l- resm-i kısmet ğurüş 22.5	huddâmiye ğurüş 5	kâtibiye ğurüş 2	çukadâriye ğurüş 1.5	ihracât muhzirıye ğurüş 1
--	-------------------------	------------------------	----------------------------	------------------------------------

harc-ı hüccet-i velâyet
ğurüş
5

harc-ı hüccet-i nezâret
ğurüş
3

Yekûn-ı

masârıf

ğurüş

40

Sahhu'l-bâkî

bâkî

ğurüş

864 yalnız sekizyüzaltmışdört ğurüşdur. Sah.

Hisse-i zevce-i mezbûre Şamir ğurüş 108	Hisse-i sağır- i mezbûr Haçar ğurüş 168	Hisse-i sağır- i mezbûr Bedros ğurüş 168	Hisse-i sağır- i mezbûr Vartin ğurüş 168	Hisse-i sağır- i mezbûr Serkis ğurüş 168	Hisse-i sağire-i mezbûre Ağya ğurüş 84
--	---	--	--	--	---

Sahife no: 162**Belge no: 271**

Defter oldur ki, biñyüzotuzsekiz senesi medîne-i Adana menziline taksît-ı sânisinden üçbiñyüzotuz ğurüş ve bundan akdem Hemedan cânibine ihrâcı fermân buyrulan ikiyüzelli mihâr mekârî devesinden cümle için bâkî kalan onüç deve için cizyedâr es-Seyyid Mustafa Ağa'dan istidâne olunan biñüçyüzyetmişiki ğurüş ve teftiş fermânını getüren vezîr ağasına virilen hıdmet sekizyüzyetmiş ğurüş ve sene-i mezbûrede küşâde olunacak serdengeçdi bayraklarının refiçün virilen beşyüz ğurüş ve cümle için Tekfurda olan masârıf üçyüzyigirmibeş ğurüş ve Haleb vâlisi tarafından deve husûsıçün gelen çukadârlara virilen hıdmet yüzaltmış ğurüş ve mütesellim ağaya tahsiliyye yüzelli ğurüş ve harc-ı ma'kûl yüz ve nâzırıye on ğurüş ve huddâmiyye on ğurüş ve kâtibiyye beş ğurüş ve muhzırıye beş ğurüş ki min-haysü'l-mecmû' altıbiñyüzotuzyedi ğurüşa bâliğ olmağın meblağ-ı mezbûru bi'l-cümle

a'yân-ı vilâyet ve ahâlî-i memleket ve kazâ ve nevâhî ihtiyârları ma'rifetleriyle 'ammeye tevzî' ve salyâne olunan defterdir ki ber-vech-i âtî zikrolunur. Hurrîre fi'l-yevmi'l-'âşiri min-şehri rebî'i'l-âhır li-seneti tis'in ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Nefs-i Adana ğurûş 2800	Nâhiye-i Dindarlu ğurûş 1650	Nâhiye-i Cânibi'ş-şehr ğurûş 427	Nâhiye-i Karakışla ğurûş 450
Nâhiye-i Hacılıbaraklı ğurûş 100	Kazâ-i Yüregir ğurûş 600	Kazâ-i Kara'îsâlu ğurûş 380	Kazâ-i Sarıçam ğurûş 235
Cem'an			yekûn
ğurûş			

6637 yalñız altıbiñotuzyedi ğurûşdur. Sah.

Sahife no: 163

Belge no: 272

Defter oldur ki, biñyüzotuzsekiz senesi medîne-i Adana menzil mâlının taksît-ı sânisî 'âmmeye tevzî' ve salyâne olundukda medîne-i mezbûreye isâbet iden ikibifsekizyüz ğurûş ve otuzdokuz senesine mahsûb olmak üzre Ramazanoğlu'nufî sarayı kirâsı ikiyüzyigirmi ğurûş ve şehir kethüdâsı masârîfî ikiyüzkırkbeş ğurûş menzil-i mezbûrun taksît-i evvelîsî salyânesinden mahallâtda kalan kesîr üçyüzotuz ğurûş ve hacı ağaların 'ale'l-hisâb ücretleri ikiyüz ğurûş ve mütesellim ağaya tahsîliyye yüzelli ğurûş ve harc-ı ma'kûl yüz ğurûş ve nâzırıye on ğurûş ve huddâmiyye on ğurûş ve kâtibiyye beş ğurûş ve muhızıriye beş ğurûş ki min-haysül'l-mecmû' dörtbiñyetmişbeş ğurûşa bâliğ olmağın meblağ-ı mezbûru bi'l-cümle a'yân-ı vilâyet ve ahâlî-i memleket ma'rifet ve ittifâklarıyla nefsi-i medîne-i Adana'da vâki' mahallâta tevzî' ve salyâne olunan defterdir ki ber-vech-i âtî zikrolunur. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hâmîsî 'aşara min-şehri rebî'i'l-âhır li-seneti tis'in ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Mahalle-i Necârân ğurûş 260	Mahalle-i Kassabbekir ğurûş 170	Mahalle-i Hankurbı ğurûş 250	Mahalle-i Bâb-ı Tarsus ğurûş 100	Mahalle-i Ağamehmed ğurûş 98	Mahalle-i Kayalıbağ ğurûş 90
Mahalle-i Harabbağçe ğurûş 75	Mahalle-i Sarrâcân ğurûş 80	Mahalle-i Çukurmescid ğurûş 100	Mahalle-i Kantârân ğurûş 86	Mahalle-i Saçlıhamid ğurûş 100	Mahalle-i Hacıhamid ğurûş 20
Mahalle-i Karasoku ğurûş 130	Mahalle-i Câmi'-i 'Atîk ğurûş 156	Mahalle-i Taşçıkan ğurûş 132	Mahalle-i Sucuzâde ve Derviş ğurûş 30	Mahalle-i Ğurbetân ğurûş 40	Mahalle-i 'Alidede ğurûş 100

Mahalle-i Şeyhmustafa ğurûş 50	Mahalle-i Paşanebi ğurûş 80	Mahalle-i Yurtan ğurûş 110	Mahalle-i Sarıya'kûb ğurûş 50	Mahalle-i Baytimur ğurûş 30	Mahalle-i Halhal ğurûş 30
Mahalle-i Sugedigi ğurûş 55	Mahalle-i Mestanzâde ğurûş 45	Mahalle-i Sufibağçe ğurûş 110	Mahalle-i Emirler ğurûş 40	Mahalle-i Debbâğân ğurûş 45	Mahalle-i Câmi'-i Cedîd ğurûş 45
Mahalle-i Ağçamescid ğurûş 40	Mahalle-i Durmuşfâkih ğurûş 40	Mahalle-i Hacıfâkih ğurûş 25	Mahalle-i Kuruköprü ğurûş 100	Mahalle-i Mermerli ğurûş 70	Mahalle-i Hamamkurbu ğurûş 70
Mahalle-i Tekyekurbu ğurûş 20	Mahalle-i Hocavezir ğurûş 35	Mahalle-i Kansafzâde ğurûş 35	Mahalle-i Yarbağçe ğurûş 35	Mahalle-i Eskiçarşu ğurûş 8	Mahalle-i Bağçeciyân ğurûş 425
Mahalle-i Zimmiyân ğurûş 510			Cem'an ğurûş 4075 yalnız dörtbiñyetmişbeş ğurûşdur. Sah		

Sahife no: 163

Belge no: 273

Defter oldur ki biñyüzotuzsekiz senesinde medîne-i Adana Vâlîsi olan 'izzetlü 'Ömer Paşa Hazretleri Adana'ya dühûllarında cümle ma'rifetiyle esnâfdan alınub üç günlük virilen zehâyir bahâsı biñbeşyüzotuzdokuz ğurûş ve sene-i mezbûrede Adana menzili mâlınıñ taksît-i evvelîsinden 'âmmeye tarh olunan salyânedden medîne-i mezbûre ye isâbet iden beşbiñdokuzyüzseksen ğurûşundan yediyüz ğurûş gûne te'hîr olunub ikiyüz ğurûş dahî masârif-ı mühimme zammıyla dokuzyüz ğurûşa ve yine paşa-yı mûmâ-ileyhe cümle ma'rifetiyle cambâzlardan alınub virilen oniki 'aded bârgir bahâsı üçyüzaltmışbeş ğurûş ve bundan evvel menzil salyânesinden mahallâtta kalan kesîr ikiyüzyigirmiiki ğurûş ve Haleb'den gelen atlara olan masârif ikiyüzyigirmibeş ğurûş ve Şam'dan gelen atlara masârif yigirmi ğurûş ve sene-i mezbûre menzil mâlının te'hîr olunan biñ ğurûşdan 'ale'l-hisâb ikiyüzelli ğurûş ve serdengeçdi bayraklarına olan masârifdan elli ğurûş ve deyn-i 'atîkdan Hacı Mehmed'e kırk ğurûş ve Hacı 'Ali'ye otuz ğurûş ve Ciridçi Hacı Mustafa'ya elli ğurûş ve Serdâr el-Hâc Mustafa Ağa'ya yüzoniki ğurûş ve mütesellim Ağa'ya tahsiliyye yüzelli ğurûş ve harc-ı ma'kûl yüz ğurûş nâzirıye on ğurûş huddâmiye on ğurûş muhzırıye beş ğurûş ve kâtibiye beş ğurûş ki min-haysü'l-mecmû' dörtbiñyetmişdört ğurûşa bâliğ olmağın meblağ-ı mezbûrı cümle a'yân-ı vilâyet ve ahâlî-i memleket ma'rifet ve ittifâklarıyla medîne-i mezbûre mahallâtına tevzî' ve

salyâne olunan defteridir ki ber-vech-i âti zikrolunur. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâlisi 'aşara min-şehri cumâdi'l-âhır li-seneti tis'in ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Mahalle-i Neccârân ğurûş 260	Mahalle-i Kassabbekir ğurûş 170	Mahalle-i Hankurbı ğurûş 150.5	Mahalle-i Bâb-ı Tarsus ğurûş 100	Mahalle-i Ağamehmed ğurûş 98	Mahalle-i Kayalıbağ ğurûş 90
Mahalle-i Harabbaçe ğurûş 75	Mahalle-i Sarrâcân ğurûş 75	Mahalle-i Çukurmescid ğurûş 100	Mahalle-i Kantârân ğurûş 82	Mahalle-i Saçlıhamid ğurûş 100	
[s. 164] Mahalle-i Hacıhamid ğurûş 20	Mahalle-i Karasoku ğurûş 130	Mahalle-i Câmi'-i 'Atîk ğurûş 156	Mahalle-i Taşçıkan ğurûş 130	Mahalle-i Sucuzâde ğurûş 20	Mahalle-i Dervişpaşazâde ğurûş 15
Mahalle-i Ğurbetân ğurûş 40	Mahalle-i 'Alidede ğurûş 100	Mahalle-i Şeyhmustafa ğurûş 50	Mahalle-i Paşanebi ğurûş 80	Mahalle-i Yurtan ğurûş 110	Mahalle-i Sarıya'kûb ğurûş 50
Mahalle-i Baytimur ğurûş 30	Mahalle-i Halhal ğurûş 30	Mahalle-i Mestanzâde ğurûş 45	Mahalle-i Sufibağçe ğurûş 110	Mahalle-i Emirler ğurûş 40	Mahalle-i Debbâğân ğurûş 45
Mahalle-i Câmi'-i Cedîd ğurûş 40	Mahalle-i Ağçamescid ğurûş 40	Mahalle-i Durmuşfakih ğurûş 40	Mahalle-i Hacıfakih ğurûş 25	Mahalle-i Kuruköprü ğurûş 100	Mahalle-i Mermerli ğurûş 75
Mahalle-i Hamamkurbu ğurûş 75	Mahalle-i Tekyekurbu ğurûş 25	Mahalle-i Hocavezir ğurûş 45	Mahalle-i Kansafzâde ğurûş 45	Mahalle-i Yarbağçe ğurûş 35	Mahalle-i Eskiçarşu ğurûş 8
Mahalle-i Bağçeciyân ğurûş 425	Mahalle-i Zimmiyân ğurûş 510	Mahalle-i Sugedigi ğurûş 650	Cem'an_____ yekûn ğurûş 4074yahûz dörtbiñyetmişdört ğurûşdur. Sah.		

Sahife no: 164

Belge no: 274

Defter oldur ki, medîne-i Adana mahallâtından Paşanebi Mahallesi sükkânından iken bundan akdem vefât iden el-Hâc 'Abdürrezzâk bin Ahmed'in verâseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi Ümmügülsüm bint-i Mustafa nâm hâtun ile sulbi sağır oğlu Ebû Bekir'e münhasıra olduğu lede's-şer'-i şerîf zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra müteveffâ-yı mezbûrun

muhallefâtıdır ki ber-vech-i âfî zikrolunur. Hurrîre fi'l-yevmi'l-'ısrîn min-cumâdi'l-âhır sene 1139

Kır kısrak re's 'aded 1 ğurûş 12	köhne kilim 'aded 1 ğurûş 1	def'a köhne kilim 'aded 1 sümün 3	minder 'aded 3 ğurûş 1	mile mak'ad yüzi 'aded 1 ğurûş 0.5	yeşil çuka 'aded 1 ğurûş 4.5	köhne yorğan 'aded 2 ğurûş 2
kırmızı döşek 'aded 1 ğurûş 1.5	köhne yasdık 'aded 4 ğurûş 1	def'a köhne kilim 'aded 1 sümün 3	göcen kürk 'aded 1 ğurûş 5	köhne çakşır 'aded 1 ğurûş 1.5	mâ'i şalvar 'aded 1 sümün 6	sarık ma'a kavuk 'aded 2 ğurûş 3
idib (?) makremesi 'aded 1 sümün 6	siyah kaftan 'aded 1 ğurûş 1.5	köhne kuşak 'aded 1 sümün 6	def'a yeşil kuşak 'aded 1 ğurûş 2	banma tarak 'aded 1 sümün 6	legen kazğan legençe 'aded 9 ğurûş 8	gügüm 'aded 1 ğurûş 1.5
lengerî 'aded 2 ğurûş 10	sahan 'aded 2 ğurûş 1	tâbe-i yağ 'aded 1 sümün 6	fener 1 ğurûş 1	bir mikdâr pirinç kıymeti ğurûş 2	bir mikdâr un kıymet ğurûş 1.5	bir mikdâr bulgur kıymet sümün 3
bir mikdâr yağ kıymet ğurûş 0.5	tecemmülâthâne kıymet ğurûş 3	oniki 'aded hurda kitâb kıymet ğurûş 7	bir mikdâr koza kıymet ğurûş 0.5	bir mikdâr Dillice 'Ali zimmetinde ğurûş 50	el-Hâc 'Ömer 'Ali zimmetinde ğurûş 196	8

Cem'an _____ yekûn

ğurûş

313.5 yalnız üçyüzonüçbuçuk ğurûşdur. Sah.

Minhe'l _____ ihrâcât

resm-i kısmet ğurûş 7.5	huddâmiye ğurûş 2	kâtibiye ğurûş 1	muhzirîye para 30	harc-ı hüccet-i vesâyet ve nafaka ğurûş 5	yekûn-ı masârîf ğurûş rubu' 16 1
-------------------------------	-------------------------	------------------------	-------------------------	--	--

Sabhu'l- _____ bâkî

ğurûş rubu'

297 1 yalnız ikiyüzdoksanyedi ğurûş bir rubu'dur. Sah

Hisse-i zevce-i mezbûre Ümmügülsüm
ğurûş para
37 6

Hisse-i sağîr-i mezbûr Ebû Bekir
ğurûş para
260 4

Sahife no: 164

Belge no: 275

Defter oldur ki işbu sene-i mübârekede hâlen Eyâlet-i Adana Vâlisi olub Hemedân Muhâfızı olan vezîr-i mükerrer rif'atlı sa'âdetlü Mehmed Paşa Hazretleri'ne Adana Eyâleti'nden hadd-i evsat üzere imdâd-ı seferiye virilmek bâbında fermân-ı 'âli sâdır olmağla imtisâlen li'l-emri'l-'âli bi'l-cümle a'yân-ı vilâyet ve ahâli-i memleket ma'rifet ve ittifâklarıyla hadd-i evsat üzere zikrolunan imdâd-ı seferiyye onbeşbiñ ğurûş ve hudmet biñ ğurûşki min-haysül'l-mecmû' onaltıbiñ ğurûş bi't-terâzî 'âmmeye tarh ve tevzî' olunan imdâd-ı seferiyye defteridir ki ber-vech-i âtî zikrolunur. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâdisi 'aşara min-şehri cumâdi'l-âhur li-seneti tis'in ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Nefs-i Adana ğurûş 7200	Nâhiye-i Cânibi'ş-şehr ğurûş 830	Nâhiye-i Karakışla ğurûş 750	Nâhiye-i Hacılıbaraklı ğurûş 260	Nâhiye-i Dindarlı ğurûş 3800
Kazâ-i Kara'isâlu ğurûş 840	Kazâ-i Sarıçam ğurûş 420	Kazâ-i Yüregir ğurûş 1300	Kazâ-i Misis ğurûş 600	
Cem'an				Yekûn

ğurûş

16000 yalnız onaltıbiñ ğurûşdur. Sah.

Sahife no: 165

Belge no: 276

Defter oldur ki, işbu biñyüzotuzdokuz senesine mahsûb olmak üzere Adana Sancağı'nıñ hâne-i 'avârız ve bedel-i menzili ma'an hâlen Eyâlet-i Adana Vâlisi olub Hemedân Muhâfızı olan vezîr-i rûşen-zamîr devletlü sa'âdetlü Mehmed Paşa Hazretleri'ne taraf-ı Devlet-i Aliyye'den der-'uhde ve iltizâm olunmağla sancağ-ı mezbûrede olan 'avârızhâneleridir ki, ber-vech-i âtî zikrolunur. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hâmisi ve'l-'ısrîn min-şehri cumâdi'l-âhur li-seneti tis'in ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Nefs-i Adana Hâne rubu' 57 1	Nâhiye-i Cânib-i Şehir Hâne 28	Nâhiye-i Karakışla Hâne 24	Kazâ-i Yüregir Hâne 16..5	Kazâ-i Sarıçam Hâne rubu' 14 1
------------------------------------	---	-------------------------------------	---------------------------------	--------------------------------------

Yekûn-ı hâne

145 yalnız yüz kırkbeş hânedir. Sah.

Fi'l-asl Cabbâz-ı Emiriz (?) cemâ'atinin beş hânesi olub mürûr-ı eyyâm ile re'âyâsı perâkende ve perîşân olmağla zikrolunan beş hâne kesri mevcûdına zamm ve mu'tâd-ı kadîm üzere beher hâneye nısf ğurûş harc-ı ma'kûl yetmişikibuçuk ğurûş ve nâziriye ve huddâmiye ve

kâtibiye yirgimi ğurüş cem'an doksantikibuçuk ğurüş ile beher hâneye onaltışarbuçuk ğurüş isâbet itmîşdir. Sah.

Bâlâda zikrolunan nefsi-i Adana'nın elliyedi hâne bir rub'ı olub kırkbir hâne bir rub'ı mevcûd ve onaltı hâne nâ-mevcûd ve kesir olmağla mevcûduna zamm ile beher hâneye yigirmiüçer ğurüş isâbet itmîşdir ki nefsi-i Adana mahallâtına tevzî' olunduğu ber-vech-i âfî zikrolunur. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hâmisi ve'l-'ışrîn min-şehri cumâdi'l-âhur li-seneti tis'in ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Mahalle-i Kayalıbağ hâne rubu'	Mahalle-i Debbâğân hâne	Mahalle-i Sarrâcân hâne	Mahalle-i Câmi'-i 'Atîk hâne	Mahalle-i Câmi'-i Cedîd hâne	
3 1	2	3	3	0.5	
Mahalle-i Ağcamescid hâne	Mahalle-i Kassabbekir hâne	Mahalle-i Çukurmescid hâne	Mahalle-i Kantârân hâne	Mahalle-i Saçlıhamid hâne	Mahalle-i Hacıhamid hâne
0.5	2	1	3	1	1
Mahalle-i Bâb-ı Tarsus hâne rubu'	Mahalle-i Neccârân hâne	Mahalle-i Halhal hâne	Mahalle-i Karasoku hâne	Mahalle-i Baytimur hâne	
2 1	2.5	0.5	1	0.5	
Mahalle-i Sarıya'kûb hâne	Mahalle-i Yurtan hâne	Mahalle-i Sugedigi hâne	Mahalle-i Hacıfakih hâne	Mahalle-i Durmuşfakih hâne	
1	3	1.5	0.5	0.5	
Mahalle-i Zimmiyân hâne	Cem'an				yekûn
10	Hâne-i mevcûd 'aded				
	41 rubu' 1 yalnız kırkbir hâne bir rubu'dur. Sah.				

Sahife no: 165

Belge no: 277

Medîne-i Adana mahallâtından Eskihamam Mahallesi sâkinelerinden Elif bint-i Molla Mehmed nâm hâtunun zâtı ba'de't-ta'rîfi's-şer'î meclis-i şer'-i enverde hâlen Adana Serdârı olan fâhru'l-akrân işbu râfi'u'l-kitâb el-Hâc Mustafa Ağa bin 'Abdülğani mahzarında bi't-tav'is-sâf ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb 'akd-ı âfî sudûrına degin silk-i mülk-i sahîhamda münselike olub mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan Hasan Ağa Câmi'i imâmına meşrûta ve Can Ademoğlu Hacı Hasan Vakfi olan menzil ve bir taraftan mûmâ-ileyh el-Hâc Mustafa Ağa menzili ve bir taraftan ba'zan mezbûre Elif Hâtun ve ba'zan yine cami'-i mezkûrun imâmına meşrûta vakf menziller ve taraf-ı râbi'i tarîk-ı hâss ile mahdûd iki bâb fevkânî ve iki bâb tahtânî beyt ve bir bâb sağır tahtânî beyt ve kenîf ve bir mikdâr havluyu müştamil mülk-i mevrûsem

olan menzilimi bi'l-cümleti't-tevâbi' ve levâhik ve kâffeti'l-menâfi' ve'l-merâfik tarafeynden icâb ve kabûlü hâvî ve şurût-ı müfsideden 'ârî bey'-ı bāt-ı sahîh-i şer'î ile mûmâ-ileyh Serdâr el-Hâc Mustafa Ağa'ya ikiyüz gürûşa bey' ve teslîm ve temlîk ol dahî ber-vech-i muharrer iştirâ ve kabûl ve kabz ve tesellüm ve temellük itdikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr ikiyüz gürûşu müşteri-i mûmâ-ileyh Serdâr el-Hâc Mustafa Ağa yedinden bi't-tamâm ahz ve kabz eyledim. Fî-mâ-ba'd menzil-i mahdûd-ı mezkûr mûmâ-ileyh el-Hâc Mustafa Ağa'nın mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarfıdır. Keyfe-mâ-yeşâ' ve yuhtâr mutasarrıf olsun didikde ğıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketbolundu. Fî'l-yevmi's-sâdisi ve'l-'ısrîn min-recebi'l-ferd li-seneti tis'a ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Şuhûdü'l-					hâl	
Mûsâ Efendi bin 'Ali	Halîl bin el-Hâc	Molla Süleyman bin Şa'bân	İmâm es-Seyyid Mehmed Efendi bin 'Abbas Efendi	es-Seyyid Hasan bin İsmâ'il	Mart oğlu Mustafa Beşe	Hüseyin bin Nu'mân
Mehmed bin Mustafa	Hacı Receb bin Hasan Beşe	Hacı Ramazan bin Murtaza	Halîl bin İbrâhîm	Kul oğlu Mustafa Beşe	Hüseyin Beşe bin 'Ali	ve ğayrühüm

Sahife no: 166

Belge no: 278

Akdâ kudâtü'l-müslimîn evlâ vülâtü'l-muvahhidîn ma'deni'l-fazlı ve'l-yakîn râfi'u a'lâmü's-şerî'at-i ve'd-dîn vârisü ulûmü'l-enbiyâ'i ve'l-mürselîn el-muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-mu'în mevlânâ kâdîsı *zîdet fazâ'iluhû* ve mefhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'âdinü'l-fazâ'il ve'l-keâm Üsküdar'dan Haleb Vâlîsi vezîrim Ahmed Paşa *edâm'Allâhü Te'âlâ* iclâlehû'nıñ bulunduğu mahalle varınca yol üzerinde vâkı' olan kâdîlar *zîde fazluhüm* ve mefahirü'l-emâsil ve'l-akrân mütesellimler ve voyvodalar ve kethüdâyerleri ve yeñiçeri serdârları ve kulâ' (?) dizdârları ve neferât ağaları ve kurâ zâbitleri a'yân-ı vilâyetin işerleri *zîde kadruhüm* tevkî-i refi'-i hümâyûn vâsil olıcak ma'lum ola ki Haleb vâlîsi vezîr-i müşârün-ileyh cânibine Dergâh-ı Mu'allâ'm gedikli çavuşlarından kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân 'Ömer *zîde mecdühû* ile irsâl olunan mîrî hazîne inşâ'llaü Te'âlâ Üsküdar'dan vazîr-i müşârün-ileyhiñ bulunduğu mahalle varınca yol üzerinde her kangıfızın taht-ı kazâsına dâhil olur ise me'men ve mahfûz yerlere kondurub ve gicelerde bekletdirüb ve yollarda yanına kifâyet mikdârı yarar ve mu'temedün 'aleyh süvârî ve piyâde tüfenk-endâz âdemler ve kal'a neferâtı ve bayraklar ta'yîn idüb gereği gibi hıfz ve hırâset iderek kazâdan kazâya ve kurâdan kurâya emîn ve sâlim birbirineze ulaştırub ve her kazâya selâmet ile vüsûlünü müş'ir mübâşir yedinden memhûr temessük ahz ve ba'dehû ta'yîn olunan âdemler 'avdet itdirilmek üzre ziyâde takayyüd ve ihtimâm eylesesiz. Şöyle ki hıfz ve hırâseti husûsunda bir dürlü tekâsül ve taksîrâtınız

sebebi ile menâzil ve merâhilde mîrî hazîneye 'ıyâzen bi'llahi Te'âlâ bir-tarîkle zarar ve ziyân iriştirilmek ihtimâliniz olur ise sonra bir dürlü 'özü ve cevâbınız ısgâ olmayub mâl-ı mîrî sizden tazmîn itdirülecegin mukarrer ve muhakkak bilüb ana göre kemâl-i takayyüd ve ihtimâm ile geregi gibi mahalline varınca hıfz ve hırâset ve emnen ve sâlimen birbirinize ulaştırub zarar ve gezend iriştirmekden ve bu bahâne ile re'âyâ fukarâsından celb-i mâl sevâsiyle zulm ve ta'addî olunmakdan be-ğâyet ihtirâz eylemeñiz bâbında Fermân-ı 'Âli-şânım sâdir olmuştur. Buyurdum ki: Hükm-i Şerîfimle vardukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sâdir olan emr-i celîli'ş-şân ve vâcibül-ittibâ'ımıñ mazmûn-ı münfî birle 'âmil olub hilâfıyla vaz' ve hareketden be-ğâyet ihtirâz eyleyesiz. Şöyle bilesiz. 'Alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Tahriren fi'l-yevmi's-sânî 'ısrîn şehri-recebi'l-ferd sene tis'in ve selâsîne ve mi'ete ve elf.

Vâsıl fi 16 Şa'bân.

Kostantınıyye
el-Mahrûse

Sahife no: 166

Belge no: 279

'İzzetlü, fazîletlü efendi hazretleriniñ meclis-i şerîflerine dürer-i du'avât-ı sâfiyât ithâfiyla inhâ olunur ki, hâlen taht-ı hükûmet-şi'ârımızda vâki'Adana ve Tarsus ve tevâbi'i nevâhîsinde sâkin ve mütemekkin olan altı bölük yoldaşlarının üzerlerine zâbit ve kethüdâyeri nasb ve ta'yîn mu'tâd-ı kadîm olmağla ebnâ-i sipâhiyândan yüzdoksanüç bölükde yevmî ondört akçe 'ulûfeye mutasarrıf olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân 'Ali zîde kadruhû muhill ve müstahak olmağla zâbit ve kethüdâyeri nasb ve ta'yîn olunmuştur. İnşâ'llâhü Te'âlâ vüsûlünde gerekidir ki mûmâ-ileyh hıdmet-i merkûmede istihdâm idüb kethüdâyerligi umûrunda mürâca'atı mûmâ-ileyh itdirdesiz. Ve siz ki ol cânibde sâkin olan altı bölük yoldaşlarısız mûmâ-ileyhi üzerlerinize zâbit ve kethüdâyeri bilüb düşen da'vâ ve nizâ'ıñızı merkûmun ma'rifet ve ma'rifet-i şer'le göresiz. Ve sen ki kethüdâyeri zîde kadruhûsüñ ol havâlilerde sâkin ve mütemekkin olan altı bölük yoldaşlarından sahîhül-esâmî olanları gerekidir ki sâdir olan fermân-ı celîli'ş-şân mücebince hükkâm eline virilmeyüb töhem-i şerâ'iyye ile müttehem olanları ma'rifet-i şer'-i kavîm zâbiti ma'rifetiyle cezâ-yı şer'ileri tertîb oluna. Ve sipâhi olanları nerde serdengeçdi yazılmışdır ve kimin bayrağı altında idi muhkem teffîş ve tefahhus olunub sâdir olan fermân-ı 'âlî mücebince 'amel eyleyesiz. Bâki hemîşe der-'ilm-i şerî'at dâ'im-bâd. Tahriren fi-evvâhırı recebi'l-ferd li-seneti tis'in ve selâsîn ve mi'e ve elf. Vasala fi 19 şa'bân sene 1139

Ahmed
'Ulûfeciyân-ı yesâr-ı Dergâh-ı
'Âlî

Süleymân
Ağa-yı 'Ulûfeciyân-ı Dergâh-ı
'Âlî

Halil
Ağa-yı silahşörân-ı yemîn-i
Dergâh-ı 'Âlî

Mehmed
Ağa-yı sipâhiyân-ı Dergâh-ı
‘Âlî

İsmâ‘îl
Ğurebâ-i yemîn-i Dergâh-ı
‘Âlî

Ahmed
Ğurebâ-i Dergâh-ı ‘Âlî

Sahife no: 167

Belge no: 280

Şerâyi‘-şi‘âr Adana ve Sis kâdîları efendiler *zîde fazluhûm* ve mefâhirü'l-emâcid ve'l-a'yân Adana mütesellimi ağa ve Demir Ma'deni voyvodası *zîde kadrihümâ* inhâ olunur ki, bundan akdem sâdır olan emr-i şerîf mücebince ikiyüz kantar demir irsâli için tarafımızdan mübâşir gönderilmişidi. Birecik'de demirin lüzûmı küllî olmağla 'ale't-ta'cîl ikiyüz kantar demiri evvel be-evvel mekârîlere tahmîl ve emr-i şerîf mücebince Birecik'de tarafımıza irsâl ve teslîm ve teslîmine sened aldırub ol vechile edâ-yı hıdmete ihtimâm eylemeñiz bâbında buyruldu tahrîr ve irsâl olunmuşdur. Bu taraflarda demirin vücûdı kalmadı. Eger Sis'den ikiyüz kantar âhen-i hâm ğurre-i ramazana dek gelüb irişmez ise gemiler mu'attal kalur, siz sebeb olmuş olursuz. Devlet-i 'Aliyye'ye böyle 'arzolunur. Mülâhaza eyleyüb müceb-i buyruldiyla 'âmil olasız deyu.

14 Ş. 1139

Sahife no: 167

Belge no: 281

Bâ'is-i tahrîr tezkire budur ki, biñyüzotuzsekiz senesinden martı ibtidâsına mahsûb olmak üzere () Humus iskânı 'uhde-i iltizâmımızda olduğı hasebiyle Rum tarafından olan perâkendelerin Cemâ'at-i Karnıtlu, Cemâ'at-i Şarklu, Cemâ'at-i 'Abdallu ihtiyârları ve sâ'ir perâkende ihtiyârlarısız. Bu sene-i mübârekede bizim Süleyman Ağa'ya biñyüzotuzsekiz senesine mâl-ı mîrî tevaffuz olmuşdur. Hâliyâ zikrolunan cemâ'at-i mezbûre ihtiyârları ve sâ'ir perâkende ihtiyârlarısız. Devletlü veliyyi'-ni'am vezîr-i rûşen efendim hazretlerinin buyruldu-i şerîfleri biz mûmâ-ileyh nâm Süleyman Ağa'ya virilmişdir. Üzeriñizde edâsı lâzımgelen biñyüzotuzsekiz senesi mâl-ı mîrîsin mûmâ-ileyhe teslîm idüb yedinden memhûr halâs temessûki alasız sene 1138

İskân-ı Hurnus

Mîr-i 'aşîret

Mehmed

Sahife no: 167

Belge no: 282

Şerâyi'-şi'âr Fazâyil-disâr Humus Sancağı iskânı Türkmenleri tâyifesinden ve re'âyâlarından bulunan yerlerin kâdîları efendiler *zîde fazluhüm* ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân zikrolunan mahallerde vâki' eyâlet ve sancak mütesellimleri *zîde kadruhüm* ve Türkman begleri ve ihtiyârlarısız inhâ olunur ki, zikrolan tâ'ifeden bundan akddem emn-i tarîk-ı huccâc hidâyet-minhâc için Rum cânibinden mevzi'-i mezbûre nakl ve iskân olunub yerlerinde berdevâm olmaları için müte'addid Hatt-ı Hümâyûn-ı şevket-makrûn sudûrundan sonra perîşân olanlarını tekrâr yerlerine 'avdet itdirilmeleriçün müte'addid evâmir-i şerîfeler ile Devlet-i 'Aliyye tarafından mübâşirler ta'yîn ve buldukları mahallerden kaldırılıb yerlerine nakl ve iskân olunmuşiken içlerinden ba'zıları tekrâr firâr ve zîr-i hükûmet-şi'ârlarıñızda varub ba'zı zî-kudret olanlara istinâd itmekle sâkin ve ol vechile nizâm-ı iskâna halel ve zimmetlerinde olan biñyüzotuzsekiz senesi mâl-ı mîrîlerinin kesîr ve noksânına bâ'is ve iltizâmımıza ğadr müteretteb olmağın tâ'ife-i mezbûreden olub mevzi'-i iskânlarını terk ve varıb zîr-i kazâlarıñızda sâkin ve mutavattın olanlarınıñ sene-i mezbûreye mahsûb zimmetlerinde olan mâl-ı mîrîleri ile bedel-i 'öşrlerin cem' ve 'alâ-eyyi hâl tahsîl olundukdan sonra sâdir olan Fermân-ı 'Âlî-şân mantûkı üzre me'vây-ı iskânlarına nakl ve ircâ' olunmaları bâbında buyruldu tahrîr ve İskân Boybegi olan kıdvetü'l-ümerâ'i'l-kirâm Selim Beg *dâme mecdühümüñ* 'izzühü tarafından ta'yîn olunan mübâşirleri vardukda gerekdir ki tâ'ife-i mezbûreden olub dahî zîr-i hükûmetlerinizde bulunan mezbûrların sene-i merkûme mahsûben zimmetleri olan mâl-ı mîrîleriyle bedel-i 'öşrlerin ba'de't-tahsîl mücebi fermân-ı 'âlî me'vây-ı iskânlarına 'alâ-eyyi hâl nakl ve tesyîr itdirüb bir ferde himâye ve bir tarikle sâhib çıkmaktan be-ğâyet ihtirâz eylesesiz ve sizler ki Türkmân begleri ve kethüdâları ve ihtiyârlarısız mâl-ı mîrînizi edâda ve mahall-i iskânda gelmekde bir dürlü taksîrât ve müsâmahañız zuhûr ider ise tedârikiñiz vech-i uhrâ ile görülecegine iştibâh itmiyesiz. Bu bâbda mülâhaza ve fetîzâna haml idüb ve yalnız () terâkkî fâ'ide itmiyecegin bilüb ana göre diyet-küşâ-yı basîret idüb vârid olan işbu buyruldıñıñ mazmûnıyla 'âmil olub ba'de'l-yevm hılâfından ğâyetü'l-ğâye ihtirâz eylesesiz deyü.

21 L sene 1139

Sahife no: 168

Belge no: 283

Şerî'at-me'âb Adana kâdîsı Efendi *zîde fazluhü* ve mefâhirü'l-emâcid ve'l-a'yân Adana mütesellimi ağa ve Ma'den-i Âhengûyen mukâta'ası voyvodası olan ağa *zîde mecdühümâ* inhâ olunur ki, işbu sene-i mübârekede İsfehan cânibi Ser-'askeri vezîr-i mükerrerem sa'âdetlü

Ahmed Paşa Hazretleri'niñ ma'iyyetlerine me'mûr olan 'asâkir-i mansûreniñ zâd ve zahîreleri tahmîli içün Birecik İskelesi'nde inşâsı fermân buyrulan sefâyine iktizâ iden timur mukâta'a-i mezkûreden hâsıl olan timurdan âhara virülmeyüb iskele-i mezbûreye nakl ve îsâli bâbında emr-i şerîf sâdır olmağla sen ki voyvoda-i mûmâ-ileyhsin ikiyüz kantar âhen-i hâmin lüzûmı küllî olmağın buyruldu vüsûlünde emr-i şerîf mücebince bir an evvel ve bir sâ'at mukaddem ikiyüz kantar timuru mekârî tavarlarına tahmîl ve inş'Allâhü Te'âlâ iskele-i merkûmede kabzına me'mûr olana mahallinde ma'rifet-i şer'le teslim eyledigiñizde yedinden sened ve vüsûlüne tarafımızdan dahî başka senedleri almak şartıyla bir an evvel ve bir sâ'at mukaddem ikiyüz kantar timuru 'acâleten irsâl ve îsâle ziyâde ihtimâm eyleyüb () vaktiyle gelüb irişmiyecek olur ise işin ta'tiline bâ'is olmuş olursuz. Emr-i şerîfin aslı dahî tarafınıza irsâl olunmağla mücebince buyruldu tahrîr ve ısdâr kılınub irsâl olunub vüsûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere 'amel ve hılâfından be-ğâyet [s. 167] ihtirâz ve ikiyüz kantar timur gelüb tamâmen ma'rifet-i şer'le teslim olundukda kabzına me'mûr olanın yedinden sened ve tarafımızdan dahî vüsûlüne buyruldu ve hüccet alınmak şartıyla bir gün evvel irsâl ve îsâle kemâl-i dikkat ve ihtimâm ve hılâfından hazer eyleyüb müceb-i buyruldu ile 'amel eyleyesiz deyü

10 Ş sene 1139.

Sahife no: 168

Belge no: 284

Şerî'at-şi'âr Adana kâdîsı Efendi *zide fazluhû* ve Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Adana mütesellimi ve Ma'den-i Âhengüyen mukâta'ası voyvodası *zide mecdühümâ* ba'de's-selâm inhâ olunur ki, Birecik İskelesinde inşâsı fermân olunan sefâyin içün hâlen Haleb Vâlisi Vezîr-i mükerrerem 'izzetlü Ahmed Paşa Hazretleri tarafından her ne mikdâr âhen-i hâm mutâlebe olunub buyrulduları gelür ise kat'â te'hîr ve tevakkuf itdirmeyüb matlûbı olduğı mikdâr âhen-i hâmı ma'den-i mezbûrede hâsıl olan âhen-i hâmdan virüb ve lâzımgelen bahâ ve ücret-i nakliyesi ma'den-i merkûm mukâta'ası mâlından takas ve mahsûb olunmak üzere mekârî tavarlarına tahmîl ve 'acâleten ve müsâra'aten iskele-i merkûmeye nakl ve kabzına me'mûra teslim itdirilmek bâbında sâdır olan Fermân-ı 'Âlî-şân mücebince mektûb tahrîr ve ile irsâl olunmuşdur. Husûsuyla müceb-i emr-i 'âlî üzere 'amel ve hareket ve bu emr-i mühimme herbiriñiz ziyâde ihtimâm ve dikkat idüb 'avk ve te'hîr ile ta'til-i maslahata bâdî ve bâ'is olmakdan be-ğâyet ihtirâz ve mücânebet eyleyesiz ve's-selâm.

Sadr-ı a'zam

İbrâhîm

Sahife no: 168

Belge no: 285

Kıdvetü'l-kudât ve'l-hükkâm. Ma'deni'l-fazlı ve'l-keîâm mevlânâ Adana kâdisı *zîde fazluhû* ve Kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Adana mütesellimi ve Ma'den-i Âhengûyen mukâta'ası voyvodası *zîde mecdühümâ* tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, işbu sene-i mübâreke İsfahan Ser-'askeri olan Vezîr'im Ahmed Paşa *edâme'llâhü Te'âlâ iclâlehûmû* ma'iyetine me'mur kılınan 'asâkir-i mansûre ta'ayyünâtı için Haleb ve Rakka ve Mar'aş ve Malatya ve 'Ayıntab ve Siverek ve Samsad ve Hama câniblerinden mübâya'a olunacak zehâ'irin Bağdad tarafına nakli için Birecik İskeleyi'nde müceddeden inşâsı fermânım olan sefineler için âhen-i hâmin ziyâde lüzûmı ve iktizâsı olmağla zikrolunan ma'denden hâsıl olan âhen-i hâm âhara virülmeyüb sefineler inşâsı için Birecik'e nakli muktezî olmağla sen ki ma'den-i hümâyûn emîni merkûm *zîde mecdühûsü* işbu emr-i şerîf-i celîli'l-kadrim vüsûlünde iskele-i mezbûrede inşâ olunacak sefineler için hâlen Haleb Vâlisi Vezîrim Ahmed Paşa *edâme'llâhü Te'âlâ iclâlehû* tarafından her ne mikdâr âhen-i hâm mutâlebe olunub buyruldukları gelür ise kat'â te'hîr ve tevakkuf itdirmeyüb matlûbı olduğı mikdâr âhen-i hâmı zikrolunan ma'dende hâsıl olan âhen-i hâmdan virüb ve lâzımgelen bahâsı ve ücret-i nakliyesi mukâta'a-i mezbûre mâlından takas ve mahsûl olunmak şartıyla ber-vech-i müsâra'at mekârî davarlarına tahmîl ve iskele-i mezbûre nakl ve kabzına me'mûr sefâyin inşâsı mübâşirine teslim itdirilüb ve teslim olunduğuna mikdârı tasrîhi ile memhûr temessük alub buyruldu ile ma'an hıfz ve ücret-i nakliyesin dahî hüccet-i şer'iyye itdirülüb hisâbına mahsûb olunmak için yediñde hıfzeyleyesin. Ve sen ki kâdî ve mütesellim-i mûmâ-ileyhimâsız sefâyin inşâsı cevne-i timurun ziyâde lüzûmı olmağla vezîr-i müşârün-ileyh tarafından matlûb olunan timuru nakl ve teslim itdirmemekle veyâhud mekârî davarlarının tedârik ve ihrâcı bahânesiyle sefâyin inşâsının te'hîrine bâ'is olmak ihtimâliniz olur ise sonra bir dürlü 'özü ve cevâbınız ısığâ olunmayub 'ukûbât-ı şedîdeye mazhar olacaklarınızı emr-i mukarrer ve muhakkak bilüb ana göre 'amel ve hareket ve bu husûsı sâ'ire kıyâs itmeyüb her ne tarikle olur ise olsun vezîr-i müşârün-ileyh tarafından matlûb olunan âhen-i hâmı tedârik ve mekârîlerin tutub tahmîl ve iskele-i mezbûreye nakl ve irsâl ve kabzına me'mûra teslim itdirmege ziyâde cidd ve sa'y idüb muğâyir-i emr-i 'âlî-şâna 'avk ve te'hîrine bâ'is vaz' ve hareketde bulunmakdan ihfâ ve mücânebet eylemeñiz bâbında Fermân-ı 'Âlî-şânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki: Hükm-i Şerîfi'mle vardukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan işbu emr-i celîli'-şân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnıyla 'âmil olub hılâfıyla vaz' ve hareketden beğâyet ihtirâz ve ictinâb eyleyesiz. Şöyle bilesin. Alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsın. Tahriren fi'l-yevmi'l-hâdî 'aşara min-şehri receb sene tis'in ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Vasala fi 13 şa'bâni'l-mu'azzam

Kostantınıyye
el-mahrûse

Sahife no: 169

Belge no: 286

Emîrül-ümerâi'l-kirâm kebîrül-küberâi'l-fihâm zül-kadri ve'l-ihtirâm sâhibül-'izz ve'l-ihtişâm el-muhtassu bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-a'lâ beglerbegisi *dâme ikbâlehû* ve mefâhirül-kudât ve'l-hükkâm ma'âdinül-fazâ'il ve'l-keâm Yeniil Hassı cemâ'atlerinden Ağcakoyunlu Cemâ'ati re'âyâları bulunan yerlerin kâdîları *zîde fazluhüm* ve kıdvetül-emâcid ve'l-a'yân Yeniil voyvodası *zîde mecdühû* tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki, iftihârül-havâss ve'l-mukarrebîn mu'temedül-mülûk ve's-selâtin muhtârül-'izz ve't-temkîn bi'l-fi'l Dârü's-Sa'âdet'im Ağası olub Haremeyn-i Şerîfeyn Evkâfi Nâzırı olan el-Hâc Beşir Ağa *dâme uluvvühû* Divân-ı Hümâyûn'ıma 'arz gönderüb taht-ı nezâretinde olan evkâfdan Üsküdar'da vâki' merhûm ve mağfûrun-leh 'Atık Vâlîde Sultan tâbe serrâhâ Evkâfi olan Yeniil ve Türkmân-ı Haleb hâsılarınun kadîmi ra'iyet ve ra'iyeti oğullarından olanlara 'askerîlik iddi'âsı itdirilmeyüb kânûnı ve defter mücebince rûsûm-ı ra'iyetleri vakf için tahsîl olunmak bâbında bundan akdem müte'addid evâmîr-i 'aliyyem sâdır olmuşiken hâss-ı mezbûre tâbi' Ağcakoyunlu Cemâ'ati re'âyâlarından ba'zıları Adana ve Mar'aş ve sâ'ir kasabât ve şehirlerde sâkin olub 'askerîlik ve kal'a kulluğu iddi'âsıyla üzerlerine edâsı lâzımgelen mâlların kethüdâlarına edâda ta'allül ve muhâlefet ve mâl-ı hâsibin giru noksânına bâ'is ve sâ'ir re'âyaya sârî dahî olmağla mübâşir ta'yîn olunub zikrolunan Ağcakoyunlu Cemâ'ati'n defterlu ra'iyet ve ra'iyeti oğullarından iken ba'zı kasabât ve şehirlerde sâkin olduklarından 'askerîlik ve kal'a kulluğu iddi'âsıyla mâlların edâda muhâlefet ve 'illet iden re'âyânın üzerlerine edâsı lâzım gelen mâlların kânûn ve defter mücebince ma'rifet-i şer' ve mübâşir-i merkûm ma'rifetiyle tahsîl ve cemâ'at kethüdâsına teslim itdirilüb hılâf-ı kânûn-ı kadîm ve muğâyir-i emr-i hümâyûn bir ferde ta'allül ve muhâlefet itdirilmemek bâbında Emr-i Şerîfim virilmek recâsına i'lâm eylemegin imdi vech-i meşrûh üzre 'amel olunmak bâbında Fermân-ı 'Âli-şânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki: Hükm-i Şerîfim vardukda bu bâbda sâdır olan emrim üzre 'amel idüb dahî cemâ'at-i mezbûrenin defterde mukayyed ra'iyet ve ra'iyeti oğullarından olub kasabât ve şehirde sâkin olan re'âyânın üzerlerine edâsı lâzımgelen mâlların kânûn ve defter mücebince ma'rifet-i şer' ve mübâşir-i merkûm ma'rifetiyle tahsîl ve cemâ'at kethüdâsına teslim itdirdüb hılâf-ı kânûn ve defter ve muğâyir-i emr-i hümâyûn ol vechile ta'allül ve muhâlefet itdirmeyesin. Şöyle bilesin. 'Alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın. Tahîren fi'l-yevmi'l-'âşiri min-şehri recebi'l-ferd sene tis'a ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Kostantınıyye

el-Mahrûse

Sahife no: 169

Belge no: 287

Akdâ kudâtü'l-müslümîn, evlâ vülâtü'l-muvahhidîn, ma'denü'l-fazlı ve'l-yakîn, râfi'u a'lâmi's-şerî'ati ve'd-dîn, vârisü 'ulümü'l-enbiyâ'i ve'l-mürselîn, el-muhtassu bi-mezîdi 'inâyeti'l-meliki'l-mu'în, mevlânâ Haleb kâdîsı *zîde fazâ'luhû* ve mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm, ma'âdenü'l-fazâ'il ve'l-keîâm, Adana ve Mar'aş kâdîları ve Konya ve nâ'ibi *zîde fazluhüm* tevki'-i refi'-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, iftihârü'l-havâss ve'l-mukarrebîn mu'temedü'l-mülûk ve's-selâtin muhtârü'l-'izz ve't-temkîn bi'l-fi'l Dârü's-Sa'âdet'im Ağası olub Haremeyn-i Şerifeyn Evkâfi Nâzırı olan el-Hâc Beşir Ağa *dâme 'uluvvuhû* Divân-ı Hümayûn'ıma 'arz gönderüb taht-ı nezâretinde olan evkâfdan Üsküdar'da vâki' merhûm ve mağfûrun-lehâ 'Atîk Vâlide Sultan tâbe serrâhâ Evkâfi olan Yeniil Hâssları'na tâbî' olan Ağcakoyunlu Cemâ'ati'nîf defterde mukayyed re'âyâlarından ba'zıları ehl ve 'iyâleriyle kadîmî cemâ'atleri içinden çıkub varub Konya ve Adana ve Mar'aş ve Haleb ve ol havâlîde ba'zı mahallerde perâkende ve tavattun eylediklerinden bâkî kalan re'âyâ fukarâsına ğadr-ı küllî ve mâl-ı hâssın kesir ve noksânına bâ'is ve bâdî olmalarıyla cemâ'at-i mezbûrun defterde mukayyed kadîmî ra'iyet ve ra'iyeti oğullarından olub cemâ'atlerin birağub zikrolunan mahallerde ve sâ'ir yerlerde tavattun iden defter-i re'âyâyı her kangı mahallerde bulunur ise ta'yîn olunan zâbitleri *zîde kadruhû* ma'rifetiyle bi-eyyi hâl kaldırılıb yine ehl ve 'iyâleriyle kadîmî cemâ'atleri içine nakl ve iskân ve îvâ' itdirilüb hılâf-ı kânûn ve defter ve muğâyir-i emr-i 'âlî-şân bir ferde ta'allül ve muhâlefet itdirilmemek bâbında Emr-i Şerîfim virilmek recâsına i'lâm itmegin imdi vech-i meşrûh üzre 'amel olunmak bâbında Fermân-ı 'Âli-şânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki: Hükm-i Şerîfimle vardukda bu bâbda sâdır olan emrim üzre 'amel idüb dahî cemâ'at-i mezbûr zâbitından Südde-i Sa'âdet'imden ihrâc olmuş mühürlü ve tuğrâlu sahîh sûret-i defter-i cedîd-i hâkânî taleb idüb göresin. Cemâ'at-i mezbûru defterde mukayyed ra'iyet ve ra'iyeti oğullarından iken kadîmî cemâ'atleri içinden ayrılıb varub taht-ı kazânızda ba'zı mahallerde tavattun iden defterlü re'âyâ hâlen oldukları yerde müceddeden 'avârizhânesine kaydolunmuş degiller ise kânûn üzre zâbitleri ma'rifetiyle kaldırılıb kadîmi (?) içine nakl ve iskân itdirilüb hılâf-ı kânûn ve defter ta'allül ve muhâlefet itdirmeyüb bu bâhâne ile hâlen oldukları yerde müceddeden 'avâriz hânesine kaydolunub ve âharın defterlü re'âyâsını iskân tekâlifî ile rencîde itdirmeyüb husûs-ı mezbûr içün emr-i âhar irsâline muhtâc eylemeyesiz. Şöyle bilesiz. 'Alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Tahrîren fi'l-yevmi't-tâsi'i şehri recebi'l-ferd sene tis'a ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

fi 8 şa'bân sene [11]39

Kostantımye

el-Mahrûse

Sahife no: 170

Belge no: 288

Şerâyi'-şi'âr Adana kâdîsî efendi ve bi'l-cümle eyâlet-i Adana'da vâki' olan kazâların kâdîları *zîde fazluhûm* ve mefâhirü'l-emâcid ve'l-a'yân Adana mütesellimi ve Adana Eyâleti'nde olan sancakların mütesellimleri ve voyvodaları ve kethüdâyerleri ve yeñiçeri serdârları ve a'yân-ı vilâyet işerleri ve 'aşâyir ve kabâ'il boybegleri ve kethüdâları inhâ olunur ki, işbu sene-i mübâreke İsfahan üzerine müretteb olan 'asâkir-i mansûreden üçbîñ nefer Mısır 'askeri dahî kalyonlarıyla İskenderun'a çıkmak üzere olub akçeleri ile alacakları at ve bârgir ve katır ve deve ve sâ'ir mühimmât ve zehâ'ir etrâfdan iskele-i merkûmeye ihdâr itdirilmek bâbında emr-i şerîf sâdır olmağla cümleñizi âgâh için işbu buyruldu tahrîr ve irsâl olunmuşdur. İnşâ'llâhü Te'âlâ lede'l-vüsûl Adana'da sicile kayd itdirdükden sonra dellâl nidâ itdirdüb at canbazlarına tenbîh esnâfa te'kîd eyleyüb herkes bey' ve şirâsında oldukları devâb ve mevâşî ve sâ'ir eşyâ-yı lâzimededen me'kûlât envâ'ından ecnâs-ı zehâ'iri bahâsıyla Mısır 'askerine İskenderun'da satmak üzere ihrâc ve Eyâlet-i Adana'da olan herbir kazâyaya dahî siz ki mütesellim-i mûmâ-ileyhsiz âdemler irsâl ve ziyâde ve ihtimâm eyleyüb müceb-i buyruldu ile 'amel eylesesiz deyu.

10 L sene 1139

Sahife no: 170

Belge no: 289

Şerî'at-me'âb Adana kâdîsî Efendi *zîde fazluhû* ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân Adana mütesellimi ağa ve a'yân-ı vilâyet ve işerleri *zîde kadruhûm* inhâ olunur ki, hâlen Birecik'de inşası fermân olunan sefâyin-i vâfirenin kerestelerin kat'eylemek için ziyâde bıçakçının lüzümü olmağla Adana'da her kaç nefer bıçakçı var ise âlâtlarıyla ihrâc ve 'acâleten Birecik'e irsâl ve îsâlleri mühim ve muktezî olmağla buyruldu tahrîr ve ısdâr kılınub bu def'a sâdır [olan] emr-i şerîfin sûreti ile irsâl olunmuşdur. İnşâ'llâhü Te'âlâ vüsûlünde her kaç nefer bıçakçı var ise cümleseni âlâtlarıyla bir gün evvel ve bir sâ'at mukaddem ihrâc ve ağalarımızdan olub âhar husûs için ol tarafda olan Murtazâ Ağa'nıñ yanına koşub ve kefillerin tescîl ve defteriyle 'acâleten Birecik'e irsâl ve îsâle ziyâdesiyle ihtimâm ve takayyüd-i tâmm eyleyüb müceb-i buyruldu ile 'amel eylesesiz deyu.

29 N sene 1139

Cebelhâne mühimmâtı nakli ve sâ'ir eşyânın umûr-ı temşiyeti için Hatt-ı Hümâyûn-ı şevket-makrûn ile mu'anven sâdır olan emr-i şerîfin mazmûnunu müş'ir vârid olan evâmîr-i 'aliyyenin dahî mazmûnı ma'lûmunuz olmak için bir kât'a mufassal sûret-i emr-i şerîf irsâl

*olunmuştur. Böyle olunca dikkat ve ihtimâmımız me'mûren olmağla edâ-yı hizmete siz dahî sarf-ı makdûr eyleyesiz deyu.*²³

Sahife no: 170

Belge no: 290

Fazîletlü efendi hazretlerinin meclis-i şerîflerine du'avât-ı sâfiyye ve teslîmât ithâfiyya ve şerâyi'-şi'âr Konya Vilâyeti'nde ve Adana ve Tarsus ve Antakya ve Kilis ve Urfa ve ve kâdîları efendiler *zîde fazluhüm* mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân Kayseriyeli el-Hâc Ca'fer Ağa ve ve yeñiçeri serdârları ve serdengeçdi ve ocak ihtiyârları ve a'yân-ı vilâyet ve işerleri *zîde kadruhüm* ba'de's-selâm inhâ olunur ki, bu sene evvel bahârda İsfahan Ser'-askeri vezîr-i mükerrerem 'izzetlü Ahmed Paşa Hazretleri'niñ yanına varub re'y-i savâb-dîdi üzre 'amel ve hareket eylemek ve edâ-yı hizmet itdiklerinde esâmîleri her kangı tarafda ise Âsitâne-i Sa'âdet'e naklolunmak ve herbirlerinin bayrakları altında yüzellişer 'aded tâmmü's-silâh ve cenk-âver piyâde neferât mevcûd olmak üzre 'atîk ve cedîd serdengeçdi ağalarından onbeş 'aded kâr-güzâr neferât i'mâline kâdir sâhib-i iktidâr serdengeçdi ağaları intihâb ve ta'yîn olunan ma'rifetiyle bayrakları küşâde kılınub neferâtları mevcûd olmak üzre bir gün akdem yerlerinden ihrâc ve evvel-bahârda ser'-asker-i müşârün-ileyhiñ yanına mevcûd bulunmak şartıyla savb-ı me'mûrlarına isâl ve tesyîre ziyâde takayyüd ve ihtimâm olunmak bâbında sâdir olan Fermân-ı 'Âli-şân mücebince mektûb tahrîr ve irsâl olunmuştur. İnşâ-Allâhü Te'âlâ vüsûlünde müceb-i emr-i 'âlî üzre 'amel ve hareket ve bu emr-i mühimme ziyâde ihtimâm ve dikkat eyleyüb hılâfindan be-ğâyet ihtirâz ve mücânebet eyleyesiz. Bâki fazîlet dâ'im-bâd.

İbrâhîm

Sahife no: 171

Belge no: 291

Şerâyi'-şi'âr Konya Vilâyeti'nde ve Kayseriyye ve Adana ve Tarsus ve Antakya ve Kilis ve Urfa ve ve kâdîları *zîde fazluhüm* ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân Kayseriyyeli el-Hâc Ca'fer Ağa ve Adana serdârı ve 'Azîz Ağa ve yeñiçeri serdârları ve serdengeçdi ve ocak ihtiyârları ve a'yân-ı vilâyet işerleri *zîde kadruhüm* inhâ olunur ki, bi-'avni'llâhi Te'âlâ ve hüsn-i tevfihiñ Te'âlâ bu sene-i mübareke evvel bahârında İsfahan Ser'-askeri vezîr-i mükerrerem sa'âdetlü Ahmed Paşa Hazretlerinin yanlarına varub re'y-i savâb-dîdleri ile hizmet-i hümayûnda bulunub edâ-yı hizmet eylediklerinde esâmîleri Âsitâne-i Sa'âdet'e naklolunmak üzre 'atîk ve cedîd serdengeçdi ağalarından onbeş 'aded kâr-güzâr kimesneilerin bayrakları

²³ Bu bölüm üstteki buyrulduğunun yan tarafına ters olarak yazılmıştır.

küşâde ve herbirlerinin bayrakları altında yüzellişer ‘aded tâmmü’s-silâh ve cenk-âver piyâde neferât mevcûd olmak üzere bir gün evvel yerlerinden ihrâc ve savb-ı me’mûrlarına îrsâl ve tesyîr olunmaları fermân olunmağın işbu mektûb tahrîr ve kıdvetü'l-emâcîd ve'l-a’yân Haseki Mehmed Ağa *zîde mecdühû* mübâşir ta’yîn ve irsâl olunub sen ki Kayseriyyeli el-Hâc Ca’fer Ağa ve Adana serdârı ve ‘Aziz Ağa *zîde kadruhümâsız* gerek kazâlarınız ve gerek etrâf ve eknâfîñiz olan kazâlarda sâkin olub şark seferleri zûhûr idilenden beru bâ-fermân-ı ‘âlî bayrak küşâde ve Hemedan ve Tebriz ve Gence ve Revan taraflarına gidüb ve esâmîleri ol taraflarda ve yâhud İstanbul’da olan ‘atîk ve cedîd serdengeçdi ağalarından onbeş ‘aded kâr-güzâr ve neferât i’ mâline kâdir sâhib-i iktidâr kimesneleri intihâb ve ta’yîn olunan *zîde mecdühû* ma’rifetiyle bayrakların küşâde ve herbirlerinin bayrakları altında yüzellişer mevcûd yefîçeri neferâtı olmak üzere bir gün evvel yerlerinden ihrâc ve evvel-bahârda ser’-asker-i müşârün-ileyhiñ yanlarında mevcûd bulunmak şartıyla ‘acâleten savb-ı me’mûrlarına irsâl ve tesyîr ve inşâ’llâhü Te’âlâ varub bu sene-i mübârekeke edâ-yı hıdmet eylediklerinde esâmîleri her kangı tarafda ise Âsitâne-i Sa’âdet’e naklolunub ‘atıklarına kânûn üzere terâkkî ve cedîdlerinin memhûrları virileceğinden bayrakları küşâde eylediklerin serdengeçdi ağaların ve bayrakdârların habîr ve âgâh eylesesiz. Emekdâr ve sadâkat-kâr olduğunuz ecilden bu husûs mübâşir-i mûmâ-ileyh *zîde mecdühû* ile sizin ‘uhde-i ihtimâmıñıza tefvîz olunmuşdur. İmdi dâmen-ğayreti der-miyân idüb fermân olunduğı vech üzere kazâ-i mezbûrlardan ‘atîk ve cedîd onbeş ‘aded neferât i’ mâline kâdir kimesneleri intihâb ve bayrakların küşâde ve mevcûd neferâtıyla bir gün ve bir sâ’at mukaddem yerlerinden ihrâc ve mahall-i me’mûrlarına îsâl itmege bezl-i kudret ve sarf-miknet eylesesiz. Ve sen ki mübâşir-i mûmâ-ileyhsiñ bu vakti sâ’ir evkâta kıyâs ile celb-i mâl için fûrûmâye olan erâzil ve eşhâsa bayrak küşâde itdirecek olur iseñ bir dürlü ‘özü ve cevâbıñız ısgâ olunmayub hakkıñda lâzımgelen cezâ bilâ-amân tertîb olunacağın mukarrer bilüb kemâl-i taharrî iderek hareket ve Hacı Ca’fer ve Adana serdârı ‘Aziz Ağa ve sâ’ir a’yân ve işerleri ma’rifetleri ve ma’rifet-i şer’le defter idüb kazâ-i mezbûrlarda sâkin emekdâr ve ehl-i ‘ırz ve neferât i’ mâline sâhib-i iktidâr olan ‘atîk ve cedîd onbeş ‘aded kimesnelerin bayrakların küşâde ve bir gün evvel neferâtları mevcûd olmak şartıyla ‘acâleten yerlerinden ihrâc ve savb-ı me’mûrlarına îsâl ve tesyîre ziyâde cidd ve sa’yidüb hılâf-ı emr-i ‘âlî vaz’ ve hareketden be-ğâyet ihtirâz ve ictinâb eylesesiz. Tahrîren fî evâhırı cemâziye'l-evvel li-seneti tis’a ve selâsîn ve mi’ete ve elf.

Hasan

Ağa-yı Yefîçeriyân-ı

Dergâ-ı ‘Âlî

Sahife no: 172

Belge no: 292

Akdâ kudâtü'l-müslimîn evlâ vülâtü'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazlı ve'l-yakîn râfi'u a'lâmü'ş-şerî'ati ve'd-dîn vârisü 'ulûmü'l-enbiyâ'i ve'l-mürselîn el-muhtassu bi-mezîdi 'inâyeti'l-meliki'l-mu'în mevlânâ Kayseriyye kâdîsı *zîdet fazâilühû* ve mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'denü'l-fazl ve'l-keâm Konya Vilâyeti'nde ve Adana ve Tarsus ve Antakya ve Kilis ve Urfa ve ve kâdîları *zîde fazluhüm* ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân Kayseriyyeli el-Hâc Ca'fer ve Adana Serdârı 'Azîz Ağa ve yefiçeri serdârları ve serdengeçdi ve ocak ihtiyârları ve a'yân-ı vilâyetin işerleri *zîde kadruhüm* tevkî-i refî-i hümâyûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki, bi-'avni-Allâhi Te'âlâ ve hüsn-i tevfikihî bu sene-i mübâreke evvel bahârında İsfahan Ser'-askeri düstûr-ı mükerrerem müşîr-i müfahham nizâmü'l-'âlem Vezîr'im Ahmed Paşa *edâme'llâhü Te'âlâ iclâlehümün* yanına varub re'y-i savâb-dîdinde hıdemât-ı hümâyûnda bulunub edâ-yı hıdmet eyledikleri esâmîleri Âsitâne-i Sa'âdet'e naklolunmak üzere 'atîk ve cedîd serdengeçdi ağalarından onbeş 'aded kâr-güzâr kimesnelerin bayrakları küşâde ve herbirleriniñ bayrakları altında yüzellişer 'aded tâmmü's-silâh ve cenk-âver piyâde neferât mevcûd olmak üzere bir gün evvel yerlerinden ihrâc ve savb-ı me'mûrlarına irsâl ve tesyîr olunmaları fermânım olmağın kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Haseki Mehmed *zîde mecdühû* mübâşir ta'yîn ve irsâl ve sen ki Kayseriyyeli el-Hâc Ca'fer ve Adana Serdârı ve 'Aziz Ağa *zîde kadruhümâsız* gerek kazâlarıñız ve gerek etrâf-ı eknâfiñız olan kazâlarda sâkin olub şark seferleri zühûr idilenden beru bâ-Fermân-ı 'Âlî bayrak küşâde ve Hemedan ve Tebriz ve Gence ve Revan taraflarına gidüb ve esâmîleri ol taraflarda ve yâhud İstanbul'da olan 'atîk ve cedîd serdengeçdi ağalarından onbeşer 'aded kâr-güzâr ve neferât i'mâline sâhib-i iktidâr kimesneleri intihâb ve ta'yîn *zîde mecdühû* ma'rifetiyle bayrakları küşâde ve herbirlerinin bayrakları altında yüzellişer nefer mevcûd yefiçeri neferâtı olmak üzere bir gün evvel yerlerinden ihrâc ve evvel-bahârda ser'-asker-i müşârün-ileyhiñ yanlarında mevcûd bulunmak şartıyla 'aceleten savb-ı me'mûrlarına irsâl ve tesyîr ve inşâ'llâhü Te'âlâ varub bu sene-i mübâreke edâ-yı hıdmet eylediklerinde esâmîleri kangı tarafda ise Âsitâne-i Sa'âdet'e nakl olunub 'atıklarına kânûn üzere terâkkî ve cedîdlerinin memhûrları virileceğinden bayrakları küşâde eylediklerin serdengeçdi ağaların ve bayrakdârların habîr ve âgâh eyleyesiz. Emekdâr ve sadâkat-kâr olduğunuz ecilden bu husûs mübâşir-i mûmâ-ileyh ile sizin 'uhde-i ihtimâmıñıza tefvîz olunmuşdur. İmdi dâmen-ğayreti der-miyân idüb fermân olunduğı vech üzere kazâ-i mezbûrlardan 'atîk ve cedîd onbeş 'aded neferât i'mâline kâdir kimesneleri intihâb ve bayrakların küşâde ve mevcûd neferâtıyla bir gün evvel ve bir sâ'at mukaddem yerlerinden ihrâc ve mahall-i me'mûrlarına irsâl ve irsâl itmege bezl-i kudret ve sarf-miknet eyleyesiz. Ve sen ki mübâşir-i mûmâ-ileyhsin bu vakti sâ'ir evkâta kıyâs ile celb-i mâl için fûrûmâye olan erâzil ve eşhâsa bayrak küşâde itdirecek olur

isen bir dürlü 'özü ve cevâbın ısgâ olunmayub hakkında lâzımgelen cezâ bilâ-amân tertîb olunacağı mukarrer bilüb kemâl-i taharrî iderek hareket ve Hacı Ca'fer ve Adana Serdârı ve 'Aziz Ağa ve sâ'ir a'yân-ı vilâyet ve işleri ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le defter idüb kazâ-i mezbûrlarda sâkin ve emekdâr ve ehl-i 'ırz ve neferât i'mâline sâhib-i iktidâr olan 'atîk ve cedîd onbeş 'aded kimesnelerin bayrakları küşâde ve bir gün evvel neferâtları mevcûd olmak şartıyla 'aceleten yerlerinden ihrâc ve savb-ı me'mûrlarına îsâl ve tesyîre ziyâde cidd ve sa'yidüb hılâf-ı emr-i 'âlî vaz' ve hareketden be-ğâyet ihtirâz ve ictinâb eylesiz deyu iftihârü'l-ümerâ' ve'l-ekâbîr bi'l-fi'l Dergâh-ı Mu'allâm yeñiçerileri Ağası olan Hasan Ağa *dâme 'uluvvühû* tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzre 'amel olunmak bâbında Fermân-ı 'Âli-şânım sâdir olmuştur. Buyurdum ki: vüsûl buldukda bu bâbda şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibül-ittibâ' ve lâzimül-ımtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnıyla 'amil olub hılâfından be-ğâyet ihtirâz eylesiz. Şöyle bilesiz. 'Alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Tahîren fi-evâhır cemâziye'lâhır sene tis'a ve selâsın ve mi'ete ve elf

fi 9 şa'bân sene [11]39

Kostantınıyye
el-Mahrûse

Sahife no: 173

Belge no: 293

Kıdvetül-kudât ve'l-hükkâm ma'deni'l-faza'il ve'l-keâm Adana ve kâdîları *zîde fazluhumâ* ve kıdvetül-emâcid ve'l-a'yân Adana mütesellimi *zîde mecdühû* tevkî-i refî-i hümayûn vâsıl olucak ma'lûm ola ki, düstûr-ı mükerrem müşîr-i müfahham nizâmül-'âlem hâlen Tebriz Ser-'askeri Vezîr'im 'Ali Paşa *edâme'Allâhü Te'âlâ iclâlehû* Divân-ı Hümayûn'ıma 'arz-ı hâl gönderüb ber-vech-i mâlikâne 'uhdesinde olan Sis ve tevâbî'i mukâta'asın biñyüzotuzyedî ve otuzsekiz seneleriniñ zabtın tarafından Adana sâkini Musâ Balıoğlu el-Hâc Mustafa nâm kimesneye tefvîz ol dahî Çender Yusuf'a tefvîz ve ol dahî der'uhde itmekle merkûm Yusuf mukâta'a-i mezbûreyi iki sene zabt ve zimmetinde üçbiñ ğurûş mâl-ı mukâta'adan kalub edâsında ta'annüd üzre olduğun bildirüb merkûm Yusufun zimmetinde olan meblağ-ı mezbûr tamâmen tahsîl itdirilüb ta'allül ider ise emlâk ve eşyâsı fûrûht ve tamâmen tahsîl itdirilmek bâbında Emr-i Şerîfim recâ eylediği ecilden Hazîne-i 'Âmire'mde mahfûz olan Başmuhâsebe Defterleri'ne nazar olundukda Sis Sancağı ve Tevâbî'i Mukâta'ası'nıñ senevî üçbiñelli ğurûş mâlî olub beher sene mâlın Âsitâne-i Sa'âdet'im Hazînesi'ne edâ ve kalemiyyesin virüb hisâbın görmek üzre sâbıkan Yeniil voyvodası vezîr-i müşârün-ileyhiñ ber-vech-i mâlikâne üzerinde olduğu der-kenâr olunmağla vech-i meşrûh üzre Emr-i Şerîfim virilmek bâbında iftihârü'l-ümerâ' ve'l-ekâbîr bi'l-fi'l Başdefterdâr'ım el-Hâc İbrâhim *dâme 'uluvvühû* 'arz ve telhîs itmegin imdi telhîsi mücebince 'amel olunmak bâbında

Fermân-ı 'Âlî-şân'ım sâdır olmuştur. Buyurdum ki: Hüküm-i Şerîfim vardukda bu bâbda sâdır olan emrim üzre 'amel idüb dahî vech-i meşrûh üzre mezbûr Yusufun zimmetinde olan meblâğ-ı mezbûrî ma'rifet-i şer'le kendüsinden tamâmen tahsîl ve edâ itdirdüb bir dürlü ta'allül ve muhâlefet itdirmeyesin. Şöyle ki ta'allül ider ise emlâk ve eşyâsı fûrûht ve tahsîl ve teslim itdirmekde ihtimâm eylesin. Şöyle bilesin. 'Alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsın. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi'i min-receb seneti tis'in ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

fi 5 şa'bânî'l-mu'azzam sene 1139

Kostantınıyye
el-Mahrûse

Sahife no: 173

Belge no: 294

Oldur ki, fi'l-asl Vilâyet-i 'Acem'de Nahşevan kurbünde vâki' Kapan Karyesi ahâlîsinden olub hâlen medîne-i Adana'da Şeyhzâde Hâm'nda müsâfîren mütemekkin iken bilâ-vâris-i ma'rûf bundan akdem murd olan 'Acem Nazar veled-i Sarhan nâm zimminin terikesi Beytü'l-mâl'a 'â'id olmağın bilâ-vâris-i ma'rûf murd olan 'acem tâ'ifesinin terikelerini cânib-i Beytü'l-mâl için ahz ve kabza bâ-fermân-ı 'âlî me'mûr olan Ahmed Ağa taleb ve ma'rifetiyle murd-i mesfûrun terikesini tahrîr ve sûk-ı sultânide ba'de'l-müzâyede fûrûht ve emîn-i mûmâ-ileyhiñ Beytü'l-mâl için ba'de'l-ihracât makbûzâtı defteridir ki, ber-vech-i âtî zikrolunur. Fi'l-yevmi't-tâsi'i min-şevvâli'l-mükerrerem sene semânin ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Tencere ma'a kapak	'aded	köhne zeli	sahan	sağır tas	siyah hegbe
1		1	2	1	1
kıymet		kıymeti	kıymeti	para	kıymeti
para		para	para	6	para
50		50	33		16

köhne siyah aba	lâbis olduğu	hırdavat	dori bârgir re's
1	köhne esvâb	kıymeti	'aded
kıymeti	kıymeti	para	1
para	para	33	ğurûş
13	53		16
Cem'an			yekûn

ğurûş

22

Minhe'l _____ ihracât

resm-i kısmet	kâtibiye	çukadâriye	muhzırıye	mukayyid	emîn-i mûmâ-ileyhe
ma'a	para	para	para	para	resm
huddâmiye	20	20	20	10	para
para					100
40					

()	dellâliye	dükkâniye	murd-i mesfûru dîr-i hâke	yekûn-ı masârif
()	para	para	idhâle masraf	ğurûş para
para	20	10	para	11 2
40			162	
Sahhu'l				bâkî

ğurûş

11 noksan para 2

Sahife no: 174**Belge no: 295**

Akdâ kudâtü'l-müslümîn evlâ vülâtü'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazlı ve'l-yakîn râfi'ü a'lâmü's-şerî'ati ve'd-dîn vâristü 'ulûmü'l-enbiyâ'i ve'l-mürselîn el-muhtassu bi-mezîdi 'inâyeti'l-meliki'l-mu'in mevlânâ Haleb kâdîsı *zîdet fazâ'luhû* ve mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'âdinü'l-fazâ'il ve'l-keâm Haleb ve Adana ve Mar'aş ve Rakka eyâletlerinde vâki' olan kazâları kâdîları *zîde fazluhüm* ve kıdveteyni'n-nüvvâb ve'l-müteşerri'eyn Mar'aş ve 'Ayıntab nâ'ibleri *zîde ilmühümâ* ve mefâhirü'l-emâcid ve'l-a'yân Rakka ve Mar'aş ve Adana mütesellimleri ve Haleb muhassılı ve Rısvanoğlu ve İfrâz-zü'l-Kadiriye ve Yeniil ve 'Ayıntab voyvodaları *zîde mecdühüm* mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân havâss zâbitleri ve evkâf mütevellîleri ve kethüdâyerleri yeñiçeri serdârları ve a'yân-ı vilâyet ve işerleri ve 'aşâ'ir ve kabâ'il boybegleri ve cemâ'at kethüdâları *zîde kadruhüm* tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki, bi-'avni'llâhi'l-meliki'l-müste'ân bu sene-i meymenet-iktirân evvel bahârında İsfahan üzerine musammem olan Sefer-i Hümâyûn için lâzım gelen zehâ'ir nakline Birecik İskelesi'nde kifâyet mikdârı sefâyin binâ ve inşâsı için Dergâh-ı Mu'allâm kapucubaşlarından iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim Hüseyin *dâme mecdühû* ta'yîn ve zikrolunan sefâyine muktezî olan kereste'i dahî Mar'aş dağlarından kat'itdirmek üzere yine Dergâh-ı Mu'allâm kapucubaşlarından olub âhar husûs için Haleb cânibinde bulunan iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim 'Abdi Paşa zâde 'Ali *dâme mecdühû* me'mûrlar ve kezâlik Haleb ve Mar'aş ve Rakka eyâletlerinden ve sâ'ir ol havâlîden katî vâfer zahîre mübâya'ası fermânım olub müte'addid ve Evâmîr-i Şerîfe'm ile mübâya'acılar ve mübâşirler ta'yîn ve mîrî kalyonlar ile Âsitâne-i Sa'âdet'imden İskenderun İskelesi'ne çıkacak mühimmât-ı cebehâne ve tophânei Kirmânşâh'ına varınca nakl ve tesyîriçün ücretleriyle müstevfâ mekârî devesi ve katırları tedârik ve sağır ve kebîr toplar ve hamîre hâvenleri 'arabalarına koşulmak üzere camus ve bârgirler iştirâ ve yollarda top ve hamîre hâvenlerinin mürûr ve 'ubûrlarına mâni' olur mahallerin tevsî' ve tathîr ve tesviyesi için dahî müte'addid evâmîr-i şerîfem ile yine Dergâh-ı Mu'allâm kapucubaşlarından iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim Mehmed *dâme mecdühû* mübâşir ta'yîn ve kalyonlar ile iskele-i mezkûreye çıkacak on-onbirbiñ piyâde 'askeri ve cebeci ve topçu ve

top'arabacılarının esnâ-yı râhda re'âyâ fukarâsına bir dürlü ta'addî olmayub refâh-ı hâl ile imrârları için Kilis ve 'Ayıntab üzerinden Birecik'e ve tâ mahalline varınca her bir mahalde menâzilde bahâları zâbitleri yedinden virilmek üzere zâd ve zahîreleri tertîb ve ihzârı ve çadır ve cerge ve sâ'ir mühimmâtlarının mübâya'ası fermânım olub başka başka emr-i şerîfimle tenbîh ve te'kîd olunmuşıdi. Lâkin zikri mürûr iden umûr-ı mühimmenin herbir maâddesi müstakillen bir emr-i cesîm olmağın vakt ve zamânıyla tanzîm ve tetmîmi bir vezîrin 'uhde-i kifâyetine havâle olunmak suhûleti muktezî olmağla işbu umûr-ı şitânın bi-lutfi'llâhi Te'âlâ 'alâ-vechî't-tekâmül nizâm ve temşiyeti Hatt-ı Hümâyûn-ı şevket-makrûnımla mu'anven emr-i celîli'l-kadrim ile hâlen Haleb Vâlîsi düstûr-ı mükerrerem müşîr-i müfahham nizâmü'l-'âlem Vezîr'im Ahmed Paşa *edâme'llâhü Te'âlâ iclâlehûnûñi* 'uhde-i ihtimâmına ihâle ve bi'n-nefs iktizâsı kadar salt ve sebük-bâr adamlarıyla kalkub mahalline varub İskenderun'a çıkacak mühimmât ve 'asker bi-tevfikihî Te'âlâ mukârin-i sâhile vüsûl oluncaya dek Mar'aş dağlarından ve ğayr yerlerden lâzımgelen keresteyi kat' ve Birecik'e ve inşâ olunacak sefineleri üşvendî ile bir gün evvel binâ ve inşâ ve itmâmına bezl-i ihtimâm ve inşâ-Allâhü Te'âlâ mühimmât-ı mezkûre İskenderun İskelesi'ne vürûdında iktizâ ider ise yine kendüsi İskenderun'a varub mühimmât-ı merkûmeyi fermânım olan mekârî develer ve katırlarına tahmîl ve tesyîr eyleyerek Birecik'e 'avdet ve mühimmât ve zehâ'iri evvel be-evvel mahalline irsâl ve îsâl için sarf-ı makdûr ve sa'y-i nâ-mahsûr eylemesi tenbîh-i hümâyûn-ı pâdişâhânem olub lâkin gerek İskenderun İskelesi'nden Birecik'e gidecek mühimmâtın ve gerek ol havâliden mübâya'a ve Birecik'e naklolunacak zehâ'irin vakt ve zamânıyla mahalline irsâl ve îsâli mücerred Birecik'de [inşâsı] fermânım olan sefâyinin kereste ve 'amele mühimmât-ı sâ'iresi görülüüb bir gün evvel binâ ve inşâsı ile hâzır ve âmâde kılınmasına ve ta'yîn olunan mahallerden müstevfâ deve ve mekârî katırlarının cem' ve tahsîl ve müheyyâ durmasına mevkûf olmağla cümledeniz bu bâbda takayyüd ve ihtimâm ve bu emr-i lâzimi'l-ikdâmın temşiyet ve itmâmını vezîr-i müşârûn-ileyhiñ re'y ve savâb-dîdi üzere 'amel ve harekete me'mûr olmuşsuzdur. İmdi bu Emr-i Şerîfim ile vüsûlünde herbirleriniz gerek kerestenin kat' ve Birecik'e nakline ve gerek sefâyin binâsına iktizâ iden mühimmât ve 'amele tedârikinde ve deve ve mekârî katırlarının cem' ve tahsîl ve İskenderun İskelesi'ne vakt ve zamânıyla ulaştırmasında ve bu iskele-i mezkûreye çıkacak sağîr ve kebîr topların ve hamîre-hâvenlerinin mürûr ve 'ubûrunda sed-râh olur mahallerin tevsî' ve tetahhür ve tathîrinde ve Belân Dağı ve sâ'ir sa'ab el[ve]rir olan mahallerden küllî i'ânet ve müzâheret ile nakl ve tesyîrinde fermânım olan mübâya'a zahîresinin mübâşirleri ve vezîr-i müşârûn-ileyh ma'rifetiyle 'acâleten cem' ve tahsîl ve serî'an ve 'âcilen mahalline nakl ve teslîminde ve İskenderun'a çıkacak piyâde [s. 173]'askerin dahî menâzilde zahîreleri ve sâ'ir tertîb ve fermânım olan mühimmât-ı lâzîmelerinin tehiyye ve tedârikinde ğâyetü'l-ğâye dikkat ve ihtimâm şöyle ki, bu emr-i hatîr, umûr-ı sâ'ireye kıyâs olunmayub mu'azzamât-ı umûr-ı dîn

ve Devlet-i 'Aliyye'mden olmağla 'ıyâzen bi'llâhi Te'âlâ fermânım olan kerestenîfi kat' ve naklinde onat hâlet ve tesâhület ve tesâmühe ile sefâyin-i merkûmenin inşâ ve tekmîle ve Nehr-i Furat'ın mevsimine irişmeyüb ve mekârî tavarları ve topbârgirleri ve camuslar vaktiyle iskeleye varmayub zehâ'ir ve mühimmâtın ve top ve hamîre-hâvenlerinin nakl ve tesyîrlerinde ta'vîk olunmağla sefer-i hümâyûnımın te'hîre kalmasına bâ'is ve bâdî olacak olursanız bir güne 'özü ve 'illet kabûl idecek hâlde olmayub teveccüh idecek eşedd-i 'itâb ve 'ikâbını şimdiden tasavvur ve mülâhaza eyleyüb ana göre basîret eylesin. Vezîr-i müşârûn-ileyh bi-'avni sübhânihî bu emr-i lâzimi'l-ihtimâmı temsil et ve itmâmına iktizâ iden vechile hareket ve bi'z-zât işin üzerinde olmasına mukaddemen ve hâlen fermânım olub bu misillü hıdemât-ı dîn ve Devlet-i 'Aliyye'min temsil et ve husûlünde bi'd-defa'ât ğayret ve hamîyyeti mücerreb ve mesbûk olmağla kendüsine i'timâd-ı hümâyûnım olub eger bu mühimmât-ı lâzım vaktiyle pezirây-ı husûl olmayacak olur ise sizin tehâvün ve taksîrinizden zâhir olur hâlde olmağla Devlet-i 'Aliyye'ye 'arz ve i'lâm ile vakit geçirmeyüb bu makûle hıdemât-ı Dîn ve Devlet-i 'Aliyye'mde tekâstül üzere olanların müstahak oldukları cezâlarının tertîb ve icrâsında vezîr-i müşârûn-ileyh me'zûn ve mürâhhas olmağın cezânız tertîb olunacağını mukarrer ve muhakkak bilüb ana göre 'amel ve ziyâde basîret ve intibâh üzere hareket eylemeñiz bâbında Fermân-ı 'Âlî-şânım sâdir olmuştur. Buyurdum ki: vüsûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-imtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnıyla 'amil olub hilâfından ğâyretü'l-ğâyte ihtirâz ve ictinâb eylesiniz. Şöyle bilesiz. 'Alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Tahrîren fi-evâ'ili cemâziye'l-âhır sene tis'a ve selâsîn ve mi'ete ve elf

Vasala fi 3 şa'bân sene [11]39

Kostantımyeti'l-Mahrûse

Tubbika asluhü'l-'âlî nemekahû'l-fakîrillâhi 'azze şânühü 'Abdullah el-kâdî be-medîneti Halebi'l-mahrûse 'afâ 'anhü.

Sahife no: 175

Belge no: 296

Düstûr-ı mükerremün, müşîrîn-i müfahhamün, nizâmü'l-âlem, müdebbirü'l-umûrül-cumhûrî bi'l-fikris'sâkıb, mütemmimü mehâmmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâ'ib, mümehhidü bünyânî'd-devleti ve'l-ikbâl, müşeyyidü erkânî's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfûfün-ı bi-sunûfi 'avâtifi'l-meliki'l-a'lâ Adana ve Mar'aş ve Haleb ve Diyarbekir ve ve eyâletlerinde vâki' vüzerâ-yı 'izâm edâm'llâhü Te'âlâ iclâlehüm ve a'zamü'l-ümerâ'i'l-kirâm efâhimü'l-küberâ'i'l-fihâm ulu'l-kadri ve'l-ihtirâm ashâbü'l-'izz ve'l-ihtişâm el-muhtassûnu bi-mezîdi 'inâyeti'l-meliki'l-a'lâ beglerbegiler dâme ikbâlehüm ve akdâ kudâti'l-müslümîn evlâ vülâtü'l-muvahhidîn ma'âdenü'l-fazâ'il ve'l-yakîn râfi'u a'lâmü's-şerî'ati ve'd-dîn vârisü 'ulûmü'l-

enbiyâ'i ve'l-mürselîn el-muhtassûn-ı bi-mezîdi 'inâyeti'l-meliki'l-mu'în mevâlî-i 'izâm *zîdet fazâ'ilühüm* ve mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm. Ma'âdinü'l-fazâ'il ve'l-ke'lâm kâdîlar *zîde fazluhüm* ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân mütesellimler ve a'yân-ı vilâyet ve işleri *zîde kadruhüm* tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, bi-'avni'llâhi'l-meliki'l-mu'în bu sene-i meymenet-karîn-i evvel bahârında İsfahan üzerine musammem olan sefer-i nusret-eser için taht-ı hükûmet ve kazâlarıñızda tahrîri fermânım olan levendât ve mübâya'ası fermânım olan zehâ'iriñ bir gün evvel husûle gelmesi mühim ve muktezî olmağla gerek bu umûr ve gerek bu sefer-i karîni'z-zafere müte'allık sâ'ir umûr ve husûsların temşiyet ve icrâ ve tekmîl ve edâsı düstûr-ı mükerrrem müşîr-i müfahham nizâmü'l-'âlem Haleb Vâlisi Vezîr'im Ahmed Paşa edâm'Allahü Te'âlâ iclâlehûnun 'uhde ve ihtimâmına ihâle ve tarafından buyrulduarı ile mübâşirler gönderüb mübâya'ası fermânım [olan] zehâ'iri mukaddemâ sâdır olan evâmir-i şerîfem şurûtı üzre mübâya'asına me'mûr olanlar ve mübâşirleri ma'rifetleriyle tahsîl ve tekmîl ve bir gün evvel Birecik İskeleyi'ne [s. 174] naklitdirüb sefâyin ile mahalline irsâl ve isâl ve levendâtı kezâlik tahrîr ve tekmîl ve savb-ı me'mûrlarına tesyîr ve sâ'ir bu sefer-i karîni'z-zafere müte'allık 'âmme-i umûrun ma'rifetiyle edâ ve tekmiline ziyâde ihtimâm ve emrine muhâlefet idenlerden cezâsı tertîbi iktizâ idenlerin cezâların tertîb ve Der-i Devlet-medârıma 'arz ve i'lâmı lâzımgelenleri 'arz ve i'lâm eyleyüb bir gün evvel bu masâlihın ihtimâmına bezl-i ihtimâm eylemesi için vezîr-i müşârün-ileyhe bu def'a dahî mufassal ve meşrûh emr-i şerîmle tenbîh ve te'kîd olunmağın herbiriñizin taht-ı hükûmet ve kazâlarında mübâya'ası fermânım olan zehâ'irin bir gün evvel vezîr-i müşârün-ileyhiñ ma'rifetiyle mübâya'asına me'mûr olanlara ve mübâşirlerine imdâd ve i'ânet ile mübâya'a ve tekmîl ve naklitdirüb ve kezâlik tahrîri fermânım [olan] levendâtın dahî evâmir-i şerîfem şurûtı üzre tahrîr ve tekmiline gereği gibi sa'y ve ihtimâm eyleyüb bu mühimm-i lâzımı'l-ihtimâmında nuğmâ (?) tekâsülden ve vezîr-i müşârün-ileyhiñ emrine muğâyir hareketden be-ğâyet ihtirâz ve ictinâb eyleyesiz. Gerek zehâyirin ve gerek levendâtın cem' ve tahsîl ve tahrîr ve tekmîliyle ile bir gün akdem mahalline nakl ve tesyîr ehemmi-i umûr-ı dîniyye ve a'zam-ı şu'ûl-i saltanat-i seniyyemden olmağla şöyle ki bu husûsda zerre kadar tehâvün ve taksîrınız zuhûrı vezîr-i müşârün-ileyh tarafından 'arz olunacak olur ise 'azl ve nefyiñiz ile iktifâ olunmayub eşedd-i 'ukûbete kefertâr [giriftâr] olunacağınızı muhakkak bilüb ana göre basîret üzre hareket ve mukaddemâ şeref-bahş-ı sudûr olan evâmir-i şerîfem şurûtı üzre gerek zehâ'irin cem' ve tahsîlinde ve gerek levendâtıñ tahrîr ve tekmîlinde ve sâ'ir bu sefer-i karîni'z-zafere müte'allık vezîr-i müşârün-ileyh tarafından buyrulduarı ile matlûb olan umûr ve husûsların edâsına ikdâm-ı tâmm ve ihtimâm-ı mâ-lâ-ke'lâm eyleyüb ser-i mü hılâfından ğâyetü'l-ğâye ihtirâz ve ictinâb eylemeñiz bâbında Fermân-ı 'Âlî-şân'ım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki: vüsûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan Fermân-ı Vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımı'l-imtisâlimiñ mazmûn-ı itâ'at-makrûnıyla 'âmil olub

hılâfından be-ğâyet tevakkî ve tahazzür eyleyesiz. Şöyle bilesiz. 'Alâmet-i şerife i'timâd kılasız. Tahîren fi-evâhırî cemâziye'l-âhır sene tis'a ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

vasala fi 3 şa'bân sene

Kostantınıyye

el-Mahrûse

Tubbika asluhü'l-hatîr nemekahû'l-fakîr ilâ-rabbihî'l-'Azîz Dervîş Mustafa el-Mevlâ'l-hılâfe be-medîneti 'Ayıntab 'afâ 'anhü.

Sahife no: 175

Belge no: 297

Şerî'at-şi'âr Adana kâdîsı Efendi zîde fazluhü inhâ olunur ki, 'Avâtîf-ı 'aliyye-i hüsvânîden işbu biñyüzotuzdokuz senesi cemâziye'l-ülâsının onsekizinci gününden Kırşehir Sancağı ilhâkı ile Adana Eyâleti Hemedan Kal'ası muhâfazası şartıyla Hatt-ı Hümâyûn-ı şevket-makrûnla mu'anven emr-i celîli's-şân ile tarafımıza tevcîh ve ihsân buyrulmağla eyâlet-i mezkûrun zabt ve rabt ve re'âyâ ve berâyâsının vücûh-ı mezâlîmden himâyet ve sıyânet için tarafımızdan kâ'im-i makâm ve mütesellim nasb ve ta'yîn olunmak mühim ve muktezî olmağla yine Adana a'yânından kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Emîr 'Ali oğlu 'Ali Efendi *zîde mecdühü* mütesellim nasb ve ta'yîn olunmuşdur. Vüsûlünde gerekdir ki şeref-yâfte-i sudûr olan emr-i şerîf-i 'âlî-şân ve işbu buyrulduğumuz müceblerince () eyâlet-i mezkûrî mûmâ-ileyhe zabt itdirilüb kânûn-ı kadîm üzre kalîl ve kesîr tarafımıza 'â'id ve râcî' olan rüsûmât ve tayyârâtı ahz ve kabz itdirdüb ferd-i vâhîde ta'allül ve muhâlefet itdirmeyesin. Ve sen ki mütesellim-i mûmâ-ileyhsin sen dahî eyâlet-i mezkûrenin zabt ve rabtında ve re'âyâ ve berâyânın himâyet ve sıyânetinde bezl-i makdûr ve sa'y-i ma'fûr eyleyüb min-ba'd fukarâ ve ra'ıyyet ve sükkân-ı vilâyet ve kuttân-ı memlekete zulm ve ta'addî eylemekden be-ğâyet ihtirâz ve ictinâb eyleyüb müceb-i buyruldu ile 'âmil olasız deyü. 24 C sene 1139

Vasala fi-ğurre-i şa'bân

Sahife no: 175

Belge no: 298

Adana Vâlîsî Vezîr-i Mükerrerem Mehmed Paşa'nın Tevcîh fermânıdır. Ma'a buyruldu.

Düstûr-ı mükerrerem müşîr-i müfahham nezâmü'l-âlem müdebbirü'l-umûrî'l-cumhûrî bi'l-fikris'sâkıb mütemmimü mehâmîl-enâm bi'r-re'yi's-sâ'ib mûmehhidü bünyânî'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyedü erkânî's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfûfu bi-sunûfi 'avâtifi'l-meliki'l-a'lâ sâbıkan Diyarbekir Vâlîsî olan Vezîr'im Mehmed Paşa *edâme'llâhü Te'âlâ iclâlehü* tevkî-i refî'i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, sen vüzerâ-yı 'izâmımnı yarar ve nâm-dârı ve vükelâ-yı

fi hâmuñî umûr-ı dîn ve kâr-güzârı ve şecâ'at-şî'ârı olub her vechile muhill ve müstahak olduğı ecilden hâliyâ hakkıñda mezîd-i 'inâyet-i 'aliyye-i pâdişâhânem ve mezîd-i re'fet-i seniyye-i pâdişâhânem zuhûra getürüb işbu biñyüzotuzdokuz cemâziye'l-ûlâsınıñ onsekizinci gününden Kırşehri ilhâkıyla Adana Eyâleti Hemedân muhâfazası şartıyla Hatt-ı Hümâyûn-ı şevket-makrûnımla sana tevcîh ve 'inâyet idüb i'lâmiçün ta'yîn olunmuşdur. Buyurdum ki: Hatt-ı Hümâyûn-ı şevket-makrûnımla sâdır olan Fermân-ı celîlî'l-kadrim mücebince zikrolunan Adana Eyâleti ile Kırşehri Sancağı'na Hemedân muhâfazası şartıyla sen mutasarrıf olub zabt ve rabtında ve re'âyâ ve berâyâsınıñ himâyet ve sıyânetinde ve sâ'ir fermânım olan hıdemât-ı 'aliyyemde bezl-i makdûr ve sa'y-i mağfûr eyleyüb min-ba'd fukarâ ve ra'iiyyet ve sükkân-ı vilâyet ve kuttân-ı memlekete bir vechile zulm eylememek üzre mütesellimiñe tenbîh eylesiz. Şöyle bilesiz. 'Alâmet-i şerîfe i'timâd kulasız. Tahrîren fi-evâsıtı cemâziye'l-ûlâ sene tis'a ve selâsîn ve mi'e ve elf.

fi 3 şa'bân sene [11]39

Kostantınıyyeti'l-Mahrûse

Nukile 'an-asluhû tâbiku'n-nakli bi'l-fi'l nemekahû'l-fakîr el-fakîrî'llâhi Sübhânehû Te'âlâ İbrâhim en-Nâ'ib hılâfe be-medîne-i Hemedan 'afâ 'anhü.

Sahife no: 176

Belge no: 299

Şerî'at-şî'âr Adana kâdîsı Efendi *zide fazluhû* ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân Adana mütesellimi ve a'yân-ı vilâyetin işerleri *zide kadruhüm* ba'de's-selâm inhâ olunur ki, bu sene-i mübâreke de İsfahan üzerine muhakkak olan Sefer-i Hümâyûn için İskenderun İskelesi'nden mühimmât-ı kesîre ve seferiyye nakline ziyâde davar tedârikine muhtâc olmağla mühimmât-ı merkûme nakl ve tahmîli için İskenderun İskelesi'nden Kirmanşah'ına varınca ber-vech-i mu'tâd iktizâ iden ücretleri Haleb muhassılı tarafından muhassıllık mâlından virilmek üzre Haleb Vâlîsi Vezîr-i mükerrerem 'izzetlü Ahmed Paşa Hazretleri ve mühimmât nakline me'mûr ve mübâşir ta'yîn olunan Kapucıbaşı Mehmed Beg taraflarından her nekadar deve ve camus ve sâ'ir davarlar taleb olunur ise bir gün evvel tedârik ve ihrâc ve iskele-i mezbûreye irsâl idüb mühimmât varmazdan mukaddem mevcûd ve âmâde itdirmege herbiriniz ziyâde ihtimâm ve dikkat eylmeniz bâbında sâdır olan Fermân-ı 'Âlî-şân mücebince mektûb tahrîr ve irsâl olunmuşdur. İnşâ'llâhü Te'âlâ vüsûlünde bu husûs akdem-i mehâm ve a'zam-ı levâzım-ı lâzimi'l-ihtimâmdan olmağla zerre kadar tehâvün ve taksîrinizden nâşî te'hîr ve ta'tîl-ı maslahata bâ'is olmak ihtimâliñiz ise bilâ-tevaffuk tertîb-i cezâ ile mu'âmele olunacağınızı ve ahz ve habs ve kal'a-bend olunub emlâk ve eşyanızın mîrî için zabtına kapucıbaşı-i mûmâ-ileyhe kemâl-i ruhsat ve izn virildiğini yakînen bilüb ana göre müceb-i Emr-i 'Âlî üzre 'amel ve hareket ve bu emr-i mühimmin bir gün evvel temşiyet ve itmâmına mübâderet ve ziyâde sa'y ve

dikkat idüb bir dürlü hlâfına cesâretten be-ğâyet ihtirâz ve mücânebet eylesesiz ve's-selâm.

Sadr-ı a'zam

İbrâhîm

Sahife no: 177

Belge no: 300

Kıdvetü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'âdeni'l-fazlı ve'l-keîâm mevlânâ Adana kâdisı *zîde fazlühü* ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Adana mütesellimi 'Ali zîde mecdühü ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân voyvodalar ve a'yân-ı vilâyetiñ işerleri *zîde kadrühüm* tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, bi-'avnihî Sübhânehü ve Te'âlâ bu sene-i mübârekece İsfahan üzerine ictimâ' ve ihtişâdı muhakkak olan ecnâd-ı zafer-mu'tâde Ser-'asker olan düstür-ı mükerrrem müşîr-i müfahham nizâmü'l-'âlem Vezîr'im Ahmed Paşa *edâme'Allâhü Te'âlâ iclâlehümüñ* ma'iyetinde bulunmak üzre 'Âsitâne-i Sa'âdet'imden kalyonlar ile irsâli tertîb olunan top ve hamîre-hâvenleri ve mühimmât-ı sâ'ireniñ İskenderun İskelesi'nden mahalline nakli için iktizâ iden mekârî deve ve katır ve camus ve sâ'ir davarlar Haleb Eyâleti'nde sâkin ve mutavattın Türkmenlerden ve Yeniil Türkmenine tâbi' Ağcakoyunlu Cemâ'ati ve cemâ'at-i sâ'ireden ve sevâhil a'râbı kabîlesinden ve ekrâd ve yerlûden ve İfrâz-ı Zü'l-Kadiriye Türkmeni ve sâ'ir bulunan mahallerden Haleb Vâlîsi Vezîr'im Ahmed Paşa *edâme'llâhü Te'âlâ iclâlehü* ma'rifeti ve Der-gâh-ı Mu'allâ'm Kapucıbaşlarından Mehmed *dâme mecdühü* mübâşeretiyile ber-vech-i ta'cîl tedârik ve ihrâc ve cümlesi iskele-i mezbûrede hâzır ve âmâde kılınmak için başka başka evâmîr-i 'âlî-şânım ihrâc ve irsâl olunmağın bunlardan mâ-'adâ naklolunacak mühimmât kesret üzre olmağla vezîr-i müşârün-ileyh ve kapucıbaşı-i mûmâ-ileyh ma'rifetiyle Adana Eyâleti'nde vâki' sancaklardan dahî lâzımgelen deve ve camus tedârik ve ihrâc ve iskele-i mezbûreye gönderilüb hâzır ve mevcûd itdirilmesi mühim ve muktezî olmağın, İskenderun'dan Kirmanşah'na varınca ber-vech-i mu'tâd iktizâ iden ücretleri Haleb Muhassılı 'Osman *zîde mecdühü'nüñ* 'uhdesinde olan muhassıllık mâlından virilmek üzre siz ki kâdî ve mütesellim ve a'yân-ı vilâyet işerlerisiz işbu emr-i şerîf-i celîli'l-kadrim vüsûlünde mühimmât-ı mezkûrenin nakli için müşârün-ileyh Haleb Vâlîsi Vezîr'im Ahmed Paşa ve mübâşîr-i mûmâ-ileyh tarafından her ne kadar deve ve camus ve sâ'ir davarlar talep olunur ise bir gün evvel tedârik ve ihrâc ve iskele-i mezbûreye irsâl eyleyüb mühimmât kalyonları varmazdan mukaddem hâzır ve âmâde eylemekte ziyâde ikdâm ve ihtimâm eylesesiz. Bu zikrolunan deve ve camus ve sâ'ir davarların ber-vech-i mu'tâd lâzımgelen ücretleri taraf-ı mîrîden virilmek üzre [s. 176] olub aslâ bu bâbda kimesneye zulm ve ta'addî olunmak iktizâ eylememekle bu davarlarıñ tedârik ve ihrâcında ta'allül ve tereddüd îcâb ider hâl de yoğiken mutlakan tehâvün ve taksîrden nâşî müstevfâ davarlar tedârik ve ihrâc olunmayub ma'âzen bi'llâhi Te'âlâ mühimmâtıñ nakli te'hîre

kalmağla bu mühimm-i 'azîmî ta'filine bâ'is olmak ihtimâliñiz olur ise sen ki kâdîsî yalnız mansıb-ı kazâdan 'azlî ile kanâ'at olunmayub ismin cerîde-i hükûmetden hakk ve bilâd-i ba'ideye nefy ve ta'zîb ile te'dîb olunacağı ve sen ki mütesellim ve voyvodalar ve a'yân-ı vilâyet işerlerisiz, sizin dahî bilâ-tevakkuf cezâlarınız tertîb olunacağı mukarrer ve muhakkak olduğundan başka bu davarların ihrâc ve teslîminde kâ'inen men-kâne her kim ta'allül ve tereddüd ider ise Der-sa'a'âdet'ime 'arz ve i'lâm ile imrâr-ı vakt ve zamân eylemeyüb o makûleleri bilâ-tevakkuf ahz ve habs ve kal'a-bend ve emvâl ve emlâk ve eşyâsını mîrî için zabtelemek üzere mübâşir-i mûmâ-ileyh me'zûn ve mûrahhas kılınmışdır. İmdi encâm-ı hâl neye müncer olacağı bir hoşça fikr ve mülâhaza ile aña göre bu bâbda ihtimâm ve dikkat ve mühimmât nâkline her ne mikdâr davar mutâlebe olunur ise bilâ-tevakkuf ihrâc ve irsâl ve teslîminde bezl-i bât ve tevân eylemeñiz bâbında Fermân-ı 'Âli-şân'ım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki: Hükûm-i Şerîf'imle vardukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan işbu emr-i celîli-şân-ı vâcibül-ımtisâl ve lâzîmül-ittibâ'ımın mazmûn-ı itâ'at-makrûmıyla 'âmil olub hılâfıyla vaz' ve hareketden be-ğâyet ihtirâz ve ictinâb eylesesiz. Şöyle bilesiz. Alâmet-i şerîfe i'timâd kulasız. Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmisi 'ısrîn min-şehri cemâziye'l-evvel sene tis'in ve selâsîn ve mi'ete ve elf.Vasal fi 28 Recebi'l-ferd

Kostantınıyye
el-Mahrûse

Sahife no: 178

Belge no: 301

Kıdvetül-emâcid ve'l-a'yân Adana mütesellimi *zide mecdühû* ve mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'âdenül-fazlı ve'l-keâm Adana'dan Hama'ya varınca yol üzerinde vâki' olan kâdîlar *zide fazluhum* ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân Kethüdâyerleri ve yeñiçeri serdârları ve a'yân-ı vilâyet ve işerleri *zide kadruhüm* tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki, Haremeyn-i Şerîfeyn ahâlisine mu'tâd üzere beher sene irsâl olunan Surre-i Hümâyûn-ı mevhibet-makrûn işbu sene-i mübâreke de dahî Hazîne-i 'Âmire'mden 'an-nakdîn ihrâc ve surre emîni nasb ve ta'yîn olunan kıdvetül-emâcid ve'l-a'yân *zide mecdühûye* teslim ve ol savb-ı meymenet-iştîmâle teveccüh ve irsâl olunmağla Surre-i Hümâyûn ile emîn-i mûmâ-ileyhiñ ve refâkatinde olan huccâc-ı zevi'l-ibtihâcın yollarda ve manâzilde gicelerde ve esnâ-yı nüzûl ve rihletde muhâfazasında takayyüd ve ihtimâm olunmak ehemmi mehâmm-ı lâzîmi'l-ihtimâmdan olmağla Surre-i Hümâyûn'a Konya'ya vüsûlünde düstûr-ı mükerrem müşîr-i müfahham nizâmül-'âlem Karaman Vâlisi Vezîr'im İbrâhîm Paşa *edâme'llâhü Te 'âlâ iclâlehû* Konya'dan alub ve yollarda ve menâzil ve merâhilde muhâfaza ve muhârasa iderek Adana'ya götürüb sen ki mütesellim-i mûmâ-ileyhsiñ saña teslim ve yedinden temessük ve cânib-i şer'den hüccet-i şer'iyye alub Der-i Devlet-Medâr'ıma irsâl eylemek üzere mufassal ve meşrûh emr-i şerîf'imle

me'mûr olmağla sen ki mütesellim-i mûmâ-ileyhsîñ Surre-i Hümâyûn vech-i meşrûh üzere Adana'ya varub saña teslim olundukda sen dahî mükemmel ve müretteb ve müstevfâ tâmmü's-silâh âdemleriñle Surre-i Şerîfe'yi Adana'dan alub gerek Adana'da ve gerek Hama'ya varınca yol üzerinde vâki' kazâlarda bulunan sipâh ve silâhdâr ve Dergâh-ı Mu'allâ'm yeñiçerileri ve darb ve harbe [s. 177] kâdir müsellâh ve tüfenk-endâz il erlerini dahî kazâ be-kazâ ihrâc ve Surre-i Hümâyûn emîni mûmâ-ileyh ve refâkatinde olan huccâc-ı müslimîni Adana'dan Hama'ya varınca yollarda ve menâzil ve merâhilde muhâfazasında takayyüd iderek ve nüzûl olunduğı mahalde dahî gicelerde emniyyet hâsıl olur vechile bekledüb ihtimâm-ı tâmm olunarak emnen ve sâlimen Hama'ya götürüb kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Hama mütesellimi *zide mecdühû* dahî Şam'a götürmek üzere mütesellim-i mûmâ-ileyhe teslim ve yediñden teslimiñi müş'ir temessük ve cânib-i şer'den hüccet-i şer'iyye alub Der-i Devlet-Medârı'ma irsâl ve sen dahî giru 'avdet ve ric'at eyleyesîñ. Ve lâkin bu takrîb ile re'âyâ ve berâyâ ve sükkân-ı vilâyete bir gûne zulm ve ta'addî olunmakdan be-ğâyet hazer eyleyesin. Bu sene-i mübârekekte ekser paşalar sefer-i hümâyûnda olmağla sâ'ir senelere kıyâs olunmayub ve Surre-i Şerîfe'nin muhâfazasında be-ğâyet ihtimâm lâzım olub ve sen Adana'dan Hama'ya varınca kemâl-i emn ve selâmet ile götürüb şöyle ki, 'iyâzen bi'llâhi Te'âlâ zerre kadar ihmâl ve tekâsül ile bir dürlü zarar ve gezend isâbet itmek ihtimâli olur ise bir dürlü 'özü ve 'illet irâdına kâdir olmayub eşedd-i 'ukûbete giriftâr olacağın zâhir ve âşikâr olmağla aña göre takayyüd ve ihtimâm ve minvâl-i meşrûh üzere müstevfâ ve tâmmü's-silâh âdemleriñ ve her bir kazâda bulunan sipâh ve silâhdâr ve yeñiçeri ve darb ve harbe kâdir tüfenk-endâz il erlerini dahî ihrâc ile gerek menâzilde ve gerek yollarda Surre-i Hümâyûn'ı kemâl-i takayyüd ile muhâfaza iderek götürüb Hama mütesellimi mûmâ-ileyhe teslim eyleyüb zinhâr ve zinhâr zerre kadar tehâvün ve tekâsülden be-ğâyet ihtirâz ve ictinâb eylemeñ bâbında Fermân-ı 'Âli-şân'ım sâdir olmuşdur. Buyurdum ki: Vüsûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzimü'l-imtisâlimiñ mazmûn-ı itâ'at-makrûnuyla 'âmil olub hılâfından be-ğâyet ihtirâz ve ictinâb eyleyesin. Şöyle bilesin. 'Alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsın. Tahrîren fi evâ'ili cemâziye'l-âhur sene tis'in ve selâsîne ve mi'ete ve elf.

Kostantınıyye
el-Mahrûse

Sahife no: 178

Belge no: 302

Mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân Üsküdar'dan Şâm-i Şerîfe varınca yol üzerinde vâki' olan kazâların kethüdâyerleri *zide kadruhüm* tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, Haremeyn-i Şerîfe'nin ahâlisine beher sene mu'tâd üzere irsâl oluna gelen Surre-i Hümâyûn işbu

sene-i mübâreke de dahî Hazîne-i Hümâyûn'ımdan 'an-nakdin ihrâc ve surre emîni nasb ve ta'yîn olunan kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân *zîde mecdühû* ile savb-ı maksûde irsâl olunub ancak sene-i mübâreke de ekser paşalar sefer-i hümâyûna me'mûr olmalarıyla sâ'ir senelere kıyâs olunmayub ziyâde takayyüd ve ihtimâm olunmak lâzım ve lâbüdd olmağın siz ki kethüdâyerleri mûmâ-ileyhimsiz Surre-i Hümâyûn emîn-i mûmâ-ileyh ile herbiriñizin kazâsına varub dâhil oldukda bi'l-cümle bevvâblar olan piyâde ve silâhdârân ihrâc ve Surre-i Hümâyûn'un sâ'ir muhâfazasına me'mûr olanlar ile ma'an muhâfazasında ihtimâm iderek âhar kazânın kethüdâyerine varıncaya dek götürüb teslîm ve teslîmiñizi müş'ir yedinden temessük alub Der-i Devlet-Medârı'ma irsâl ve bu minvâl üzre herbiriñiz âhar kethüdâyerine götürüb teslîm ve teslîmiñizi müş'ir temessük alarak emnen ve sâlimen Şâm-ı Şerîfe îsâl idüb zerre kadar ihmâl ve tekâsülden be-ğâyet ihtirâz ve ictinâb eylesesiz. Surre-i Hümâyûn'un emn ve selâmet ile mahalline irsâl ve îsâli Devlet-i 'Aliyye'min a'zam-ı umûr-ı lâzimi'l-ihtimâmından olmağla şöyle ki, bu emr-i mühimde her kangıñızın ihmâl ve tekâsüli istimâ' olunur ise bir vechile cevâba kâdir olamayacağınızı mukarrer bilüb ana göre âfiyet-kârî fikr ve mülâhaza ile bu husûsda ziyâde basîret üzre hareket ve Surre-i Hümâyûn herbiriñizin olduğu kazâya vüsûlünde ol sâ'at bevvâbınızı cem' ve gerek yollarda ve gerek menâzilde muhâfazasında ikdâm ve ihtimâm iderek emnen ve sâlimen birbiriñize götürüb edâ-yı hıdmet eylediginizi müş'ir birbiriñizden temessük alarak Şâm-ı Şerîfe kemâl-i selâmet ile îsâle bezl-i bât ve tevân eyleyüb zinhâr ve zinhâr zerre kadar ihmalden ziyâde ihtirâz ve ictinâb eylemek bâbında Fermân-ı 'Âli-şânım sâdir olmuşdur. Buyurdumki: Vüsûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzimu'l-imtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûmıyla 'âmil olub hılâfından be-ğâyet ihtirâz ve ictinâb eylesesiz. Şöyle bilesiz. 'Alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Tahriren fi-evâ'ili receb sene tis'in ve selâsîne ve mi'ete ve elf.

Fî 25 Receb

Kostantınyye
el-Mahrûse

Sahife no: 179

Belge no: 303

Akdâ kudâti'l-müslimîn evlâ vülâti'l-muvahhidîn ma'deni'l-fazlı ve'l-yakîn râfi'u a'lâmü'ş-şeriatî ve'd-din vârisu ulûmü'l-enbiyâi ve'l-mürselîn el-muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-mu'in mevlânâ kâdîsı *zîdet fazâ'ilühû* mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'âdeni'l-fazl ve'l-keâm Üsküdâr'dan İskenderun'a varınca yol üzerinde vâkî' olan kâdılar *zîde fazluhüm* ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân voyvodalar ve yeñiçeri serdârları ve kethüdâyerleri ve a'yân-ı vilâyetin işerleri *zîde kadruhüm* tevkî'-i refî'i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, İsfehan cânibi Ser-'askeri Vezîr'im Ahmed Paşa'nın ma'iyetinde mevcûd bulunmak üzre bu def'a

Âsitâne-i Sa'âdet'imden tashîh ve be-dergâh olunub on 'aded orta ile irsâli fermânım olan ikibiñ nefer Dergâh-ı Mu'âlla'm cebecilerinin orta sâ-yisâne ve huddâmlarının binek bârgirleri ve zikrolunan on 'aded ortanın zâbitânı bârgirleri ve beş kethüdânın kıtârı ve sâ'irinin bârgirleri ve üç nefer çorbacı-i sâbık ve zâbitânın bârgirleri Âsitâne-i Sa'âdet'imden yüzyigirmi nefer ile karadan İskenderun'a gönderilmek üzere olmağla Üsküdar'dan İskenderun'a varınca şa'ır ve nân ve lahm ta'ayyü[n]âtları virilmek için ocakları tarafından i'lâm ve istid'â-yı 'inâyet itmeleriyle zikrolunan yüzyigirmi neferin beher neferine yevmiye birer çift nândan yüzyigirmi çift nân ve beher altı neferine bir vukıyye lahmdan yevmiye yigirmi vukıyye ve on ortanın salihâneleriyle çorbacılarının ve huddâmlarının ve orta zâbitlerinin davarları ve salihâne bârgirleri için beher ortaya yevmiye altışar kıl şa'ırden yevmiye altmış kıl şa'ır ve ocak kethüdâsı ve üç nefer sâbık çorbacıları ve sâ'ir zâbitânın kıtâr ve binek bârgirleriçün dahî altı kıl ki mecmû'ı altmışaltı kile şa'ır iktizâ itmekle zikrolunan ortalar Üsküdar'dan İskenderun'a varınca nüzûl eyledikleri menâzilde ahâlî-i kazâ taraflarından virilüb tekâlîflerine takas olunmak fermânım olmağın imdi sizi ki kâdılar ve voyvodalar ve yeñiçeri serdârları ve kethüdâyerleri ve a'yân-ı vilâyetin işerlerisiz, zikrolunan on orta Dergâh-ı Mu'allâ'm cebecilerinin sâlihâne ve binek bârgirleriçün beher ortaya altışar kile şa'ırden yevmiye altmış kile ve ocak kethüdâsı ve üç nefer çorbacı ve sâ'ir zâbitânın kıtâr ve binek bârgirleriçün dahî altı kile ki mecmû'ı altmışaltı İstanbulî kile şa'ır ve yüzyigirmi nefere yüzyigirmi çift nân ve yigirmi vukıyye lahm ta'ayyünâtları ahâlî-i kazâ taraflarından tedârik ve teslîm ve lâzımgelen bahâsı her bir kazâ ahâlîsinin tekâlîflerine takas olunmak üzere zâbitlerinden memhûr temessük ahz ve hüccet-i şer'iyeye itdirdüb Der-Sa'âdet'ime irsâl ve neferât-ı mezbûrun esnâ-yı râhda bir dürlü zarûretlerine bâ'is olmakdan herbiriñiz ihtirâz ve ictinâb eylemeñiz bâbında Fermân-ı 'Âlî-şânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki: Hükm-i Şerîfimle vardukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan işbu emr-i şerîf-i 'âlî-şânımın mazmûn-ı münîfi birle 'âmil olub hilâfıyla bir ferde bir dürlü vaz'-ı hareket itdirmeyesiz. Şöyle bilesiz. Alâmet-i şerîfe i'timad kılısız. Tahrîren fi'l-yevmi'l-'ısrîn min-cemâziyil-âhir sene tis'in ve selâsîne ve mi'e ve elf. vasala fi 23 receb sene 1139

Kostantınıyye

el-Mahrûse

Sahife no: 180

Belge no: 304

Kıdvetü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'âdeni'l-fazlı ve'l-keîâm mevlânâ Adana kâdısı *zide fazlühû* ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Adana mütesellimi ve A[da]na Hazinedârı Yegen Ahmed *zide mecdühümâ* tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, Gence ve Şirvan cânibi ser-'askeri yanlarında hıdemât-ı 'aliyyemde mevcûd olan sipâh terakkîlü neferâtımñ

yüzotuzsekiz senesi reşen mevâcibleriçün dörtbiñbeşyüzaltmışsekizbuçuk ğurûş ondört para biñyüzkırk senesi Adana ve tevâbi'i hazînesi mâlından sen ki hazînedâr-ı merkûmsun senin tahvîlinden Hazîne-i 'Âmire'me 'an-nakdin teslîmi fermânım olan taksît-ı evvel akçesinden ta'yîn ve havâle olunmağın meblağ-ı mezbûrı sebep-i tahrîr hükmi ile tahsîle sipâh ocağı tarafından mübâşir ta'yîn ve irsâl olunmağla inşa'llâhü Te'âlâ işbu emr-i şerîfimle mübâşir-i mezbûr vardukda sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyh ve mütesellim-i merkûmsun meblağ-ı mezbûr dörtbiñbeşyüzaltmışsekizbucuk ğurûş ondört para akçeyi hazînedâr-ı merkûmdan taleb ve bilâ tevakkuf tahsîl ve kabza me'mûr mübâşire edâ ve teslîm itdirmekde dikkat ve ihtimâm eylesesin. Ve sen ki hazînedârsın neferât-ı mezbûr leyl ve nehâr hıdmet-i muhâfazada ve hıdemât-ı 'aliyyemde olub ve müstahak olub havâle olunan mevâciblerine münhasıra olmalarıyla sebep-i tahrîr ve emr-i şerîfimle mübâşir vardukda bir gün te'hîr ve tevakkuf eylemksizin ber-vech-i ta'cîl edâ ve teslîm ve savb-ı me'mûresine irsâl eylemekde ihtimâm eylesesin. Ma'aza'llâhü Te'âlâ meblağ-ı mezbûrı mübâşir-i mezbûr ile bir gün ve bir an akdem edâ ve irsâl eylememek ihtimâlin olur ise mes'ûl ve mu'âteb olmanı mukarrer ve muhakkak bilüb ta'cîl 'ale't-ta'cîl edâ ve teslîm ve irsâl eylemeñ bâbında Fermân-ı 'Âli-şânım sâdir olmuşdur. Buyurdum ki: Hükmi-i Şerîfimle vardukda bu bâbda vech-i meaşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan işbu emr-i celîli's-şân vâcibü'l-ımtisâl ve lâzîmü'l-ittibâ'ımın mazmûn-ı itâ'at-makrûnıyla 'âmil olub hılâfıyla vaz' ve hareketden be-ğâyet ihtirâz ve ictinâb eylesesin. Şöyle bilesin. 'Alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın. Tahrîren fi'l-yevmi'l-'âşiri min-şehri receb sene tis'in ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Kostantınıyye
el-Mahrûse

Sahife no: 180

Belge no: 305

Mübâşir Ta'yîn Buyrulan Hasan Ağa Dergâh-ı 'Âli Gediklülerindendir.

Akdâ kudâtü'l-müslimîn evlâ vülâtü'l-muvahhidîn ma'deni'l-fazlı ve'l-yakîn râfi'u a'lâmi's-şerîati ve'd-din vârisu ulûmi'l-enbiyâi ve'l-mürselîn el-muhtassu bi-mezîdi 'inâyeti'l-meliki'l-mu'in mevlânâ kâdîsı *zîdet fazâ'ilühü*, mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'âdeni'l-fazl ve'l-keîâm İfrâz Voyvodası 'Ali *zîde mecdühümiñ* olduğu mahalle varınca yol üzerinde vâkî' olan kâdılar *zîde fazluhum* ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân mütesellimler ve voyvodalar ve kethüdâyerleri ve yeñiçeri serdârları ve kılâ' dizdârları ve neferât ağaları ve kurâ zâbitleri ve a'yân-ı vilâyetiñ işerleri *zîde kadruhüm* tevkî'-i refî'i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, İfrâz Voyvodası 'Ali *zîde mecdühümiñ* ma'rifetiyle tahrîr olunacak [levendât] masârifiçün gönderilen Hazîne-i Âsitâne-i Sa'âdet'imden mûmâ-ileyhiñ olduğu mahalle varınca yolu üzerinde her kangıñızın taht-ı kazâsına dâhil olur ise me'men ve mahfûz yerlerde kondurub ve gicelerde

bekletdirüb ve yollarda yanına kifâyet mikdârı yarar ve mu'temed-i 'aleyh süvârî ve piyâde tüfenk-endâz âdemler ve kal'a neferâtı ve bayraklar ta'yîn idüb geregi gibi hıfz ve hırâset iderek kazâdan kazâdan[ya] ve kurâdan kurâyâ emîn ve sâlim birbiriñize ulaşıdırub her kazâyâ selâmet ile vüsûlünü müş'ir mübâşir yedinden memhûr sened ahz ve ba'dehû ta'yîn olunan âdemler 'avdet itdirilmek üzere ziyâde takayyüd ve ihtimâm eylesesiz. Şöyle ki hıfz ve hırâset husûsunda bir dürlü tekâsül ve taksîrâtınız sebebiyle menâzil ve merâhilde mîrî hazîne 'ıyâzen bi'llâhi Te'âlâ bir tarîk ile zarar ve gezend iriştirmek ihtimâliñiz olur ise sonra bir dürlü 'özü ve cevâbınız ısgâ olunmayub mâl-ı mîrî sizden tazmîn itdirilecegin mukarrer ve muhakkak bilüb aña göre kemâl-i takayyüd ve ihtimâm itmege geregi (?) gibi mahalline varınca hıfz ve hırâset ve emnen ve sâlimen birbiriñize ulaşıdırub zarar ve gezend iriştirmekden ve bu bâhâne ile re'âyâ fukarâsından celb-i mâl sevdâsıyla zulm ve ta'addî olunmakdan be-ğâyet ihtirâz ve ictinâb eylesesiz deyu Fermân-ı 'Âli-şânım sâdır olmuştur. Buyurdum ki: Hükm-i Şerîfimle vardukda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan işbu emr-i şerîf-i celîli's-şân vâcibü'l-ımtisâl ve lâzîmü'l-ittibâ'ımın mazmûn-ı itâ'at-makrûnıyla 'âmil olub hilâfiyla vaz'-ı hareketden be-ğâyet ihtirâz ve ictinâb eylesesiz. Şöyle bilesiz. 'Alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmisi 'aşara min-şehri cemâziye'l-evvel sene tis'in ve selâsîne ve mi'ete ve elf.

fi 22 recebi'l-ferd

Kostantınıyye
el-Mahrûse

Sahife no: 181

Belge no: 306

Adana'da Sugedigi Mahallesi'nde vâki' Tekye Mescid-i Şerîfi'nde İmâm olan 'Abdürrezzâk fevtolub yeri hâli ve mahlûl olmağla yerine işbu râfi'-i tevki'-i refi'i's-şân-ı hâkânî Hüseyin Halife her vechile lâıyk ve muhill ve müstehak olmağla tevcîh olunub yedine Berât-ı Şerîfim virilmek bâbında 'inâyet recâ itmegin vâki' ise ehliyet kaydıyle mezbûre tevcîh ve vech-i meşrûh üzere sadaka idüb bu Berât-ı Hümayûn-ı virdim ve Buyurdum ki: ba'de'l-yevm merkûm Hüseyin Halife varub zikrolunan mescid-i şerîfde müteveffâ yerine imâm olub hudmet-i lâzimesin mer'î ve mü'eddî kıldıkdan sonra yevmî nîm akçe vazîfesiyle mutasarrıf olub vâkıfın rûhu ve devâm-ı 'ömr ve devletimçün du'âyâ müdâvemet göstere. Şöyle bilüb 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalalar. Tahrîren fi-evâhırı şa'bâni'l-mu'azzam sene tis'a ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Fî 18 ramazân sene 1139

be-Makâm-ı
Kostantınıyye

Sahife no: 181

Belge no: 307

Vech-i tahrîr-i hurûf budur ki

İştirâken ber-vech-i mâlikâne 'uhdemizde olan Adana ihtisâbı ve tevâbi'î mukâta'asını işbu biñyüzotuzdokuz senesi martı ibtidâsından şubatı ğâyetine gelince bir sene tamâmına degin zabtı bâ'isi't-temessük 'izzetlü 'Ömer Ağa'ya der-'uhde ve iltizâm olunub ol dahî iltizâmı kabûl itmegin imdi varub mukâta'a-i merkûmı târîh-i mezbûreden zabt ve rabt ve hâsıl olan rüsûmâtın kadîmden bu âna gelince ne vechile ahz ve kabz ve cem' ve tahsîl olunu gelmiş ise mûmâ-ileyh dahî ol vechile ahz ve kabz ve cem' ve tahsîl eyleyüb zabt ve tasarrufuna tarafımızdan ve taraf-ı âhardan dahî dahl ve ta'arruz eylemeyesiz deyû işbu zabt temessüki tahrîr olunub yedine virildi.

El-Hâc Süleyman

Halife-i Muhâsebe

Mustafa Çavuş

.....'Âlî

Sahife no: 181

Belge no: 308

Vech-i tahrîr-i hurûf budur ki

Ber-vech-i mâlikâne Berât-ı Şerîf-i 'Âlî-şân ile mutasarrıf olduğum Adana İспенçe Mukâta'ası vakt-i zamânı olmağla işbu dârende-i temessük kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân 'Ömer Ağa tâlib ve râğıbı olmağla işbu biñyüzotuzdokuz martı ibtidâsından senesi tamâmına degin zabteylemek üzre tarafımızdan iltizâm olunub ol dahî kabûl itmekle bu temessük yedine virildi. Gerekdir ki, mûmâ-ileyh varub sene-i sâbıkda zabtolunageldigi minvâl üzre Adana ve Sis ve Tarsus ve İçil ve 'Alâ'îye ve Zülûfke ispençelerin kadîmî üzre zabt ve rabt idüb âhardan kimesne müdâhele ve ta'arruz eylemeyeler. Tahrîren fi-târîhi'lmezbûr.

El-Hâc Sâlih

Mutasarrıf-ı Mâlikâne

Sahife no: 181

Belge no: 309

Hâliyâ Haleb Monlası 'izzetlü fazîletlü efendi hazretleri ve şerâyi'-şi'âr Antakya ve Payas ve İskenderun ve Adana Eyâleti'nde vâki' kazâların kâdıları efendiler *zîdet fazâ'iluhüm* ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân Adana mütesellimi ve voyvodalar ve a'yân-ı vilâyet ve işerleri *zîde kadruhüm* inhâ olunur ki, zikrolunan mahallerden Hemedan cânibine nakli fermân buyrulan kebîr toplara ve hamîre-hâvenlerine koşulmak için mübâya'ası emrolunan camusları hâlen Haleb Muhassılı kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân 'Osman Efendi tarafından ta'yîn olunan

âdemîsi ma'rifetiyle mübâya'a ve bir gün evvel tedârik ve ihzâr ve iktizâ iden bahâların ashâbına virdürüb zikrolunan camusları mübâya'asına me'mûr olana teslim itdirmeñiz bâbında işbu buyruldu tahrîr ve ısdâr ve irsâl olunmuşdur. İnşâ'llâhü Te'âlâ vüsûlünde gerekdir ki, mezkûr camusları bir gün ve bir sâ'at evvel mübâya'a ve tedârik ve mübâya'asına me'mûr olan ağa-yı mûmâ-ileyhe teslim itdirdüb müceb-i buyruldu ile 'amel hılâfından be-ğâyet tevakkî eyleyesiz deyu.

28 C sene 1139

Sahife no: 182

Belge no: 310

Düstûr-ı mükerrerrem müşîr-i müfahham nizâmü'l-âlem] müdebbirü'l-umûrî'l-cumhûrî bi'l-fikris'sâkıb mütemmimü mehâmî'l-enâm bi'r-re'yi's-sâ'ib mümehhidü bünyânî'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyedü erkânî's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfûfu bi-sunûfi 'avâtifi'l-meliki'l-a'lâ haleb Vâlisi vezîrim paşa *edâme'llâhü Te'âlâ iclâlehü* akdâ kudâtü'l-müslimîn evlâ vülâtü'l-muvahhidîn ma'deni'l-fazl ve'l-yakîn râfi'u a'lâmi's-şerîati ve'd-din vârisu ulûmü'l-enbiyâi ve'l-mürselîn el muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-mu'în mevlânâ Haleb kâdîsı *zîdet fazâ'ilühü* ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Haleb Muhassılı 'Osman *zîde mecdühü* tevkî-i refî'i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, Hemedân ve İsfehan cânibleri Ser-'askeri olan düstûr-ı mükerrerrem müşîr-i müfahham nizâmü'l-âlem Vezîr'im Ahmed Paşa *edâme'llâhü Te'âlâ iclâlehümü* me'mûr olduğu Sefer-i Hümâyûn'da ma'iyetinde mevcûd bulunmak üzere Âsitâne-i Sa'âdet'imden Donanma-yı Hümâyûn'ım kalyonlarıyla İskenderun İskelesine naklolunacak kebîr toplar ve hâvenlere koşulmak için yedekleriyle iktizâ iden camusları sen ki muhassıl-ı mûmâ-ileyhsin irsâl olunan sûret-i defter mücebince ma'rifetiñle Haleb ve Antakya ve Payas ve İskenderun ve Adana câniblerinde güçlü ve kuvvetlü ve tavana olmak üzere mübâya'a itmeñ fermânım olmağın gönderilen sûret-i defterde tasrîh olunduğu mikdâr camusları zikrolunan mahallerden 'acâleten ve müsâra'aten intihâb olunarak ve mübâya'a ve kifâyet mikdârı çobanlar ve üzerlerine tarafından mu'temed-i 'aleyh âdemler ta'yîn ve mezkûr toplar kalyonlar ile İskenderun İskelesi'ne varınca münâsib mahalde birhoş besleyüb ve hâzır ve âmâde itdirdüb İnş'Allâhü Te'âlâ toplar ve hâvenler kalyonlar ile iskele-i mezbûre çıkdıkda camusları iskelede mevcûd itdirdüb toplar ile ma'an me'mûr olan topçılar ocağı kethüdâsına teslim idüb ve yedinden teslîmiñi müşîr müfredâtı ile memhûr temessük alub ve zikrolunan camusları bahâsı ve ücret-i çobaniyyesi ve sâ'ir mühimmâtı bahâsı ve masârîfî 'uhdeñde olan Haleb Muhassılığî mâlından mahsûb olunmak üzere hüccet-i şer'iyye itdirdüb temessüki ile hıfzylemeñ bâbında Fermân-ı 'Âli-şân'ım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki: Hükm-i Şerîfimle vardukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan işbu emr-i celîli's-şân-ı vâcibi'l-ımtisâl ve

lâzimi'l-ittibâ'ımın mazmûn-ı münfî birle 'âmil olub hilâfıyla vaz' ve hareketden be-ğâyet ihtirâz eylesin. Şöyle bilesin. Alâmet-i şerîfe i'timad kılasın. Fi'l-yevmi's-sâdisi ve'l-'ısrın cemâziye'l-evvel sene tis'in ve selâsîne ve mi'ete ve elf.

Kostantınıyye

el-Mahrûse

Tubbika asluhül-'âlî nemekahû'l-fakîri'llâhi 'azze Şânühü 'Abdullah el-Kâdî be-medîne-i Halebi'l-Mahrûse 'afâ 'anhü.

Sahife no: 183

Belge no: 311

İftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'u'l-mehâmid ve'l-mekârim el-muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'd-dâ'im Dergâh-ı Mu'allâ'm Kapucıbaşlarından Mehmed *dâme mecdühü* tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, bi-'avni Sübhânihî ve Te'âlâ bu sene-i mübârekede İsfehan üzerine ictimâ' ve ihtişâdı muhakkak olan ecnâd-ı zafer-mu'tâde Ser-'asker olan Vezîr'im Ahmed Paşa *edâme'llâhü Te'âlâ iclâlehü'mîni* yanında mevcûd bulunmak için virilen sûret-i defter mücebince Âsitâne-i Sa'âdet'imden kalyonlara tahmîl ve irşâl olunacak Kolomboron (?) ve Şâhî toplar ve hamîre-hâvenleri ve yuvarlak ve barut-ı siyah ve kurşun ve mühimmât-ı sâ'ire İskenderun İskelesi'nde kalyonlardan ihrâc ve toplar ile hamîre-hâvenleri 'araba ve kundaklarına vaz' ve bârgir ve camusları koşdurulub sâ'ir mühimmât deve ve katırlara tahmîl ve geçen sene gönderilen tarîk ile Belan Dağı'ndan aşırulub Kilis ve A'zaz ve 'Ayıntab üzerlerinden Birecik'e ve Birecik önünden Nehr-i Murad'ı 'ubûr ile Mardin altından doğru Musul'a ve Musul'dan cisrden geçirilüb Erbil önünden Darb Nehirden kelekleriyle karşuya imrâr ve Altun Suyu'nun taşköprisinden geçilüb andan Kerkük'e ve Kerkük'den doğru Kirmanşah'ına nakl ve isâl ve ser-'asker-i müşârün-ileyhe teslim itdirilmek üzere tertîb olunmağla mühimmât nakline iktizâ iden davarlar ile top-keşân bârgirleri ve camusları Haleb Vâlisi Vezîr'im Ahmed Paşa *edâme'llâhü Te'âlâ iclâlehü* ma'rifetiyle Haleb ve Adana eyâletleri ve türkmân ve ekrâd ile Yeniil türkmênleri ve sâ'ir bulunan mahallerde bir an evvel tedârik ve ihrâc ve İskenderun İskelesi'ne getirilüb toplar ve hâvenler için iktizâ iden bârgir ve camusları Haleb muhassılı ma'rifetiyle mübâya'a ve iskele-i mezbûrede mevcûd itdirülüb mühimmât kalyonlar ile geldikde bilâ-tevakkuf ihrâc ve tahmîl ve Kirmanşah'ına varınca ber-vech-i mu'tâd ücretleri Haleb Muhassılı 'Osman *zîde mecdühü'mîni* yedinden virilmek üzere mahalline tesyîr ve irşâl itdirilmek şartıyla vezîr-i müşârün-ileyhe başka ve sâ'ir tertîbi iktizâ idenlere başka başka evâmîr-i 'aliyyem ile mükemmel tenbîh ve te'kîd olunmağın sen ki kapucıbaşı-i mûmâ-ileyh Mehmed *dâme mecdühü'sîni* bu husûsa mahsûsan mübâşir ta'yîn olunmuşsufudur. El-hâletü hâzihî bu husûs a'zam-ı umûr-ı Devlet-i 'Aliyye'mden olub bu

vakt evkât-ı sâ'ire kıyâs olunmamakdan nâşî tamâmı icrâ-yı ğayret ve hamîyyet idecek vakt ve zamân olmağla ber-vech-i ta'cîl bu taraftan hareket ve doğru Haleb'e varub Haleb vâlisi vezîr-i müşârûn-ileyh ile husûs-ı mekûrî müzâkere ve saña her ne vechile tavsiye ve sipâriş ider ise emr ve re'yine muvâfakat ile hareket ve yedine verilen evâmîr-i 'aliyyem mücebince bu mühimmâtın nâkliçün iktizâ iden deve ve katır ve bârgir ve camusların tedârikine mübâderet ve vezîr-i müşârûn-ileyh ve sâ'ir me'mûr olanlar ile ma'an kat'â kimesneye 'özü ve 'illet itdirilmeksizin müstevfâ davarlar tedârik ve ihrâc ve top-keşân bârgirleri ile camusları dahî Haleb muhassılı ma'rifetiyle mübâya'a itdirüb mühimmât varmazdan mukaddem bi'l-cümle lâzime'i iskele-i mezbûrede hâzır ve âmâde itdirmekde ihtimâm ve dikkat ve bir dâne mühimmât girü kalmayub cümlesi nakl olunmak vechi üzre iktizâsına göre tedârikin görüb bilâ kusûr hâzır ve müheyâ eyledikten sonra kalyonlar geldiği sâ'at üzerlerine me'mûr olan ocaklar kethüdâları ma'rifetiyle mühimmâtı sefâyinden ihrâc ve tahmîl ve top ve hâvenleri dahî 'araba ve kundaklarına bindirüb müsta'inen bi'llâhi Te'âlâ yola 'azîmet ve sene-i sâbıkda götürüldüğü vech üzre tarîk-ı mezbûrda gidilip esnâ-yı râhda kat'â te'hîr ve tevakkuf olunmaksızın sevk ve imrâr olunarak nakl ve tesyîr ve 'avn-i 'inâyet-i Hakk ile kemâl-i sür'at ve şitâb ile irişdirilüb bir dânesi girü kalmamak şartıyla mahalline îsâl ve ser-'asker-i müşârûn-ileyhe teslimde bezl ve sa'y ve kudret eylesin. Bu def'a getirilen kalyonlarda üçer ve beşer vukıyye atar kolomboran (?) ta'bîr olunur kebîr toplar ve kırkbeş çapında hâvenler dahî olmağla tedâriki ana göre görülmek muhtâc olub ve ser-'asker-i müşârûn-ileyhiñ hîdmet-i me'mûresine kıyâm ve hareket eylemesi bu mühimmât ile top ve hâvenlerin irişdirilmesine mevkûf ve merbût olmakdan nâşî naklinde ta'cîl ve esrâ' olunmak mertebe-i vücûbda olan kazâyâdan olmağla el-hâletü hâzihî bu husûsun mu'azzamât-ı umûr-ı Dîn ve devletden olduğunu bilüb kat'a bir mahalde meks ve ârâm ve tevakkuf eylemeksizin ber-vech-i ta'cîl doğru Haleb'e varub vezîr-i müşârûn-ileyh ma'rifetiyle tedârikâta şürûr ve mübâderet ve ne tarîk ile olur ise olsun işin vech-i eshelini bulub müstevfâ davarlar tedârik ve ihrâcıyla tap-keşân bârgirleri ve camusların muhassıl-ı mûmâ-ileyh ma'rifetiyle mübâya'a itdirilmesinde ve bi'l-cümle lâzime-i kalyonlar varmazdan evvel iskelede hâzır ve âmâde eylemekde ve gerek mühimmât-ı mezkûreyi vech-i meşrûh üzre serî'an ve 'âcilen mahalline nakl ve îsâl ile ser-'asker-i müşârûn-ileyhiñ hareketinden evvel irişdirilüb teslim itdirilmesinde bezl-i maddûr eyleyüb bu husûsda mütesellim ve voyvodalar ve kâdîlar ve a'yân-ı memleket ve sâ'irden [s. 182] kâ'inen men-kâne emrine 'adem-i muvâfakat birle işin ta'tiline bâ'is olanları bilâ-tereddüd ahz ve Der-Sa'âdet'ime i'lâm ile imrâr-ı vakt ve zamân eylemeyüb heman habs ve kal'a-bend ve emvâl ve eşyâ ve emlâkini mîrî için zabt ve ba'dehû cezâları tertîb olunmak için Der-Sa'âdet'ime i'lâm eylesin. Hâsıl-ı kelâm bu işin pezerâ-yı husûl olması senden matlûb olmağla 'ıyâzen bi'llâhi Te'âlâ bu bâbda tehâvün ve taksîr eylemeñden nâşî bu mühimmât vakt

ve zamânıyla mahalline irişdirmemek ihtimâliñ olur ise yalnız kapucıbaşılığın refolunmağla kanâ'at olunmayub eşedd-i 'ukûbet ile cezâñ tertib olunacağın fikr ve mülâhaza ve saña selâmet-i hâl lâzım ise bir ân ve bir sâ'at evvel me'mûr olduğun mühimmâtı mahalline nakl ve isâl ve teslim eylemekte ziyâdesiyle takayyüd-i tâmm eylemeñ bâbında Fermân-ı 'Âli-şânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki: Hükmi-ı Şerifimle vardukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan işbu emr-i celîli-ř-şân-ı vâcibü'l-ımtisâl ve lâzımü'l-ittibâ'ımın mazmûn-ı itâ'at-makrûnıyla 'âmil olub hılâfıyla vaz' ve hareketden be-ğâyet ihtirâz ve ictinâb eylesin. Şöyle bilesin. Alâmet-i şerife i'timâd kılâsın. Tahriren fi'l-yevmi'l-hâdi ve'l-'ışrın min-şehri cemâziye'l-ülâ sene tis'a ve selâsın ve mi'ete ve elf.

Vasala fi 4 recebi'l-mürecceb

Kostantınıyye
el-Mahrûse

Sahife no: 184

Belge no: 312

Nişân-ı Şerif-i 'Âli-şân Hükmi Oldur ki,

Adana mahallâtından Hankurbu Mahallesi'nde vâki' Alan oğlu Mehmed nâm sâhibü'l-hayrın binâ eylediği mekteb-i şerife bâ-hüccet-i şer'iyye vâkıf-ı mezbûrun evlâdiyet ve meşrûtiyet üzre hâce-i mekteb nasb ve ta'yîn eylediği erbâb-ı istihkâkdan işbu râfi'-i tevkî'-i refi'i-ř-şân-ı hâkânî 'Ali Halife bin Süleyman Berât-ı Şerifimle üzerinde iken bundan akdem ref'olunan Hasan yine hılâf-ı şurût-ı vâkıf bir tarikle üzerine berât itdirüb küllî ğadr itmekle ref'olunub girü mezbûr 'Ali Halife'ye ber-mûceb-i şurût-ı vâkıf kemâ-kân ibkâ ve mukarrer kılınmak bâbında 'atîk berâtı mûcebince istid'â-yı 'inâyet itmegin vâki' ise sadaka idüb bu Berât-ı Hümâyûn-ı 'izzet-makrûnı virdim. Ve Buyurdum ki: mezbûr 'Ali Halife varub zikrolunan mektebde kemâ-fi'l-evvel şart-ı vâkıf mûcebince hâce olub hizmet-i lâzimesin mer'î ve mü'eddî kıldıkdan sonra yevmî nîm akçe vazîfesiyle mutasarrıf olub vâkıfın rûhu ve devâm-ı 'ömr ve devletimçün du'âya müdâvemet göstere. Ol bâbda ref'olunan merkûm ve taraf-ı âhardan ferd mâni' ve müzâhim olmayalar. Şöyle bileler. 'Alâmet-i şerife i'timâd kılalar. Tahriren fi-evâsıtı cemâziye'l-evvel sene tis'in ve selâsın ve mi'ete ve elf.

Fi 25 Receb sene 1139

Kostantınıyye

Sahife no: 184

Belge no: 313

Şerâyi'-şi'âr Adana ve Tarsus ve Sis ve Misis ve Yeniil ve Eyâlet-i Adana'da vâki' sâ'ir kazâların kâdîları efendiler *zîde fazâ'ilühüm* ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân Adana mütesellimi ağa ve sâ'ir elviye mütesellimleri ve Yeniil voyvodası ve sâ'ir mukata'ât voyvodaları ve

kethüdâyerleri ve yefiçeri serdârları ve a'yân-ı vilâyet ve işerleri ve bi'l-cümle 'aşâ'ir ve kabâ'il boybegleri ve kethüdâları *zîde kadruhüm* inhâ olunur ki, işbu sene-i mübâreke İsfahan cânibi Ser-'askeri olan Vezîr-i mükerrerem sa'âdetlü Ahmed Paşa Hazretleri'niñ ma'iyyetlerinde bulunmak için Âsitâne-i Sa'âdet'den kalyonlar ile İskenderun'a gelüb andan Kirmanşah'ına nakli fermân buyrulan mühimmât-ı cebehâne ve tophâne için ziyâde mekârîye muhtâc olmağla iktizâ iden ücretleri mübaşirleri Dergâh-ı 'Âlî Kapucıbaşılardan 'Ali Paşazâde 'izzetlü Mehmed Beg ma'rifetiyle Haleb muhassılı yedinden virilmek şartıyla mühimmât-ı merkûmenin nakliçün müstevfâ mekârî deve ve katır tedârîki fermân ve husûs-ı mezkûre 'uhde-i 'âcizemize ihâle ve Hatt-ı Hümâyûn-ı şevket-makrûnla mu'anven emr-i şerîf sâdır ve cümleye dahî bir kıt'a fermân-ı celîli'sh-şân vârid olmağla Eyâlet-i Adana'dan ve Yeniil Türkmanından biñikiyüz mihâr yük götürür deve tertîb ve tedârik ve ihzâr olunmak lâbüdd ve lâzım olub bu vechile nizâmı virilmekle İnşa-Allâhü Te'âlâ zikrolunan mühimmât ve cebehâne ve tophâne iskele-i mezkûreye gelüb dâhil olmazdan mukaddem biñikiyüz mihâr deveyi yerlüyerinden cem' ve tahsîl ve hâzır ve müheyâyâ ve kefillerin alub sûret-i sicilin tarafımıza irsâl ve i'lâm ve yerlüyerinden ihrâc ve tesyîre mübâderet eylemeñiz bâbında buyruldu tahrîr kılınub irsâl olunmuşdur. İnşa-Allâhü Te'âlâ vüsûlünde gereği gibi vech-i meşrûh üzere 'amel ve bu emr-i 'azîm geçen seneye kıyâs olunmayub 'iyâzen bi'llâhi Te'âlâ tekâsül ve tesâmüh ile te'hîr ve umûr-ı mühimme ve müsta'celenin ta'tîline bâ'is olunacak olur ise bir vechile cevâba kâdir olamazsın. Eşedd-i 'ukûbet ile mu'âkab olacağınızı yakîn bilüb hulâfından be-ğâyet ihtirâz ve ictinâb idüb müceb-i buyruldu ile 'amel eylesiz deyu.

Fî 4 recebi'l-ferd

27 C sene 1139

Sahife no: 185**Belge no: 314**

Kıdvetül-ümerâi'l-kirâm 'umdetül-küberâ'i'l-fihâm zül-kadr-i ve'l-ihtirâm el-Muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-'allâm 'Uzeyr Sancağı begi *dâme 'izzuhû* ve mefâhir'l-kudât ve'l-hükkâm ma'âdeni'l-fazâ'il ve'l-keâm Adana ve Tarsus ve Sis ve Kars ve Ruha İfrâz ve Kilis ve Yeniil ve İfrâz kâdîları ve 'Ayıntab nâ'ibi *zîde fazluhüm* ve mefâhirül-emâcid ve'l-a'yân Adana ve Tarsus ve Sis ve Misis ve Kars ve Rakka ve Efrâz ve Kilis ve Yeniil ve 'Azâz ve 'Ayıntab voyvodaları *zîde mecdühüm* ve mefâhirül-emâsil ve'l-akrân a'yân-ı vilâyet ve işerleri *zîde kadruhüm* tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, bi-'avni Sübhânihî ve Te'âlâ bu sene-i mübâreke İsfahan üzerine ictimâ' ve ihtişâdı muhakkak olan ecnâd-ı zafer-mu'tâde Ser-'asker olan düstûr-ı mükerrerem müşîr-i müfahham nizâmü'l-'âlem Vezîr'im Ahmed Paşa *edâme'llâhü Te'âlâ iclâlehû*'nuñ ma'iyyetinde bulunmak üzere 'Âsitâne-i Sa'âdet'imden kalyonlar ile irsâli tertîb olunan top ve hamîre-hâvenleri ve mühimmât-ı sâ'irenin İskenderun

İskelesi'nden mahalline nakli için iktizâ iden mekârî deve ve katır ve camus ve sâ'ir davarlar Haleb Eyâleti'nde sâkin ve mutavattın türkmanlardan ve Yeniil Türkmanı'na tâbî Ağcakoyunlu Cemâ'ati ve cemâ'at-i sâ'ireden ve sevâhil a'râbı kabîlesinden ve ekrâd ve yerlûden ve Adana Eyâleti ve İfrâz-ı Zü'l-Kadiriyye Türkmeni ve sâ'ir bulunan mahallerden Haleb Vâlîsi Vezîr'im Ahmed Paşa *edâme'llâhü Te 'âlâ iclâlehü* ma'rifeti ve Der-gâh-ı Mu'allâ'm Kapucubaşılardan Mehmed *dâme mecdühü* mübâşeretiyle ber-vech-i ta'cîl tedârik ve ihrâc ve cümlesini iskele-i mezbûrede hâzır ve âmâde kılınub mühimmât vardığı gibi bilâ-tevakkuf tedârik olunan davarlara tahmîl ve top ve hamîre-hâvenleri 'araba ve kundaklarına bindirilüb savb-ı maksûda sevk ve irsâl ve Belan Dağı'nın mürûr-ı 'ubûrda sed-râh olacak mahalleriyle Kilis ve 'Ayıntab ve A'zâz üzerlerinden Birecik'e varınca esnâ-yı tarîkde vâki' mevâzi'-i sâ'irenin iktizâ iden yerleri her bir kazânın ahâlîleriyle tathîr ve tevsî' ve bataklık ve handakları dahî doldırılıb cisrleri ta'mîr itdirilmek üzere tesyîr olunarak Belan Dağı'ndan aşırılıb Kilis ve A'zâz ve 'Ayıntab üzerlerinden Birecik'e ve andan sefâyın ile Nehr-i Murad'ın karşısına geçirilüb Mardin altından doğru Musul'a nakl ve andan dahî ser-'asker-i müşârün-ileyhiñ yanına isâli fermânım olub ve İskenderun'dan Kirmanşah'ına varınca ber-vech-i mu'tâd iktizâ iden ücretleri Haleb muhassılı 'Osman *zîde mecdühü*'nün 'uhdesinde olan muhassıllık mâlından virilmek için emr-i şerîfimle havâle olunmağın siz ki 'Uzeyr Sancağı begi ve mütesellimler ve voyvodalar ve sâ'ir a'yân-ı vilâyet işerlerisiz işbu emr-işerîf-i celîli'l-kadrim vüsûlünde mühimmât-ı mezkûrenin nakliçün müşârün-ileyh Haleb Vâlîsi vezîrim Ahmed Paşa *edâme'llâhü Te 'âlâ iclâlehü*'nün ve mübâşir-i mûmâ-ileyh tarafından her ne kadar deve ve katır ve camus ve sâ'ir davarları ber-vech-i mu'tâd lâzımgelen ücretleri taraf-ı mirîden virilmek üzere olub aslâ bu bâbda kimesneye zulm ve ta'addî olunmak iktizâ eylememekle bu davarların tedârik ve ihrâcında ta'allül ve tereddüd îcâb ider hâl de yoğıken kat'â tehâvün ve taksîrden nâşî müstevfâ davarlar tedârik ve ihrâc olunmayub ma'âz'Allâhi Te'âlâ mühimmâtın nakli te'hîre kalmağla bu mühimm-i 'azîmin ta'tîline bâ'is olmak ihtimâliniz olur ise siz ki kâdîlarsız yalnız mansıb-ı kazâdan 'azlîfiz ile kanâ'at olunmayub isimleriñiz cerîde-i hükûmetden hakk ve bilâd-ı ba'îdeye nefy ve ta'zîb ile te'dîb olacaklarıñızı ve siz ki voyvodalar ve mütesellimler ve a'yân-ı vilâyet işerlerisiz siziñ dahî bilâ-tevakkuf cezâlarıñız tertîb olunacağı mukarrer ve muhakkak olunduğundan başka bu davarların ihrâc ve teslîminde kâ'inen men-kâne her kim ta'allül ve tereddüd ider ise Der-Sa'âdet'ime 'arz ve i'lâm [ile] imrâr-ı vakt ve zamân eylemeyüb o makûleleri bilâ-tevakkuf ahz ve habs ve kal'a-bend ve emvâl ve emlâk ve eşyâsı mîrî için zabt eylemek üzere vezîr-i müşârün-ileyh ve mübâşir-i mûmâ-ileyh me'zûn ve mürahas kılınmışdır. İmdi encâm-ı hâl neye müncer olacağın bir hoşca fikr ve mülâhaza ile ana göre bu bâbda ihtimâm ve dikkat ve mühimmât nakline her ne mikdâr davar mütâlebe olunur ise bilâ-tereddüd ihrâc ve irsâl ve teslîminde bezî-i bât ve tevân eylemeñiz bâbında Fermân-ı 'Âlî-şân'ım sâdir olmuşdur. Buyurdum ki: Hükûm-i Şerîfimle

vardukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan işbu emr-i şerîf-i 'âli-şânımın mazmûn-ı münîf-i itâ'at-makrûnıyla 'âmil olub hılâfından be-ğâyet ihtirâz ve ictinâb eyleyesiz. Şöyle bilesiz. Alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsınız. Tahrîren fi'l-hâdî ve'l-'ışrîn min-cumâdi'l-ûlâ sene tis'a ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Kostantınıyye

el-Mahrûse

Tubbika aslühü'l-'âlî nemekahü'l-fakîri'llâh 'azze şânühü 'Abdullah el-Kâdî be-medîne-i Haleb'il-mahrûse 'afâ 'anh.

Sahife no: 187

Belge no: 315

Cizye berâtıdır.

Nişân-ı Şerîf-i 'Âli-şân Hükmi Oldur ki,

Memâlik-i Mahrûse'mde vâki' tavâ'if-i ehl-i zimmetden Yehûd ve Nasârânın şer'an ru'ûslarına madrûbe olan cizyeleri Beytü'l-mâl'ımın emvâl-i meşrû'asından olub Mezheb-i Hanefiyye üzre müstahakk-ı cizye olanlardan a'lâ ve evsat ve ednâ i'tibâriyle cibâyet olunmak lâzım gelmegin sene-i sâbık mücebince inş'Allâhü Te'âlâ biñyüz kırk senesinin cibâyeti işbu biñyüzotuzdokuz senesi receb-i şerîfi ğurresinden cibâyet olunmak üzre sâdır olan Hatt-ı Hümayûn-ı Şevket-makrûnum mücebince biñyüz kırk senesine mahsûb olmak üzre Adana ve Sis ve Tarsus ve İçil sancaklarında ve tevâbi'i kazâları ve kurâlarında sâkin ve mütemekkin ve mevcûd olan ve mürûr-ı 'ubûr iden ehl-i zimmet kefer ve Yehûd ve Erâmine-i 'acem tâ'ifelerinin üzerlerine edâsı lâzımgelen biñyüz kırk senesi cizyeleri cibâyeti dört yüzon a'lâ ve üçbiñkiyüzseksen evsat ve dört yüzon ednâ ki cem'an dörtbiñyüz evrâk ile işbu râfi'-i tevkî'-i refi'i's-şân-ı hâkânî kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Yegen Ahmed *zîde mecdühîye* der-'uhde ve tev'fiz olunub işbu berât-ı 'âli-şân-ı ma'delet-ğâyâtı virdim ve Buyurdum ki: Cizyedâr-ı mûmâ-ileyh vardukda biñyüzotuzdokuz senesi receb-i şerîfi ğurresinden hâkimü'l-vakt muvâcehesinde mîrî mühr ile memhûr yedine virilen cizye evrâkı boğçasının mührleri kat' [ve] evrâkda olan mühr ile tatbîk olundukdan sonra bir kiseye vaz' [ve] vilâyet kâdîsı mührleyüb Der-Sa'âdet'ime irsâl ve kalem-i mezbûre tâbî' her belde ve karyede sâkin ve mevcûd yerlü ve yabancı ve mürûr-ı 'ubûr iden ehl-i zimmet ve kefer ve Yehûd ve Erâmine-i 'acem tâ'ifeleri ve emred-i mürâhık hükmüne dâhil olub şer'an cizyeye müstahak olan ğulâmları geregi gibi takayyüd ve ihtimâm [ile] tefahhus ve bir ferdi hâric ve kâğıdsız kalmamak şartıyla vech-i şer'î üzre ahâlîsi beyinde esnâf-ı selâseden kangı sınıfdan 'add ve i'tibâr olunur ise fakîr mu'temedinden bir altun ve vasattü'l-hâl olanlardan iki altun ve zâhîrî'l-ğınâ mükemmel olanlardan dört altun eşref-i cizyeleri ahz oluna gelüb lâkin el-hâletü hâzihî eşref altun beş pâre

bâş ile geçüb tefâvütü olduğundan cizyedârlar cer-i nef için berâtlarımızda altun alınmak tasrîh olunmuşdur deyu 'aynî altun talebiyle re'âyâyâ cebr ve altun bulamadıkları sûretde her altun mukâbelesinde yüzbeş para taleb ve tahsîl ve [re]'âyâ fukarâsına bu vechile ta'addî itmeleriyle fi-mâ-ba'd re'âyâdan 'aynî altun taleb olunmayub beher ğurûşa kırk para hisâbı ile a'lâdan on ğurûş ve evsatdan beş ğurûş ve ednâsından ikibuçuk ğurûş olmak üzere ecnâs-ı nukûddan ne ğüne akçe getürürler ise hâlisü'l-'ayar ve tâmmü'l-vezn olanları râyic olduğu vech üzere ahz ve zolota doksanar akçeye zicirîklü Mısır altunı yüzonar paraya ve zincirîklü müdevver İstânbulî altunı dörderyüz akçeye alunub cizyeleri bu vechile cibâyet ve tahsîl ve yine şurut-ı makhere-i mezkûreye kemâl-i ihtimâm ve i'tidâl üzere mürâ'ât olunub haddi tecâvüz ve ta'addî ile sebep-i sadâkat ve tarîk-ı istikâmetden 'udûl idenlerin şer'an müstahak oldukları cezâ-yı 'amelleri tertîb oluna ve ehl-i zimmet keferenin herbirine mîrî mühür ile memhûr eşkâliyle birer kâğıd virülüb ve 'ummâl-i cizyeye tevzî' eylediği a'lâ evrâkının herbirinden oniki ve evsatından dokuz ve ednâsından altı para ma'îşet ve bundan mâ-'adâ her bir va[ra]kdan birer para dahî cizye muhâsebecisi ve kâtiblerine ücret-i kitâbet ta'yîn olunmağla müctema' olan asl-ı mâl-ı cizyeden hîn-i muhâsebede zimmetlerine mahsûb olmak ve Memâlik-i Mahrûse'mde evkâf karyelerinde sâkin ehl-i zimmetden selâtîn-i 'ızâm ve vüzerâ-yı kirâm ve mîr-mîrân ve sâ'irlerinin hâss ve ocaklıklarına ve voyvodalıklarına dâhil ve ba'zı esbâba binâ'en defterden ifrâz ve maktû' olanlar ve gerek râhib ve patrik ve kasis (?) ve bir tarîk ile ellerine berât alub tercümânlık ve müsellemlik ve mu'âfiyet iddi'âsında olanlar bi'l-cümle ref olunmağla mâ-dâm ki, iktisâb ve 'amele kâdir olub iktisâbdan mâni' olur zamanda zarâret (?) ve kılıç veyâhud ekser-i 'âmmında marîd olmaklık gibi a'zâr-ı sahîhası olmaya. Sâ'ir ehl-i zimmetden istisnâ olunmayub bu makûlelerin cümlesinden vech-i şer'î üzere istihkâklarına göre yed-i vâhidden esnâf-ı selâse i'tibâriyle cizyeleri cibâyet ve cizyeye müstahak olmayan [s. 186] sabî ve zâhirü'l-ğınâ olmayub pîr ve fânî ve amel-mânde olmağla bir vechile kâr ve kisbe iktidârı olmayanlardan hilâf-ı şer' cizye taleb olunmaya. Ve işbu sene-i mübârekede dahî cizyedârlardan peşîn alınmayub ve mâl-ı cizye dahî kendülerden dört takst ile tahsîl olunmak üzere olmağla cizyedârlar dahî re'âyâ fukarâsından def'aten taleb ve tahsîl ile rencîde ve ta'addî eylemeyüb âyende ve revendeden ve def'aten edâya kudreti olanlardan mâ-'adâsı dört taksît ile cem' ve tahsîl eyleyeler. Ve cizyedârlar dahî mâl-ı cizyeyi dört taksît ile edâ eyleyüb taksît şurutı üzere vakt ve zamânıyla Hazîne-i Amire'ye teslim eylediklerinden sonra anlardan dahî def'aten taleb olunmaya ve mâl-ı cizye kazâ'en ve ictihâden vâridât-ı şer'iyeden olub ²³ ehl-i zimmet sukût-ı cizyeyi müstelzim olur 'özl[den] sâlim iken zül ve sığâr ile müstahak oldukları cizyelerin virmemek için bi-vech 'özl irâdına ictirâ veyâhud bir tarîk ile îyâ bir yerde ihtifâ

²³ Cizye vergisinin hukûkî kaynağı.

veyâhud a'lâya müstahak iken evsata, evsata müstahak iken ednâ cizyesin virmege tasaddî idenlerden ise cizye-i şer'iyyelerinden imtinâ' eyledikleriçün ol makûlelerin rakabesi üzerine madrûbe olan cizyeleri alındıktan sonra şer'an eşedd-i 'ikâb ile icâb iden cezâları tertîb oluna. Ve ahâlî-i vilâyetden ba'zı zî-kudret kimesnelerden bağ ve bağçe ve çiftlik ve mandıralarında çoban ve teroğlanı nâmıyla ve sâ'ir bahâne ile ehl-i zimmet istishâb ve cizyelerin virdirmeyüb bu gûne harekete cesâret idenler bâ'is-i hızlân ider (?) olur mu'âkabet-i şedîde ile mu'âkeb olacakların mukarrer ve muhakkak bilüb selâmet-i hâlleriniçün tahammül-i intibâh üzre hareket-i behiyyesi ve cizyedârlar birbirlerinin mukâyeselerine dâhil olmayan re'âyâyâ hafıyyeten hîle ile evrâk gönderüb tevzî' olunduğu şer'an sâbit oldukda virdiği kâğıdı giru kendüne redd ve akçası bi't-tamâm tahsîl ve asıl cizyedârına teslim ve tahammüllerine göre evrâkların virdirüb bir vech ile ta'allül ve muhâlefet itdirilmeye. Ve ba'zı re'âyâ sâkin olduğu kasaba ve kurâsında mûna'am ve mütemevvil a'lâ veyâ evsata mütehammil iken ednâ ve evsat cizyesin virmemek için cizyedârların âhar kazâ cizyedârlarından hîle ile evsat ve yâhud ednâ kâğıdı alub mîrfye ğadritmekle ol asılların ahâlîsi beyinde mülk ve emlâkine nazar olunub kangı sınıftan 'add ve i'tibâr olunur ise vech-i şer'î üzre istihkâklarına göre evrâkların virilüb lâkin bu bâhâne ile re'âyâ fukarâsına dahî ğadr ve tecâvüz olunmaya. Her bir ehl-i zimmetin istihkâklarına göre cizyeleri cibâyet olunmak lâzım iken ba'zı mahallât ve kurânın kocabaşları kendü cizyelerin tahfif için topdan evrâk alub ve re'âyâyâ istihkâklarına göre tevzî' olunmayub mâlı herne ise beynlerinde hisâb ve hılâf-ı şer'-i 'ale's-seviyye tahsîl olunduğu sem'-i hümâyûnıma ilkâ olunmağla bu bid'at-i kerîhe dahî men' olunub her bir ehl-i zimmetin istihkâklarına göre cizyedârdan eşkâliyle evrâkları virülüb cizyeleri cibâyet oluna. Hâsıl-ı kelâm hılâf-ı şurût-ı berât bir ferde hâric ve evrâksız kalmamak üzre ehl-i zimmetin her birine vech-i şer'î üzre tahammül ve istihkâklarına göre evrâkların virüb cizye-i şer'iyyelerin cibâyet eylediklerinden sonra kasaba ve karye üzerlerine topdan evrâk tarh ve tevzî' eylemekden ğâyetü'l-ğâye ihtirâz ve ictinâb olunub haberi alındıkda bilâ-ihmâl bû gûne harekete cesâret idenlerin cezâları tertîb olunacağı mukarrer ve muhakkak bileler. Ve cibâyete me'mûr 'âmiller dahî câdde-i Hakk'dan 'udül eylemeyüb kemâl-i istikâmet ile hareket ve hılâf-ı şurût-ı Berât-ı 'Âli-şân re'âyâ fukarâsından başka ma'îşet ve zahîre ve kâtibiye ve huddâmiye ve kolcı akçesi nâmıyla bir habbe taleb eylemeyeler. Ve kezâlik kuzâd ve nüvvâb dahî harc-ı mahkeme nâmıyla re'âyâdan ve 'ummâl-ı cizyeden kalîl ve kesîr min-ba'd bir nesne mutâlebe eylemeyeler. Şöyle ki kâdîlar ve cizyedârlar celb-i mâl sevdâsıyla re'âyâyâ zulm ve ta'addî iderler ise sırren ve 'alenen tecessüs ve tefahhus olunur izdiyâd aldıkları zâhir olur ise kayd ve bend ile Âsitâne-i Sa'âdet'ime ihzâr ve şer'an muhkem haklarından gelünür. Aña göre işbu berât-ı 'âlî-şânımın şurûtu mürâ'ât olunub kâdîlar ve voyvodalar ve kurâ zâbitleri ve sâ'ir sükkân-ı vilâyet bi'l-ittifâk cizye cibâyeti husûsnda cizyedârlara i'ânet ve muhâlefet ider olur ise haklarından

gelmek üzere ism ve resmleriyle Der-Sa'âdet'ime 'arz ve i'lâm eyleyeler. Ve her bir neferin cizye mâlin edâ eyledikleri ma'lûm olmak için cizyedârlar başka defter dutub kasabada olanları Mahallesiyile ve kurâda olanları karyesiyle ve mürûr-ı 'ubûr idenleri ism ve resmleriyle 'ale'l-eşkâl defter ve cizye muhâsebesi kalemine teslim eylemek üzere Der-i Devlet-medârıma getüreler. Ve cizyedârları me'mûr olduğı kazâ ve nevâhîsine tevzî' eylediği evrâkı min-ba'd kolcular mühürleyüb () kâğıd virilüb ve hîn-i iktizâda def'-i iştibâh için tatbîk olundukda mutâbık olunmak üzere cizye kaleminde hıfzolunan kendü mühürleriyle mühürleyeler. İşbu berât-ı 'âlf-şânda ta'yîn ve tasrîh olunan şurût ve kuyûdun takayyüd ve icrâsına her birleri gereği gibi ihtimâm-ı tâmm eyleyüb hılâfıyyla vaz' ve hareketden be-ğâyet ihtirâz ve ictinâb eyleyesiz. Şöyle bilüb, 'alâmet-i şerife i'timâd kılalar.

Sahife no: 188

Belge no: 316

Akdâ kudâti'l-müslimîn evlâ vülâtü'l-muvahhidîn ma'deni'l-fazlı ve'l-yakîn râfi'u a'lâmi's-şeriatî ve'd-din vârisu ulûmü'l-enbiyâi ve'l-mürselîn el muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-mu'în mevlânâ kâdîsı *zîdet fazâ'ilühû* ve mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'âdeni'l-fazâ'il ve'l-keâm Müteveffâ 'Osman Paşa'nın Başağası Süleymân *zîde mecdühû'nî* olduğı mahalle varınca yol üzerinde vâkı' olan kâdılar *zîde fazluhüm* ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân mütesellimler ve voyvodalar ve kethüdâyerleri yeñiçeri serdârları ve kılâ' dizdârları ve neferât ağaları ve kurâ zâbitleri ve a'yân-ı vilâyetin işerleri zîde kadruhüm tevki'-i refi'i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, müteveffâ 'Osman Paşa'nın Başağası Süleyman *zîde mecdühû'nî* ma'rifetiyle tahrîr olunacak levendât masârifiçün gönderilen Hazîne-i Âsitâne-i Sa'âdet'imden mûmâ-ileyhiñ olduğı mahalle varınca yol üzerinde her kangıfızın taht-ı kazâsına dâhil olur ise me'men ve mahfûz yerlere kondurub ve gicelerde bekletdirüb ve yollarda yanına kifâyet mikdârı yarar ve mu'temed-i 'aleyh süvârî ve piyâde tüfenk-endâz âdemler ve kal'a neferâtı ve bayraklar ta'yîn idüb gereği gibi hıfz ve hırâset iderek kazâdan kazâyâ ve kurâdan kurâyâ emîn ve sâlim birbirifize ulaşıdrub ve her kazâyâ selâmet ile vüsûlünü müş'ir mübâşir yedinden memhûr sened ahz [ve] ba'dehû ta'yîn olunan âdemler 'avdet itdirilmek üzere ziyâde takayyüd ve ihtimâm eyleyesiz. Şöyle ki hıfz ve hırâset husûsunda bir dürlü tekâsül ve taksîrâtınız sebebi ile menâzil ve merâhilde mîrî hazîne 'iyâzen bi'llâhi Te'âlâ bir tarîk ile zarar ve ziyân irişdirmek ihtimâliñiz olur ise sonra bir dürlü 'özr ve cevâbınız ısgâ olunmayub mâl-ı mîrî sizden tazmîn itdirileceğın mukarrer ve muhakkak bilüb ana göre kemâl-i takayyüd ve ihtimâm ile gereği gibi mahalline varınca hıfz ve hırâset ve emnen ve sâlimen birbirifize ulaşıdrub zarar ve gezend irişdirmekden ve bu bâhâne ile re'âyâ fukarâsından celb-i mâl sevdâsıyla zulm ve ta'addî olunmak[dan] be-ğâyet ihtirâz ve ictinâb eyleyesiz deyu Fermân-ı

‘Âlî-şânım sâdır olmuştur. Buyurdum ki: Hük-m-i Şerîfimle vardukda bu babda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan emr-i ‘âlî-şânımın mazmûn-ı münîfi birle ‘âmil olub hilâfıyla vaz’-ı hareketden be-ğâyet ihtirâz ve ictinâb eyleyesiz. Şöyle bilesiz. Alâmet-i şerîfe i’timad kılasız. Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmisi ‘ısrîn min-şehri cemâziye'l-evvel li-seneti tis'in ve selâsîne ve mi'ete ve elf.

Fî-selh-i cemâziye'l-âhır

Kostantınıyye
el-Mahrûse

Sahife no: 188

Belge no: 317

Kıdvetü'l-kudât ve'l-hükkâm ma‘âdeni'l-fazlı ve'l-keîâm Adana ve Dindarlu kâdîları *zide fazluhümâ* ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Adana mütesellimi *zide kadrühû* tevkî‘-i refî‘-i hümâyûn vâsıl olıcak ma‘lûm ola ki, Adana Sancağı'nda Dündarlu Mukâta‘ası re‘âyâsı Divân-ı Hümâyûn'ıma ‘arz-ı hâl idüb mukâta‘a-i mezbûre mülhakâtından Turasanlu Cemâ‘ati'nden meşhûr öteden berü re‘âyâ ve ra‘iyyet oğullarından Kara Yakub nâm şakî kendü hâlinde durmayub dâ‘imen tezvîrât sâhibi ve ihtilâlbaşı bâ‘is olduğundan ğayri cemâ‘at-i mezbûre re‘âyâsını tahrîk ve ihtilâl idüb “sizler dağlarda oturun. Mâl-ı mîrîñizi virmeksizin mu‘âf ve müsellemler itdirirüm ve mu‘âfiyet fermânıñızı gönderirüm” deyu re‘âyâ-yı mezbûreyi bir-vecihle birağub ve hevâsına tâbî‘ eşirrâları tedârik eylemekde iken mezbûr ahz ve mahbûs olmağla şakî-i mezbûr mahbûsen re‘âyâ fukarâsıyla ma‘an mahalline irsâl ve cemâ‘ât-i mezbûrenin mâl-ı mîrîleri kânûn ve defter mücebince tahsîl olundukdan sonra şakî-i mezbûrun şer ve şekâveti voyvoda ma‘rifetiyle re‘âyâ üzerinden men‘ ve def‘ olunmak için Emr-i Şerîfim recâ eylediği ecilden Hazîne-i Âmire'mde mahfûz olan Başmuhâsebe Defterleri'ne nazar olundukda Adana Sancağı'nda vâki‘ Dindarlu ve tevâbi‘i mukâta‘ası senede yedibiñyedyigirmiüç ğurûş mâl ile el-Hâc ‘Ali'nin ber-vech-i mâlikâne ‘uhdesinde olduğu der-kenâr olunmağla imdi der-kenârı mücebince rüsûm-ı ra‘iyyetlerin virdükden sonra voyvodaları ma‘rifetiyle şakî-i merkûmun ta‘addîsi men‘ ve def‘ olunmak bâbında Fermân-ı ‘Âlî-şân'ım sâdır olmuştur. Buyurdum ki: Hük-m-i Şerîfimle husûs-ı mezbûre mübâşir ta‘yîn olunan Der-gâh-ı Mu‘allâ'm çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân İbrâhîm Çavuş *zide kadrühû* vardukda bu bâbda sâdır olan emrim üzre ‘amel idüb dahî vech-i meşrûh üzre mukâta‘a mezbûre ber-vech-i mâlikâne el-Hâc ‘Ali *zide mecdühû* niñ ‘uhdesinde olmağla re‘âyâ-yı mezbûr üzerlerine edâsı lâzımgelen rüsûm-ı ra‘iyyetlerin emr ve defter mücebince edâ eyledikten sonra voyvodaları ma‘rifetiyle şakî-i mezbûrun dahî ta‘addîsini men‘ ve def‘ eyleyesiz. Şöyle bilesin. ‘Alâmet-i şerîfe i’timad kılasız.

Fî 28 Cumâdi'l-âhır sene 1139

Sahife no: 189

Belge no: 318

Akdâ kudâtü'l-müslimîn evlâ vülâtü'l-muvahhidîn ma'deni'l-fazlı ve'l-yakîn râfi'u a'lâmiş-şeriatı ve'd-din vârisu ulûmü'l-enbiyâi ve'l-mürselîn el muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-mu'în mevlânâ kâdısı *zîdet fazâ'ilühü* ve mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'âdeni'l-fazâil ve'l-keâm Âsitâne-i Sa'âdet'imden Siverek cânibine varınca yol üzerinde vâkî' olan kâdılar *zîde fazluhum* ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân mütesellimler ve voyvodalar ve kethüdâyerleri ve yeñiçeri serdârları ve kılâ' dizdârları ve neferât ağaları ve kurâ zâbitleri ve a'yân-ı vilâyetiñ işerleri *zîde kadruhüm* tevkî'-i refi'i hümâyûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki, zahire bâhâsîcün bu def'a Siverek cânibine gidecek hazîne İnşâ'llâhü Te'âlâ Âsitâne-i Sa'âdet'imden mahall-i mezbûre varınca yol üzerinde her kangıñızın taht-ı kazâsına dâhil olur ise me'men ve mahfûz yerlere kondurub ve gicelerde bekletdirüb ve yollarda yanına kifâyet mîkdârı yarar ve mu'temed-i 'aleyh süvârî ve piyâde tüfenk-endâz âdemler ve kal'a neferâtı ve bayraklar ta'yîn idüb geregi gibi hıfz ve hurâset iderek kazâdan kazâya ve kurâdan kurâya emîn ve sâlim birbirîñize ulaşıdırub her kazâya selâmet ile vüsûlünü müş'ir mübâşir yedinden memhûr sened ahz ba'dehü ta'yîn olunan âdemler 'avdet itdirilmek üzere ziyâde takayyüd ve ihtimâm eylesesiz. Şöyle ki hıfz ve hurâset husûsunda bir dürlü tekâsül ve taksîrâtıñız sebebi ile menâzil ve merâhilde mîrî hazîneye 'ıyâzen bi'llâhi Te'âlâ bir tarîk ile zarar ve ziyân irişdirmek ihtimâliñiz olur ise sonra bir dürlü 'özü ve cevâbınız ısıgâ olunmayub mâl-ı mîrî sizden tazmîn itdirilecegin mukarrer ve muhakkak bilüb aña göre kemâl-i takayyüd ve ihtimâm ile geregi gibi mahalline varınca hıfz ve hurâset emnen ve sâlimen birbirîñize ulaşıdırub zarar ve gezend irişdirmekden ve bu bâhâne ile re'âyâ fukarâsından celb-i mâl sevdâsıyla zulm ve ta'addî olunmaktan be-ğâyet ihtirâz ve ictinâb eylesesiz deyu Fermân-ı 'Âli-şân'ım sâdır olmuştur. Buyurdum ki: Hükm-i Şerîf'imle vardukda bu babda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan işbu emr-i şerîf-i celîli'ş-şân vâcibü'l-ittibâ' ve lâzîmü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûmıyla 'âmil olub hilâfiyla vaz'-ı hareketden be-ğâyet ihtirâz ve ictinâb eylesesiz. Şöyle bilesiz. 'Alâmet-i şerîfe i'timad kılâsız. Tahîren fi'l-yevmi'l-hâmisi 'ısrîn min-şehri cemâziye'l-evvel sene tis'in ve selâsine ve mi'ete ve elf.

Kostantınıyye

el-Mahrûse

Sahife no: 189

Belge no: 319

Akdâ kudâtü'l-müslimîn evlâ vülâtü'l-muvahhidîn ma'âdini'l-fazâ'il ve'l-yakîn râfi'u a'lâmiş-şeriatı ve'd-din vârisu ulûmü'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el-muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l-

meliki'l-mu'in mevlânâ kâdîsı *zîdet fazâ'ilühû* ve mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'âdeni'l-fazâ'il ve'l-keâm Genc 'Ali *zîde mecdühû*'niñ olduğu mahalle varınca yol üzerinde vâki' olan kâdîlar *zîde fazluhum* ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân mütesellimler ve voyvodalar ve kethüdâyerleri yefiçeri serdârları ve kılâ' dizdârları ve neferât ağaları ve kurâ zâbitleri ve a'yân-ı vilâyetini işerleri *zîde kadruhüm* tevkî'-i refî'i hümâyûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki, Rakka'da Genc 'Ali *zîde mecdühû*'niñ ma'rifetiyle tahrîr olunacak levendât masârifiçün gönderilen hazîne Âsitâne-i Sa'âdet'imden mûmâ-ileyhiñ olduğu mahalle varınca yol üzerinde her kangıñızın taht-ı kazâsına dâhil olur ise me'men ve mahfûz yerlere kondurub ve gicelerde bekletdirüb ve yollarda yanına kifâyet mikdârı yarar ve mu'temed-i 'aleyh süvârî ve piyâde tüfenk-endâz âdemler ve kal'a neferâtı ve bayraklar ta'yîn idüb geregi gibi hıfz ve hırâset iderek kazâdan kazâya ve kurâdan kurâya emîn ve sâlim birbiriñize ulaştırub her kazâya selâmet ile vüsûlünü müş'ir mübâşir yedinden memhûr sened ahz ba'dehû ta'yîn olunan âdemler 'avdet itdirilmek üzere ziyâde takayyüd ve ihtimâm eylesesiz. Şöyle ki hıfz ve hırâseti husûsunda bir dürlü tekâsül ve taksîrâtınız sebebi ile menâzil ve merâhilde mîrî hazîne 'iyâzen bi'llâhi Te'âlâ bir tarîk ile zarar ve ziyân irişdirmek ihtimâliñiz olur ise sonra bir dürlü 'özü ve cevâbıñız ısgâ olunmayub mâl-ı mîrî sizden tazmîn itdirilecegin mukarrer ve muhakkak bilüb ana göre kemâl-i takayyüd ve ihtimâm ile geregi gibi mahalline varınca hıfz ve hırâset ve emnen ve sâlimen birbiriñize ulaştırub zarar ve gezend irişdirmekden ve bu bâhâne ile re'âyâ fukarâsından celb-i mâl sevdâsıyla zulm ve ta'addiden be-ğâyet ihtirâz ve ictinâb eylemeñiz bâbında Fermân-ı 'Âli-şân'ım sâdır olmuştur. Buyurdum ki: Hükm-i Şerîfimle vardukda bu babda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan işbu emr-i şerîf-i celîli'l-kadri'-şân vâcibi'l-ımtisâl ve lâzimi'l-ittibâ'imıñiñ mazmûn-ı itâ'at-makrûniyla 'âmil olub hilâfiyla vaz' ve hareketden be-ğâyet ihtirâz eylesesiz. Şöyle bilesiz. 'Alâmet-i şerîfe i'timad kılâsız. Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmisi 'işrin min-şehri cemâziye'l-evvel sene tis'in ve selâsîne ve mi'ete ve elf.

Kostantınıyye
el-Mahrûse

Sahife no: 190

Belge no: 320

Şerâyi'-şi'âr Adana kâdîsı efendi *zîde fazluhum* ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Adana Sancağı mütesellimi *zîde mecdühû* ba'de's-selâm inhâ olunur ki, bi-'avnihî'llâhi Te'âlâ evvel baharda hâlen Hemedan cânibi Ser-'askeri vezîr-i mükerrerem 'izzetlü Ahmed Paşa Hazretleri'niñ ma'ıyyetinde zehâ'ir ve mühimmât-ı cebehâne ve tophâne tahmîl olunmak üzere Karaman Eyâleti'nden ihrâcî fermân olunan develerin peşin verilecek ücretleriçün Adana

Sancağı'nın 'avâriz ve bedel-i menzilinin yüzotuzdokuz senesi mâlından havâle olunan ikibifbeşyüz ğurûş 'acâleten tahsîl ve kabzına me'mûra edâ ve teslîm itdirmeñiz bâbında sâdır olan Fermân-ı 'Âlî-şân mücebince mektûb tahrîr ve ile irsâl olunmuşdur. İnşâ'llâhü Te'âlâ vüsûlünde müceb-i emr-i 'âlî üzere 'amel ve hareket ve bu emr-i mühimme herbiriñiz geregi gibi ihtimâm ve dikkat idüb 'avk ve te'hîrden be-ğâyet hazer ve mücânebet eyleyesiz ve's-selâm.

Sadr-ı a'zam

İbrâhîm

Sahife no: 190

Belge no: 321

Kıdvetü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'denü'l-fazlı ve'l-keîâm mevlânâ Adana kâdisı *zîde fazluhû* ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Adana Sancağı mütesellimi *zîde mecdühû* tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki, İnş'Allâhü Te'âlâ işbu sene-i mübârekenin ibtidâ-i baharında Hemedan cânibi Ser-'askeri düstûr-ı mükerrrem müşîr-i müfahham nizâmü'l-'âlem Vezîr'im Ahmed Paşa *edâme'llâhü Te'âlâ iclâlehû*'nûñ ma'iyetine me'mûr kılınacak tavâyif-i 'askerin rûz-merre virilecek ta'yînâtlarıçün naklolunacak zehâyiri ile cebehâne ve tophâne mühimmâtları tahmîli içün Karaman Eyâleti'nde vâki' sancaklarda ihrâcı fermânım olan develerin verilecek üçer aylık peşin ücretleriçün Adana Eyâleti mukâta'âtı mülhakâtından Adana Sancağı 'avâriz ve bedel-i menzil mâlının yüzotuzdokuz senesi mâlından işbu emr-i şerîfimle ikibifbeşyüz ğurûş ta'yîn ve havâle olunmağın İnşâ'llâhü Te'âlâ eyâlet-i mezbûreden ihrâcı fermânım olan develerin ihrâcına me'mûr Mübâşir 'Osman *zîde mecdühû* vardukda siz ki kâdî ve mütesellim-i mezbûrsuz livâ-i mezbûruñ 'avâriz ve bedel-i nüzûli mâlında ikibifbeşyüzğurûş ma'rifet-i şer'le tevzî' ve tahsîl ve kabzına me'mûr mübâşir-i mûmâ-ileyhe teslîm ve teslîmiñe işbu emr-i şerîfimiñ zahrına hüccet-i şer'iyeye itdirdüb ve memhûr temessük alub Emr-i Şerîfimle zabt eyleyesiz. Meblağ-ı mezbûr eyâlet-i mezbûreden ihrâc olunacak develerin ücretlerine virilecek akçelerden olmağla bir dürlü 'özü ve 'illet eylemeyüb bir gün ve bir sâ'at akdem edâ ve teslîm ve mübâşiri 'avdet itdirmekde dikkat ve ihtimâm eyleyesiz. Ve sen ki mübâşir-i mûmâ-ileyhsin mâl-ı mezbûrdan havâle olunan meblağ-ı mezbûr ikibifbeşyüz ğurûş mütesellim-i mezbûr edâda 'özü ve 'illet ve def' sadedinde olub edâda huşûnet ider ise kat'â te'hîr eylemeyüb kendüsini ahz ve kal'a-bend idüb emvâl ve nukûdını zabt ve tahrîr ve defter ve fûrûht ve bi't-tamâm tahsîl ve ahz eylemeñ bâbında Fermân-ı 'Âlî-şân'ım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki: Hükm-i Şerîfimle vardukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan işbu emr-i celîli's-şân vâcibü'l-ımtisâl ve lâzîmü'l-ittibâ'ımın itâ'at-makrûmıyla 'âmil olub hılâfından be-ğâyet ihtirâz ve ictinâb eyleyesiz. Şöyle bilesiz. 'Alâmet-i

şerîfe i'timâd kılasız. Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmisi 'aşara min-cumâdi'l-ûlâ sene tis'a ve selâsîn ve mi'ete ve elf. Fî 21 Cumâdi'l-âhır sene 1139

Kostantınıyye
el-Mahrûse

Sahife no: 191

Belge no: 322

Düstûr-ı mükerrerem müşîr-i müfahham nizâmü'l-'âlem müdebbirü umûri'l-cumhûri bi'l-fikris'sâkıb mütemmimü mehâmmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâ'ib mümehhidü bünyâni'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyidü erkânî's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfû[fu]nu bi-sunûfi 'avâtifi'l-meliki'l-a'lâ Adana vâlisi vezîrim paşa *edâm'Allâhü Te'âlâ iclâlehü* tevkî'-i refî'i hümâyûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki, Tarsus Sancağı'nda Kusun Nâhiyesi'nde Mezra'a-i İnedolı ve ğayriden yigirmiüçbiñ akçe ze'âmete mutasarrıf Süleyman ve yine livâ-i mezbûrda Ulaş Nahiyesi'nde Cemâ'at-i Degirmenci ve ğayriden yigirmidokuzbiñüçyüzaltmışdört akçe ze'âmete mutasarrıf Hasan ve Mar'aş Sancağı'nda ve nâhiyesinde Kıst-Helvacyân ve ğayriden üçbiñyediyüzseksen akçe tîmâra mutasarrıf Hüseyin veled-i Mehmed ve Birecik Sancağı'nda ve nâhiyesinde Çoban nâm Karye ve ğayriden ellikibiñdörtüüz akçe ze'âmete mutasarrıf Hasan düstûr-ı ekrem müşîr-i müfahham nizâmü'l-'âlem nâzım-ı menâzimi'l-ümem Vezîr-i A'zam İbrâhim Paşa *edâme'llâhü Te'âlâ iclâlehü'nî* ve Tarsus Sancağı'nda Koştımur Nâhiyesi'nde Cemâ'at-i Çıldırım ve ğayriden yigirmibeşbiñdokuzyüzbeş akçe ze'âmete mutasarrıf Mûsâ, Hemedan Ser-'askeri Ahmed Paşa'nî ve İçil Sancağı Gülyar (!) Nâhiyesi'nde Kıraçlarovası nâm karye ve ğayriden otuzüçbiñaltıyüzonbeş akçe ze'âmete mutasarrıf Mustafa Kozbekçi gök (?) ilhâk idinceye dek ve Birecik Sancağı'nda ve nahiyesinde Kefe nâm karye ve ğayriden onyedibiñ akçe tîmâra mutasarrıf Ahmed Bosna Vâlisi Vezîr'im 'Abdullah Paşa'nın hıdmetlerinde olmak üzere kaydına şerh virdirmeleriyle sancakları 'askeriyle alaybegileri bayrağı altında sefere eşmeleri fermânım olmağla kaydlarında olan şerhleri ref' ve terkîn olunmak emrim olmuştur. Buyurdum ki: sâdır olan emrim üzere mezkûrûn sancakları 'askeriyle alaybegileri bayrağı altında sefere eşmeleri fermânım olmağın kaydlarında olan şerhlerin ref' ve terkîn eylesiz. Şöyle bilesiz. Alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Fî'l-yevmi'l-'ısrîn min-cemâziye'l-ûlâ sene tis'in ve selâsîne ve mi'e ve elf.

Fî 23

Kostantınıyye
el-Mahrûse

Sahife no: 191

Belge no: 323

Düstûr-ı mükerrerem müşîr-i müfahham nizâmü'l-âlem müdebbirü umûr'l-cumhûrî bi'l-fikris'sâkıb mütemmimü mehâmmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâ'ib mümehhidü bünyâni'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyidü erkânî's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfûfu bi-sunûfi 'avâtifi'l-meliki'l-a'lâ Adana Eyâleti'ne mutasarrıf olan vezîrim paşa *edâm'Allâhü Te'âlâ iclâlehü* tevkî'-i refî'i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, İçil Sancağı'nda Ermenek Nâhiyesi'nde Lori nâm karye ve ğayriden beşbiñ akçe tîmâra mutasarrıf olan 'Ali veled-i Mehmed ve Silifke Nâhiyesi'nde Akviran nâm karye ve ğayriden altıbiñkiyüzyetmiş akçe tîmâra mutasarrıf olan Mûsâ veled-i Halîl'in tevcîhleri târîh-i muktezâsı üzre irişüb kılıca kâdir ve sefere eşmege iktidârları var iken mücerred sefere gitmemek için cebelü bedeliyelerin ref' itdirmeyüb hablî olmak üzre şerhlü kalmalarıyla cebelüleri kaydı ref' ve tevana olub sefer-ber olmak üzre kaydlarına şerh virilmek emrim olmuşdur. Buyurdum ki: sâdır olan emrim üzre mezkûrlar irişüb kılınca kâdir ve sefere eşmege iktidârları olduğu nümâyân olub cebelüleri kaydı ref' olunmağla fi-mâ-ba'd sancakları 'askeriyle alaybegileri bayrağı altında vâki' olan hıdemât-ı 'aliyyemde bi-nefsihî mevcûdlar olmak üzre kaydlarına şerh virdiresin. Şöyle bilesin. Alâmet-i şerife i'timad kılasın. Tahrîren fi-evâ'ili cemâziye'l-âhır li-sene tis'in ve selâsine ve mi'e ve elf.

Kostantınıyye
el-Mahrûse

Sahife no: 192

Belge no: 324

Şerâyi'-şi'âr Adana Eyâleti'nde vâki' olan kudât efendiler *zide fazluhüm* ba'de's-selâm inhâ olunur ki, derûn-ı emr-i şerîfde mezkûrül-esâmî zü'emâ ve erbâb-ı tîmârın Defter-i Hâkânî'de kaydları üzerlerine virdirdikleri şerhleri ref' ve terkîn olunmağla mazmûn-ı emr-i şerîf-i mezkûrlara i'lân ve işâ'at ve her biri me'mûr oldukları üzre bayrakları altına varub iktizâ iden hıdemât-ı 'aliyyede kıyâm ve nevrûz-ı firûza dek alaybegileri bayrakları altında mevcûd bulunmayanların ze'âmet ve tîmârların âhara tevcîh olunacağı muhakkak ve mukarrer olduğun kendülerine bir hoşca tefhîm eyleyüb savb-ı me'mûrlarına irsâle takayyüd ve ihtimâm eylemek bâbında sâdır olan Fermân-ı 'Âlî-şân mücebince mektûb tahrîr ve ile irsâl olunub inşâ'llâhü Te'âlâ vüsûlünde müceb-i emr-i 'âlî üzre 'amel ve hareket ve husûs-ı mezbûre herbiriñiz ihtimâm ve dikkat idüb tesâmüh ve tekâsülden be-ğâyet ihtirâz ve mücânebet eylesesiz ve's-selâm.

Sadr-ı a'zam
İbrâhîm

Sahife no: 192

Belge no: 325

Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'âdinü'l-fazâil ve'l-keâm Adana Eyâleti'nde vâki' olan kâdîlar zîde fazluhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, Adana Eyâleti'niñ alaybegileri 'umûmen sancaklarının zü'emâ ve erbâb-ı tîmâriyle düstür-ı mükerrerem müşîr-i müfahham nizâmü'l-'âlem Bağdad Vâlisi olub Hemedan ve İsfahan cânibi Ser-'askeri Vezîr'im Ahmed Paşa *edâme'llâhü Te'âlâ iclâlehû'mnî* ma'iyetine me'mûr olmuşlariken Tarsus Sancağı'nda Kusun Nâhiyesi'nde İnedolu nâm karye ve ğayriden yigirmiüçbiñ akçe ze'âmete mutasarrıf olan Süleymân ve yine Tarsus Sancağı'nda Ulaş Nâhiyesi'nde Cemâ'at-i Degirmenci ve ğayriden yigirmidokuzbiñüçyüzaltmışdört akçe ze'âmete mutasarrıf olan Hasan ve yine Tarsus Sancağı'nda Lüsür Nâhiyesi'nde Cemâ'at-i Çıldırım ve ğayriden yigirmibeşbiñdokuzyüzbeş akçe ze'âmete mutasarrıf olan Mûsâ ve İçil Sancağı'nda Gülnar Nâhiyesi'nde Karalar evan (?) nâm karye ve ğayriden otuzüçbiñaltıyüzonbeş akçe ze'âmete mutasarrıf olan Mustafa Kozbekçi memûr oldukları Sefer-i Hümâyûn'a gitmemek üzere bertakrîb ile kaydlarına şerh virdirüb 'asâkir-i İslâm'ın taklîline bâ'is ve bâdî oldukları ser-'asker-i müşârün-ileyh tarafından 'arz ve i'lâm olunmağla mezbûrların vech-i meşrûh üzere Defter-i Hâkânî'de kaydları üzerine virdirdikleri şerhleri ref' ve terkîn ve alaybegileri bayrağı altına varub iktizâ iden hıdemât-ı Dîn ve Devlet-i 'Aliyye'me kıyâm eylemeleri fermânım olmağın sizler ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhimsiz işbu Emr-i Şerîfim ile vüsûlünde mazmûn-ı emr-i şerîfimi mezkûre i'lâm ve işâ'at ve her birisi me'mûr oldukları üzere bayrakları altına varub iktizâ iden hıdemât-ı 'aliyyemde kıyâm eylemeleriçün tenbîh ve te'kîd ve nevrûz-ı firûza dek me'mûr oldukları üzere varub alaybegileri bayrakları altında mevcûd bulunmayanların ze'âmet ve tîmârları âhâra tevcîh olunacağın muhakak ve mukarrer olduğun kendülerine bir hoşça tefhîm ve savb-ı me'mûrlarına irsâle takayyüd ve ihtimâm eyleyüb ser-i mü ihmâl ve müsâheleden be-ğâyet ihtirâz olunmak bâbında Fermân-ı 'Âlî-şânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki: Vüsûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzimü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnuyla 'âmil olub hılâfından ihtirâz ve ictinâb eyleyesiz. Şöyle bilesiz. 'Alâmet-i şerîfe i'timâd kılarsız. Tahrîren fi-evâ'ili cumâdi'l-âhr li-seneti tis'in ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Fî 20 cumâdi'l-âhr sene 1139

Kostantınıyye
el-Mahrûse

Sahife no: 193

Belge no: 326

Akdâ kudâti'l-müslimîn evlâ vülâti'l-muvahhidîn ma'âdeni'l-fazl ve'l-yakîn râfi'u a'lâmi's-şeriatî ve'd-din vârisu ulûmi'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-mu'în mevlânâ kâdîsı *zîdet fazâ'ilühû* ve mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'âdeni'l-fazâ'il ve'l-keâm Âsitâne-i Sa'âdet'imden Mar'aş cânibine varınca yol üzerinde vâki' olan kâdılar *zîde fazluhüm* ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân mütesellimler ve voyvodalar ve kethüdâyerleri yeñiçeri serdârları ve kılâ' dizdârları ve neferât ağaları ve kurâ zâbitleri ve a'yân-ı vilâyetin işerleri *zîde kadruhüm* tevkî'-i refi'i hümâyûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki, zahîre mübâya'asıçün Mar'aş cânibine irsâl olunan hazîne inş'Allâhü Te'âlâ Âsitâne-i Sa'âdet'imden Mar'aş cânibine varınca yol üzerinde her kangıñızın taht-ı kazâsına dâhil olur ise me'men ve mahfûz yerlere kondurub ve gicelerde bekletdirüb ve yollarda yanına kifâyet mikdârı yarar ve mu'temed-i 'aleyh süvârî ve piyâde ve tüfenk-endâz âdemler ve kal'a neferâtı ve bayraklar ta'yîn idüb geregi gibi hıfz ve hırâset iderek kazâdan kazâya ve kurâdan kurâya emîn ve sâlim birbiriñize ulaştırub her kazâya selâmet ile vüsûlünü müş'ir mübâşir yedinden memhûr sened ahz ba'dehû ta'yîn olunan âdemler 'avdet itdirilmek üzere ziyâde takayyüd ve ihtimâm eylesesin. Şöyle ki hıfz ve hırâseti husûsunda bir dürlü tekâsül ve taksîrâtıñız sebebi ile menâzil ve merâhilde mîrî hazîneye 'iyâzen bi'llâhi Te'âlâ bir tarfık ile zarar ve ziyân iriştirmek ihtimâlîñiz olur ise sonra bir dürlü 'öze ve cevâbıñız işgâ olunmayub mâl-ı mîrî sizden tazmîn itdirilecegin mukarrer ve muhakkak bilüb aña göre kemâl-i takayyüd ve ihtimâm ile geregi gibi mahalline varınca hıfz ve hırâset ve emnen ve sâlimen birbiriñize ulaştırub zarar ve gezend iriştirmekden ve bu bâhâne ile re'âyâ fukarâsından celb-i mâl sevdâsıyla zulm ve ta'addî olunmaktan be-ğâyet ihtirâz ve ictinâb eylemeñiz bâbında Fermân-ı 'Âlî-şânım sâdır olmuştur. Buyurdum ki: Hükm-i Şerîfimle vardukda bu babda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sâdır olan emr-i celîli's-şân vâcibü'l-ittibâ' ve lâzimü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı münîfi birle 'amel olub hilâfından ihtirâz eylesesiz. Şöyle bilesiz. 'Alâmet-i şerîfe i'timad kılâsız. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâlisi 'ısrîn min-şehri cemâziye'l-evvel li-eneti tis'in ve selâsîne ve mi'ete ve elf.

Kostantınıyye

el-Mahrûse

Sahife no: 193

Belge no: 327

Şerâyi'-şi'âr Adana Eyâleti'nde vâki' olan kudât efendiler *zîde fazluhüm* ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân a'yân-ı vilâyet *zîde kadruhüm* ba'de's-selâm inhâ olunur ki, Kırşehirli Sancağı ilhâkıyla Adana Vâlîsi olub Hemedan Muhâfızı olan Vezîr-i mükerrerem 'izzetlü Mehmed Paşa

Hazretleri'nin Adana Eyâleti'nden mukaddemen seferler vukû'unda hadd-i evsat üzere virilegelen imdâd-ı seferiyyesin 'acâleten tevzî' ve tahsîl itdirmeniz bâbında sâdır olan Fermân-ı 'Âlî-şân mücebince mektûb tahrîr ve ile irsâl olunmuşdur. inşâ'llâhü Te'âlâ vüsûlünde müceb-i emr-i 'âlî üzere 'amel ve hareket ve hılâfından ğâyetü'l-ğâye ihtirâz ve mücânebet eylesesiz ve's-selâm.

Sadr-ı a'zam

İbrâhîm

Sahife no: 193

Belge no: 328

Kıdvetü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'âdinü'l-fazâil ve'l-keîâm Adana Eyâleti'nde vâki' kâdîlar *zîde fazluhüm* ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân ay'ân-ı vilâyet *zîde kadruhüm* tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, düstûr-ı mükerrrem müşîr-i müfahham nizâmü'l-'âlem Kırşehri Sancağı ilhâkıyla Adana Vâlisi olub Hemedan Muhâfızı Vezîr'im Mehmed Paşa *edâme'llâhü Te'âlâ iclâlehü'nî* Adana Eyâleti'nden mukaddemen seferler vukû'unda hadd-i evsat üzere virilegelen imdâd-ı seferiyyesinin 'acâleten tahsîl ve tarafına teslîm olunması muktezî olmağın işbu Emr-i Şerîfim ile vüsûlünde vezîr-i müşârün-ileyhiñ eyâlet-i merkûmeden mukaddemen seferler vukû'unda hadd-i evsat üzere virilegelen imdâd-ı seferiyyesin 'acâleten tevzî' ve tahsîl ve bi't-tamâm tarafına bir gün akdem teslîm eyleyüb ihmâl ve müsâmahaya rızâ ve cevâz göstermeyesiz. Vezîr-i müşârün-ileyhiñ kapısı halkıyla tevkîr ve teksîri fermânım olmağla imdâd-ı seferiyyesinin bir gün akdem tahsîli ehemmi mehâmm-ı lâzîmü'l-ihitimândan olmağın şöyle ki imdâd-ı seferiyyesinin tahsîlünde 'avk ve te'hîr ile fermânım olan kapısı halkını 'adem-i techîz ile umûr-ı dîniyyenin ta'tîline bâ'is olacak olursanız bir vecihle cevâba kâdir olmayub mu'âhaz ve mu'âkab olacağınızı yakînen muhakka bilüb aña göre basîret üzere hareket ve vezîr-i müşârün-ileyhiñ imdâd-ı seferiyyesini bir gün akdem tarafına edâ ve teslîm itmege mübâderet eyleyüb ser-i mü hılâfından be-ğâyet ihtirâz ve ictinâb eylemeñiz bâbında Fermân-ı 'Âlî-şân'ım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki: vüsûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzîmü'l-imtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnıyla 'âmil olub hılâfından be-ğâyet ihtirâz ve ictinâb üzere olasız. Şöyle bilesiz. 'Alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsız Tahrîren fi-evâsıtı cumâdi'l-ülâ sene tis'a ve selâsin ve mi'ete ve elf.

Fî 13 Cumâdi'l-âhır sene [11]39

Kostantınıyye

el-Mahrûse

Sahife no: 194

Belge no: 329

Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'âdini'l-fazâil ve'l-keâm Adana Eyâleti'nde vâki' olan kâdîlar *zîde fazluhüm* ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân a'yân-ı vilâyet *zîde karuhüm* tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki, düstûr-ı mükerrrem müşîr-i müfahham nizâmü'l-'âlem hâlen Hemedân Muhâfızı olan Vezîr'im Mehmed Paşa *edâme'llâhü Te'âlâ iclâlehü* Südde-i Sad'âdet'ime 'arz-ı hâl gönderüb hâlen Adana Eyâleti 'avâtıf-ı 'aliyye-i pâdişâhânemden işbu biñyüzotuzdokuzsenesi cemâziye'l-ülâsınıñ onyedinci gününden vezîr-i müşârün-ileyhe 'inâyet ve ihsânım olub ve tarafından eyâlet-i mezbûreye kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân es-Seyyid 'Ali Efendi *zîde mecdühü* mütesellim nasb ve ta'yîn olunduğın bildirüb siz ki mûmâ-ileyhimsiz eyâlet-i merkûme mütesellimliği mûmâ-ileyhe zabt ve vezîr-i müşârün-ilyehe 'â'id olan mahsûlât ve rûsûmât ahz ve kabz itdirilüb âhardan bir ferde dahl ve ta'arruz itdirilmemek bâbında Emr-i Şerîfim recâ itmegin vech-i meşrûh üzre zabt itdirilmek bâbında Fermân-ı 'Âli-şân'ım sâdir olmuşdur. Buyurdum ki: Hükm-i Şerîfimle vüsûl buldukda bu bâbda sâdir olan fermân-ı celîli'l-kadrim mücebince 'amel dahî siz ki mûmâ-ileyhimsiz vech-i meşrûh üzre eyâlet-i merkûme mütesellimliğini mûmâ-ileyhe zabt ve vezîr-i müşârün-ileyhe 'â'id olan mahsûlât ve rûsûmâtın ahz ve kabz itdirdüb âhardan bir ferde dahl ve ta'arruz itdirmeyüb mazmûn-ı emr-i şerîfimle 'âmil olasız. Şöyle bilesiz. 'Alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Tahrîren fi-evâsıtı cumâdi'l-ülâ sene tis'in ve selâsın ve mi'ete ve elf.

Fî 13 cumâdi'l-âhır sene 1139

Kostantınıyye
el-Mahrûse

Sahife no: 194

Belge no: 330

Tevliyet Beratıdır

Nişân-ı Şerîf-i 'Âli-şân Hükmi Oldur ki,

Adana'da vâki' Mestanoğlu Mescidi Vakfı'nıñ vazîfe-i mu'ayyene ile mütevellîsi olan erşed-i evlâd-ı vâkıfdan 'Abdullah fevt, yeri hâlî ve hıdmet-i tevliyet mahlûl olmağla yerine sulbi oğlu işbu râfi'-i tevkî'-i refî'-i ş-şân-ı hâkânî kıdvetü's-sâdâti'l-kirâm Seyyid 'Osman her vechile muhill ve müstehak olmağın tevliyet-i mezbûre vazîfe-i mu'ayyenesiyle merkûm Seyyid 'Osman *zîde şerefuhü siyâdetehü*'ye tevcîh olunub yedine Berât-ı Şerîf-i 'Âli-şân'ım virilmek recâsına kıdvetü'l-kudâti'l-müslimîn Adana Kâdısı Mevlânâ Ahmed *zîde fazluhü* 'arz itmegin tevliyet-i mezbûr () hâtun mahlûlünden mezkûr 'Abdullah 'ın üzerinde olduğu Anadolu Muhâsebesi'nden der-kenâr olunub i'lâm olunmağla derûn-ı 'arzda mezkûr olan tevliyet 'Ali mahlûlünden evlâd-ı vâkıfdan 'Abdullah Halîfe'ye tevcîh olunduğu rûz-nâmçe-i

'askerîde dahî mestûr ve mukayyed olmağın mücebince tevcîh olunub 'askerî kaydı terkîn olunmak bâbında Fermân-ı 'Âlî-şânım sâdır olmağın hakkında mezîd-i 'inâyet-i pâdişâhânem zuhûra getirüb mevlânâ-yı mûmâ-ileyhiñ 'arzu ve biñyüzotuzdokuz senesi cemâziye'l-evvelinin sekizinci günü târihiyle müverreh virilen Ru'ûs-ı Hümâyûn'ım mücebince bu Berât-ı Hümâyûn-ı 'izzet-makrûnı virdim ki, mezbûr Seyyid 'Osman veledes *zide şerefühû siyâdetehû* varub müteveffâ-yı merkûm pederi yerine evkâf-ı mezkûrenin evlâdiyet üzere mütevellîsi olub edâ-yı hıdmet eyledikden sonra bundan evvel evkâf-ı mezbûreye vazîfe-i mu'ayyane ile mütevellî olanlar ne minvâl üzere mutasarrıf olagelmişler ise merkûm Seyyid 'Osman *zide şerefühû siyâdetehû* dahî ol minvâl üzere vazîfe-i mu'ayyenesin evkâf-ı mezbûre mahsûlünden alub mutasarrıf ola. Ol bâbda taraf-ı âhardan dahl ve ta'arruz kılmayalar. Şöyle bileler. 'Alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar. Tahrîren fi'l-yevmi'r-râbi'i 'aşara min-şehri cumâdi'l-ûlâ sene tis'in ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Fi 3 cumâdi'l-âhır sene [11]39

El-Makâm-ı

Kostantınıyye

Sahife no: 195

Belge no: 331

Şerâyi'-şi'âr Haleb'den Adana'ya varınca yol üzerlerinde vâki' olan kudât efendiler *zide fa-zuhüm* ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân mütesellimler ve voyvodalar ve mütevellîler ve a'yân-ı vilâyet ve işerleri ve menzilciler *zide kadruhüm* inhâ olunur ki, Üsküdar'dan menzil ile umûr-ı mühimmeye me'mûr olanlar ve hazîne götürenlerin ekseri Adana'ya geldiklerinde bârgir tâleb ve me'mûr olduğı emr-i mühimmi girü kalmasun diye isti'câl eylediklerinde mevcûd menzil bârgirlerimiz bu kadar deyü te'hîr ve emr-i mühimmenin girü kalmasına bâ'is ve bu vechile olan hareketleriniz ma'lûmumuz olmağla sizler ki mûmâ-ileyhimsiz işbu buyrulduğumuzu cümle muvâcehesinde kırâ'et ve kazâñızda gerek tatar ve umûr-ı mühimmeye ve hazîne ile gelen ağavât ve sâ'irlerin yedlerinde olan menzil emirleri müceblerince iktizâ iden bârgirleri derhâl ne vechile olur ise olsun ve tedârik ve ihzâr ve umûr-ı mühimmeye gelen ulakları 'avk ile te'hîrlerine cevâz göstürmememiz [göstürmememiz] bâbında bûyruıldı tahrîr ve ısdâr kılınub ile irsâl kılınmışdır. İnşâ'llâhü Te'âlâ vüsûlünde vech-i meşrûh üzere 'amel ve hareket ve hılâfiyla hareketde olub biriñizden şikâyet olunmak lâzım gelür ise 'özüñüz makbûlümüz olmayub emr-i pâdişâhî girü kalduğı için haklarıñızdan gelünür sonra bilmedik ve iştidmedik demeyesiz deyu

Sahife no: 195

Belge no: 332

İmâmet Berâtıdır.

Nişân-ı Şerîf-i 'Âlî-şân Hükmi Oldur ki,

İşbu tevkî'-i refî'i's-şân-ı hâkânî Ahmed Halife *zîde salâhuhû* Divân-ı Hümâyûn'ıma 'arz-ı hâl idüb medîne-i Adana'da Kubad Çavuş Medresesi kurbünde vâki' Saçlıhamid Mescidi dimekle ma'rûf Kubad Çavuş [Mescid-i] Şerîfî'nin yevmî nîm akçe vazîfe ile imâmı olan 'Abdullah Halife nâm kimesne yine medîne-i mezbûrede vâki' Musalli Hatib ve Ramazanoğlu Dârü'l-Hadîs'inde Dânişmend ve Kâmile Hâtun Medresesi'nde Müderris ve İstanbul'da Divânyolu'nda vâki' 'Atîk 'Ali Paşa Medresesi'nde Mu'îd olduğundan mâ-'adâ sâ'ir cihât-ı müte'addidesi dahî olmağla târik-i hıdmet olmağın zikrolunan Kubad Çavuş Mescidi'nin imâmeti merkûmun ref'inden kendüye tevcîh olunub yedine Berât-ı Şerîfim virilmek bâbında 'inâyet recâ itmegin imâmet-i mezbûr mezkûr 'Abdullah ref'inden merkûme tevcîh olunmak üzere a'lemül-'ulemâi'l-mütebahhirîn efdalül-'fudalâi'l-müteverri'in bi'l-fi'l-Şeyhül'islâm Mevlâna 'Abdullah *edâme'llâhü Te'âlâ fazâ'ilehû* işâret itmekle mücebince tevcîh olunmak fermânım olmağın hakkında mezîd-i 'inâyet-i pâdişâhânem zûhurâ getürüb mevlânâ-yı müşârün-ileyhiñ işâreti ve biñyüzotuzsekiz senesi şevvâlinin onbirinci [günü] târihiyle müverreh virilen Ru'ûs-ı Hümâyûn'ım mücebince bu Berât-ı Hümâyûn'ı virdim ve Buyurdum ki: mezbûr Ahmed Halife *zîde salâhuhû* varub vech-i meşrûh üzere mescid-i mezbûrede imâm olub edâ-yı hıdmet eyledikten sonra ta'yîn olunan yevmî nîm akçe vazîfesin evkâf-ı mezbûre mahsûlünden mütevellîsi olanlar yedinden alub mutasarrıf ola. Şöyle bileler. 'Alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar. Tahrîren fi'l-yevmi't-tâsi'i 'ısrîn min-şehri zi'l-ka'de sene semânin ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Fî 17 cemâziye'l-âhur sene [1]139

Kostantınıyye

el-Mahrûse

Sahife no: 195

Belge no: 333

İmâmet Berâtıdır.

Nişân-ı Şerîf-i 'Âlî-şân Hükmi Oldur ki,

Medîne-i Adana mahallâtından Sûfibağçesi Mahallesi'nde vâki' es-Seyyid 'Ali nâm sâhibü'l-hayrîñ binâ eylediği mescid-i şerîfde Ahmed mahlûlünden imâm olan Mûsâ Halife müştereki diğeri Mûsâ ile ber-vech-i iştirâk mutasarrıflar iken Ahmed mahlûlünden mutasarrıf olan mezbûr Musâ Halife kendi hüsn-i rızâsıyla hissesin erbâb-ı istihkâkdan işbu râfi'-i tevkî'-i refî'i's-şân-ı hâkânî Ahmed Halife'ye fâriğ olub mezbûr dahî her vechile lâyıq ve muhill ve

müstehak olmağla tevcîh olunub yedine Berât-ı Şerîfim virilmek bâbında fâriğ-i merkûmuñ berâtı mücebince 'inâyet taleb itmegin ferâğ ve kabûl müstehak ise sadaka idüb bu Berât-ı Hümâyûn'ı virdim ve Buyurdum ki: ba'de'l-yevm merkûm Ahmed Halife varub zikrolunan mescid-i şerîfde fâriğ-i merkûmun yerine müşterek-i merkûm diger Mûsa ile 'ale'l-iştirâk imâm olub hıdmet-i lâzimesin mer'î ve mü'eddî kıldıktan sonra yevmî nîm akçe vazîfesine dahî müştereki ile merkûm diger Mûsâ ile ber-vech-i iştirâk mutasarrıf olub vâkıfîñ rûhı ve devâm-ı 'ömr ve devletimçün du'âya müdâvemet göstere ol bâbda fâriğ-i mezbûr ve taraf-ı âhardan ferd mâni' ve müzâhim olmayub şöyle bileler. 'Alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar. Tahrîren fi-evâhiri saferi'l-hayr sene tis'in ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Fî ğurre-i cemâziye'l-ülâ sene [11]39

Be-Makâm-ı

Kostantınıyye

Sahife no: 196

Belge no: 334

Kıdvetü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'denü'l-fazlı ve'l-keîâm Adana ve Kara'îsâlu kâdîları *zîde fazluhumâ* ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Adana mütesellimi *zîde kadruhû* tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki, Nişân-ı Hümâyûn'ım virilen Dergâh-ı Mu'allâm müteferrikalarından kıdvetü'l-emâcid ve'l-ekârim Müteferrika Mustafa *zîde mecdühû* Südde-i Sa'âdet'ime 'arz-ı hâl idüb mûmâ-ileyhiñ havâss-ı hümâyûnımdan Adana Sancağı'nda ber-vech-i mâlikâne Berât-ı Şerîfimle mutasarrıf olduğı Poş Mukâta'ası mülhakâtından Kara'îsâlı Nâhiyesi'nde vâki' Gerdan Mezra'ası'nda Adana sâkinlerinden Topal Mehmed *nâm za'im* ze'âmetim dâhilindedir deyü üç seneden berü fuzûlî zabt itmekle bundan akdem mezbûr ile bi'l-muvâcehe mahall-i nizâ' üzerinde iki def'a ve İstanbul kâdîsı huzûrunda dahî bir def'a mürâf'a-i şer' olduklarında mezra'a-i merkûme mukâta'a-i mezbûre dâhilinde olduğı zâhir ve nümâyân olmağla ber-müceb-i Defter-i Hâkânî mûmâ-ileyhiñ mukâta'ası tarafından zabt ve mezbûrun fuzûlî ahz ve kabzeyledüğü üç senelik mahsûlâtın şer'le girü reddolunmasını müş'ir İstanbul kâdîsı tarafından yedine i'lâm virilüb ve mücebince tahsîli için Emr-i Şerîfim sâdır ve ta'yîn olunan mübâşir ma'rifetiyle mahallinde dahî re'âyâ muvâcehesinde mezbûrun fuzûlî üç senelik mahsûlü ahz ve kabz eyledüğü huzûr-ı şer'de sâbit ve zâhir olmağla ma'rifet-i şer'le tahsîli için Adana Kal'ası'nda habsolunmuşiken mezbûrun itâ'at-i emr-i şer' itmeyüb Âsitâne-i Sa'âdet'ime 'arz-ı hâl irsâl ve ber-takrîb ile gûzeşte mahsûl mutâlebe olunmamak üzre ıtlâkçün emr alub şer'le tahsîli lâzımgelen mahsûl hakkını virmeyüb ta'allül ve muhâlefet ile mâl-ı mîrîye ve mûmâ-ileyhe ğadre tasaddî eyledüğün bildirüb mezbûrun aldığı fermân ısgâ olunmayub vech-i meşrûh üzre fuzûlî mezra'a-i merkûmeden ahz ve kabz eyledüğü üçbiñ ğurûşluk mahsûl ma'rifet-i şer'le mezkûrden mübâşir ma'rifetiyle tamâmen tahsîl ve husûs-ı mezbûr için bundan

sonra emr virilmeyüb mâl-ı mîriye kesîr ve noksân tertîb itdirilmemek bâbında istid'â-yı inâyet itmeñiz vech-i meşrûh üzre 'amel olunmak bâbında Fermân-ı 'Âlî-şânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki: vüsûl buldukda bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîlî'l-kadrim mücebince 'amel dahî siz ki mûmâ-ileyhimsiz vech-i meşrûh üzre mezkûr Mehmed'in aldığı fermân ısgâ olunmayub mûmâ-ileyhiñ mukâta'ası mülhakâtından mezra'a-i merkûmeden fuzûlî ahz ve kabz eyledügi ol mikdâr ğurûşluk mahsûli ma'rifet-i şer'le tamâ[men] mübâşir-i merkûm ma'rifetiyle tahsîl eyleyüb mâl-ı mîriye kesîr ve noksân terettüb itdirmeyüb mazmûn-ı Emr-i Şerîfimle 'âmil olasız. Şöyle bilesiz. 'Alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız Tahrîren fi-evâ'ili şehri rebî'i'l-âhır li-seneti tis'a ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Fî 25 rebî'ü'l-âhır sene [11]39

Kostantımyye
el-Mahrûse

Sahife no: 196

Belge no: 335

Nişân-ı Şerîf-i 'Âlî-şân Hükmi Oldur ki,

Adana'da vâki' Hasan Ağa Câmî'i havlusında ashâb-ı hayrâtdan Kürt Bayram oğlu Mehmed Paşa binâ eyledigi hücrede sâkin olanlar için yevmî iki akçe vazîfe ta'yîn idüb ber-müceb-i şart-ı vâkîf talebe-i 'ulûmdan mutasarrîf olan 'Abdullah Halîfe kendi hüsn-i rızâsıyla işbu râfi'-i tevkî'-i refî'i-ş-şân-ı hâkânî mevlânâ Şeyh Mehmed'e fâriğ olub mezbûr dahî her vechile lâyük ve muhîl ve müstehak olmağla ber-müceb-i şart-ı vâkîf tevcîh idüb yedine Berât-ı Hümâyûn virdim ve Buyurdum ki: ba'de'l-yevm mevlânâ-yı merkûm eş-Şeyh Mehmed varub zikrolunan hücrede fâriğ yerine sâkin olub ber-müceb-i şart-ı vâkîf yevmî iki akçe vazîfesiyle mutasarrîf olub vâkîfın rûhı ve devâm-ı 'ömr ve devletimçün du'âya müdâvemet göstere. Ol bâbda taraf-ı âhardan hiç ferd mâni' olmayub dahl ve ta'arruz kılmayalar. Şöyle bileler. 'Alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar. Tahrîren fi-evâ'ili şehri zi'l-hicce li-seneti semânin ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Be-Makâm-ı

Kostantımyye
el-Mahrûse

Sahife no: 197

Belge no: 336

Akdâ kudâti'l-müslimîn evlâ vülâti'l-muvahhidîn ma'deni'l-fazl ve'l-yakîn râfi'ü a'lâmi's-şeriatı ve'd-din vârisu ulûmü'l-enbiyâi ve'l-mürselîn el muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-mu'in mevlânâ Haleb kâdîsı *zîdet fazâ'ilühû* ve mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'âdeni'l-fazâ'il ve'l-keâm Adana ve Sis ve kâdıları *zîde fazluhum* tevkî'-i refî'i hümâyûn vâsıl olıcak

ma'lûm ola ki, hâlen İstanbul ve tevâbi'i Ermeniyânı Patriği olan Evannes nâm râhib Divân-ı Hümâyûn'ıma memhûr 'arz-ı hâl idüb bi'l-fi'l patrikliğine tâbi' vilâyet-i Sis ve Adana ve Haleb ve tevâbi'i Ermeni Murahhasa ve Keteğosluğı Kirkor râhib ref'inden Evannes nâm râhibe tevcîh ve yedine cedîd berât-ı 'âlî-şânım virildügin bildirüb yedinde Berât-ı Şerîfim mücebince kadîmden oligelen 'âdât-ı kânûn ve âyîn-i 'âtılaları muktezâsınca murahhaslık-ı mezbûrı mesfûr Evannes râhibe zabt ve rabt itdirilüb hılâf-ı Berât-ı 'Âli-şân ref'olunan Kirkor Râhibi ve âharı müdâhale ve mu'âraza itdirilmemek bâbında Emr-i Şerîfim recâ eyledügi ecilden imdi berâtı mücebince zabt itdirilmek fermânım olmuştur. Buyurdum ki: Hükm-i Şerîfim vardukda bu babda sâdır olan emrim üzre 'amel idüb dahî murahhaslık-ı mezbûr Kirkor Râhib ref'inden mesfûr Evannes nâm râhibe tevcîh olunmağla yedinde olan cedîd Berât-ı Şerîfim mücebince kadîmden oligelen 'âdet ve kânûn ve âyîn-i 'âtılaları üzre mesfûr Evannes Râhib'e zabt itdirdüb hılâf-ı Berât-ı 'Âli-şân ref'olunan mesfûr Kirkor Râhibi ve âharı dahl ve ta'arruz itdimeyesiz. Şöyle bilesiz. 'Alâmet-i şerîfe i'timad kılasız. Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmisi ve'l-ışrîn şehr-i saferi'l-hayr sene tis'in ve selâsine ve mi'ete ve elf. Kostantınıyye

el-Mahrûse

Tubbika asluhü'l-'âlî nemekahû'l-fakîr ilâ-Rabbihî Ahmed en-Nâ'ib be-Mahkeme-i Mahmudpaşa, be-medîneti Kostantınıyye, ğufire leh.

Sahife no: 197

Belge no: 337

Kıdvetü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'denü'l-fazlı ve'l-keîâm. Mevlânâ Adana kâdisı *zîde fazluhû* ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Adana mütesellimi *zîde kadruhû* ve kıdvetü's-sikât ve'l-müstahafızın Adana Kal'ası dîzdârı *zîde hıfzuhû* tevkî'-i refi'-i hümâyûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki, Adana sâkinelerinden Sâliha nâm hâton Südde-i Sa'âdet'ime 'arz-ı hâl idüb zü'emâdan bunun oğlu Mehmed için Dergâh-ı Mu'allâm müteferrikalarından Mustafa *zîde mecdühû* ber-vech-i mâlikâne mutasarrıf olduğum Poş Mukâta'ası mülhakâtından Kara'isâlu Nâhiyesi'nde Gerdan mezra'asının üç senelik mahsûlünü fuzûlî zabt eyledi deyu güzeşte mahsûl taleb ve tahsîli için emr-i şerîf ısdâr ve ba'dehû bilâ-fermân Adana Kal'asında kal'a-bend ve habsitdirdüb ziyâde ğadr ve hayf olduğun bildirüb ol bâbda istid'â-yı 'inâyet eyledügi ecilden güzeştesin taleb itmek üzre 'afv ve itlâk olunmak emrim olmuştur. Buyurdum ki: Hükm-i Şerîfim vüsûl buldukda bu bâbda sâdır olan emrim üzre 'amel dahî vech-i meşrûh üzre mezkûr Mehmed'den güzeşte mahsûl taleb olunmayub 'afvolunmağla kal'a-i merkûmeden itlâk idüb mazmûn-ı emr-i şerîfimle 'âmil olasız. Şöyle bilesiz. 'Alâmet-i şerîfe i'timad kılasız Tahrîren fi-evâhiri rebî'i'l-evvel li-seneti tis'a ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Fî 23 rebî'i'l-âhır sene [1]139

Kostantınıyye

Sahife no: 198

Belge no: 338

Akdâ kudâtü'l-müslimîn evlâ vülâtü'l-muvahhidîn ma'âdeini'l-fazâ'il ve'l-yakîn râfi'u a'lâmi's-şeriatı ve'd-din vârisu ulûmü'l-enbiyâi ve'l-mürselin el muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-mu'în mevlânâ kâdîsı zîdet fazâ'ilühû ve mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'âdeni'l-fazâ'il ve'l-keâm Vilâyet-i Anadolu'nun orta ve sağ kollarında Hemedan cânibi Ser-'askeri Vezîr'im Ahmed Paşa'nın yanına varınca yol üzerinde vâki' olan kâdılar *zîde fazluhüm* ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân emvâl-i mîrî tahsildârları ve yeñiçeri serdârları ve sâ'ir a'yân-ı vilâyetiñ işerleri *zîde kadruhüm* tevkî-i refî'i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, hâlen Hemedan cânibi Ser-'askeri Vezîr'im Ahmed Paşa *edâme'llâhü Te'âlâ iclâlehü'mnî* ma'iyetlerinde bulunmak üzere ocak tarafından ta'yîn olunan Dergâh-ı Mu'allâm Yeñiçeri Ocağı Başçavuşı kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân *zîde mecdühü* ma'rifetiyle her bayrağı yüzellişer nefer olmak üzere Vilâyet-i Anadolu'nun orta ve sağ kollarına tahrîr ve tashîhi fermânım olan yüz 'aded Dergâh-ı Mu'allâm yeñiçerleri serdengeçdi bayrakları küşâde olunub ve küşâde olunduğu gündün her ne mikdâr nefer tahrîr olunur ise tahrîr olunduklarınca rûz-merre iktizâ iden ta'ayyünâtlarıçün her neferine yevmiye birer çift nân-ı 'aziz ve beş neferine yevmiye bir vukıyye lahm ve eşyâları tahmîl için her on neferine bir re's mekârî davarları ve neferât-ı mezkûrun nüzûl eyledikleri menâzilde ahâlî-i kazâ tarafından virilüb her menzilde ne mikdâr ta'ayyünât bahâ ve ücret-i mekârî virilür ise tahrîre me'mûr mûmâ-ileyh *zîde mecdühü* yedinden memhûr temessük alub aldıkları temessûke göre icâb iden bahâsı ahâlî-i kazânın tekâlîflerine ve tekâlîfi olmayan kazâlarda emvâl-i mîrî tahsildârları tarafından virilüb ve virilen akçe zimmetlerine mahsûb olmak için mûmâ-ileyhifî temessûki hıfz ve bir dürlü zarûret ve muzâyaka çekdirülmemek bâbında emr-i 'âlî-şânım virilüb lâkin sene-i sâbıklarda bu makûle tahrîr olunan neferâtın ta'ayyünâtlarıçün hisâb husûsunda ba'zı kazâ ahâlîleri "virmege iktidârımız yokdur" ve mîrî tahsildârlar dahî "hâzır akçelerimiz olmamağla te'hîr iktizâ ider" deyü neferâtı meks itdirüb bu vechile nizâ'a mü'eddî ve umûr-ı mühimmeniñ ta'tiline bâ'is oldukları mukaddemen me'mûr olan mübâşirlerin haber virmeleriyle zâhir olmağın imdi neferât-ı mezbûruñ bayrakları küşâde olunduğı mahallerden neferâtıñ me'mûr olunduğı mahalle varınca konakları ve iktizâ iden nân ve lahm bahâları ve ücret-i mekârîleri hisâb olunub ve iktizâ iden ta'ayyünât bahâları ve mekârî ücretleri mâl-ı mîrî izdiyâd olan kazâlarda mîrî tahsildârlarından ol mikdâr akçeyi mûmâ-ileyhe teslim ve ne mikdâr akçe virilür ise memhûr temessük alunub neferât-ı mezbûrlara zarûret ve muzâyakalarına ve bir dürlü ğadr ve bahâne ile meks ve te'hîrlerine bâ'is olmakdan herbirifüz be-ğâyet ihtirâz ve ictinâb eylemeñiz bâbında Fermân-ı 'Âli-şânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki: Hükm-i Şerîfim vardukda bu

babda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sâdır olan emr-i celîli's-şân ve vâcibül'ittibâ'ımın mazmûn-ı münîfi birle 'âmil olub hulâfından ihtirâz eyleyesiz. Şöyle bilesiz. 'Alâmet-i şerîfe i'timad kılasız. Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmisi 'aşara min-cemâziye'l-âhır sene semânin ve selâsîne ve mi'ete ve elf.

Kostantınıyye

el-Mahrûse

Tubbika aslühül'emri's-şerîfi sultânî harrerehül'fakîri'llâh 'azze şânühû Süleyman el-Mevla'l-hılâfe, be-medîneti Alaşehir, ğufire leh.

Sahife no: 198

Belge no: 339

Akdâ kudâti'l-müslimîn evlâ vülâti'l-muvahhidin ma'âdeni'l-fazâ'il ve'l-yakîn râfi'u a'lâmi's-şerîati ve'd-din vârisu ulûmü'l-enbiyâi ve'l-mürselin el muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-mu'în mevlânâ kâdîsı *zîde fazâ'ilühû* ve mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'âdini'l-fazâ'il ve'l-keâm Vilâyet-i Anadolu'nun orta ve sağ kollarından Hemedan cânibi Ser-'askeri Vezîr'im Ahmed Paşa'nın yanına varınca yol üzerinde vâki' olan kâdîlar *zîde fazluhüm* ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân emvâl-i mirî tahsildârları ve yeñiçeri serdârları ve sâ'ir a'yân-ı vilâyetin işerleri *zîde kadruhüm* tevkî'-i refî'i hümâyûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki, hâlen Hemedan cânibi Ser-'askeri Vezîr'im Ahmed Paşa *edâme'llâhü Te'âlâ iclâlehümüñ* ma'iyetlerinde bulunmak üzre ocak tarafından ta'yîn olunan Dergâh-ı Mu'allâm Yeniçerleri Ocağı Başçavuşı kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân *zîde mecdühû* ma'rifetiyle her bayrağı yüzellişer nefer olmak üzre Vilâyet-i Anadolu'nun orta ve sağ kollarına tahrîr ve tashîhi fermânım olan yüz 'aded Dergâh-ı Mu'allâm yeñiçeri serdengeçdi bayrakları küşâde olunub ve küşâde olunduğu gündün her ne mikdâr nefer tahrîr olunur ise tahrîr olunduklarınca rûz-merre iktizâ iden ta'ayyünâtlarıçün her neferine birer çift nân-ı 'azîz ve beş neferine yevm bir vukıyye lahm ve eşyâları tahmîlleriçün her on neferine bir re's mekârî davarları ve neferât-ı mezkûruñ nüzûl eyledikleri menâzilde ahâlî-i kazâ tarafından virilüb her menzilde ne mikdâr ta'ayyünât bahâ ve ücret-i mekârî virilür ise tahrîre me'mûr mûmâ-ileyh *zîde mecdühû* yedinden memhûr temessük alub aldıkları temessüke göre icâb iden bahâsı ahâlî-i kazânın tekâlîflerine takâs ve tekâlîfi olmayan kazâlarda emvâl-i mirî tahsildârları tarafından virilüb ve virilen akçe deynlerine mahsûb olmak için mûmâ-ileyhiñ temessüki hıfz ve bir dürlü zarûret ve muzâyaka çekdirülmemek üzre emr-i 'âlî-şânım virilüb lâkin sene-i sâbıklarda bu makûle tahrîr olunan neferâtın ta'ayyünâtları husûsnda ba'zı kazâ ahâlîleri "virmege iktidârımız yokdur" ve mirî tahsildârlar dahî "hâzır akçelerimiz olmamağla te'hîr iktizâ ider" deyü neferâtı meks itdirüb bu vechile nizâ'a mü'eddî ve umûr-ı mühimmenîfi ta'filine bâ'is oldukları mukaddemen me'mûr

olan mübâşirlerin haber virmeleriyle zâhir olmağın. İmdi neferât-ı mezbûruñ bayrakları küşâde olunduğı mahallerden neferâtın me'mûr olunduğı mahalle varınca konakları ve iktizâ iden nân-ı 'aziz ve lahm bahâsı ve ücret-i mekârileri hisâb olunub ve iktizâ iden ta'ayyünât bahâları ve ücret-i mekârileri mâl-ı mîrî izdiyâd olan kazâlarda mîrî tahsildârlarından ol mikdâr akçeyi mûmâ-ileyhe teslim ve ne mikdâr akçe virilür ise...²⁴ [s. 218] memhûr temessük alınub neferât-ı mezkûruñ zarûretine ve muzâyakalarına ve bir dürlü 'özü ve bâhâne ile meks ve te'hürlerine bâ'is olmakdan her birleriniz be-ğâyet ihtirâz ve ictinâb eylemeñiz bâbında Fermân-ı 'Âlî-şân'ım sâdır olmuştur. Buyurdum ki: Hükm-i Şerîf'imle vardukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sâdır olan Emr-i Celîlî-şân vâcibü'l-ittibâ'ımın mazmûn-ı münîfi birle 'âmil olub hılâfından ihtirâz eylesesiz. Şöyle bilesiz. 'Alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Tahrîren fi'l-eyvî'l-hâmîsi 'aşara. Cumâdi'l-âhır sene semânin ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Kostantınıyye

el-Mahrûse

Tubbika asluhü'l-emri's-şerîfi sultânî harrerehü'l-fakîri'llâh 'azze şânühü Süleyman el-Mevla'l-hılâfe. be-medîne-i Alaşehir, ğufire leh.

Sahife no: 199

Belge no: 340

Şerî'at-şî'âr fazâ'il disâr Anadolu'nun orta ve sağ kollarında vâki'olan kâdîlar *zîde facluhüm* ve mefâhîrül'emâsil ve'l-akrân yeñiçeri serdârları ve ocak ihtiyârları ve a'yân-ı vilâyet ve işerleri *zîde kadruhüm* inhâ olunur ki, hâlen Bağdad Vâlîsi olub Hemedan ve Loristan ve ol havâliniñ kâffe-i umûrına Ser-'asker-i zafer-küster olan vezîr-i mükerrem sa'âdetlü Ahmed Paşa Hazreteri'niñ ma'iyetlerinde 'asâkir-i mensûreniñ tevkîr ve teksîri muktezî olmağla Anadolu'nun orta ve sağ kollarında vâki' kazâlarda yüz 'aded Dergâh-ı 'Âlî yeñiçeri serdengeçdi bayrağı küşâde ve her bir bayrağa yüzellişer nefer tahrîr ve tekmi'l ve bir gün evvel yerlerinden ihrâc ve ser-'asker-i müşârün-ileyhiñ ma'iyetine irsâl ve tesyîre ve ocakdan mukaddem kâr-güzâr mübâşir ta'yîn olunmasıçün Fermân-ı 'Âlî sâdır olmağla işbu mektûb tahrîr ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-a'yân ocakda hâlen Başçavuş olan 'Osmân Ağa *zîde mecdühü* mübâşir ta'yîn ve sen ki mûmâ-ileyh başçavuş *zîde mecdühûsiñ* sen kâr-güzâr olub hıdemât-ı lâzime 'uhdesinden gelmege sâhib-i iktidâr olduğun ecilden husûs-ı mezbûre müstakillen mübâşir ta'yîn olunmuşuñdur. İmdi bir gün evvel varub Anadolu'nun orta ve sağ

²⁴ Defterin orijinalinde belgenin bundan sonraki kısmı eksiktir. Devamı sahife 218'den alınarak eklenmiştir. Bu ve diğer belgelerin tarihlerinin çok farklı olması da gösteriyor ki bu defter, en azından üç defterin bir araya getirilerek gelişi güzel yapıştirilip ciltlenmesiyle oluşmuş bir defterdir. Ayrıca 338 339 ve 344 numaralı belgeler bir kaç kelimedeki çok ufak ifade değişikliğiyle beraber aynı belgedir.

müstakillen mübâşir ta'yîn olunmuşuñdur. İmdi bir gün evvel varub Anadolu'nuñ orta ve sağ kollarında vâki' kazâlarda yüz 'aded serdengeçdi bayrağı küşâde ve her bayrağa yüzellişer nefer tahrîr ve tekmîl ve bir sâ'at mukaddem yerlerinden ihrâc ve ser-'asker-i müşârûn-ileyhiñ ma'iyetine îsâl ve tesyîre bezl-i maddûr ve sarf-ı miknet-i nâ-mahsûr eyleyesîñ. Ve siz ki serdârlar ve ocak ihtiyarları ve a'yân-ı vilâyet ve işerlerisiz, bu husûs akdem-i umûr-ı dîniyye ehemmi mehmî mehmî saltanat-ı seniyyeden olmağın zikrolunan yüz 'aded serdengeçdi bayraklarınıñ mübâşir-i mûmâ-ileyh *zîde mecdûhû* ma'rifetiyle küşâde ve neferâtlarınıñ tekmiline ve bir gün evvel yerlerinden ihrâc ve savb-ı me'mûrlarına irsâl ve tesyîre herbirleriniz dikkat-i tâmm ve sa'y-i ihtimâm idüb 'avk ve te'hîre bâ'is hareketden ihtirâz eyleyesiz. Şöyle ki zikrolunan serdengeçdi bayrakları vakt ve zamânıyla savb-ı me'mûrlarına varub mevcûd bulunmamak olur ise 'avk ve te'hîrlere bâ'is olanların 'özü ve cevâbları işgâ olunmayub tertîb-i cezâ olunacağın emr-i muhakkak bilesiz. Ve siz ki bayrakları küşâde olunan serdengeçdi ağaları ve ve bayrakdarlarıñsınız. Bayraklarıñuz küşâde olunduğu sâ'at neferâtlarıñızı tekmîl idüb 'acâleten kalkub ser-'asker-i müşârûn-ileyhiñ ma'iyetlerine varub re'y ve savâb-dîdîleri üzre hüdâmât-ı lâzime kıyâm eyleyüb neferâtıñuz yüzellişerden noksân olmakdan ve esnâ-yı râhda te'hîr ve tevakkufdan ve hılâf-ı şer' şerîf bir ferde zulm ve ta'addî itmekden beğâyet ihtirâz ve ictinâb üzre olasız. Tahrîren fi-evâsıtı şehr-i cemâziye'l-âhır sene semânin ve selâsîne ve mi'ete ve elf.

Hasan

Ağa-yı Yefîçeriyân-ı

Dergâh-ı 'Âlî

Sahife no: 199

Belge no: 341

Kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân ocakda hâlen Başçavuş olub Hemedan ser-'askeri ma'iyetine Anadolu'nuñ orta ve sağ kollarında serdengeçdi bayrakları küşâde itmege me'mûr 'Osman Ağa *zîde mecdûhû* inhâ olunur ki, küşâde olunması fermân olan serdengeçdi bayraklarınıñ bir gün evel tekmil ve bir sâ'at mukaddem savb-ı me'mûrlarına irsâl ve îsâl olunmaları ehemmi umûrdan olmağla 'atîk serdengeçdi ağalarından ve bayrakdârlarından gerek serdâr ve gerek aslında ağa ve bayrakdar olmayub neferât i'mâline kâdir emekdârlardan her kim olur ise olsun mâlen ve bedenen sefere gitmege sâhib-i iktidâr ve serdengeçdi ağalığı 'uhdesinden gelmege kudreti olub ahâlî-i vilâyetiñ lâıyk ve müstahak gördükleri kimesnelere bayrak teklîf eyledüğünde mutlak sefere gitmemek için ben serdârım ve yâhud ba'zı husûsa me'mûrum deyü 'illete tasaddî idenler, sâ'irlerine mûceb-i 'ibret için haklarından gelinmek üzere ism ve resm ve şöretleri ile i'lâm eylemek fermân olmağın işbu mektûb tahrîr olunub sen ki mûmâ-ileyhsîñ gerekdir ki vech-i meşrûh üzre orta ve sağ kollarda vâki' kazâlarda sâkîn

'atîk serdengeçdi ağalarından ve bayrakdarlarından gerek sardâr ve gerek aslında ağa olmayub serdengeçdi ağalığı ve bayrakdârlığı 'uhdesinden gelmege kâdir emekdârlardan her kim olur ise olsun mâlen ve bedenen sefere gitmege kudreti olub ve ahâlî-i vilâyetin lâyük ve müstahak gördükleri kimesnelere bayrak virdüğünde sefere gitmemek için "ben serdârım" ve yâhud "ba'zı husûsa me'mûrum" deyü 'özr ve 'illet iradına tasaddî idenleri sâ'irlerine müceb-i 'ibret için haklarından gelinmek üzere ism ve resm ve şöhretleri ile 'acâleten i'lâm eyleyesin. Ancak bu bâhâne ile pîr ve ihtiyâr ve 'alil olub rükûb ve nüzûle iktidârı olmayan mütemevvil kimesnelere sefere gitmek teklifi ile celb-i mâl itmek sevdâsında olur isen seniñ dahî 'özrüñ ve cevâbıñ ısgâ olunmayub mes'ûl ve mu'âteb olacağını fikr ve mülâhaza iderek bir gün evvel edâ-yı hüdmet itmege dikkat-i tâmm ve sa'y-i ihtimâm eyleyesin. Tahrîren fi-evâsıtı cemâziye'l-âhur sene semânin ve selâsine ve mi'ete ve elf.

Hasan

Ağa-yı Yefîçeriyân-ı
Dergâh-ı 'Âlî

Sahife no: 200

Belge no: 342

Ru'ûs Kaydınıñ Boyahânedan Olmak Üzre Berâtıdır

Nişân-ı Şerîf-i 'Âlî-şân Hükmi Oldur ki,

Bundan akdem Belli (?) Adana Mukâta'ası mâlından almak üzere yevmî on akçe vazîfeye mutasarrıf olan işbu râfi'-i tevki'-i refi'î-şân-ı hâkânî kıdvetül-'ulemâ'i'l-muhakkıkîn Mevlânâ Veyis Ders-i'âm *zîde 'ilmühû'*niñ mutasarrıf olduğu vazîfesi Adana Boyahânesi Mukâta'ası mâlından almak üzere nakl ve tebdil olunmak bâbında Fermân-ı 'Âlî-şânım sâdır olmağın hakkında mezîd-i 'inâyet-i pâdişâhânem ve re'fet-i seniyye-i şehen-şâhânem zuhûra getürüb sâdır olan Fermân-ı 'Âlî-şânım ve biñyüzotuzsekiz senesi saferi'l-hayrınıñ sekizinci günü târhiyle müverreh virilen Ru'ûs-ı Hümâyûn'ım mücebince bu Berât-ı Hümâyûn-ı 'izzet-makrûnı virdim ve Buyurdum ki: Mevlânâ-yı mûmâ-ileyh Veyis Ders-i'âm *zîde 'ilmühû'* varub vech-i meşrûh üzere ta'yîn olunan yevmî on akçe vazîfesin fi-mâ-ba'd Adana Boyahânesi Mukâta'ası mâlından emîn olanlardan alub mutasarrıf olub devâm-ı 'ömr [ve] dev[le]tim ed'iyesine müdâvemet üzere ola. Şöyle bileler. Alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar. Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmisi min-şehri rebî'i'l-evel li-seneti semânin ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Kostantınyye

el-Mahrûse

Sahife no: 200

Belge no: 343

Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'âdeni'l-fazâ'il ve'l-keîâm Haleb'den Âsitâne-i Sa'âdet'ime gelince yol üzerinde vâki' olan kazâların kâdîları *zîde fazluhüm* ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân kethüdâyerleri ve yeñiçeri serdârları ve a'yân-ı vilâyet işerleri ve kurâ zâbitleri *zîde kadruhüm* tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki, Haleb cânibinden Âsitâne-i Sa'âdet'ime gelecek hazîne inşâ'llâhü Te'âlâ yol üzerinde her kangıñızın taht-ı kazâsına dâhil olur ise me'men ve mahfûz yerlere kondurub ve gicelerde bekletdirüb ve yollarda yanına kifâyet mikdârı yarar ve mu'temed-i 'aleyh müsellaâ âdemler koşub geregi gibi muhkem zabt ve hurâset iderek ber-vech-i müsâra'at emîn ve sâlim birbirifize ulaştırmakda ziyâde dikkat ve ihtimâm eylesesiz. 'İyâzen bi'llâhi Te'âlâ menâzil ve merâhilde 'adem-i ihtimâmdan nâşî zarar ve gezend irişmek ihtimâli olur ise sizlerden tazmîn itdirilecegin mukarrer ve muhakkak bilüb aña göre intibâh üzre hareket ve tehâvün ve taksîr ile ve bu bâhâne ile celb-i mâl içün re'âyâ fukarâsına zulm ve ta'addiden ğâyetü'l-ğâye ihtirâz ve ictinâb eylesesiz deyu fermânım olmuşdur. Buyurdum ki: Hükm-i Şerîfimle vardukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan işbu emr-i celîli's-şân vâcibü'l-ittibâ' ve lâzîmü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı itâ'at makrûniyla 'âmil olub hılâfından ğâyetü'l-ğâye ihtirâz ve ictinâb eylesesiz. Şöyle bilesiz. 'Alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsız. Tahrîren fi-evâhırı şehr-i ramazân sene semânin ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Fî 13 cumâdi'l-âhır sene 1139

Kostantınıyye
el-Mahrûse

Sahife no: 200

Belge no: 344

Akdâ kudâti'l-müslimîn evlâ vülâti'l-muvahhidîn ma'âdeni'l-fazâ'il ve'l-yakîn râfi'u a'lâmi's-şerîati ve'd-din vârisu ulûmü'l-enbiyâi ve'l-mürselîn el muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-mu'în mevlânâ kâdîsı *zîdet fazâ'ilühü* ve mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'âdeni'l-fazâ'il ve'l-keîâm Vilâyet-i Anadolu'nun orta ve sağ kollarında Hemedan cânibi Ser-'askeri Vezîr'im Ahmed Paşa'nun yanına varınca yol üzerinde vâki' olan kâdîlar *zîde fazluhüm* ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân emvâl-ı mîrî tahsildârları ve yeñiçeri serdârları ve sâ'ir a'yân-ı vilâyetiñ işerleri *zîde kadruhüm* tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki, hâlen Hemedan cânibi Ser-'askeri Vezîr'im Ahmed Paşa *edâme'llâhü Te'âlâ iclâlehü*'nın ma'iyetlerinde bulunmak üzre ocak tarafından ta'yîn olunan baş Dergâh-ı Mu'allâm Yeñiçerileri Ocağı Başçavuşı kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân *zîde mecdühü* ma'rifetiyle her bayrağı yüzellişer nefer olmak üzre Vilâyet-i Anadolu'nun orta ve sağ kollarında tahrîr ve

tashihi fermânım olan yüz ‘aded Dergâh-ı Mu‘allâm yefiçerileri serdengeçdi bayrakları küşâde olunub ve küşâde olunduğu gündün hergün ne mikdâr nefer tahrîr olunur ise tahrîr olunduklarıncâ rûz-merre iktizâ iden ta‘ayyünâtlarıçün her neferine yevmiye birer çift nân-ı ‘azîz ve beş neferine yevmiye bir vukıyye lahm ve eşyâları tahmîl için her on neferine bir re’s mekârî davarı ve neferât-ı mezkûruñ nüzûl eyledikleri menâzilde ahâlî-i kazâ tarafından virilüb her menzilde ne mikdâr ta‘ayyünât bahâ ve ücret-i mekârî virilür ise tahrîre me’mûr mûmâ-ileyh *zîde mecdühû* yedinden memhûr temessük alub aldıkları temessüke göre icâb iden bahâsı ahâlî-i kazânîñ tekâliflerine takâs ve tekâlîfi olmayan kazânîñ emvâl-i mîrî tahsildârları tarafından virilüb ve virilen akçe deynlerine mahsûb olmak için mûmâ-ileyhiñ temessüki hıfz ve bir dürlü zarûret ve muzâyaka çekdirilmemek bâbında emr-i ‘âli-şânım virilüb lâkin sene-i sâbıklarda bu makûle tahrîr olunan neferâtıñ ta‘ayyünâtları husûsunda ba‘zı kazâ ahâlîleri “virmege iktidârımız yokdur” ve mîrî tahsildârlar “hâzır akçelerimiz olmamağla te’hîr iktizâ ider” deyü neferâtı meks itdirüb bu vechile nizâ‘a mü’eddî ve umûr-ı mühimmiñ ta‘tîline bâ‘is oldukları mukaddemen me’mûr olan mübâşirleriñ haber virmeleriyle zâhir olmağın imdi neferât-ı mezbûruñ bayrakları küşâde olunduğı mahallerden neferâtıñ me’mûr olunduğı mahalle varınca konaklarda nân-ı ‘azîz ve lahm bahâları ve ücret-i mekârîleri hisâb olunub ve iktizâ iden ta‘ayyünât bahâları ve mekârî ücretleri mâl-ı mîrî izdiyâd olan kazâlarda mîrî tahsildârlarından ol mikdâr akçeyi mûmâ-ileyhe teslim ve ne mikdâr akçe virilür ise memhûr temessük alınub neferât-ı mezkûruñ zarûret ve muzâyakalarına ve bir dürlü ğadr ve bahâne ile meks ve te’hîrlerine bâ‘is olmakdan herbirleriñiz be-ğâyet ihtirâz ve ictinâb eylemeñiz bâbında Fermân-ı ‘Âli-şânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki: Hük-m-i Şerifim vardukda bu babda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan emr-i cellî-ş-şân ve vâcibül-ittibâ‘ımın mazmûn-ı münîfi birle ‘âmil olub hılâfından ihtirâz eylesesiz. Şöyle bilesiz. ‘Alâmet-i şerîfe i’timad kılasız. Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmisi ‘aşara min-cemâziye'l-âhır sene semânin ve selâsîne ve mi’ete ve elf.

Kostantınıyye

el-Mahrûse

Mutâbık li-aslihi'l-hâkânî harrerehül-fakîri'llâh celle şânühû Sa’dî el-Mevla'l-hılâfe, be-kasaba-i Eskişehir, ğufire leh.

Sahife no: 201

Belge no: 345

Mefâhîrül-emâsil ve'l-akrân Anadolu'nuñ orta ve sağ kollarında vâki‘ olan serdârlar ve ‘atîk ve cédîd mütekâ‘id serdengeçdi ağaları ve bayrakdârları ve ocak ihtiyârları ve a’yân-ı vilâyet ve sâ‘ir mütekâ‘idîn ve işerleri *zîde kadruhüm* ve bi'l-cümle neferât yoldaşları ‘ale'l-infirâd dürer-i selâm selâmet-encâm beyâm-ı sıhhat-fercâm iblâğından sonra inhâ olunur ki,

i'zâz-ı Dîn-i Mübîn ve ihyâ-yı Sünnet-i Seniyye-i Hazreti Fahru'l-Mürselîn için birkaç seneden berü memleket-i İran'a taraf taraf 'asâkir-i mansûre ba's olunub fe-lehü'l-hamd ve'l-menn hulûs-i niyyet ile teveccüh olunan mahallerin feth ve teshîri ile kâffe-i ehl-i îmân mesrûr ve handân olub ba'dü hezârân ve hezâr-ı şükr-i yezdân olunmuşdur. 'Ale'l-husûs Dergâh-ı 'Âlî yeñiçerileriniñ her cânibinde vücûda gelen hıdmet-i mebrûreleri meşhûr ve hîn-i muhârebede can ve baş yakmayub a'dâ-yı dîn ile merdâne ve delîrâne cenk ve cidâl ve harb ve kıtâl eyleyüb hılâf-ı Şer'-i Şerîf-i Ahmedî ve muğâyir-i Sünnet-i Seniyye-i Muhammedî olan Kızılbaş bedma'âşın vücûd-ı habâset-âlûdelerinden safha-i zemîni tathîr itmekde hulûs-ı niyyet ve sıdk-ı taviyyet ile bezl-i memhûd eyledikleri sedîde-i sem'-i hazret-i veliyyi'n-ni'amî olmağla isticlâb-ı hayr du'â-i şerî't-te'sîr-i hıdvâneye nâ'il omuşlardır. Dergâh-ı 'Âlî yeñiçerileri Dîn ve Devlet-i 'Aliyye'miñ güzîde ve sadâkatkâr 'askeri siz olunduğunuz isbât eylediñiz. Berhudâr ve yüzüñüz ağ ve nân-ı ni'met-i pâdişâhânem de halâl olsun. Feth ve teshîr olunan Hemedan ve Loristan ve etrâfında vâki' kılâ' îsâl-i mazarrat kasdıyla tecemmü' ve geşt ve güzâr iden gürûh-ı mütemerridîn ve düzeh-mekînin i'dâm ve izâleleriçün bu sâl-i ferhunde fâlde dahî serdengeçdi bayrakları küşâde olunmasıçün fermân-ı vâcibi'l-ımtisâl sâdır olub kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân ocakda hâlen Başçavuş olan 'Osman Ağa zîde mecdühû mübâşir ta'yîn olunmuşdur. İnşa'llâhü Te'âlâ vüsûlünde siz ki ocağımızıñ öteden berü kânûn ve kâ'ide-i hasenesi üzre hukûku'n-ni'met-i veliyyi'n-ni'amîyi ri'âyet ile kemer-bend-i istikâmetde "etf'û'llâhe ve etf'û'r-resûle ve ulû'l-emri minküm"²⁶ âyet-i kerîmesine îmân ve imtisâl ile itâ'at-ı pâdişâhî-i vesîle-i sa'âdet-i dünyâ ve âhiret olduğu bilen güzât-ı müslimîn ve ecnâd-ı muvahhidînsiz. Bi-fazlihî Sübhânehû ve Te'âlâ zikrolunan bayrakları mübâşir-i mûmâ-ileyhe bir gün evvel küşâde ve neferâtların tekmîl ve 'acâleten yerlerinden ihrâc ve savb-ı me'mûrlarına irsâl ve îsâl itdirmege herbirleriñiz dikkat-i tâmm eyleyesiz. Ve siz ki bayrakları küşâde olunan serdengeçdi ağaları ve bayrakdârları ve neferâtlarısız! Tahsîl-i rızâ-yı pâdişâh-ı rûy-ı zemîn için bir gün ve bir sâ'at mukaddem savb-ı me'mûreñize varub ser-'asker-i hamîyyet-perver hazretlerinin emri ve zâbitler re'yinden ayrılmayub hıdemât-ı Dîn-i Mübîn'de hulûs-bende ile kıyâm eyleyesiz. Vücûda gelen hıdmetleriñiz 'inde'llâhi Teâlâ zâyi' olmayub dil-hâhuñuz üzre kayırılıb mesrûr ve handân ve müşârün bi'l-benân olursuz. Bulunduğunuz mahallerde ocağımızıñ kânûn ve kâ'ide-i vad'ıyyesine ri'âyet ve tekmîl-i nâmûs-ı saltanat emrinde bezl-i kudret eyleyüb şevketlü mehâbetlü kerâmetlü efendimiz veliyyi'n-ni'amî pâdişâh-ı Dîn-penâh a'zâz-ı Te'âlâ ittisâlehû ilâ-yevmi'l-ittibâh hazretleriniñ ve vekîl-i Devlet-i 'Aliyyeleri olan efendimiziñ isticlâb-ı du'â-yı hayriyyelerine mücidd ve sâ'î olub hılâfından ihtirâz eyleyesiz. Tahfîren fi-evâsıtı cemâziyi'l-âhır sene semânin ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

²⁶ Nisâ 59

Hasan
Ağa-yı Yeñiçeriyân-ı
Dergâh-ı ‘Âlî

Sahife no: 201

Belge no: 346

Mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân Anadolu'nuñ orta ve sağ kollarında vâki' olan yeñiçeri serdârları ve serdengeçdi ağaları ve bayrakdârları ve ocak ihtiyârları *zîde kadruhüm* inhâ olunur ki, bu sene-i 'amîmeti'l-meymenede Hemedan ve Loristan ser-'askeri ma'iyetinde bulunmak üzere orta ve sağ kollarda yüz 'aded Dergâh-ı 'Âlî Yeñiçerileri Serdengeçdi Bayrağı küşâde itmege hâlen ocakda Başçavuş olan kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân 'Osman Ağa *zîde mecdühü* Fermân-ı 'Âlî-şân ile me'mûr olmağla, mûmâ-ileyh bir kazâya dâhil ve nüzûl eyleyüb kurb ve civârında vâki' kazâlara çavuşlar gönderüb yedinde olan Emr-i Şerîfiñ mazmûn-ı münîfini tefhîm itmek için sizi kendisiniñ nüzûl eylediği mahalle da'vet eyledikde der-'akab kalkub mûmâ-ileyhiñ bulunduğu mahalle gelüb şeref-sudûr iden Fermân-ı celîli'l-kadriñ mantûk-ı 'âlisini ma'lûm idilüb bayrak küşâde idenler bir gün evvel neferâtların tekmîl ve savb-ı me'mûresine râhî olması bâbında işbu mektûb tahrîr ve irsâl olundu. Vüsûlünde siz ki serdârlar ve serdengeçdi ağaları ve bayrakdârları ve ocak ihtiyârlarısız! Gerekdir ki vech-i meşrûh üzere Başçavuş 'Osman Ağa *zîde mecdühü* bir kazâya dâhil ve nüzûl eyleyüb ba'îd olan kazâlara çavuşlar irsâl ve kurb ve civârında bulunanlarıñızı bulunduğu mahalle da'vet eyledikde der-'akab kalkub mûmâ-ileyhiñ bulunduğu mahalle gelüb Emr-i 'Âlî-şân'ın mantûk-ı 'âlisini ma'lûm idilüb bayrak küşâde idenler her kimler ise bir gün evvel neferâtların tekmîl ve bir sâ'at mukaddem savb-ı me'mureñize râhî olub uğûr-ı Dîn-i mübîn ve rızâ-yı pâdişâhî-i rûy-i zemîn için bezl-i makdûr eylesesiz. Tahrîren fi-evâsıtı cemâziye'l-âhır sene semânin ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Hasan
Ağa-yı Yeñiçeriyân-ı
Dergâh-ı 'Âlî

Sahife no: 202

Belge no: 347

Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'âdeni'l-fazâ'il ve'l-keâm Adana Sancağı'nda vâki' olan kâdîlar *zîde fazluhüm* tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki, düstûr-ı mükerrem müşîr-i müfahham nizâmü'l-âlem Tebriz Ser-'askeri Vezîr'im 'Ali Paşa *edâme'llâhü Te 'âlâ iclâlehü* Divân-ı Hümâyûn'ıma 'arz-ı hâl gönderüb ber-vech-i mâlikâne 'uhdesinde olan

Sis ve tevâbi'i mukâta'ası re'âyâlarından Hıdırlı Cemâ'ati'nin defterde mukayyed re'âyâları kadîmden "Karahızırlı tâ'ife-i Kavruklu tâbi'i Sis" deyu hâne-i 'avârıza dahî kayd ve tahrîr ve biñyüzotuzaltı senesinde dahî kazâ-i mezbûr müceddeden tahrîr olundukda cemâ'at-i mezbûr üzerlerine üç hâne vaz' ve kaydolanmış iken cemâ'at-i mezbûr re'âyâları kadîmî yerlerin terk idüb Adana Sancağı'na karâr ve tavattun itmeleriyle mâl-ı mîrilerin edâda muhâlefet ve üzerlerine kaydolan 'avârızhânesi dahî sâ'ir re'âyâ üzerine tahmîl olunmağla tâkat getiremediklerinden anlar dahî perâkende ve perîşân olmağla yüz tutub bu vechile mâl-ı mukâta'aya dahî kesîr ve noksân terettüb ve ğadr ve ta'addî eylediklerin bildirtüb defterde mukayyed Karahızırlı tâ'ife-i Kavruklu Cemâ'ati re'âyâları hâlen sâkin oldukları mahalden zâbitleri ma'rifetiyle kaldırılıb kadîmî yerleri olan Sis Kazâsı'na nakl ve iskân itdirilmek bâbında Emr-i Şerîf'im recâ eylediği ecilden imdi kânûn üzre iskân oluna deyu Fermân-ı 'Âlî-şân'ım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki: Hükm-i Şerîf'im vardukda bu bâbda sâdır olan emrim üzre 'amel idüb dahî mukâta'a-i mezbûr voyvodasından Sütte-i Sa'âdet'imden ihrâc olunmuş mühürlü ve tuğrâlu sahîh sûret-i defter-i cedîd-i hâkânî taleb idüb göresün Cemâ'at-i mezbûr re'âyâları mukâta'a-i mezbûrun defterde mukayyed ra'iyet ve ra'iyeti oğullarından iken kadîmî yerlerinden kalkub varub Adana Sancağı'nda ba'zı kurâlarda tavattun iden defterlü re'âyâlarından hâlen oldukları yerde müceddeden 'avârızhânesine kaydolanları ve sâkin olalı on sene mürûr eylemeyen defterlü re'âyâların zâbitleri ma'rifetiyle kaldırub kânûn üzre kadîmî yerlerine nakl ve iskân itdirdüb hılâf-ı kânûn ve defter ta'allül ve muhâlefet itdirmeyüb bu bâhâne ile hâlen sâkin oldukları yerde müceddeden 'avârızhânesine kaydolanları ve sâkin olalı on sene mürûr idenleri ve âharîñ defterlü re'âyâsını iskân teklîfi ile rencide itdirmeyesin. Şöyle bilesin. 'Alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsın. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâmini min-recebi'l-ferd sene tis'in ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Kostantınıyye

el-Mahrûse

Sahife no: 202

Belge no: 348

Kıdvetü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'deni'l-fazâ'il ve'l-keâm Sis ve kâdîları *zîde fazlühümâ* ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-a'yân Adana mütesellimi *zîde mecdühû* tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki, Sis kâdîsı Mevlânâ Mehmed Divân-ı Hümâyûn'ıma 'arz gönderüb kazâ-i mezbûr ahâlîleri bi-ecma'ihim meclis-i şer'a gelüb takrîr-i kelâm ve best-ı merâm iderler ki, kadîmden kazâ-i mezbûr re'âyâlarından Karahızırlı Cemâ'ati ahâlîleri tahrîr-i 'atîfde "Cemâ'at-i Karahızırlı tâ'ife-i Kavruklu tâbi-i Sis" deyu hâne-i 'avârıza kayd ve tahrîr olunub ve biñyüzotuzaltı senesinde dahî kazâ-i mezbûre müceddeden tahrîr ve cemâ'at-i

mezbûr üzerlerine üç hâne vaz' ve Hazîne-i 'Âmire'm defterlerine kaydolunub cemâ'at-i mezbûr ahâlîleri kadîmden bu âna gelince bizim ile ma'an 'avâriz ve menzil ve sâ'ir tekâlifden hisselerine isâbet iden tekâlifi edâ idüb i'ânet üzre iken Tahrîr-i Cedîd-i Yörügân'na kayd ve tahrîr olunan Kabasakal Cemâ'ati'nden olmayub ve Tahrîr-i Cedîd-i Yörügân'na dahî kayd ve tahrîr olunmuş degiller iken Tahrîr-i Cedîd-i Yörügân'ndan Karasaçlı Cemâ'ati ahâlîleri üzerlerine olan mâl-ı mîrilerini tahfif için bunlara Kabasakal tahallus olunmağla tahrîr-i cedîde kayd ve dâhil olan Kabasakal Cemâ'ati'nden olmak üzre ber-takrîb ile isimlerin defterhâneye kaydetdirüb ve kendi cemâ'atlerine ilhâk idüb ve kazâ-i mezbûrdan ihrâc ve âhar mahalle kaldırub kendi ilhâkları olmak üzre rüsûm-ı mîrilerin alub hâne-i 'avârizımıza kesîr ve noksân terettüb eylemege cemâ'at-i mezbûr Karahıdırlı'nın üzerlerinde olan üç hâne 'avârizları ve sâ'ir tekâlifden viregeldikleri tekâliflerin kazâ-i mezbûre tahmîl olunmağla mezbûrlara küllî ğadr ve dayk olduğun bildirüb cemâ'at-i mezbûr Tahrîr-i Cedîd Yörügân'na kayd ve tahrîr olunan Kabasakal Cemâ'ati'nden olmayub kadîmden hâne-i 'avârizına kaydolunan Karahıdırlı Cemâ'ati'nden olduğu civârından su'âl olunub kadîmî üzre kazâ-i mezbûre ilhâk ve kadîmî karyelerine naklolunub üzerlerinde olan hâneleri ve sâ'ir tekâliflerin kazâ-i mezbûre ahâlîleriyle ma'an edâ ²⁷ eylediklerinden sonra Karasaçlı Cemâ'ati ahâlîleri taraflarından dahl ve ta'arruz olunmamak bâbında Emr-i Şerîfim virilmek recâsına i'lâm eylediği ecilden Hazîne-i 'Âmire'mde mahfûz olan Başmuhâsebe Defterleri'ne nazar olundukda Sis Kâdîsı Mevlânâ Mehmed *zîde fazluhû* Divân-i Hümâyûn'ıma 'arz gönderüb Sis Kazâsına tâbi' Karahıdırlı Cemâ'ati ahâlîleri tahrîr-i 'atıkda "Cemâ'at-i Karahıdırlı tâ'ife-i Kavruklu tâbi'-i Sis" deyü hâne-i 'avârizına kayd ve tahrîr olunub hâlen Sis Mukâta'ası mülhakâtından olmalarıyla Yörüklükde cemâ'at-i mezbûreniñ 'alâkaları olmayub Yörük voyvodaları taraflarından müdâhele olunmak îcâb itmez iken cemâ'at-i merkûme voyvoda olanlar "sizler Kabasakal Yörüklerindensiz ve sizleri müceddeden tahrîr ideriz" deyü fuzûlî müdâhaleden hâlî olmadığından ğayri zulmen ziyâde akçelerin alub cevri ve ta'addî itmeleriyle men' ve defi'leri recâsında olduklarını Sis kâdîsı i'lâm itmegin Hâzîne-i 'Âmire'mde mahfûz olan Başmuhâsebe Defterleri'ne [s. 203] nazar olundukda Kara Hıdırlı ismiyle Yörügân Tahrîri Defteri'nde cemâ'at-i mezbûrun kayd olmadığı der-kenâr vech-i meşrûh üzre mahallinde ma'rifet-i şer'le görölüb fi-nefsi'l-emr bunlar Karahıdırlı re'âyâsı olub Kabasakallu Yörügân'na dâhil degiller ise hilâf-ı Şer'-i Şerîf Yörük voyvodaları taraflarından ta'arruz ve müdâhale olunmamak üzre Emr-i Şerîfim tahrîri telhîs olundukda telhîs mücebince biñyüzotuzsekiz senesi zi'l-ka'desiniñ ondördüncü günü Emr-i Şerîfim virilüb Sis Sancağı ve tevâbi'i mukâta'asınıñ senevî üçbiñelli ğurûş mâli olub beher sene mâlın Âsitâne-i Sa'âdet'im Hazînesi'ne edâ ve kalemiyyesin virüb

²⁷ iki kerre yazılmış.

hisâbın görmek üzere sâbıkâ Yeniil voyvodası Vezîr'im 'Ali Paşa *edâme'Allâhü Te'âlâ iclâlehü'nü* ber-vech-i mâlikâne 'uhdesinde olduğu der-kenâr olunub i'lâm olundukda imdi vech-i meşrûh üzere der-kenârı mücebince 'amel olunmak bâbında Fermân-ı 'Âlî-şân'ım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki: Hükm-i Şerîf'im vardukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere 'amel idüb dahî mukâta'a-i mezbûr ber-vech-i mâlikâne vezîr-i müşârün-ileyhiñ 'uhdesinde olmağla husûs-ı mezbûrî mahallinde şer'le göresin. Nefsi'l-emr mezbûrlar Karahıdırlı re'âyâsından olub Kabasakallı Yörügân'na dâhil degiller ise üzerlerine mukayyed olun hânelerin ve sâ'ir Emr-i Şerîfimle vâki' olan tekâliflerin kazâ-i mezbûr ahâlileri ile ma'an edâ eylediklerinden sonra hılâf-ı Şer'-i Şerîf ve muğâyir-i kânûn ve defter Yörük voyvodaları tarafından ve âhardan müdâhale itdirmeyesiz. Şöyle bilesiz. 'Alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsız. Tahriren fi'l-yevmi'l-hâmisi min-şehri recebi'l-ferd sene tis'in ve selâsın ve mi'ete ve elf.

Fî 21 Şa'bân sene 1139

Kostantiniyye

el-Mahrûse

Sahife no: 203

Belge no: 349

Şerâyi'-şî'âr Konya'dan Adana'ya varınca yol üzerinde vâki' olan kudât ve nüvvâb efendiler *zîde fazluhüm* ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân zikrolunan mahallerde vâki' olan voyvodalar ve kethüdâyerleri ve yeñiçeri serdârları ve a'yân-ı vilâyet ve işerleri *zîde kadruhüm* inhâ olunur ki, işbu sâl-i meymenet-âsârda Harameyn-i Şerîfeyn ahâlisine kıdvetü'l-emâcîd ve'l-a'yân Surre Emîni Hasan Ağa *zîde mecdühü* yediyle Devlet-i 'Aliyye'den irsâl buyurulan Surre-i Hümâyûn ve refâkatinde olan huccâc-ı müslimîn Konya'dan Adana mütesellimine emîn ve sâlim teslîm itdirüb ve teslîmimizi müş'ir hüccet ve müteselliminden temessük alınmak üzere tarafımıza hitâben Emr-i 'Âlî-şân vârid olmağın mezkûrları emîn ve sâlim mahalline ulaştırmak için tarafımızdan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân bayraklarımız 'askeriyle Başağamız olan el-Hâc 'Ali Ağa *zîde kadruhü* ta'yîn olunmağla imdi inş'Allâhü Te'âlâ Surre-i Hümâyûn ile emîn-i mûmâ-ileyh ve gerek huccâc-ı müslimîn taht-ı kazâlarıñıza varub dâhil olduklarında ta'yîn olunan başağamız ma'rifetiyle kazâlarıñızda bulunan sipâh ve silâhdâr ve Dergâ-ı 'Âlî yeñiçerileri ve ilerlerinden harb ve darbe kâdir yarar ve müsellaht tüfenk-endâz kimesneleri ihrâc ve esnâ-yı tarîkde ve gerek nüzûllerinde gice ile geregi gibi muhâfaza ve muhârasa iderek Adana'ya götürüb Adana mütesellimine emîn ve sâlim teslîm itdirmekde herbiriñiz kemâl-i takayyüd ve ihtimâm ve sen ki Adana mütesellimisin. Bi-'avni'llâhi Te'âlâ Surre-i Hümâyûn ile emîn-i mûmâ-ileyh ve gerek refâkatlerinde olan huccâc-ı müslimîni selâmetile Adana'ya vüsûllerinde fermân buyrulduğı üzere Âsitâne-i Sa'âdet'e irsâl olunmak için başağamız yedine temessük virüb ve sen ki kâdısın sen dahî hüccet virüb ta'yîn olunan mûmâ-ileyhi tarafımıza

irsâl eylemeñiz bâbında Buyruldu tahrîr ve irsâl olunmuşdur. Vüsûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzre sudûr Fermân-ı Celîli's-şân mücebince husûs-ı mezbûriçün herbirifiz dâmen-ğayreti miyân-bend idüb mezkûrları emîn ve sâlim mahall-i mezbûre ulaştırılmakda kemâl-i takayyüd ve ihtimâm ve hılâfıyla hareketden be-ğâyet ihtirâz ve müceb-i buyruldu ile 'âmil olasız deyü.

Fi 13 Ş sene 1139

Sahife no: 204

Belge no: 350

Düstûrûn-ı mükerremûn müşîrûn-i müfahhamûn nizâmü'l-âlem müdebbirü umûrî'l-cumhûrî bi'l-fikris'sâkıb mütemmimû mehâmî'l-enâm bi'r-re'yi's-sâ'ib mümeħhidû bünyânî'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyidü erkânî's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfûfû bi-sunûfi 'avâtifi'l-meliki'l-a'lâ Karaman Vâlisi Vezîr'im İbrâhîm Paşa ve Üsküdar'dan Şâm-ı Şerîfe varınca yol üzerinde ve yemîn ve yesârında vâki' sâ'ir vüzerâ-yı 'izâm *edâme'llâhü Te'âlâ iclâlehüm* ve e'âzimü'l-ümerâ'i'l-kirâm efâhimü'l-küberâ'i'l-fihâm ulu'l-kadri ve'l-ihtrâm ashâbü'l-'izz ve ve'l-ihtrâm el-muhtassûn-ı bi-mezîdi 'inâyeti'l-meliki'l-a'lâ beglerbegiler *dâme ikbâlehüm* ve mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'âdinü'l-fazâ'il ve'l-keâm kâdîlar *zîde fazluhüm* ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân mütesellimler ve kethüdâyerleri ve yeñiçeri serdârları ve havâss ve evkâf zâbitleri ve a'yân-ı vilâyet ve işerleri *zîde kadruhüm* tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, Haremeyn-i Şerîfeyn ahâlisine beher sene mu'tâd üzre irsâl olunan Surre-i Hümâyûn-ı mevhibet-müşbihûn işub sene-i mübârekede dahî Hâzîne-i Âmire'mden 'an-nakdin ihrâc ve Surre Emîni nasb ve ta'yîn olunan kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân el-Hâc Hasan *zîde mecdühü* ye teslim ve ol savb-ı meyemenet-iştîmâle tevcîh ve irsâl olumağla Surre-i Hümâyûn ile emîn-i mûmâ-ileyhiñ ve refâkatinde olan huccâc-ı zevi'l-ibtihâcın yollarda ve menâzil ve merâhilde muhâfazalarında takayyüd olunmak, Devlet-i 'Aliyye'miñ a'zam-ı umûr ve ehemmi-mehâmından olmağla imdi Surre-i Hümâyûn ile emîn-i mûmâ-ileyh ve refâkatinde olan huccâc ve züvvâr-ı hidâyet-şi'âr her kangûnızın taht-ı hükûmet-i kazâsına dâhil olur ise me'men ve mahfûz mahallerde kondurub ve müstevfâ ve mu'temed bekçiler ta'yîn ve geregi gibi bekle[t]dirüb ve gider oldukda yanına âdemleriñizden ve 'askerîden ve kazâlarıñızdan darb ve harbe kâdir ve mu'temed âdemlerden yarar ve tüfenk-endâz müsellaħ mikdâr-ı kifâyeden ziyâde âdemler koşub sen ki Kocail Sancağı Mutasarrıfı Halîl Paşa'sıñ! Sen bi'n-nefs Gekbûze'den (Gebze) Akşehir'e ve sen ki Akşehir Sancağı mütesellimisifi Akşehir'den Konya'ya varınca ve sen ki Karaman vâlisi vezîr-i müşârûn-ileyhsifi Konya'dan Adana[ya] varınca ve sen ki Adana mütesellimisifi Adana'dan Hama'ya varınca ve sen ki Hama mütesellimisifi Hama'dan Şâm-ı Şerîfe varınca yollarda ve menâzil ve merâhilde muhâfaza ve muhârasesinde mukayyed-i tâmm

ve ziyâde ihtimâm iderek emnen ve sâlimen birbiriñize irsâl ve îsâl ve kazâ be-kazâ îsâllerini müş'ir hüccet-i şer'îyye alub Der-i Devlet-medâr'ıma irsâl ve bu minvâl üzre kemâl-i emn ve selâmet ve mezîd itminân ve refâhiyyet ile Şâm-ı Şerîfe îsâl eyleyüb, lâkin bu bahâne ile re'âyâ ve berâyâ ve sükkân-ı vilâyet müft-i meccânen zâd ve zahîre mutâlebesi ve âhar vechile zulm ve ta'addî olunmakdan ziyâde ihtirâz eyleyesiz. Surre-i Hümâyûn'un gerek yollarda ve gerek menâzil ve merâhilde ve esnâ-yı hatt ve terhâlede (?) eşkıyâ ve haramzâdeden muhâfaza ve muhâresesinde ziyâde takayyüd ve ihtimâm lâzım olmağla şöyle ki re'âyâ 'ıyâzen bi'llâhi Te'âlâ bu emr-i hafîrde ihmâl ve tekâsül ve bir gûne müsâmaha ve taksîrîñiz sebebi ile bir dürlü zarar ve gezend isâbet itmek ihtimâli olur ise kat'â bir vechile 'özü ve cevâbıñız ısgâ olunmayub her kangıñızın taht-ı hükûmet ve kazâsında ve me'mûr olduğu hudûd ve sınırdâ vuku'bulur ise eşedd-i 'ukûbete giriftâr olacağınız bi'l-bedâhe zâhir ve âşikâr olmağla herbiriñiz ziyâde basîret ve intibâh üzre hareket ve kavî tedârik ile merhalede muhâfaza ve muhâresesinde ziyâde ihtimâm iderek Surre-i Şerîfe'yi ve emîn-i mûmâ-ileyhi ve yanında olan huccâc-ı hidâyet-minhâcı kemâl-i emn ve selâmet ve mezîd itminân ve refâhiyyet ile birbiriñize irsâl ve Şâm-ı Şerîfe îsâlde bezl-i kudret ve sarf-ı miknet eylemeñiz bâbında Fermân-ı 'Âlî-şân'ım sâdır olmuştur. Buyurdum ki: vüsûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibi'l-ittibâ' ve lâzimi'l-imitsâlimiñ mazmûn-ı itâ'at-makrûnıyla 'amil olub hılâfından ğâyetü'l-ğâye ihtirâz ve ictinâb eyleyesiz. Şöyle bilesiz. 'Alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsız. Tahrîren fi'l-yevmi evâ'ili cumâdi'l-uhrâ li-seneti tis'a ve selâsin ve mi'e ve elf.

Kostantınıyye
el-Mahrûse

Sahife no: 205

Belge no: 351

'İzzetlü rifâtlü paşalar ve 'izzet-karîn begler hazerâtınıñ huzûrlarına du'avât-ı sâfiyye ve teslîmât-ı vâfiyye ithâfiyla ve şerâyi'-şi'âr Üsküdar'dan Şam-ı Şerîfe varınca yol üzerinde yemîn ve yesârında vâki' kudât efendiler *zîde fazluhüm* ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân mütesellimler ve kethüdâyerleri ve yeñiçeri serdârları ve havâss ve evkâf zâbitleri ve a'yân-ı vilâyet ve işerleri *zîde kadruhüm* ba'de's-selâm inhâ olunur ki, beher sene Haremeyn-i Muhtermeyn ahâlîsine im'itâdi'l-irsâl olan Surre-i Hümâyûn bu sene-i mübâreke hâlen Surre Emîni olan Hasan Ağa ile irsâl olunmağla Surre-i Hümâyûn ile emîn-i mûmâ-ileyhiñ refâkatinde olan huccâc-ı sa'âdet-minhâcı emîn ve sâlim birbiriñize îsâle ziyâde ihtimâm ve dikkat eylemeñiz bâbında sâdır olan Fermân-ı 'Âlî-şân mücebince mektûb tahrîr olunmuştur. İnş'Allâhu Te'âlâ vüsûlünde müceb-i emr-i 'âlî üzre 'amel ve hareket ve bu emr-i mühimmiñ

temşiyet ve icrâsına ziyâde ihtimâm ve dikkat idüb tesâmüha ve tekâsülden gâyetü'l-ğâye ihtirâz ve mücânebet eylesesiz bâkî 'izz ve rif'at dâ'im-bâd. Min-Muhlis

İbrâhîm

Sahife no: 205

Belge no: 352

Kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Adana mütesellimi *zîde mecdühü* tevki'-i refi'-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, hâlen fasl-ı bahar hulûl idüb Anadolu'da vâki' ekser eyâlet ve elviye mutasarrıfları Sefer-i Hümayûn'ıma me'mûr olmalarıyla levendât eşkıyâsından ve sa'ir derûnunda fesâd ve şekâvet muzmar olub günc-i huffâda muhtefi olan yaramazlar "memleket vülât ve mîr-mîrândan hâlîdir" deyü intihâz-ı fırsat ile ebnâ-i sebîle ve sükkân-ı vilâyete tasaddî ve fesâd ve şekâvete [cesâret] idecekleri melhûz olmağın ol makûle eşkıyânı tecessüs ve tefahhus-ı ihtimâm ve dikkat ve her mahalde birden ikiden zuhûr ider ise emân ve zemân virilmeyüb 'alâ-eyyi hâl ahz ve ele getirilüb şer'an müstehak oldukları cezâları tertîbî ile te'mîn-i bilâd ve tatmîn-i 'ibâd ehemmi umûr-ı dîniyye ve 'azam-ı mehâmm-ı saltanat-ı seniyyemden olmağla sen ki mütesellim-i mûmâ-ileyhsiñ işbu emr-i şerîfimle vüsûlünde bu husûsa mezîd-i basîret üzre hareket ve dâ'imen makarr-ı hükûmet kurb ve civârında olan mahalleri tecessüs ve tefahhusdan hâlî olmayub her ne mahalde birden ikiden ve yâhud ziyâde eşkıyâ olduğu haber alınur ise izdiyâd olmalarına ruhsat göstermeyüb emân ve zemân virmeyüb 'alâ-eyyi hâl ahz ve ele getirilüb şer'an lâzım gelen cezâların tertîb ve izâle-i vücûd-ı habâset-âlûdeleriyle şer ve mazarratlarını def' ve ref' ve turuk ve mesâ'iliñ te'mîni ve ebnâ-i sebîle ve sâ'ir 'ibâdullâhı tatmîn eylesesin. Nahmedü'llâhe Te'alâ zamân-ı sa'âdet-iktirân-ı Saltanat-ı Seniyye'mde gerek Anadolu ve gerek Rumili'nde zuhûr iden eşkıyâ tâ'ifesin hüsn-i ihtimâm-ı pâdişâhânem ile ahz ve ele getirilüb i'dâm ve izâleleriyle bilâd ve 'ibâd te'mîn ve ta'yîn ve ahvâl-i Memâlik-i Mahrûse'mde hüsn-i nizâm bulmağla kemâ-kân bu hüsn-i nizâmı istikrâr ve devâmı ve bilâd ve 'ibâdın te'mîn ve terfîhi aksâ-yı murad-ı pâdişâhânem olmağla şöyle ki, makarr-ı hükûmet ve kurb ve civârınızda vâki' havâlilerde eşkıyâ zuhûr ve bir ferde zarar ve hasârat olunduğı istimâ' olunur ise bir vecihle cevâba kâdir olamayub eşedd-i 'ikâb ile ma'âkab olacağı yakînen mukarrer ve muhakkak [bilüb] aña göre basîret üzre hareket ve makarr-ı hükûmet ve kurb ve civârda olan havâlilerde eşkıyâ ve haramzâdeyi 'ale'd-devâm tefahhus ve tecessüs ile her ne mahalde zuhûr ider ise bi-eyyi hâl ahz ve ele getirilüb cezâ-yı sezâların tertîb ve icrâ ile makarr-ı hükûmet ve kurb ve civârda olan turuk ve sâ'ir mahaller hemvâre emn ve emân ve ebnâ-i sebîl ve sâ'ir 'ibâdu'llaha refâhiyyet ve itminân üzre olmalarıyla kemâl-i mertebe takayyüd ve ihtimâm eyleyüb zerre kadar tehâvün ve tesâmüh ile ihtilâl-i hüsn-i nizâm-ı bilâda bâ'is olmakdan gâyetü'l-ğâye ihtirâz ve ictinâb eylemek bâbında Fermân-ı 'Âlî-şân'ım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki: vüsûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibi'l-ittibâ' ve lâzimi'l-ittibâ'imñ [imtisâlimiñ] mazmûn-ı itâ'at-

makrûnıyla ‘amil olub hılâfından ihtirâz eylesesiz. Şöyle bilesin. ‘Alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasın. Tahrîren fi-evâhırı receb Sene tis‘a ve selâsîn ve mi’ete ve elf.

Fî 5 ramazan

Kostantınıyye
el-Mahrûse

Sahife no: 206

Belge no: 353

Akdâ kudâtü'l-müslimîn evlâ vülâtü'l-muvahhidîn ma‘deni'l-fazl ve'l-yakîn râfi‘u a‘lâmi‘ş-şeriatî ve‘d-din vârisu ulûmü'l-enbiyâi ve‘l-mürselîn el-muhtassu bi-mezîdi inâyeti‘l-meliki‘l-mu‘în mevlânâ kâdîsî *zîdet fazâ‘ilühû* ve mefâhirü‘l-kuzât ve‘l-hükkâm ma‘âdeni‘l-fazâ‘il ve‘l-ke‘lâm Konya ve Larende ve Kayseriyye ve Adana ve Tarsus ve Antakya ve Kilis ve Rakka ve ve kâdîları *zîde fazluhüm* ve mefâhirü‘l-emâsil ve‘l-akrân kethüdâyerleri ve yeñiçeri serdârları ve a‘yân-ı vilâyetiñ işerleri *zîde kadruhüm* tevki‘-i refi‘i hümâyûn vâsıl olıcak ma‘lûm ola ki, İsfahan cânibi Ser-‘askeri olan Vezîr'im Ahmed Paşa *edâme'llâhü Te‘âlâ iclâlehû‘nuñ* ma‘iyyetinde bulunmak üzere Konya ve Larende ve Kayseriyye ve Adana ve Tarsus ve Antakya ve Kilis ve havâfîlerinde küşâde tahrîri fermânım olan onbeş ‘aded Dergâh-ı Mu‘allâm yeñiçerileri serdengeçdi bayraklarınıñ beher bayrağı yüzellişer nefer olmak üzere tahrîri Fermânım olmağın ta‘yînâtlarıçün Âsitâne'den Diyarbekir'e ve andan dahî Adana'ya tarîk-ı câddede olan menzillerin zahîreleri taraf-ı mîrîden tertîb olunub lâkin zikrolunan neferât tahrîr olundukları mahallerden tarîk-ı câddede zahîre tertîb olunan menâzile varınca iktizâ iden zahîreleri ve eşyâları tahmîliçün mekârî tavarları virilmek muktezî olmağla imdi siz ki kuzât ve a‘yân-ı vilâyet ve yeñiçeri serdârlarısız! Zikrolunan mahallerde bayrakları küşâde kılınub her gün ne mikdâr nefer tahrîr olunur ise tahrîr olundukça mevcûdlarınıñ beher neferine yevmiye birer çift nân ve beher beş neferine bir vukıyye güşt ve eşyâları tahmîl için hareketlerinde her on neferine birer re's mekârî bârgiri tedârik ve ahâlî-i kazâ taraflarından virdirilüb ve tarîk-ı câddede vâki‘ tertîb olunan menâzile varınca eyyâm-ı mekslerinde ve nüzûl eyledikleri menâzilde ta‘yînât ve mekârîleri ne mikdâr ider ise virüb, neferât-ı mezbûre zâbitânından memhûr temessük alub, aldıkları temessûke göre ta‘yînât bahâsı ve mekârî ücreti ahâlî-i kazânıñ tekâlîflerinden takâs olunmak için ahâlîleri taraflarına virdirmeñiz bâbında Fermân-ı ‘Âlî-şân'ım sâdır olmuştur. Buyurdum ki: Hükm-i Şerîfimle vardukda bu babda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan işbu emr-i şerîf-i celîli‘ş-şân ve vâcibi‘l-ittibâ‘ ve lâzimi‘l-ittibâ‘ımuñ [imtisâlimiñ] mazmûn-ı itâ‘at-makrûnıyla ‘amil olub hılâfıyla vaz‘ ve hareketden be-ğâyet ihtirâz eylesesiz. Şöyle bilesiz. ‘Alâmet-i şerîfe i‘timad kılasız. Tahrîren fi‘l-yevmi's-sânî ‘aşara min-cumâdi‘l-âhır sene tis‘a ve selâsîne ve mi’ete ve elf.

Kostantınıyye
el-Mahrûse

Sahife no: 206

Belge no: 354

Düstûr-ı mükerrem müşîr-i müfahham nizâmü'l-âlem müdebbirü umûr'l-cumhûrî bi'l-fikris'sâkıb mütemmimü mehâmmî'l-enâm bi'r-re'yi's-sâ'ib mûmehhidü bünyârî'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyidü erkânî's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfûfûnu bi-sunûfi 'avâtîfi'l-meliki'l-a'lâ sâbıkan Karaman Vâlisi olan Vezîr'im İbrâhîm Paşa *edâme'llâhü Te'âlâ iclâlehü* tevkî'-i refî'i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, sen vüzerâ-yı 'izâmımıñ yarar ve nâmdârı ve vükelâ-yı fihâmımıñ umûr-ı dîde ve kâr-güzârı olub her vechile muhîll ve müstahak olduğun ecilden hâliyâ hakkında mezîd-i 'inâyet-i 'aliyye-i şâhânem ve mezîd-i re'fet-i seniyye-i pâdişâhânem zuhûra getirilüb işbu biñyüzotuzdokuz senesi şa'bânınıñ yigirmiyedinci gününden Adana Eyâleti sâdır olan Hatt-ı Hümâyûn-ı şevket-makrûnım mücebince saña tevcîh ve 'inâyet idüb i'lâmiçün ta'yîn olunmuşdur. Buyurdum ki: Hatt-ı Hümâyûn-ı şevket-makrûnımla sâdır olan Fermân-ı celîli'l-kadrim mücebince te'hîr ve tevakkuf itmeyüb Adana Eyâleti'ne sen mutasarrıf olub zabt ve rabt-ı memleket ve himâyet ve sıyânet-i ra'iyet bâbında ve sâ'ir fermânım olan hıdemât-ı 'aliyyemde bezl-i makdûr ve sa'y-i mağfûr eyleyüb min-ba'd fukarâ ve ra'iyet ve sükkân-ı vilâyet ve kuttân-ı memlekete bir vechile zulm ve ta'addî ve tecâvüzden be-ğâyet ihtirâz ve ictinâb üzre olasız. Şöyle bilesiz. 'Alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Tahrîren fi-evâhırî şa'bân sene tis'a ve selâsîn ve mi'ete ve elf. fi 12 şa'bân sene [11]39

Kostantınıyye
el-Mahrûse

Tubbika aslühü'l-mutâ' harrerehû'l-fakîri'llâhi Te'âlâ mevki'i râh Sun'ullah el-Mevle'l-hılâfe be-medîne-i Konya el-Mahmiye 'afâ 'anhü.

Sahife no: 207

Belge no: 355

Şerî'at-şi'âr Adana kâdîsı efendi zîde fazlühü inhâ olunur ki, hâliyâ 'avâtîf-ı 'aliyye-i hüsrevânîden Eyâlet-i Adana tarafımıza tevcîh ve 'inâyet [ve] ihsân olunmağla inşa'llâhü Te'âlâ kendimiz varınca zabt ve rabt için tarafımızdan kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Yusuf Beg *zîde mecdühü* mütesellim nasb ve ta'yîn olunmağın buyruldı tahrîr ve sûret-i emr-i'âlf ile irsâl olunmuşdur. Bi-'avni'llâhi Te'âlâ vüsûlünde gerekdir ki mûmâ-ileyh tarafımızdan vilâyet-i mezkûrede mütesellim bilüb şer'î ve kânûnî cüz'î ve küllî tarafımıza 'â'id ve râci' olan mahsûlât ve rûsûmâtı tahvîl ve târîhimiz gününden mûmâ-ileyhe zabt ve rabt ve ahz ve kabz itdirüb hılâf-ı şer' ve kânûn kimesneye dahl ve ta'arruz itdirmeyüb sâdır olan Emr-i 'Âlf mücebince 'amel ve hılâf-ı Emr-i 'Âlf hareketden ihtirâz ve müceb-i buyruldı ile 'âmil olasız deyü.

Fî 12 N sene 1139

Sahife no: 207

Belge no: 356

Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'âdinü'l-fazâ'il ve'l-keîâm Konya ve Larende ve Kayseriyye ve Adana ve Tarsus ve Antakya ve Kilis ve ve kâdîları *zîde fazluhum* ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân serdengeçdi bayrakları mübâşiri Haseki Mehmed *zîde mecdühü* ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân serdengeçdi ağaları ve serdârlar ve ocak ihtiyârları ve a'yân-ı vilâyet işerleri *zîde kadruhüm* tevkî'-i refî'i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, bu sene-i mübârekede küşâde olunan serdengeçdi bayrakları me'mûr oldukları vech üzre evvel bahârda düstûr-ı mükerrer müşir-i mufahham nizâmü'l-'âlem İsfahan Ser-'askeri Vezîr'im Ahmed Paşa *edâme'llâhü Te'âlâ iclâlehü'nü* yanına varub hıdemât-ı hümâyûnda mevcûd bulunmak için vakit ve zamânıyla yerlerinden ihrâc ve savb-ı me'mûrlarına irsâl ve tesyîrleri mühim ve muktezî iken bu âna degin bayraklar yerlerinden kalkub mahall-i me'mûre 'âzim ve râhî olmadıklarıçün cümleñiz müstahakk-ı 'itâb olmuşsuzdur. Eyyâm-ı bahârñ nisfi mürûr idüb sefer vakti hulûl itmekle küşâde olunan bayrakların cümlesi 'ale't-ta'cîl yerlerinden ihrâc ve ser-'asker-i müşârün-ileyhiñ yanına irsâl ve tesyîr olunmaları fermân olmağın sen ki mübâşir-i mûmâ-ileyh Haseki Mehmed *zîde mecdühü'siñ* mübâşiri olduğun serdengeçdi bayraklarınıñ neferâtları mevcûd olmak şartıyla cümlesin bir gün evvel ve bir sâ'at mukaddem 'ale't-ta'cîl yerlerinden ihrâc ve savb-ı me'mûrlarına irsâl ve tesyîre bezl-i kudret eylesesiz. Bu vakt sâ'ir evkâte kıyâs ile bu husûsda 'adem-i ihtimâmıñ zuhûr olur ise 'özü ve cevâbıñ isğâ olunmayub hakkında lâzım gelen icrâ olunacağın emr-i mukarrer bilesin. Ve siz ki serdengeçdi ağaları ve bayrakdarlarısız bu sâl-i meymenet-iştimâlde herbirleriñiz hıdemât-ı müstahsine vücûda getürmek me'mûl iken 'acâleten kalkub savb-ı me'mûrlarıñıza 'âzim ve râhî olmayacak olursañız bir dürlü cevâba iktidârıñız olmayub muzdarîb olacağınızı mukarrer bilüb hemen neferâtıñız mevcûd olmak şartıyla serî'an ve 'âcilen kalkub savb-ı me'mûreñize 'âzim ve ser-'asker-i müşârün-ileyhiñ yanına varub hıdemât-ı hümâyûnda mevcûd bulunmağa mücidd ve sâ'î olub te'hîr ve tevakkufdan be-ğâyet ihtirâz eyleye deyu iftihârü'l-ümerâ ve'l-ekâbir bi'l-fi'l Dergâh-ı Mu'allâ'm Yefîçerileri Ağası olan Hasan *dâme 'uluvvühü* tarafından mühürlü mektûb virilmekle mücebince 'amel eylemeñiz bâbında Fermân-ı 'Âlî-şân'ım sâdir olmuşdur. Buyurdum ki: vüsûl buldukda bu babda sâdir olan fermân-ı celîlî'l-kadrim ve ağa-yı mûmâ-ileyh tarafından virilen mühürlü mektûb mücebince 'amel idüb hulâfına rızâ ve cevâz göstermeyesiz. Şöyle bilesiz. 'Alâmet-i şerîfe i'timad kılasız. Tahrîren fi-evâ'ili şehr-i ramâzân sene tis'a ve selâsine ve mi'ete ve elf.

Fî 26 Ramazân

Kostantımye

el-Mahrûse

Sahife no: 208

Belge no: 357

Şerâyi '-şî'âr Konya ve Larende ve Kayseriyye ve Adana ve Tarsus ve Antakya ve Kilis ve ve kâdîları *zîde fazluhüm* ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân serdengeçdi bayrakları mübâşiri Haseki Mehmed Ağa *zîde mecdühû* ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân serdengeçdi ağaları ve serdârlar ve ocak ihtiyârları ve a'yân-ı vilâyet ve işerleri *zîde kadruhüm* inhâ olunur ki. bu sene-i mübârekede küşâde olunan serdengeçdi bayrakları me'mûr oldukları vech üzre evvel bahârda İsfahan Ser-'askeri vezîr-i mükerrrem sa'âdetlü Ahmed Paşa *edâme'llâhü Te'âlâ iclâlehû'nîñ* yanlarına varub hıdemât-ı hümâyûnda mevcûd bulunmak için vakt ve zamânıyla yerlerinden ihrâc ve savb-ı me'mûrlarına irsâl ve tesyîrleri mühim ve muktezî iken bu âna degin bayraklar yerlerinden kalkub mahall-i me'mûre 'âzim ve râhî olmadıklarıçün cümleñiz müstahakk-ı 'itâb olmuşuzdur. Eyyâm-ı bahârîñ nısfı mürûr idüb sefer vakti hulûl itmekle küşâde olunan bayrakların cümlesi 'ale't-ta'cîl yerlerinden ihrâc ve ser-'asker-i müşârün-ileyhiñ yanına irsâl ve tesyîr olunmaları fermân olunmağın işbu mektûb tahrîr ve irsâl olunub sen ki mübâşir-i mûmâ-ileyh Haseki Mehmed Ağa *zîde mecdühû'sıñ* mübâşiri olduğun serdengeçdi bayraklarınñ neferâtları mevcûd olmak şartıyla cümlesini bir gün evvel ve bir sâ'at mukaddem 'ale't-ta'cîl yerlerinden ihrâc ve savb-ı me'mûrlarına irsâl ve tesyîre bezl-i kudret eyleyesiz. Bu vakt sâ'ir evkâte kıyâs ile bu husûsda 'adem-i ihtimâmıñ zuhûr idecek olur ise 'özü ve cevâbıñız ısgâ olunmayub hakkında lâzım gelen icrâ olunacağıñ emr-i mukarrer bilesin. Ve siz ki serdengeçdi ağaları ve bayrakdarları siz bu sâl-i meymenet-iştîmâlde herbirleriñiz hıdemât-ı müstahsine vücûda getürmek me'mûl iken 'acâleten kalkub savb-ı me'mûreñize 'âzim ve râhî olmayacak olursañız bir dürlü cevâba iktidârıñız olmayub muzdarîb olacağıñızı mukarrer bilüb hemen neferâtıñız mevcûd olmak şartıyla serî'an ve 'âcilen kalkub savb-ı me'mûreñize 'âzim ve ser-'asker-i müşârün-ileyhiñ yanlarına varub hıdemât-ı hümâyûnda mevcûd bulunmağa mücidd ve sâ'î olub te'hîr ve tevakkufdan be-ğâyet ihtirâz eyleyesiz. Tahrîren fi-evâ'ili şehri ramâzân sene tis'a ve selâsine ve mi'ete ve elf.

Fî 26 Ramazân sene 1139

Hasan

Ağa-yı Yeñiçeriyân-ı

Dergâh-ı 'Âlî

Mücebince sadr-ı a'zam hazretleriñ mektûb-ı şerîfleri vârid olmuşdur.

Sahife no: 209 battal

Sahife no: 210. battal

Sahife no: 211

Belge no: 358

Medîne-i Adana ahâlîlerinin umûrlarını rü'yete bâ-hüccet-i şer'iyye vekilleri olan Ya'kû[b] Ağa bin 'Ali ve 'Osman Ağa bin 'Ömer ve el-Hâc 'Ali bin Ahmed ve el-Hâc Hüseyin bin Hasan ve Usta İbrâhîm bin Mehmed ve es-Seyyid Mustafa Çelebi bin Halîl ve Memi Beşe bin 'Ali ve el-Hâc 'Abdurrahman ve el-Hâc Memiş bin Süleymân ve Ahî Baba el-Hâc 'Ömer ve 'Ali bin Mehmed ve sâ'ir ma'lûmü'l-esâmî ve mahsûru'l-eşhâs kimesneler meclis-i şer'-i hâtîr-i lâzîmî't-tevkîrde işbu bâ'iseynî'l-kitâb Molla Mustafa bin Süleyman ve es-Seyyid İbrâhîm bin Eyyüb nâm kimesneler mahzarlarında her biri ikrâr-ı tamm ve takrîr-i kelâm idüb bundan akdem medîne-i mezbûrede menzîlcimiz olan 'Abdunnûr Ağa bin İbrâhîm'in müddeti tamâm olub işbu biñyüzotuzdokuz senesi martı ibtidâsından sene-i âtiye şubatı ğâyetine degin müceddeden bir menzîlci nasb ve ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağla ta'yîn olunan icâreden ziyâde imdâdiyye nâmiyle bir akçe ve bir habbe mutâlebesinde olmayub ahâlî-i vilâyete muzâyaka çekdürmeyüb mü'tâd üzre sürüb işletmek üzre medîne-i mezbûreden mürûr ve 'ubûr iden vüzerâ-yı 'izâm ve mîr-mîrâna iktizâ iden menzîl bârgirleriniñ kırk re's bârgirden ziyâdesini ahâlî-i vilâyete virüb menzîl ile mürûr ve 'ubûr iden sâ'ir ağavâta gerek kırk re's gerek ziyâde dâhi her ne mikdâr iktizâ ider ise kendüler virüb ve Devlet-i 'Aliyye'den sene-i mezbûre mahsûb olmak üzre i'tâ olunacak in'âmât dahî kendinin olub işbu sene-i mezbûre martı ibtidâsından sene-i âtiye şubatı ğâyetine degin sürmek üzre menzîl-i mezbûrî merkûmân Molla Mustafa ve es-Seyyid İbrâhîm Çelebi'ye ber-vech-i muharrer icâr olunmak fukarâya her vechile evlâ ve enfa' olduğuna binâ'en bizler dahî vekâlet-i muhkiyyemiz hasebiyle a'yân-ı vilâyet ve ahâlî-i memleket ma'rifetiyle işbu sene-i mezbûre martı ibtidâsından bir sene ğâyetine degin menzîl-i mezbûrî onbiñ ğurûş ücret ile ve () merkûmân dahî ber-vech-i iştirâk minvâl-i muharrer üzre istîcâr ve kabûl ve hıdemât-ı lâzîmelerin edâya ta'ahhüd ve iltizâm eylediler didiklerinde merkûmân Molla Mustafa ve es-Seyyid İbrâhîm dahî mukurrûn-ı merkûmûnun sâdir olan cemî'-i kelîmât-ı meşrûhalarını tasdik ve tahkîk itmegin şurût-ı mezkûrûna mürâ'ât olunub hılâfindan ictinâb itmek üzre merkûmân Molla Mustafa ve es-Seyyid İbrâhîm'e ba'de't-tenbîh mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fî ğurre-i şa'bân sene tis'a ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Şuhûdü'l-_____ hâl

Mefhari'l-'ulemâ es-Seyyid 'Abdülkâdir Efendi, el-Müftî bi-Adana	Fahru'l-'ulemâ Süleymân Efendi, Şeyhzâde	Mefhari'l-'Ulemâ 'Ali Efendi, el-Müftî sâbıkan	Fahru's-Sâdâtî'l-kirâm es-Seyyid 'Ali Efendi, Emir 'Ali zâde
es-Seyyid el-Hâc 'Ali Ağa, Bozzâde	es-Seyyid İbrâhîm Çelebi	'Abdüsselâm Efendi, İmâm	es-Seyyid İbrâhîm Efendi ve ğayrühüm

Sahife no: 211**Belge no: 359**

Medîne-i Adana'da vâki' Yurtan Mahallesi sükkânından Hüseyin Beşe bin Ahmed Beşe asâleten ve li-ebeveyn karındaşı Fatma nâm hâtun tarafından bey'-ı âtiyi'z-zikri ikrâra vekil olduğu zâtı mezbûreyi bi'l-ma'rifeti's-şer'iyye 'ârifân olan Hamza bin Hüseyin ve es-Seyyid Ahmed bin Mehmed şahâdetleriyle vekâleti sâbit olan mezbûreniñ zevci es-Seyyid Mehmed Efendi bin 'Abdurrahman nâm kimesne vekâleten meclis-i şer'-i şerîf-i lâzimi't-teşrîfde işbu râfi'ul-kitâb es-Seyyid el-Hâc 'Ali Ağa bin Hüseyin mahzarında her birleri asâleten ve vekâleten ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb 'akd-ı âti sudûruna degin silk-i mülk-i sahîhamızda ber-vech-i iştirâk mülk-i mevrûsumuz olub medîne-i merkûm debbâğhânesinde vâki' bir taraftan es-Seyyid Mehmed Çelebi dükkanı ve bir taraftan Hatib es-Seyyid Mustafa Efendi menzili ve bir tarafından tarîk-ı hâs ve taraf-ı râbi'i tarîk-ı 'âmm ile mahdûd fevkânî ve tahtânî ve bir mağazayı müştemil debbâğân dükkanımızı bi'l-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhuk ve kâffeti'l-menâfi' ve merâfik tarafeynden icâb ve kabûli hâvî şurût-ı müfsideden 'ârî bey'-ı bât-ı sahîh-i şer'î ile mûmâ-ileyh el-Hâc 'Ali 'Ağa'ya elli gürûşa bey' ve teslim ve temlik eyledik ol dahî ber-vech-i muharrer iştirâ ve kabûl ve kabz ve tesellüm ve temellük itdikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr elli gürûşu mûmâ-ileyh el-Hâc 'Ali Ağa yedinden 'alâ-kadri hissesinâ bi't-tamâm ve'l-kemâl ahz ve kabz eyledi. Fî-mâ-ba'd dükân-ı mahdûd-ı mezkûr müşterî-i mûmâ-ileyh el-Hâc 'Ali 'Ağa'nıñ mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarfidır. Keyfe-mâ-yeşâ' ve yuhtâr mutasarraf olsun didiklerinde ğıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb [ketb ve tahrîr] olundu. Hurrîre fi'l-yevmi ğurre-i şa'bânî'l-mu'azzam sene tis'in ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Şuhûdü'l-_____hâl

Süleyman Beşe bin Süleyman	İbrâhîm bin Ebû Bekir	'Ömer Beşe bin Yusuf	el-Hâc Halîl Beşe	Es-Seyyid Mustafa Efendi	ve ğayrühüm
-------------------------------	--------------------------	-------------------------	----------------------	-----------------------------	----------------

Temme'l-kelâm fi-ba'di'l-makd ? harrerehü'l-fakîrüllâhi 'azze şânühû Ahmed el-Kâdî be-
medîne-i Adana ğufire leh Mühür

Sahife no: 212**Belge no: 360**

Defter oldur ki, medîne-i Adana mahallâtından el-Hâcfakih Mahallesi sükkânından iken bundan akdem vefât iden Meknûhzâde dimekle 'arîf Mehmed Ağa bin İbrâhîm'iñ verâseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi Cennet bint-i el-Hâc 'Ali nâm hâtun ile sulbi kebîr kızı 'Âyişe ve oğlunun oğlu sağîr Mahmûd'a münhasıra olub kable'l-kısmet mezbûre Cennet dahî fevtolub verâseti sadrî kebîr kızı 'Âyişe ile sağîr-i merkûm Mahmud'a münhasıra olduğu lede's-şer'i's-

şerif zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra müteveffâ-yı mezbûruñ muhallefâtıdır ki ber-vech-i âtî zikrolunur. Hurrîre fî-ğurre-i muharremi'l-harâm li-seneti tis'a ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

kısırak ma'a tay re's 'aded 40 ğurûş 500	camus re's 'aded 15 ğurûş 225	inek ma'a tosun re's 'aded 15 ğurûş 90	koyun re's 'aded 160 ğurûş 240	arı kovan 'aded 20 ğurûş 15	mushaf-ı şerif cift 'aded 1 ğurûş 10
mile yorğan 'aded 1 ğurûş 2	def'a mile yorğan 'aded 1 ğurûş rubu' 2 1	'acem milesi yorğan 'aded 1 kurş 3	def'a mile yorğan 'aded 1 ğurûş para 2 15	alaca kilim 'aded 1 ğurûş 3	def'a alaca kilim 'aded 1 ğurûş rubu' 3 1
minder döşek 'aded 1 ğurûş 1	bir mikdâr penbe kıymet ğurûş 2	def'a minder döşek 'aded 1 ğurûş 1.5	kırmızı ehram 'aded 1 para 27	def'a kilim 'aded 1 ğurûş para 2.5 5	kırmızı döşek 'aded 1 sümün 22
def'a kırmızı döşek 'aded 1 sümün 21	yasdık 'aded 2 sümün 13	köhne seccâde 'aded 1 sümün 12	yasdık mile 'aded 2 sümün 13	köhne yasdık 'aded 2 sümün 9	def'a yasdık 'aded 2 sümün 14.5
def'a yasdık 'aded 2 sümün 8	cedîd keçe 'aded 1 ğurûş 2	def'a mile yasdık 'aded 2 sümün 10	def'a mile yasdık 'aded 2 sümün 7	sağır yasdık 'aded 2 sümün 5	köhne seccâde 'aded 1 sümün 5
köhne keçe 'aded 1 ğurûş 1	köhne halıca 'aded 1 sümün 10	def'a köhne minder 'aded 1 sümün 5.5	deri sofra ma'a köhne sofra 'aded 2 ğurûş 1	köhne döşeme 'aded 1 para 20	kilim yasdık 'aded 1 para 14
köhne kilim parçası 'aded 3 para 15	köhne kilim 'aded 1 para 19	def'a köhne kilim 'aded 1 para 48	köhne yanbolı 'aded 2 para 30	köhne kebe parçası 'aded 3 para 12	köhne kilim ma'a kebe 'aded 2 para 20

def'a köhne kilim 'aded 1 para 50	def'a köhne kilim 'aded 2 para 26	köhne halıca 'aded 1 para 12	kendir top 'aded 2 para 17	eger ma'a pusat 'aded 1 ğurûş para 4 11	sincabzenne kürki 'aded 1 ğurûş 3.5
çuka başlık 'aded 1 ğurûş 7	halıca 'aded 1 ğurûş para 2 2	yeşil çuka boy kürki 'aded 1 ğurûş 11.5	kırmızı çuka ferâce 'aded 1 ğurûş sümün 4 5	yeşil çuka niş 'aded 1 ğurûş sülüs 3 1	köhne yük perdesi 'aded 1 para 50
yüz yasadığı ma'a çarşeb 'aded 1 para 15	Şam perdesi mitilli 'aded 1 ğurûş 5.5	ketan çarşeb 'aded 1 sümün 7	sîm yünlük kuşak 'aded 1 ğurûş sümün 6.5 3	kara kılıç 'aded 1 ğurûş 6	simli penbe niş 'aded 1 ğurûş sümün 10 1
gömlek ma'a haşt 'aded 1 para sümün 36	kaşıklık ma'a kaşık 'aded 1 para 12	sandık 'aded 1 ğurûş 3.5	halıncayan 'aded 1 ğurûş 6	def'a halıca 'aded 1 ğurûş 3.5	def'a halıca 'aded 1 ğurûş para 3 5
timur balka 'aded 1 para 13	köhne kilim 'aded 1 para 24	örigi çift 'aded 1 para 55	köhne sac 'aded 1 para 10	timur sac ayağı 'aded 1 para 25	bir mikdâr hırdavat kıymet para 15
timur maşa ma'a kebâbî 'aded para 30	ocak perdesi 'aded 1 para 25	sağır legençe 'aded 1 sümün 8	ibrik ma'a lengeri 'aded 2 ğurûş para 2 2	tabanca ma'a palaska 'aded 1 ğurûş para 2 2	kil legençesi ma'a tabak 'aded 2 para 30
mum mikras 'aded 2 para 10	fincan ma'a kutu 'aded 1 para 11	tencere ma'a kapak 'aded 1 para 61	yağ debesi 'aded 1 para 33	legençe 'aded 1 sümün 13	hamam legençesi 'aded 1 ğurûş sümün 2 3.5
haşt 1 ma'a topuz 'aded 1 para 36	kevgir ma'a kepçe 'aded 1 1 para 21	timur narbend 'aded 1 para 50	kapaksız tencere 'aded 1 para 50	şamdan 'aded 1 para 26	lengeri 'aded 1 para 16

kahve ibriği	abdest ibriği	bir mikdâr	halıca	def'a evân-ı nühâsiye
tabak	'aded	evân-ı	seccâde	kıyye
'aded	1	nühâsiye	'aded	50
1 1	para	kıymet	1	kıymet
para	27	ğurûş	ğurûş	ğurûş
20		10	2	36.5
Cem'an				yekûn

ğurûş

1257 yalnız biñikiyüzelliyedi ğurûşdur.

Minhe'l				ihrâcât
resm-i kısmet	huddâmiye	kâtibiye	çukadâriye	muhzirıye
ğurûş	ğurûş	ğurûş	ğurûş	ğurûş
31	6	1.5	1	1
yekûnü'l				ihrâcât

ğurûş

40.5

Sahhu'l _____ bâkî

ğurûş

1206.5

Hisse-i mezbûr 'Âyişe	Hisse-i saġır-i mezbûr Mahmud	kesir
ğurûş para	ğurûş para	para
678 25	527 15	20

Sahife no: 213**Belge no: 361**

El-emrû hasbemâ harrerehü'l-fakîr zübdetü'l-fakîrillâh Sübhânehû Halîl el-me'mûr

bi-istimâ'ı umûr-ı şer'ıyyeti'l-'askeriyye ğufire leh.

Zü'emâdan ve medîne-i Adana a'yânından olub Mahmiyye-i İstanbul'da Lâleli Çeşme kurbünde müsâfîren sâkin 'Ömer Aġa bin 'Ali mahmiyye-i mezbûrede meclis-i şer'-i şerîf-i enverde hâlen kethüdâ-yı sadr-ı a'zamî sa'âdetlü 'inâyetlü Mehmed Paşa *yessere'llâhü lehü fi'l-hayri mâ-yeşâ'* Hazretleri'niñ mühürdârlıkları hıdmetleriyle şeref-yâb olan 'umdetü'l-emâcid ve'l-ekârim râfi'ü hâze'l-kitâb Mustafa Aġa bin Mahmud Aġa tarafından husûs-ı âtiyi'l-beyâm tasdîka vekîl-i şer'ileri olan Mehmed Sa'id Efendi ibn-i Hüseyin mahzarında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb 'akd-ı âti sudûrına deġin nısfı benim ve nısfı âharı Şa'bân-zâde Hüseyin nâm kimesnenin mülk ve hakkı olub zikrolunan Adana Kazâsı'nda Dündarlı Nâhiyesi'ne tâbi' Nehr-i Eglence dimekle ma'rûf nehir ile dâmen-i tahdîd ve tavsîfden müstaġnî sakf-ı vâhidde olan iki göz âsiyâb ile kurbünde vâki' bir göz âsiyâbda olan nısf şâyi'amı ve ittisâlinde müstakillen mülküm olan bir kıt'a dut baġçesini mûmâ-ileyh Mustafa Aġa'ya tarafeynden icâb

ve kabûlü hâvî bey'-ı bāt-ı sahîh-i şer'î ile safka-i vâhidde beşyüz ğurûşa bey' ve temlik ve mahallinde kabza tarafımdan taslît eyledigimde anlar dahî ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük eylediginden sonra semen-i mebi' olan meblağ-ı mezbûr beşyüz ğurûşu mûmâ-ileyh Mustafa Ağa bana def' ve teslîm ben dahî tamâmen ahz ve kabz eyledim. Fî-mâ ba'd zikri mürûr iden üç göz âsiyâbın nısfı ile mârrû'z-zikr dut bağçesinde kat'â 'alâka ve medhalim kalmadı. Mûmâ-ileyh Mustafa Ağa'nıñ mülk-i müşterâsı müşterâları (!) olmuştur. Keyfe-mâ-yeşâ' ve yuhtâr mutasarrıf olsunlar didikde ğıbbe't-tasdikî's-şer'î mâ-hüve'l-vâki'bi'l-iltimâs sebt ve imlâ olundu. Fî'l-yevmi's-sâmini 'aşara min-şehri şa'bâni'l-mu'azzam li-seneti tis'a ve selâsîn ve mi'ete ve elf min-hicretin lehül-'izz ve'l-mücedd-i ve's-şeref

Şuhûdü'l-_____ hâl

Fahru'l-emsâl 'Ömer Ağa bin Zahru'l-akrân Hâsibker-zâde 'Osman ve ğayrühüm
Mahmûd Ahmed Ağa Efendi

Sahife no: 213

Belge no: 362

Defter oldur ki, medîne-i Adana mahallâtundan Yurtan Mahallesi sükkânından iken bundan akdem vefât iden 'Arabzâde dimekle 'arîf İsmâ'il Ağa bin Halîl'iñ verâseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi Fatma bint-i Hüseyin nâm hâtun ile sulbiye-i kebîre kızı 'Âyişe'ye münhasıra olduğu lede's-şer' zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra müteveffâ-yı mezbûruñ muhalledâtıdır ki ber-vech-i âtî zikrolunur. Fî 20 zi'l-ka'deti's-şerîfe li-seneti tis'a ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Mahalle-i mezbûrede vâki' dâhiliye hâriciye menzil 'aded 1 ğurûş 500	mâ'î çukaya kablı nâfe boy kürki 'aded 1 ğurûş 15	cedîd alaca kilim 'aded 2 ğurûş 7	cerîd kilimi 'aded 1 ğurûş 4	müsta'mel kilim ma'a yan 'aded 3 ğurûş 5	köhne yan bolı kebesi 'aded 4 ğurûş 3.5
köhne Selânik keçesi 'aded 1 sümün 6	halıca 'aded 2 ğurûş 6	müsta'mel yorğan 'aded 1 ğurûş 1.5	def'a müsta'mel yorğan 'aded 1 ğurûş 1.5	'acem milesi yorğan 'aded 2 ğurûş 5	tancalı yorğan 'aded 1 ğurûş 3
kırmızı atlas yorğan 'aded 1 ğurûş 3	kırmızı döşek 'aded 1 ğurûş 2	sarı döşek 'aded 1 ğurûş 3	sarı kara döşek 'aded 1 ğurûş 2.5	yük örtüsü 'aded 1 ğurûş 1	yasdık 'aded 2 ğurûş 2

çuka yasdık 'aded 2 ğurûş 3	Bursa yasdığı 'aded 2 ğurûş 2	'acem keçesi 'aded 1 ğurûş 2	halıca seccâde 'aded 1 ğurûş 1	fenar kebîr 'aded 1 ğurûş 2.5	kara kılıç 'aded ğurûş 1.5
kara timur tüfenk 'aded 1 ğurûş 2.5	köhne mak'ad mitili 'aded 2 ğurûş 2	Türkman keçesi 'aded 2 ğurûş 1.5	evân-ı nühâsiye kıyye 60 ğurûş 50	tecemmülâthâne kıymet ğurûş 5	

Cem'an _____ yekûn
ğurûş

638.5 yalınız altıyüzotuzsekizbuçuk ğurûşdur.

Mînhe'l _____ ihrâcât

resm-i kısmet ğurûş 16 Sahhu'l	huddâmiye ğurûş 3	kâtibiye ğurûş 1	çukadâriye ğurûş 1	muhzıriye ğurûş 1	yekûn-ı ihrâcât ğurûş 22 bâkî
---	-------------------------	------------------------	--------------------------	-------------------------	--

Hisse-i
zevce-i mezbûre Fatma
ğurûş
77

Hisse-i
binti'l-mezbûre 'Âyişe
ğurûş
539

kesîr para
20

Sahife no: 214

Belge no: 363

Elhamdülillâhi'l-vâkıfı 'alâ-küllî hâl, 'Âlimül-ğaybi ve's-şahâdeti'l-kebiri'l-müte'âl, ve's-salâtü ve's-selâmü 'alâ-Nebiyi Muhammedi'l-meb'ûsi li-beyâni'l-harâm ve'l-halâl. Ve 'alâ-âlihî ve ashâbihî hayru'l-ashâb ve hayru'l-âl. Ve ba'dü işbu sahîfe-i şer'iyeti'l-fehâvînin tahrîr ve inşâsına bâ'is ve bâdî budur ki, medîne-i Adana Kal'ası sâkinelerinden işbu sâhibetü'l-hayrât ve'l-hasenât Âsiye bint-i Derviş 'Ali nâm hâtunuñ zâtı ba'de't-ta'rîfi's-şer'î meclis-i şer'-i hatîr-ı lâzimi't-tevkîrde zikr-i âti vakfa li-ecli't-tescîl ve li-emri'l-itmâm ve't-tekmîl mütevellî nasb ve ta'yîn eylediği el-Hâc 'Abdurrahman bin İbrâhîm mahzarında bi't-tav'is-sâff ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb vakf-ı câ'î sudûrna degin silk-i mülk-i sahîhamda münselike olub derûn-ı kal'a-i merkûmede vâki' bir taraftan Teklinci 'Osmân menzili ve bir taraftan kal'a-i mezbûre divarı ve bir taraftan kal'a-i merkûmede vâki' mescid-i şerîfiñ imâmına meşrûta vakıf menzil ve taraf-ı râbî'i tarîk-ı 'âmm ile mahdûd bir bâb tahtânî beyt ve bir mikdâr havluyı müstemil menzilimi bi'l-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık ve kâffeti'l-menâfi' ve'l-merâfik hasbeten li'llâhi Te'âlâ ve taleben li-merdâti rabbihâ vakf-ı sahîh-i şer'î ile vakf ve habs-ı sarîh-i mer'î ile habs idüb şöyle şart eyledim ki; mâ-dâm ki kendim hayâtda oldukça menzil-i mahdûd-ı mezkûrda

kendim sâkine ve mutasarrıfa olam. Ba'de vefâtî menzil-i mahdûd-ı mezkûruñ ta'mîr ve termîminden fazla ğallesine kal'a-i mezkûrede vâki' mescid-i şerifde her kim imâm olur ise mutasarrıf olub ve mütevellî ola deyu şart ve fâriğan ani'ş-şevâğıl menzil-i mahdûd-ı mezkûri mütevellî-i merkûme teslim ol dahî sâ'ir evkâf mütevellîleri gibi kabz ve tesellüm eyledi deyu i'tirâf idüb mütevellî-i merkûm dahî tasdik itdikden sonra vâkıfa-i merkûme Âsiye Hâtun i'âde-i kelâm idüb vakf-ı 'akar İmâm-ı A'zam Nu'mân bin Sâbit Hazretleri 'indinde sahîh olub ğayri lâzım olmağla vakf-ı mezbûrdan rücû'un cevâzına binâ'en vakf-ı mezbûrdan rücû' idüb kemâ fi'l-evvel mülkime istirdâd murad iderim didikde mütevellî-i merkûm dahî kendüye lâzım ve mahalle mülâyim cevâb-ı bâ-savâba 'âzım olub gerçi vakfiyet-i 'akar İmâm-ı A'zam Nu'mân bin Sâbit Hazretleri 'indinde sahîh ğayri lâzımdır. Lâkin İmâmeyni'l-Hümâmeyn Hazretleri 'indlerinde sıhhat lüzûmdan müfâratat itmemele İmâmeyni'l-Hümâmeyn Hazretleri kavli şerîfleri üzre menzil-i mahdûd-ı mezkûruñ vakfiyetiniñ sıhhat-i lüzûmuna hükm taleb iderim deyu hâkim-i mevki'i sadr-ı kitâb tûbâ-lehû ve hüsn-i me'âb hazretleri huzûrunda müterâfi'ân ve fasl ve hasma tâlibân ve râğbân olduklarında hâkim-i mûmâ-ileyh dahî cânib-i vakfi ihtiyâren evlâ görüb mennâ'an li'l-hayr olmakdan hazer idüb İmâmeyni'l-Hümâmeyn kavli şerîfleri üzre menzil-i mahdûd-ı mezkûruñ vakfiyetine ve sıhhat-i lüzûmumuna hükm-i muhkem-i şer'î ve kazâ-i mübrem-i mer'î idüb min-ba'd vakf-ı mezbûr sahîh ve lâzım oldu. Tebdîl ve tağyiri mümteni'ü'l-ihtimâl oldu. "Fe-men-beddelehû ba'de mâ-semi'ahû fe-innemâ ismühû ale'l-lezîne yübeddilûnehû. İnne-allâhe semî'un alîm"²⁸. Ve ecra'l-vâkıfı ale'l-Hayyi'l-Kerîm. Cerâ zâlik. Ve hurrîre fi'l-yevmi'l-'ısrîn min-şa'bâni'l-mu'azzam li-seneti tis'a ve selâsîn ve mi'e ve elf.

Şuhûdü'l-_____hâl						
İmâm İbrâhîm	Yegen	Mustafa Efendi	Durmuş	Usta	Molla	ve
Efendi bin	İbrâhîm	bin Mehmed ,	Ağa bin	Hasan	Ahmed	ğayrühüm
Ahmed Efendi	Ağa bin	Kâtib-i Masraf-ı	Mûsâ	bin Usta	bin	
	Ahmed	Vakıf	Ağa	'Ali	İbrâhîm	
	Ağa					

Sahife no: 214

Belge no: 364

El-emrû hasbemâ harrerehü'l-fakîri'llâhi Te'âlâ Feyzullah el-Kâdî be-'askeri Rumeli 'afâ
'anh

Hâlen sadr-ı a'zam açeste-i husâl bedr-i eham iskender-i ikbâl hazretlerinin dâmâd-ı ekrem ve kethüdâ-yı muhteremleri matla'-ı envâr-ı sa'âdet menba'-ı asâr-ı celâlet sa'âdetli 'inâyetlü Mehmed Paşa *yessere'llâhü lehû fi'd-dâreyni mâ-yeşâ'* Hazretleri'niñ mühürdarlıkları

²⁸ Bakara 181

hüdm-i şerîfleriyle şeref-yâb olan 'umdatü'l-emâcid ve'l-ekârim 'izzetli Mustafa Ağa bin Mahmud'uñ Mahmiyye-i İstanbul'da meclis-i şer'-i şerîf-i enverde müşârün-ileyh Mehmed Paşa Hazretleri'niñ taraf-ı bâhirü's-şereflerinden husûs-ı âtiyi'l-beyâna vekîl-i şer'ileri olan Mehmed Sa'id Efendi ibn-i Hüseyin mahzarında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb 'akd-ı âfî sudûrına degin nisfi benim ve nisfi âharı Şa'bân zâde Hüseyin nâm kimesneniñ mülki ve hakkı olub Adana Kazâsı'nda Dünderli Nâhiyesi'ne tâbi' Nehr-i Eglence nâm karyede vâki' Eglence Deresi dimekle ma'rûf nehir ile dâ'ir tahdîd ve tavsîfdin müstağni sakf-ı vâhidde olan iki göz âsiyâb ile kurbünde vâki' bir göz âsiyâbda olan nisf şâyî'amı ve ittisâlinde müstakillen mülküm olan bir kıt'a dut bağçesini müvekkil-i müşârün-ileyh hazretlerine tarafeynden icâb ve kabûlü havî bey'-ı bât-ı sahîh-i şer'î ile bi-safka-i vâhidde beşyüz ğurûşa bey' ve temlik ve mahallinde kabza tarafımdan taslît eyledigimde anlar dahî ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük buyurdularından sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr beşyüz ğurûşu baña def' ve teslim ben dahî yedinden tamâmen ahz ve kabz eyledim. Fî-mâ ba'd zikri mürûr iden üç göz âsiyâbıñ nisfi ile mârrûz-zikr dut bağçesinde kat'â 'alâka ve medhalim kalmadı. Müşârün-ileyh hazretleriniñ mülk-i müşterâları olmuştur. Keyfe-mâ-yeşâ' ve yuhtâr mutasarrıf buyursuñlar didikde ğıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-hüve'l-vâki' bi'l-iltimâs sebt ve imlâ olundu. Fî'l-yevmi'l-'ışrîn min-şehri şa'bânî'l-mu'azzam li-seneti tis'a ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Şuhûdü'l-_____hâl

'Umdetü'l-Müderresini'l- Kirâm 'Osman Efendi	Fahru'l-akrân 'Ömer Ağa bin Mahmûd	Zahru'l-akrân Çaşnigir zâde Ahmed Ağa	ve ğayruhüm
---	---------------------------------------	--	-------------

Sahife no: 215

Belge no: 365

Medîne-i Adana nevâhîsinden Dindarlı Nâhiyesi Mukâta'ası ahâlîleriniñ umûrlarını görmege vükelâları olan Molla Halîl bin el-Hâc Mustafa ve el-Hâc Mustafa bin İsmâ'îl ve Molla 'Abdurrahman bin Mûsâ ve 'Ali bin Veli ve Hasan bin Halîl ve Ramazan bin el-Hâc Veli ve Himmet bin 'Ali ve Mehmed bin 'Osman ve Ebû Bekir bin Mahmud ve diger Molla 'Ali bin 'Osman ve Halîl bin Mûsâ ve Mustafa bin Yusuf ve Hüseyin bin İbrâhîm ve diger 'Ali bin Halîl ve 'Ömer bin Ramazan nâm kimesneler medîne-i mezbûrede meclis-i şer'-i şerîf-i enverde mukâta'a-i mezbûreye ber-vech-i mâlikâne mutasarrıf olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân el-Hâc 'Ali Ağa tarafından biñyüzotuzsekiz senesinde mültezimi ve voyvodası olan fahru'l-akrân işbu râfi'u'l-kitâb Hasan Ağa bin Mehmed mahzarında her birleri ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb biñyüzotuzsekiz senesinde üzerimize edâsı lâzım gelen mâl-ı mîrimiziñ sene-i mezbûre mâlından mûmâ-ileyh Hasan Ağa'nuñ biñyedyüz ğurûş mâl-ı bekâyâsı olmağla meblağ-ı mezbûr biñyedyüz ğurûş mukâta'a-i mezbûreniñ sene-i mezbûre mâlından zimmetimizde

herbirimizî edâsı lâzım deynimizdir. Meblağ-ı mezbûrî merkûm Hasan Ağa'ya otuzbir güne degin edâya te'cîl eyledik didiklerinde ğıbbe't-tasdîkî's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi's-sâlisi ve'l-ışrîn min-şa'bâni'l-mu'azzam li-seneti tis'a ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Şuhûdü'l-_____hâl

Ya'kûb Ağa bin el-Hâc 'Ali	ve'l-Hâc Halîl bin 'Abdullah	'Ömer Ağa bin Ahmed	'Ali bin Yusuf	es-Seyyid 'Ali bin 'İsâ	ve ğayruhüm.
-------------------------------	---------------------------------	------------------------	-------------------	----------------------------	-----------------

Sahife no: 215

Belge no: 366

Elhamdülillâhi'l-vâkıfı 'alâ-küllî hâl. 'Âlimü'l-ğaybi ve'ş-şahâdeti'l-kebîri'l-müte'âl. Ve's-salâtü ve's-selâmü 'alâ-Rasûlihî Muhammedi'l-meb'ûsi li-beyânî'l-harâmi ve'l-halâl. Ve 'alâ-âlihî ve eshâbihî hayri'l-ashâbi ve hayri'l-âl. Ve ba'dü işbu sâhifeti's-şer'iyeti'l-fehâvîniñ tahrîr ve inşâsına bâ'is ve bâdî budur ki, medîne-i Adana mahallâtından Durmuşfakih Mahallesi sükkânından işbu sâhibü'l-hayrât ve'l-hasenât es-Seyid Mustafa Ağa bin Koca 'Ali Ağa meclis-i şer'-i şerîf-i şerî'ât-i ğarrâ ve mahfil-i dîn-i münîf-i tarikat-i zehrâda zikr-i âti vakfa li-eclit-tescîl ve li-emri'l-itmâm ve't-tekmîl mütevellî nasb ve ta'yîn eyledigi es-Seyyid 'İsâ Efendi bin 'Osman mahzarında bi't-tav'îs-sâff ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb vakf-ı câ'î sudûrına degin silk-i mülk-i sahîhamda münselik olub mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafdân merhum Hasan Ağa Vakfı olan menzil ve bir tarafdân Kansafzâde Odası ve bir tarafdân Kansafzâde Vakfı olan menzil ve taraf-ı râbî'i el-Hâc es-Seyyid Ramazan Çelebi menzili ile mahdûd iki bâb tahtânî beyt ve iki bâb fevkânî beyt ve iki sofa ve bir matbah ve bi'r-i mâ ve kenîf ve bir mikdâr havluyı müştemil dâhiliye harem menzili ve yine hudûd-ı mezkûre dâhilinde vâki' bir bâb tahtânî beyt ve bir bâb fevkânî beyt ve bir sofa ve bir bâb ahur ve bir mikdâr havluyı müştemil dâhiliye ve hâriciye menzilimi bi-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık ve kâffeti'l-menâfi' ve'l-merâfık hasbeten li'llâhi Te'âlâ ve taleben li-merdâti rabbihî vakf-ı sahîh-i şer'î ile vakf ve habs-ı sarîh-i mer'î ile habs idüb şöyle şart ve ta'yîn eyledim ki; kendim hayâtda oldukça menzil-i mahdûd-ı mezkûrede kendim sâkin ve mutasarrıf ve mütevellî olam. Ba'de vefâti evlâdım ve evlâd-ı evlâd-ı evlâdım batnen ba'de batnin ve karnen ba'de karnin 'ale's-seviyye sâkin ve mutasarrıf ve mütevellî olalar. Ve ba'de'l-inkırâz zevcem Hadîce bint-i 'Abdullah nâm hâturn sâkine ve mutasarrıfa ve mütevellîye ola. Ba'de vefâtihâ mu'takım Hasan bin 'Abdullah ile hıdmetkârım İbrâhim bin Haydar 'ale's-seviyye sâkin ve mutasarrıf ve mütevellî olalar. Ve ba'de vefâtihimâ 'atekalarım sâkine ve mutasarrıfa ve mütevellîye olalar. Ve ba'de'l-inkırâz ne'üzü bi'llâhi 'an-kahri'l-feyyâz menzil-i mahdûd-ı mezkûruñ ta'mîr ve termîminden fazla ğallesinin sülüsü mahalle-i mezbûrede vâki' mescid-i şerîfde her kim imâm olur ise imâma virile ve sülüs-i âhari yine mahalle-i mezbûrede vâki' Okçuoğlu Medresesi'nde sâkin olan talebe-i 'ulûma 'ale's-

seviyye taksîm oluna ve sülûs-i âhırına dahî medrese-i mezkûrede her kim müderris olur ise alub menzil-i mahdûd-ı mezkûre mütevellî ola deyu şart ve fâriğan ani'ş-şevâğıl menzil-i mahdûd-ı mezkûri mütevellî-i merkûme teslîm ol dahî sâ'ir evkâf mütevellîleri gibi kabz ve tesellüm eyledi deyü i'tirâf idüb mütevellî-i merkûm dahî tasdik itdikden sonra vâkıf-ı mûmâ-ileyh es-Seyyid Mustafa Ağa i'âde-i kelâm idüb vakf-ı 'akar İmâm-ı A'zam Nu'mân bin Sâbit Hazretleri 'inde sahîh ğayri lâzım olmağla vakf-ı mezbûrdan rücû'uñ cevâzına binâ'en vakf-ı mezbûrdan rücû' idüb kemâ fi'l-evvel mülkime istirdâd murad iderim didikde mütevellî-i merkûm dahî kendüye lâzım ve mahalle mülâyim cevâb-ı bâ-savâba 'âzim olub gerçi vakf-ı 'akar İmâm-ı A'zam Nu'mân bin Sâbit Hazretleri 'inde sahîh ğayri lâzımdır. Lâkin İmâmeyni'l-Hümâmeyn Hazretleri 'inde sıhhat lüzûmdan müfâratat itmekle İmâmeyni'l-Hümâmeyn kavli şerîfleri üzre menzil-i mahdûd-ı mezkûruñ vakfiyetiniñ sıhhat-i lüzûmuna hükm taleb iderim deyü hâkim-i hâsim-i mevki'i sadr-ı kitâb tûbâ-lehû ve hüsn-i me'âb efendi hazretleri huzûrunda ve müterâfi'ân ve fasl ve hasma tâlibân ve râğibân olduklarında hâkim-i mûmâ-ileyh dahî cânib-i vakfa nazar ve mennâ'an li'l-hayr olmakdan hazer idüb İmâmeyni'l-Hümâmeyn kavli şerîfleri üzre menzil-i mahdûd-ı mezkûruñ vakfiyetiniñ sıhhat-i lüzûmuna hükm-i muhkem-i şer'î ve kazâ-i mübrem-i mer'î idüb min-ba'd vakf-ı mezbûr sahîh ve lâzım oldu. Tebdîl ve tağyîri mümteni'ül-ihimâl oldu. "Fe-men-beddelehû ba'de mâ-semi'ahû fe-innemâ ismühû ale'l-lezîne yübeddilûnehû. İnne'llâhe semî'un alîm." ²⁹ Ve ecra'l-vâkıfı ale'l-Hayyi'l-Kerîm. Cerâ zâlik. Ve hurre fi'l-yevmi's-sâmini ve'l-'ısrîn min-şa'bâni'l-mu'azzam tis'a ve selâsin ve mi'e ve elf.

Şuhûdü'l-			hâl		
Fahru'l- akrân 'Abdunnur Ağa bin İbrâhîm	Kal'a İmâmı es- Seyyid 'Abdürrahim Efendi bin el-Hâc İbrâhîm Efendi	Fahru'l-akrân Mustafa Ağa, Dizdâr-ı Kal'a-i Adana	Mahmûd Ağa bin Halîl Altıparmak Veli	'Ömer Su'âvî 'Abdülkeri m	Molla Hasan bin Ni'met, sâkin-i Kal'a- i Adana
Es-Seyyid Hasan Çelebi bin es- Seyyid Mehmed	'Ali Çelebi bin Mustafa	Diger 'Ali Çelebi bin Mehmed Beşe	Hüseyin Çelebi bin Mustafa	Dellâk Halîl bin 'Ali	Molla Mahmud bin Molla Hasan Kâtib-i Mahkeme
					ve ğayruhüm

²⁹ Bakara 181

Sahife no: 216

Belge no: 367

Elhamdülillâhi'l-vâkıfı 'alâ-küllü hâl. 'Âlimü'l-ğaybi ve's-şahâdeti'l-kebîri'l-müte'âl. Ve's-salâtü ve's-selâmü 'alâ-Muhammedin hayri'l-ashâbi ve hayri'l-âl. Ve ba'dü işbu sâhife-i şer'iyeti'l-fehâviniñ tahrîr ve inşasına bâ'is ve bâdî budur ki, medîne-i Adana mahallâtından Eskihamam Mahallesi sükkânından işbu sâhibü'l-hayrât ve'l-hasenât Hüseyin ibn-i Mustafa nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i şerî'ât-i ğarrâ ve mahfil-i dîn-i münîf-i tarîkat-i zehrâda zikr-i âti vakfa li-eclî't-tescîl ve li-emri'l-itmâm ve't-tekmîl mütevellî nasb ve ta'yîn eylediği es-Seyyid Mahmud Çelebi bin es-Seyyid Süleymân mahzarında bi't-tav'î's-sâff ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb vakf-ı câ'î sudûrına degin silk-i mülk-i sahîhamda münselik olub mahalle-i mezbûrede vâkı' bir taraftan es-Seyyid el-Hâc Hasan Çelebi menzili ve bir taraftan Câmi'-i 'Atîk imâm ve hatîbine meşrûta vakf menzil ve bir taraftan merkûm es-Seyyid el-Hâc Hasan Çelebi ile kayınvâidesi Şerife nâm meşrûte vakıf menzil ve taraf-ı râbî'î tarîk-ı hâss ile mahdûd bir bâb fevkânî oda ve bir mikdâr tahtapûş müştemil odanı bi-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık ve kâffeti'l-menâfi' ve'l-merâfik hasbeten li'llâhi Te'âlâ ve taleben li-merdâti rabbihî vakf-ı sahîh-i mer'î ile vakf ve habs-ı sarîh-i şer'î ile habs idüb şöyle şart ve ta'yîn eyledim ki; mâ-dâm ki kendim hayâtda oldukça kendim sâkin ve mutasarrıf olam. Ve ba'de vefâtihi zevcem Cennet bint-i Hamza nâm hâturn ile kayın vâlidem mezbûre Şerife Hâturn 'ale's-seviyye sâkine ve mutasarrıfa olalar. Ba'de vefâtihimâ zevcem mezbûre Cennet Hâturn'un evlâdı ve evlâd-ı evlâd-ı evlâdı zükûren ev kâne inâsen batnen ba'de batnin 'ale's-seviyye sâkin ve mutasarrıf olalar. Ve ba'de'l-inkırâz mütevellî-i merkûm es-Seyyid Mahmud Çelebi'nin sulbi oğlu es-Seyyid Süleyman sâkin ve mutasarrıf ola. Ve ba'de'l-inkırâz ne'üzü bi'llâhi 'an-kahri'l-feyyâz mahdûd-ı mezkûr oda ve tahtapûşiniñ ta'mîr ve termîminden fazla ğallesine mârru'z-zikr Câmi'î 'Atîk imâm ve hatîbi 'ale's-seviyye mutasarrıf olalar deyü şart ve fâriğan ani's-şevâğıl mahdûd-ı mezkûr odayı mütevellî-i merkûm es-Seyyid Mahmud Çelebi'ye [teslîm] ol dahî sâ'ir evkâf mütevellîleri gibi kabz ve tesellüm eyledi deyü i'tirâf itdikde mütevellî-i merkûm dahî tasdîk itdikden sonra vâkıf-ı merkûm Hüseyin Çelebi i'âde-i kelâm idüb vakf-ı 'akar İmâm-ı A'zam Nu'mân bin Sâbit Hazretleri 'indinde ancak sahîh olub ğayri lâzım olmağla vakf-ı merkûmdan rücû'ün cevâzına binâ'en vakf-ı mezbûrdan rücû' idüb kemâ fi'l-evvel mülkime istirdâd murad iderim didikde mütevellî-i merkûm dahî cevâb-ı bâ-savâba mütesaddî olub gerçi vakf-ı 'akar İmâm-ı A'zam Nu'mân bin Sâbit Hazretleri 'indinde sahîh ğayri lâzımdır. Lâkin İmâmeyni'l-Hümâmeyn Hazretleri 'indlerinde sıhhat lüzûmdan mütefârîka olmamağla İmâmeyni'l-Hümâmeyn kavli-i şerîfleri üzre vakf-ı mezbûrufi sıhhat-i lüzûmuna hükm taleb iderim deyu hâkim-i mevki'î sadr-ı kitâb tûbâ-lehû ve hüsn-i me'âb efendi hazretleri huzûrunda ve müterâfi'ân fasl ve husûmete tâlibân ve râğibân olduklarında hâkim-i mûmâ-ileyh dahî cânib-i

vakfa nazar ve mennâ'an li'l-hayr olmakdan hazer idüb İmâmeyni'l-Hümâmeyn kavli-i şerîfleri üzre vakf-ı mezbûruñ sıhhat-i lüzûmumuna İmâmeyni'l-Hümâmeyn kavli-i şerîfleri üzre hükm-i muhkem-i şer'î ve kazâ-i mübrem-i mer'î idüb min-ba'd vakf-ı mezbûr sahîh ve lâzım oldu. Ve tebdîl ve tağyîri mümteni'ül-ihimâl oldu. "Fe-men-beddelehû ba'de mâ-semi'ahû fe-innemâ ismühû ale'l-lezîne yübeddilühühû. İnne'llâhe semî'un alîm" ³⁰. Ve ecra'l-vâkıfı ale'l-Hayyi'l-Kerîm. Cerâ zâlik. Ve hurrîre fi'l-yevmi'l-hâmisi 'aşara min-şabâni'l-mu'azzam li-seneti tis'a ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Şuhûdü'l-					hâl
Es-Seyyid Hasan Çelebi bin İsmâ'il	El-Hâc 'Ali bin el-Hâc Murad	Usta Ahmed bin Mahmud	Mehmed bin el-Hâc Sümrek	ve Mehmed bin Yahya	el-Hâc Hasan bin Kasım
Mehmed bin 'Ali	Mustafa bin Mehmed	Usta Ahmed bin 'Abdullah	Usta Yusuf bin Mehmed	Mehmed bin Ahmed	ve diger Mehmed bin Mehmed
es-Seyyid Hasan bin Sa'id Mehmed	Molla Mahmud bin Molla Hasan		Hüseyin bin 'Abdurrahman, Ser- muhzirân		ve ğayruhüm

Sahife no: 216

Belge no: 368

Oldur ki işbu biñyüzotuzdokuz senesinde İskenderun İskelesi'nden Birecik'e ve Birecik'den Kirmanşah'ına naklolunacak mühimmât-ı cebehâne ve tophâne için ücretleriyle Eyâlet-i Adana'dan ve Yeniil Türkmânı'ndan 'Ali Paşa zâde 'Umdetü'l-emâcid ve'l-ekârim Mehmed Beg mübâşeretüyle bâ-Fermân-ı 'Âli matlûb olan müstevfi devaler cümle a'yân-ı vilâyet ve sükkân-ı memleket ittifâk ve ittihâdlarıyla bi't-terâzî ta'dîl ve tesviye vechi üzre 'âmmeye tarh ve tevzi' olunan defteridir ki ber-vech-i âfî zikrolunur. Hurrîre fi ğurre-i şabâni'l-muz'azzam li-seneti tis'a ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Nefs-i Adana deve 'aded 41	Nâhiye-i Dindarlı deve 'aded 55	Nâhiye-i Cânibi'ş- Şehir deve 'aded 60	Nâhiye-i Kara Kışla deve 'aded 13	Nâhiye-i Hacılubaraklı ma'a Kazâ-i Kara'isâlu deve 'aded 28
Kazâ-i Yüregir deve 'aded 80	Kazâ-i Sarıçam deve 'aded 7	Kazâ-i Misis deve 'aded 36	Livâ-i Sis deve 'aded 25	Livâ-i Tarsus deve 'aded 115

³⁰ Bakara 181

Türkmânân-ı Yeni-il
deve
'aded
40

cem'an _____ yekûn
deve
'aded
500 yahûz beşyüzdevedir. Sah.

Sahife no: 217

Belge no: 369

Defter oldur ki, işbu sene-i mübârekede İsfehan cânibi Ser-'askeri olan Vezîr-i rûşen-zamîr devletlü sa'âdetlü Ahmed Paşa Hazretleri'nîni ma'iyetlerinde bulunmak üzere Âsitâne-i Sa'âdet'imden kalyonlar ile irsâl olunub İskenderun İskeleyi'ne ihrâc ve iskeleyi merkûmeden Birecik'e ve Birecik'den Kirmanşah'ına naklolunacak mühimmât-ı cebehâne ve tophâne için matlûb olan mekârî develeri salyânesinden nefsi-i Adana'ya isâbet iden deve akçesi yedibiñbeşyüz ğurûş ve harc-ı ma'kûl yüz ğurûş ve nâzırıye on ğurûş ve huddâmiye on ğurûş ve kâtibiye beş ğurûş muhızıriye beş ğurûş ki min-haysü'l-mecmû' yedibiñaltıyüzotuz ğurûşa bâliğ olmağın meblağ-ı mezbûrı bi'l-cümle a'yân-ı vilâyet ve ahâli-i memleket ma'rifetiyle nefsi-i medîne-i Adana'da vâki' mahallâta tevzi' ve salyâne olunan defteridir ki, ber-vech-i âti zikrolunur. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâlisi 'aşara min-şa'bâni'l-mu'azzam li-seneti tis'a ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Mahalle-i Neccârân ğurûş 500	Mahalle-i Kassabbekir ğurûş 300	Mahalle-i Hankurbı ğurûş 400	Mahalle-i Bâb-ı Tarsus ğurûş 200	Mahalle-i Ağamehmed ğurûş 150	Mahalle-i Kayalıbağ ğurûş 170
Mahalle-i Harabbaçe ğurûş 120	Mahalle-i Sarracân ğurûş 160	Mahalle-i Çukurmescid ğurûş 200	Mahalle-i Kantârân ğurûş 125	Mahalle-i Saçlıhamid ğurûş 200	Mahalle-i Hacıhamid ğurûş 40
Mahalle-i Karasoku ğurûş 230	Mahalle-i Câmi'-i 'Atîk ğurûş 325	Mahalle-i Taşçıkan ğurûş 200	Mahalle-i Sucuzâde ğurûş 25	Mahalle-i Dervişpaşazâde ğurûş 25	Mahalle-i Çurbetân ğurûş 80
Mahalle-i 'Alidede ğurûş 200	Mahalle-i Şeyhmustafa ğurûş 100	Mahalle-i Paşanebi ğurûş 150	Mahalle-i Yurtan ğurûş 230	Mahalle-i Sarıya'kûb ğurûş 100	Mahalle-i Baytimur ğurûş 50
Mahalle-i Halhal ğurûş 50	Mahalle-i Sugedigi ğurûş 130	Mahalle-i Mestanzâde ğurûş 80	Mahalle-i Sufibağçe ğurûş 200	Mahalle-i Emirler ğurûş 80	Mahalle-i Debbâğân ğurûş 80
Mahalle-i Câmi'-i Cedid ğurûş 80	Mahalle-i Ağçamescid ğurûş 80	Mahalle-i Durmuşfakih ğurûş 80	Mahalle-i Hacıfakih ğurûş 50	Mahalle-i Kuruköprü ğurûş 200	Mahalle-i Mermerli ğurûş 140

Mahalle-i Hamamkurbu ğurûş 140	Mahalle-i Tekyekurbu ğurûş 40	Mahalle-i Hocavezir ğurûş 80	Mahalle-i Kansafzâde ğurûş 80	Mahalle-i Yarbağçe ğurûş 40	Mahalle-i Çınarlı ğurûş 25
Mahalle-i Eskiçarşu ğurûş 15	Mahalle-i Şeyhzâde ğurûş 130	Karye-i Sarbanlar ğurûş 65	Mahalle-i Bağçeciyân ğurûş 733	Mahalle-i Zimmiyân ğurûş 750	
Cem'an					yekûn

ğurûş

7630 yalnız yedibiñaltıyüzotuz ğurûşdur. Sah.

Sahife no: 217**Belge no: 370**

Medfne-i Adana mahallâtından Hankurbı Mahallesi sükkânından Mehmed bin 'Abdullah nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-ı lâzimi't-tevkîrde sulbi kebir oğulları işbu bâ'iseyi'l-kitâb 'Abdullah ve Ahmed nâm karındaşlar mahzarlarında bi-tav'ıs-sâff ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb 'akd-ı âti sudûrına deġin silk-i mülk-i sahîhamda münselik olub mahalle-i merkûmede vâki' bir tarafından Şa'ban Beşe ve bir tarafından Yunus Beşe ve bir tarafından Veli ve Ahmed nâm kimesne mülkleri ve taraf-ı râbi'i tarîk-ı 'âmm ile mahdûd bir bâb tahtânî beyt ve bir bâb fev'kânî beyt ve bir yan sofası ve bir ahur ve kenîf ve bir mikdâr havluyı müştemil menzilimi bi-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık ve kâffeti'l-menâfi' ve'l-merâfik tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî ve şurût-ı müfsideden 'ârî bey'-ı bât-ı sahîh-i şer'î ile oğullarım merkûmân 'Abdullah ve Ahmed'e 'ale'l-iştirâki's-seviyye yüzelli ğurûşa bey' ve teslim ve temlik anlar dahî ber-vechi muharrerî'l-iştirâ ve kabûl ve kabz ve tesellüm ve temellük itdiklerinden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr yüzelli ğurûşu müşteriyân-ı merkûmân 'Abdullah ve Ahmed yedlerinden bi't-tamâm ahz ve kabz eyledim. Fî-mâ ba'd menzil-i mahdûd-ı mezkûr müşteriyân-ı merkûmân 'Abdullah ve Ahmed'in mülk-i müşterâlarıdır. Benim vechen mine'l-vücûh ve sebeben mine'l-esbâb 'alâka ve medhalim kalmadı. Keyfe-mâ-yeşâ' ve yuhtâr mülkiyyet üzre 'ale's-seviyye mutasarrîf olsunlar didikde ġibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketbolundu. Fî'l-yevmi's-sâdisi 'aşara min-şehri şa'bâni'l-mu'azzam li-seneti tis'a ve selâsîn ve mi'ete ve elf

Şuhûdü'l-

hâl

El-Hâc İbrâhîm bin Ahmed	Es-Seyyid Ahmed bin Mustafa	'Ali Beşe bin Hasan	Es-Seyyid Hasan bin Ahmed	Es-Seyyid Mehmed bin Süleyman	ve ğayrühüm
--------------------------------	-----------------------------------	------------------------	---------------------------------	-------------------------------------	----------------

Sahife no: 218

Belge no: 371 ³¹

... memhûr temessûk alınub neferât-ı mezkûruñ zarûretine ve muzâyakalarına ve bir dürlü 'özü ve bâhâne ile meks ve te'hîrlerine bâ'is olmakdan her birleriniz be-ğâyet ihtirâz ve ictinâb eylemeñiz bâbında Fermân-ı 'Âli-şân'ım sâdır olmuştur. Buyurdum ki: Hükmi-Şerîfimde vardukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sâdır olan Emr-i Celîli's-şân vâcibü'l-ittibâ'ımın mazmûn-ı münîfi birle 'âmil olub hılâfından ihtirâz eylesesiz. Şöyle bilesiz. 'Alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsız. Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmisi 'aşara. Cumâdi'l-âhır sene semânin ve selâsin ve mi'ete ve elf.

Kostantınıyye

el-Mahrûse

Tubbika asluhü'l-emri's-şerîfi sultânî harrerehü'l-fakîrillâh 'azze şânühü Süleyman el-Mevla'l-hılâfe, be-medîne-i Alaşehir, ğufire leh.

Sahife no: 218

Belge no: 372

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'âdeni'l-fazâ'il ve'l-keâm Adana ve Tarsus ve Sis ve Misis ve eyâlet-i mezbûrede vâkî'kazâlarıñ kâdîları *zide fazluhum* ve mefâhirü'l-emâcid ve'l-a'yân Adana ve Tarsus mütesellimleri ve Der-Sa'âdet'imden mübâşir ta'yîn olunan *zide mecdühüm* ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân a'yân-ı vilâyetin işerleri *zide kadruhüm* tevkî'-i refî'i hümayûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki, Hemedân ser-'askeri tarafına İskenderun İskelesi'nden Haleb Vâlisi Vezîr'im Ahmed Paşa *edâme'llâhü Te'âlâ iclâlehü* ma'rifetiyle nakli fermânım olan cebehâne ve tophâne mühimmâtlarının nakliçün Adana Eyâleti'nde vâkî' nevâhî re'âyâları ve Adana ve Tarsus ve Sis ve Misis kazâları ve Çigdemlü ve Şambayadı ve Melemenci ve Karasaçlı ve Sarkındulu ve Karagündüzlü ve Bahrilü ve Demrek cemâ'atleri ahâlîleri biñikiyüz mihâr develer ihrâc ve teslim eylemek üzere ta'ahhüd ve a'yân ve ahâlî taraflarından memhûr temessûk virilmekle bundan sekizyüz mihâr develer ihrâc ve irsâl olunmuşiken vezîr-i müşârün-ileyh ma'rifetiyle Haleb'den tedârik olunan davarlar mühimmât nakline kifâyet idüb bu develeriñ iktizâsı olmamağla gir[u] ric'at itdirilüb tamâmen ashâbına edâ ve teslim itdirildiğini müş'ir virilen i'lâm ve ta'ahhüdü müştemil virilen temessûki Der-Sa'âdet'ime gönderilmişidi. Hâlen Erzurum Vâlisi olub Gence cânibi Ser-'askeri olan Vezîr'im Mustafa Paşa *edâme'llâhü Te'âlâ iclâlehü* ma'iyetine me'mûr olan 'Asâkir-i İslâm ile Şirvan nizâmına hareket ve 'azîmet itmek üzere olub lâkin mukaddemen gönderilenlerden yanlarında olan

³¹ Belgenin başı eksiktir. Bkz. Belge no. 338

davalarını ekseri kırılıb telef olduğundan hareket ve 'azîmetleri tekrâr kifâyet mikdârı davarlar irişdirilmege mevkûf olmak cihetiyle Anadolu cânibinde münâsib olan mahallerden kifâyet idecek kadar müceddeden develer ve katırlar ihrâc ve vakt-i hareketden evvel tarafına irişdirilmek için ser-'asker-i müşârün-ileyh bu def'a memhûr kâ'imesiyle Der-Sa'âdet'ime tahrîr ve i'lâm itmegin Der-Sa'âdet'imden ta'yîn olunan mübâşir-i mûmâ-ileyhiñ yanına Haleb vâlisi olan vezîr-i müşârün-ileyh tarafından dahî mukaddem ve musarra' bir mübâşir ta'yîn ve Adana Eyâlet'inden mühimmât nakline çıkarılmış iken girü ashâbına reddolunan develerden biñ mihâr deve ihrâc ve ma'rifet-i şer'le ve cümle ahâlî ma'rifetiyle mu'temed bir kimesne intihâb olunub hıtâm-ı hıdmete degin mahallinde develeri i'mâl itdirmek için başbuğ olanları ma'rifetleriyle ashâbına teslim itdirdikden sonra develeri mübâşir yanuna koşub ve der-'akab yola çıkarub serî'an ve 'âcilen mahalline tesyîr ve irsâl itdirmek üzere vezîr-i müşârün-ileyhe hitâben başka Emr-i Şerîfim ısdâr ve irsâl kılınmağla sen ki mübâşir-i mûmâ-ileyhsin işbu emr-i şerîfimle ol tarafa varduğında vezîr-i müşârün-ileyh tarafından yanına koşulacak mübâşir ile ma'an ol mikdâr develeri ihrâc ve kat'â bir mahalde te'hîr ve tevakkuf itdirmeksizin kemâl-i sür'at ve şitâb ile sürüb ve götürüb ta'cîl 'ale't-ta'cîl sevk ve tesyîr ve bir sâ'at mukaddem irişdirüb ser-'asker-i müşârün-ileyh yerinden hareket itmezden mukaddem mahalline isâl ve teslimiñi müş'ir kâğıd ve i'lâm alub ba'dehû Der-Sa'âdet'ime 'avdet ve ric'at eylesin. Ser-'asker-i müşârün-ileyh harekete 'azîmeti bu develerin irişmesine mevkûf olub ma'âza'llâhü Te'âlâ te'hîre kalduğı sûretde böyle emr-i 'azîmin ta'tiline bâ'is olacağı zâhir olmağın bu develerin 'acâleten ihrâc ve tesliminde ta'allül ve muhâlefet 'avk ve te'hîre sebep olmak ihtimâliniz olur ise siz ki kâdîlarsız menâsıb-ı kazâdan 'azliniz ile iktifâ olunmayub isimleriniz ceride-i hükûmetden hakk ve diyâr-ı âhara nefy ve tağzîb ile ta'zîr ve te'dîb olacağınızı ve siz ki mütesellim ve a'yân-ı vilâyet ve işerlersiz sizin dahî haklarımızda tertîb-i cezâ olunub emvâl ve eşyâlarınız taraf-ı mîrîden zabt olunub olunduğun mukarrer ve muhakkak bilüb aña göre temşiyet-kârda ihtimâm ve dikkat ve vezîr-i müşârün-ileyh tarafından ta'yîn olunacak mübâşir geldüğü sâ'at bir an te'hîr ve ta'vîka ruhsat ve cevâz göstermeksizin ol mikdâr develeri ihrâc ve teslim eylemekde herbiriñiz bezl ve sa'y ve kudret idüb tehâvün ve taksîr misillü hareketden be-ğâyet mücânebet eylemeñiz bâbında Fermân-ı 'Âlî-şân'ım sâdir olmuşdur. Buyurdum ki: Hükm-i Şerîfimle vardukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan işbu emr-i şerîf-i 'âlî-şân-ı vâcibül-ımtisâl ve lâzımül-ittibâ'ımın mazmûn-ı itâ'at-makrûnuyla 'âmil olub hilâfiyla bir dürlü vaz'-ı hareketden be-ğâyet ihtirâz ve ictinâb eylesiniz.. Şöyle bilesiz. 'lâmet-i şerîfe i'timad kılasız.

Sahife no: 219

Belge no: 373

Haleb Vâlisi Vezîr-i Mükerrerrem Ahmed Paşa'nın Buyruldu-i Şerifleridir.

Şerâyi'-şi'âr Adana kâdîsı efendi *zîde fazluhû* ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân kethüdâyeri ve yeñiçeri sardârı ve bi'l-cümle a'yân-ı vilâyet ve işerleri *zîde kadruhüm* inhâ olunur ki, hâlen Gence cânibi Ser-'askeri yanında hizmetde olmak üzere üçer aylık ücretleri Haleb Muhassılı tarafından virilüb 'acâleten irsâl olunmak için Adana tarafından biñ mihâr deve tertîb ve emr-i şerîf sâdır ve Dergâh-ı 'Âlî gediklülerinden Hüseyin Ağa mübâşir ta'yîn olunmağın tarafımızdan dahî sâdır olan emr-i şerîf mücebince buyruldu tahrîr ve ağalarımızdan 'Osman Beg mübâşir ta'yîn ve irsâl olunmuşıdı. Merkûm fevtolmağla yerine ağalarımızdan Murtazâ Ağa mübâşir ta'yîn ve irsâl olunmağın sâdır olan emr-i şerîf mücebince zikrolunan biñ mihâr deveyi bir gün evvel ve belki bir sâ'at mukaddem cem' ve tahsîl ve mahalline irsâl olunmak için ta'yîn olunan mübâşirleri ma'rifetiyle bi't-tamâm Haleb'te yanımıza irsâl ve bir dürlü fikr ve mülâhaza ile 'avk ve te'hîre cevâz göstermeyüb emr-i mühimmeniñ ta'tiline [bâ'is] olur hâletden cümleñiz ihtirâz ve ictinâb ve hılâf-ı emr-i şerîf hareketde bulunmamanız bâbında buyruldu tahrîr ve ısdâr kılınub ile irsâl olunmuşdur. İnşâ-Allâhü Te'âlâ vüsûlünde gerekir ki vech-i meşrûh üzere zikrolunan biñ mihâr deveyi sâdır olan emr-i şerîf mücebince bir gün evvel cem' ve tedârik ve mahalline irsâl olunmak için mübâşirleri ma'rifetleriyle Haleb'de yanımıza gönderüb 'avk ve te'hîrden ihtirâz ve ictinâb eyleyüb müceb-i buyruldu ile 'amel eylesesiz deyü.

28 Za sene 1138

Sahife no: 219

Belge no: 374

Fazîletlü efendi hazretleri! Fevtolan Mübâşir'imiz 'Osman, Devlet-i 'Aliyye'den mübâşir ta'yîn olunan Dergâh-ı 'Âlî gediklülerinden Hüseyin Ağa ile ittifâk ve birbirlerin ittımâ' idüb deveyi 'afv ve tenzîl sevdâsıyla ahâlî-i vilâyetden bedel-i 'afv bir mikdâr akçe dahî alınmış. Fevtolan 'Osman almış ise zuhûra getirüb bi't-tamâm ashâbına teslim ve Hüseyin Ağa'da ise kezâlik redditdirdüb fermân olunan biñ mihâr deveyi elbette ve elbette tedârik ve 'acâleten mübâşirleriyle cânib-i Haleb'e irsâl ve hılâfindan ziyâde ittikâ eylesesiz deyü.

Sahife no: 219

Belge no: 375

Es-Seyyid 'Ali Efendi'nin Mütesselimlik Buyrulması.

Şerî'at-şi'âr fazîlet-disâr Adana kâdîsı efendi *zîde fazluhû* inhâ olunur ki, hâlen Adana'da Nakibü'l-Eşrâf Vekîli olan dârende-i buyruldu kıdvetü's-sâdâti'l-kirâm es-Seyyid 'Ali

Efendi *zîde şerefetühü* vilâyet-i mezbûreniñ umûr-ı dîde ve kâr-güzâr ve fukarâ ve zu'afâya hayrhâh olub binâ'en 'alâ-zâlik iktizâ hasebiyle eyâlet-i mezbûreye mütesellim olmak ve bermuktezâ-yı şer'-i kavim ahâlî-i vilâyetiñ istikâmet-i umûrına takayyüd olmak üzere tevcih ve nasbolunmağın buyruldı tahrîr ve ısdâr kılınmışdır. Vüsûlünde mutâbık-ı şer'-i şerîf ve muvâfık-ı kânûn-ı münîf olan umûr ve husûslarında mu'it ve mu'âvenet ve tarafımıza 'âid olacak irâd-ı cüz'î ve küllîde müsâ'ade (?) üzere olub hılâf-ı şer'-i münîr vaz' ve hareket vukû'ında ve bir ferde cevri vâhidi zuhûrında be-ğâyet mütevakki ve müceb-i buyruldı ile 'amil olasız deyü.

Fî 10 Z sene 1138

Kad vasala ileynâ fi'l-yevmi 11 zi'l-hicce sene [11]38

Sahife no: 220

Belge no: 376

Şerâyi'-şi'âr Adana ve Tarsus ve Sis ve Misis kâdîları ve eyâlet-i Adana'da vâkî' sâ'ir kuzât efendiler *zîde fazluhüm* ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân Adana ve Tarsus ve Sis mütesellimleri ve a'yân-ı vilâyet ve işerleri *zîde kadruhüm* ba'de's-selâm inhâ olunur ki, Hemedân cânibine irsâl olunan mühimmât naklicün bundan akdem Adana Eyâleti'nden ihrâc olunub girü ashâbına raddolunan develerden biñ mihâr deve ihrâc ve hâlen Gence Ser-'askeri Vezîr-i mükerrerem 'izzetlü Mustafa Paşa Hazretleri yanında i'mâl olunmak için 'alâ-cenâhi'li-isti'câl taraflarına isâl eylemeñiz bâbında mufassal ve meşrûh sâdır olan Fermân-ı 'Âlî-şân mücebince mektûb tahrîr ve Dergâh-ı 'Âlî gediklülerinden Hüseyin Ağa ile irsâl olunmuşdur. İnşâ'llâhü Te'âlâ vüsûlünde müceb-i Emr-i 'Âlî üzere 'amel ve hareket ve bu emr-i mühimme herbiriñiz ziyade ihtimâm ve dikkat idüb 'avk ve te'hîrden ğâyetü'l-ğâye ihtirâz ve mücânebet eyleyesiz ve's-selâm.

Sadr-ı a'zam

İbrâhim

Sahife no: 220

Belge no: 377

Şerî'at-me'âb Adana ve Tarsus ve Sis ve Misis ve eyâlet-i mezkûrede vâkî' kazâların kâdîları efendiler *zîde fazluhüm* ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-a'yân Adana ve Tarsus ve Sis mütesellimleri ve a'yân-ı vilâyet ve işerleri *zîde kadruhüm* inhâ olunur ki, Hemedân Ser-'askeri Vezîr-i mükerrerem Ahmed Paşa Hazretleri'nin tarafına İskenderun İskelesi'nden ma'rifetimiz ile nakli fermân buyrulan mühimmât-ı cebehâne ve tophâneniñ naklicün Adana Eyâleti'nde vâkî' nevâhî re'âyâları ve Adana ve Tarsus ve Sis ve Misis kazâları ve Çigdemlü ve Şambayadı ve

Melemenci ve Karahacılı ve Sarkındılı ve Karagündüzlü ve Bahrîlü ve Demrek cemâ'atleri ahâlîleri biñikiyüz mihâr deve ihrâc ve teslim eylemek üzere ta'ahhüd idüb siz ki a'yân-ı vilâyet ve işerlerisiz taraflarınızdan virilen memhûr temessük mücebince sekizyüz mihâr deve ihrâc ve irsâl olunmuşiken Haleb'den tedârik olunan davarlar mühimmât-ı mezkûrenin nakline kifâyet idüb iktizâsı olmamağla girü rücû' ve ashâbına teslim itdirildigüni müş'ir siz ki Adana kâdîsısız i'lâm eylemeñiz ile Der-i Devlet-medâr'a irsâl ve Hâlen Erzurum Vâlisi olup Gence cânibi Ser-'askeri olan Vezîr-i mükerrem Mustafa Paşa Hazretleri ma'iyetine me'mûr 'Asâkir-i İslâm ile Şirvan nizâmına hareket ve 'azîmet itmek üzere olub kifâyet mikdârı davar irişdirilmek üzere müşârün-ileyh tarafından Der-i Devlet-medâr'a 'arz ve i'lâm olunmağın mukaddemen ashâbına redd eyledü[gi]niz develerden biñ mihâr deve Gence Ser-'askeri vezîr-i müşârün-ileyhiñ tarafına ta'yîn ve ma'rifet-i şer'le bir mu'temed kimesne intihâb ve hıtâm-ı hıdmete dek mahallinde develeri i'mâl itdirmek için baş ve buğ nasb ve üç aylık ücretleri sînün-i sâbık misillü Haleb muhassılı tarafından virilüb ma'rifet-i şer'le başbuğları ma'rifetiyle ashâbına teslim itdirdikden sonra mübâşir ma'rifetiyle der-'akab yola çıkarılıb serî'an ve 'âcilen mahalline irsâl ve îsâl olunmak bâbında bu hâlisül'l-fu'âde hıtâben bir kıt'â mü'ekked emr-i şerîf sâdır ve sizlere dahî mahsûs emr-i şerîf ile mübâşir ta'yîn ve tarafımızdan dahî mübâşir-i mûmâ-ileyhiñ yanına bir mukaddem ve mübrem kimesne ta'yîn olunmak için tasrîh ve tavzîh kılınmağla imdi işbu buyruldu vüsûlünde bir an ve bir sâ'ât te'hîr ve tevkîf eylemeyüb emr-i şerîf mücebince biñ mihâr deveyi ihrâc ve mahalline irsâl ma'aza'llâhü Te'âlâ ser-'asker-i müşârün-ileyh hareket eylemezden mukaddem varub erişmeyüb te'hîre kalmak ihtimâli olur ise ihmâl ve tekâstüllerifize hamlolunub Emr-i Şerîf mücebince haklarıңызdan gelineceğini mukarrer ve muhakkak bilüb aña göre temşiyet-kârde ihtimâm ve dikkat ve tehâvün ve taksîrden be-ğâyet ihtirâz ve ictinâb eyleyüb müceb-i buyruldu ile 'amel eyleyesiz deyü. Fî ğurre-i Zâ sene 1138

Vasala fi'l-yevmi's-sâmin min-şehri zi'l-ka'de sene 1138

Sahife no: 221

Belge no: 378

Haleb Vâlisi Vezîr-i Mükerrem Ahmed Paşa'nın Memhûr Buyruldularıdır.

Şerî'at-nisâb Adana Kâdîsı efendi *zide fazlühü* inhâ olunur ki,

Adana tarafından ihrâcı fermân olan biñ mihâr devenin tahsiline mübâşir ta'yîn ağalarımızdan 'Osman Beg bi-[emri]'llâhi Te'âlâ fevtolub yanında olan eşyâ-i zât ve bârgirleri ma'rifet-i şer'le defter ve zabt itdirildügin i'lâm itmeniz ile müteveffâ-yı merkûmuñ veresesi tarafından vekîl-i şer'îsi olan Mehmed Ağa Adana'ya irsâl olunmağın ba'de's-sübût metrûkâtı

vekîl-i mûmâ-ileyhe teslim ve defter ve tarafımıza i'lâm eyleyüb müceb-i buyruıldı ile 'amel eylesiz deyü.

27 Za sene 1138

Sahife no: 221

Belge no: 379

Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Adana Alaybegisi Hüseyin *zide kadruhû* Südde-i Sa'âdet'ime mektûb gönderüb Adana Sancağı'nda ve Nâhiyesinde Mezra'a-i Kendirki ve 'Anzak beşbiñbeşyüz akçe tîmâra mutasarrıf olan 'Osman sâbıkâ Adana Beglerbegisi Boğazlıyanlu oğlu Mehmed Paşa'nın üzerine cumhûr iden yefîçeri zümresinden Balcıoğlu dimekle ma'rûf şâkinin rûfekâsında olmağla orta boylu ela gözlü açık kaşlu rafi'ü tevkî'iş-şân-ı hâkânî Mustafa'ya virilmek bâbında 'inâyet recâsına 'arz itmegin sancağında sâkin olub alaybegisi bayrağı altında sefere eşmek şartıyla tîmâra mezbûr merkûm 'Osman'ın ref'inden mezkûr Mustafa'ya iki kılıç bir berât olmak üzere tevcîh olunmak için sene semânin ve selâsin ve mi'ete ve elf şehr-i ramazânın üçüncü gününde Hükim-i Şerîf'im virdikden sonra tezkiresi ihrâc olunmağla zikrolunan işbu beşbiñbeşyüz akçe tîmâr vech-i meşrûh üzere merkûm Mustafa'ya tevcîh olunub virdüm ki, zikrolunur.

mezra'a-i Kendirki tâbi'-i Adana ----- 7000 3000 2300 kılıç	Mezra'a-i Küçük- burunviren der-nezd-i Çoban tâbi'-i Yüregir 6200 kılıç 2200 200	Cemâ'at-i Eynebeğolu tâbi'-i Sarıçam 2154	Cemâ'at-i Çakıllu tâbi'-i o 1125
Mezra'a-i Sadoğlu nezd-i Beldam tâbi'- i m. 7000 1440	mezra'a-i Kızıltop nezd-i tâbi'-i Yüregir 8194 4550	Mezra'a-i Sarar İbik nezd-i o tâbi'-i mezbûr 3000 750	yekûn 7000 600 ...bozulmamak üzere 3000

5500

Buyurdum ki, ba'de'l-yevm Necib yedinde olub tasarruf kılub şöyle ki vezâyif-i hıdemât-ı mebrûre-i ma'rûfe ve mesâ'i-i meşkûre 'asâkir-i mansûreden ber-müceb-i defter-i hâkânî bî-kusûr mer'î ve mü'eddî kıla. Ol bâbda hiç âhad mâni' olmayub dahl ve ta'arruz kılmayalar. Şöyle bileler. 'Alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar.

Kostantımyye

el-Mahrûse

Tubbika asluhü'l-mutâ' nemekahü'l-fakîru'llâhi Te'âlâ 'Abdullah el-me'mûr bi-istimâ'il-umûrîş-şer'iyye ğufira leh

Sahife no: 221

Belge no: 380

Haleb Vâlisi Vezîr-i Mükerrerrem Ahmed Paşa'nın Memhûr Buyruhdur.

Ağalarımızdan olub bundan akdem Adana'dan deve tahsiline me'mûr olan el-Hâc Murtaza Ağa *zîde kadruhû* inhâ olunur ki, Adana ve nevâhîsinden tahsiline me'mûr olduğı develer fukarâ üzerinden ref' ve 'afvolunub Emr-i Şerîf sâdır olmağla ahâlî-i vilâyetine dahî buyrulduyla ihbâr olunmuşdur. Seniñ dahî ma'lûmuñ oldukda kalkub tarafımıza gelmeñ bâbında buyruldı tahrîr ve irsâl olundu. İnşâ'llâhü Te'âlâ vüsûlünde tevakkuf itmeyüb kalkub cânibimize 'avdet eylesiz deyü.

Ğurre-i S. sene 1139

Sahife no: 222

Belge no: 381

Vezîr-i Mükerrerrem Haleb Eyâleti Mutasarrıfı Ahmed Paşa Hazretlerinin Buyruhdur-yı Şerifleridir.

Şerî'at-me'âb Adana kâdîsı efendi *zîde fazluhû* ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân Adana mütesellimi ve a'yân-ı vilâyet ve işerleri *zîde kadruhüm* inhâ olunur ki, Bundan akdem Gence cânibi ser-'askeri yanında ve hıdmetinde olmak üzere Adana Eyâleti'nden ve ğayri mahallerden fermân olunan develer ahvâli ve Adana ve nevâhîsinden tertîb olunan beşyüz deveniñ sûret-i sicili Der-i Devlet-medâr'a 'arzolunmuşıdı. Fukarânıñ hâllerine merhameten 'afv ve âhar mahallerden ta'yîn olunan deve ve katırlar ile iktifâsı fermân ve ol bâbda Emr-i Şerîf-i Celîli's-şân sâdır olmuşdur. İmdi tertîb olunan beşyüz deveniñ mahallinden ihrâc olunmuş ise girü 'avdet itdirdüb ashâbına teslîm ve eger henüz ihrâc olunmadı ise tahsîl ve tedârikden keff-i yed ve Devlet-i 'Aliyye'den me'mûr olan mübâşiri Âsitâne-i Sa'âdet'e ircâ' ve irsâl ve tarafımızdan gönderilen mübâşir Murtaza Ağa'yı cânibimize irsâl ve cümleñiz devâm-ı 'ömr ve devlet-i pâdişâh-ı 'âlem-penâh ile sâhib-i devlet ve kesîrül-mürüvvet hazretleriniñ istirahatı 'izz ve sa'âdetleri du'avâtına meşğûl olub bu mukâbelede mübâşirlere bir akçe ve habbe virmek sadedinde olmayub re'âyâya ahâlî-i vilâyet tarafından ve ğayriden dahî bir güne tarh teklîf itmeyüb ve itdirmemeñiz bâbında buyruldı tahrîr ve ısdâr kılınub irsâl olunmuşdur. İnşâ'llâhü Te'âlâ vüsûlünde minvâl-i meşrûh üzere 'amel ve du'avât-ı hayriyyeye meşğûl olasız deyü.

Fî ğurre-i S sene 1139

Sahife no: 222

Belge no: 382

İşbu râfi'-i tekî'-i refi'i's-şân-ı hâkânî es-Seyyid 'Osman Halife *zîde salâhuhû* Divân-ı Hümâyûn'ıma 'arz-ı hâl idüb Adana'da vâkî' Sufibağçesi Mahallesinde Hotluoğlu Mescidi

dimekle ma'rûf camî-i şerîfin evkâfî mahsûlünden olmak üzere akçe-i yevmî iki akçe vazîfe ile imâmetine Berât-ı Şerîfîmle mutasarrıf olub bir vechile hıdmetinde kusûrî ve müceb-i 'azli yoğiken âhardan 'Ömer nâm kimesne bir tarikle imâmet-i merkûmeyi üzerinden alub ğadr itmekle sâhib-i evvel olduğı ecilden imâmet-i merkûm kemâ-kân mezkûruñ ref'inden kendüye tevcîh olunub yedine Berât-ı Şerîf-i 'Âlî-şân virilmek bâbında 'inâyet recâ itmegin sâhib-i evvel ve mağdûr olmağla ibkâ ve mukarrer kılınmak fermânım olmağın hakkında mezîd-i 'inâyet-i pâdişâhânem zuhûra getürüb 'arz-ı hâl ve biñyüzotuzdokuz senesi muharremi'l-harâmınuñ yigirminci günü târîhiyle müverreh virilen Ru'ûs-ı Hümâyûn'ım mücebince tevcîh idüb bu Berât-ı Hümâyûn-ı sa'âdet-makrûnı virdim ve Buyurdum ki: mezbûr Seyyid 'Osman Halife *zîde salâhuhû* varub câmi'-i mezbûrda imâm olub hıdmet-i lâzimesin mer'î ve mü'eddî kıldıkdan sonra ta'yîn olunan yevmî iki akçe vazîfesin evkâf-ı mezbûre mahsûlünden mütevellîsi olanlar yedinden alub mutasarrıf ola. Ol bâbda ref'olunan merkûm ve taraf-ı âhardan hiç ferd mâni' ve müzâhim olmayub dahl ve ta'arruz kılmayalar. Şöyle bilüb 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılâlar. Tahîren fi'l-yevmi't-tâsi'i min-şehri saferi'l-hayr li-seneti tis'a ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Be-Makâm-ı

Kostantınyye

el-Mahrûse

Vasala ileynâ ve kuyyide fi 18 Rebî'îl-evvel sene 1139

Mutâbikun li-aslihi'l-'âlî nemekahü'l-fakîri'llâh 'azze şânühû es-Seyyid 'Abdülkâdî

(?) el-Mevle'l-hılâfe be-Mahkeme-i Mahmûd Paşa be-Makâm-ı Kostantınyye 'afâ 'anh

Sahife no: 223

Belge no: 383

Levendât Eşkiyâsını Teftiş İçün Sâdır Olan Fermân-ı 'Âlî-şân

Düstûrûn-ı mükerrerûn müşîrûn-ı müfahhamûn nizâmü'l-âlem müdebbirû umûrî'l-cumhûrî bi'l-fikris'sâkıb mütemmimû mehâmmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâ'ib mümehhidü bünyânî'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyedü erkânî's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfûfûn-ı bi-sunûfi 'avâtifi'l-meliki'l-a'lâ Anadolu'nıñ orta kolunda vâki' vüzerâ-yı kirâm edâme'llâhü Te'âlâ iclâlehüm ve e'âzîmü'l-ümerâ'i'l-kirâm efâhimü'l-küberâ'i'l-fihâm ulu'l-kadri ve'l-ihtirâm ashâbü'l-'izz ve'l-ihtişâm el-muhtassûn-ı bi-mezîdi 'inâyetil'l-meliki'l-a'lâ beglerbegleri *dâme ikbâlehüm* ve akdâ kudâti'l-müslimîn evlâ vülâti'l-muvahhidîn ma'âdeni'l-fazâ'il ve'l-yakîn râfi'u a'lâmi's-şeriatî ve'd-dîn vârisu ulûmü'l-enbiyâi ve'l-mürselîn el muhtassun-ı bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-mu'în vâli-i 'izâm *zîdet fazâ'ilühüm* ve mefâhirü'l-ümerâ'i'l-kirâm cevâmi'ül-küberâ'i'l-fihâm ulu'l-kadri ve'l-ihtirâm el muhtassun-ı bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-'allâm sancak begleri *dâme*

'izzühüm ve mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'âdeni'l-fazâ'i'l-ve'l-ke'lâm kâdîlar zîde fazluhüm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân mütesellimler ve kethüdâyerleri ve yefiçeri serdârları ve havâss ve evkâf zâbitleri ve a'yân-ı vilâyet ve işerleri zîde kadruhüm tevkî'-i refî'i hümâyûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki, eyâlet ve elviye mutasarrıflarınıñ ekseri Sefer-i Hümâyûn'ıma me'mur olmalarıyla levendât tâ'ifesiniñ ekseri fermân olunduğı üzere 'ulûfe ve bahşışlerin alub paşalar ile ma'an Sefer-i Hümâyûn'ıma revân olmuşlar iken birer ikişer girüye firâr ve ba'zıları dahî günc-i huffâda muhtefi iken memâlik vülât ve ümerâdan hâlî kalmasını intihâz-ı fırsat ile zuhûr ve Hatt-ı Hümâyûn-ı şevket-makrûnımla ref'olunan süvârî levend kıyâfetinde gezüb cibilletlerinde meknûz olan şekâveti icrâya şürû' ve Sefer-i Hümâyûn'ıma gitmeyüb firâr ve girü gelenler dahî mezbûrlara mülhak ve me'lûf oldukları habâ'ire üzere be-karye gezüb fukarâ ve zu'afânın zâd ve zahîre ve emvâl ve eşyâların nehb ve istilâb ve yollara ve bellere inüb kat'-ı tarîk ve katl-i nüfûs ve ğâret-i emvâl ile fesâd ve şekâvetden hâlî olmamalarıyla bu makûle müfsid-i fesâd i'tiyâdların 'alâ-tarîki'l-istisâl katlleri meşrû' olduğuna virilen fetvâ-yı şerîfe mücebince eşkıyâ-yı merkûmeniñ mâlları katledenleriñ olmak üzere taht-ı eyâlet ve havza-i hükûmet ve kazâlarıñızda her ne mahalde bulunur ise ittihâd ve ittifâk ile 'alâ-eyyi hâl ahz ve ber-müceb-i fetvâ-yı şerîfe müstahak oldukları cezâları tertîbi ile havza-i eyâlet ve hükûmetiñizi şer ve mazarrat-ı eşkıyâdan te'mîn eylemeñiz için bundan akdem mufassal ve meşrûh Emr-i Şerîf-i 'Âli-şân'ım ısdâr ve irsâl olunmuşdur. Bu makûle re'âyâ ve berâyâ ve ebnâ-i sebîle ve sâ'ir 'ibâdu'llâha hılâf-ı şer'-i şerîf zulm ve ta'addî ile sâ'î bi'l-fesâd olan eşkıyâlarıñ levendât ve gerek kürd ve türkman ve sâ'ir eşkıyâdandır her kim olur ise olsun kahr ve te'dîbleriyle tedmîrleriyle te'mîn-i bilâd ve terfih-i 'ibâd vâcibâtdan olmağla eyyâm-ı sa'âdet-iktirânımda bu makûle sâ'î bi'l-fesâd olan şakîlerin bi'l-küliyye kal' ve kam'-ı vücûd-ı habâset-âlûdlarıyla re'âyâ ve berâyâ ve ebnâ-i sebîliñ te'mîn ve terfih-i aksâ-yı murâd-ı hümâyûnım olmağla ihtimâmen işbu emr-i şerîf-i vâcibü'l-iz'ânım dahî ısdâr ve ile irsâl olunmuşdur. İmdi bu mühimm-i hatırı sâ'ir umûra kıyâs ile mücerred mahkemeleriñizde sicillâta kayd ve tenfiz ve icrâsına 'adem-i takayyüd ile () kalınmağla rızâ ve cevâz göstermekden be-ğâyet ihtirâz ve 'ale'd-devâm taht-ı hükûmet ve kazâlarıñızı tecessüs ve tefahhusdan münfek olmayub mukaddemen ve hâlen sâdir olan evâmîr-i şerîfem müceblerince gerek levendât ve gerek kürd ve türkman tâ'ifelerinden ve sâ'irlerinden her ne mahalde eşkıyâ zuhûr ve re'âyâ ve berâyâ ve sâ'ir 'ibâdu'llâha zulm ve ta'addîye tasaddî eyledikleri haber alındığı sâ'at emân ve zemân virmeyüb kapulı ve kapusız dimeyüb kesret üzere olurlar ise kazâlarıñızıñ darb ve harbe kâdir olanlarını dahî ihrâc kurb ve civârlarıñız ahâlîleri ittifâk ve ittihâdlarıyla nefer-i 'âmm tarîkiyla üzerlerine varub ber-müceb-i fetvâ-yı şerîfe emvâl-i eşyâları katledenlerin olmak üzere cümlesini kahr ve tedmîr ve vücûd-ı habâset-âlûdelerini i'dâm ve izâle ile şer ve mazarratlarını 'ibâdu'llâh üzerlerinden def' ve ref'e ziyâde ikdâm ve

ihitimâm eyleyüb hılâfından ziyâde hazer eylesesiz. Şöyle ki ol makûle eşkıyâ her kangıfuzıñ taht-ı hükûmet ve kazâsında zuhûr eyledikte Fermân-ı Hümâyûn'ım üzre 'amel ve hareket ile der-'akab üzerlerine varub kahr ve tedmîrlerinde ikdâm ve ihtimâm itmiyecek olursañız eşedd-i 'ukûbet ile mu'âkab olacağınızı muhakkak ve mukarrer bilüb aña göre bu mühimm-i hatırde ziyâde basîret üzre hareket ve 'ale'd-devâm bu makûle eşkıyâyı teccessüs ve tefahusdan hâlî ve münfek olmayub gerek taht-ı hükûmet ve kazâlarıñızda ve gerek kurb ve civârlarıñızda zuhûr eylediklerinde bilâ- () tevakkuf kahr ve tedmîrlerinde ihtimâm ve kesret üzre oldukları halde üzerlerine nefer-i 'âmm ile 'alâ-eyyi hâl cümlesiniñ i'dâm ve izâlelerine cidd-i tâm ve fevka'l-hadd iktidâm ve ihtimâm eyleyüb bu emr-i mühimde zinhâr ser-i mü ihmâl ve müsâmahadan ve tehâvün ve taksîrden ğâyetü'l-ğâye ihtirâz ve ictinâb eylemeñiz bâbında Fermân-ı 'Âlî-şân'ım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki: vüsûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan Fermân-ı vâcibi'l-ittibâ' ve lâzimi'l- imtisâlimiñ mazmûn-ı itâ'at-makrûniyla 'amil olub hılâfından be-ğâyet tevâkkî ve tahazzür eylesesiz. Şöyle bilesiz. 'Alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Tahrîren fi evâ'ili saferi'l-hayr sene tis'a ve selâsin ve mi'e ve elf

Fî-ğurre-i rebî'î'l-evvel sene 1139

Kostantınıyye

el-Mahrûse

Sahife no: 224

Belge no: 384

'İzzetlü ve rif'atlı paşalar ve begler ve fazîletlü efendiler hazretleriniñ huzûrlarına du'avât-ı sâfiyât ve teslimât-ı vâfiyât ithâfiyla ve şerâyi'-şi'âr Anadolu'nuñ orta kolunda vâki' olan kuzât efendiler *zîde fazluhum* ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân mütesellimler ve kethüdâyerleri ve yeñiçeri serdârları ve havâss ve evkâf zâbitleri ve a'yân-ı vilâyet ve işerleri *zîde kadruhüm* ba'de's-selâm inhâ olunur ki, re'âyâ ve berâyâ ve ebnâ-i sebîle ve sâ'ir 'ibâdu'llâha hılâf-ı şer'-i şerîf zulm ve ta'addî ve ızrâra tecâsür ve tasaddî ile sâ'î bi'l-fesâd olan gerek levendât ve gerek kürd ve türkman ve sâ'ir eşkıyâ her kim olur ise olsun kahr ve tedmîrleriyle te'mîn-i bilâd ve terfîh-i 'ibâd aksâ-yı murad-ı hümâyûn-ı cihândârî olmağla bu husûs için egerçi bundan esbak evâmir-i şerîfe ısdâr ve irsâl olunmuşidi. Kemâl-i ihtimâmdan nâşi bu def'a dahî tenbîh ve te'kîdi mutazammın Emr-i Celîli'l-kadr sâdır olmağla mektûb tahrîr ve gediklü müteferrikalardan emekdârımız tüfenkçi bizim 'Osman Ağa ile irsâl olunmuşdur. Bu mühimm-i hatîri sâ'ir umûra kıyâs itmeyüb ve 'ale'd-devâm taht-ı hükûmet ve kazâlarıñızı teccessüs ve tefahusdan münfek olmayub her ne mahalde eşkıyâ zuhûr ider ise kapulı ve kapusız dimeyüb bilâ tereddüd nefer-i 'âmm tarîkiyla üzerlerine varub emvâl ve eşyâları katledenleriñ olmak üzre cümlesini kahr ve tedmîr ve vücûd-ı habâset-âlûdelerini i'dâm ve

izâleye herbiriñiz ziyâde ihtimâm ve dikkat ve sarf ve sa'y ve miknet ve bir dürlü tesâmüh ve tekâsülden ğâyetü'l-ğâye ihtirâz ve mücânebet eylesesiz ve's-selâm.

Min-Muhlis İbrâhîm

Sahife no: 224

Belge no: 385

Akdâ kudâtî'l-müslimîn evlâ vülâtî'l-muvahhidîn ma'âdini'l-fazl ve'l-yakîn râfi'ü a'lâmi's-şeriatî ve'd-din vârisu ulümü'l-enbiyâi ve'l-mürselîn el muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-mu'in mevlânâ kâdîsî *zîde fazlühû* ve mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'âdeni'l-fazâ'il ve'l-keâm Âsitâne'den Rakka'ya varınca yol üzerinde olan kâdılar *zîde fazluhüm* ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân mütesellimler ve voyvodalar ve kethüdâyerleri yeñiçeri serdârları ve klâ'dizdârları ve neferât ağaları ve kurâ zâbitleri ve a'yân-ı vilâyetiñ işerleri *zîde kadruhüm* tevkî'-i refî'i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, Hassa Silahşörleri'nden Selîm *zîde mecdühû* mübâşeretiyile levendât masârıfıçün Âsitâne-i Sa'âdet'imden Rakka'ya gidecek hazîne, yol üzerinde her kangıñızın taht-ı kazâsına dâhil olur ise me'men ve mahfûz yerlere kondurub ve gicelerde bekletdirüb ve yollarda yanına kifâyet mikdârı yarar ve mu'temed-i 'aleyh tüfenkendâz âdemler ve kal'a neferâtı ve bayraklar ta'yîn idüb geregi gibi hıfz ve hırâset iderek kazâdan kazâya ve kurâdan kurâya emîn ve sâlim herbiriñize ulaşıdırub şöyle ki hıfz ve hırâseti husûsunda bir dürlü tekâsül ve taksîrâtıñız sebebi ile menâzil ve merâhilde mîrî hazîne 'ıyâzen bi'llâhi Te'âlâ bir tarîk ile zarar ve ziyân irişdirmek ihtimâliñiz olur ise bir dürlü 'özü ve cevâbıñız ısgâ olunmayub mâl-ı mîrî sizden tazmîn itdirilecegin mukarrer ve muhakkak bilüb aña göre kemâl-i takayyüd ve ihtimâl[m] ile geregi gibi mahalline varınca hıfz ve hırâset ve emnen ve sâlimen herbiriñize ulaşıdırub zarar ve gezend irişdirmekden ve bu bâhâne ile re'âyâ fukarâsından celb-i mâl sevdâsıyla zulm ve ta'addî olunmakdan be-ğâyet ihtirâz ve ictinâb eylesesiz deyü Fermân-ı 'Âli-şân'ım sâdır olmuştur. Buyurdum ki: Hükm-i Şerîfimle vardukda bu babda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan işbu Emr-i Celîli-şân vâcibi'l-ittibâ'ımıñ mazmûn-ı itâ'at-makrûnyla 'amil olub hilâfıyla vaz' ve hareketden be-ğâyet ihtirâz ve ictinâb eylesesiz. Şöyle bilesiz. 'Alâmet-i şerîfe i'timad kılâsız. Tahrîren fi'l-yevmi'l- 'ısrîn min-şehri cumâdi'l-ûlâ sene tis'a ve selâsîne ve mi'ete ve elf.

Fî 19 cumâdi'l-âhır sene 1139

Kostantınıyye
el-Mahrûse

Sahife no: 225

Belge no: 386

Nişân-ı Şerîf-i 'Âlî-şân Hükmi Oldur ki

Hâlen İstanbul ve tevâbi'i Ermeniyânı Patriği olan Evannes nâm râhib Divân-ı Hümâyûn'ıma memhûr 'arz-ı hâl idüb bi'l-fi'l patrikligine dâhil vilâyet-i Sis ve Adana ve Haleb ve tevâbi'i Ermeniyân Keteğos ve Murahhasası olan Kirkor nâm râhib murahasalık-ı mezbûre mutasarrıf iken ba'zı müfsidler Musallat olub şer ve mazarratlarından râhib-i mesfûr murahasalığı zabteylemekde 'adem-i kudreti olub ol vechile olan şer ve mazarratlarından istihlâs için yeri âhara virilmek iktizâ itmekle mesfûruñ ref'inden zikrolunan murahhasa ve keteğosluk âyinleri üzre muhîl ve müstahak olan işbu râfi'ü tevkî'-i refi'iş-şân-ı hâkânî Evannes nâm râhibe tevcîh olunub Berât-ı Şerîf'im virilmek bâbında 'inâyet recâ itmegün Hazîne-i 'Âmire'mde mahfûz olan Psikopos Mukâta'ası Defterleri'ne nazar olundukda Vilâyet-i Sis ve Adana ve Haleb ve tevâbi'i Murahhasalığı altıbiñ akçe berât-ı peşkeş ile Kirkor Râhib üzerinde olduğu derkenâr mestûr ve mukayyed bulunub derkenâr olundukda peşkeşi teslim-i Hazîne-i 'Âmire olunub şurûtiyla olunmak bâbında Fermân-ı 'Âlî-şân'ım sâdır olub 'âdet-i peşkeş için lâzımgelen meblağ-ı mezbûr altıbiñ akçeyi ber-vech-i nakid teslim-i Hazîne-i 'Âmire'm itmekle biñyüzotuzdokuz senesi saferinin yigirmiikinci gününden bu Berât-ı Hümâyûn'ı virdim ve Buyurdum ki: Mesfûr Evannes nâm râhib varub zikrolunan Vilâyet-i Sis ve Adana ve Haleb ve tevâbi'i kazâlarında sâkin Ermeniyânı tâ'ifesi üzerlerine kadîmden olıgelen 'âdât ve kânûn ve âyîn-i 'âtılaları üzre Murahhas ve Keteğos olub Murahhasalığı'na tâbi' yerlerde tâ'ife-i mezbûrenin ulusu ve küçisi râhib-i mesfûr üzerlerine murahhasa ve ketegos bilüb âyinlerine mûte'allık umûrda tokri sözünden tecâvüz eylemeyeler. Ve Murahhasalığına tâbi' yerlerde bilâ-vâris murd olan papaslarıñ ve keşişleriñ ve karabaşlarıñ ve mardebit ta'bîr olunur zimmîye keşiş 'avretleriniñ mu'tâd-ı kadîm üzre patrika 'â'id beşbiñden ekall olan metrûkâtların râhib-i mesfûr mîrîçün ahz ve kabz eyledükde hılâf-ı mü'tâd-ı kadîm Beytü'l-mâl ve kassâm âdemleri müdâhale eylemeyüb ve murd olan Ermeni papasları ve keşişleri ve sâ'ir Ermeni tâ'ifesi kendü âyinleri üzre kiliseleri fukarâsına patrika ve murahhasaya her ne vasiyyet iderler de ise makbûl olu, Ermeni şâhidlerine şer'le istimâ' oluna. Ve Murahhasalığına tâbi' yerlerde âyîn-i 'âtıla muktezâsınca 'azl ve nasba müstahak olan papasları râhib-i mesfûr âyinleri üzre 'azl ve kiliselerin âhara virdikde âhardan bî-vech müdâhale olunmayub ve râhib-i mesfûruñ ma'rifeti ve izni yoğiken ba'zı kurâ papasları âyinlerine muhâlif tekâlîf câ'iz olmayan kefereye tekâlîf eylemeyeler. Ve râhib-i mesfûr mu'tâd-ı kadîm olageldüğü üzre eyledüğü pesan yağına (?) âhardan müdâhale olunmayub ve bir zimmîye 'avret erinden kaçsa veyâ bir zimmî 'avret boşamalu ve yâhud almalu olsa aralarına râhib-i mesfûrdan ğayri kimesne girmeye ve karışmaya. Ve kendü âyîn-i 'âtılaları üzre

kiliselerine müte'allık bağ ve bağçe ve çiftlik ve degirmen ve çâyır ve tarlalarına ve ayazmalarıyla ve manastırlarına bundan evvel murahhasa ve ketegos olanlar ne vechile mutasarrıf olgelmışler ise mesfûr Evannes nâm râhib minvâl-i muharrer zabt ve tasarruf eyleyüb ref'olunan Kirkor Râhib ve taraf-ı âhardan ferd mâni' ve müzâhim olmayub dahl ve ta'arruz kılmayalar. Şöyle bileler. 'Alâmet-i şerife i'timad kılalar. Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmisi şehr-i saferi'l-hayr li-seneti tis'in ve selâsîne ve mi'e ve elf. Fî 16 rebî'i'l-âhır sene 1139

Be-Makâm-ı

Kostantınıyye

el-Mahrûse

Tubbika asluhü'l-'âli nemekahü'l-fakîr ilâ-Rabbihî Ahmed en-Nâ'ib be-Mahkeme-i Mahmud Paşa, be-medîneti Kostantınıyye, ğufire leh.

Sahife no: 225

Belge no: 387

Nişân-ı Şerîf-i 'Âli-şân Hükmi Oldur ki,

Adana'da Kassabbekir Mahallesi'nde vâki' el-Hâc Mehmed bina eylediği buk'anın İbrâhîm mahlûlünden Buk'adârı olan Ahmed bundan akdem fevtoldukda mahlûlüne sulbi oğlu işbu râfi'u tevkî'-i refi'i's-şân-ı hâkânî diger Ahmed Halife'ye tevcîh olunub Berât-ı Şerîfimle mutasarrıf iken yedinde olan berâtı zâyi' olmağla girü zâyi'den müceddeden Berât-ı Şerîfim virilmek bâbında 'inâyet taleb itmegin üzerinde olmağla sadaka idüb bu Berât-ı Hümayûn'ı virdim ve Buyurdum ki: Ba'de'l-yevm merkûm diger Ahmed Halife varub zikrolunan buk'anın müteveffâ babası yerine kemâ-kân buk'adâr olub hıdmet-i lâzimesin mer'î ve mü'eddî kıldıkdan sonra ber-vech-i hasbî mutasarrıf olub vâkıfın rûhı ve devâm-ı 'ömr ve devletimçün du'âya müdâvemet göstere. Ol bâbda taraf-ı âhardan hiç ferd mâni' olmayub bir vechile dahl ve ta'arruz kılmayalar. Şöyle bilüb. 'Alâmet-i şerife i'timâd kılalar. Tahrîren fi-evâ'ili cumâdi'l-âhır li-seneti semânin ve selâsîn ve mi'ete ve elf. Fî 24 rebî'i'l-âhır sene 1139

Kostantınıyye

el-Mahrûse

Sahife no: 226

Belge no: 388

'İzzet-me'âb. Şerî'at-nisâb. Adana kâdisı Ahmed Efendi kâm-yâb ba'de't-tahiyyeti'l-vâfiyye inhâ olunur ki, işbu sene seb'a ve selâsîn ve mi'ete ve elf şevvâli'l-mükerremi ğurresinden kazâ-i mezkûruñ umûr-ı kısmet-i 'askeriyyesi size tefvîz olunmuşdur. Gerekdir ki,

vâkı'a olan mevtâ-yı 'askeriyye muhalledâtını tahrîr ve terkîm ve beyne'l-verese bi'l-farîzati's-şer'iyye tevzî' ve taksîm eylesesiz ve's-selâm.

Mine'l-fakîr Sâlih
el-Kâdî bi-'askeri Anadolu

Sahife no: 226

Belge no: 389

'İzzet-me'âb es-Seyyid 'Abdülkâdir Efendi,

Ba'de's-selâm inhâ olunur ki, Adana'da me'zûnen bi'l-iftâ olan 'Ali hacrolunub sen bundan akdem me'zûnen bi'l-iftâ olduđuña binâ'en yine tarafımızdan saña iftâya izn virilmiştir. Gerekdir ki, istiftâ olundukda esahh-ı akvâl-i e'imme-i Hanefiyye ile iftâ idüb kütüb-i mu'tebere den nakl-ı sarîh ve imzâlarıfıda Adana'da müftî olduğunu tasrih eylesesin. Fî-evâ'ili cumâdi'l-âhır-ı's-şerîfe sene tis'a ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

El-Fakîr 'Abdullah

'afâ-'anhü

Sahife no: 226

Belge no: 390

Medîne-i Adana mahallâtından Durmuşfakih Mahallesi sâkinelerinden muhazzerâtdan Hadîce bint-i 'Abdullah nâm hâtun tarafından bey'-ı âtiyi'z-zikri ikrâra vekîl olduğu zât-ı mezbûreyi bi'l-marifeti's-şer'iyye 'ârifân olan 'Abdullatif Çelebi ibn-i Molla Hasan ve Durmuş 'Ali bin Süleyman şahâdetleriyle vekâleti sâbit ve sübûtına hükm-i şer'î lâhık olan İmâm el-Hâc Murtazâ Efendi bin Mûsâ meclis-i şer'-i şerîf-i enverde işbu râfi'u'l-kitâb es-Seyyid el-Hâc Ramazan Ağa bin el-Hâc Hamza mahzarında bi'l-vekâle ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb müvekkilem mezbûre Hadîce Hâtun'ufi 'akd-ı âtî sudûrına degin silk-i mülk-i sahîhasında münselike olub mahalle-i mezbûrede vâkı' bir tarafından müvekkile-i mezbûre Hadîce Hâtun'ufi zevci es-Seyyid Mustafa Ağa menzili ve bir tarafından merkûm es-Seyyid el-Hâc Ramazan Ağa menzili ve bir tarafından Feyzullah menzili ve taraf-ı râbi'i ba'zan 'Osmân nâm kimesne menzili ve ba'zan tarîk-ı hâss ile mahdûd iki bâb tahtânî beyt ve bir orta sofası ve bir yan sofası ve tahtı mahzen ve bir bâb matbah ve bi'r-i mâ ve kenîf ve bir mikdâr havluyı müstemil menzili bi-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık ve kâffeti'l-menâfi' ve'l-merâfık tarafeynden icâb ve kabûlü hâvî şurût-ı müfsideden 'ârî bey'-ı bât-ı sahîh-i şer'î ile merkûm el-Hâc Ramazan Ağa'ya altıyüz ğurûşa bey' ve teslîm ve temlîk ol dahî ber-vech-i muharrer iştirâ ve kabûl ve kabz ve tesellüm ve temellük itdikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr altıyüz ğurûşu müşterî-i merkûm es-Seyyid el-Hâc Ramazan Ağa yedinden bi't-tamâm ahz ve kabz eyledim. Fî-mâ-ba'd menzil-i mahdûd-ı mezkûr müşterî-i merkûmuñ mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarfıdır. Keyfe-mâ-

yeşâ' ve yuhtâr mutasarrıf olsuñ dedi didikde ğıbbe't-tasdıki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketbolundu. Fi'l-yevmi'r-râbi'i ve'l-'ısrın min-recebi'l-ferd sene tis'a ve selâsın ve mi'ete ve elf.

Şuhûdü'l-_____hâl

'Abdurrahman Çelebi el-Hâc Halil	'Attâr Mehmed bin 'Abdullah	Ocak oğlu 'Osman	'Attâr 'Abdullah Beşe	Seyfullah bin Hakki ()	Hasan bin 'Abdülmü'in ve ğayrühüm
-------------------------------------	--------------------------------	---------------------	-----------------------------	-------------------------------	---

Sahife no: 227

Belge no: 391

Fi'l-asl Harput kazâsına tâbi' Ahur nâm karye ahâlisinden olub hâlen medîne-i Adana'da müsâferet vechi üzre sâkin iken bundan akdem hâlik Ermiya veled-i Erot'un li-ebeveyn karındaşı olub vech-i âti üzre verâset iddi'â iden işbu bâ'isü's-sefer Hikâs veled-i Erot nâm ermeni medîne-i Adanada meclis-i şer'-i şerîf-i enverde Eyâlet-i Adana mütesellimi olub eyâlet-i mezbûrede Beytü'l-mâl kabzına me'mûr olan zahru'l-eşbâh el-Hâc 'Ömer Ağa ibn-i 'Abdülkerim ibn-i 'Abdullah tarafından husûs-ı âtiyi'l-beyânı vekîl olduğu Atî'l-Kâsım [Ebi'l-Kâsım] bin Hasan ve 'Abdullah ibn-i Halil şahâdetleriyle şer'an sâbit olan el-Hâc 'Osmân Ağa bin 'Abdullah mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb "Ben hâlik-i mesfûre ile li-ebeveyn karındaşlar olub babamız ismi Erot, dedemiz ismi Bedir vâlidemiz ismi Gülşen meskat-ı re'simiz kazâ-i mezbûre tâbi' Karye-i Ahur'dur. Hâlik-i mesfûruñ verâseti ancak baña münhasıra iken mütesellim-i mûmâ-ileyh hâlik-i mesfûruñ terikesini Beytü'l-mâl'a olmak zu'mu ile zabt murad ider. Su'âl olunub takrîri tahrîr ve müceb-i şer'isi icrâ olunmak matlûbumdur." Didikde ğıbbe's-sü'âl vekîl-i mezbûr cevâbında: Müvekkil-i mûmâ-ileyh terike-i hâlik-i mezbûri Beytü'l-mâl'a almak üzre zabt murad eyledigin ikrâr lâkin vech-i meşrûh üzre hâlik-i mezbûruñ vârisi olub bundan ğayri vâris-i âhari olmadığı ma'lûmum degildir didikde merkûm Hikâs'dan sıdk-ı makâlma beyyine taleb olundukda 'udûl-ı ahrâr-ı ricâl-i müslimînden olub 'an-asl kazâ-i mezbûre tâbi' karye-i mezbûre Ahur ahâlisinden olub medîne-i mezbûrede müsâfîren sâkin es-Seyyid 'Ali Çelebi ibn-i Mustafa ve İsmâ'il bin diger Mustafa nâm kimesneler li-ecli's-şahâde meclis-i şer'a hâzırân olub istişhâd olunduklarında fi'l-hakîka işbu müdde'î mezbûr Hikâs hâlik-i mesfûr Ermiya ile li-ebeveyn karındaşlar olub babaları ismi Erot dedeleri ismi Bedir ve vâlideleri ismi Gülşen ve meskat-ı re'sleri zikrolunan Harput Kazâsı'na tâbi' Ahur nâm karyedir. İşbu müdde'î-i mezkûr Hikâs hâlik-i mesfûr Ermiya'nıñ vârisi olub verâseti ancak buña münhasıradır. Bundan ğayri terikesine müstahak âhar vârisi olduğu bizim ma'lûmumuz degildir. Bizler bu husûsa bu vech üzre şahidleriz. Şahâdet dahî ideriz deyü herbiri edâ-yı şahâdet-i şer'iyye eylediklerinde ba'de't-ta'dil ve't-tezkiye şahâdetleri makbûle olmağın mücebiyle müdde'î-i mezbûrun verâsetine ba'de'l-hükm ve't-tenbîh mâ-vaka'a bi't-

taleb ketbolundu. Fi'l-yevmi't-tâsi'i 'aşara min-şevvâli'l-mükerrem sene seb'a ve selâsin ve mi'ete ve elf.

Şuhûdü'l-_____ hâl

Mehmed Ağa bin el- Hâc Siyavuş	Molla Mahmud bin Molla Hasan	Mustafa bin Halil	Hüseyn bin 'Abdurrahman	ve ğayrühüm
-----------------------------------	---------------------------------	----------------------	----------------------------	-------------

Sahife no: 227

Belge no: 392

Medîne-i Adana mahallâtından Paşanebi Mahallesi ahâlisinden fahru'l-emâsil ve'l-a'yân el-Hâc Hüseyn Ağa ibn-i 'İvaz bin 'Abdullah tarafından husûs-ı âtiyî'z-zikri taleb ve da'vâya vekîl olduğu Süleyman Ağa bin el-Hâc Mürid ve 'Ali bin Mehmed nâm kimesneler şahâdetleriyle şer'an sâbit olan işbu râfi'u'l-kitâb mahalle-i mezbûre sükkânından Mehmed Ağa bin Hasan Ağa nâm kimesne medîne-i mezbûrede meclis-i şer'-i şerîf-i enverde 'Alidede Mahallesinde sâkin Mehmed bin Ahmed nâm kimesne mahzarında bi'l-vekâle üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb müvekkilim mûmâ-ileyh mezbûr Mehmed'e üç ay mukaddem cihet-i karz-ı şer'den biñbeşyüz ğurûş def ve teslim idüb hâlen zimmetinde olmağla mezbûr Mehmed'den vekâletim hasebiyle taleb eyledigimde edâda ta'allül ider. Su'âl olunub alıvrilmek bi'l-vekâle matlûbumdur didikde ğıbbe's-su'âl mezbûr Mehmed cevâbında fi'l-vâki' müvekkil-i mûmâ-ileyh yedinden üç ay mukaddem karz-ı şer'iden biñbeşyüz ğurûş ahz ve kabz idüb hâlen deyni olduğunu ikrâr ve i'tirâf itmegin 'alâ-mûcebi ikrârihî meblağ-ı mezbûr biñbeşyüz ğurûş edâ ve teslime merkûm Mehmed'e şer'an tenbîh birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb ve imlâ olundu. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâlisi ve'l-ışrîn min-şevvâli'l-mükerrem sene tis'a ve selâsin ve mi'ete ve elf.

Şuhûdü'l-_____ hâl

Mehmed 'Ali, Menzilci	Molla İsmâ'il bin Mustafa	'Ömer Beşe bin Mehmed	Mehmed Beşe bin Mustafa	Molla Mahmud, El- Kâtib	Mustafa Efendi, El- Kâtib ve ğayrühüm
-----------------------------	------------------------------	--------------------------	-------------------------------	-------------------------------	--

Sahife no: 227

Belge no: 393

Medîne-i Adana mahallâtından Şeyhzâde Mahallesi sükkânından işbu bâ'isü'l-kitâb Mehmed bin Hüseyn nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i enverde Mestanzâde Mahallesi'nden Mehmed bin Hüseyn nâm kimesne üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb işbu meclis-i şer'iyye müşâhede olunan çil bir re's igdiş bârgir yedimde mülkim iken târih-i kitâbdan birbuçuk sene mukaddem Tarsus yolunda Koyuncu arkı kenarında zâyî' olub hâlen mezbûruñ yedinde buldum. Su'âl olunub mûceb-i şer'isi icrâ olunmak matlûbumdur didikde ğıbbe's-su'âl mezbûr 'Ali

cevâbında mevsuf bârgiri altı ay mukaddem ğâ'ib 'an'l-meclis Torun Ahmed nâm kimesneden onüç ğurüş semen-i medfû'aya iştirâ () müdde'î-i mezbûruñ mülki olduğı ma'lûmum degildir deyu inkâr idicek müdde'î-i mezbûrdan sıdk-ı makâlına mutâbık beyyine taleb olundukda 'udul-i ahrâr-ı ricâl-i müsliminden el-Hâc Mehmed bin 'Abdülkadir ve 'Abdurrahman bin diger 'Abdülkadir nâm kimesneler li-ecli's-şahâde meclis-i şer'a hâzırân olub istişhâd olunduklarında "işbu mezbûr müşâhid olunan bir re's çil bârgir işbu müdde'î-i mezbûr Mehmed'in yedinde mülki iken [s. 228] birbuçuk sene mukaddem Tarsus yolunda Koyuncı arkı kenarında mülkinden zâyi' olmuş idi. Biz bu husûsa bu vech üzre şâhidleriz. Şahâdet dahî ideriz." Deyu heribiri edâ-yı şahâdet-i şer'iyeye eylediklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şahâdetleri makbûle oldukdan sonra müdde'î-i mezbûr Mehmed ba'de't-temdîdî's-şer'î mârrû'z-zikr bârgiri müdde'î-i mezbûre teslîme merkûm 'Ali'ye ba'de'l-hükm ve't-tenbîh mâ-vaka'a bi't-taleb ketbolundu. Fi'l-yevmi's-sâmini ve'l-'ışrîn min-şevvâli'l-mükerrem li-seneti seb'a ve selâsîn ve mi'e ve elf.

Şuhûdü'l-

hâl

Şeyh Mahmud Efendi bin Sa'id Efendi	Mustafa bin Halîl	() Mehmed bin 'Abdülkadir	Mustafa bin Mehmed	Hüseyn Çelebi, Ser- muhzırân	ve ğayrühüm
---	----------------------	----------------------------------	-----------------------	------------------------------------	-------------

Sahife no: 228**Belge no: 394**

Medîne-i Adana mahallâtından 'Alidede Mahallesi sâklerinden 'Ali bin Ahmed nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i enverde medîne-i mezbûrede Paşanebi Mahallesi'nde sâkin fahru'l-a'yân Hüseyn Ağa ibn-i 'İvaz bin 'Abdullah tarafından ikrâr-ı âtiyi'l-beyânı tasdîka vekil olduğı el-Hâc Süleyman bin Mehmed ve el-Hâc İbrâhim bin 'Abdullah nâm kimesneler şahâdetleriyle sâbit olan işbu râfi'u'l-kitâb Yusuf Ağa ibn-i Habib mahzarında bi't-tev'îs-sâff ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb müvekkil-i mûmâ-ileyh el-Hâc Hüseyn Ağa tarafından meblağ-ı âtiyi'z-zikri taleb ve da'vâya vekîl-i müsecceli olan Mehmed Ağa ibn-i Sa'id karındaşım işbu hâzır bi'l-meclis olan Mehmed zimmetinde cihet-i karz-i şer'iden biñbeşyüz ğurüşumu bi'l-vekâle da'vâ karındaşım mezbûr Mehmed dahî cihet-i mezbûreden meblağ-ı mezbûr biñbeşyüz ğurüşı müvekkil-i mûmâ-ileyh el-Hâc Hüseyn Ağa'ya deyni olduğun tâyi'an ikrâr itmekle ikrârı mücebince meblağ-ı mezbûrun edâ ve teslîmine hükmi şer'î lâhık olmağın el-hâletü hâzihî tarafından emr ve kabûlü hâvî meblağ-ı mezbûr biñbeşyüz ğurûşa ben dahî kefil-i bi'l-mâl oldum diyerek ğıbbe't-tasdîki'sher'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi'r-râbi'i ve'l-'ışrîn min-şevvâli'l-mükerrem sene 1137

Şuhûdü'l-

hâl

Yusuf Beşe bin 'Abdülkadir	'Osman Ağa ibn-i 'Ömer Ağa	Süleyman Ağa ibn-i el- Hâc Mürîd	Mehmed 'Ali bin ()	El-Hâc Süleman bin Mehmed	Hüseyn Ser- Muhzırân
-------------------------------	----------------------------------	--	------------------------	---------------------------------	-------------------------

Sahife no: 228**Belge no: 395**

Medîne-i Adana'da sâbıkâ Mütessellim olan Fahru'l-akrân el-Hâc 'Ömer Ağa ibn-i el-Hâc Hüseyin Ağa medîne-i mezbûrede meclis-i şer'î-i şerîf-i enverde medîne-i mezbûre ahâlisinden işbu râfi'ul-kitâb Nakîbü'l-Eşrâf Kâ'im-i makâmı olan Fahru's-sâdâti'l-kirâm es-Seyyid 'Ali Efendi ibn-i es-Seyyid Mustafa Ağa ve serdâr vekîli olan el-Hâc Mustafa Ağa ibn-i 'Abdülğanî nâm kimesneler mahzarında bi-tav'ihî ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb mûmâ-ileyhimâ es-Seyyid 'Ali Efendi ve el-Hâc Mustafa Ağa'dan yedlerinde olan mumzâ ve mahtûm deyn temessükime nâtik olduğu üzere târih-i kitâbdan otuzbir gün va'de ile cihet-i karz-ı şer'iden ikibiñotuz ğurûş istidâne ve istikrâz ve ahz ve kabz eyledim. Meblağ-ı mezbûr ikibiñotuz ğurûşu cihet-i karz-ı şer'iden mûmâ-ileyhimâ es-Seyyid Efendi ve el-Hâc Mustafa Ağa'ya vâcibü'l-edâ ve lâzimü'l-kazâ deynimdir didikde mukırru merkûmun vech-i meşrûh üzere ikrânı el-mukarru lehümâ bi'l-muvâcehe ve bi'l-müşâhede tasdik ve tahkîk itmegin mâ-vaka'a bi't-taleb ketbolundu. Fi'l-yevmi's-sâmini ve'l-'ısrîn min-şevvâli'l-mükerrem li-seneti seb'a ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Şuhûdü'l-

hâl

Fahru'l-akrân Seyfullah Ağa ibn-i İsmâil	Zahru'l- eşbâh Ahmed Ağa, Kethüdâyeri	'Arabzâde İsmâ'il Ağa	'Ömer Ağa ibn-i 'Abdullah el- Muhtesib	es-Seyyid Efendi ibn-i es- Seyyid 'Abdülkadir	ve ğayrihim
--	--	-----------------------------	--	---	----------------

Sahife no: 228**Belge no: 396**

Sâbıkâ Eyâlet-i Adana Mütessellimi olan Fahru'l-akrân el-Hâc 'Ömer Ağa ibn-i el-Hâc Hüseyin medîne-i Adana'da meclis-i şer'î-i şerîf-i enverde medîne-i mezbûre sûkında vâki' esnâf tâ'ifesinden işbu râfi'ul-kitâb es-Seyyid Mehmed bin es-Seyyid Ebû Bekir ve el-Hâc Memiş bin Süleyman ve Yağcı Mehmed bin 'Abdullah ve es-Seyyid İbrâhîm bin 'Abdurrahîm ve sâ'ir ma'lûmü'l-esâmî ve mahdûrül'eşhâs kimesneler mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb mezbûrûn es-Seyyid Mehmed el-Hâc () ve Yağcı mehmed ve es-Seyyid İbrâhîm yedleri virdiğim mumzâ ve mahtûm deyn temessüki nâtik olduğu üzere zehâyir ve sâ'ir ma'lûm eşya bahâsından târih-i kitâbdan otuzbir gün va'de ile yediyüzotuz ğurûş esnâf-ı mezkûrûñ deynimdir didikde ğibbe't-tasdîkî's-şer'î mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketbolundu. Fi'l-yevmi's-sâmini min-şevvâli'l-mükerrem li-seneti seb'a ve selâsîn ve mi'ete ve elf. Ve hicretün men-lehü'l-'izz ve's-şeref.

Şuhûdü'l-

hâl

Fahru'l-akrân Seyfullah Ağa ibn-i İsmâil	Zahru'l-eşbâh Ahmed Ağa, Kethüdâyeri	'Arabzâde İsmâ'il Ağa	'Ömer Ağa ibn-i 'Abdullah el- Muhtesib	Yusuf Ağa bin Habib	ve ğayrühüm
--	--	--------------------------	--	---------------------------	----------------

Sahife no: 229

Belge no: 397

Defter oldur ki, fi'l-asl Sivas ahâlisinden olub medîne-i Adana'da vâki' Balcızâde Hanı'nda müsâferet tarîkı ile sâkin iken bundan akdem hâlik olan Yasef nâm zimmîniñ zâhirde vâris-i ma'rûfî olmayub muhalefâtı Beytül'-mâl'a 'â'id olmağla hâlen Eyâlet-i Adana Mütesellimi olub Beytül'-mâl kabzına me'mûr olan Fahru'l-emâsil ve'l-akrân Mehmed Beg'in kabz eylediği eşyâdır ki, ber-vech-i âtî zikrolunur. Fi'l-yevmi's-sâdisi min-zi'lka'deti's-şerîfe sene seb'a ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Kem 'ayar şerîfi altun 1	Mısır zincirlisi altun 1	eski yaldız altun 1	findık altunı 1	harımaltun 1	inci miskâl sülüs 4 1 kıymeti ğurûş 26	
erimiş altun miskâl sülüs 10 1 kıymeti ğurûş 25	sîm zarf 2 kıymeti ğurûş 2	altun gerdan 2 kıymeti ğurûş 14	altun küpe çift 2 kıymeti ğurûş 5	sîm kın 1 kıymeti ğurûş 3	sîm göğüs ignesi 1 kıymeti sümün 8	iş altunı ma'a küpe miskâl 16 kıymet ğurûş 16
seyran ma'a hurda taş kıymeti ğurûş 5	sîm hâtem ma'a düğme kıymeti ğurûş 3	sîm dirhem 14 kıymeti ğurûş 8	kuyumcı âlâtı kıymeti ğurûş 3	iş altunı cebe miskâl 26 kıymeti ğurûş 32.5	sîm küpe kıymeti ğurûş 1	
hâric altun miskâl 7 kıymeti ğurûş 6	def'a sîm dirhem 24 kıymeti ğurûş 5	sandık 1 kıymeti ğurûş 5	köhne yorğan 1 kıymet para 35	şilte 1 kıymeti para 17	köhne zubun ma'a gömlek 1 kıymeti para 30	
cizme 1 ma'a karmı () 1 kıymeti para 26	gömlek 1 kıymeti para 12	köhne yasdık kıymeti para 10	tencere ma'a ibrik 1 kıymeti sümün 20	kolluk kıymet para 10	köhne eger 1 kıymeti para 12	
sahan tâbe 2 1 kıymet sümün 8.5	köhne kürde 1 kıymeti para 13	tâbe ma'a timur kıymeti para 5	köhne halıca 1 kıymeti para 30	hurda kıymeti para 20	köhne çuval 1 kıymeti para 17	
eger kıymeti para 12	köhne kürde timur kıymeti para 12	() 1 kıymeti para 10	köhne külünk ma'a bıçak kıymeti para 13	nal parçası kıymeti sümün 8	bir mikdâr taş kıymeti para 5	

âlât kıymet sümün ğurûş	kömür kıymeti sümün 8	nakid ğurûş 2	cem'an		yekûn	
			ğurûş		178	
Minhe'l-				ihrâcât		
resm-i kısmet-i ğurûş 6	kâtibiye ğurûş 1.5	emniyye ğurûş 1.5	huddâmiye ğurûş 1.5	mezarına ve sâ'ir masrafı ğurûş 10	muhziriyeye ğurûş 1	dellâliye para 20
Yekûnü'l-				ihrâcât		
				ğurûş		
				22		
Sahhu'l-				bâki		
				ğurûş		
				155		

Sahife no: 229

Belge no: 398

Medîne-i Adana mahallâtından Şeyhzâde Mahallesi sükkânından iken bundan akdem vefât iden Hüseyin Beşe bin Halil nâm müteveffânın sulbi sağır oğlu 'Ali için babası müteveffâ-yı mezbûrdan ve bundan akdem vefât iden vâlidesi Server bint-i Mehmed nâm hâtundan irs-ı şer'le isâbet ve intikâl iden emvâl-i mevrûsesini zabt ve ahvâlini hıfz itmeğe kıbel-i şer'-i enverden bir vasî nasbı lâzım ve mühim olmağla sağır-i mezbûruñ 'ammîsi işbu bâ'isül-Kitâb Hasan bin Halil nâm kimesne dindâr ve müstakîm ve sıyânet 'uhdesinden gelmeğe kâdir ve her vechile vesâyete evlâ ve ecrâ olduğundan zeyl-i kitâbda mestûrül-esâmî olan mahalle-i mezbûre ahâlîsinden bî-ğaraz kimesneler ihbâr itmeleriyle hâkim-i mevki'i sadr-ı kitâb tûbâ-lehû ve hüsn-i me'âb efendi hazretleri sağır-i mezbûruñ babasından [ve] vâlidesinden intikâl iden emvâl-i mevrûsesin zabt ve ahvâlin hıfzitimeğe 'ammîsi mezbûr Hasan'ı vasî nasb ve ta'yîn idüb ol dahî vesâyet-i mezbûreyi kabûl ve merâsimini edâya ta'ahhüd itmegün mâ-vaka'a bi't-taleb ketbolundu. Fi'l-yevmi'l-'ısrîn min-muharremi'l-harâm li-seneti semânin ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Şuhûdü'l-_____ hâl

Fahru's-sâdâti'l-kirâm es-Seyyid Sa'dî Efendi bin Süleyman Efendi	es-Seyyid Şerif Efendi, ibni'l-mezbûr	Ahmed ibn-i 'İsâ	Molla Mehmed bin Hüseyin	Halil bin 'Ali
Molla 'İsâ bin Ahmed	Molla Mahmud bin Molla Hasan	Ahmed bin Mehmed	Hüseyin Çelebi, Ser-muhzirân	ve ğayrühüm

Sahife no: 230

Belge no: 399³²

lenger 'aded 7 kıymet ğurûş 3.5	sahan 'aded 3 kıymet ğurûş 1.5	ocak ? 2 ve bardeh 1 ve tas 1 kıymeti ğurûş 1	tencere tâbe 2 1 kıymeti ğurûş 2.5	tabancalı ma'a şeme'dân kıymeti ğurûş 1	Öküz () kıymeti ğurûş 20
dorı bârgir ma'a () ğurûş 15	koza kantar 1.5 ğurûş 15	köhne döşek 1 para 30	yorğan 'aded 1 para 30	köhne kilim ma'a yasdık para 30	sağır elleğeni 1 para 26
..... kilim 1 ğurûş 1.5	tayin bârgir 1 ğurûş 5	mahalle-i mezbûrede vâki' dükkan 1 kıymeti ğurûş 110	buğday kil 'aded 8 kıymeti ğurûş 8	tecemmülâthâne ğurûş 3	
Cem'an					yekûn
ğurûş					90
Minhe'l					ihrâcât
rasm-i kısmet para 90	huddâmiye para 30	emniyye para 40	kâtibiye para 38	muhziriye para 40	yekûn-ı masraf ğurûş 5 para 30
Sahhu'l-					bâkî
ğurûş para					84 10
Hisse-i zevce-i mezbûre () ğurûş para 10.5 3		Hisse-i ibn-i mezbûr Hüseyin ğurûş para 36 34		Hisse-i ibn-i sağır-i mezbûr Hasan ğurûş para 36 34	

Sahife no: 230

Belge no: 400

Defter oldur ki, fi'l-asl Mahmiye-i İstanbul mahallâtından Elimermer (?) Mahallesi'nde vâki' Deli Mü'ezzin Odaları sükkânından olub medîne-i Adana'ya mübâşir ta'yîn buyrulan Dergâh-ı 'Âlî Kapucibaşlarından sa'âdetlü Ahmed Ağa hıdmetinde iken bundan âkdem medîne-i mezbûrede vefât iden Halil bin Mustafa nâm müteveffânü muhalledfâtı ağa-yı mûmâ-

³² Belgenin başı eksiktir.

ileyh ma'rifetiyle sük-ı sultânide bey'-i men-yezîd ile bey' olunub ve müctema' olan meblağ yine mahalle-i mezbûre sükkânından Mehmed Çelebi bin el-Hâc Ahmed nâm kimesneye teslim olunan eşyânın semen defteridir ki ber-vech-i âti zikrolunur. Hurrere fi'l-yevmi'l-hâmisi 'aşara min-cumâdi'l-ûlâ li-seneti semânin ve selâsin ve mi'ete ve elf.

Müsta'mel sarık 'aded 1 meblağ 321	köhne gömlek 'aded 1 meblağ 72	def'a müsta'mel gömlek 'aded 2 meblağ 120	köhne beyaz sâde 'aded 1 meblağ 90	müsta'mel alaca entari 'aded 1 meblağ 310	köhne makreme 'aded 2 meblağ 18
pirinç divid 'aded 1 meblağ 72	köhne () () 'aded 1 meblağ 288	köhne boğça 'aded 1 meblağ 15	müsta'mel çağşır 'aded 1 meblağ 420	köhne çuka tavla 'aded 1 meblağ 559	don ma'a uçkur 'aded 2 meblağ 60
köhne don 'aded 1 meblağ 69	def'a sarık 'aded 1 meblağ 170	aba eger () 'aded 1 meblağ 29	nakid meblağ 1320	cem'an yekûn meblağ 3843	yalnız üçbiñsekizyüzkırküc akçedir

Sahife no: 231

Belge no: 401

... olub () ve ismi mâl itlâk olunur her nesi var ise mîrî için ahz ve kabz () ve fîrûhta ve semenini götürüb teslim-i hazîne itnege bâ-fermân-ı 'âlî me'mûr olan Dergâh-ı 'Âli Kabucıbaşılardan fahru'l-emâsil ve'l-akrân Kel Ahmed Ağa meclis-i ma'kûd-ı mezbûrde medîne-i merkûme mahallâtından El-Hâchamid Mahallesi sükkânından şibu râfi'u'l-kitâb el-Hâc 'Abdurrahman bin 'Ömer mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb müteveffâ-yı mezbûr Arpacioğlu Hüseyin Ağa'nın cümle-i muhallefâtından olub Ma'den Kazâsı'na tâbi' Tekfur Yaylağı'nda İshakpınarı nâm mevzi'de vâki' bir tarafından Kösic 'Ali ve bir tarafından Saldatlı (?) Mustafa Efendi mülkleri ve bir tarafından câmi'-i şerîf ve bir tarafından tarîk-ı hâs mahdûd ile üç bâb harâb dâhiliye odaları ve yine bir bâb hariciye oda ve kenîf ve bir mikdâr havluyı müstemil menzilinî ve yine mesbûki'z-zikr İshakpınarı kurbünde vâki' bir tarafından Şeyh 'Osman ve bir tarafından Bozdoğan 'Abdurrahman bağları ve bir tarafından depe ve bir tarafından 'arsa-i hâliye ile mahdûd ve ber-vech-i tahmîn on dönüm mikdârı bağıın sâdır olan fermân-ı 'âlî mücebince sük-ı sultânide ve mecma'-ı nâs olan mahallerde müzâyede olundukda rağbât-ı nâs bi'l-küllîye münkatı'a oldukdan sonra mezbûr el-Hâc 'Abdurrahman'ın üzerinde ellibir ğurûşa karâr idüb ziyâde ile tâlib-i âharı zuhûr itmemele menzil-i mahdûd-ı mezkûr ile

bağ-ı mezbûrî bi-cümleti't-tevâbi' ve levâhik ve kâffeti'l-menâfi' ve'l-merâfik tarafeynden icâb ve kabûlü hâvî bey'-ı kât'î ile safka-i vâhidde işbu merkûm el-Hâc 'Abdurrahman'a meblağ-ı mezbûr ellibir ğurûşa bey' ol dâhî ber-vechi muharrer iştirâ ve kabûl itdikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr ellibir ğurûşu müşteri-i merkûm el-Hâc 'Abdurrahman yedinden me'mûriyetim hasebiyle mirî için bi't-tamâm ahz ve kabz idüb menzil-i mahdûd-ı mezkûr ile bağ-ı mezbûrî mahallinde kabza taslît eyledim didikde ğıbbe't-tasdîkî's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketbolundu. Fi'l-yevmi'l-'âşiri min-şehri rebî'i'l-evvel li-seneti semânin ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Şuhûdü'l-				hâl	
Mefhari'l-'Ulemâ 'Ali Efendi, el-Müftî bi-Adana	Fahru'l-'Ulemâ Şeyh Süleyman Efendi bin Fazlullah Efendi	Mefhari'l-E'imme 'Abdüsselam Efendi bin Mustafa Efendi	Fahru'l-Müderrisîn Ahmed Efendi bin Süleyman Efendi	Es-Seyyid İbrâhîm Efendi bin 'Ömer Efendi, el-Müderris	
Fahru's-Sâdâtî'l-kirâm es-Seyyid 'Ali Efendi, Kâ'im-i makâm-Nakîbü'l-Eşrâf	Es-Seyyid 'Ali Çelebi, Çavuş, Sadât-ı Kirâm	Zahru'l-Eşbâh el-Hâc Mustafa Ağa, Serdâr-ı Adana	Zahru'l-akrân Ahmed Ağa, Kethüdâ-yı Adana hâlen	Yegen İbrâhîm Ağa bin Ahmed Ağa	ve ğayrühüm

Sahife no: 231

Belge no: 402

Defter oldur ki, biñyüzotuzyedî senesi medîne-i Adana menzilineñ taksît-ı sânisî üçbiñ ğurûş ve sene-i merkûmede küşâde olunan serdengeçdi bayraklarına bâ-Fermân-ı 'Âlî virilen bârgir kirâsı ve zehâ'ir bahâsı yüzelli ğurûş ve sene-i merkûmede mekârî devesiçüm isti'câl fermân getüren Distârı 'Ali Ağa'ya virilen hıdmet üçyüzon ğurûş ve sene-i merkûmede mu'tâd üzre saka ve Surre masârıfı yigirmibeş ğurûş ve bu sene-i mübâreke Konya mütesellimi ekrâd tâ'ifesini iskândan 'avdetlerinde Adana'ya nüzûllerinde üç günlük virilen zehâ'ir bahâsı yüzelli ğurûş ve bundan akdem 'âmmeye tevzî' olunan salyânedan kazâ ve nevâhilerde kalan kesîr ikiyüzelli ğurûş ve mütesellim ağaya tahsîliyye elli ğurûş ve harc-ı ma'kûl yüz ğurûş ve nâzırıye yedi ğurûş ve huddâmiye sekiz ğurûş ve kâtibiye beş ğurûş ve muhzırıye beş ğurûş ki min-haysû'l-mecmû' dörtbiñaltmış ğurûşa bâliğ olmağın meblağ-ı mezbûr bi'l-cümle a'yân-ı vilâyet ve ahâlî-i memleket ve kazâ ve nevâhî ihtiyârları ma'rifetleri ve ittifak ve itihâdlarıyla 'âmmeye tevzî' ve salyâne olunan defterdir ki ber-vech-i âtî zikrolunur. Hurre fi'l-yevmi's-sâbi'i 'aşara min-şehri rebî'i'l-âhır li-seneti semânin ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Nefs-i medîne-i Adana ğurûş 1720	Nâhiye-i Dindarlu ğurûş 970	Nâhiye-i Cânibi's-şehr ğurûş 260	Nâhiye-i Karakışla ğurûş 260
----------------------------------	-----------------------------	----------------------------------	------------------------------

Kazâ-i Sarıçam ğurûş 160 Cem'an	Kazâ-i Yüregir ğurûş 360	Kazâ-i Kara'isâlu ğurûş 250	Nâhiye-i Hacılıbaraklı ğurûş 80
yekûn			

ğurûş

4060 yalnız dörtbifialtmış ğurûşdur. sah.

Sahife no: 232

Belge no: 403³²

dirhem 'aded 110 meblağ 1	() dirhem () 100 meblağ 1	Kassâbân lahm-ı ğanem kıyye 1 meblağ 10	Kuyruk batman 1 meblağ 70	ergenç becesi () 1 meblağ 9	koyun paçası 1 meblağ 6	sâde 1 meblağ 3
Paça ütmesi 1 meblağ 2	yağlı ciger 1 meblağ 7	Börekçivân etli börek dirhem 35 meblağ 1	yağlı boğaca dirhem 35 meblağ 1	sini şermesi ücreti 1 meblağ 30	kıyma kebab bişirmesi kıyye 1 meblağ 3	Şiş kebabı bişirme ücreti kıyye 1 meblağ 2
tabe bişirmesi kıyye 1 meblağ 2	Şam böregi dirhem 45 meblağ 1	kuzu bişirmesi meblağ 6	Bakkâlân İç-il 'aseli kıyye 1 meblağ 20	'asel-i Adana kıyye 1 meblağ 30	hâlis erimiş yağ kıyye 1 meblağ 63	nohud kıyye 1 meblağ 6
soğan kıyye 1 meblağ 4	tâze soğan kıyye	sarımsak kıyye 1 meblağ 10	findık kıyye 1 meblağ 18	aslah kaysı kıyye 1 meblağ 22	harcı kaysı kıyye 1 meblağ 10	siyah erik kıyye 1 meblağ 12
bâdem kıyye	hurma kıyye	sabun kıyye 1 meblağ 40	Bor üzümü kıyye	İç-il üzümü kıyye 1 meblağ 8	kişniş kıyye 1 meblağ 16	zeytun yağı kıyye 1 meblağ 35

³² Belgenin başı eksiktir.

şir-i revğan kıyye 1 meblağ 26	bezir yağı kıyye 1 meblağ 26	incir kıyye 1 meblağ 8	leblebi kıyye 1 meblağ 8	'Ayıntab helvası kıyye 1 meblağ 21	Adana helvası kıyye 1 meblağ 16	Mar'aş pekmezi kıyye 1 meblağ 10
--	---	------------------------------------	--------------------------------------	--	---	--

def'a sıkma pekmez kıyye 1 meblağ 12	tahin kıyye 1 meblağ 11	mum kıyye 1 meblağ 30	aslah piyaz () 7 16	çökelekli () meblağ 14
--	-------------------------------------	-----------------------------------	-------------------------------	-------------------------------

Sahife no: 232

Belge no: 404

Defter oldur ki, fi'l-asl Kayseriyye Kazâsı'na tâbi' Talas nâm Karye ahâlisinden olub hâlen medîne-i Adana'da 'Abdülaziz Ağa Hânı'nda müsâfîren sâkin iken bundan akdem hâlik olan Murat veled-i Artin nâm zimmîniñ hâl-i hayâtında vasî-i muhtârı eylediği 'ammîsi oğlu A.ğob nâm zimmînin kabzylediği muhalefâtıdır ki, ber-vech-i âti zikrolunur. Fi'lyevmi's-sâbi'i 'aşara min-şehri cemâziye'l-evvel li-seneti semânin ve selâsîn ve mi'ete ve elf.

Penbe yük 1 ğurûş 70 Cem'an	def'a penbe batman 6 ğurûş 5	boy tüfengi 1 ğurûş 5	kendir top 6 ğurûş 2	kilim 1 ğurûş 1	aba yağmurluk 1 ğurûş 2
yekûn					
ğurûş					
85					

Minhe'l _____ ihrâcât

resm-i kısmet ğurûş 3	huddâmiye para 20	kâtibiye para 20	muhziriye para 4
Sahhu'l- _____ bâki			
ğurûş	para		
80	48		

Sahife no: 232

Belge no: 405

Devletlü sa'âdetlü sultânım hazretleriniñ hâk-i pâ-yı şeriflerine rû-yı 'ubûdiyet-i fersûde kılındıktan sonra ma'rûz-ı dâ'ileri oldur ki, İskenderun İskelesi'nden mühimmât-ı cebehâne ve

tophâne nakliçün kasaba-i Misis'e isâbet iden mekârî develerine kasaba-i mezbûre sâkinlerinden Ahmed bendeleri başbuğ olub vakt ve zamanında iskele-i merkûmede hâzır ve âmâde itmek üzre Kara Hacı oğlu Ahmed ve Ramazan ve Veli ve Seyyid 'Abdülfettâh ve Yahya oğlu Mustafa ve 'Ali ve Durmuş ve Molla 'Ali ve Köse İbrâhîm ve Kara Veli ve Abdüssettâr Ağa ve Hacı 'Osman ve Mehmed Ağa ve Köse Durmuş ve Hüseyin Kethüdâ ve Süleyman ve Gök 'Ali ve Hasan Sipâhî ve sâ'irleri mezbûr Ahmed bendelerine kefil oldukları sultânım hazretlerine i'lâm olundu. Bâkî lutf ve kerem sultanım hazretlerindir.

El-'abdü'd-dâ'î İbrâhîm, en-Nâ'ib bi-Misis ve Anas ma'a ()

Sahife no: 233

Belge no: 406

evân-ı nühâs 4	kırmızı makreme 1	deve re's 8	sîm raht 1	al at re's 8	() 2	() 2
ğurûş 4	ğurûş 8	ğurûş 340	ğurûş 75	ğurûş 110	ğurûş 40	ğurûş 20
tâbesi 4	sarık 6	evân-ı nühâs 12	sîm () 1	kuşak telli Hatâyî 2	bir boğan üç alaca ğurûş 13	
ğurûş 16	ğurûş 6	ğurûş 17	ğurûş 55	ğurûş 40		

Bâlâda zikrolunan defter mücebince zikrolunan eşyâlar sa'âdetlü mükerrermetlü hâlen İç-
il Sancağı Mutasarrıfı olan Zeynelabidin [Paşa] *yessere'llâhü mâ-yürîdü ve mâ-yeşâ'*
Hazretleri'nden livâ-i mezbûre tâbi' Gülnar ma'a Kürretü'n-Nürî Kazâsı ahâlifleri () alub
Adana Vâlîsi olan sa'âdetlü mükerrermetlü 'Ömer Paşa *yessere'llâhü mâ-yürîdü ve mâ-yeşâ'*
Hazretleri'niñ imdâd-ı seferiyyeleri tahsîli için Buyruldı-yı Şerîfleriyle mübâşir ta'yîn
buyurdıkları Mehmed Ağa'ya imdâd-ı seferiyye için deynimiz olan sekizyüzotuz ğurûşluk eşya
Makmûriye Kazâsı'ndan otuzbeş ğurûşluk eşyâ dahî zikrolunan eşyâlar ile ma'an içindedir.
Cem'an sekizyüzaltmışbeş ğurûşluk eşyâdır. Eşyâ-i merkûm mübâşir-i mezbûre teslim olunub
yedinden işbu biñyüz[otuz]sekiz senesinin imdâd-ı seferiyyesi mâlınıñ edâ temessüki alınub
işbu mezbûr mübâşire teslim olundu. Fî 24 zi'l-hiccet's-şerîfe sene 1138

Hurrirehû be-ma'rifeti'l-a'yân ve'l-ahâlî harrerehü'l-fakîrillâh 'azze şânuhû
Mehmed en-Nâ'ib be-Gülnâr ma'a Kürretü'n-Nürî ğufire-leh

Sahife no: 233

Belge no: 407

Defter oldur ki, Ma'mûriye Kâzâsı'nın Adana ahâlisinin imdâdiyye seferiyyesin beyân.

() re's at ğurûş 78	zincir-tâb kumaş 1 ğurûş 18	çinili kumaş 2 ğurûş 17	kesme 1 ğurûş 48	kutnı 8 ğurûş 30	alaca 2 ğurûş 23
çağşır 2 ğurûş 21	mâî yağmurluk ğurûş 22	kutnı 2 ğurûş 14	beyaz avcı kumaş 1 ğurûş 7.5	def'a kutnı 1 ğurûş 9.5	Haleb kutnısı 2 ğurûş 12.5
buğas buğas 3 ğurûş 6	parça sarık 1 ğurûş 3.5	beyaz yorğan 1 ğurûş 11	altı donluk cedî (?) ğurûş rubu' 3 3	kaftan ğurûş 240	

Halil el-Mevlâ'l-Hilâfe bi-Mâ'mûriye

Sahife no: 233

Belge no: 408

Mizâ

Mirza Çelebi zukağında Mehmed sâkin olduğu bağçe Ağazer nâm zimmiyân vekfliyle (?) iştirâ olunub sicill-i mahfûzda vakfiye ma'mûlün-bihâsı zuhûr bağçedir. Sah.

Sahife no: 234

Belge no: 409

Yurtan Mahallesi otuz, Dervişpaşa Mahallesi yigirmi ğurûşa icâr olundu.

Sahife no: 234

Belge no: 410

Dindarlı Nâ'ibi es-Seyyid Mehmed Efendi'nin şehriyesiçün Kırkbeş ğurûşa Hacı Mehmed ve 'Osman Beşe kefil-i bi'l-mâl olub bu mahalle kaydolundu.

Sahife no: 234

Belge no: 411

Biñyüzelliüç senesinin martı ve muharremine mahsûb devletlü Ya'kûb Paşa Hazretleri'niñ taksît-ı sâni olmak üzere a'yân ve ahâlî ma'rifetiyle tevzî' olunan defteridir. Zikrolunur. Fi 23 Şa'bân sene 1153

Livâ-i İç-il Livâ-i 'Alâ'ie

ğurûş

ğurûş

2700

1400

Sahife no: 234

Belge no: 412

Revġan-ı mum Otar veled-i Bedros fi 4 şevvâl sene 1153

Atalar Şeyhi Safer veled-i Yasef fi 4 şevvâl sene 1153

Sahife no: 234

Belge no: 413

Yurtan Mahallesi'nden Murad bin Ahmed nâm kimesneye yevmî beşer para nafaka ile al bârgir teslim olundu. Fî 13 şevvâli'l-mükerrerrem sene [1]153

Sahife no: 234

Belge no: 414

Üç kantar dakîk-ı hâss için altmışbeş ğurûş Battal Aġa'nın zimmetinde olub uncular esnâfi Battal Aġa'dan kabzeyledikleri kayd şod.

Şem'-i 'asel için mumcılara kırk ğurûş teslim olundu.

Sahife no: 234

Belge no: 415

Battal Mehmed Aġa meclis-i şer'de cümle muvâcehesinde vilâyete elçi salyânesinden cem' olan dakîkdan biñ ğurûş ikiyüz kıl arpa bahâsı olmak üzere ahz ve kabz eyledim.

Fî 10 Şevvâl sene 1153

Sahife no: 234

Belge no: 416

Çavuşbaşınıñ Mehmed Aġa'ya mübâya'a için dörtyüzseksenaltı ğurûş virilmiştir.

Adana Vâlisi Ya'kûb Paşa Hazretleri'niñ imdâdiyyesi için Burusalıoġlu tarafından yüzaltmış [ġurûş] istikrâz olunub yigirmibeş ğurûş murâbaha virmek üzere cümle ma'rifetiyle bu mahalle kaydolundu.

Sahife no: 234

Belge no: 417

Kethüdâyerinden ikiyüzelli ğurûş elçi masârıfı için alınmıştır.

Dede Efendi'ye nefis-i şehir Adana'ya isâbet iden elli re's deve için bir def'ada biñ ğurûş ücret ile ta'ahhüd eylediği cümle 'ulemâ ve sulehâ ve a'yân ve ahâlî muvâcehelerinde kabûl ve işbu mahalle kaydolundu.

Fî 5 Zî'l-hicce sene [1]153

Sahife no: 235

Belge no: 423

Şambayadı 'Aşîreti'nden Hüseyin bin 'Abdullah Mehmed ibn-i Hacı Ahmed Mustafa () Murad Parmaksızoğlu Mustafa onsekiz deve ücreti üçyüzaltmış ğurûş Dede Efendi yedinden ahz ve kabz idüb mahalli- mezkûre cebehâne nakline ta'ahhüd eyledik didikleri kayd şod.

Fî 5 Zî'l-hicce sene [1]153

Hamza Ağa

Şehir Kethüdâsı Hacı Hüseyin

Hazînedâr 'Ali Ağa

Sahife no: 235

Belge no: 424

Ağamehmed Mahallesi'nden Hacı 'Osman bin Mûsâ ve 'Ali Beşe bin Mehmed meclis-i şer'a gelüb takrîr-i kelâm eylediler ki, "Târîh-i kitâbdan kırk gün mukaddem Anahl (?) Kasabası'ndan Hızır Beşe yigirmiyedi yük bir dink dakîk iştirâ idüb lâkin şol şartla ki mezbûr Hızır Beşe asl-ı mâlın söyleyüb bizler fâ'idesin virmek üzre bey' idüb asl-ı mâlın yüki onar ğurûş olub ikişer ğurûş fâ'iz olacak idi. Bey'imiz fâsid olmağla bu mahalle kaydolunub hîn-i iktizâda yine dakîkı reddolunması matlubumuzdur." Didikleri kayd Şod.

Fî 25 Za sene 1153

S O N U Ç

İncelemiş olduğumuz bu şer'îye sicilinin muhtevası belge yönünden oldukça zengindir. Belgelerin büyük çoğunluğunu fermanlar, beratlar, buyrulduklar, hüccetler ve ilamlar oluşturmaktadır. Kadının kendi ürettikleri ile merkezden gelen belgelerin oranı birbirine yakındır.

Fermanların konularını genellikle, aşiretlerin iskanı; asker ve zahire tedariki ve bunların nakli; bazı suçluların yakalanması ve cezalarının verilmesi; Surre alayı ve hacılarla, para taşıyan görevlilerin yol emniyetlerinin sağlanması gibi umûmi istekler oluşturmaktadır. Ancak bu görevlerin yerine getirilmesi esnasında reaya ve berayaya haksızlık ve zulüm yapılmaması tenbih edilmektedir.

Buyruldu ve mektupların çoğunluğunu sadrazam ve yeniçeri ağasının, gönderilen fermanları te'kiden, kaleme aldıkları yazılar oluşturmaktadır.

Beratlarda ise daha ziyade imâmet, ferrâşlık, mu'allimlik, müderrislik, mütevellilik, mimarlık v.s. görevlendirmeler vardır.

Cizye beratı ve eşkıyanın yakalanması ve aşiretlerinin başka yerlere iskanını isteyen fermanda olduğu gibi, sultan bir konunun takibini isterken kanun ve şeriattan ayrılmamaya özen göstermektedir.

İlamların konularını arazi anlaşmazlığı, yaralama, öldürme, alacak ve miras davaları oluşturmaktadır. Burada da İslam hukukunun tamamen uygulandığını, gerektiği zaman kısas cezasının da verildiğini; bu konuda müslim gayri-müslim ayırımının yapılmadığını görüyoruz.

Hüccetlerin sayısı ve çeşitliliği çok fazladır. Özellikle gayri-menkul satışları (müslüman müslümana ve gayrimüslime, gayri-müslim gayri müslim ve müslümana olmak üzere) oldukça dikkat çekicidir. Ayrıca vakıf hüccetlerinin çokluğu ve bunun da genellikle kendi evladına şartıyla kayıtlanması, tescil işinin birbirine benzerliği akla bazı istifhamlar getirmektedir. Acaba bu kadar vakıf yapma arzusu bir vergiden kaçma arzusu mudur? Yoksa sadece hayır yapmak mıdır? Bunun araştırılması gerekir.

Defterdeki belgeler sadece bunlardan ibaret değildir. Biz burada sadece bir özet mahiyetinde bazı belgelerin konularından bahsettik. Diğer belgeler de incelendiğinde görülecektir ki, bu defter, Osmanlı hukukuna, iktisadına, tarihine, harp tarihine dair önemli bilgiler ihtiva etmektedir. Osmanlı'da müslüman gayri müslim ayırımının yapılmadığını, onlar istedikleri zaman şeriat mahkemesinde yargılanıp, meselelerinin halledildiğini görebiliyoruz.

Bir defterden yola çıkarak genelleme yapmak doğru bir yol olmaz. Ancak bu ve diğer birçok defterin muhtevasından Osmanlıda İslam hukukunun hemen hemen bütün yönleriyle uygulandığını söyleyebiliriz.

A n a l i t i k İ n d e k s

- Abanos kabzalı sağır kılıç, 277
 Abaza İbrâhîm Ağa, Bozdoğan Mukataası
 mütezimi, şehid 215; 301
 ‘Abdunnûr Ağa, Menzilci, 428
 ‘abd-i memlûk, 326
 ‘Abdi Paşa zâde ‘Âli, 370
 ‘Abdullah Ağa, Serdâr-ı Adana, 271
 ‘Abdullah Beşe, Mûtevellî, 120; 126
 ‘Abdullah Efendi Kâtib, 90; 106; 107; 114; 115;
 116; 118; 123; 128; 130
 ‘Abdullah Efendi, 230
 ‘Abdullah Efendi, İmâm, 269
 ‘Abdullah Halife, talebe-i ulûmdan, 407
 ‘Abdullah Halife, İmam, Danişmend, Mûderris,
 Muid, Musallî, Hatib, 405
 ‘Abdullah Paşa, vezir, Bosna Valisi, 194; 398
 ‘Abdullah, Adana Valisi Mehmed Paşa'nın
 Kethûdası Mehmed Ağa'nın Hizmetçisi, 263
 ‘Abdullah, Anadolu kadıaskeri, 456
 ‘Abdullah, Haleb Kadısı, 372; 385; 390
 ‘Abdullah, Mestanoğlu Mescidi Vakfı Mûtevellisi,
 403
 ‘Abdullah, Tarsus Nâ'ibi, 178
 ‘Abdullah, şer'î işleri dinlemeye memur, 448
 ‘Abdullah, Şeyh Yahya'ya ğadreden, 237
 ‘Abdül'aziz Ağa, Kurdkulağı Menzilcisi, 269; 300
 ‘Abdülaziz Ağa Hânı, 467
 ‘Abdülcelil, Arpacioğlu Hüseyin'in oğlu, eşkiya,
 202; 207; 214; 222, 228; 262; 265; 272; 286;
 287; 288; 289; 293; 294
 ‘Abdülġani Efendi, İmâm, 269
 ‘Abdülkadir Beşe, 86; 109
 ‘Abdülkadir Beşe, Menzilci, 108
 Abdülvahhâb el-Mevlâ, 147
 ‘Abdülvahhâb, Mahmud Paşa Mahkemesi'nde
 Kadı, 145; 152; 156
 ‘Abdürrezzâk, Tekye Mescidi İmamı, 382
 ‘Abdüsselâm Efendi, İmâm, 262; 295; 428; 465
 ‘Abdüsselâm, müezzin, 148
 ‘Abdüssettâr, Kasaba Mûtesellimi, 274
 ‘Acem Hanı icâresi, 109
 Adana ahâlîsi, 209
 Adana ahâlîsinin imdâdiyye seferiyyesi, 468
 Adana beglerbegisi, 137; 141; 152; 153; 154; 157;
 160; 162; 165; 189; 203; 243
 Adana Beglerbegliği, 295; 297
 Adana Boyahânesi Mukâta'ası, 413
 Adana Eyâleti Mukâta'âtı, 232; 397
 Adana Eyâleti Mûtesellimliġi, 296
 Adana Eyâleti'niñ alaybegileri, 135; 400
 Adana Eyâleti'niñ elviye Alaybeyleri, 242
 Adana Eyâleti, 132; 135; 138; 140; 201; 232; 266;
 297; 305; 311; 312; 354; 364; 374; 375; 376;
 389; 397; 399; 400; 402; 403; 425; 443; 446;
 449
 Adana helvası, 467
 Adana ihtisâbı, 383
 Adana kâdîsi, 137; 140; 141; 143; 147; 152; 156;
 160; 207; 209; 211; 224; 232; 234; 235; 359;
 360; 374; 375; 376; 397; 408; 425
 Adana Kal'ası dizdârı, 246; 408
 Adana Kal'ası mustahfızânı, 227
 Adana Kal'ası yerlî neferâtı, 227
 Adana Kal'ası, 108; 227; 406
 Adana kazâsı, 144; 224; 227; 323; 432; 436
 Adana Mahkemesi, 102
 Adana menzil mâlî, 350; 351
 Adana menzili, 84; 318; 465
 Adana menzilin'in taksît-i evvelîsi, 284
 Adana menzilin'in taksît-i sânisî, 465
 Adana Mukâta'ası, 213
 Adana mutasarrıfı, 213
 Adana mûtesellimi, 169; 174; 194; 197; 207; 209;
 234; 235; 246; 298; 358; 359; 360; 361; 364;
 368; 375; 376; 377; 380; 383; 387; 394; 406;
 408; 418; 420; 421; 423; 449
 Adana mûtesellimleri ve ihtisâb ağaları, 224
 Adana Sancaġı 'avârız ve bedel-i menzil mâlî, 397
 Adana Sancaġı mutasarrıfları, 195
 Adana Sancaġı mûtesellimi, 396; 397
 Adana Sancaġı, 138; 142; 162; 197; 200; 205; 213;
 266; 354; 394; 397; 406; 448
 Adana Serdârı, 130; 216; 217; 337; 355; 367
 Adana vâlîleri, 213; 232
 Adana Vâlîsi olub Hemedân Muhâfızı, 354
 Adana Vâlîsi, 182; 354, 398
 Adana ve Dindarlu kâdîları, 394
 Adana ve Kara'îsâlu kâdîları, 406
 Adana ve Sis kâdîları, 407
 Adana ve Tarsus ahâlîsi, 207
 Adana ve Tarsus mûtesellimleri, 236; 237
 Adana ve Tarsus sancakları, 142
 Adana ve Tarsus ve Sis mûtesellimleri, 446
 Adana ve Tarsus ve Sis ve Kars ve Ruha İfrâz ve
 Kilis ve Yeniil ve İfrâz kâdîları, 388
 Adana ve Tarsus ve Sis ve Misis kâdîları, 443
 Adana ve Tarsus ve Sis ve Misis kazâları, 443; 446
 Adana ve Tarsus ve Sis ve Misis ve Kars ve Rakka
 ve Efrâz ve Kilis ve Yeniil ve 'Azâz ve 'Ayıntab
 voyvodaları, 388
 Adana ve Tarsus ve Sis ve Misis ve Yeniil ve
 Eyâlet-i Adana vâki' sâ'ir kâdîlar, 387
 Adana ve Tarsus ve Sis ve İçil ve Kars kâdîları,
 243
 Adana İспенçe Mukâta'ası, 383
 Adana, 109; 83; 84; 85; 86; 87; 88; 89; 91; 92; 93;
 95; 96; 98; 99; 100; 101; 102; 103; 104; 105;
 106; 107; 108; 112; 113; 114; 115; 116; 118;
 119; 121; 122; 123; 124; 125; 126; 127; 129;
 130; 131; 132; 134; 135; 136; 137; 138; 139;
 140; 141; 142; 143; 144; 145; 146; 147; 148;
 149; 151; 152; 153; 154; 155; 156; 157; 158;

- 159; 160; 161; 162; 163; 164; 165; 166; 167;
168; 169; 170; 172; 173; 174; 175; 176; 178;
179; 180; 181; 182; 183; 184; 186; 187; 189;
190; 191; 192; 193; 194; 195; 196; 197; 198;
200; 201; 202; 203; 204; 205; 206; 207; 209;
211; 214; 215; 216; 217; 218; 223; 224; 225;
227; 228; 229; 230; 232; 234; 235; 236; 237;
238; 239; 240; 241; 242; 243; 246; 247; 252;
253; 255; 256; 257; 258; 260; 261; 262; 263;
264; 265; 266; 267; 268; 270; 271; 272; 273;
275; 281; 282; 284; 285; 286; 287; 288; 289;
290; 292; 293; 294; 295; 296; 297; 298; 299;
300; 301; 302; 303; 304; 305; 306; 307; 308;
309; 311; 312; 314; 315; 316; 317; 318; 319;
321; 322; 323; 324; 325; 326; 328; 329; 332;
337; 338; 340; 341; 342; 343; 346; 348; 349;
350; 351; 352; 354; 355; 357; 358; 359; 360;
361; 362; 363; 364; 365; 367; 368; 369; 370;
372; 374; 375; 376; 377; 378; 380; 382; 383;
384; 385; 387; 388; 390; 394; 396; 397; 398;
399; 400; 401; 402; 403; 404; 405; 406; 407;
408; 413; 417; 418; 420; 421; 424; 425; 426;
427; 428; 429; 432; 433; 434; 436; 437; 438;
439; 440; 441; 442; 443; 445; 446; 447; 448;
449; 454; 455; 456; 457; 458; 459; 460; 461;
462; 463; 465; 466; 467; 468; 470; 471; 472
- 'âdât-ı ağnâm tahsildârları, 245
'Aded-i ağnâm, 138
'âdet-i ağnâm, 245
'Ahmed Efendi, Müderris, 268; 271
Ağa-yı Hasan, Dergâh-ı Âli Yeniçerileri Ağası,
217
Ağamehmed Mahallesi, 88; 181; 315; 472
Ağazâde Mehmed Efendi Katib, 107
Ağba nâm mevzi', 281; 294
Ağcakoyunlu Cemâ'ati re'âyâları, 362
Ağcakoyunlu Cemâ'ati, 362; 363; 376; 389
Ağcakoyunlu cemâ'atleri, 156; 157
Ağcakoyunlu devesi, 156
Ağcamescid Mahallesi, 85; 95; 337
Afşar, 134
ahâlî-i Adana, 208
ahâlî-i belde, 210
ahâlî-i memleket ma'rifetleri, 163
ahâlî-i memleket, 162; 163; 182; 186; 220; 268;
284; 298; 305; 312; 313; 329; 350; 351; 354;
428; 441; 465
âhen-i hâm, 358; 360; 361
Ahidnâme-i Hümâyûn, 233
Ahmed Ağa, Kethüdâyeri-i Adana, 290; 294; 295;
302; 460; 465
Ahmed Ağa, Mîr-alay-ı Adana, 86; 100
Ahmed Ağa, Konakçı, 159
Ahmed Ağa, Ser-muhzırân, 106; 126
Ahmed Ağa, Turnacıbaşı, 109
Ahmed Beg, 'Ali Paşazâde, silahşör-i şehriyârî,
215
Ahmed Bey, 247
Ahmed Beşe, Ser-muhzırân, 102; 123; 130
Ahmed Çavuş Ağa, Serdengeçti bayrağı küşadına
memur, 252
Ahmed Efendi, Kâtib, 181
Ahmed Efendi, Adana Kadısı, 241; 303; 322; 429;
455
Ahmed Efendi, Müderris, 295; 465
Ahmed Efendi, İmâm, 258; 269
Ahmed Efendi, İmâmzâde, Kâtib, 295
Ahmed el-Mevlâ Hılâfe, İstanbul'da kadı, 229; 232
Ahmed el-Mevlâ'l-Hılâfe, Kayseri Kadısı, 303
Ahmed en-Nâ'ib, Mahkeme-i Mahmud Paşa, 196;
201; 238; 242; 408; 455
Ahmed Halife, buk'adar, 455
Ahmed Halife, Mestanoğlu Mescid-i Şerîfi İmâmı,
229
Ahmed Halife, Saçlı Hamid (Kubad Çavuş)
Mescidi İmâmı, 405; 406
Ahmed Paşa, vezîr, Bağdad Valisi, Hemedan
Seraskeri, 242; 247; 248; 249; 251; 252; 266;
297; 305; 311; 329; 356; 360; 361; 365; 367;
371; 384; 385; 388; 396; 397; 398; 400; 409;
410; 411; 414; 424; 426; 446; 447; 449
Ahmed Paşa, vezîr, Haleb Valisi,
Ahmed Paşa, Vezir, Haleb Valisi, 356;
Ahmed Paşa, vezir, Haleb Valisi, İsfahan
Seraskeri, 356; 360; 365; 373; 375; 376; 379;
385; 388; 389; 427; 441; 443; 445; 449
Ahmed Paşazâde, Defterdâr, 297
Ahmed ve 'Osman, mukata'a mutasarrıfları, 213
Ahmed, 202
Ahmed, Adana Kethüdâyeri, 207
Ahmed, buk'adar, 455
Ahmed, cüz-i şerîf tilâvet iden, 234
Ahmed, Dergâh-ı 'Âli Garibleri Ağası, 357; 358
Ahmed, deve katarı başbuğu, 468
Ahmed, Müderris, 195
Ahmed, rikâb-ı hümâyûn silahşörlerinden, 214
Ahmed, Ser-muhzırân, 91; 92; 93; 96; 127
Ahmed, timar mutasarrıfı, Kefe k. Birecik sn., 398
Ahmed, Ulufeciyan-ı yesâr-ı Dergâh-ı Âli, 357
Ahmed, Usta, Yigidbaşı, 269
Ahur k., Harput kz., 457
ahz-ı emvâl, 233
ahz-ı irtişâ. 208; 272
akçe murâbahası, 318
akçe talebi, 189
Akkapu Mz., Adana, 281; 286
Akkız Mahallesi, 182
akvâl-i e'imme-i Hanefiyye, 456
Akviran k., Silifke nh., 399
Akşar k., 126
Akşehir Sancağı mütesellimi, 421
Akşehir, 421
alâmet-i hudarâ, 228
'akd-ı âtî, 106; 166; 168; 172; 182; 255; 261; 271;
285; 303; 304; 307; 315; 316; 321; 325; 337;
346; 355; 429; 432; 436; 442; 456

- 'Alâ'îye, 383
 'Alâmet-i şerîfe, 131; 135; 137; 139; 140; 141; 143; 145; 146; 147; 148; 149; 150; 151; 152; 153; 154; 155; 158; 159; 192; 193; 195; 196; 197; 198; 201; 202; 205; 206; 208; 209; 211; 213; 214; 215; 216; 219; 222; 223; 225; 226; 227; 229; 232; 233; 235; 236; 237; 239; 242; 243; 245; 246; 248; 250; 251; 297; 357; 361; 362; 363; 368; 369; 372; 374; 375; 377; 378; 379; 380; 381; 382; 387; 390; 394; 395; 396; 398; 399; 400; 401; 402; 403; 404; 405; 406; 407; 408; 410; 411; 413; 414; 415; 418; 420; 422; 423; 424; 425; 426; 443; 448; 452; 453; 455
 'Ali Ağa, Distârî, ferman getiren, 465
 'Ali Ağa, mübâşir, 160
 'Ali Efendi, Adana Müftüsü, 263; 268; 270; 271; 288; 289; 290; 294; 295; 299; 316; 428; 456; 465
 'Ali Efendi, Adana Mütessellimi, 374
 'Ali Efendi, İmâm, 269
 'Ali Halife, mektep hocası, 387
 'Ali Hüseyin Diyarbekir, 242
 'Ali Paşa, 160; 162; 163; 165; 182; 207; 405; 440
 'Ali Paşa, Emîrül-Hâc, 182
 'Ali Paşa, sâbık Yeni-il Voyvodası, Vezir, Tebriz Seraskeri, 368; 417; 419
 'Ali, 'Attârân Şeyhi, 267; 270
 'Ali, Ağa-yı Silâhdârân-ı Dergâh-ı 'Âlî, 146
 'Ali, Ferrâş, 225
 'Ali, Lori k.den timar mutasarrıfı, 399
 'Ali, sadrazamın kahvecibaşısı, 194
 'Ali, İfraz Voyvodası, 381
 'Ali, zâbit, kethüdâyeri, 357
 'Ali, Şeyh-ı 'Attârân, 269
 'Alidede Mahallesi Mescid-i Şerîfi, 471
 'Alidede Mahallesi, 101; 285; 299; 458; 459; 471
 'Alikocalı mezra 'ası, Yüreğir kz, 283
 'âmmeye tevzî', 163
 'Anzak, mz., 448
 'Arablı k. Dindarlı nh., 307
 'aşâ'ir boybegleri, 136
 'aşâ'ir ve kabâ'il boybegleri, 370
 'aşâyir ve kabâ'il boybegleri ve kethüdâları, 364
 'aşîret-i 'Abalu Solak, 135
 a'lâ, 390
 Alan oğlu Mehmed, mektep yaptırın, 387
 Ali, Muhzır, 127
 altmışbeşinci bölük, 146
 Altun Suyu'nun taşköprisi, 385
 altun-ı eşrefi, 133
 altı bölük yoldaşları, 146; 357
 Amasya ahâlîsi, 100
 Amasya, 100; 247
 Anadolu Eyâleti, 150
 Anadolu Muhâsebesi, 242; 403
 Anadolu nâfesi boy kürki, 276
 Anadolu yakası, 136
 Anadolu'nun orta ve sağ kolları, 417
 Anadolu, 84; 85; 131; 134; 136; 142; 144; 150; 156; 220; 242; 243; 249; 250; 251; 252; 276; 322; 323; 327; 403; 409; 410; 411; 412; 414; 415; 417; 423; 444; 450; 452
 Anahıl (?) Kasabası, 472
 Anaverze, 134
 Ankara, 217; 220; 247
 Antakya ve Payas ve İskenderun kâduları, 383
 Antakya, 247; 384; 424
 arâzî ashâbı, 189
 Arpacıoğlu el-Hâc Hüseyin Ağa, isyancı, katlolunan, 191; 197; 200; 202; 207; 214; 228; 262; 265; 272; 286; 287; 288; 289; 293; 294; 337; 464
 Artin, 139; 152
 arz, 238
 asahh-ı akvâl-ı e'imme-i Hanefiyye, 156
 ashâb-ı hukûk, 208
 'Asâkir-i Mansûre, 305
 'Asâkir-i İslâm, 194; 443; 447
 Âsitâne-i 'Aliyye, 108
 Âsitâne-i Sa'âdet Hazînesi, 144; 199; 212; 419
 Âsitâne-i Sa'âdet, 137; 144; 209; 214; 223; 229; 236; 237; 365; 367; 368; 370; 376; 380; 381; 384; 385; 388; 392; 393; 395; 396; 401; 406; 414; 419; 420; 441; 449; 453
 âsiyâb, 281; 432; 436
 Âsiye, evini vakfeden, 434
 'Asker-i İslâm, 194
 'askerî çiftlikleri, 148
 'askerîlik iddi'ası, 362
 'askerîlik ve kal'a kulluğu, 362
 Askerî Rûznâmçesi, 242
 asl-ı mâl-ı cizye, 391
 a'sâr, 144; 205
 at canbazları, 364
 'Atâu'llah, Anadolu Kadıaskeri, 323
 'Atebe-i 'Aliyye-i Hudâvendî, 132
 'Atîk 'Ali Paşa Medresesi, 405
 'atîk serdengeçdi ağaları ve bayrakdârları, 250
 'Atîk Vâlide Sultan Evkâfi, 362; 363
 'Atîk Vâlide Sultan vakfı, 134
 'atîk ve cedîd mütekâ'id serdengeçdi ağaları ve bayrakdârları, 415
 'atîk ve cedîd serdengeçdi ağaları, 365
 'Attâr Sa'dullah, 273
 'avârız, 140; 244; 397
 'avârız-ı divâniyye, 138
 'avârızhâne, 418
 Ayaklıkilise ve Göcekkend Mukâta'ası, 201
 a'yân-ı vilâyet, 131; 135; 157; 158; 159; 162; 163; 182; 186; 223; 230; 241; 247; 249; 251; 252; 268; 284; 295; 297; 298; 305; 312; 313; 319; 330; 350; 351; 354; 364; 365; 368; 370; 373; 376; 377; 383; 388; 401; 403; 404; 411; 414;

- 415; 420; 421; 422; 424; 426; 427; 428; 440;
441; 444; 445; 446; 449; 451; 452; 465
Ayas kal'ası neferâtı, 143
Ayas, 322
ayazmalar, 455
'Ayıntab, 135; 211; 230; 277; 361; 370; 371; 374;
385; 388; 389; 467
'Ayıntab helvası, 467
'Ayıntab nâ'ibi, 388
'Ayıntab rahtı, 277
Ayıntab sancakları begleri, 135
Ayaş Kal'ası, 142
âyîn-i 'âtıla, 454
âyîn-i efrence intihâl idenlerin rücû'larına tenbîh
etmek, 233
'aynî 'öşr, 189
A'zâz, 385; 389
'Aziz Ağa, Adana Serdârı, 366; 367; 368
- Bâb-ı Tarsus Mahallesi, 164; 179; 346
Bâb-ı Tarsus, 258
Bâc-ı bazar-ı cum'a, 198
bâc-ı idî (?), 235
bâd-i hevâ, 138
Bağceci Fellâh Molla 'Ali, 274
Bağceci Molla Hasan, 274
Bağcı Mehmed, 274
Bağdad defterdârı, 297
Bağdad Eyâleti, 242
Bağdad Vâlisi, 297
Bağdâdi kaftan, 343; 344
Bahrîlü cemâ'atleri ahâlîleri, 443; 447
bahşîş, 451
Balcıoğlu, şakî, Mehmed Paşa'ya isyan edenlerden,
191; 448
Balcızâde Hanı, 461
Barak, 134
bârgir bahâsı, 351
barut-ı siyah, 385
basmacıyân rüsûmı, 195
Basmacıyân, 195
Basra ve Kurna kal'aları, 236
batman, 101; 103; 104; 108; 164; 169; 190; 258;
259; 283; 306; 307; 309; 310; 328; 329; 339;
466; 467; 471
Batılı 'aşireti, 134
Bayındır 'aşireti, 134
Başbakı kulu 'Ali, 142
Başdefterdâr, 153
Başmuhâsebe Defterleri, 144; 149; 150; 200; 205;
213; 216; 232; 244; 368; 394; 419
Başmuhâsebe, 203; 205
bedel-i güherçile, 227
bedel-i menzil, 118; 266; 312; 354; 397
Begdili eşkıyası, 134
Bektaşlı nâm mevzi', 265
Belan Dağı, 371; 385; 389
beled keferesi, 203
- Belgrad Muhârebesi, 215
Belli (?) Adana Mukâta'ası, 413
bennâk, 150
ber-muktezâ-yı şer'-i şerîf, 160
ber-vech-i iştirâk, 238
ber-vech-i mâlikâne, 131; 136; 150; 194; 201; 203;
204; 205; 300; 368; 383; 394; 406; 408; 417;
420; 436
ber-vech-i ocaklık, 142; 235; 300
Berât-ı 'Âlî-şân, 224
Berât-ı Hümâyûn, 226; 239; 413
berât-ı peşkeş, 454
Berât-ı Şerîf, 139; 144; 145; 146; 152; 192; 193;
196; 212; 229; 231; 382; 405; 406; 408
Berber Hasan oğlu 'Ali, 273
Bereketlü k., Nigde sn. 217; 220
Berindi, 322
Beytül-Harâm, 84
Beytül-mâl kabzı, 169
Beytül-mâl, 104; 105; 108; 130; 132; 169; 207;
208; 212; 231; 258; 259; 272; 298; 299; 303;
369; 390; 454; 457; 461
Beytül-mâl-ı müslimîn, 208; 212; 231
beyyine taleb, 85; 89; 92; 93; 96; 103; 114; 115;
117; 121; 124; 127; 128; 161; 166; 173; 185;
299; 302; 316; 323; 457; 459
Beşir Ağa, Dârü's-Sa'âde Ağası, Haremeyen-i
Şerifeyn Evkâfı Nazırı, 362; 363
bi't-tav'îs-sâf ikrâr ve takrîr-i kelâm itmek, 166;
255; 261; 285; 337; 341; 346
bi-hükmi'l-münâhastî's-şer'iyeye, 165
bilâ vâris-i ma'rûf fevtolanlar, 207
bilâ-vâris murd olan papaslar ve keşişler ve
karabaşlar, 454
Bilecik kasabası, 169
bir zimmî 'avret boşamalı ve yâhud almalı olsa,
454
Birecik Mütessellimi, 207
Birecik Sancağı begi hâsları, 142
Birecik Sancağı, 398
Birecik İskeleyi, 360; 361; 370
Birecik, 236; 364; 371; 385; 389
Birgivi mecmu'a, 275
Boğalı mz. Cânib-i Şehr nh., 117
Boğazlıyanluoğlu Mehmed Paşa, sabık Adana
Beylerbeyisi, 448
Bolu, 247
Bor, 131
Boraz, 153
Bosnakârî ince sîm kemer raht, 277
Bozok, 131
Bulduk Ahmed Sipâhî, 274
bür'i tâmm, 161
Burhân Ağa, Türkmân Voyvodası, 156
Büyük Kal'a Defterleri, 227
Büyük Türkmen, 131
bıçakçı, 364

- Cabbâz-ı Emiriz (?) cemâ'ati, 354
 câdde-i Hakk, 392
 Çağzağanlı 'aşireti (?), 134
 Cafer Ağa, Enderûn Ağalarından, 116
 Cafer Paşa Câmî'-i Şerîfi, 239
 cambâzlar, 351
 câmeşûy da'vâsı, 164
 Câmî' Mahallesi, 173
 Câmî'-i 'Atîk imâmı, 318
 Câmî'-i 'Atîk, 170; 193
 Câmî'-i Cedîd Mahallesi, 106; 123; 127; 325
 câmi'i şerîf, 145; 147
 câmi'u'l-emvâl, 199; 212; 231
 camus ve bârgirler iştirâ etmek, 370
 Camuscı karyesi, 115
 camuslar, 372
 Can Ademoğlu Hacı Hasan Vakfı, 355
 Canbâz Emirza (?) Cemâ'ati, 118
 Canbâz-ı emîriz (?) Cemâ'ati, 266
 Cânib-i şehir ma'a Şambayadı perâkendeleri, 240
 Cânib-i Şehir Nâhiyesi, 115
 Cânib-i Şehr Nâhiyesi, 117; 202; 282; 294; 325
 cebeci, 207; 370
 cebehâne mühimmât, 156
Cebehâne mühimmâtı nakl, 364
 cebehâne ve tophâne mühimmâtları, 443
 Cebel-i Ahengûyân mukâta'ası, 118
 Cebeliye tütünü, 97
 Çeçeli ma'a Kabahayme Cemâ'ati (?), 134
 celb-i hükkâm, 233
 celb-i mâl, 233; 251; 357; 366; 367; 382; 392;
 393; 395; 396; 401; 413; 414; 453
 Celil Beşe, Karamanlı, 471
 cemâ'at kethüdâları, 370
 Cemâ'at-i 'Abdallu, 358
 _____ Çakıllu, 448
 _____ Çıldırım, Koştimur n., Tarsus sn., 398; 400
 _____ Degirmenci, 398; 400
 _____ Eynbegoğlu, 448
 _____ Gördüklü, 203; 205
 _____-i Karahıdırlı, 418
 _____ Karmıtlı, 358
 _____ Şarklı, 358
 _____ Koyunculu, 138
 _____ koyuncuyân, 138
 Cennetbucağı k., 174; 283
 Cereknânoğlu Hânı, 130
 Cerîd, 134
 cevâmi', 160
 Cevanşir Cemâ'ati, 156
 Cevanşir ve Süleymanlı-i Kebîr ve Sağır
 Cemâ'atleri, 149
 Cevanşir, 150
 cevr ve ta'addî itmeleri, 419
 Ceyhan Suyu, 153
 cezâları tertîb, 191; 209; 221; 262; 265; 270; 272;
 286; 287; 288; 289; 293; 294; 386; 392
 cezîre-i Kıbrıs, 246
 cibâyet eylemek, 132
 cibâyet, 132
 cibâyete me'mûr 'âmiller, 392
 Cihanbeglu, 134
 Cin Mehmed, Menzilci, 318
 Cinganlar, 471
 cirid mülâ'abesi, 116
 Cîsr-i Kebîr, 92
 cizye, 132; 390
 _____ berâtı, 390
 _____ cibâyeti, 392
 _____ evrâkı bohçası, 132
 _____ muhâsebecisi ve kâtibleri, 391
 cizyedâr, 186; 349
 cizyedârlar, 133
 cizyeleri cibâyet olunmak, 132; 133; 390; 391
 cümle ma'rifetiyle, 163
 Çadircı Usta Hasan, 267
 Çakıd Hanı, 247
 Çakılı Mahallesi, Sis kz., 342
 Çal Mezra'ası, 185
 Çanlı Kilise, 153
 Çarşu Hanı, 175; 471
 Çavuşbaşı Vekili olan İsmâ'il, 209
 Çaybağçe, 281
 Caycabucağı k., 262
 Çayrağzı, 153
 Çâşnigir Köprüsü, 218
 çeltük-i enhâr-ı Kars, 227
 Çender Yusuf, Sis Mukataası Mültezimi, 368
 Çevgânîzâde Mustafa, Adana kadısı, ma'zûl, 322
 Çigdemlü 'aşireti, 126
 _____ Cemâ'ati, 329
 _____ cemâ'atleri ahâlfileri, 443; 447
 _____ Türkmânı, 329
 Çoban Karye, Birecik sn., 398; 448
 Çobanoğlu Kâsım, 135
 Çukadâr Mustafa Ağa, Çukadâr Serdâr-ı Adana,
 290
 çukadâriye, 101; 104; 105; 130; 162; 181; 190;
 254; 291; 293; 307; 309; 324; 327; 340; 341;
 345; 348; 349; 369; 432; 434
 Çukurkeşek, 198
 Çukurmescid Mahallesi, 129; 180; 307
 Çınarlı Mahallesi, 127; 169
 Çırak Mahallesi, 168
 dakîk-i hâss, 470
 Dâmâd İbrâhim Paşa, Sadrazam, 201
 Danakıran Mukâta'ası, 144
 dânişmend Şeyh Yahya, 237
 Dânişmendlik Berâtı, 237
 Dânişmendlü Türkmânı cemâ'atleri, 149; 150
 dâr-ı dünyânın fenâsı, 125
 dâr-ı ukbânın bekâsı, 125
 Darb Nehir, 385
 darb ve harbe kâdir tüfenk-endâz il erleri, 158; 378

- dâr'l-mülk-i Azerbaycan, 194
 Davud ve Hüseyin, Ramazanoğlu Evkâfi Mütevellîleri, 215
 Debbâğân Mahallesi, 113; 114; 127; 160; 187; 271; 348
 Debbâğhâne Mahallesi, 255
 Debbâğhâne, 255; 429
 defter emîni efendi, 206
 defter-i cedîd-i hâkânî, 148
 Defter-i Hâkânî, 203; 206; 399; 406
 defter-i icmâl, 204
 Defter-i Mufassal, 203
 Defter-i İcmâl ve Mufassal, 203
 defterdâr efendi kapucular kethüdâsı, 182
 Defterhâne, 205; 419
 Defterhâne-i 'Âmire, 203; 244
 defterlü re'âyâları, 418
 Deli Mü'ezzin Odaları, Elimermer mh. İst., 463
 dellâlbaşı, 146
 dellâliye, 105
 Demir Ma'deni voyvodası, 358
 Demirkapu, 152
 Demrek Cemâ'ati, 329
 Demrek cemâ'atleri ahâlîleri, 443; 447
 der-i devlet adâlet-unvân terâne, 131
 Der-i devlet-medâr, 135; 157; 158; 191; 219; 222; 233; 377; 378; 379; 422; 447; 449
 Der-Sa'âdet, 132; 154; 377; 444
 derbendci, 152
 derbendler, 244
 Dergâ-ı 'Âlî yefiçerileri, 420
 Dergâh-ı 'Âlî yefiçeri serdengeçdi bayrağı, 411
 Dergâh-ı 'Âlî Yefiçerileri Serdengeçdi Bayrağı, 417
 Dergâh-ı 'Âlî yefiçerileri, 416
 Dergâh-ı Mu'allâ çavuşları, 209
 Dergâh-ı Mu'allâ cebecileri, 242; 380
 Dergâh-ı Mu'allâ Yeniçerleri Ocağı Başçavuşı, 410
 Dergâh-ı mu'allâ yefiçeri serdengeçdi bayrakları, 249; 410
 Dergâh-ı Mu'allâ Yefiçerileri Ocağı Başçavuşı, 414
 Dergâh-ı Mu'allâ yefiçerileri serdengeçdi bayrakları, 424
 Dergâh-ı Mu'allâ yefiçerileri, 157; 159; 246; 368; 378; 414; 424
 Dergâh-ı Mu'allâ, 137; 148; 207; 228
 Derviş Mustafa, Mevlâ'l-hılâfe, 374
 Dervişpaşa Mahallesi, 469
 Dervişpaşazâde bağçesi Mahallesi, 166
 dest-i tetâvul-i mezâlim, 199
 dest-i tetâvul-i zaleme, 212
 Develtü Kazâsı ahâlîleri, 109
 _____, Kayseri sn., 109
 _____ ve Hacibektaş nâ'ibleri, 217
 Devlet-i 'Aliyye, 96; 134; 157; 177; 189; 192; 200; 206; 208; 213; 221; 226; 230; 232; 233; 243; 252; 266; 268; 271; 300; 329; 358; 357; 372; 379; 385; 400; 416; 420; 421; 428; 444
 devr-i bilâd itmek, 234
 devr-i bilâd ve emsâr itmek, 233
 devriyye, 244
 deyn-i 'afik, 351
 Dımeşk el-mahrûse, 226
 Dımeşki's-Şâm, 226
 Dinda[r]lı Mukât'ası, 148
 _____ Nâhiyesi, 287; 288; 307
 _____ ve tevâbi'i mukâta'ası, 394
 Dindarlı Kazâsı ahâlîsi, 240
 Dindarlı Kazâsı, 240
 Dindarlı Mukâta'ası, 147
 Dindarlı Nâhiyesi Mukâta'ası ahâlîleri, 436
 Divân-ı 'Âlî, 220
 Divân-ı Hümâyûn, 137; 138; 140; 149; 150; 205; 209; 213; 215; 221; 224; 227; 228; 232; 235; 241; 362; 363; 368; 394; 405; 408; 417; 418; 449; 454
 Divânyolu, İst., 405
 Divoğlu Çeşmesi, İst. Süleymaniye Camii kurbünde, 316; 317
 diyâr-ı âhara nefy, 209
 Diyarbekir Vâlisi, 374
 Diyarbekir, 131; 135; 199; 211; 230; 236; 242; 298; 372; 374; 424
 diyet mukâbili, 210
 diyet, 191
 Dizdâr Nurullah, 137
 Doburkeçelik nâm mevzi', 283
 Dokuz, 134
 Dokuzkundağı, 144
 Dokuzkundak, 144
 Donanma, 194
 Donanma-yı Hümâyûn kalyonları, 384
 Donanma-yı Hümâyûn, 141
 Dölek Mukâtâ'ası, 235
 du'â-gûy vazîfesi, 235
 Duhancı Yusuf, 121
 Düdük Velioğulları aşireti, 217
 Dündarlı Mukâta'ası re'âyâsı, 394
 Dündarlı Nâhiyesi, 432; 436
 Dündarlı, 198
 Duristan, 242
 Durmuşfakih Mahallesi, 125; 255; 304; 437; 456
 Durmuşfakih ve Ağcamescid mahalleleri, 109
 Dursunzâde Hânı, 320
 dut bağçesi, 432; 436
 düş-i mefâsid ve ihtilâl itmeleri, 233
 e'imme-i muhtâr, 112
 ebnâ'i sipâhiyân, 146; 357
 ebnâ-i sebîl, 152; 452
 Ebû Bekir Beşe, Emîn-i Beytül-mâl, 130
 Ebû Bekir Beşe, Ser-çavuş, 116
 Ebû Bekir Paşa, Adana Beglerbegisi, 134; 136

- Ebû Hanife Nu'man bin Sabit el-Kûfî, 112
 Ebûbekir Ğâzî zâde Mîr-i 'Aşîret-i Şambayadı, 127
 ecnâs-ı nukûd, 391
 ecnâs-ı zehâ'iri bahâsıyla satmak, 364
 ednâ, 390
 efrenç râhibleri, 234
 efrence râhibleri, 233
 efrenciye râhibleri, 233
 Egin Afşarı Cemâ'ati, 126
 Eglemez Hanı, 471
 Eglence Deresi, 436
 Eglence nâm mevkî', Dindarlu nh., 287; 288
 Eglence suyu, 287
 Egmeler Karyesi, 92
 ehl-i 'örf tâ'ifesi, 144; 174; 199; 212; 231; 244
 ehl-i fesâd sâ'î bi'l-fesâd olanlar, 270
 ehl-i huref tâ'ifesi, 152
 ehl-i huref, 139
 ehl-i zimmet keferesi, 132
 ehl-i zimmet re'âyâ, 233; 234
 ehl-i zimmet re'âyâyı iğvâ ve ifsâd eylemek, 233
 ehl-i zimmî re'âyânın inhâ ve iştikâları, 233
 ekl ve bel' itmek, 224
 ekrâd tâ'ifesi, 217
 ekrâd tâ'ifesini iskân, 465
 Ekrâd Tâ'ifesinin İskânı Fermânı, 217
 ekrâd ve türkman 'aşâyiri, 134
 el-Hâc 'Abdurrahman, Asiye Hanım Vakfının Müttevellisi, 434
 el-Hâc 'Abdurrahman, Ğazzâz, 273
 el-Hâc 'Ali Ağa, 'an-sâkini Kayseriyye, 318
 el-Hâc 'Ali Ağa, Karaman valisinin Başağası, 420
 el-Hâc 'Ali Ağa, malikane mutasarrıfı, 436
 El-Hâc 'Ali Ağa, sâbık Mütessellim, İmâm, 124
 el-Hâc 'Ali, 152
 el-Hâc 'Ali, Mî'mâr, 139
 el-Hâc 'Ömer Ağa, Adana Mütessellimi, Beytül-mâl kabzına me'mûr, 241; 258; 272; 295; 297; 298; 457; 460
 el-Hâc 'Ömer bin Ebî Bekir, 176
 el-Hâc 'Ömer, 192
 El-Hâc 'Osman Ağa Borlu, 179
 El-Hâc Abdurrahman Ağa, Hancı, 122
 el-Hâc Ahmed Ağa, Defterdâr ağası, 163
 el-Hâc Ahmed Beşe, 'Ayıntablı, 265
 el-Hâc Ca'fer Ağa, Kayseriyyeli, 366; 367
 el-Hâc Hamza, Şeyh-ı Sarrâcân, 269
 el-Hâc Hasan Ağa, Çukadâr, 270
 el-Hâc Hasan, Surre Emini, 421
 el-Hâc Hüseyin, Ser-muhzirân, 126
 el-Hâc Mahmud Ağa, İbrahim Ağa'nın voyvodası, 300
 El-Hâc Mahmud Beşe, Alemdâr, 116
 el-Hâc Mehmed Efendi, Ferâyizî, 103
 el-Hâc Mehmed, buk'a bina eden, 455
 el-Hâc Mehmed, Camuşçu, 326
 el-Hâc Memiş, Kassâblar Şeyhi, 269
 el-Hâc Murtaza Ağa, Ahmed Paşa'nın ağaları, 449
 el-Hâc Mustafa Ağa, Adaletzâde, Adana Serd: 116; 169; 207; 263; 265; 271; 337; 460; 465
 el-Hâc Mustafa Ağa, Çukadar, Yefiçeri Serdârı, 269
 el-Hâc Mustafa Ağa, Mütessellim, 186
 el-Hâc Mustafa Beşe, Tekfurdağlı, 269
 el-Hâc Mustafa Paşa, Azîmzâde, 127
 el-Hâc Mustafa, Debbâğ, 321
 el-Hâc Nu'man Efendi, Mûderris, 268
 El-Hâc Osman Efendi, Kâtib, 122; 126; 128
 El-Hâc Sâlih, Malikane Mutasarrıfı, 383
 El-Hâc Süleyman, malikane mukataa mutasarrıfı, 383
 el-Hâc İbrâhim Efendi, İmâm, 269
 el-Hâc İbrâhim, Başdefterdâr, 204; 216; 221; 235; 300; 368
 el-Hâc İbrâhim Mahallesi, 346; 429
 el-Hâc İbrâhim Mescid-i Şerîfi, 346
 elçi salyânesi, 470
 Elimermer (?) Mahallesi, 463
 ellibirinci bölük, 242
 elviye mütessellimleri, 387
 Emîn-i Beytül-mâl Mütessellim Hacı 'Ali Ağa, 104
 emîn-i Beytül-mâl, 108; 303
 Emîn-i Beytül-mâl-ı 'Askerî Serdar es-Seyyid Hüseyin Ağa, 104
 emîn-i Surre-i Hümâyûn, 109
 Emine Hâtun, 109; 105; 119
 Emir 'Alioğlu Hanı, 303
 Emir Hüseyin, 109
 Emir Mehmed Vakfı, 346
 Emirler Mahallesi, 165; 166; 271; 342; 345
 Emirli ve tevâbi'i türkman re'âyaları, 131
 Emirlü Mahallesi, 95
 emn-i tarîk-ı huccâc, 359
 Emr-i 'Âli, 234
 Emr-i 'Âli-şân, 250
 emr-i mîrî aşîretleri olan Mehmed Beg, 132
 emr-i şerîf, 131; 135; 137; 139; 140; 148; 149; 150; 151; 152; 153; 156; 157; 195; 201; 203; 204; 205; 206; 214; 216; 217; 218; 220; 221; 227; 228; 233; 234; 235; 243; 244; 245; 246; 247; 296; 358; 360; 362; 363; 361; 364; 368; 371; 374; 376; 380; 382; 388; 390; 394; 395; 396; 397; 399; 400; 402; 403; 406; 407; 408; 418; 419; 424; 444; 445; 447; 449; 451
 emred-i mürâhuk, 132
 emvâl-i meşrû'a, 132; 390
 emvâl-i mîrî tahsildârları, 409
 emvâl-i mîrî, 153; 154
 Erâmine-i 'acem tâ'ifeleri, 132
 Erâmine-i 'acem, 390
 erbâb-ı tûmâr, 130; 242; 245
 Erbil, 385
 Ermenek Nâhiyesi, İçil sn., 399
 Ermeni papasları ve keşişleri, 454

- Ermeni tâ'ifesi, 454
 Ermeni şâhidlerine şer'le istimâ' olunmak, 454
 Ermeni, 233; 285; 303; 321; 342; 408; 454
 Erzurum, 131; 135; 329; 443; 447
 es-Sey-yid Mehmed Efendi el-İmam, 130
 es-Seyid Mustafa Ağa, evlerini vakfeden, 437
 es-Seyyid 'Abdülkâdî (?) el-Mevle'l-hilâfe, 450
 es-Seyyid 'Abdülkadir Efendi, 171
 es-Seyyid 'Abdülkâdir Efendi, Adana Müftüsü, 456
 es-Seyyid 'Abdürrahim Efendi, Kal'a İmamı, 307; 438
 es-Seyyid 'Ali Efendi en-nakîb, 184
 es-Seyyid 'Ali Efendi Zâviyedâr, 300
 es-Seyyid 'Ali Efendi, Adana Mütessellimi, 403
 es-Seyyid 'Ali Efendi, ed-defteri bi-Dimeşk, 226
 es-Seyyid 'Ali Efendi, el-Müffi bi-Adana, 317; 318
 es-Seyyid 'Ali Efendi, Kâ'im-i makâm-Nakîbü'l-eshrâf, 184; 228; 263; 265; 269; 271; 287; 288; 289; 290; 299; 317; 318; 460; 465;
 es-Seyyid 'Ali Efendi, Katib, 115; 122; 128
 es-Seyyid 'Ali Efendi, Mütessellim, Nakibüleşraf vekili, 446
 es-Seyyid 'Ali, Anadolu kadıaskeri, 156
 es-Seyyid 'Ali, mescid banisi, 405
 Es-Seyyid 'Ömer Efendi el-Vâ'iz, 180
 es-Seyyid 'Ömer, dişleri kırılan, 160
 es-Seyyid 'Osman Halîfe, Hotluoğlu Mescidi İmamı, 449
 es-Seyyid 'İsâ Efendi, müteveli, 437
 es-Seyyid Ahmed Halîfe, Mu'allim, 215
 Es-Seyyid Bahri, Rûznâme-i evvel, 149; 150
 es-Seyyid el-Hâc Mustafa, Eregli Karamanı Kâdîsı, 217
 Es-Seyyid Hüseyin Ağa Serdâr-ı sâbıkâ, 124
 es-Seyyid Mahmud Çelebi, vakıf mütevellisi, 439
 es-Seyyid Mehmed Çelebi, Şeyh-i Habbâzân, 269
 es-Seyyid Mehmed Efendi, Dindarlı Nâ'ibi, 469
 es-Seyyid Mehmed Efendi, Kâ'im-i makâm-Nakîbü'l-eshrâf, 114; 115
 es-Seyyid Mehmed Efendi, İmâm, 269
 es-Seyyid Mehmed Emin, İznikmid Kâdîsı, 252
 Es-seyyid Mustafa Ağa Kalaycızâde, 265
 es-Seyyid Mustafa Ağa, cizyedâr, 349
 Es-Seyyid Mustafa Ağa, Mir-Alay, 178
 es-Seyyid Mustafa Çelebi, Keşkerân Şeyhi, 267; 269; 270
 es-Seyyid Mustafa Çelebi, Şamlızâde, 112
 es-Seyyid Mustafa Efendi, Dişi kırılan Ömer'in vekili, 160
 es-Seyyid Mustafa, Keşkerân Şeyhi, 196
 es-Seyyid Mustafa, Menzilci, 270
 Es-Seyyid Yusuf Efendi mezbûr Şamlızâde, 113
 es-Seyyid İbrâhîm Çelebi, menzilci, 428
 Es-Seyyid İbrâhîm Efendi Bıyıklı, İmam, 128
 Es-Seyyid İbrâhîm Efendi, el-Müderriş, 262; 295; 465
 eski yaldız altun, 461
 Eskihamam Mahallesi, 93; 285; 298; 308; 311; 317; 323; 332; 337; 343; 355; 439
 Eskihamamlı Deli Hasan, 246
 evâmîr-i 'aliyye, 136
 evâmîr-i şerîfe, 135; 233
 Evannes, Sis, Adana, Haleb ve Tevabii Ermenileri Murahhasa ve Keteğosu, 408
 Evannes, İstanbul ve Tevabii Ermenileri Patriği, 407; 454
 evkâf dükkanı, 114
 evkâf karyeleri, 134; 391
 evkâf mütevellîleri, 88; 94; 120; 125; 129; 131; 160; 176; 184; 370; 435; 438; 439
 evkâf zâbitleri, 135; 136; 421; 422; 451; 452
 evkâf-ı selâfîn mütevellîleri, 230
 evsat, 390
 eyâlet ve elviye mutasarrıfları, 423
 eyâlet ve elviye mütesellimleri, 230
 Eyâlet-i Adana mütesellimi, 457; 461
 Eyâlet-i Adana, 108; 115; 118; 145; 192; 311; 312; 330; 354; 364; 387; 388; 425; 440; 446; 457; 460; 461
 eymân, 97
 Eyyüb Halîfe, Mu'allim-i Sıbyân, 196
 eş-Şeyh Mehmed, 234
 eş-Şeyh Mehmed, du'â okuyucusu, 235
 eşkıyâ tâ'ifesi, 423
 eşkıyâ, 152; 217; 220; 247; 422; 423; 451; 452
 eşref altun, 390
 eşrefî altun, 133
 Faziletli es-Seyyid Mustafa Efendi, Hatîb, 122
 Fellâhoğlu Ahmed Ağa hânı, 167
 fermân-ı 'âlî, 108; 118; 131; 159; 162; 163; 178; 189; 201; 202; 208; 210; 217; 222; 224; 260; 262; 265; 270; 272; 286; 287; 288; 289; 293; 294; 300; 301; 305; 311; 312; 337; 354; 357; 359; 366; 369; 464
 Fermân-ı 'Âlî-şân, 132; 136; 139; 142; 151; 158; 191; 193; 198; 200; 202; 206; 211; 215; 219; 220; 223; 226; 227; 229; 232; 233; 234; 235; 237; 245; 246; 248; 250; 251; 295; 359; 360; 365; 368; 369; 373; 375; 377; 378; 384; 389; 394; 395; 396; 397; 399; 402; 403; 411; 417; 418; 420; 422; 423; 424; 426; 443; 444; 446; 450; 452; 453; 454
 fermân-ı hümâyûn, 153
 ferrâş, 136; 147; 151; 193; 225; 239
 fetvâ-yı münîf, 140
 fetvâ-yı şerîfe, 91; 140; 171; 172; 189; 191; 219; 224; 316; 451
 Feyzullah Efendi, 151
 Feyzullah, 229
 Feyzullah, Kâdî'askeri Rumeli, 435
 Feyzullah, Ramazanoğlu Halil Beg Evkâfî Mütevellîsi, 136
 fezî'iyye-i kîd ve ihtiyâlleri, 233
 fincan-ı Kütahya, 331

- firâş, 190
 fitne ve fesâd erbâbı, 209
 fitne-i 'azîme erbâbının rü'esâsı, 207
 Frengi timurlu simli kılıç, 276
 fukarâ-yı ra'iyyet, 221
 fındık altını, 461

 geçid akçesi, 244
 geçidler, 244
 Gekbûze, 421
 Genc 'Ali, Levent tahririne memur, 396
 Gence, 329; 366; 367; 380; 443; 445; 446; 447; 449
 Gerdan Mezra'ası, Karaisalı n., 406; 408
 Gerdan, 205
 Gerece, 247
 Gezran Mezra'ası, 205
 Gezran, 206
 Gülek Kal'ası Dizdârı Nurullah, 137
 Gülnar ma'a Kürrettü'n-Nürî Kazâsı ahâlfileri, 468
 Gülnar Nâhiyesi, 400
 Gülyar (?) Nâhiyesi, 398
 Göcekkend maktû'ı, 200
 Göcekkend mezra'aları, 200
 Gökçeli k. Adana, 340
 Görde kara kılıç, 277
 Gördüklü Cemâ'ati, 203
 Gümrukçü Mustafa Ağa, 104
 Gün Dağı, 218
 günc-i huffâ, 423; 451
 Gündüzlü, 138

 ğadâre, 168; 253; 276; 330; 333
 Ğadarî yazılı simli kılıç, 330
 ğanem bedeliyesi, 150
 Ğarazlı vakıfları, 125
 ğâret olunan devâb ve eşyâ, 210
 ğâret, 152; 191; 210; 217; 220; 270; 451
 ğâret-i emvâl, 219; 270; 451
 ğılmân-ı 'acemi, 207

 Habbâz k., Malkara, 301
 habbâzân dükkânı, 314
 habs ve kal'a-bend, 386
 Hacc-ı Şerîf, 182
 Hâcibler kürdü, 218
 Hacı 'ivazoğlu Cemâ'ati, 134
 Hacı (?) Mehmed Ağa, Menzilci, 267
 Hacı Ali, Muhzır, 121
 Hacı Ca'fer, bayrak küşadına memur, 368
 Hacı Davud, Ramazanoğlu Evkâfî Müttevellisi, 238
 Hacı Hüseyin, Muhzır, 123
 Hacı Hüseyin, Şehir Kethüdâsı, 472
 Hacı Mustafa oğlu Mehmed Beg ve Hasan Beg ve Mustafa, Afşar Boybeyleri oğulları, 218
 Hacı Mustafa, Afşar boybeyi, 218
 Hacı Ömer, Adana Kaymakamı, 193
 Hacı Osman Efendi, Kâtib, 127

 Hacı Paşa sarayı, Üsküdar, 209
 Hacı Tosunoğlu Hamı, 471
 Hacıfakih Mahallesi, 169
 Hacıhamid Mahallesi, 102
 hadd-i evsat, 305
 Hadîce Hâtun Evkâfî, 170
 hakk-ı neşât, 198
 hakk-ı tapu, 185
 hal', 164
 Haleb alacası donluk, 278
 Haleb alacası kutnu donluk, 278
 Haleb atlas marice, 278
 Haleb Eyâleti, 376
 Haleb hatâyisi donluk, 278
 Haleb hızmanı kaftan, 343; 344
 Haleb hızmanı, 343; 344
 Haleb kâdîsı, 247; 370; 384
 Haleb kutnısı, 469
 Haleb Monlası, 383
 Haleb Muhassılığî mâlî, 384
 Haleb muhassılı, 370; 375; 447
 Haleb vâlisi, 349; 384; 444
 Haleb ve Adana ve Mar'aş ve Rakka eyâletleri, 370
 Haleb ve Mar'aş ve Rakka eyâletleri, 370
 Haleb yeşimi makreme, 278
 Haleb, 100; 131; 135; 149; 157; 199; 211; 230; 236; 247; 248; 278; 329; 330; 343; 344; 349; 351; 356; 360; 361; 362; 363; 370; 372; 375; 376; 383; 384; 385; 388; 389; 390; 404; 407; 408; 414; 443; 445; 447; 449; 454; 469
 Halebî küfli üzengi, 277
 Hâletzâde el-Hâc Mustafa Ağa, Serdâr-ı Adana, 124
 Halhal Mahallesi, 316
 Halil Ağa, Sis Voyvodası, 124
 Halil Beg Medresesi, 173
 Halil Beg veled-i Ramazan Vakfı, 225
 Halil Efendi, sadrazam kethüdâsı mektupçusu, 316; 317
 Halil Halife, Mahfil Müezzini, 145
 Halil Paşa, Kocail Sancağı Mutasarıfı, 421
 Halil, Ağa-yı silahşörân-ı yemin-î Dergâh-ı Alî, 357
 Halil, Mâ'mûriye Kadısı, 469
 Halil, İstanbullu, Ahmed Ağa'nın hizmetçisi, 463
 Halil, şer'î askeri işleri dinlemekle görevli, 432
 Hama mütesellimi, 158; 378; 421
 Hama, 157; 158; 361; 378
 Hamamkurbu Mahallesi, 121
 Hamdi oğlu İbrâhîm, Ğazzâz, 274
 hamîre hâvenler, 370; 371; 376; 385; 388
 Hammâloğlu Mahallesi, 348
 Hamza, Kara Nebi oğlu, yörügân kethüdâlarından, 218
 Hân-ı Cedid, 121
 hânât, 83; 148
 hâne-i 'avârız, 118; 266; 354; 418

- Hanifi Efendi, İmâm, 290
 Hankurba Mahallesi, 89; 92; 167; 387; 442
 Harabbahçe Mahallesi, 99
 harâbe müşrif, 173
 Haremeyn-i Muhteremeyn ahâlisi, 157; 158; 422; 420; 421
 Haremeyn-i Şerifeyn muhâsebesi, 134
 harc-ı ma'kûl, 305
 harc-ı mahkeme, 392
 Haremeyn re'âyâsı, 471
 Haremeyn-i Şerifeyn ahâlisi, 377; 378
 harîm altun, 461
 Harmancık, 218; 220; 221; 222
 Harneblelü (?) Cemâ'ati, 134
 Harput ahâlisi, 130
 Harput kâdîsı, 167
 Harput kazâsı, 167; 457
 Harput, 130
 Hâs mutasarrıfları, 206
 Hasan Ağa Câmî'i imâmı, 355
 Hasan Ağa Câmî'i, 407
 Hasan Ağa Serdâr-ı sâbık, 271
 Hasan Ağa Vakfı, 437
 Hasan Ağa Voyvodo-i Dindarlu, 270
 Hasan Ağa, Adana Muhtesibi, 317; 318
 Hasan Ağa, hazine nakline memur, 381
 Hasan Ağa, mültezim, voyvoda, 436
 Hasan Ağa, Serdâr-ı sâbık, 269
 Hasan Ağa, Surre Emini, 422
 Hasan Ağa, Voyvoda-i Dindarlu, 317; 318; 326
 Hasan Beg Dervişpaşazâde, 317
 Hasan Efendi, İmâm, 255; 269
 Hasan Efendi, Zâviyedâr, 268
 Hasan, Ali Halife'ye ğadreden, 387
 Hasan, Dergah-ı Ali Yeniçerileri Ağası, 160; 207; 246; 251366; 368; 412; 413; 416; 417; 426; 427
 Hasan, Kethüdâ, 137
 Hasan, Zeamet mutasarrıfı, Çonban k. Birecik sn., 398; 400
 Hasan, Şeyh-i Berberân, 269
 Haseki 'Ali Ağa, 270; 300; 337
 Haseki Mehmed Ağa, Serdengeçti bayrakları mübaşiri, 426; 427
 Haseki Mehmed, 367
 hasm-ı câhid-i şer'î, 183
 hâsil-ı hinta, 203
 Hatice Sultan, Padişahın kızkardeşi, 243
 Hatt-ı Hümâyûn, 132; 136; 142; 144; 149; 150; 154; 157; 200; 207; 213; 232; 244; 297; 359; 364; 371; 374; 375; 388; 390; 425; 451
 Hatrilyas Mahallesi, 321
 havâss ve evkâf karyeleri, 134
 havâss voyvodaları, 136
 Havâss-ı Hümâyûn zâbitleri, 131
 havâss-ı hümâyûn, 204
 havâss-ı mâlikâne voyvodaları, 230
 Hayreddinçavuş Mahallesi, 327
 hazîne tedârîki, 153
 Hazîne-i 'Âmire Defterleri, 152; 199; 212; 4
 Hazîne-i 'Âmire, 133; 134; 142; 144; 149; 152; 154; 157; 199; 201; 202; 205; 208; 211; 212; 214; 215; 216; 227; 228; 231; 232; 235; 244; 262; 270; 272; 287; 288; 289; 293; 294; 337; 368; 377; 381; 391; 418; 454
 hazîne-i Adana, 142
 Hazîne-i Hümâyûn, 379
 Hazinedâr 'Ali Ağa, 472
 Hazîneti's-Şâm, 226
 Hazret-i İmâm-ı A'zam, 88; 94; 129; 320
 Hazreti Fâhrü'l-Mürselîn, 415
 Hâzırlu mz. Cânib-i Şehr nh., 232
 helvacı dükkanı, 314
 Hemedan Kal'ası, 374
 Hemedân Muhâfızı, 354; 403
 Hemedân ser-'askeri, 250; 443
 Hemedan ve Loristan, 247
 Hemedan, 242; 247; 248; 249; 252; 311; 349; 366; 367; 374; 375; 383; 396; 397; 398; 400; 401; 402; 409; 410; 411; 412; 414; 416; 417; 446
 herbâr, 174
 Hereketlü, nezd-i Kiliselü, nâm-ı diger Karacalu mz., Canib-i Şehir nh., 232
 hıdmet-i mübaşiriyye, 109
 Hıdır Ağazâde 'Ali Hanı, 274
 Hıdırlı Cemâ'ati, 417
 Hıdıroğlu Hanı, 471
 hılâf-ı Şer'-i Şerif-i Ahmedî, 416
 hılvânî (?) akçesi, 200
 hinta, 116; 203; 283
 hırâset, 152; 199; 211; 213; 221; 232; 356; 382; 393; 395; 396; 401; 414; 453
 Hibetullah, Mustafa Paşa'nın kızı, 327
 Himayir (?) 'aşireti, 135
 hîn-i ta'şîr, 189
 Hocavezir Mahallesi, 324
 Hordem Yaylağı, 124
 Hordem, 124
 huccâc-ı müslimîn, 109; 137; 420
 hüccet-i nafaka, 164
 hüccet-i şer'iyye, 89; 108; 140; 142; 144; 149; 150; 167; 170; 178; 181; 212; 219; 221; 224; 260; 267; 270; 301; 303; 327; 361; 377; 380; 384; 387; 397; 422; 428
 hücre, 407
 huddâmiye, 109; 118; 182; 186; 254; 256; 259; 267; 284; 291; 293; 298; 305; 307; 309; 310; 324; 340; 341; 345; 348; 349; 351; 353; 354; 369; 392; 432; 434; 441; 462; 463; 465; 467
 hükâmân konağı icâresi, 109
 Hükm-i Şerif, 131; 137; 139; 140; 141; 150; 151; 153; 154; 155; 193; 195; 197; 198; 202; 204; 205; 206; 209; 216; 227; 229; 235; 236; 245; 249; 250; 357; 361; 362; 363; 369; 377; 380; 381; 382; 384; 387; 389; 394; 395; 396; 401; 403; 408; 411; 414; 415; 418; 420; 424; 443; 444; 448; 453

- Hukre, 95
 hukûk-ı ma'lûme ve mechûle, 164
 hukûk-ı zevciyet, 164
 Humus iskânı, 358
 Humus Sancağı iskânı Türkmenleri, 359
 Humus Sancağı, 131
 Hurmalu, 89
 Hüseyin Ağa, Adana Serdârı, 130
 Hüseyin Ağa, Dergah-ı Ali Gediklisi, deve tedariki mübaşiri, 329; 445; 446
 Hüseyin Ağa, Halil Ağa'nın Çukadarı, 316; 317
 Hüseyin Ağa, Muhzırbaşı, 303
 Hüseyin Beg, maktûl, 247
 Hüseyin Beşe Çiftçi Başı, 118
 Hüseyin bin 'Abdurrahman, Ser-muhzırân, 326; 440
 Hüseyin Çelebi, Ser-muhzırân, 459; 462
 Hüseyin Efendi, Mercanzâde, Ulemadan, 90; 94; 114; 115; 124; 194
 Hüseyin Halife, Tekye Mescidi İmamı, 382
 Hüseyin ile Hacı Davud, Ramazanoğlu Pîri Mehmed Paşa ve Halil veled-i Ramazn Evkâfi Mütevellîleri, 238
 Hüseyin, 84; 147; 238
 Hüseyin, Adana Alaybeyisi, 448
 Hüseyin, Dergah-ı Mualla Kapucıbaşısı, gemi inşası işine memur, 370
 Hüseyin, evini vakfeden, 439
 Hüseyin, Kethüdâ, 208
 Hüseyin, Mehmed'e gadreden, 241
 Hüseyin, Ser-Muhzırân, 459
 Hüseyin, Timar mutasarrıfı, 398
 hüsn-i mu'âşeretı olmamak, 164
 huzûrî şer'le, 160
- ibrâ, 89; 97; 100; 106; 116; 122; 126; 128; 143; 145; 165; 168; 179; 201; 225; 302; 316; 326
 İbrâhîm Ağa, Kurdkulağı Menzilcisi, 300
 İbrâhîm Beşe Hanı, 471
 İbrâhîm Beşe ibn-i Muhammed el-Vekîl 'ani'd-defterî, 226
 İbrâhîm bin Mehmed, Serdâr, 321
 İbrâhîm Çavuş, 159
 İbrâhîm Efendi Kâdî-ı Hısn-ı Mansûr muvakkaten, 270
 İbrâhîm Efendi Kâtib, 181
 İbrâhîm Efendi, Müderris, 294
 İbrâhîm Efendi, ulemadan, 178
 İbrâhîm Efendi, İmâm, 269
 İbrâhîm el-Mevla'l-Hılâfe, 226
 İbrâhîm en-Nâ'ib hılâfe, 375
 İbrâhîm Halebî, 275
 İbrâhîm Halife, Alidede Mahallesi Mescidi İmamı, 471
 İbrâhîm Halife, Ferrâş, 226
 İbrâhîm Paşa, Damad, 201
 İbrâhîm Paşa, Karaman Valisi, 377; 421
- İbrâhîm Paşa, vezir, Karaman Valisi ve Adan Valisi, 425
 İbrâhîm, Adana Müttesellimi, 207
 İbrâhîm, du'â okuyucusu, 235
 İbrâhîm, Hassa Mi'mârbaşı, 152
 İbrâhîm, Mestanoğlu Mescidi Vakfı Mütevellîsi
 İbrâhîm, Misis ve Anas Nâ'ibi, 468
 İbrâhîm, Sadrazam, 159; 191; 194; 198; 211; 234; 237; 252; 295; 365; 376; 398; 399; 423; 446; 453
 icrâ-yı şer', 191
 İç-il 'aseli, 466
 İçil Sancağı, 398; 399; 400
 İçil, 132; 383
 İfak mz., Dindarlı nh. 287
 İfrâz Mukâta'ası, 134
 İfrâz-ı Zül-Kadiriye Mukâta'ası, 160
 İfrâz-ı Zül-kadiriye Türkmânı cemâ'atleri, 135; 152; 376; 389
 iftâ idüb, 156
 İhdâriye, 87; 101; 104; 109; 130; 181; 190
 İhkâk, 191
 ihtilâl-i memleket, 209
 ihtiyâl, 233
 ihtiyârlar salyânesi, 163; 312
 İhyâ-yı Sünnet-i Seniyye, 415
 İhzâriye, 182
 İkkilise, 144
 İki pandol, 222
 İkrâr-ı şer'î, 119
 İlaldı mz., Dindarlı nh. 288
 İlbeglü cemâ'ati, 134
 İlbeglü, 134; 136
 İlerleri, 420
 İltizâm, 145; 170; 181; 215; 266; 271; 301; 328; 354; 383; 428
 İmdâd-ı hazariyye, 244
 İmdâd-ı seferiyye salyânesi, 318
 İmdâd-ı seferiyye, 191; 210; 211; 305; 311; 312; 318; 354; 402; 468
 İmdâdiyye, 268; 271; 428; 468; 470
 İnşâ'-ı akd-ı sulh itmek, 122
 İmâm (?) Fatma Hâtun, 320
 İmâm-ı A'zam Nu'mân bin Sâbit Hazretleri, 176; 435; 438; 439
 İmâm-ı Ebû Hanife Nu'man bin Sâbit el-Kûffî, 120
 İmâm-ı Muhammed bin Hasan eş-Şeybânî, 112; 176
 İmâm-ı Sâni Ebî Yusuf bin Yakub el-Hemedâni, 112
 İmâm-ı Yusuf, 177
 İmâmet Berâtı, 405
 İmâmeyni'l-Hümâmeyn, 88; 94; 129; 176; 320; 435; 438; 439; 440
 İmâmü's-sâlis Muhammed bin Hasan eş-Şeybânî Hazretleri, 120
 İmâmî's-sânî Ebû Yusuf bin Yakub el-Hemedâni, 120

- İmâmı es-Seyyid Mehmed Efendi, 113; 114
İmâmzâde Bozdoğan Kethüdâsı, 124
î'mâr-ı memleket, 212
İncesu, 217
İncirpazarı, 95
İnedolu k., Kusun nh., Tarsus sn., 400
İnegöl tütünü, 97
'İsâkocalu, 204
İsfahan, 370; 376; 441
İshakpınarı mv., Tekfur y. Ma'den kz., 464
İskenderun İskelesi, 236; 237; 298; 312; 370; 375;
376; 384; 385; 389; 440; 441; 443; 446; 467
İskenderun, 157; 236; 364; 379; 380; 384; 388;
389
İslambol timurlı sîm bedenli simli kılıç, 276
İsmâ'îl Ağa, mültezim, 145; 193
İsmâ'îl Efendi Kâtib, 120; 128
İsmâ'îl Halîl Efendi, 146
İsmâ'îl Mes'ûd-zâde el-Mevle'l-hılâfe, 234; 236
İsmâ'îl Paşa Hazretleri, 230
İsmâ'îl, Ağa-yı 'Ulûfeciyan-ı Yesâr-ı Dergâh-ı
'Âlî, 146
İsmâ'îl, Gurebâ-i yemîn-i Dergâh-ı Alî, 357; 358
İsmâ'îl, Kâtibi'l-Hurûf, Kâtib-i mahkeme, 126
iskân, 131; 134; 136; 139; 148; 149; 152; 173;
219; 221; 359; 363; 418
ism yerleri açık mektûb virilmemek, 207
ispençe, 144
istikrâz, 163; 211; 460; 470
istihâlî's-şer'î, 121
istirbâh, 199
istiyfâ-yı kısâs, 167
istişhâd, 85; 92; 96; 117; 161; 166; 174; 185; 299;
302; 323; 457; 459
İstanbul altum, 331
İstanbul çarşebi, 330
İstanbul, 366; 405
İstanbulî kîle, 380
işerleri, 131; 135; 157; 158; 159; 247; 248; 249;
251; 252; 356; 364; 365; 367; 370; 373; 375;
376; 377; 379; 381; 383; 388; 393; 395; 396;
401; 404; 409; 410; 411; 414; 415; 420; 421;
422; 424; 426; 427; 443; 445; 446; 449; 451;
452; 453
ityân-ı beyyine, 121
îvâ ve iskân olunmak, 221
İzmid, 131
İzmir, 131
İznikmid, 247
izn-i sâhib-i arz, 128
Ka'beyn kabîlesi 'arabâmı El-Hâc Kadri Beşe, 273
kâ'ide-i hasene, 416
Kaba Keçelü 'Aşireti, 134
Kabasakal Cemâ'ati, 419
Kabasakal Yörükleri, 419
Kabasakallı Yörügânı, 419
Kabasakallı Yörügânı, 420
kâdî'-asker-i esbak, 84
kâdî'asker-i sâbık rûz-nâmçesi, 322
kâdî'askerler, 137
kadı 'arız, 232
Kafir Kethüdâsı, 284
Kafirkıran Mezra'ası, 283
kaftan bahâ, 244
kal'a neferâtı, 395; 396; 453
kal'a-bend, 136; 149; 159; 209; 246; 375; 377;
386; 389; 397; 408
Kal'ahoğlu Mehmed, Müttevelli-i Mahalle-i
Ağamescid, 120, 126
kalemiyye akçeleri, 201
kalyonlar levendâtı salyâneleri, 153
Kâmile Hâtun Medresesi, 405
Kamile Hâtun, 88
Kangırı, 131
Kanlıoğlu el-Hâc Hüseyin, Kayseriyyeli, 312
Kansafzâde Mahallesi, 83
Kansafzâde Odası, 437
Kansafzâde Vakfı, 437
Kantârân Mahallesi, 253; 323
kânûn-ı 'Osmânî, 138
Kapan k., Nahşevan, 369
kapu kulları, 153; 154
Kapucular Kethüdâları İbrâhîm Ağa, 330
kâr ve kisbleri, 211
kâr-ı kisbleri, 199
Kara'isâlu Kazâsı, 265
Kara'isâlu Mukâta'ası, 300
Kara'isâlu Nâhiyesi, 144; 200; 203; 205; 406; 408
Kara'isâlu ve Adana kâdîları, 203
Kara'isâlu ve Kumaşlu ve Hacılı Nâhiyeleri, 204
Kara'isâlu, 182; 198
Kara'isâlu kazâsı ahâlîleri, 273
Kara Ahmed Ağa, Kethüdâyeri Adana, 263; 268;
271; 287; 299; 317; 318
Kara Ahmed, Kazzaz, 254
Kara Bayram oğlu Mustafa Beşe, 89
Kara Gündüzlü Cemâ'ati, 329
Kara Halîl Ağa Hanı, 471
Karabaş Emir, Karamanlı, 471
Karaca Mahallesi, 175
Karadeber k., Yüregir kz. 282
Karadopor k., Yüregir kz. 293
Karagündüzlü cemâ'atleri ahâlîleri, 443; 447
Karahacılı Cemâ'ati, 329
Karahacılı cemâ'atleri ahâlîleri, 443; 447
Karahıdırlı Cemâ'ati ahâlîleri, 418
Karahıdırlı Cemâ'ati, 419
Karahıdırlı re'âyâsı, 419; 420
Karahızırlı tâ'ife-i Kavruklu Cemâ'ati reâyâları,
418
Karahızırlı, 418
Karaîsâlu Kazâsı ahâlîsi, 240
Karaîsâlu, 84; 85; 109; 240
Karakışla Nâhiyesi ahâlîsi, 241
Karakışla Nâhiyesi, 83; 140; 241

- Karalar evan (?) k. Gülnar n. İçil sn., 400
Karalarceridi Cemâ'ati, 160
Karaman Eyâlet hudûdı, 219; 222
Karaman Eyâleti, 397
Karaman vâlisi, 157; 243; 421
Karaman, 131; 135; 157; 219; 222; 243; 377; 396;
397; 421; 425
Karasaçlı Cemâ'ati ahâlifleri, 419
Karasoku Mahallesi, 316; 342
Karasoku ta'bır olunur kebîr bıçak, 167
Karasoku Mahallesi, 302
Karayusuflu mz., 202
Karayusuflu k., 282
kârgir evler binâ etmek, 152
Kars ve Mar'aş ve Adana ve Tarsus ve Sis ve
Karaman ve İçil sancakları, 243
Kars Zülkadiriye çeltüğü enhârî mukâta'ası Eminî
'Ali ve Veli, 227
Kars Zülkadiriye çeltüğü enhârî mukâta'ası, 227
Karye-i Aktaş, 198
Karye-i Mağduddepe (?), 198
Karye-i Sarbanlar, 442
Kasab'ivaz Mahallesi, 263
kasaba-i Bor, 175; 182
kasaba-i Eskişehir, 415
Kasaba-i Manastır, 296
kasaba-i Misis, 467
kâsd-ı fâsîd ve niyetkârî, 233
kasis (?), 391
kasr-ı yed, 103; 142; 143; 145; 171; 198; 201; 213;
232
kassâb dükkanı, 314
Kassab Ebû Bekir oğlu Seyyid Mehmed, 273
Kassabbekir Mahallesi, 89; 112; 116; 309; 326;
338; 346; 455
kassâm âdemleri, 454
kat'-ı tarîk, 219; 220; 451
kâtibiye, 87; 101; 105; 108; 109; 118; 130; 162;
169; 175; 182; 186; 254; 256; 259; 266; 283;
284; 291; 293; 298; 305; 307; 309; 310; 324;
327; 340; 341; 345; 348; 349; 351; 353; 355;
369; 392; 432; 434; 441; 462; 463; 465; 467
katl-i nüfûs, 191; 220; 451
Kavaklı k., Cânib-i Şehr nh. 115
Kavaklıbucak k., Cânib-i Şehr nh. 338
Kavukçu Molla Mustafa, 274
Kayalıbağ Mahallesi, 122; 161; 183
kâymakâm, 193
Kayseriyeli el-Hâc Ca'fer Ağa, 365
Kayseriye ahâlisi, 337
Kayseriye Kazâsı, 467
Kayseriye kerbânı, 217
Kayseriye ve Develi ve Hacibektaş ve Kırşehir
kâdîları, 220
Kayseriye ve Kırşehir kâdîları, 217
Kayseriye ve Kırşehir ve Nigde ve Aksaray
sancakları, 217
Kayseriye ve Nigde ve Aksaray mütesellimleri,
221
Kayseriye ve Nigde ve Aksaray sancakları
mütesellimlikleri, 218
Kayseriye ve Nigde ve Kırşehir ve Aksaray
sancakları, 220
Kayseriye, 131; 217; 220; 303; 318; 337; 365;
367; 424; 426; 427; 467
Kayış ve Kavaklıbucak karyeler, Canib-i Şehr, 282
Kazâ-i Kara'isâlu, 163; 182; 298; 311; 312; 350;
354; 440; 465; 466
Kazâ-i Karakışla, 182
Kazâ-i Misis, 311; 312; 354; 440
Kazâ-i Sarıçam, 109; 118; 163; 182; 266; 298;
311; 312; 350; 354; 440; 465
Kazâ-i Yüregir, 98; 109; 118; 163; 182; 298; 311;
312; 350; 354; 440; 465; 466
Kaşlıburçak k., Canib-i Şehr nh. 338
Kebkeb Mustafa, Bazarbaşı, 269
Keçelü, 134
Kefe, k. Birecik sn., 398
kefşkerân tâ'ifesi, 196
Kel Ahmed Ağa, Dergah-ı Âli Kapucubaşısı, 207;
209; 214; 215; 227; 228; 238; 262; 265; 270;
272; 286; 287; 288; 289; 293; 294; 301; 337;
463; 464
kelekler, 385
Kemersuyu (?), 161
Kerbela günü, 208
keresteleri kat'eylemek, 364
Kerkük, 385
kesîm nâmıyla ziyâde akçe, 189
Kestel, 89
Keteğos, 454
Kethüdâ Hasan, 137
kethüdâ yeri, 131
Kethüdâyeri, Ahmed Ağa, 269
kethüdâyeri, 146
kethüdâyerleri, 157; 223; 230; 249; 356; 364; 370;
378; 379; 381; 388; 393; 395; 396; 401; 414;
420; 421; 422; 424; 451; 452; 453
keşif hücceti, 316
Kıbrıs Beglerbegisi hâsları, 142
Kıbrıs cezîresi, 159; 246
kilâ'ı ta'miri, 153
Kıraçlarovası k., Gülnar nh. İçil sn., 398
kırkbeş çapında hâvenler, 386
kırkda bir sâlâriye, 189
Kırkeçe, 198
Kırıntılı ekrâdı 'aşireti, 217
Kırıntılı Ekrâdı, 220
Kırşehir Sancağı, 374; 401
Kırşehir, 217
kısâs ve diyet husûsları, 210
kısâs, 167; 191; 210
kısâsen, 161
Kısrakalanı, 330
Kıst-Helvacıyân, 398

- Kızığlı k., Adana 340
 kızılbaş, 194; 416
 Kızıldağ Yaylağı, 193; 265; 281; 337
 Kızılkoyunlu, 134
 Kızılöz, 217; 218; 220
 kışlak ve yaylak rüsûmu, 244
 Kilis, 365; 367; 371; 385; 388; 389; 424; 426; 427
 kiraya işleyen develer, 156
 Kirişli, 134
 Kirkor, râhib, Vilayet-i Sis, Adana, Haleb ve
 Tevabii Ermenileri Murahhasa ve Keteğosu,
 408; 458
 Kirmanşah, 370; 388; 389
 kitâb-ı Muhammediye, 332
 Koca 'Ali Efendi, 192
 kocabaşlar, 392
 Koçhisar, 247
 kolcu akçesi, 392
 Kolomboron (?), top çeşidi, 385
 konar göçer makûlesi, 244
 konsolosları, 233
 Konya Mütessellimi 'Ali, 217; 220
 Konya mütessellimi, 465
 Konya nâ'ibi, 363
 Konya ve Larende ve Kayseriyye ve Adana ve
 Tarsus ve Antakya ve kâdîları, 427
 Konya ve Larende ve Kayseriyye ve Adana ve
 Tarsus ve Antakya ve Kilis ve Rakka kâdîları,
 424
 Konya Vilâyeti ve Kayseriyye ve Adana ve Tarsus
 ve Antakya ve Kilis ve Urfa kâdîları, 365
 Konya Vilâyeti, 365
 Konya, 157; 217; 421; 424
 Korkuyu, 102
 Körsora (?), 161
 Korukapu, 153
 Korukulağı, 152
 Kostantınıyye, 131; 135; 137; 139; 140; 141; 143;
 145; 146; 147; 148; 149; 150; 151; 152; 153;
 155; 156; 158; 159; 192; 193; 195; 196; 197;
 201; 202; 204; 205; 206; 208; 209; 211; 213;
 214; 215; 216; 219; 222; 223; 225; 226; 227;
 229; 232; 233; 234; 235; 236; 237; 238; 239;
 242; 243; 245; 246; 248; 250; 251; 297; 357;
 361; 362; 363; 368; 369; 374; 377; 378; 379;
 380; 381; 382; 385; 387; 390; 394; 395; 396;
 398; 399; 400; 401; 402; 403; 404; 405; 406;
 407; 408; 410; 411; 413; 414; 415; 418; 420;
 422; 424; 425; 426; 443; 448; 450; 452; 453;
 455
 Koyuncu arki, Tarsus Yolu'nda, 458
 Koyuncu Cemâ'ati, 471
 Koyuncu k., Canib-i Şehr nh. 282; 325
 koza harmanı, 160
 koza. 116; 130; 160; 190; 291; 308; 309; 324; 326;
 329; 338; 339; 341; 347; 348; 353; 463
 Kozanoğlu, 218
 Koştimur Nâhiyesi, Tarsus kz. 262; 398
 Kömürderesi, 138
 Kubad Çavuş Medresesi, 405
 Kubad Çavuş Mescid-i Şerîfi, Saçlıhamid Mescidi
 adıyla meşhur, 405
 kul oğlanları, 207
 kurâ papasları, 454
 kurâ zâbitleri, 395
 Kurdkulağı Menzili, 300
 kurşun, 101; 385
 Kusun Kazâsı, 126
 Kusun Nâhiyesi, Tarsus sn., 398; 400
 kût akçesi, 262; 283; 293; 338
 Kutlu Han, 108
 kutta'ı't-tarîk eşkiyâsı, 152
 kuttân-ı memleket, 374
 Kuyumcu Kaplan, 321
 Kuzğun mz. Sarıçam nh., 213
 kuşçı, 150
 küçisi, 454
 Küçük Türkmen ağaları, 131
 Küçük İkizce Mezra'ası, 203
 Kürd Bayramoğlu Mehmed Paşa, Adana
 Beglerbegisi, 93; 208
 Kürkçü Molla Yusuf Kayserili, 122
 Kütahya tabaklar, 279
 Kütahya, 131
 kütüb-i mu'tebere, 156; 456
 lahm, 109; 248; 250; 380; 409; 410; 415; 466
 Lâleli Çeşme, Süleymâniye cv., İst., 432
 Larende, 424
 Lekvanik 'Aşireti, 218
 Lekvanik cemâ'atleri, 134
 Lekvanik Ekrâdî 'Aşireti'nden Dûdük oğulları, 220
 Lekvanik Ekrâdî Cemâ'atleri, 218
 Lekvanik Ekrâdî eşkiyâsı, 218
 Lekvanik Ekrâdî Mukâta'ası, 220
 Lekvanik ekrâdî, 136; 218; 221; 222
 Lekvanik, 134; 136; 218; 220
 levâzımât-ı mühimme, 153
 levendât eşkiyâsı, 423; 450
 levendât tâ'ifesi, 451
 levendât ve kürd ve türkman ve sâ'ir eşkiyâ, 451;
 452
 li-ecli's-şahâde, 161
 Livâ-i Sis mukâta'ası mâlı, 227
 Livâ-i Sis, 440
 Livâ-i Tarsus, 440
 Lori k., Ermenek nh. İçil sn., 399
 Loristan, 411; 416
 lûgat-ı suğrâ-yı hindî, 275
 Lüleci Usta Hüseyin, 285
 Lûskür Nâhiyesi, Tarsus sn., 400
 Ma'den Kazâsı, 464
 Ma'den-i Âhengûyen mukâta'ası voyvodası, 359;
 360
 ma'îşet, 392

- ma'mûr olması, 199
ma'rifet-i şer'î, 107
ma'rifet-i şer'le tahrîr, 214
ma'rifet-i şer'le, 210; 407
mâ-verây-ı kadîmleri, 132
Mağara, 102
Mağnisa, 131
mahall-i iskân, 136
mahall-i iskânları, 150
mahall-i iskânlarından firâr, 134
Mahalle-i 'Alidede, 99; 110; 164; 187; 257; 284;
306; 313; 319; 350; 352; 441
____ Kantârân, 186
____ Ağamehmed, 98; 110; 163; 186; 240; 257;
284; 305; 313; 319; 350; 352; 441
____ Ağamescid, 99; 110; 119; 120; 164; 187;
240; 256; 267; 285; 306; 313; 319; 351; 352;
355; 441
____ Alidede, 240
____ Bâb-ı Tarsus, 98; 110; 119; 163; 186; 240;
256; 267; 284; 305; 313; 319; 350; 352; 355;
441
____ Bağceciyân, 111; 164; 187; 240; 257; 306;
313; 319; 351; 352; 442
____ Bağceyân, 285
____ Baytimur, 98; 110; 119; 164; 187; 240; 256;
267; 284; 306; 313; 319; 351; 352; 355; 441
____ Câmî-i 'Atfîk, 118; 163; 187; 240; 256; 267;
284; 306; 313; 319; 350; 352; 355; 441
____ Câmî-i Cedîd, 99; 110; 119; 164; 187; 240;
256; 267; 284; 306; 313; 319; 351; 352; 355;
441
____ Çukurmescid, 95; 98; 110; 119; 163; 186;
240; 256; 267; 284; 306; 313; 319; 350; 352;
355; 441
____ Çınarlu ma'a Yarbağçe, 319
____ Çınarlu, 240
____ Çınarlı, 98; 110; 163; 186; 306; 442
____ Debbâğân, 99; 110; 118; 164; 187; 240;
256; 267; 284; 306; 313; 319; 351; 352; 355;
441
____ Dervişpaşazâde, 99; 110; 313; 352; 441
____ Ğurbetân, 164; 187; 240; 257; 284; 306;
313; 319; 350; 352; 441
____ Durmuşfakih, 99; 110; 119; 164; 187; 240;
256; 267; 285; 306; 313; 319; 351; 352; 355;
441
____ Emirler, 99; 110; 164; 187; 240; 257; 284;
306; 313; 319; 351; 352; 441
____ Eskiçarşu, 99; 112; 164; 187; 240; 285;
306; 313; 319; 351; 352; 442
____ Eskihamam, 94; 100; 111
____ Hacifakih, 99; 110; 119; 164; 187; 240;
257; 267; 285; 313; 319; 351; 352; 355; 441
____ Hacıhamid, 83; 99; 110; 119; 163; 187;
240; 256; 267; 284; 306; 313; 319; 350; 352;
355; 441
____ Halhal, 98; 110; 119; 164; 187; 240; 256;
267; 284; 306; 313; 319; 351; 352; 355; 441
____ Hamamkurbu, 99; 110; 163; 186; 240; 257;
285; 306; 313; 319; 351; 352; 442
____ Hankurbu, 98; 110; 163; 186; 240; 257
____ Hankurbi, 284; 305; 313; 319; 350; 352;
441
____ Hanzâde, 99; 110
____ Harabbağçe, 98; 110; 163; 187; 240; 257;
284; 306; 313; 319; 350; 352; 441
____ Hocavezir, 99; 110; 163; 186; 240; 257;
306; 313; 319; 351; 352; 442
____ Hocasâde, 285
____ Kansafzâde, 99; 110; 164; 187; 240; 257;
285; 306; 313; 319; 351; 352; 442
____ Kantârân, 99; 110; 119; 163; 240; 256; 267;
284; 306; 313; 319; 350; 352; 355; 441
____ Karasoku, 99; 110; 119; 163; 267; 284;
306; 313; 319; 350; 352; 355; 441
____ Karasoki, 187; 240; 256
____ Kassabbekir, 98; 111; 119; 163; 186; 240;
256; 267; 284; 305; 313; 319; 350; 352; 355;
441
____ Kayalıbağ, 98; 110; 118; 163; 186; 240;
256; 267; 284; 305; 313; 319; 350; 352; 355;
441
____ Kuruköprü, 98; 110; 163; 186; 240; 257;
285; 306; 313; 319; 351; 352; 441
____ Mermerli ma'a Hânedan, 163
____ Mermerli, 99; 110; 186; 240; 257; 285; 306;
313; 319; 351; 352; 441
____ Mestanzâde, 98; 110; 164; 187; 240; 257;
284; 306; 313; 319; 351; 352; 441
____ Neccârân, 89; 98; 110; 119; 163; 186; 240;
256; 267; 284; 305; 313; 319; 350; 352; 355;
441
____ Paşanebi, 98; 106; 110; 164; 187; 240; 257;
284; 306; 313; 319; 351; 352; 441
____ Saçlıhamid, 99; 110; 119; 163; 187; 240;
256; 267; 284; 306; 313; 319; 350; 352; 355;
441
____ Sarbanlar, 313
____ Sarrâcân, 98; 110; 118; 163; 186; 240; 256;
267; 284; 306; 313; 319; 350; 352; 355; 441
____ Saryya'kûb, 99; 111; 119; 164; 187; 240;
256; 267; 284; 306; 313; 319; 351; 352; 355;
441
____ Savcızâde, 164
____ Sucuzâde, 99; 111; 187; 240; 257; 284;
306; 313; 350; 352; 441
____ Süfibağçe, 111; 164; 187; 240; 319; 351;
352; 441
____ Süfibağçesi, 99; 257; 306; 313
____ Sugediği, 99; 110; 119; 164; 187; 240; 256;
267; 284; 306; 313; 319; 351; 352; 355; 441
____ Taşçıkan, 99; 110; 163; 187; 240; 257; 284;
306; 313; 319; 350; 352; 441

- _____ Tekyekurbu, 99; 110; 164; 187; 240; 285; 306; 313; 319; 351; 352; 442
- _____ Yarbağçe, 163; 186; 240; 257; 285; 306; 313; 351; 352; 442
- _____ Yarbaşı, 98; 110
- _____ Yurtan, 98; 110; 119; 164; 187; 240; 256; 267; 284; 306; 313; 319; 351; 352; 355; 441
- _____ Zimmiyân, 99; 110; 119; 164; 187; 240; 257; 267; 285; 306; 313; 319; 351; 352; 355; 442
- _____ Şeyhmustafa, 99; 110; 164; 187; 240; 257; 284; 306; 313; 319; 351; 352; 441
- _____ Şeyhzâde, 110; 240; 313; 442
- mahfil mü'ezzini, 145
- Mahkeme-i Mahmûd Paşa, 145; 147; 152; 156; 196; 201; 238; 242; 408; 450; 455
- mahkeme-i şerif icâresi, 109
- Mahkeme-i Şerif, 177
- Mahmiye-i İstanbul, 142; 144; 263; 302; 316; 317; 432; 463
- Mahmud Efendi, Müderris, 178
- Mahmud Efendi, İmâm 269
- Mahmud Paşa Hamı, 471
- Mahsûl-i Yüregir, 195
- mahzar, 192
- Makmûriye Kazâsı, 468
- maktû'u'l-kadem, 200; 231
- mâl-ı cizye, 133
- mâl-ı maktû', 231
- mâl-ı mirî tedennî bulmak, 212
- mâl-ı mirî, 131; 153; 197; 199; 212; 231; 244; 250; 357; 358; 382; 393; 395; 396; 401; 409; 411; 415; 453
- mâl-ı mirîleri, 131; 150; 244; 418
- Malatya, 211; 230; 247; 361
- Malazı Mezra'ası, 128
- Mâlikâne Berâtı'yla mutasarrıf olmaları, 200
- mâlikâne mutasarrıf olmak, 212
- mâlikâne mutasarrıfları, 131; 154; 245
- Malkara Kazâsı, 301
- Mamosi 'Aşireti, 134
- manastır, 455
- Mar'aş, 134; 138; 149; 208; 218; 220; 243; 361; 362; 363; 370; 372; 398; 401; 467
- _____ Beglerbegisi, 135
- _____ dağları, 370
- _____ Eyâleti, 134
- _____ pekmezi, 467
- _____ Sancağı, 398
- _____ toprağı, 218; 220
- _____ vâlileri, 135
- _____ vâlisi, 243
- mardebit ta'bir olunur zimmiye keşiş 'avretleri, 454
- Mardin, 199; 211; 230; 385; 389
- Mârûnî, 233
- masârîfât-ı müteferrika, 110
- Matbah-ı 'Amire-i Şehriyârî, 174
- me'ûnet-i süknâ, 164
- me'vâ-yı iskânlarına nakl, 132
- meclis-i şer', 87; 90; 91; 92; 93; 94; 95; 97; 99; 100; 102; 103; 105; 106; 107; 112; 113; 114; 116; 119; 121; 122; 124; 125; 126; 127; 129; 144; 160; 164; 166; 167; 168; 170; 172; 173; 176; 177; 179; 181; 182; 183; 185; 189; 255; 261; 262; 264; 267; 268; 270; 271; 285; 286; 287; 288; 289; 293; 294; 298; 300; 301; 303; 304; 307; 314; 315; 316; 317; 319; 321; 323; 325; 337; 341; 342; 346; 355; 428; 429; 432; 434; 436; 437; 439; 442; 456; 457; 458; 459; 460
- meclis-i şer'-i şerif-i Ahmedî, 106
- meclis-i şer'a, 161
- Medîne-i Adana ahâlîleri, 428
- Medîne-i Adana kâdîsı, 471
- Medîne-i Adana kazâsı ahâlîsi, 267
- Medîne-i Adana, 109; 85; 86; 87; 89; 91; 92; 93; 95; 99; 101; 102; 103; 106; 107; 112; 113; 114; 115; 116; 121; 122; 123; 124; 127; 146; 152; 160; 161; 164; 165; 166; 167; 168; 169; 170; 172; 173; 176; 179; 180; 181; 183; 184; 187; 189; 190; 192; 193; 196; 229; 234; 237; 239; 255; 258; 261; 266; 267; 270; 271; 284; 285; 286; 298; 300; 303; 304; 306; 307; 308; 314; 315; 316; 317; 321; 322; 323; 325; 332; 341; 342; 346; 355; 369; 405; 428; 429; 436; 442; 456; 458; 459; 460; 462; 471
- Medîne-i Antakya, 107
- _____ Eregli Karamanı, 217
- _____ Haleb, 390
- _____ Halebi'l-Mahrûse, 385
- _____ Harput, 258
- _____ Hemedan, 375
- _____ Kayseriyye, 303
- _____ Konya el-Mahmiye, 425
- _____ Kostantınıyye, 145; 152; 156; 201; 229; 234; 236; 238
- _____ Münevvere, 109; 114
- _____ Tarsus, 177
- _____ İznikmid, 252
- _____ 'Ayıntab, 374
- _____ Alaşehir, 410
- _____ Haleb, 372
- _____ Kostantınıyye, 242
- mefrûzü'l-kalem, 199; 231
- Mehmed 'Ali, Dergâh-ı Âlî Ulûfecileri Ağası, 146
- Mehmed 'Ali, Menzilci, 270; 458
- Mehmed 'Ali, Şehir Kethüdâsı oğlu, 273
- Mehmed Ağa mübâşir, 165
- Mehmed Ağa, Adana Valisi Mehmed Paşa'nın Kethüdâsı, 263
- Mehmed Ağa, Alaybeyioğlu, 203
- Mehmed Ağa, Ömer Paşa'nın imdad-ı seferiyyesini tahsil için görevli, 468
- Mehmed Ağa, Osman Beg'in vekil-i şer'isi, 447
- Mehmed Ağa, Turnacıbaşı, 109

- Mehmed Ağa, Tuzsuzoğlu, Bozdoğan Mukataası mültezimi, 301
Mehmed Ağa, Yegenzâde, 114
Mehmed Beg, Adana Mütessellimi, beytülmal kabzına memur, 461
Mehmed Beg, Halil Beg veled-i Ramazan Evkâfi Mütevellisi, 238
Mehmed Beg, Kapucubaşı, 157
Mehmed Beg, Kapucubaşı, mühimmat nakli mübaşiri, 375
Mehmed Beg, Mütevellî, 238
Mehmed Beg, Nuri Beyzâde, Ramazanoğlu Piri Mehmed Paşa ve Halil Beg Evkâfi Mütevellisi, 173
Mehmed bin Mustafa, 192
Mehmed Efendi, Kâtib, 89; 95; 114; 115; 290
Mehmed Efendi, Nâib, 182
Mehmed Efendi, Serküttâb, 123
Mehmed Efendi, Yarbaşı Mahallesi İmâmı, 130
Mehmed Hasan, sipâhi, 156
Mehmed Paşa, 93; 136; 173; 191; 192; 193; 208; 210; 211; 215; 224; 225; 235; 237; 238; 263; 270; 272; 299; 314; 317; 332; 354; 407
Mehmed Paşa, Adana Beglerbegisi, 191; 192; 210; 211; 272
Mehmed Paşa, Adana Eyâleti mutasarrıfı, 263
Mehmed Paşa, sabık Diyarbakır Valisi, Hemedan Muhafızı ve Adana Valisi, 374
Mehmed Paşa, Sadrazam, 432; 435
Mehmed Paşa, Vezir, Adana Valisi, 374
Mehmed Paşa, vezir, Adana Valisi, Hemedan Muhafızı, 401; 402; 403
Mehmed Sa'îd Efendi, Mustafa Ağa'nın vekili, 432
Mehmed Sa'îd Efendi, Sadrazam Mehmed Paşa'nın vekili, 436
Mehmed Zeynelabidin, en-Nakîb, 228
Mehmed, 'Abdülcelil'in kardeşi, eşkıya, 207
Mehmed, Abdurrahman'ın vazifesini elinden alan, 196
Mehmed, Ağa-yı sipâhiyân-ı Dergâh-ı Alî, 357; 358
Mehmed, Berber, 126
Mehmed, Çukadâr, serdengeçti bayrağı küşadına memur, 252
Mehmed, çulhalar esnâfi Şeyhi, 241
Mehmed, Dergah-ı Mualla Kapucubaşısı, yük hayvanı tedarikine memur, 389
Mehmed, Ferrâş, 147; 239
Mehmed, Hal meşihatı mutasarrıfı, 242
Mehmed, Hassa Mi'mârbaşı, 139
Mehmed, Hatice Sultan'ın Kethüdâsı, 243
Mehmed, Humus'a iskan edilen aşiretin reisi, 358
Mehmed, Hızarcı, 242
Mehmed, Menzilci, 270
Mehmed, Muhzır, 102; 103; 107; 122; 127
Mehmed, mukata'a mutasarrıfı, 142; 232
Mehmed, Mütevellî, 224; 226
Mehmed, tekâ'üd, 205
Mehmed, Torunsuzoğlu, 215
Mehmed, Vanlı, 274
Mehmed, Yağcı, 460
mehr-i mü'eccel, 170
mekân-ı iskân, 131
mekârî davarları, 372; 410
mekârî develeri, 236; 237; 311; 329; 441
mekârî devesi, 349
mekteb, 192; 387
Melemenci Cemâ'ati, 329
Melemenci cemâ'atleri ahâlîleri, 443; 447
Memâlik-i 'Aliyye, 194
Memâlik-i Mahrûse, 132; 133; 199; 230; 233; 234; 390; 423
Memâlik-i Mahrûseti'l-Mesâlik, 141; 233
Memâlik-i İsaltıyye, 199; 212; 231
Memi, Şeyh-ı Ğazzâzân, 269
memleket-i İran, 416
Mentaş k., Yüregir kz. 315
Menteşe elviyeleri, 131
menzil akçesi, 244; 256
menzil emirleri, 404
menzil mâli, 186
menzil masârıfı, 182
menzil salyânesi, 351
meremmet, 171; 184
Mermerli Mahallesi, 92; 266; 290; 314; 317
Mermerli ve Bâb-ı Tarsus mahalleleri, 167
Merzifon, 247
mesâcid, 160
mescidîn-i âharînin çerâğları, 184
meskat-i re's, 457
Mestanoğlu Mescidi Vakfı, 143; 403
Mestanzâde Mahallesi, 109; 184; 261; 315; 458
metîni'l-hilka haml, 190
mevâcib ihrâcı, 155
mevâcibe irişdirilmek, 153
mevâdi'-ı iskânları, 135
Mevkûfât Defterleri, 235
Mevlâna 'Abdullah, Şeyhülislam, 405
Mevlânâ 'Ali, Adana Kâdîsı, 143
Mevlânâ Ahmed Efendi, Adana Kâdîsı, 167; 238; 322; 403
Mevlânâ Ahmed, Evkâf Müfettişi, 225
Mevlânâ Ebû Bekir, Anadolu Kâdî'askeri, 142; 144
Mevlânâ el-Hâc 'Osmân Efendi, Kâtib, 117
Mevlânâ el-Hâc Mehmed Yümnî Efendi, Adana ve Karaisalı Kâdîsı, 86
Mevlânâ Mehmed, Sis kâdîsı, 418
Mevlânâ Mustafa, Adana Kâdîsı, 192
Mevlânâ Üveyis, Müderis, 195
Mevlânâ Veyis, Dersi'âm, 413
Mevlânâ İbrâhîm, Yüregir ve Kusun Kâdîsı, 137
mevtâ-yı 'askeriyye muhalledâfı, 85, 456
mevtâ-yı 'askeriyye, 323
mezâhib-i efrençiyeye da'vet, 233
mezâhib-i kadîmlerini terk, 233

- mezâri', 244
 Mezhleb-i Hanefiyye, 132; 390
 Mezra'a-i Ayaklıkilise, 197; 200
 _____ Başbilmez, 198
 _____ Gerdan, 203
 _____ Gerzanbars, 203
 _____ Göcekkend, 197
 _____ Gökçealay, 198
 _____ Kendirki, 448
 _____ Küçük İkizçekirdekli Cemâ'ati, 203
 _____ Küçük-burunviren, 448
 _____ Kızıldam, 198
 _____ Kızıltop, 448
 _____ Sadoğlu, 448
 _____ Sarar İbik, 448
 _____ İkilise, 144
 _____ İnedoli, Kusun nh. Tarsus, 398
 Meşihat-ı Esnâf-ı Çulhalar, 242
 Mısır 'askeri, 364
 Mısır altunu, 391
 Mısır Hazînesi, 298
 Mısır Kâhire, 230
 Mısır karyeleri, 199; 231
 Mısır makremesi, 279
 Mısır tuğralusu altun, 331
 Mısır zincirli altun, 291; 331; 461
 Mısır, 298
 mi'mâr, 139; 152
 mibred ile igelenmek, 161
 Mimalu (?) 'aşireti, 135
 mirî emvâl tahsildârları, 154
 mirî kalyonlar, 236
 mirî mukâta'a re'âyâsı, 218
 mirî mukâta'ât, 192; 211; 212; 230
 mirî mültezimleri, 208
 mîrû'l-Hac, 142
 Mirzaçelebi zukağı, 286; 337; 469
 Misil, 153
 Misis âhalîsi, 161
 Misis Derbendi, 153
 Misis nâm Kasaba, 327
 Misis, 152; 322; 387
 Modatlu 'aşireti, 134
 Molla 'Ali, Kâtib, 107
 Molla Ahmed, Menzilci, 300
 Molla Efendi Hazreteleri, 109
 Molla Eyyüb, Mu'allim, Abdurrahman'a ğadreden,
 192
 Molla Hüseyin, Kayserili, 122
 Molla Mahmud, El-Kâtib, 458
 Molla Mehmed, Sakızlı Mescidin İmamı, 183
 Molla Mûsâ, Mü'ezzin, 123
 Molla Mûsâ, Ser-muhzârân, 127
 Molla Mustafa, menzilci, 428
 Molla Sâlih, İmâm, 121
 mu'accele, 199; 212; 231
 mu'âf ve müselleme, 138; 245
 mu'âfiyet iddi'âsı, 133
 mu'allim, 95; 173; 192; 196
 mu'allim-i sibyan, 192
 mu'allimhâne, 196
 mu'âmelât-ı şitâ, 164
 muhâla'a-i sahiha-i şer'iyye, 164
 Muhammed Bey, Nuri Beyzâde, Ramazanoğlu
 Evkâfî Müttevelli'si, 273
 muharrer kalemi, 203; 206
 muhâsamât, 97
 muhassıl, 199; 211; 212; 230; 231; 384; 386
 muhassılık mâli, 375
 muhzır-ı hasm-ı câhid, 184
 mukâta'ât mâli, 192
 mukata'ât voyvodaları, 387
 mukâta'ât, 199
 Mukbil Mahallesi, Antakya, 107
 mûkız-ı fitne ve fesâd, 272
 mûkız-ı fitne, 207
 murâbahacılar, 211; 231
 Murahhas, 454
 Murtaşâğa, Halep valisinin deve tedariki
 mübaşiri, 445; 449
 Musâ Balıoğlu el-Hâc Mustafa, Sis Mukataası
 Mültezimi, 368
 Mûsâ Halife, İmam, 405
 Mûsâ, Akviran k.de timar mutasarrıfı, 399
 Mûsâ, Zeamet mutasarrıfı, 400
 Mûsâcalu 'aşireti, 134; 136
 musallâ mü'ezzini, 148
 Mumcu Aleksan zimmî, 275
 muğâyir-i Sünnet-i Seniyye-i Muhammedî, 416
 mushaf-ı şerif, 275
 Mustafa Ağa, Dizdâr-ı Kal'a-i Adana, 342.; 438
 Mustafa Ağa, Sadrazam Mehmed Paşa'nın
 Mühürdarı, 202; 432; 436
 Mustafa Ağa, Serdâr-ı Adana, 116; 124; 268; 288;
 289; 290; 294; 295
 Mustafa Adana Kâdîsı, 224
 Mustafa Beşe, Bazarbaşı, 267; 270
 Mustafa bin 'Abdullah, Borlu, 326
 Mustafa Çavuş, malikane mukataa mutasarrıfı, 383
 Mustafa Efendi, 155
 Mustafa Efendi, El-Kâtib, 458
 Mustafa Efendi, Kâtib-i Masraf-ı Vakıf, 435
 Mustafa Efendi, Müderris, 178
 Mustafa Efendi, Vâ'iz, 268
 Mustafa Efendi, Yüregir Kazası Nâ'ibi, 270
 Mustafa Kozbekçi, Zeamet mutasarrıfı, 398; 400
 Mustafa Paşa, 83; 91; 92; 98; 104; 108; 115; 118;
 127; 327; 329
 Mustafa Paşa, Erzurum Valisi. Gence Seraskeri,
 Şirvan nizamuna memur, 443; 446; 447
 Mustafa, azlolunan Adana ve Karaisalı Kadısı, 84
 Mustafa, Dânişmenlü Nâ'ibi, 151
 Mustafa, Dergah-ı Mualla Mütteferrikası, 408
 Mustafa, Ferrâş, 136; 193; 225
 Mustafa, mukataa mutasarrıfı, 197; 200; 201; 203
 Mustafa, Üstâd, 267

- muzâyaka, 235; 250; 268; 271; 409; 410; 415; 428
 mülkiyyet üzere tasarruf, 85; 166; 171
 mübâya'acılar, 370
 mübâya'ası fermân olan zehâ'ir, 373
 mübâşir, 329
 mücerred, 203; 244
 müdevver zincirlikli İslâmbolî altunu, 133
 müfredât defterleri, 207
 müftî, 171
 mühimmât, 156; 228; 236; 237; 298; 305; 311;
 364; 370; 375; 376; 385; 388; 396; 440; 441;
 443; 446; 467
 mühimmât-ı cebehâne ve tophâne, 388
 mühimmât-ı cebehâne, 236; 237; 305; 311; 370;
 388; 396; 440; 441; 446; 467
 mühimmât-ı tophâne, 441
 münkesir, 161
 münzecir, 233
 müselleh âdemler, 414
 müsellemlik, 133; 391
 müstahfizân cemâ'ati, 227
 Musul, 83; 247; 305; 311; 385; 389
 müteğallibe, 207
 Müteferrika Mustafa, 406
 mütemevvil, 207
 mütenebbih, 174; 233; 234
 mütesellim, 158; 174; 192; 207; 210; 211; 217;
 220; 231; 236; 247; 256; 258; 272; 284; 295;
 296; 297; 298; 299; 305; 349; 350; 351; 361;
 364; 374; 376; 377; 381; 386; 397; 403; 423;
 425; 444; 446; 457; 465
 mütesellimler, 389; 395; 453
 mütevellî kaymakâmlığı, 224
 mütevellî, 88; 94; 96; 112; 113; 114; 119; 125;
 129; 143; 170; 173; 176; 177; 183; 215; 224;
 225; 238; 320; 404; 434; 437; 439
 müşâbih-i tezvîr, 122

 nâ'ibiye, 182
 Nâhiye-i cânib-i şehir, 100; 109; 118; 163; 182;
 266; 298; 311; 312; 350; 354; 440; 465
 Nâhiye-i Dindarlı, 163; 182; 298; 311; 350; 354;
 465
 Nâhiye-i Dindarlı, 109; 312; 440
 Nâhiye-i Hacılıbaraklı, 440
 Nâhiye-i Hacılıbaraklı, 163; 182; 298; 311; 312;
 350; 354; 465; 466
 Nâhiye-i Karakışla, 109; 118; 163; 266; 298; 311;
 312; 350; 354; 440; 465
 Nâhiye-i Yüregir, 266
 Nahşevan, 369
 nakl-ı sarîh, 456
 nâme-i mefâsid, 221
 nân ve lahm ta'yînâtı, 248
 nân, 83; 87; 248; 250; 256; 380; 409; 410; 415;
 416; 424
 nân-ı 'azîz, 410
 narh-ı cârî, 137

 Nasârâ, 390
 Nazîre-i Hazîne-i Mısır-Kâhire, 230
 nâzır ve kaymakâm nasb ve ta'yîn, 224
 nâzır-ı vakıf, 225
 nâzırıye, 87; 101; 105; 130; 256; 284; 305; 318;
 349; 350; 351; 441; 465
 neccâr, 139; 152
 Neccârân Mahallesi, 93; 105; 190; 303; 337; 340
 neferât ağaları, 395
 nefy, 134; 140; 159; 160; 191; 209; 216; 217; 246;
 270; 377; 389; 444
 nehb, 152; 219; 220; 451
 Nehr-i Eglence, 432; 436
 Nehr-i Furat, 372
 Nehr-i Kebîr, 281; 286
 Nehr-i Murad, 385; 389
 nevâhî ihtiyârları, 162
 nezr, 270
 nezre kat'-ı diyet-i şer'iyeye olunmak, 210
 Nigde Sancağı, 217
 Nişân-ı Hümâyûn, 406
 Nişân-ı Şerîf-i 'Âli-şân, 132; 136; 139; 143; 144;
 145; 147; 148; 151; 192; 193; 195; 196; 198;
 199; 211; 224; 225; 229; 230; 234; 235; 238;
 241; 387; 390; 403; 405; 407; 413; 454; 455
 nüzûl, 244

 'Osman Ağa, Başçavuş, 417
 'Osman Ağa, Emîn-i Beytülmâl, 92
 'Osman Ağa, gedikli müteferrika, tüfenkçi, mektup
 götüren, 452
 'Osman Ağa, Ocak Başçavuşu, 411; 412; 416; 417
 'Osman Beg, 447
 'Osman Beg, Haleb valisinin deve tedariki
 mübaşiri, müteveffa, 445
 'Osman Beg, Mübâşir, 329
 'Osman Efendi, Müderris, 436
 'Osman Efendi, İmâm, 315
 'Osmân Molla, Ocak Serçavuşu, 253
 'Osman Paşa, 393
 'Osman Paşa, Rakka Vâlisi, 256
 'Osmân, 145
 'Osmân, Ağa-yı Sipâhiyân-ı Dergâh-ı 'Âli, 146
 'Osman, Haleb Muhassılı, 236; 376; 383; 384;
 385; 389
 'Osmân, serdengeçdi bayrakları küşâdına me'mûr,
 250
 'Osman, timar mutasarrıfı, Mehmed Paşa'ya isyan
 eden Balcıoğlu'nun arkadaşı, 448
 ocağın ahvâline hüsn-i nizâm virülmek, 206
 Ocaklı Cemâ'ati, 156
 ocaklık berâtı, 143
 orta ve sağ kol, 249
 Osman Efendi Kâtib, 121
 Osman ve Ebû Bekir, mâlikâne mutasarrıfları, 144
 Okçuoğlu Medresesi, 437

 Ödik oğlu Minas, Degirmenci, 275

- 'Ömer Ağa, Adana Muhtesibi, 263; 294; 460
 'Ömer Ağa, Adana İspençe Mukataası Mültezimi, 383
 'Ömer, 207
 'Ömer, Adana mütesellimi, 209; 211; 296
 'Ömer, Deterdar Ahmed Paşa zade, 297
 Ömer Ağa, Hazînedâr-ı Adana, 270
 'Ömer Ağa, Zaim., 432
 Ömer Efendi, Kilisli, 123
 'Ömer Çavuş, 137
 'Ömer Paşa, Eyalet-i Adana Valisi, 266; 295; 305; 311; 312; 330; 468
 öşr-i mahsûs, 199
 'öşr-i şer'iyye, 152
- Paça ütmesi, 466
 patrik, 391
 Payas kâdıları, 153
 Payas, 247; 384
 Paşabulağı, yer ismi, Cânib-i Şehr nh., 116
 Paşanebi Mahallesi, 106; 260; 281; 286; 299; 352; 458; 459
 Pehlivanlu, 135
 penbe hasadı, 85
 penbe, 85; 109; 164; 169; 278; 309; 329; 430; 431; 467
 perâkende Türkmenler, 241
 Perçe karyesi, 282
 pesan yağı (?), 454
 Pirceli 'Osmân, 254
 Pîrizâde Hüseyin Efendi, Müderris, 164
 piyâde 'askeri, 370
 poliçe, 100
 Psikopos Mukâta'ası Defterleri, 454
 Puş Mukâ'ası mutasarrıfı, 205
 Puş Mukât'ası, 206, 406; 408
 Puş nâm mevzi', 281
 pınar sekbânları, 109
 Pınaröñü, 96
- ra'iyet, 148; 221; 297; 362; 363; 374; 375; 394; 418; 425
 ra'iyeti oğulları, 148
 râhib, 391
 Rakka cânibi, 221
 Rakka havâlisi, 134; 136
 Rakka havâlisine iskân olunan ekrâd ve türkman tâ'ifesi, 134
 Rakka Mukâta'ası, 218; 221
 Rakka mütesellimi, 221
 Rakka vâlisi, 135; 207
 Rakka ve Mar'aş ve Adana mütesellimleri, 370
 Rakka yolu, 219
 Rakka'ya gidecek hazîne, 453
 Rakka, 134; 135; 223; 361; 370; 424; 453
 Ramazanoğlu Dârü'l-Hadis'i, 405
 _____ Evkâfi, 165; 281
 _____ Halil Beg Evkâfi, 136; 215
 _____ Halil Beg Vakfi Medresesi, 195
 _____ Halil Beg ve Pîri Mehmed Paşa Evkâfi, 193; 224
 _____ Halil Beg ve Pîri Paşa Vakfi, 234
 _____ Halil Beg ve Pîri Paşa, 147
 _____ Medresesi, 178
 _____ Pîri Mehmed Paşa Câmi'-i 'Atfıkı, 225
 _____ pîri Mehmed Paşa Câmi'-i Şerîfi, 136
 _____ Pîri Mehmed Paşa Vakıf Mektebi, 215
 _____ Pîri Mehmed Paşa ve Evkâf-ı Halil Beg veled-i Ramazan Evkâfi, 238
 _____ Pîri Mehmed Paşa ve Halil Beg Câmi'-i Şerîf ve Medresesi, 237
 _____ Pîri Mehmed Paşa ve Halil Beg Evkâfları, 224
 _____ Pîri Mehmed Paşa ve Halil Beg Evkâfi, 173
 _____ Pîri Mehmed Paşa ve Halil Beg veled-i Ramazan Evkâfi, 235
 _____ sarayı, 256; 264; 287; 288; 293; 294
 _____ Yaylağı, 137
 râyet-i ifrâz-ı şekâvet ve fesâd olan, 220
 re'âyâ fukarâsı gözedilmemek, 211
 re'âyâ fukarâsı, 199; 211; 230; 252
 re'âyâ ve berâyâ, 452
 Re'îsü'l-Küttâb Mehmed, 206; 220
 Re'îsü'l-Küttâb, 220
 rehhabîn, 233
 resm-hâne, 203
 resm-i 'arûs, 138
 resm-i 'arûsâne, 150
 resm-i bennâk, 244
 resm-i bive, 138
 Resm-i Kassârân Mukâta'ası, 194
 Resm-i Kassârân, 194
 resm-i kismet, 87; 101; 105; 108; 130; 162; 190; 254; 259; 291; 293; 307; 309; 310; 324; 327; 340; 341; 345; 348; 349; 353; 369; 432; 434; 462; 463; 467
 resm-i kışlak, 244
 resm-i yaylak, 244
 Revan, 366; 367
 reşen mevâcibi, 381
 Rışvanoğlu Halil, 135
 Rışvanoğlu ve İfrâz-zü'l-Kadiriye ve Yeniil ve 'Ayıntab voyvodaları, 370
 ribh, 163
 Ru'ûs Kaydı, 413
 Ru'ûs-ı Hümâyûn, 143; 195; 215; 225; 226; 236; 238; 242; 404; 405; 413; 450
 Ruha, 131
 Rum cânibi, 359
 Rum, 233; 358; 359
 Rumeli Kâdi'askeri Mevlânâ Yahyâ, 142
 Rumeli Kâdi'askeri Mevlânâ 'Abdullah, 144
 Rumili pâyesi, 160; 162; 165
 Rumili şurûtu, 245
 Rumili, 423
 Rumuzâde Hamza Beşe, 113

- rûz-nâmçe, 403
 rûz-nâmçe-i 'askerî, 404
 Rûznâmçe-i Hümâyûn, 200; 203; 213; 232
 Rüstem Beg Vakfı, 177
 Rüstem Beg, 177
 rûsûm-ı mâl-ı mîrî, 150
 rûsûm-ı mîrîleri, 151
 rûsûm-ı ra'ıyyetleri, 362
 rûsûmât-ı sâ'ire, 152
- Sa'dî el-Mevla'l-hılâfe, Eskişehir Kadısı, 415
 sâ'i bi'l-fesâd, 191; 270; 451; 452
 Saçlıhamid Mahallesi tekâlfî, 120
 Saçlıhamid Mahallesi, 119; 172; 292; 300
 Saçlıhamid Mescidi, 405
 sâdâti'l-kirâm es-Seyyid 'Ali Efendi, 165
 sağır ve kebîr toplar, 370
 Sağır Ağazâde Hanı, 282
 Safiyye Hanım, Mehmed Paşa'nın kızı, 232; 299;
 314; 317
 sâhib-i arz temessûki, 128
 sâhib-i arz vekîlleri, 185
 sahil unu, 328
 Said Efendi, Mûderris, 114
 saka, 182
 Sakacıoğlu Hanı, 471
 Sakızlı Mescid imâmı, 184
 Sakızlı Mescid, 183
 Sâlih Ağa Hanı, 471
 Sâlih, Anadolu Kadıaskeri, 456
 Sâlih, Arpa rûznâmçecisi, 232
 salihâne bârgirleri, 380
 salyâne defteri, 109
 salyâne, 109; 252; 256; 298; 313; 319; 350; 352;
 441; 465
 Samsad, 361
 Sancağ-ı Adana, 312
 Sancak-ı Sis, 312
 Sancak-ı Tarsus, 312
 saray icâresi, 109
 saray masârifi, 163
 sârbân tutılmak, 312
 Sarkındılı Cemâ'ati, 329
 Sarkındılı cemâ'atleri ahâlifleri, 443; 447
 Sarrâcân Mahallesi, 114
 Saruhan, 131
 Sarıçam Cemâ'at, 213
 Sarıçam Kazâsı ahâlîsi, 241
 Sarıçam Kazâsı, 118; 241; 298
 Sarıçam Nâhiyesi, 213
 Sarıçam, 198; 448
 Sarıya'kûb Mahallesi, 104; 122; 281; 301; 302; 319
 Sarışeyhler, 247
 Sayda Beyrut eyâletleri, 135
 saz bevâsiyle evler yapmak, 152
 Sazak k., Yüregir nh. 298
 sefâyin binâ ve inşâsı, 370
 sefâyin-i vâfire, 364
- Sefer-i Hümâyûn, 370; 372; 423
 sefer-i hümâyûnün te'hîre kalması, 372
 sefer-i nusret-eser, 373
 sefineler, 361
 sekizde bir 'öşr-i şer'iyye, 152
 selâmiyye, 244
 selâmlık menzilleri, 281
 Selim Beg, İskan Boybeyi, 359
 Selim, hassa silahşörlere, hazine nakline
 memur, 453
 Semerciyân Receb, 269
 Ser-'asker, 247
 ser-cem'iyyet, 272
 Serdâr el-Hâc Mustafa Ağa, 284
 serdâr nasb ve ta'yîn olunmak, 207
 serdengeçdi ağalığı, 412
 serdengeçdi, 367
 Serrâcân Mahallesi, 257; 328
 sevâhil-i Adana, 126
 Seyyid 'Abdülkâdir Efendi, Adana Müftüsü, 428
 Seyyid 'Osmân, Cizyedâr, 132
 Seyyid 'Osman, Mestanoğlu Mescidi Vakfı
 Mûtevellisi, 403
 Seyyid 'Osman, Sarkındı oğlu, yörügân
 kethüdâlarından, 218
 Seyyid Ahmed Çelebi, Hâfız Mü'ezzin, 128
 Seyyid Hacı Mûsâ Ağa, Borlu, 122
 Seyyid İsmâ'îl, Mîr-i 'Aşiret-i Çigdemli, 127
 sîdk-ı makâl, 457
 sikke fermâmı, 182
 silâhdâr, 157; 158
 Silifke Nâhiyesi, İçil sn., 399
 Sinanzâde Hanı, 317
 sipâh terakkîlü neferâtı, 380
 sipâh, 157; 158; 189
 sipâhî ve kuşçı olmak, 151
 sipâhî, 150
 sipâhiyân, 156
 sirkat, 193
 Sis Kasabası, 124
 Sis Kazâsı, 418
 Sis Mukâta'ası, 419
 Sis Sancağı ve Tevâbi'i Mukâta'ası, 368; 419
 Sis ve tevâbi'i mukâta'ası, 368; 417
 Sis, 132; 383; 387
 Sivas, 131; 135; 247; 461
 Sivâsî kemer raht, 330
 Sivaskârî haydarî raht, 277
 Sivaskârî ince kemer raht, 277
 Sivaskârî topuz, 277
 Siverek Kasabası, 96
 Siverek, 361; 395
 Sofubahçe Mahallesi, 102
 Sûfi İbrâhîm, 160
 Sûfibağçe Mahallesi, 95; 176
 Sûfibağçesi Mahallesi, 405
 Sugedigi Mahallesi, 87; 170; 281; 343; 382
 Sultan Mehmed, 141

- Sun'ullah, el-Mevle'l-hulâfe, Konya Kadısı, 425
 Sûret-i defter-i cedîd-i mufassal-ı Yörügân, 138
 Surre Emîni Hasan Ağa, 420
 Surre Emîni olan Hüseyin Efendi, 158
 Surre-i Hümâyûn, 109; 157; 158; 182; 377; 378;
 420; 421; 422
 Surre-i Şerife, 157; 158; 378
 Südde-i Sa'âdet, 137; 139; 146; 147; 148; 152;
 192; 203; 216; 363; 403; 406; 408; 448
 sükkân-ı memleket, 440
 sükkân-ı vilâyet, 220; 374
 Süleyman Ağa, Kethüdâ-yı vâli-i Adana, 107
 Süleyman Efendi konağı icâresi, 109
 Süleyman Efendi, Adana sabık Müftüsü, 317; 318
 Süleyman Halife, Mu'allim, 215
 Süleyman, 160
 Süleymân, Ağa-yı Ulûfeciyân-ı Dergâh-ı 'Âli, 357
 Süleyman, Arpacioğlu Hüseyin'in Çiftçibaşısı, 274
 Süleyman, el-Mevla'l-hulâfe, Alaşehir Kadısı, 410
 Süleymân, müteveffa Osman Paşa'nın Başağası,
 393
 Süleyman, Zeamet mutasarrıfı, 398; 400
 Süleymâniye Câmi'i, 316; 317
 Süleymanlu Kebîr ve Sağır 'aşiretleri, 150
 sürsât, 156
 Süryânî, 233
 Sütte-i Sa'âdet, 418
 süvârî levend kıyâfesinde gezmek, 451
 süvârî ve piyâde tüfenk-endâz âdemler, 395; 396;
 401
 şa'îr, 83; 98; 99; 130; 190; 253; 283; 291; 309;
 338; 339; 347; 348; 380
 şâbb-ı emred, 91
 Şâhî toplar, 385
 Şam böreği, 466
 Şam kesmesi, 277
 Şam timurlı sîm bedenli simli kılıç, 276
 Şam, 158; 199; 211; 226; 230; 276; 277; 351; 378;
 421; 431; 466
 Şâm-ı Şerif, 105; 230; 378; 379; 421; 422
 Şambayadı 'Aşireti, 472
 Şambayadı Cemâ'ati ahâlîsi, 127
 Şambayadı Cemâ'ati, 329
 Şambayadı cemâ'atleri ahâlîleri, 443; 447
 Şark Seferi, 311
 şehir kethüdâsı, 350
 şehir-i Adana, 160
 şehir-i Tebriz, 194
 Şehsüvârzâde Mustafa Paşa, 85
 Şehsüvârzâde Seyyid Mustafa Paşa, 92; 109
 şehzâde, 141
 şer'-i şerîf, 140
 şer'an sübût bulmak, 210
 şerhleri ref' ve terkîn olunmak, 399
 şerîfî altın, 461
 Şeyh 'Ali Efendi, İmâm, 269
 Şeyh Abdulkadir Ağa, Kâtib-i Hazîne-i vâli-i
 Adana, 107
 Şeyh Fazlullah Efendi, 145
 Şeyh Mehmed Sa'id, Anadolu Kadıaskeri, 86; 87
 Şeyh Süleyman Efendi, ulemadan 265
 Şeyhzâde Hânı, 369
 Şeyhzâde Mahallesi, 458; 462
 şiddet-i şitâ, 152
 Şirvan nizâmı, 443; 447
 Şiş kebapı, 466
 Şu'ayb Efendi, Vâ'izzâde, Müderris, 115
 şüttür, 150
 ta'addileri müdûn-ı efvân olmak, 208
 ta'allül ve nizâ' itdirülmemek, 150
 ta'zîr, 191; 270; 444
 ta'sîr eylemek, 203
 tâ'ife-i Afşar, 134
 Tâ'ife-i Bozdoğan Mukâta'ası, 215
 ta'ife-i Kavırlı, 418
 Tabanlı 'aşireti, 135
 Tâcirli 'aşireti, 134
 Tâckürek, 144
 tağrîb, 191
 tahrîr-i 'atîk, 418
 Tahrîr-i Cedîd Yörügânı, 419
 Tahrîr-i Cedîd-i Yörükân Mukâta'ası re'âyâsı, 243
 tahrîri fermân olan levendât, 373
 tahsîliyye, 182; 256
 tahtânî menzil, 129
 taksît-ı sânisî, 349
 Talas k., Kayseri, 403; 467
 talebe-i 'ulûm, 407; 437
 tâmmü's-silâh âdemler, 157; 158
 tapu temessüki, 185
 tarh ve tevzî', 440
 Tarsus, 383; 387; 424
 _____ Kazâsı ahâlîsi, 235
 _____ Kazâsı, 235; 262; 330
 _____ mütesellimi, 235
 _____ Sancağı ahâlîleri, 273
 _____ Sancağı, 126; 207; 282; 398; 400
 _____ sancakları, 142
 _____ ve Antakya ve Kilis ve Urfa ve kâdîları, 365
 _____ ve Sis ve Misis kâdîları, 446
 _____ ve Sis ve İcil ve Kars sancakları
 _____ mutasarrıfları, 243
 _____ Voyvodahğı, 273
 _____ yolu, 458
 tashîh-i mes'ele, 165
 tavâ'if-i ehl-i zimmet, 390
 tavâyif-i ehl-i zimmet, 132
 taş evler binâ etmek, 153
 te'bîden mâlikâne, 142; 144; 200; 213; 231; 232;
 244
 te'dîb, 270
 Tebriz Ser-'askeri, 194; 368; 417
 Tebriz, 194; 366; 367; 368; 417

- Tecirili Cemâ'ati, 329
 teftiş fermânı, 349
 teftiş salyânesi, 318
 tekâlif, 140; 419
 tekâlif-i 'örfiyye, 138
 tekâlif-i şâkka, 244
 Tekfur Yaylağı, 281
 Tekfur Yaylağı, Ma'den kz., 464
 Tekfur, 349
 tekke, 160
 Tekye Mescid-i Şerifi, 382
 Tekye, Ankara kurbünde, 220
 telhîs, 142; 144; 153; 200; 213; 216; 232; 235;
 368; 419
 temessük, 109; 117; 128; 142; 145; 157; 199; 201;
 202; 210; 212; 231; 241; 249; 250; 273; 274;
 275; 284; 342; 346; 356; 361; 377; 379; 380;
 383; 384; 397; 409; 410; 415; 420; 424; 443;
 447
 Temrûn, 330
 terakkiye-i 'ibâd, 199; 212
 tercümânlık, 133; 391
 Tersâne-i 'Âmire, 153
 Tersus, 132
 teslîm-i Hazîne-i 'Âmire eylemek, 202
 Tevliyet Beratı, 403
 tevzî' ve salyâne, 256
 Tıraşlı Mezra'ası zira'atçıleri, 189
 timur, 107; 108; 202; 259; 278; 282; 283; 292;
 306; 307; 310; 339; 360; 431; 434; 461
 timurcu dükkânı, 314
 Tire, 131
 tob'arabacıbaşısı olan Ahmed, 248
 tobacı, 207
 Tokad, 199; 211; 230; 247
 top'arabacıları, 249
 top'arabacısı, 207
 top ve tüfenk şenlikleri, 141
 top-keşân bârgirleri, 386
 Topal Mehmed, Zaim, 406
 topbârgirleri, 372
 topçu, 370
 topçılar ocağı kethüdâsı, 384
 toprakbasdı akçesi, 244
 Tosya, 247
 Trablus-ı Şâm eyâleti, 149
 Trablus-ı Şâm, 149
 Trablusşam, 131; 135
 Trabzon, 131
 Turasanlı Cemâ'ati, 394
 tüccâr, 210
 tüfenk-endâz âdemler, 453
 Türkman begleri ve ihtiyârları, 359
 Türkmân begleri, 359
 Türkmân defteri, 156
 türkman keçeleri, 280
 Türkmân tâ'ifesi, 156
 Türkmânân-ı Yeni-il, 441
 Türkmen ihtiyârları, 359
 Türkmen kethüdâları, 359
 tütüncü Deli Ahmed, 97
 'udûl-i ahrâr-ı ricâl, 85
 'udûl-i ahrâr-ı ricâl-i müslimîn, 161; 457
 'ukûbât-ı meşrû'a, 219
 'ulûfe, 451
 Ulaş k., Tarsus sn. 177
 Ulaş Nâhiyesi, Tarsus sn., 398; 400
 Ulukışla menzilcisi, 235
 Ulukışla Menzili, 235
 ulusu, 454
 'ummâl-i cizye, 391; 392
 umûr-ı kısmet-i 'askeriyye, 323; 455
 umûr-ı mühimme, 209; 371
 Un kapamı Mescidi, 87
 Uncular Mahallesi, 107
 Unpazarı, 229
 Urum mh., Manastır, 296
 Urum unu, 328
 Usta 'Ali, Tellâk, 123
 'usûbeti'n-nesebiyye, 161; 309; 346
 'Uzeyr Sancağı begi, 388; 389
 Uzun'Ali k., 254
 ücret-i nakliye, 361
 üçer ve beşer vukıyye atar kolomboran (?)kebir
 topları, 386
 ümenâ-i şer', 117
 Üsküdar, 134; 209; 226; 230; 238; 248; 327; 356;
 362; 363; 378; 379; 380; 404; 421; 422
 Üveys Efendi, Müderris, 195; 317; 318
 vakfiye-i ma'mûlün-bihâsı, 177
 vakt-i rüşd ve sedâd, 170
 Van ahâlîsi, 104
 Van, 105
 vâridât-ı şer'iyye, 391
 ve es-Seyyid el-Hâc Mustafa Ağa, 269
 Veli Çavuş, 209
 Veli Vâ'iz, 209
 vilâyet kâdîsı, 132
 vilâyet masrafı, 244
 Vilâyet-i 'Acem, 369
 _____ Anadolu'nun orta ve sağ kolları, 252; 409;
 414
 vilâyet-i Anadolu, 156; 249; 410
 Vilâyet-i Rumili, 301
 Vilâyet-i Sis ve Adana ve Haleb ve tevâbi'i
 Murahhasalığı, 454
 vilâyet-i Sis, 408
 voyvodalar, 211; 230; 389; 395; 453
 Vustâ Mahallesi, Bor , 182
 vüzerâ-yı 'izâm, 137
 Ya'kûb Paşa Hazretleri, 469
 Ya'kûb Paşa, Adana Valisi, 470

- Yâğılı dokuzı 'aşireti, 134
 Yanık Mestan Hanı, 471
 yapağı, 138
 Yarbaşı Mahallesi, 91; 129
 Yayla Menzili, 235
 Yaylak-ı Kızıldağ menzili, 345
 Yaylak-ı Kızıldağ, 188
 Yazıcı Hasan, sâbık Adana Serdârı, 216
 Yazıcıoğlu Hanı, 109
 yedekçi ücreti, 182
 Yegen Ahmed, Adana Hazinesarı, 380
 Yegen Ahmed, Cizyedar, 390
 Yegen İbrâhîm Ağa, 435; 465
 Yegen İbrâhîm, 224; 225
 Yehûd, 132; 390
 Yeniil hasları, 134
 Yeniil Hâssları, 363
 Yeniil Hassı cemâ'atleri, 362
 Yeniil Kazâsı, 126; 127
 Yeniil Türkmanı, 388; 389
 Yeniil Türkmeni, 376
 Yeniil türkmenleri, 385
 Yeniil ve Türkân-ı Haleb hâsları, 362
 Yeniil voyvodası, 362; 387
 Yeniil, 387
 Yeñiçeri Ocağı Başçavuşı, 409
 yeñiçeri serdârları vekîlleri, 157; 158
 yeñiçeri serdârları, 159; 365; 367; 379; 409; 453
 yeñiçeri tâ'ifesi, 210
 yeñiçeri, 108; 136; 157; 158; 159; 191; 207; 210;
 230; 247; 248; 249; 251; 252; 356; 364; 365;
 367; 370; 377; 379; 381; 388; 393; 395; 396;
 401; 409; 410; 411; 414; 417; 420; 421; 422;
 424; 445; 448; 451; 452; 453
 Yörügân Tahriri Defteri, 419
 Yörük Hasan Paşa, 247
 Yörük voyvodaları, 419
 Yörüklük, 419
 Yüregir, 198; 200; 448
 ___ kâdîsı, 138
 ___ Kazâsı ahâlisı, 240
 ___ Kazâsı, 138; 160; 161; 174; 282; 293; 298;
 315
 ___ nâhiyesi, 144; 198
 Yurtan Mahallesi, 109; 192; 196; 281; 289; 306;
 341; 429; 433; 469; 470
 Yusuf Ağa, Dergâh-ı Âlî Gediklisi, 237
 Yusuf Ağa, deve fermanını getiren, 298
 Yusuf Ağa, Kefşker, 338
 Yusuf Beg, İbrahim Paşa tarafından Adana'ya
 Mütessellim tayin edilen, 425
 Yusuf Halife, 151
 Yusuf Paşa, vezîr, Rakka Vâlisi, 135
 Yusuf, Kazzaz, 323
 yuvarlak dâneleri, 236; 237
 yuvarlak, 385
 Yuvaş Hanı, 217; 220
 yüzde pareye tâbi', 156
 Yılan, 134
 Yılanlı Mezra'ası, 102
 zâbit ve kethüdâyeri, 357
 zahîre bahâ, 244
 zahîre mübâya'ası, 370; 401
 zahîre, 392
 Zalin nâm karye, 167
 Zavarçılar Hanı, 471
 Zavarçılar, 471
 zâviye, 160
 Ze'âmet Karyesi, 282
 Ze'âmet, mvz., 262
 zehâ'ir nakli, 370
 zehâ'ir, 280; 283; 364; 370; 396; 465
 zehâyir bahâsı, 351
 zelzele, 173
 zencirliklü Mısır altını, 133
 zevc-i metrûki, 165; 187; 343
 Zeynelabidin [Paşa], İç-il Sancağı Mutasarrıfı, 468
 Zimmiyân Mahallesi, 109; 168; 321
 zimmiye 'avret erinden kaçsa, 454
 zincirliklü müdevver İstâbulî altını, 391
 zirâ'at ve hırâset eylemeleri, 153
 zirâ'at ve hırâset üzre olub, 152
 zirâ'at, 117; 152; 199; 211; 231
 zolota, 133; 222; 391
 zü'emâ ve erbâb-ı tîmârı, 400
 zü'emâ, 130; 135; 242; 245; 399; 400
 Zül-Kadiroğlu, 138
 Zülükke, 383

B i b l i y o g r a f y a

- 1 Numaralı Gümüşhane (Şiran) Şer'îye Sicili
- AKGÜNDÜZ, Ahmet, **Şer'îye Sicilleri**, T.D.A.V. Yay., İstanbul 1988
- ATAR, Fahrettin, **İslam Adliye Teşkilatı**, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 3. baskı, Ankara 1991
- BAYINDIR, Abdülaziz, **İslam Muhakeme Hukuku**, İ.İ.A.V. Yay., İstanbul
- BERKİ, Ali Himmet, **Açıklamalı Mecelle (Mecelle-i Ahkâm-ı Adliye)**, Hikmet Yayınları, İstanbul 1978
- -----, Ali Himmet, **Vakfa Dair Yazılan Eserlerle Vakfiye ve Benzeri Vesikalarda Geçen İstılah ve Tabirler**, V.G. M. Neşriyatı, Ankara, 1966,
- DARKOT, Besim, "Adana", İ.A.
- HALAÇOĞLU, Yusuf, "Adana", T.D.V.İ.A.
- ONGAN, Halit, **Ankara'nın 1 Numaralı Şer'îye Sicili**, A.Ü.D.T.C.F. Yayınları Ankara 1958,
- PAKALIN, Mehmet Zeki, **Osmanlı Tarih Deyim ve Terimleri Sözlüğü**, İstanbul 1983
- Sâmi, Şemssettin, **Kâmûs-ı Türkî**, Enderun Kitabevi, İstanbul 1989
- SCHACHT, Prof. Joseph, **İslam Hukukuna Giriş (An İnroduction to Islamic Law)**, çev. Mehmed Dağ-Abdülkadir Şener, A.Ü.İ.F.Y., Ankara 1986
- Sertoğlu, Midhat, **Osmanlı Tarih Lügati**, ikinci baskı, Enderun Kitabevi, İstanbul 1986
- TURKAY, Cevdet, **Osmanlı İmparatorluğunda Oymaklar, Aşiretler ve Cemaatler**, Tercüman 1001 Temel Eser serisi, İstanbul
- UZUNÇARŞILI, İ. H., **Osmanlı Devletinin İlmiye Teşkilatı**, T. T. K. Yayınları, 3. baskı, Ankara 1988
- -----, İ.H., **Osmanlı Devleti'nin Saray Teşkilatı**, T.T.K. II. baskı, Ankara 1984

E K L E R - Ö R N E K B E L G E
F O T O K O P İ L E R İ

MIKROFİLM BAŞLIĞI

ŞER'İ MAHKEME SİCİLLERİ

ARŞIV NO : 30

İL : AYVAZ

İLÇESİ : MURVIZ

BAŞLADIĞI TARİH (Gün, ay, yıl) : 17 Şevval 1432

BITTİĞİ TARİH (Gün, ay, yıl) : 11 Rabi-ül Evvel 1170

BELGE SAYISI : 311

SAYFA SAYISI : 215

BOYUTU : 13.5 x 42.5 cm.

GİLLİ : Birinci sığat mahiri , randizot bez kaplı

GELDİĞİ YER : AYVAZ MÜZESİ

ESKİ NO : 30

MİLLİ KÜTÜPHANE YER NO : 30

ÇEKİLDİĞİ TARİH : 9.1.4.1994

7

مقامی اولیٰ اسرار
دستان و ما...

8

اودن مع و عیسا کو منورہ جہانگیر خانیہ ہندو ریح ویری موشی اولیٰ
تالیس دایس روزا جہانگیر خانیہ ہندو ریح ویری موشی اولیٰ
الشیاف قضاہ کرام و ذوی الامراء ہندو ریح ویری موشی اولیٰ
دشا برتہ حکومت ہندو ریح ویری موشی اولیٰ
و ایسکریہ ہندو ریح ویری موشی اولیٰ
سندھ ہندو ریح ویری موشی اولیٰ
عوز کا موشی اولیٰ
رجا سید ہندو ریح ویری موشی اولیٰ
ضد ہندو ریح ویری موشی اولیٰ

9

مقامی اولیٰ اسرار
دستان و ما...
اودن مع و عیسا کو منورہ جہانگیر خانیہ ہندو ریح ویری موشی اولیٰ
تالیس دایس روزا جہانگیر خانیہ ہندو ریح ویری موشی اولیٰ
الشیاف قضاہ کرام و ذوی الامراء ہندو ریح ویری موشی اولیٰ
دشا برتہ حکومت ہندو ریح ویری موشی اولیٰ
و ایسکریہ ہندو ریح ویری موشی اولیٰ
سندھ ہندو ریح ویری موشی اولیٰ
عوز کا موشی اولیٰ
رجا سید ہندو ریح ویری موشی اولیٰ
ضد ہندو ریح ویری موشی اولیٰ

10

مقامی اولیٰ اسرار
دستان و ما...
اودن مع و عیسا کو منورہ جہانگیر خانیہ ہندو ریح ویری موشی اولیٰ
تالیس دایس روزا جہانگیر خانیہ ہندو ریح ویری موشی اولیٰ
الشیاف قضاہ کرام و ذوی الامراء ہندو ریح ویری موشی اولیٰ
دشا برتہ حکومت ہندو ریح ویری موشی اولیٰ
و ایسکریہ ہندو ریح ویری موشی اولیٰ
سندھ ہندو ریح ویری موشی اولیٰ
عوز کا موشی اولیٰ
رجا سید ہندو ریح ویری موشی اولیٰ
ضد ہندو ریح ویری موشی اولیٰ

100
 150
 160
 165
 170
 175
 180
 185
 190
 195
 200
 205
 210
 215
 220
 225
 230
 235
 240
 245
 250
 255
 260
 265
 270
 275
 280
 285
 290
 295
 300
 305
 310
 315
 320
 325
 330
 335
 340
 345
 350
 355
 360
 365
 370
 375
 380
 385
 390
 395
 400
 405
 410
 415
 420
 425
 430
 435
 440
 445
 450
 455
 460
 465
 470
 475
 480
 485
 490
 495
 500

99
 150
 155
 160
 165
 170
 175
 180
 185
 190
 195
 200
 205
 210
 215
 220
 225
 230
 235
 240
 245
 250
 255
 260
 265
 270
 275
 280
 285
 290
 295
 300
 305
 310
 315
 320
 325
 330
 335
 340
 345
 350
 355
 360
 365
 370
 375
 380
 385
 390
 395
 400
 405
 410
 415
 420
 425
 430
 435
 440
 445
 450
 455
 460
 465
 470
 475
 480
 485
 490
 495
 500

Defterin doksandokuz ve yüzüncü sahifeleri, ilk belge Ramazanoğlu Evkâfi'yla ilgili nezaret beratı, ikinci belge ferraşlık beratı ve sonuncusu da Şam'dan İstanbul'a gönderilen paranın götürülecek kişilere teslimine dair hüccet.

308

تذکره صلوات الله علیهم
حکومت اکره حکومت
عمر اکره حکومت

- ۱۰۰۰
- ۰۱۰۰
- ۰۰۰۰
- ۰۰۰۰
- ۰۰۰۰
- ۰۰۰۰
- ۰۰۰۰

مه نده ادره قاضی

309

دوره افندریه نفس
دوره افندریه نفس
دوره افندریه نفس

310

دوره افندریه نفس
دوره افندریه نفس
دوره افندریه نفس

311

دوره افندریه نفس
دوره افندریه نفس
دوره افندریه نفس

No
30

۱۱۸
۱۱۸
۲۳۶